



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

## **KONYA İLİNDEKİ 12 İLÇEYE YÖNELİK HASSAS TARIM TEKNİKLERİ VE TARIMSAL TEŞVİKLER RAPORU**

Akören  
Akşehir  
Beyşehir  
Bozkır  
Çumra  
Ereğli

Hadim  
Ilgın  
Kadınhanı  
Karapınar  
Seydişehir  
Taşkent

**İklim Değişikliğinin Tarımsal Üretime Etkilerinde Hassas Tarım  
Tekniklerinin Yaygınlaştırılması İçin Farkındalık Artırma**

**Raising Awareness on Extending Precision Agriculture Techniques for The  
Effects of Climatic Changes on Agricultural Production**

TR2013/0327.05.01-02/111



**T.C. ÇEVRE VE  
ŞEHİRCİLİK BAKANLIğI**

“Bu yayın, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti’nin mali katkısıyla hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden yalnızca Selçuk Üniversitesi sorumludur ve bu içerik hiçbir şekilde Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti’nin görüş ve tutumunu yansıtmamaktadır.”

## İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ .....	8
GRAFİKLER LİSTESİ .....	15
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	19
GİRİŞ.....	20
1. BÖLÜM - KONYA VE TARIM.....	24
1.1. Konya’da Bitkisel Üretim.....	34
1.1.1. Konya’da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler.....	34
1.1.2. Konya’da Sebzeçilik.....	42
1.1.3. Konya’da Meyveler .....	46
1.1.4. Konya’da Baharat Bitkileri.....	50
1.1.5. Konya’da Süs Bitkileri.....	51
1.1.6. Konya’da Örtüaltı Tarım Alanı.....	51
1.2. Konya’da Tarımsal Alet ve Makine.....	52
1.2.1. Konya’da Biçerdöver İstatistikleri .....	52
1.2.2. Konya’da Traktör İstatistikleri .....	52
1.2.3. Konya’da Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri .....	53
2. BÖLÜM – İLÇELER VE TARIM.....	56
2.1. Akören ve Tarım.....	61
2.1.1. Akören’de Bitkisel Üretim .....	62
2.1.1.1. Akören’de Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler .....	62
2.1.1.2. Akören’de Sebzeçilik .....	68
2.1.1.3. Akören’de Meyveler.....	72
2.1.1.4. Akören’de Baharat Bitkileri .....	76
2.1.1.5. Akören’de Süs Bitkileri .....	77
2.1.1.6. Akören’de Örtüaltı Tarım Alanı .....	77
2.1.2. Akören’de Tarımsal Alet ve Makine .....	77
2.1.2.1. Akören’de Biçerdöver İstatistikleri.....	77
2.1.2.2. Akören’de Traktör İstatistikleri .....	78
2.1.2.3. Akören’de Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri .....	78
2.2. Akşehir ve Tarım .....	81
2.2.1. Akşehir’de Bitkisel Üretim.....	82
2.2.1.1. Akşehir’de Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler.....	83
2.2.1.2. Akşehir’de Sebzeçilik.....	88

2.2.1.3. Akşehir’de Meyveler .....	92
2.2.1.4. Akşehir’de Baharat Bitkileri.....	96
2.2.1.5. Akşehir’de Süs Bitkileri.....	96
2.2.1.6. Akşehir’de Örtüaltı Tarım Alanı.....	96
2.2.2. Akşehir’de Tarımsal Alet ve Makine.....	97
2.2.2.1. Akşehir’de Biçerdöver İstatistikleri .....	97
2.2.2.2. Akşehir’de Traktör İstatistikleri .....	97
2.2.2.3. Akşehir’de Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri.....	98
2.3. Beyşehir ve Tarım.....	101
2.3.1. Beyşehir’de Bitkisel Üretim .....	103
2.3.1.1. Beyşehir’de Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler.....	103
2.3.1.2. Beyşehir’de Sebzeçilik .....	108
2.3.1.3. Beyşehir’de Meyveler .....	112
2.3.1.4. Beyşehir’de Baharat Bitkileri.....	115
2.3.1.5. Beyşehir’de Süs Bitkileri.....	115
2.3.1.6. Beyşehir’de Örtüaltı Tarım Alanı .....	116
2.3.2. Beyşehir’de Tarımsal Alet ve Makine.....	116
2.3.2.1. Beyşehir’de Biçerdöver İstatistikleri .....	116
2.3.2.2. Beyşehir’de Traktör İstatistikleri .....	117
2.3.2.3. Beyşehir’de Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri.....	117
2.4. Bozkır ve Tarım .....	120
2.4.1. Bozkır’da Bitkisel Üretim.....	121
2.4.1.1. Bozkır’da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler.....	122
2.4.1.2. Bozkır’da Sebzeçilik.....	127
2.4.1.3. Bozkır’da Meyveler .....	130
2.4.1.4. Bozkır’da Baharat Bitkileri.....	134
2.4.1.5. Bozkır’da Süs Bitkileri.....	134
2.4.1.6. Bozkır’da Örtüaltı Tarım Alanı.....	134
2.4.2. Bozkır’da Tarımsal Alet ve Makine.....	134
2.4.2.1. Bozkır’da Biçerdöver İstatistikleri .....	134
2.4.2.2. Bozkır’da Traktör İstatistikleri .....	135
2.4.2.3. Bozkır’da Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri.....	135
2.5. Çumra ve Tarım.....	138
2.5.1. Çumra’da Bitkisel Üretim .....	139
2.5.1.1. Çumra’da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler .....	139

2.5.1.2. Çumra'da Sebzeçilik .....	145
2.5.1.3. Çumra'da Meyveler.....	148
2.5.1.4. Çumra'da Baharat Bitkileri .....	152
2.5.1.5. Çumra'da Süs Bitkileri .....	152
2.5.1.6. Çumra'da Örtüaltı Tarım Alanı .....	152
2.5.2. Çumra'da Tarımsal Alet ve Makine .....	153
2.5.2.1. Çumra'da Biçerdöver İstatistikleri.....	153
2.5.2.2. Çumra'da Traktör İstatistikleri .....	153
2.5.2.3. Çumra'da Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri .....	154
2.6. Ereğli ve Tarım .....	157
2.6.1. Ereğli'de Bitkisel Üretim.....	158
2.6.1.1. Ereğli'de Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler.....	159
2.6.1.2. Ereğli'de Sebzeçilik.....	164
2.6.1.3. Ereğli'de Meyveler .....	167
2.6.1.4. Ereğli'de Baharat Bitkileri.....	170
2.6.1.5. Ereğli'de Süs Bitkileri.....	171
2.6.1.6. Ereğli'de Örtüaltı Tarım Alanı.....	171
2.6.2. Ereğli'de Tarımsal Alet ve Makine.....	171
2.6.2.1. Ereğli'de Biçerdöver İstatistikleri .....	171
2.6.2.2. Ereğli'de Traktör İstatistikleri .....	172
2.6.2.3. Ereğli'de Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri .....	172
2.7. Hadim ve Tarım .....	175
2.7.1. Hadim'de Bitkisel Üretim .....	177
2.7.1.1. Hadim'de Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler .....	177
2.7.1.2. Hadim'de Sebzeçilik .....	182
2.7.1.3. Hadim'de Meyveler.....	185
2.7.1.4. Hadim'de Baharat Bitkileri .....	189
2.7.1.5. Hadim'de Süs Bitkileri .....	189
2.7.1.6. Hadim'de Örtüaltı Tarım Alanı .....	189
2.7.2. Hadim'de Tarımsal Alet ve Makine .....	189
2.7.2.1. Hadim'de Biçerdöver İstatistikleri.....	189
2.7.2.2. Hadim'de Traktör İstatistikleri .....	189
2.7.2.3. Hadim'de Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri .....	190
2.8. Ilgın ve Tarım.....	193
2.8.1. Ilgın'da Bitkisel Üretim .....	195

2.8.1.1. Ilgın'da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler .....	195
2.8.1.2. Ilgın'da Sebzeçilik .....	199
2.8.1.3. Ilgın'da Meyveler .....	202
2.8.1.4. Ilgın'da Baharat Bitkileri .....	206
2.8.1.5. Ilgın'da Süs Bitkileri .....	206
2.8.1.6. Ilgın'da Örtüaltı Tarım Alanı .....	207
2.8.2. Ilgın'da Tarımsal Alet ve Makine .....	207
2.8.2.1. Ilgın'da Biçerdöver İstatistikleri.....	207
2.8.2.2. Ilgın'da Traktör İstatistikleri .....	207
2.8.2.3. Ilgın'da Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri .....	208
2.9. Kadınhanı ve Tarım .....	211
2.9.1. Kadınhanı'nda Bitkisel Üretim.....	212
2.9.1.1. Kadınhanı'nda Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler.....	213
2.9.1.2. Kadınhanı'nda Sebzeçilik.....	218
2.9.1.3. Kadınhanı'nda Meyveler .....	221
2.9.1.4. Kadınhanı'nda Baharat Bitkileri.....	224
2.9.1.5. Kadınhanı'nda Süs Bitkileri.....	225
2.9.1.6. Kadınhanı'nda Örtüaltı Tarım Alanı.....	225
2.9.2. Kadınhanı'nda Tarımsal Alet ve Makine.....	225
2.9.2.1. Kadınhanı'nda Biçerdöver İstatistikleri .....	225
2.9.2.2. Kadınhanı'nda Traktör İstatistikleri.....	226
2.9.2.3. Kadınhanı'nda Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri.....	226
2.10. Karapınar ve Tarım.....	229
2.10.1. Karapınar'da Bitkisel Üretim .....	230
2.10.1.1. Karapınar'da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler .....	231
2.10.1.2. Karapınar'da Sebzeçilik .....	235
2.10.1.3. Karapınar'da Meyveler.....	238
2.10.1.4. Karapınar'da Baharat Bitkileri .....	241
2.10.1.5. Karapınar'da Süs Bitkileri .....	241
2.10.1.6. Karapınar'da Örtüaltı Tarım Alanı .....	242
2.10.2. Karapınar'da Tarımsal Alet ve Makine .....	242
2.10.2.1. Karapınar'da Biçerdöver İstatistikleri.....	242
2.10.2.2. Karapınar'da Traktör İstatistikleri .....	242
2.10.2.3. Karapınar'da Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri .....	243
2.11. Seydişehir ve Tarım .....	246

2.11.1. Seydişehir’de Bitkisel Üretim .....	247
2.11.1.1. Seydişehir’de Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler .....	248
2.11.1.2. Seydişehir’de Sebzeçilik .....	253
2.11.1.3. Seydişehir’de Meyveler.....	256
2.11.1.4. Seydişehir’de Baharat Bitkileri .....	260
2.11.1.5. Seydişehir’de Süs Bitkileri .....	260
2.11.1.6 Seydişehir’de Örtüaltı Tarım Alanı .....	261
2.11.2. Seydişehir’de Tarımsal Alet ve Makine .....	261
2.11.2.1. Seydişehir’de Biçerdöver İstatistikleri.....	262
2.11.2.2. Seydişehir’de Traktör İstatistikleri .....	262
2.11.2.3. Seydişehir’de Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri .....	262
2.12. Taşkent ve Tarım.....	265
2.12.1. Taşkent’te Bitkisel Üretim.....	266
2.12.1.1. Taşkent’te Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler.....	266
2.12.1.2. Taşkent’te Sebzeçilik.....	271
2.12.1.3. Taşkent’te Meyveler .....	274
2.12.1.4. Taşkent’te Baharat Bitkileri.....	278
2.12.1.5. Taşkent’te Süs Bitkileri .....	278
2.12.1.6 Taşkent’te Örtüaltı Tarım Alanı .....	278
2.12.2. Taşkent’te Tarımsal Alet ve Makine.....	278
2.12.2.1. Taşkent’te Biçerdöver İstatistikleri .....	278
2.12.2.2. Taşkent’te Traktör İstatistikleri .....	278
2.12.2.3. Taşkent’te Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri.....	279
3. BÖLÜM – HASSAS TARIM TEKNİKLERİ VE DURUM ANALİZİ .....	282
3.1. İklim Değişikliğinin Tarımsal Üretim Etkilerinde Hassas Tarım Teknikleri .....	283
3.2. Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi .....	291
3.2.1. Akören İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi.....	291
3.2.2. Akşehir İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi .....	296
3.2.3. Beyşehir İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi .....	300
3.2.4. Bozkır İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi .....	303
3.2.5. Çumra İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi.....	307
3.2.6. Ereğli İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi .....	310
3.2.7. Hadim İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi.....	313
3.2.8. Iğın İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi.....	316
3.2.9. Kadınhanı İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi .....	318

3.2.10. Karapınar İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi.....	320
3.2.11. Seydişehir İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi.....	323
3.2.12. Taşkent İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi.....	328
4. BÖLÜM – TARIMSAL TEŞVİKLER.....	331
4.1. Tarım ve Orman Bakanlığı Hibeleri .....	336
4.1.1. Bitkisel Üretim Destekleri .....	336
4.1.1.1. Alan Bazlı Desteklemeler.....	337
4.1.1.2. Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele Desteği .....	340
4.1.1.3. Fark Ödemesi Destekleri .....	340
4.1.1.4. Diğer Tarımsal Amaçlı Destekler .....	341
4.1.2. Hayvancılık Destekleri .....	346
4.2. Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Kredileri .....	346
4.2.1. Faiz İndirimli Tarımsal Krediler .....	347
4.2.2. Genç Çiftçi Kredisi .....	348
4.2.3. Tüketim Kredileri.....	348
4.2.4. Belge Karşılığı Kredileri.....	348
4.2.5. Orta Vadeli Yatırım Kredileri .....	349
4.2.6. Kısa Vadeli İşletme Kredileri.....	350
4.2.7. Vadeli Faizsiz Tarım ve Çiftçi Kredisi .....	351
4.3. Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) Sigorta Teşvikleri.....	351
4.3.1. Bitkisel Ürün Sigortası .....	352
4.3.2. İlçe Bazlı Kuraklık Verim Sigortası .....	353
4.3.3. Sera Sigortası.....	354
4.3.4. Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası .....	355
4.3.5. Küçükbaş Hayvan Hayat Sigortası .....	356
4.3.6. Kümes Hayvanları Hayat Sigortası.....	356
4.3.7. Su Ürünleri Hayat Sigortası .....	357
4.3.8. Arıcılık (Arılı Kovan) Sigortası .....	357
4.4. Diğer Kurum ve Kuruluşlar Teşvikleri .....	358
4.4.1. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Teşvikleri.....	358
4.4.2. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Teşvikleri.....	359
4.4.2.1. 101-Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar .....	361
4.4.2.2. 103-Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar .....	362
4.4.2.3. 201-Tarım-Çevre İklim ve Organik Tarım Tedbiri .....	362

4.4.2.4. 302-Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme .....	363
4.4.3. Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırım Teşvikleri .....	364
4.4.4. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) Teşvikleri.....	369
KAYNAKLAR.....	371



## TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Konya'nın 2013-2017 Nüfus Seyri.....	24
Tablo 2. Türkiye'nin 2013-2017 Nüfus Seyri.....	24
Tablo 3. Konya ve Türkiye'de Yıllar İtibariyle Nüfus Artış Oranları .....	25
Tablo 4. Konya İli 1980-2017 Arası Göç Yapısı .....	26
Tablo 5. Türkiye'de Yıllar İtibariyle Tarım Alanlarının Dağılımı.....	27
Tablo 6. Türkiye'de 2014-2017 Arası Tarım İstihdamının Seyri.....	28
Tablo 7. Türkiye'de 2014-2017 Arası Tarım İstihdamının Toplam İstihdam İçindeki Oranı. 28	
Tablo 8. Konya'da Yıllar İtibariyle Toplam Tarım Alanı.....	29
Tablo 9. Konya'da Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı.....	30
Tablo 10. Konya'da Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.....	31
Tablo 11. Konya'da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	35
Tablo 12. Konya'da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	36
Tablo 13. Konya'da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Hasat Edilen Alanları .....	38
Tablo 14. Konya'da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler.....	40
Tablo 15. Konya'da Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları.....	43
Tablo 16. Konya'da Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	45
Tablo 17. Konya'da Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	46
Tablo 18. Konya'da Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	47
Tablo 19. Konya'da Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	49
Tablo 20. Konya'da Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	49
Tablo 21. Konya'da Yıllar İtibariyle Baharat Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları..	51
Tablo 22. Konya'da Yıllar İtibariyle Süs Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	51
Tablo 23. Konya'da Yıllar İtibariyle Örtüaltı Tarım Alanı.....	52
Tablo 24. Konya'da Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları.....	52
Tablo 25. Konya'da Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları .....	53
Tablo 26. Konya'da Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları.....	53
Tablo 27. Konya İlçelerinin Yüzölçümleri .....	57
Tablo 28. 2013-2016 Arası Net Göç Hızı Pozitif Olan Konya İlçeleri .....	58
Tablo 29. Konya İlçelerinin Tarım Alanları .....	59
Tablo 30. Konya İlçelerinin Yüzölçümleri İle Tarım Alanı Büyüklüğü Arasındaki İlişki.....	60
Tablo 31. Akören İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı .....	61
Tablo 32. Akören İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.....	62
Tablo 33. Akören İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	64
Tablo 34. Akören İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	65
Tablo 35. Akören İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarları .....	67

Tablo 36. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	68
Tablo 37. Akören İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	70
Tablo 38. Akören İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	71
Tablo 39. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	73
Tablo 40. Akören İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	74
Tablo 41. Akören İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	75
Tablo 42. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Baharat Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	76
Tablo 43. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Örtüaltı Tarım Alanı .....	77
Tablo 44. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları .....	77
Tablo 45. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları .....	78
Tablo 46. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları .....	78
Tablo 47. Akşehir İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı .....	81
Tablo 48. Akşehir İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı .....	82
Tablo 49. Akşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	84
Tablo 50. Akşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	85
Tablo 51. Akşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler .....	87
Tablo 52. Akşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	88
Tablo 53. Akşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	91
Tablo 54. Akşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	91
Tablo 55. Akşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	93
Tablo 56. Akşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	94
Tablo 57. Akşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	95
Tablo 58. Akşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Örtüaltı Tarım Alanı .....	97
Tablo 59. Akşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları .....	97
Tablo 60. Akşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları .....	98
Tablo 61. Akşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları .....	98
Tablo 62. Beyşehir İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı .....	101
Tablo 63. Beyşehir İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı .....	102
Tablo 64. Beyşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	104
Tablo 65. Beyşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	105
Tablo 66. Beyşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler .....	107
Tablo 67. Beyşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	108

Tablo 68. Beyşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	110
Tablo 69. Beyşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	111
Tablo 70. Beyşehir’de Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	112
Tablo 71. Beyşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	114
Tablo 72. Beyşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	115
Tablo 73. Beyşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Örtüaltı Sebze Alanı ve Üretim Miktarı .....	116
Tablo 74. Beyşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları .....	117
Tablo 75. Beyşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları.....	117
Tablo 76. Beyşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları.....	118
Tablo 77. Bozkır İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı .....	120
Tablo 78. Bozkır İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.....	121
Tablo 79. Bozkır İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	123
Tablo 80. Bozkır İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	124
Tablo 81. Bozkır İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler .....	126
Tablo 82. Bozkır İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	127
Tablo 83. Bozkır İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	129
Tablo 84. Bozkır İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	130
Tablo 85. Bozkır İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları.....	131
Tablo 86. Bozkır İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	132
Tablo 87. Bozkır İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	133
Tablo 88. Bozkır İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları .....	135
Tablo 89. Bozkır İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları.....	135
Tablo 90. Bozkır İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları .....	136
Tablo 91. Çumra İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı .....	138
Tablo 92. Çumra İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.....	139
Tablo 93. Çumra İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	141
Tablo 94. Çumra İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	142
Tablo 95. Çumra İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler .....	144
Tablo 96. Çumra İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	145
Tablo 97. Çumra İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	147
Tablo 98. Çumra İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	148
Tablo 99. Çumra İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları.....	149

Tablo 100. Çumra İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	150
Tablo 101. Çumra İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	151
Tablo 102. Çumra İlçesinde Yıllar İtibariyle Örtüaltı Tarım Alanı .....	153
Tablo 103. Çumra İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları .....	153
Tablo 104. Çumra İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları .....	154
Tablo 105. Çumra İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları .....	154
Tablo 106. Ereğli İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı .....	157
Tablo 107. Ereğli İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı .....	158
Tablo 108. Ereğli İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	160
Tablo 109. Ereğli İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	161
Tablo 110. Ereğli İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler .....	163
Tablo 111. Ereğli İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	164
Tablo 112. Ereğli İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	166
Tablo 113. Ereğli İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	167
Tablo 114. Ereğli İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları....	168
Tablo 115. Ereğli İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	169
Tablo 116. Ereğli İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	170
Tablo 117. Ereğli İlçesinde Yıllar İtibariyle Baharat Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	171
Tablo 118. Ereğli İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları .....	172
Tablo 119. Ereğli İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları .....	172
Tablo 120. Ereğli İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları .....	173
Tablo 121. Hadim İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı .....	175
Tablo 122. Hadim İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.....	176
Tablo 123. Hadim İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	178
Tablo 124. Hadim İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	179
Tablo 125. Hadim İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler .....	181
Tablo 126. Hadim İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları ....	182
Tablo 127. Hadim İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	184
Tablo 128. Hadim İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	185
Tablo 129. Hadim İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları...	186
Tablo 130. Hadim İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	187

Tablo 131. Hadim İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	188
Tablo 132. Hadim İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları .....	190
Tablo 133. Hadim İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları .....	190
Tablo 134. Ilgın İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı.....	193
Tablo 135. Ilgın İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı .....	194
Tablo 136. Ilgın İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	196
Tablo 137. Ilgın İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	197
Tablo 138. Ilgın İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler .....	198
Tablo 139. Ilgın İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	199
Tablo 140. Ilgın İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	201
Tablo 141. Ilgın İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	202
Tablo 142. Ilgın İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	203
Tablo 143. Ilgın İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	204
Tablo 144. Ilgın İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	205
Tablo 145. Ilgın İlçesinde Yıllar İtibariyle Baharat Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	206
Tablo 146. Ilgın İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları.....	207
Tablo 147. Ilgın İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları .....	208
Tablo 148. Ilgın İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları .....	208
Tablo 149. Kadınhanı İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı.....	211
Tablo 150. Kadınhanı İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı .....	212
Tablo 151. Kadınhanı İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	214
Tablo 152. Kadınhanı İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	215
Tablo 153. Kadınhanı İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler .....	217
Tablo 154. Kadınhanı İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	218
Tablo 155. Kadınhanı İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	220
Tablo 156. Kadınhanı İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	221
Tablo 157. Kadınhanı İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	222
Tablo 158. Kadınhanı İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	223
Tablo 159. Kadınhanı İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	224

Tablo 160. Kadınhanı İlçesinde Yıllar İtibariyle Baharat Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	225
Tablo 161. Kadınhanı İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları .....	226
Tablo 162. Kadınhanı İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları .....	226
Tablo 163. Kadınhanı İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları .....	226
Tablo 164. Karapınar İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı .....	229
Tablo 165. Karapınar İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.	230
Tablo 166. Karapınar İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	232
Tablo 167. Karapınar İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	233
Tablo 168. Karapınar İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler .....	234
Tablo 169. Karapınar İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları	235
Tablo 170. Karapınar İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	237
Tablo 171. Karapınar İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	238
Tablo 172. Karapınar İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	239
Tablo 173. Karapınar İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	240
Tablo 174. Karapınar İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	241
Tablo 175. Karapınar İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları .....	242
Tablo 176. Karapınar İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları.....	243
Tablo 177. Karapınar İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları .....	243
Tablo 178. Seydişehir İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı .....	246
Tablo 179. Seydişehir İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı	247
Tablo 180. Seydişehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	249
Tablo 181. Seydişehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	250
Tablo 182. Seydişehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler .....	252
Tablo 183. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	253
Tablo 184. Seydişehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	255
Tablo 185. Seydişehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	256
Tablo 186. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	257
Tablo 187. Seydişehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	258
Tablo 188. Seydişehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	259

Tablo 189. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Süs Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .....	260
Tablo 190. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Örtüaltı Tarım Alanı .....	261
Tablo 191. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Örtüaltı Sebze Alanı ve Üretim Miktarı... ..	261
Tablo 192. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları .....	262
Tablo 193. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları .....	262
Tablo 194. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları .....	263
Tablo 195. Taşkent İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı.....	265
Tablo 196. Taşkent İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı ....	266
Tablo 197. Taşkent İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları .....	268
Tablo 198. Taşkent İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	269
Tablo 199. Taşkent İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler .....	270
Tablo 200. Taşkent İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları ..	271
Tablo 201. Taşkent İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	273
Tablo 202. Taşkent İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	274
Tablo 203. Taşkent İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları .	275
Tablo 204. Taşkent İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	276
Tablo 205. Taşkent İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	277
Tablo 206. Taşkent İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları .....	279
Tablo 207. Taşkent İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları .....	279
Tablo 208. Türkiye’de Yıllar İtibariyle Tarımsal Destekleme Ödemeleri .....	331
Tablo 209. Konya İlçelerinde 2002-2017 Yılları Arasındaki Tarımsal Teşvikler.....	332
Tablo 210. Konya’nın İlçelerinde Destek Verilen Ürünler Listesi .....	336
Tablo 211. İyi Tarım Uygulamaları Desteği Birim Fiyatları .....	338
Tablo 212. İyi Tarım Uygulamaları Desteği Birim Fiyatları .....	339
Tablo 213. Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele Desteği Ürün Bazlı Birim Fiyatları.....	340
Tablo 214. Fark Ödemesi Destekleri Birim Fiyatları.....	341
Tablo 215. Yurtiçi Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği Birim Fiyatları.....	344
Tablo 216. Yurtiçi Sertifikalı Tohum Üretim Desteği Birim Fiyatları .....	345

## GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Konya’da Yıllar İtibariyle Toplam Tarım Alanı.....	29
Grafik 2. Konya’da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	36
Grafik 3. Konya’da Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	45
Grafik 4. Konya’da Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	46
Grafik 5. Konya’da Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	49
Grafik 6. Konya’da Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	50
Grafik 7. Akören İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.....	62
Grafik 8. Akören İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	65
Grafik 9. Akören İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	71
Grafik 10. Akören İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	72
Grafik 11. Akören İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	75
Grafik 12. Akören İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	76
Grafik 13. Akşehir İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.....	82
Grafik 14. Akşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	85
Grafik 15. Akşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	91
Grafik 16. Akşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	92
Grafik 17. Akşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	95
Grafik 18. Akşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	96
Grafik 19. Beyşehir İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı ..	102
Grafik 20. Beyşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	105
Grafik 21. Beyşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	111
Grafik 22. Beyşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	112
Grafik 23. Beyşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	114
Grafik 24. Beyşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	115
Grafik 25. Bozkır İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.....	121



Grafik 26. Bozkır İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	124
Grafik 27. Bozkır İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	129
Grafik 28. Bozkır İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	130
Grafik 29. Bozkır İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	133
Grafik 30. Bozkır İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	134
Grafik 31. Çumra İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.....	139
Grafik 32. Çumra İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	142
Grafik 33. Çumra İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	147
Grafik 34. Çumra İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	148
Grafik 35. Çumra İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	151
Grafik 36. Çumra İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	152
Grafik 37. Ereğli İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.....	158
Grafik 38. Ereğli İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	161
Grafik 39. Ereğli İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	166
Grafik 40. Ereğli İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	167
Grafik 41. Ereğli İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	169
Grafik 42. Ereğli İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	170
Grafik 43. Hadim İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.....	176
Grafik 44. Hadim İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	179
Grafik 45. Hadim İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	184
Grafik 46. Hadim İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	185
Grafik 47. Hadim İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	188
Grafik 48. Hadim İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	188
Grafik 49. Ilgın İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.....	194
Grafik 50. Ilgın İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	197
Grafik 51. Ilgın İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	201

Grafik 52. Iğın İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	202
Grafik 53. Iğın İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	205
Grafik 54. Iğın İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	206
Grafik 55. Kadınhanı İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı	212
Grafik 56. Kadınhanı İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	215
Grafik 57. Kadınhanı İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	220
Grafik 58. Kadınhanı İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	221
Grafik 59. Kadınhanı İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	223
Grafik 60. Kadınhanı İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	224
Grafik 61. Karapınar İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı.	230
Grafik 62. Karapınar İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	233
Grafik 63. Karapınar İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	237
Grafik 64. Karapınar İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	238
Grafik 65. Karapınar İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	240
Grafik 66. Karapınar'da Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	241
Grafik 67. Seydişehir İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı	247
Grafik 68. Seydişehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	250
Grafik 69. Seydişehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	255
Grafik 70. Seydişehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	256
Grafik 71. Seydişehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	259
Grafik 72. Seydişehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	260
Grafik 73. Taşkent İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı ....	266
Grafik 74. Taşkent İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları.....	269
Grafik 75. Taşkent İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	273
Grafik 76. Taşkent İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	274
Grafik 77. Taşkent İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları .....	277

Grafik 78. Taşkent İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları ..... 277

## **ŞEKİLLER LİSTESİ**

Şekil 1. Kaynağı Açıısından Tarımsal Teşviklerin Sınıflandırılması.....	335
---	-----

## GİRİŞ

Dünyada yaşanan iklim değişikliğinin Türkiye'ye yansımaları incelendiğinde, en az dünya ortalaması kadar ülkemizin iklim değişikliğinden etkilendiği görülmekte ve ileride daha yüksek düzeylerde etkileneceği tahmin edilmektedir. Bu etkinin tarımsal üretim üzerindeki yansıması oldukça önemlidir. Çünkü tarım sektörü, Türkiye'nin lokomotif konumunda olan ve stratejik öneme haiz bir sektördür. Ülkenin birçok havzası tarım sektörü için önemli konumdadır. Ancak Konya ili, birçok özelliği gereği tarımsal açıdan ülkemizin diğer illerinden farklı bir konuma sahiptir. Birçok ürünün Türkiye'deki üretiminde birinci sırada olan Konya ilinin tarım potansiyelini artırmaya yönelik gereksinimlerin tespit edilerek yerine getirilmesi gerekmektedir.

Türkiye'de kayıtlı çiftçi sayısının her geçen gün azaldığına yönelik çeşitli raporlar bulunmaktadır. Bu raporlardan birinde, TEPAV İstihdam İzleme Bülteni'ne göre, 2012-2013 yılı kıyasında kayıtlı çiftçi sayısının en fazla azaldığı üç il sırasıyla Samsun, Konya ve Balıkesir olmuştur. Buna yönelik olarak Türkiye'nin tarımsal üretim değeri en yüksek ili olan Konya'nın çiftçi sayısı azalmaktadır. Tüm Türkiye'de olduğu gibi Konya için de çiftçi sayısında meydana gelen azalma büyük endişe yaratmaktadır. Ayrıca Konya'nın Türkiye'de çiftçi sayısında en çok azalmanın yaşandığı iller arasında olması, bölgedeki endişeyi daha da derinleştirmektedir. Halbuki Konya gibi Türkiye'nin tarımsal üretiminde lokomotif görevi üstlenen illerde beklenti farklılaşmaktadır.

Tarımsal üretimin öneminin her geçen gün arttığı günümüzde, çiftçi sayısında meydana gelen azalmaların çok çeşitli sebepleri bulunmaktadır. Literatürde yapılan araştırmalarda, hassas tarım tekniklerinin kullanılmaması sebebiyle rasyonel üretimin azalması, bunun neticesinde çiftçilerin kazancının düşük kalması çiftçi sayısındaki azalmaların önemli sebepleri arasında rapor edilmektedir (FAO, 2009).

Bu anlamda yaşanan sorunlar, son yıllarda Konya'nın içinde bulunduğu bölgeyle ilgili yapılan bazı araştırmalarda da vurgulanmaktadır. Bu kapsamda hassas tarım teknikleri ile ilgili bölgede ilk yapılması gereken eylem, bu konuya yönelik farkındalığın artırılmasıdır. Bilinçlendirme yoluyla farkındalıkları artan çiftçiler, hassas tarım tekniklerinin kullanımını artırarak üretimi artırabilecektir. Bu bağlamda tarım makinelerinin bilinçsiz kullanımı, fazla kimyasal madde kullanımı, uygun genetik materyallerin kullanılmaması, su ve enerji kaynaklarının yanlış kullanımı gibi çeşitli hassas tarım tekniklerine uygun

olmayan davranışların, tarımsal üretimde iklim değişikliğiyle baş edememede etken faktörler olduğu görülmektedir.

Geleneksel tarım tekniklerinin yerini hassas tarım tekniklerinin alması gerektiği, literatürün kabul ettiği genel bir gerçektir. Ancak çiftçilerin önemli bir kısmı, aslında yanlış olan fakat geleneksel uygulamalara devam etme ihtiyacı hissetmelerinden (bilmediklerinden) dolayı hassas tarım tekniklerini kullanmamaktadırlar. Hassas tarım tekniklerinin kullanılmaması ise, iklim değişikliğinin tarımsal üretimdeki olumsuz etkilerine neden olmaktadır. Ayrıca hassas tarım tekniklerinin kullanılmaması, tarımsal üretimin iklim değişikliği üzerinde olumsuz yansımalarına neden olmaktadır. Yanlış uygulamalar sonucunda ortaya çıkan üretim süreçleri, iklim değişikliklerini beslemektedir. Bu da olumsuz bir döngüyü beraberinde getirmektedir.

Buradaki ana sorunsal, hassas tarım tekniklerinin çiftçi düzeyinde nasıl uygulanacağına yönelik uygulama arayışındaki kısıttır. Bu alanda yapılan bilimsel araştırmaların ortak bulgularından biri de, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini hafifletme (mitigation) ya da iklim değişikliğine adaptasyonun sağlanması için yapılması gereken en önemli ve acil eylemin, hassas tarım tekniklerinin yaygınlaştırılması olduğudur. Buna yönelik yapılacak bilinçlendirme yoluyla farkındalık artırma çalışmaları, bu sorunun çözümü için önemli katkılar sağlayabilecektir.

“Türkiye’de İklim Değişikliği Alanında Kapasitenin Geliştirilmesi” hibe programı, Türkiye’de iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini hafifletmek ve Türkiye İklim Değişikliği Strateji Belgesi, Uyum Stratejisi Eylem Planı, Avrupa 2020 Stratejisi, Paris İklim Anlaşması, İklim Değişikliği Eylem Planı ve iklim değişikliği ile ilgili diğer ulusal stratejilere yönelik küresel çabalara katkı sağlamak için çeşitli faaliyetleri destekleyen çok yönlü bir programdır. Hibe programının kurumsal çerçevesi “Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı” ve “Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkezi Finans ve İhale Birimi”ni kapsamaktadır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı projenin faydalanıcısı konumunda olup, programın Operasyonel Anlaşmanın kurallarına uygun şekilde yürütülmesinde genel koordinasyondan sorumludur. Merkezi Finans ve İhale Birimi ise projenin sözleşme makamı konumunda olup, hibe programlarının idari ve mali uygulamalarında fonların doğru kullanımına ilişkin ihale, sözleşme ve ödemeleri izlemektedir. AB Türkiye Delegasyonu, Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) çerçevesinde, Avrupa Birliği tarafından finanse edilen programların ve projelerin tüm faaliyetlerinin ön onayından sorumludur.

“Türkiye’de İklim Değişikliği Alanında Kapasitenin Geliştirilmesi” hibe programı kapsamında Selçuk Üniversitesi tarafından “**Raising Awareness on Extending Precision Agriculture Techniques for The Effects of Climatic Changes on Agricultural Production (İklim Değişikliğinin Tarımsal Üretim Etkilerinde Hassas Tarım Tekniklerinin Yaygınlaştırılması İçin Farkındalık Artırma)**” projesi yürütülmektedir. Projenin genel amacı, “*Değişen iklim koşullarının tarımsal üretime etkilerinde sürdürülebilir ve hassas tarım tekniklerinin yaygınlaştırılması için farkındalık artırmak*”tır. Dolayısıyla iklim değişikliğinin tarımsal üretime etkilerini azaltabilmek için bu yönde bir strateji geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu genel amaca ulaşabilmek için geliştirilen özel amaç ise, “*Konya ilinde çiftçilerin hassas tarım tekniklerini kullanım yoğunluklarını artırabilmek için bilinçlendirme yoluyla farkındalığın artırılmasını sağlamak*” olarak tanımlanmıştır. 18 ay süreli proje kapsamında Konya ilindeki çiftçiler hedefe alınmıştır. Tarım sektörünün tüm taraf ve paydaşları ise nihai faydalanıcı konumundadır. Proje kapsamında 12 ilçede hassas tarım teknikleri ve tarımsal teşvikler danışma günleri organize edilerek ilçelere yönelik farkındalık faaliyetleri yürütülmüş ve yine bu kapsamda “*Konya İlindeki 12 İlçeye Yönelik Hassas Tarım Teknikleri ve Tarımsal Teşvikler Raporu*” hazırlanmıştır. Ayrıca gazete haberleri ve kamu spotu çalışmaları ile umuma yönelik farkındalık faaliyetleri yürütülmektedir.

Bu rapor, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından desteklenen bu proje kapsamında üretilmiştir. Raporun amacı, Konya’nın 12 ilçesi düzeyinde tarım ve hassas tarım tekniklerine yönelik bir analiz yapmak ve tarımsal teşviklere yönelik bilgilendirme sunmaktadır. Raporun hazırlanmasında birincil ve ikincil doküman taraması, sahada gözlem ve mülakat gibi çeşitli teknikler kullanılmıştır. Elde edilen bulgular metodolojik bir sunumla rapora yansıtılmıştır.

Bu kapsamda araştırmanın ilk bölümünde Konya iline yönelik tarımsal istatistiklere yönelik bilgilendirme yapılmıştır. Genel tarımsal yapıya ilişkin bilgilendirmeden sonra Konya’da bitkisel üretim ve Konya’da tarımsal alet ve makine durumuna yönelik incelemeler yapılmıştır. Raporun ikinci bölümünde proje kapsamına alınan Konya’nın 12 ilçesi (*Akören, Akşehir, Beyşehir, Bozkır, Çumra, Ereğli, Hadim, Ilgın, Kadınhanı, Karapınar, Seydişehir, Taşkent*) ile ilgili bitkisel üretim ve tarımsal alet ve makine durumuna yönelik incelemeler aktarılmıştır. Raporun üçüncü bölümünde hassas tarım teknikleriyle ilgili kısa bir literatür özeti verilmiş ve 12 ilçedeki hassas tarım teknikleriyle

ilgili durum analizine yer verilmiştir. Raporun dördüncü ve son bölümünde ise tarımsal teşviklere yönelik bilgilendirme yapılmıştır.



## 1. BÖLÜM - KONYA VE TARIM

Konya nüfus itibariyle her geçen gün göç almakta olan bir il konumundadır. 2017 yılsonu verilerine göre il nüfusu 2.180.149'a ulaşmıştır. Yıllar itibariyle nüfus seyri incelendiğinde ise il nüfusundaki artış göze çarpmaktadır. Bu veriler ışığında Konya il nüfusunun 2014 yılında önceki yıla göre %1,42, 2015 yılında bir önceki yıla göre %1,03, 2016 yılında bir önceki yıla göre %1,44 ve 2017 yılında bir önceki yıla göre %0,87 artış gösterdiği görülmektedir. Son beş yıla ait Konya ili nüfus istatistikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

**Tablo 1. Konya'nın 2013-2017 Nüfus Seyri**

Yıl	Nüfus
2017	2.180.149
2016	2.161.303
2015	2.130.544
2014	2.108.808
2013	2.079.225

Kaynak: TÜİK, 2018

Konya ilindeki nüfus artışının Türkiye genelindeki nüfus artışıyla karşılaştırılabilmesi için Türkiye'nin yıllar itibariyle nüfus seyri incelenmiştir. Bu bağlamda son beş yıla ait Türkiye nüfus istatistikleri Tablo 2'de gösterilmiştir. Türkiye genelinde 2017 yılsonu itibariyle nüfus toplamı 80.810.525'e ulaşmıştır. Ayrıca nüfus seyri incelendiğinde Türkiye genelinde de yıllar itibariyle düzenli olarak nüfus artışlarının yaşandığı görülmektedir. Bu veriler ışığında Türkiye nüfusunun 2014 yılında önceki yıla göre %1,34, 2015 yılında bir önceki yıla göre %1,35, 2016 yılında bir önceki yıla göre %1,36 ve 2017 yılında bir önceki yıla göre %1,25 artış gösterdiği tespit edilmektedir.

**Tablo 2. Türkiye'nin 2013-2017 Nüfus Seyri**

Yıl	Nüfus
2017	80.810.525
2016	79.814.871
2015	78.741.053
2014	77.695.904
2013	76.667.864

Kaynak: TÜİK, 2018

Konya ve Türkiye'de yıllar itibariyle nüfus artış oranlarının gösterimi Tablo 3'te sunulmuştur. Bu kapsamda Konya'daki nüfus artışının Türkiye geneline uyumlu şekilde artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

**Tablo 3. Konya ve Türkiye’de Yıllar İtibariyle Nüfus Artış Oranları**

Yıl	Konya (%)	Türkiye (%)
2017	0,87	1,25
2016	1,44	1,36
2015	1,03	1,35
2014	1,42	1,34

Kaynak: TÜİK, 2018

Bir bölgedeki tarımsal üretimi etkileyen unsurlardan bir diğeri ise, bu nüfus içerisindeki hareketlilik, başka bir deyişle göçtür. Çünkü bu faktörler, yerleşik hayatın önemli koşullarından biri olan tarımsal üretimi oldukça önemli etkilemektedir. Göç olgusunun, kırsaldan kente ya da kırsaldan başka bir kente/ülkeye yapıldığı zaman tarımsal üretime etki yaptığı, çeşitli araştırma sonuçlarıyla ortaya konulmuştur. Bu bağlamda tarımsal üretim seviyesiyle ilgili genel yorumlar yapabilmek için göç hareketliliklerinin de incelenmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Ahlatcı (2014) tarafından hazırlanan iç göç raporunda Konya’nın Hadim, Yunak, Güneysınır, Çeltik, Kadınhanı, Akören, Emirgazi, Altınekin, Sarıveliler, Derbent, Sarayönü, Başyayla, Taşkent, Halkapınar, Doğanhisar, Ahırlı, Hüyük, Tuzlukçu, Kazımkarabekir, Ayrancı, Derebucak gibi ilçelerinde sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel açılardan yaşanılabilirlik standartları düşük olduğu için, gün geçtikçe nüfus kaybettiği yorumu yapılmaktadır. Temel kamu hizmetlerinden yoksunluk, coğrafi şartların zorluğu ve mevcut nüfusun ağırlıklı olarak yaşlı nüfus olması gibi durumların, göç konusunda bu ilçeleri dezavantajlı hale getirdiği vurgulanmaktadır.

Koyuncu (2011) Konya’ya gelenlerin tamamına yakınının iş bulmak amacıyla kente göç ettiklerini vurgulamaktadır. Bu araştırmanın başka bulgularına göre bu göçün temel sebebi, kırsal itici nedenlerinden olan toprağın parçalanması, tarımda mekanizasyon, topraktan elde edilen gelirin artan nüfusu besleyememesi olarak tespit edilmiştir. İl dışı göçün temel sebebi ise, tayin ve atamalar olarak bulgulanmıştır.

Konya ilinin 1980-2017 yılları arasında aldığı ve verdiği göç sayıları ile net göç miktarı ve net göç hızı bulguları Tablo 4’te gösterilmiştir.

**Tablo 4. Konya İli 1980-2017 Arası Göç Yapısı**

<b>Konya</b>	<b>Toplam Nüfus</b>	<b>Aldığı Göç</b>	<b>Verdiği Göç</b>	<b>Net Göç</b>	<b>Net Göç Hızı</b>
2016-2017	2.180.149	53.007	56.594	- 3.587	-1,6
2015-2016	2.161.303	56.500	54.712	1.788	0,8
2014-2015	2.130.544	56.817	57.056	- 239	-0,1
2013-2014	2.108.808	55.798	55.453	345	0,2
2012-2013	2.079.225	51.080	55.006	- 3.926	-1,9
2011-2012	2.052.281	51.981	48.313	3.668	1,8
2010-2011	2.038.555	52.134	54.533	- 2.399	-1,2
2009-2010	2.013.845	47.901	56.729	- 8.828	-4,4
2008-2009	1.992.675	46.042	51.006	- 4.964	-2,5
2007-2008	1.969.868	45.502	56.760	- 11.258	-5,7
1995-2000	1.958.640	107.316	104.529	2.787	1,4
1985-1990	1.569.640	71.113	98.297	- 27.184	-17,2
1980-1985	1.555.448	61.478	72.101	- 10.623	-6,8
1975-1980	1.344.801	52.450	62.602	- 10.152	-7,5

Kaynak: TÜİK

Tablo 4’te Konya ilinin 1980-2017 yılları arasında aldığı ve verdiği göç ile net göç miktarları ve net göç hızlarına ilişkin bulgular yer almaktadır. Buna göre Konya ili 2017, 2015, 2013, 2011, 2010, 2009, 2008, 1985-1990, 1980-1985 ve 1975-1980 yıllarında aldığından daha çok göç vermiştir. Konya ili 2016, 2014, 2012 yılları ve 1995-2000 aralığında verdiğiinden daha çok göç almıştır. Bu kapsamda 2017, 2015, 2013, 2011, 2010, 2009, 2008, 1985-1990, 1980-1985 ve 1975-1980 yıllarında net göç negatif konumda iken, 2016, 2014, 2012 yılları ve 1995-2000 aralığında net göç pozitif konumdadır. Konya ilinde yıllar itibariyle göç grafiği incelendiğinde, genel olarak verdiği göç sayısı ile aldığı göç sayısının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Öyle ki, 2011 ve 2017 yılları arasındaki 7 yıllık dönemde Konya ilinin aldığı ve verdiği göç toplamları arasındaki fark sadece verdiği göç lehine 4.350 kişidir. Ayrıca dalgalı bir grafik sunmakla birlikte net göç hızının 2017, 2015, 2013, 2011, 2010, 2009, 2008, 1985-1990, 1980-1985 ve 1975-1980 yıllarında negatif konumda olduğu; 2016, 2014, 2012 yılları ve 1995-2000 aralığında net göç hızının pozitif konumda olduğu görülmektedir.

Konya ilindeki tarımsal durumu yansıtabilmek adına öncelikle Türkiye’deki toplam tarım alanlarının dağılımı incelenmiş, arkasından Konya ilindeki toplam tarım alanlarının dağılımı incelenerek kıyaslama yapılmıştır.

Türkiye’de 2017 yılı itibariyle toplam tarım alanı 38.002.000 hektardır. Bu alanın yaklaşık %51,5’i tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanıdır (19.573.000 hektar). Sebze bahçelerinin alanı, Türkiye’deki toplam tarım alanının %2,1’ini (798.000 hektar), süs bitkilerinin alanı %0,013’ünü (5.000 hektar), meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı %8,8’ini (3.348.000 hektar) oluşturmaktadır. Türkiye’deki toplam tarım alanının geriye kalan 14.617.000 hektarını ise (38,5’ini) çayır ve mera arazileri oluşturmaktadır. Türkiye’de 2001-

2017 yılları arasındaki toplam tarım alanlarının dağılımına ilişkin veriler Tablo 5'te gösterilmiştir.

**Tablo 5. Türkiye’de Yıllar İtibariyle Tarım Alanlarının Dağılımı**

Türkiye	Toplam Tarım Alanı (bin hektar)	Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı		Sebze Bahçeleri Alanı	Süs Bitkileri Alanı	Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri Alanı	Çayır ve Mera Arazisi
		Ekilen Alan	Nadas				
2001	40 967	17 917	4 914	909	-	2 610	14 617
2002	41 196	17 935	5 040	930	-	2 674	14 617
2003	40 644	17 408	4 991	911	-	2 717	14 617
2004	41 210	17 962	4 956	895	-	2 780	14 617
2005	41 223	18 005	4 876	894	-	2 831	14 617
2006	40 493	17 440	4 691	850	-	2 895	14 617
2007	39 504	16 945	4 219	815	-	2 909	14 617
2008	39 122	16 460	4 259	836	-	2 950	14 617
2009	38 912	16 217	4 323	811	-	2 943	14 617
2010	39 011	16 333	4 249	802	-	3 011	14 617
2011	38 231	15 692	4 017	810	4	3 091	14 617
2012	38 399	15 463	4 286	827	5	3 201	14 617
2013	38 423	15 613	4 148	808	5	3 232	14 617
2014	38 558	15 782	4 108	804	5	3 243	14 617
2015	38 551	15 723	4 114	808	5	3 284	14 617
2016	38 328	15 575	3 998	804	5	3 329	14 617
2017	38 002	15 536	3 697	798	5	3 348	14 617

Kaynak: TÜİK (bin hektar)

Türkiye’de yıllar itibariyle istihdam sayıları incelenmiş ve buna ilişkin bulgular Tablo 6’da sunulmuştur. Buna göre Türkiye’de 15 yaş üzeri nüfusun tarımdaki istihdamının son 4 yıl içerisinde ortalama bir seyir izlediği, buna rağmen 15 yaş üzeri tarım dışı istihdamın düzenli bir artış gösterdiği gözlemlenmektedir. Bu durum, 15 yaş üzeri nüfusun genel olarak tarım yerine tarım dışı istihdam alanlarını tercih ettiklerini göstermektedir. Yine 15-24 yaş arası genç nüfusun tarım istihdamı incelendiğinde yıllar itibariyle dalgalı bir seyir görülmekle birlikte 2014 yılına nazaran 2017 yılında %3,5’lik bir azalmanın olduğu görülmektedir. Bununla birlikte tarım dışı istihdam rakamlarının düzenli bir artış gösterdiği göze çarpmaktadır. 15-64 yaş aralığı genel dağılım incelendiğinde Türkiye’de yıllar itibariyle genel olarak bir düşüş grafiği görülmekle birlikte 2017 yılında bir artış görülmekte, ancak bu artışa rağmen 2014 yılındaki istihdam rakamına ulaşamamıştır. Bu bağlamda 15-64 yaş aralığının tarım istihdam sayısı 2014 yılında 4.971.000 iken 2017 yılında bu sayı 4.913.000’e düşmüştür. Düşüş oranı yaklaşık %1,17’dir.

**Tablo 6. Türkiye’de 2014-2017 Arası Tarım İstihdamının Seyri**

İstihdam Türü (Bin)	2014	2015	2016	2017
15+ ve Tarım (Bitkisel Üretim, Hayvancılık, Balıkçılık, Ormancılık Dahil)	5470	5483	5305	5464
15+ ve Tarım Dışı	20462	21137	21901	22724
15-24 ve Tarım (Bitkisel Üretim, Hayvancılık, Balıkçılık, Ormancılık Dahil)	762	748	710	735
15-24 ve Tarım Dışı	3168	3291	3329	3343
15-64 ve Tarım (Bitkisel Üretim, Hayvancılık, Balıkçılık, Ormancılık Dahil)	4971	4952	4783	4913
15-64 ve Tarım Dışı	20288	20939	21679	22473

Kaynak: TÜİK, 2018

Türkiye’de 2014-2017 yılları arasındaki tarım istihdamının, toplam istihdam içindeki oranları Tablo 7’de sunulmuştur. Buna göre, 15 yaş üzeri tarım istihdamının toplam istihdam içindeki oranı 2014-2017 yılları arasında sürekli azalış göstermiş ve 2014 yılında %21,09 iken 2017 yılında %19,38’e gerilemiştir. 15-24 yaş aralığı genç nüfus istihdamının içinde tarımın payı 2014 yılında %19,39 iken 2017 yılında %18,02 olarak gerçekleşmiştir. 15-64 yaş aralığı dikkate alındığında Türkiye’de tarım istihdamının toplam istihdam içindeki payı sürekli düşüş göstermiş ve 2014 yılında istihdamın %19,68’ini tarım oluştururken 2017 yılında bu oran %17,94 olmuştur.

**Tablo 7. Türkiye’de 2014-2017 Arası Tarım İstihdamının Toplam İstihdam İçindeki Oranı**

Yaş Aralığı (%)	2014	2015	2016	2017
15 yaş üstü	21,09	20,59	19,49	19,38
15-24 yaş aralığı	19,39	18,52	17,58	18,02
15-64 yaş aralığı	19,68	19,13	18,07	17,94

2017 yılı verilerine göre Türkiye nüfusunun %2,7’sini oluşturan Konya ili, Türkiye yüzölçümünün (780.043 km<sup>2</sup>) %5,2’sini (40.838 km<sup>2</sup>) oluşturmaktadır. Bu veri itibariyle Türkiye’nin en büyük yüzölçümüne sahip ili olan Konya’da tarımsal alanların kullanımı açısından da benzer bir yapı göze çarpmakta, hatta oranlar Türkiye ortalamasına göre daha endişe verici bir vaziyettedir. Türkiye’de yıllar itibariyle toplam tarım alanında bir düşüş görülmekle birlikte 2004 yılına nazaran 2017 yılı itibariyle toplam tarım alanında %7,78’lik bir azalma bulunmaktadır. Konya iline ait toplam tarım alanlarına ilişkin bulgular ise Tablo 8’de sunulmuştur. Buna göre Konya ilinde 2004 yılına nazaran 2017 yılı itibariyle toplam tarım alanında %27,98’lik bir azalma bulunmaktadır. Bu düşüş geneli itibariyle düzenli bir düşüştür. 2004-2013 yılları arasında sürekli bir düşüş yaşanmış, 2014-2016 arasında kısmi yükselişler gerçekleşmiş, ancak 2017 yılında yine ciddi bir düşüş ortaya çıkmıştır. Bu

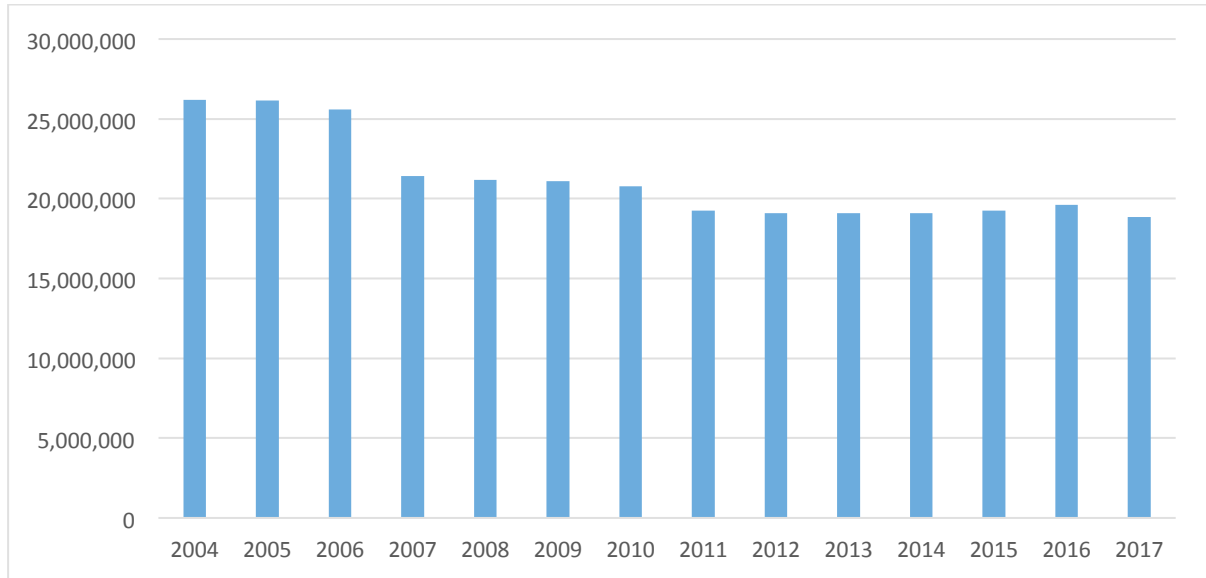
düşüşün ana nedenleri arasında miras yoluyla taksimler, konut, sanayi ve alt yapı yatırımları nedeniyle yapılan imar revizyonları gösterilebilir.

**Tablo 8. Konya’da Yıllar İtibariyle Toplam Tarım Alanı**

Konya	Toplam Tarım Alanı (Dekar)
2004	26.179.440
2005	26.170.420
2006	25.601.964
2007	21.408.165
2008	21.168.788
2009	21.106.854
2010	20.769.209
2011	19.242.360
2012	19.086.598,3
2013	19.078.591,8
2014	19.092.486,7
2015	19.239.667,5
2016	19.600.279,5
2017	18.854.582

Kaynak: TÜİK, 2018

Konya’da toplam tarım alanının yıllar itibariyle sürekli bir düşüş eğiliminde olması, Konya tarımının kaybettiği gücü açıkça gözler önüne sermektedir. Bu durumun daha açık görülebilmesi için hazırlanan Konya’nın yıllar itibariyle toplam tarım alanına ilişkin grafik Grafik 1’de sunulmuştur.



**Grafik 1. Konya’da Yıllar İtibariyle Toplam Tarım Alanı**

Konya’da 2014 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki tarım alanlarının kullanımına ilişkin detaylar incelenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 9’da sunulmuştur. Buna göre, yıllar itibariyle tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanında dalgalı bir seyrin var olduğu

görülmektedir. 2004-2013 yılları arasında yaklaşık %4,6'lık bir düşüş söz konusuysen 2013-2016 yılları arasında bir yükseliş söz konusu olmuş, 2017 yılında ise tekrar bir düşüş yaşanmıştır. Sebze alanında 2004-2013 yılları arasında yaklaşık %26,6'lık bir düşüş söz konusu olmuş, 2013 yılından sonra düzenli bir artış yaşanmıştır. Bu bağlamda son beş yıl içinde sebze alanının artış oranı %47,43 olmuştur. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin alan dağılımı incelendiğinde 2004-2013 yılları kıyaslamasında %14,02'lik bir düşüş görülmekte, 2013 yılından sonra düzenli bir artış göze çarpmaktadır. 2017 yılındaki meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı, 2013 yılına nazaran %19,29'luk bir artış göstermiştir. Süs bitkileri alanının yıllar itibariyle gelişimi incelendiğinde 2014 yılında bir önceki yıla göre bir artış ve sonraki yıllar düşüş grafiği görülmektedir. Son olarak nadas alanlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında ise, 2004-2013 yılları kıyaslandığında %52,03 gibi büyük bir oranda düşüş göze çarpmaktadır. 2014 yılında bir önceki yıla göre bir düşüş görülmekte olup 2015 yılında küçük bir artış olmuş, 2016 ve 2017 yıllarında gözle görülür bir düşüş trendi oluşmuştur. Konya'da tarımsal alanlardaki bu değişimlerin, tarla bitkileri üretiminden bahçe bitkilerine doğru bir yönelimin var olduğuna işaret olduğu söylenebilir.

**Tablo 9. Konya'da Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

<b>Tarım Alanı (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	13262220	12649194	12935500	13015127	13993433	13892213
Sebze alanı	240530	176516	193090	207665	232786	260238
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	448640	385753	395490	412918	428517	460150
Süs bitkileri alanı	0	1506,8	1671,7	942,5	942,5	832
Nadas alanı	12228050	5865622	5566735	5603015	4980662	4241149
<b>TOPLAM</b>	<b>26179440</b>	<b>19078591,8</b>	<b>19092486,7</b>	<b>19239667,5</b>	<b>19636340,5</b>	<b>18854582</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

Konya'da tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan da incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 10'da gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %50,66'sı tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, %46,71'lik bir alan nadas alanıdır. Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı yalnızca %1,71 iken sebze alanı %0,092 olarak kalmıştır. Bu oranlar yıllar itibariyle önemli değişiklikler göstermiştir. 2017 yılındaki oranlar incelendiğinde Konya'daki toplam tarım alanının %73,68'inin tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, %22,49'unun nadas, %2,44'ünün meyveler, içecek ve baharat bitkileri, %1,38'inin sebze ve yalnızca %0,01'inin süs bitkileri alanından oluştuğu görülmektedir.

**Tablo 10. Konya’da Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	50,66	66,3	67,75	67,65	71,26	73,68
Sebze alanı	0,092	0,93	1,01	1,08	1,19	1,38
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	1,71	2,02	2,07	2,14	2,18	2,44
Süs bitkileri alanı	0	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Nadas alanı	46,71	30,74	29,16	29,12	25,36	22,49

Konya ili tarım alanında yatırım yapmak için son derece elverişli bir ildir. T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi’nin hazırladığı Konya İli Tarımsal Yatırım Rehberi’ne göre Konya’da tarıma yatırım yapmak için 10 neden şu şekilde sıralanmıştır:

- “40.838 km<sup>2</sup> yüzölçümü ile yurdumuzun en geniş arazi varlığına sahip ili olması ve 1.960.028 ha alanda tarım yapılması, toplam 860.000 ha. büyüklüğünde 149.346 adet hazine arazisinin mevcut olması,
- İlin bazı tarımsal ürünler (buğday, arpa, şekerpancarı, havuç, yağlık ayçiçeği, slajlık mısır, yonca (yeşil ot), kiraz, elma, kuru fasulye vb.) ile hayvansal ürünlerin (et, süt, yumurta tavukçuluğu) üretiminde ülkemizin ilk sıralarında yer alması,
- İklim ve toprak yapısı olarak meyvecilik, tarla ziraatı, organik tarım ve diğer tarım alt sektörlerindeki yetiştiriciliğe elverişli olması,
- Özellikle ayçiçeği ve mısır gibi yabancı döllen bitkilerde izolasyona uygun geniş üretim alanlarının varlığı,
- Büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin karlı yapılabilmesi için gerekli mera alanlarına (761.461 ha) ve yem bitkisi üretimi için geniş arazilere sahip olması,
- 7 ilimize double karayolu ile bağlanan kavşak niteliğinde olması, yüksek hızlı tren imkanı, uluslar arası havaalanının oluşu, Batı Anadolu’yu Güneydoğu Anadolu’ya bağlayan demiryolunun bulunması, ülkemizin ilk lojistik merkez projesine sahip olması ve Konya Mersin limanı arasında hızlı demiryolu projesinin yakın zamanda hayata geçirilecek olması nedeniyle ulaşım ve yük taşımada kolaylık,
- İlde bulunan güçlü tarıma dayalı sanayi sektörüne ham madde ve yarı mamul madde temin edilebilmesi, rekabetçi 5 üniversite ile Türkiye’nin tek “Gıda ve Tarım” İhtisas Üniversitesinin kurulmuş olması,
- Türkiye’nin tarım alet ve makine sektörünün % 65’inin Konya ilinde bulunması,



- İlin birçok bölgesinde sulama imkanlarının bulunması, KOP projesi kapsamındaki bölgede toplam 539.042 ha alanın sulamaya açılacak olması,
- İlde Konya ovasının sahip olduğu gece- gündüz arası sıcaklık farkları nedeniyle kaliteli tohum üretilmesi ve ilin tarım teşkilatı, üreticiler ve firmalar arasındaki güçlü işbirliği sayesinde önemli tohumluk üretim merkezlerinden biri olmasıdır.”

Mevlana Kalkınma Ajansı desteğiyle Konya Valiliği İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından hazırlanan “Konya İli Tarım Sektörü Yatırımları İçin 10 Neden” raporunda Konya ilinde tarım sektörü yatırımları için 10 neden şu şekilde sıralanmıştır: Konya'nın sahip olduğu genç ve nitelikli insan kaynağı, stratejik konumu, yatırımcılara tahsis edilebilir geniş arazi varlığı, Konya Ovası Projesi (KOP), tarımsal yatırımlara yönelik önemli teşvik, destek ve muafiyetler, uygun ekoloji ve güçlü tarım kültürü, hızlı gelişen tohumculuk sektörü, gelişen modern meyvecilik ve bağcılık, modern hayvancılık potansiyeli, tarıma girdi veren güçlü sanayi ve nitelikli destekçi kurumlar.

Konya ilini tarımsal alanda Türkiye içinde önemli kılan çok sayıda faktör bulunmaktadır. Toplam tarım alanı, ekilen tarla alanı, toplam işlenen tarım alanı, toplam tahıl miktarı, buğday üretimi, arpa üretimi, şekerpancarı üretimi, kuru fasulye üretimi, ayçiçeği (yağlık-çerezlik) üretimi, haşhaş (kapsül) üretimi, yumurta tavuğu sayısı, tavuk yumurtası sayısı, toplam süt üretimi açısından Konya ili Türkiye’de birinci sıradadır. Yine Konya ili toplam büyükbaş (sığır, manda) ve küçükbaş (koyun, keçi) süt üretimi, büyükbaş hayvan sayısı gibi açılardan Türkiye’de ikinci sıradadır. Ayrıca Konya ili, Türkiye’nin mantar üretiminde üçüncü sırada yer alan ili konumundadır (Konya İli Tarım Sektörü Yatırım Kılavuzu, 2013: 21). Ayrıca Konya ili, 2016 yılı verilerine göre Türkiye tarımsal üretiminin %4,8’ini (12.895.616.000 TL), ihracatının %1’ini (1.333.299.000 TL) ve tarımsal ihracatının %1,7’sini (350.067.000 USD) oluşturmaktadır (Konya İl Tarım Müdürlüğü, 2017: 10).

T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi tarafından hazırlanan Konya İli Tarımsal Yatırım Rehberi’nde Konya ilinde tarımsal yatırım için uygun sektörler ve alanlar şu şekilde tanımlanmıştır:

*Süt Sığırcılığı:* Uygun mera ve yem bitkisi üretim alanlarının mevcut olması, hayvancılık için uygun büyüklükte arazi varlığının olması ve işleme ve pazarlama sıkıntısının olmaması sektör için avantaj sağlamaktadır.

*Et Sığırcılığı:* Uygun mera ve yem bitkisi üretim alanlarının mevcut olması, hayvancılık için uygun büyüklükte arazi varlığının olması ve işleme ve pazarlama sıkıntısının olmaması sektör için avantaj sağlamaktadır.

*Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği:* Bölgeye özgü Akkaraman koyun ırkı mevcuttur ve büyük meraların bulunması küçükbaş hayvan yetiştiriciliği açısından önemlidir.

*Yumurta Tavukçuluğu:* İlde modern kümes ve işletmeler bulunmaktadır ve il yumurta piyasasında söz sahibidir. Ayrıca İlde Yumurta Üreticileri Kooperatifi bulunmaktadır.

*Et Tavukçuluğu:* İlde yem ve gerekli yem hammadde temininin kolay olmasına rağmen, et tavukçuluğu ve buna bağlı mezbaha haneler bulunmamaktadır.

*Et ve Süt Ürünleri İşleme Tesisi:* Et, süt gibi hayvansal ürünlerin üretimi yoğun bir şekilde yapılmakta ve tüketim ve pazarlama konusunda sıkıntı yaşanmamaktadır.

*Gıda İşletmeleri:* İlde nüfusun fazla olması, batı ve güney bölgelere ulaşımın kolay olması ve yoğun olarak tarımsal ürün yetiştiriciliğinin yapılması sektörü cazip hale getirmektedir.

*Bağcılık:* Konya önemli düzeyde bağcılık potansiyeline sahiptir. Hadim, Bozkır ve Güneysınır ilçelerinde Kecimen, Gögüzümü, Hesebali gibi ticari değeri yüksek yerel çeşitler yetiştirilmektedir.

*Tarla Ürünleri Yetiştiriciliği:* İlde yetiştiriciliğe uygun geniş araziler bulunmaktadır.

*Meyvecilik:* İl özellikle kiraz, elma gibi meyvelerin yetişmesine imkan veren iklim ve toprak yapısına sahiptir ve işleme ve pazarlama sektörlerinde herhangi bir sıkıntı bulunmamaktadır.

*Organik Tarım:* İlde organik tarıma uygun, kirlenmemiş doğal üretim bölgeleri bulunmakta ve organik ürünlere talep giderek artmaktadır.

*Sebze Üretimi:* İl özellikle havuç üretiminde Türkiye de ilk sırada yer almakta olup, Kaşınhanı havucu lezzet ve aroması ile ihracatta tercih edilmektedir.

*Tohumculuk:* İlde 142 adet tohumluk üretim firması faaliyet göstermekte olup, başta hububat olmak üzere patates, hibrit ayçiçeği, yem bitkileri ve aspir tohumu üretimi ile Türkiye de ilk sıralarda yer almaktadır.

*Zirai İlaç Üretimi:* İlde uzun yıllardır faaliyet gösteren 2 adet bitki koruma ürünleri üreticisi vardır.

*Zirai Alet ve Makine İmalatı:* İlde 160 adet zirai alet ve makine imal eden işletme bulunmaktadır.”

Konya ilindeki tarım durumuna ilişkin inceleme iki ana başlık altında değerlendirilmiştir. Bunlar Konya’da bitkisel üretim ve Konya’da tarımsal alet ve makinelerdir.

### **1.1. Konya’da Bitkisel Üretim**

Bu bölümde, Konya’da son 5 yıla ait bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Konya’da tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.

#### **1.1.1. Konya’da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler**

Konya ilinde son beş yıla (2013-2017) ait tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 11’de gösterilmiştir. Buna göre Konya’da tahıl ve diğer bitkisel ürünler içinde öne çıkan ürün tahıllardır. Konya’da 2013 yılında 10.101.662 dekarlık tahıl ekimi gerçekleşmişken, düzenli olarak artış göstermiş ve 2017 yılında bir önceki yıla göre küçük bir düşüş göstererek 11.012.102 dekara yükselmiştir. Tahıllar içinde en çok göze çarpan ürün ise durum buğdayı hariç buğdaydır. Bunu sırasıyla durum buğdayı ve biralık dışındaki arpa takip etmektedir. Konya’da kuru baklagiller incelendiğinde yine yıllar itibariyle çok düzenli bir artış göze çarpmaktadır. Bu kapsamda 2013 yılında 402.836 dekar olan kuru baklagil ekim alanı 2017 yılında 489.460 dekara yükselmiştir. Konya’da son 5 yıla ait yağlı tohumların ekim alanları incelendiğinde 2013-2015 yılları arasında düşüş, 2016 ve 2017 yıllarında önemli artışlar görülmektedir. Yumru bitkilerin Konya’daki ekim grafiği incelendiğinde 2013-2015 yılları arasında düzenli bir düşüş, 2016 yılında çok ciddi bir yükseliş ve 2017 yılında tekrar düşüş görülmektedir. Konya’da yem bitkilerinin yıllar itibariyle ekim alanlarında düzenli bir artış görülmekte olup 2013 yılında 428.738 dekar olan ekim alanı 2017 yılında 708.119 dekara ulaşmıştır. Konya’da son 5 yıl içinde tıbbi bitkilerin ekim alanında ise dalgalı bir seyir göze çarpmaktadır.

**Tablo 11. Konya’da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

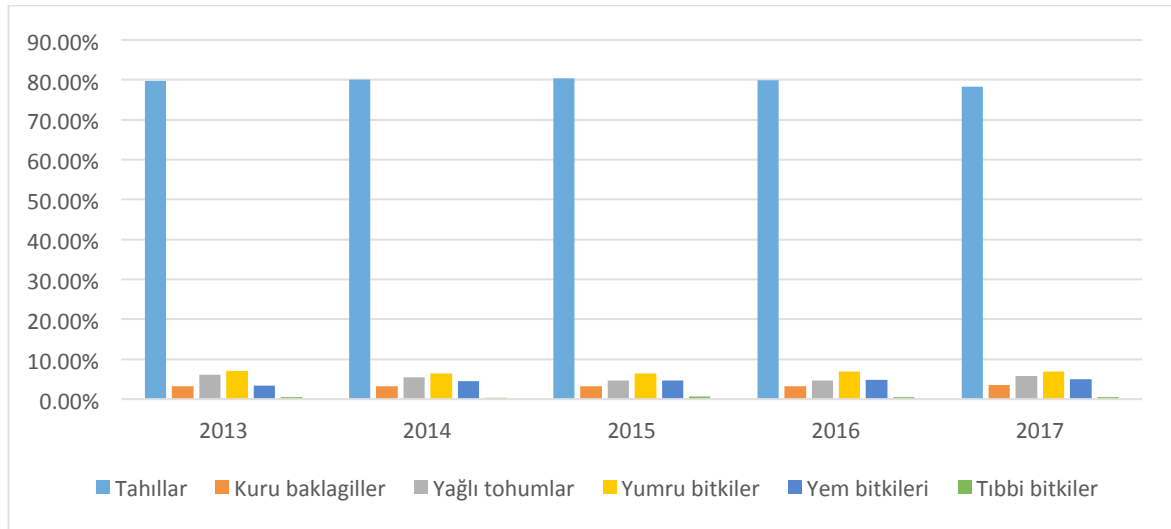
<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	1860804	2013178	2330549	2482681	2468895
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	5255781	5226966	4863382	4979732	4999298
Mısır	341310	381002	548861	635269	637972
Arpa (Biralık)	217600	315141	322561	304458	312988
Arpa (Diğer)	2306009	2403777	2416454	2766418	2422416
Çavdar	63631	56706	53288	81679	83840
Yulaf	51022	45859	48068	49633	74290
Kuş Yemi	600	860	860	2000	3470
Triticale	4906	6147	8291	6370	8933
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>10101663</b>	<b>10449636</b>	<b>10592314</b>	<b>11308240</b>	<b>11012102</b>
Fasulye, Kuru	135754	164897	191849	202234	191438
Nohut, Kuru	233802	217785	198879	213707	246491
Kırmızı Mercimek, Kuru	16073	14221	13502	14536	19052
Yeşil Mercimek, Kuru	9826	9457	8974	11565	23189
Kuru Bezelye	2050	2550	2510	2533	2460
Burçak (Dane)	118	70	60	60	60
Buy (Çemen Otu)	1458	1528	2248	2127	3060
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	3755	3755	3735	3755	3710
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>402836</b>	<b>414263</b>	<b>421757</b>	<b>450517</b>	<b>489460</b>
Soya Fasulyesi	1106	400	357	283	277
Kanola veya Kolza Tohumu	10115	11378	6094	5316	8393
Susam Tohumu	605	2550	4000	4700	5000
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	671695	594846	460376	526832	670212
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	15083	21346	26060	25128	30708
Haşhaş Tohumu	56710	43972	85935	61384	63563
Aspir Tohumu	18569	35260	38565	40191	38618
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>773883</b>	<b>709752</b>	<b>621387</b>	<b>663834</b>	<b>816771</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	107938	121257	126780	135824	138269
Şeker Pancarı	782204	727542	714915	844290	829435
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>890142</b>	<b>848799</b>	<b>841695</b>	<b>980114</b>	<b>967704</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)		29210	32230	44466	35712
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)		82712	96019	114267	109139
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)		338	368	155	155
Burçak (Yeşilot)	3462	2260	2367	1520	2255
Yonca (Yeşilot)	195525	220860	223626	229461	240719
Korunga (Yeşilot)	17267	16697	16768	14061	12433
Sorgum (Yeşilot)	208	220	320	285	292
Triticale (Yeşilot)					500
Mısır (Slaj)	211636	220844	231532	247945	279658
Hayvan Pancarı	355	333	335	335	325
Yem Şalgamı	285	350	413	605	713
Bezelye (Yemlik)		1015	1225	2402	4648
İtalyan Çimi (Yemlik)		360	360	360	735
Korunga Tohumu		450	450	6414	1125
Fiğ (Adi) Tohumu		5250	5225	14619	13070
Fiğ (Macar) Tohumu		7230	7220	2140	2190
Fiğ (Diğer) Tohumu				100	100
Yonca Tohumu		4180	4180	4400	4350
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>428738</b>	<b>592309</b>	<b>622638</b>	<b>683535</b>	<b>708119</b>
Haşhaş Kapsülü	56710	43972	85935	61384	63563
Lavanta			82	110	150
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>56710</b>	<b>43972</b>	<b>86017</b>	<b>61494</b>	<b>63713</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)’den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Konya’da tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2013 yılında tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin %79,83’ü tahıllardan oluşurken 2017 yılında bu oran %78,33 olarak gerçekleşmiştir. Tahılların oranındaki yıllar itibariyle artış grafiği 2016 yılında tersine dönmüş ve azalış başlamıştır. Kuru baklagiller dalgalı bir grafik sergilemiş ve 2017 yılında 2013 yılına nazaran artış göstermiştir. Yağlı tohumlar ve yumru bitkiler yıllar itibariyle dalgalı bir grafik sergilemiş ve oransal açıdan bir düşüş gerçekleşmiştir. Yem bitkileri yıllar itibariyle sürekli bir artış grafiği seyretmiş, 2013 yılında toplam tahıl ve diğer bitkisel ürün ekiminin %3,39’unu oluştururken 2017 yılında %5,04’ünü oluşturmuştur. Tıbbi bitkiler de ise dalgalı bir seyir söz konusuysen 2013 yılı baz alındığında 2017 yılında aynı seviyede kalmıştır. Konya’da tahıllar ve diğer bitkisel ürün gruplarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranlarına ilişkin dağılım Tablo 12’de ve bu oranların grafiksel gösterimi Grafik 2’de sunulmuştur.

**Tablo 12. Konya’da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	79,83	80,02	80,33	79,93	78,33
Kuru baklagiller	3,18	3,17	3,20	3,18	3,48
Yağlı tohumlar	6,12	5,44	4,71	4,69	5,81
Yumru bitkiler	7,03	6,50	6,38	6,93	6,88
Yem bitkileri	3,39	4,54	4,72	4,83	5,04
Tıbbi bitkiler	0,45	0,34	0,65	0,43	0,45



**Grafik 2. Konya’da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 11’de dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Konya’daki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin son 5 yıla ait hasat alanlarına ilişkin dekar bilgileri Tablo 13’te sunulmuştur. Buna göre, tahıllarda 2013-2016 yılları arasında düzenli bir artış söz konusuken 2017 yılında bir azalma görülmektedir. Kuru baklagillerin ve yem bitkilerinin hasat alanlarında yıllar itibariyle düzenli bir artış göze çarpmaktadır. Yağlı tohumlar 2013-2015 yılları arasında düşüş eğilimindeyken 2016-2017 yıllarında düzenli olarak artış göstermiştir. Yumru bitkiler 2013-2015 yılları arasında düzenli düşme eğilimindeyken 2016 yılında artmış, 2017 yılında tekrar düşüş göstermiştir. Tıbbi bitkiler ise yıllar itibariyle çok dalgalı bir seyir izlemiş, 2014 yılında önceki yıla göre oldukça düşmüş, 2015 yılında yaklaşık iki kat artış göstermiş, 2016 yılında tekrar düşmüş ve 2017 yılında tekrar yükselmiştir. Ancak genel olarak söyleyebiliriz ki, elde edilen veriler Konya’da ekim yapılan tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin eğilimleri hasat edilen alanların eğilimlerine yakın bir grafik sergilemektedir.

**Tablo 13. Konya’da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Hasat Edilen Alanları**

<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	1860804	2008178	2325698	2477115	2463233
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	5214130	5136968	4859475	4904732	4998306
Mısır	341310	372185	548861	634981	637972
Arpa (Biralık)	217600	253941	322561	277066	312988
Arpa (Diğer)	2306009	2322761	2416454	2714218	2422416
Çavdar	63630	48562	53285	80679	83840
Yulaf	51022	43921	48068	49633	74290
Kuş Yemi	600	860	860	2000	3470
Triticale	4841	6147	8291	6363	8933
<b><i>TAHILLAR TOPLAMI</i></b>	<b><i>10061959</i></b>	<b><i>10195537</i></b>	<b><i>10585568</i></b>	<b><i>11148803</i></b>	<b><i>11007465</i></b>
Fasulye, Kuru	135754	162647	191849	190534	191438
Nohut, Kuru	233802	217285	198779	212707	241991
Kırmızı Mercimek, Kuru	16073	14146	13427	14536	18452
Yeşil Mercimek, Kuru	9823	9457	8974	10907	23189
Kuru Bezelye	2050	2550	2510	2533	2460
Burçak (Dane)	118	40	60	60	60
Buy (Çemen Otu)	1458	1528	2248	2127	3060
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	3755	3755	3735	3755	3710
<b><i>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</i></b>	<b><i>402833</i></b>	<b><i>411408</i></b>	<b><i>421582</i></b>	<b><i>437159</i></b>	<b><i>484360</i></b>
Soya Fasulyesi	1106	390	357	283	277
Kanola veya Kolza Tohumu	10115	11378	6094	5316	8393
Susam Tohumu	605	2550	4000	4700	5000
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	671695	594846	460376	526832	670212
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	15083	21346	26060	25128	30708
Haşhaş Tohumu	56710	43972	85935	61384	63563
Aspir Tohumu	18569	33390	38565	40191	38618
<b><i>YAĞLI TOHUMLAR TOPLAMI</i></b>	<b><i>773883</i></b>	<b><i>707872</i></b>	<b><i>621387</i></b>	<b><i>663834</i></b>	<b><i>816771</i></b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	107930	121257	126780	134907	138269
Şeker Pancarı	782005	727322	714824	844108	829317
<b><i>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</i></b>	<b><i>889935</i></b>	<b><i>848579</i></b>	<b><i>841604</i></b>	<b><i>979015</i></b>	<b><i>967586</i></b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)		25210	32230	44466	35707
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)		82712	96019	112867	109139
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)		338	368	155	155
Burçak (Yeşilot)	3462	2260	2367	1500	2255
Yonca (Yeşilot)	195502	220855	223626	229461	240719
Korunga (Yeşilot)	17267	16697	16768	14041	12433
Sorgum (Yeşilot)	203	220	320	285	292
Triticale (Yeşilot)					500
Mısır (Slaj)	211636	220844	231432	247945	279658
Hayvan Pancarı	355	333	335	335	325
Yem Şalgamı	285	350	413	605	713
Bezelye (Yemlik)		1015	1225	2402	4648
İtalyan Çimi (Yemlik)		360	360	360	735
Korunga Tohumu		450	450	6414	1125
Fiğ (Adi) Tohumu		5250	5225	14619	13070
Fiğ (Macar) Tohumu		7230	7220	2140	2190
Fiğ (Diğer) Tohumu				100	100
Yonca Tohumu		4180	4180	4400	4350
<b><i>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</i></b>	<b><i>428710</i></b>	<b><i>588304</i></b>	<b><i>622538</i></b>	<b><i>682095</i></b>	<b><i>708114</i></b>
Haşhaş Kapsülü	56710	43972	85935	61384	63563
Lavanta			2	60	70
<b><i>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</i></b>	<b><i>56710</i></b>	<b><i>43972</i></b>	<b><i>85937</i></b>	<b><i>61444</i></b>	<b><i>63633</i></b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)’den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Tablo 11’de dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları, Tablo 13’te dekar cinsinden hasat alanlarının dağılımları verilen Konya’daki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle (2004-2017 yılları arası) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 14’te gösterilmiştir. Buna göre 2004-2017 yılları arasında tahıl üretim miktarı çok dalgalı bir seyir izlemiştir. Tahıl üretimi 2007, 2012, 2016 yıllarında aşağı yönlü ve 2009, 2011, 2013, 2015 yıllarında yukarı yönlü keskin dönüşümler yaşamıştır. Tüm bu dalgalı seyre rağmen 2004 yılında 2.590.767 ton olan tahıl üretim miktarı, 2017 yılı itibariyle 3.736.520 tona ulaşmış ve böylece 2004-2017 yılları kıyasında %44,23 oranında bir artış göstermiştir. Kuru baklagillerin Konya ili genelindeki yıllar itibariyle üretim seyri incelendiğinde yine son derece dalgalı bir seyir göze çarpmaktadır. Bu kapsamda 2004 yılında 94.118 ton olan üretim miktarı 2017 yılında 112.456 tona ulaşmıştır. Böylece 2004-2017 yılları kıyasında artış oranı %19,48 olmuştur. Yağlı tohumların üretim miktarları incelendiğinde, diğer tahıl ve bitkisel ürünlerde olduğu gibi dalgalı bir seyir görülmekte olup 2004 yılında 15.192 ton olan üretim miktarı 2017 yılında 278.207 ton olarak gerçekleşmiştir. Bu doğrultuda 2004-2017 yılları kıyasında yağlı tohumlar üretim miktarındaki artış yaklaşık 17 kat olmuştur. Yumru bitkilerin yıllar itibariyle üretim miktarlarında da dalgalı bir seyir göze çarpmakta olup özellikle 2005 ve 2016 yıllarında keskin artışlar görülmektedir. Yumru bitkilerin 2004 yılı toplam üretim miktarı 2.888.664 ton iken 2017 yılında 1,28 kat artış göstererek 6.574.853 ton olarak gerçekleşmiştir. Yem bitkilerinin Konya genelindeki üretim değerleri incelendiğinde 2005, 2010 ve 2012 yıllarındaki keskin yükselişler ile 2007 yılındaki keskin düşüş göze çarpmaktadır. 2004 yılında 612.167 ton olan yem bitkileri üretimi 2017 yılında 4,06 kat artışla 3.099.972 ton olarak gerçekleşmiştir. Tıbbi bitkilerin Konya genelindeki üretim miktarları da yıllar itibariyle son derece dalgalı bir seyir izlemiş, 2004 yılında 2.162 ton iken 2017 yılında 3.760 ton olarak gerçekleşmiştir. Tıbbi bitkiler kapsamında üretimi yapılan ürün ise haşhaş kapsülü olarak tespit edilmektedir.



**Tablo 14. Konya’da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler**

<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	622539	520453	484643	251202	312621	494546	488043	691624	403053	601691	553341	857930	766978	772968
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	875030	823524	1101390	775363	777161	1201619	1027260	1753190	1167607	1690239	1351959	1696326	1278320	1419442
Mısır	76547	78199	51577	57902	80307	104129	103430	159858	312059	353552	382099	558190	638300	621884
Arpa (Biralık)	165262	145494	177496	80843	45671	114734	99108	151529	93348	77411	82698	118943	75246	77481
Arpa (Diğer)	774695	731333	948673	525787	469830	723762	554870	777542	613489	761080	650101	853627	734012	795535
Çavdar	34099	33178	36396	24931	21011	36178	48275	52435	21333	20570	16991	19042	22779	28561
Yulaf	39312	30340	31386	9733	10144	13940	14212	11766	12841	12035	9267	12418	11275	16849
Sorgum							67	66						
Kuş Yemi										120	160	161	362	582
Triticale	3283	1477	934	811	750	2085	1343	1764	2693	1838	2199	3228	2111	3218
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>2590767</b>	<b>2363998</b>	<b>2832495</b>	<b>1726572</b>	<b>1717495</b>	<b>2690993</b>	<b>2336608</b>	<b>3599774</b>	<b>2626423</b>	<b>3518536</b>	<b>3048815</b>	<b>4119865</b>	<b>3529383</b>	<b>3736520</b>
Fasulye, Kuru	29681	29693	27830	21072	26591	51477	69446	59886	56582	49723	61158	72869	69877	70242
Bakla, Kuru (İnsan Tüketimi İçin)			3	19	19	14								
Nohut, Kuru	53906	55957	52642	29582	31028	34807	28843	25829	28376	33421	29093	29747	32139	34586
Kırmızı Mercimek, Kuru	2294	2177	1616	1296	1467	1741	2254	2296	1938	2398	2356	2238	2501	2413
Yeşil Mercimek, Kuru	5417	4174	4308	1130	900	2687	2682	2860	1810	1203	1194	1284	1469	3728
Kuru Bezelye	1466	1867	1788	15	325	405	532	440	592	695	832	817	718	746
Burçak (Dane)	6	2	5	4	15	41	15	15	20	9	3	4	4	4
Buy (Çemen Otu)	966	728	610	14	163	152	177	132	58	175	183	255	230	336
Mürdümük						3								
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	382	376	368	287	288	358	370	406	411	410	410	408	410	401
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>94118</b>	<b>94974</b>	<b>89170</b>	<b>53419</b>	<b>60796</b>	<b>91685</b>	<b>104319</b>	<b>91864</b>	<b>89787</b>	<b>88034</b>	<b>95229</b>	<b>107622</b>	<b>107348</b>	<b>112456</b>
Soya Fasulyesi	31	30	28	17	60	43	141	88	152	354	157	147	107	106
Kanola veya Kolza Tohumu			2	96	114	157	226	531	2153	3322	4058	1987	2116	3935
Susam Tohumu	147	133	136	110	65	74	49	41	23	26	85	135	156	188
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	7488	7700	13120	36615	25080	40207	46764	98938	210792	262930	263581	210307	205274	254413
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	5139	4884	3805	638	955	1156	5165	8239	4178	3845	5170	7327	7038	8595
Haşhaş Tohumu	2377	2227	4919	1445	2317	7495	6734	7666	842	4072	3083	6960	5053	4161
Aspir Tohumu	10			206	1781	6127	4199	3025	1794	2305	3849	5625	5137	6809
<b>YAĞLI</b>	<b>15192</b>	<b>14974</b>	<b>22010</b>	<b>39127</b>	<b>30372</b>	<b>55259</b>	<b>63278</b>	<b>118528</b>	<b>219934</b>	<b>276854</b>	<b>279983</b>	<b>232488</b>	<b>224881</b>	<b>278207</b>

<b>TOHUMLAR TOPLAMI</b>														
Patates (Tatlı Patates Hariç)	134416	145575	151263	153516	222075	315825	321482	370388	460154	420755	509188	493748	549802	567076
Şeker Pancarı	2754248	3832166	3890397	3593540	4725606	5284787	4935320	4686332	4466620	5193577	4864882	4570731	5665228	6007777
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>2888664</b>	<b>3977741</b>	<b>4041660</b>	<b>3747056</b>	<b>4947681</b>	<b>5600612</b>	<b>5256802</b>	<b>5056720</b>	<b>4926774</b>	<b>5614332</b>	<b>5374070</b>	<b>5064479</b>	<b>6215030</b>	<b>6574853</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)											25401	37428	44784	43031
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)											131358	158706	185049	203676
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)											135	147	51	61
Burçak (Yeşilot)	58	657	169	3193	3844	4920	2506	2422	1931	2645	844	1096	837	1130
Yonca (Yeşilot)	374571	517832	423502	226195	224585	215266	918113	932923	1080923	1089704	1086985	1121331	1128138	1168889
Korunga (Yeşilot)	4454	5740	3894	6888	18297	22085	29912	30293	23993	22765	22218	22349	18009	16114
Sorgum (Yeşilot)									666	874	980	1430	1220	1249
Triticale (Yeşilot)									438					125
Mürdümük (Yeşilot)									145					
Mısır (Hasıl)				30	39	30								
Mısır (Slağ)	232614	283678	401126	436200	458360	449230	433602	612159	1125751	1150112	1229601	1348829	1468100	1650455
Hayvan Pancarı		2940	1300	2583	1600	1497	707	835	1807	2010	1748	1778	1778	1720
Yem Şalgamı									602	1895	2245	2326	3171	4047
Bezelye (Yemlik)											1568	1907	3046	6964
İtalyan Çimi (Yemlik)											76	76	76	299
Korunga Tohumu			30								41	41	962	135
Fiğ (Adi) Tohumu											667	699	2133	1607
Fiğ (Macar) Tohumu											474	526	271	258
Fiğ (Diğer) Tohumu													15	16
Yonca Tohumu	470	824	756	50	5						65	67	202	196
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>612167</b>	<b>811671</b>	<b>830777</b>	<b>675139</b>	<b>706730</b>	<b>693028</b>	<b>1384840</b>	<b>1578632</b>	<b>2236256</b>	<b>2270005</b>	<b>2504406</b>	<b>2698736</b>	<b>2857842</b>	<b>3099972</b>
Haşhaş Kapsülü	2162	2024	4472	1315	2107	6813	6122	6969	766	4072	3083	6960	4594	3758
Lavanta												0	2	2
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>2162</b>	<b>2024</b>	<b>4472</b>	<b>1315</b>	<b>2107</b>	<b>6813</b>	<b>6122</b>	<b>6969</b>	<b>766</b>	<b>4072</b>	<b>3083</b>	<b>6960</b>	<b>4596</b>	<b>3760</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 1.1.2. Konya’da Sebzeçilik

Konya ilinde toprağın verim düzeyleri ve iklim şartları birlikte değerlendirildiğinde, sebze çeşitlerinin artış gösterdiği ve çeşitli şekillerde evrildiği söylenebilir. Bu nedenle Konya ilinde bazı sebze türlerinin ekim alanlarında ve üretim miktarlarında önemli değişiklikler göze çarpmaktadır. Öyle ki ekim alanları önemli ölçüde azalan ancak üretim miktarlarında önemli ölçüde artış kaydedilen ürünler bulunmaktadır. Bu değerlerdeki yıllar itibariyle gözlemlenen değişimlerin iklim koşulları, toprak verimi, pazar şartları gibi birçok nedeni de bulunmaktadır.

Konya ilinde 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait sebze ekim durumu Tablo 15’te gösterilmiştir. Buna göre Konya’da baklagil sebzeler arasında ön plana çıkan ürün taze fasulyedir. Bu ürünü kültür mantarı takip etmektedir. Konya’da 2004 yılında 20.990 dekarlık baklagil sebze ekimi gerçekleşmişken bu rakam 2017 yılında 15.753 dekara düşmüştür. Başka bir deyişle Konya’da 2004 yılı baz alındığında 2017 yılında %24,95’lik bir düşüş söz konusu olmuştur. Baklagil sebzelerin ekim alanındaki bu düşüş, üretimde farklı bir sonuç doğurmuştur. Ekim alanlarındaki %24,95’lik düşüşe rağmen, üretim miktarı 2004 yılında 11.156 ton iken %94,91 artışla 2017 yılında 21.744 tona ulaşmıştır. Yaprığı yenen sebzeler incelendiğinde 2004 yılında 11.650 dekar olan ekim alanının 2013 yılında 6.981 dekara gerilediği, bu yıldan itibaren 2017 yılı hariç düzenli olarak artış göstererek 7.953 dekara ulaştığı görülmektedir. Bununla beraber yaprağı yenen sebzelerin üretim miktarlarında 2013-2016 yılları arasında düzenli bir artış göze çarpmakta olup 2004 yılında 15.666 ton olan üretim miktarı 2017 yılında 21.505 tona ulaşmıştır. Bu kapsamda Konya ili genelinde yaprağı yenen sebzelerin ekim alanlarında 2004-2017 yılları kıyasında %31,73’lük bir azalma, üretim miktarlarında %37,27’lik bir artış olduğu görülmektedir. Kavun, karpuz, biber gibi meyvesi yenen sebzelerin ekim alanları incelendiğinde, 2004 yılında 89.430 dekar olan ekim alanının 2013-2017 yılları arasında düzenli olarak her yıl artış gösterdiği ve 2017 yılında 152.155 tona ulaştığı görülmektedir. Meyvesi yenen sebzelerin üretim miktarlarına bakıldığında ise 2004 yılında 123.327 ton olan üretimin 2013 yılında 324.406 tona ulaştığı, bu yıldan itibaren düzenli olarak artış gösterdiği ve özellikle 2016 yılında çok keskin artış gösterdiği görülmektedir. 2017 yılında meyvesi yenen sebzelerin üretimi 531.933 tona ulaşmıştır. Bu kapsamda Konya ili genelinde meyvesi yenen sebzelerin 2004-2017 yılları kıyasında ekim alanlarında %86,41’lik ve üretim miktarlarında 3,31 katlık bir artış olduğu görülmektedir. Yumru ve kök sebzelerin ekim alanları incelendiğinde, ekim alanının 2004 yılında 59.820 dekar olduğu, 2014-2017 yılları arasında düzenli artış gösterdiği ve 2017 yılında 86.823

dekara ulaştığı görülmektedir. Yumru ve kök sebzelerin üretim miktarlarına bakıldığında ise, 2004 yılında 260.199 ton olan üretimin 2013-2017 yılları arasında dalgalı bir seyir izlediği ve 2017 yılı itibariyle 452.047 tona ulaştığı görülmektedir. Bu kapsamda Konya ili genelinde yumru ve kök sebzelerin 2004-2017 yılları kıyasında ekim alanlarında %45,14'lük ve üretim miktarlarında %73,73'lük bir artış olduğu görülmektedir.

**Tablo 15. Konya'da Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	16040	9180	10628	12314	13935	14351
	Üretim Miktarı (Ton)	9311	9015	11453	14379	16243	17190
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	1750	180	167	162	172	184
	Üretim Miktarı (Ton)	1129	138	125	121	136	145
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	210	45	43	40	40	40
	Üretim Miktarı (Ton)	51	34	32	30	30	28
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	50	34	32	30	28	32
	Üretim Miktarı (Ton)	23	15	14	14	13	14
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	40		3	3	1	101
	Üretim Miktarı (Ton)	60		11	11	3	152
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	582	3675	4429	4360	4519	4215
<b>BAKLAGİL SEBZELERİ</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>20990</b>	<b>10202</b>	<b>11744</b>	<b>13418</b>	<b>15088</b>	<b>15753</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>11156</b>	<b>12877</b>	<b>16064</b>	<b>18915</b>	<b>20944</b>	<b>21744</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	2900	763	871	869	912	1045
	Üretim Miktarı (Ton)	6392	2592	3414	3417	3611	4077
Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	280	1970	2248	2249	2751	2450
	Üretim Miktarı (Ton)	549	5924	7188	10192	12448	11095
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	30					
	Üretim Miktarı (Ton)	18					
Marul (Kıvrırcık)	Ekilen Alan (Dekar)	330	65	160	160	150	150
	Üretim Miktarı (Ton)	306	78	263	263	237	240
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	1330	928	941	1097	1173	1249
	Üretim Miktarı (Ton)	1412	2172	2084	2482	2695	2823
Marul (İnceberg)	Ekilen Alan (Dekar)		220	120	120	110	160
	Üretim Miktarı (Ton)		550	300	300	275	325
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	5610	1800	1624	1619	1734	1751
	Üretim Miktarı (Ton)	6133	1827	1630	1631	1862	1881
Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	960	1168	1034	1029	1045	1048
	Üretim Miktarı (Ton)	766	1204	947	945	957	968
Tere	Ekilen Alan (Dekar)	120	52	50	43	70	80
	Üretim Miktarı (Ton)	51	47	47	39	74	84
Nane	Ekilen Alan (Dekar)	90	15	15	15	20	20
	Üretim Miktarı (Ton)	39	9	9	9	12	12
<b>YAPRAĞI YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>11650</b>	<b>6981</b>	<b>7063</b>	<b>7201</b>	<b>7965</b>	<b>7953</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>15666</b>	<b>14403</b>	<b>15882</b>	<b>19278</b>	<b>22171</b>	<b>21505</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	18100	10465	14304	15864	15140	17296
	Üretim Miktarı (Ton)	42941	40744	54306	60445	67781	76886
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	29850	17180	25328	29655	32005	33298
	Üretim Miktarı (Ton)	54976	62745	95049	113608	148051	151604
Biber (Salçalık, Kapyra)	Ekilen Alan (Dekar)	260		5	52	648	301

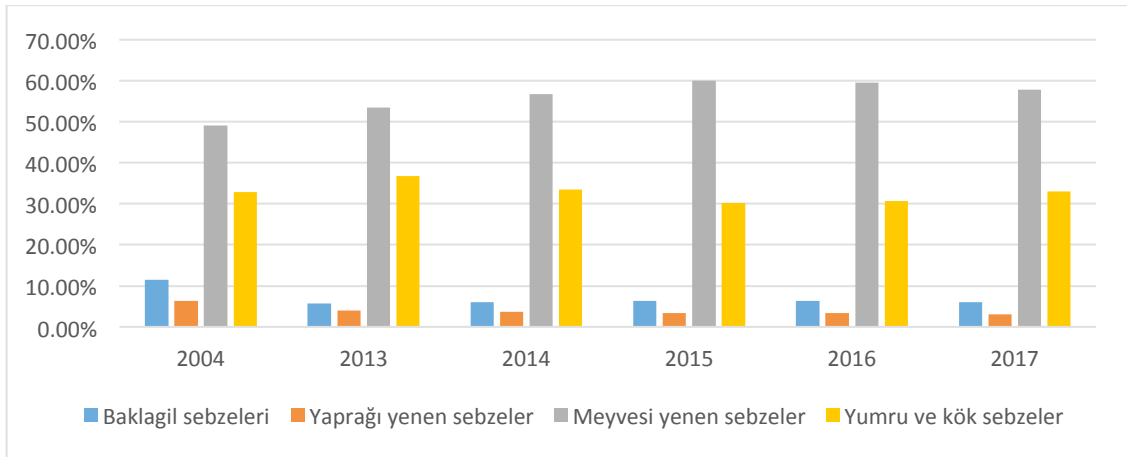
	Üretim Miktarı (Ton)	208	75	208	2367	1138
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	3200	615	571	548	630
	Üretim Miktarı (Ton)	1873	1321	1155	1105	1243
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	6720	4289	4544	4429	6271
	Üretim Miktarı (Ton)	4139	7024	7642	7408	11543
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)		113	63	65	73
	Üretim Miktarı (Ton)		371	196	179	190
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)		6500	6260	5877	7356
	Üretim Miktarı (Ton)		28630	27175	25771	30685
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)		45	40	40	50
	Üretim Miktarı (Ton)		135	119	119	150
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	270	80	80	75	70
	Üretim Miktarı (Ton)	535	189	169	158	140
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	5400	995	987	1125	1233
	Üretim Miktarı (Ton)	3808	1999	1943	2375	2118
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)		28785	28764	28790	31575
	Üretim Miktarı (Ton)		120602	118348	129443	153703
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)		9585	8913	9010	13025
	Üretim Miktarı (Ton)		51524	47676	48555	80227
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	570	705	767	753	740
	Üretim Miktarı (Ton)	198	370	444	437	430
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	3040	2302	2049	1401	947
	Üretim Miktarı (Ton)	8742	6492	5727	1789	1491
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	1960	290	284	244	304
	Üretim Miktarı (Ton)	4447	989	956	825	980
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	20060	12965	17194	29195	30620
	Üretim Miktarı (Ton)	1460	1642	2236	3804	3928
<b>MEYVESİ YENEN</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>89430</b>	<b>94801</b>	<b>110203</b>	<b>127121</b>	<b>140679</b>
<b>SEBZELER</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>123327</b>	<b>324406</b>	<b>363391</b>	<b>396246</b>	<b>505016</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	40970	50305	46345	44745	46480
	Üretim Miktarı (Ton)	228589	344401	331593	310295	336463
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	150	123	125	100	150
	Üretim Miktarı (Ton)	242	320	325	260	375
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	460	495	495	492	475
	Üretim Miktarı (Ton)	535	452	473	421	432
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	1700	1281	1399	1405	1804
	Üretim Miktarı (Ton)	1009	2141	2233	2576	3187
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	1410	586	589	562	629
	Üretim Miktarı (Ton)	2296	1383	1415	1343	1543
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	9110	10809	14188	14159	18980
	Üretim Miktarı (Ton)	15645	23226	30052	30541	43430
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	4820	776	771	743	1753
	Üretim Miktarı (Ton)	9598	1603	1508	1465	4498
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	690	74	73	112	362
	Üretim Miktarı (Ton)	1170	232	230	369	852
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	510	860	1027	1477	1883
	Üretim Miktarı (Ton)	1115	1932	2426	3629	5109
<b>YUMRU VE KÖK</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>59820</b>	<b>65309</b>	<b>65012</b>	<b>63795</b>	<b>72516</b>
<b>SEBZELER</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>260199</b>	<b>375690</b>	<b>370255</b>	<b>350899</b>	<b>395889</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Konya’da sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında sebze ürünlerinin %49,17’si meyvesi yenen sebzelerden oluşurken 2017 yılında bu oran %57,92 olarak gerçekleşmiştir. Meyvesi yenen sebzelerin toplam sebzeler içindeki payı 2013-2015 yılları arasında sürekli bir artış eğiliminde iken sonrasında düşüş eğilimi göstermiştir. Yumru ve kök sebzelerin 2004 yılında ekimi yapılan toplam sebzeler içindeki payı %32,89 iken 2013-2015 yılları arasında düzenli düşüş trendine girmiş, sonrasında yükselişe geçmiştir. 2017 yılında bu oran %33,05 olmuştur. Baklagil sebzelerinin sebze ürünlerinin ekim alanları içindeki payı 2004 yılında %11,54 iken 2017 yılında %6 olmuştur. Baklagil sebzelerinin sebze ürünlerinin ekimindeki payında keskin düşüş göze çarpmaktadır. Yaprağı yenen sebzelerin toplam sebze ürünlerinin ekimindeki payı yıllar itibariyle sürekli düşüş göstermiş ve 2004 yılında %6,40 olan oran 2017 yılında %3,03’e gerilemiştir. Konya ilinde sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımları Tablo 16’da ve grafiksel gösterimi Grafik 3’te sunulmuştur.

**Tablo 16. Konya’da Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	11,54	5,75	6,05	6,34	6,39	6,00
Yaprağı yenen sebzeler	6,40	3,94	3,64	3,40	3,37	3,03
Meyvesi yenen sebzeler	49,17	53,47	56,80	60,09	59,55	57,92
Yumru ve kök sebzeler	32,89	36,84	33,51	30,16	30,69	33,05



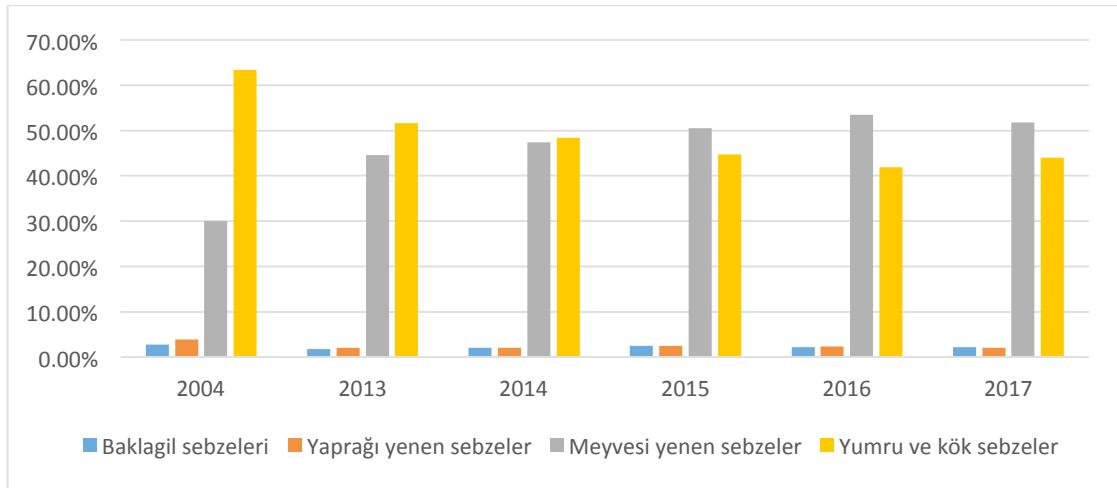
**Grafik 3. Konya’da Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Konya’da sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 17’de ve grafiksel sunumu Grafik 4’te sunulmuştur. Bu kapsamda baklagil sebzelerin ve yaprağı yenen sebzelerin toplam sebze üretimi içindeki payları 2004 yılına nazaran yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemekle birlikte 2017 yılında düşüş göstermiş, yumru ve kök

sebzeler tüm yıllar itibariyle düzenli bir düşüş eğiliminde olmuş, meyvesi yenen sebzelerin üretimi ise artmıştır.

**Tablo 17. Konya’da Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	2,72	1,77	2,10	2,41	2,22	2,12
Yaprağı yenen sebzeler	3,82	1,98	2,07	2,45	2,35	2,09
Meyvesi yenen sebzeler	30,05	44,60	47,47	50,46	53,50	51,78
Yumru ve kök sebzeler	63,41	51,65	48,36	44,68	41,94	44,01



**Grafik 4. Konya’da Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

### 1.1.3. Konya’da Meyveler

Konya ilinde 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait meyve ekim durumu Tablo 18’de gösterilmiştir. Buna göre üzüksü meyvelerin dikim alanı 2004 yılında 184.820 dekar iken 2017 yılında 110.299 dekara gerilemiştir. Üzüksü meyvelerin üretim miktarları incelendiğinde ise 2004 yılında 57.891 ton olan üretimin 2017 yılında 108.715 tona ulaştığı görülmektedir. Bu kapsamda Konya ilinde üzüksü meyvelerin 2004-2017 yılı kıyasında dikim alanlarında %40,31’lik bir azalma, üretim miktarında ise %87,79’luk bir artış görülmektedir. Bu durum uygun genotip seçimi, doğru ekim yöntemlerinin kullanılması gibi hassas tarım yöntemlerinin kullanımının yaygınlaşmasını ilgilendiren çeşitli nedenlerden kaynaklanmış olabilir. Elma, armut gibi yumuşak çekirdeklieler açısından inceleme yapıldığında ise, ekim alanlarının 2004 yılında 131.960 dekar olduğu ve 2017 yılında bu alanın 118.269 dekara gerilediği görülmektedir. Yumuşak çekirdeklielerin üretim miktarlarına bakıldığında ise 2004 yılında 75.974 ton ve 2017 yılında 82.902 ton üretim yapıldığı görülmektedir. Buna göre Konya ilinde yumuşak çekirdeklielerin 2004-2017 yılı kıyasında

ekim alanlarında %10,38'lik bir azalma, üretim miktarında ise %9,12'lik bir artış görülmektedir. Kiraz, vişne, şeftali gibi sert çekirdekli meyvelere yönelik inceleme yapıldığında 2004 yılında 80.250 dekar olan dikim alanının 2017 yılında 100.733 dekara, 2004 yılında 47.898 ton olan üretim miktarının 2017 yılında 99.619 tona çıktığı görülmektedir. Bu kapsamda Konya ilinde sert çekirdekli meyvelerin 2004-2017 yılı kıyasında dikim alanlarında %25,52'lik ve üretim miktarlarında %107,98'lik bir artış görülmektedir. Son olarak ceviz, badem gibi sert kabuklu meyveler incelendiğinde 2004 yılında 9.710 dekar olan dikim alanının 2017 yılında 18.899 dekara yükseldiği görülmektedir. Ayrıca sert kabuklu meyvelerin üretim miktarları da 2004 yılında 5.070 ton iken 2017 yılında 5.229 tona ulaşmıştır. Bu doğrultuda Konya ilinde sert kabukluların 2004-2017 yılı kıyasında dikim alanlarında %94,63'lük ve üretim miktarlarında %3,14'lük bir artış görülmektedir.

**Tablo 18. Konya'da Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Meyveler	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	114570	57563	57573	57608	60332	56173
	Üretim Miktarı (Ton)	35956	33658	32515	23210	32156	34516
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	4280	80	80	80	91	98
	Üretim Miktarı (Ton)	291	46	43	46	53	60
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	3800	1015	1015	1015	1010	1030
	Üretim Miktarı (Ton)	1050	1060	1102	1102	1098	1293
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	58390	34490	34500	34500	36451	36293
	Üretim Miktarı (Ton)	17959	31332	29697	26746	39049	34728
Kurutmalık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	590				1	1
	Üretim Miktarı (Ton)	272				1	1
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)			1			
	Üretim Miktarı (Ton)			7			
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	3190	6872	7048	10273	14324	16697
	Üretim Miktarı (Ton)	1931	14920	17727	24508	28482	37572
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	5	5	5	6	7
	Üretim Miktarı (Ton)	432	458	381	386	402	543
Nar	Toplu Alanı (Dekar)		12	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)		6	3	3	2	2
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>184820</b>	<b>100037</b>	<b>100222</b>	<b>103481</b>	<b>112215</b>	<b>110299</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>57891</b>	<b>81480</b>	<b>81475</b>	<b>76001</b>	<b>101243</b>	<b>108715</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	39080	29850	29677	30115	29675	30173
	Üretim Miktarı (Ton)	26061	25296	16177	18984	20643	26136
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	42400	24698	24748	24916	26038	26160
	Üretim Miktarı (Ton)	23046	22031	15564	18100	19460	23848
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	9250	7362	6958	6718	6270	6141
	Üretim Miktarı (Ton)	5019	5225	5192	5831	5837	6029
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	3880	5403	5461	5871	6357	6697
	Üretim Miktarı (Ton)	777	5476	5124	5510	10744	11639
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	18670	27715	28472	29461	34129	45686
	Üretim Miktarı (Ton)	9371	17638	18481	20682	44397	8293
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	18240	3531	2639	2653	3303	3115



	Üretim Miktarı (Ton)	10945	5968	4312	4268	4754	6091
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	440	307	319	315	290	297
	Üretim Miktarı (Ton)	690	1002	886	744	560	808
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	65	78	62	58	59	58
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>131960</b>	<b>98866</b>	<b>98274</b>	<b>100049</b>	<b>106062</b>	<b>118269</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>75974</b>	<b>82714</b>	<b>65798</b>	<b>74177</b>	<b>106454</b>	<b>82902</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	7610	2109	2023	1958	1925	1833
	Üretim Miktarı (Ton)	3800	4378	3437	4010	4199	4004
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	10	10	10	10	10
	Üretim Miktarı (Ton)	601	334	82	220	83	81
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	37020	65339	66427	66672	66635	67044
	Üretim Miktarı (Ton)	15887	49893	51201	44085	55426	56294
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	26870	25701	25448	22741	26776	26384
	Üretim Miktarı (Ton)	18118	25882	33346	28650	26966	30164
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	3860	2305	2339	2302	2142	2132
	Üretim Miktarı (Ton)	3536	2897	2144	2371	2635	2889
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	80	20	20	20	35	35
	Üretim Miktarı (Ton)	77	36	8	8	7	7
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	4810	3425	3279	3329	3319	3291
	Üretim Miktarı (Ton)	5338	6451	5263	5171	5443	5787
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	4	4	4	4	4
	Üretim Miktarı (Ton)	541	368	372	401	343	393
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>80250</b>	<b>98913</b>	<b>99550</b>	<b>97036</b>	<b>100846</b>	<b>100733</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>47898</b>	<b>90239</b>	<b>95853</b>	<b>84916</b>	<b>95102</b>	<b>99619</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	5720	3928	4224	4194	4599	4486
	Üretim Miktarı (Ton)	930	1581	830	990	1371	1509
Şam Fıstığı (Antep Fıstığı)	Toplu Alanı (Dekar)	0	202	165	100	50	49
	Üretim Miktarı (Ton)	86	76	44	44	30	23
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	3990	9644	11980	13016	14054	14364
	Üretim Miktarı (Ton)	4054	5264	3224	2967	3628	3697
<b>SERT KABUKLULAR TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>9710</b>	<b>13774</b>	<b>16369</b>	<b>17310</b>	<b>18703</b>	<b>18899</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>5070</b>	<b>6921</b>	<b>4098</b>	<b>4001</b>	<b>5029</b>	<b>5229</b>

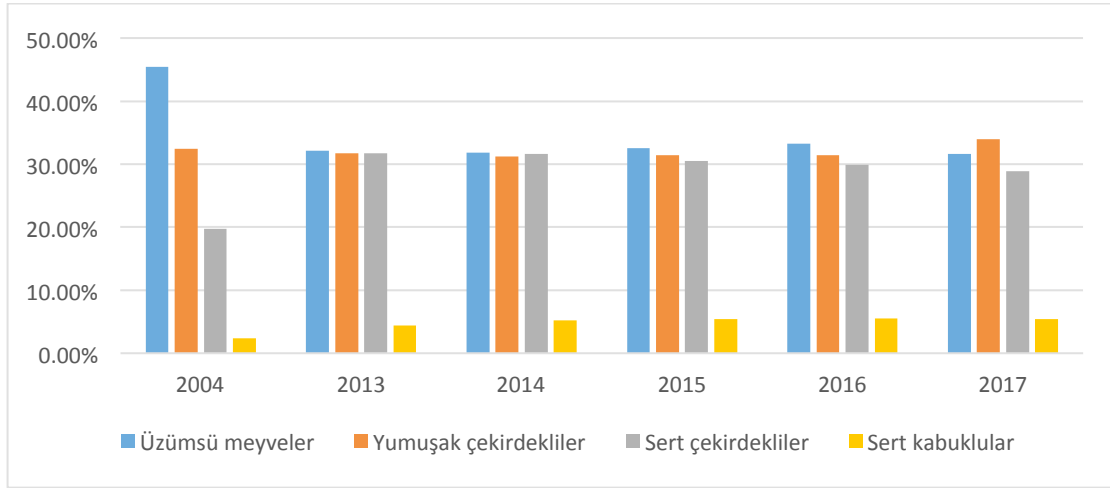
Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Konya'da meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında meyve ürünlerinin %45,44'ü üzüksü meyvelerden oluşurken 2017 yılında bu oran %31,68 olarak gerçekleşmiştir. Üzüksü meyvelerin toplam meyveler içindeki payı yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemiştir. Yumuşak çekirdekli olan 2004 yılında toplam meyve ürünlerinin ekim alanları içindeki payı %32,44 iken yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemiştir ve 2017 yılında %33,97'ye ulaşmıştır. Konya'da meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin en çok artış gösteren tür sert çekirdekli olan olmuştur. 2004 yılında sert çekirdekli olan meyve ürünlerinin toplam ekim alanları içindeki oranı %19,73 iken 2017 yılında %28,93'e ulaşmıştır. Sert kabuklular ise 2004 yılındaki %2,39'luk oranını 2017 yılında %5,43'e taşımıştır. Meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim

alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 19’da ve grafiksel gösterimi Grafik 5’te sunulmuştur.

**Tablo 19. Konya’da Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	45,44	32,11	31,88	32,55	33,22	31,68
Yumuşak çekirdekliiler	32,44	31,73	31,26	31,47	31,40	33,97
Sert çekirdekliiler	19,73	31,74	31,66	30,53	29,85	28,93
Sert kabuklular	2,39	4,42	5,21	5,45	5,54	5,43

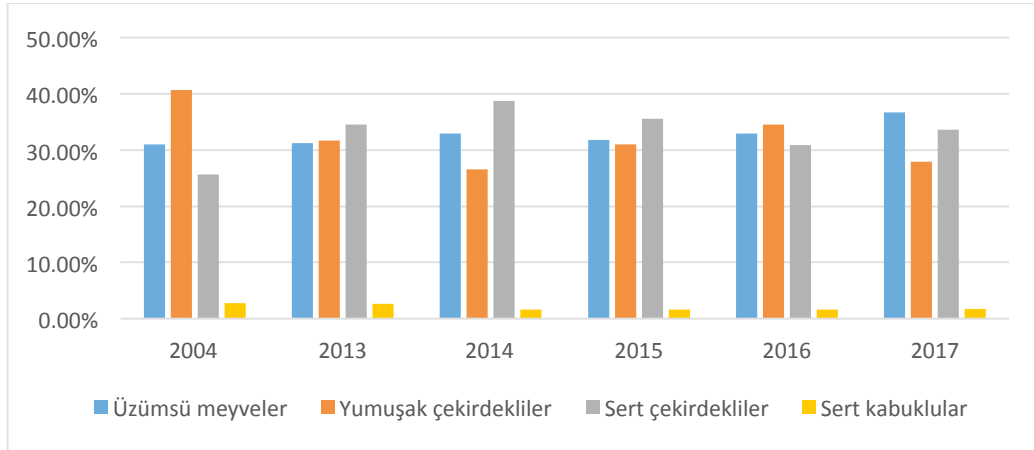


**Grafik 5. Konya’da Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Konya’da meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 20’de ve grafiksel gösterimi Grafik 6’da sunulmuştur. Bu kapsamda üzümsü meyvelerin üretim miktarlarının toplam meyve ürünlerinin üretimi içindeki payı 2015 yılı hariç düzenli bir artış göstermiştir. Yumuşak çekirdekliilerin ve sert kabukluların üretim miktarlarının toplam meyve üretim miktarları içindeki payları yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemiş ve baz yıla (2004) oranla önemli ölçüde düşüş göstermiştir. Sert çekirdekliilerin üretim miktarlarının toplam meyve üretim miktarları içindeki payı ise yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemiş ve baz yıla oranla artış göstermiştir.

**Tablo 20. Konya’da Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	30,99	31,18	32,96	31,79	32,89	36,67
Yumuşak çekirdekliiler	40,66	31,65	26,61	31,02	34,58	27,96
Sert çekirdekliiler	25,64	34,53	38,77	35,52	30,89	33,60
Sert kabuklular	2,71	2,65	1,66	1,67	1,63	1,76



**Grafik 6. Konya’da Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### 1.1.4. Konya’da Baharat Bitkileri

Konya ilinde 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait baharat bitkileri ekim alanları ve üretim miktarları Tablo 21’de gösterilmiştir. Buna göre anason ekim alanı 2013-2017 yılları arasında dalgalı bir seyir izlemiş ve son 5 yıl içinde 4.100 dekardan 6.652 dekara yükselerek %62,24’lük bir artış göstermiştir. Yıllar itibariyle anason ekim alanındaki dalgalı seyir, üretim miktarlarına da yansımış ve aynı şekilde dalgalı bir seyir izlemiştir. Bu kapsamda 2013 yılında 221 ton olan anason üretim miktarı 2017 yılında %44,34’lük bir artışla 319 tona ulaşmıştır. Kimyon ekim alanları incelendiğinde 2004 yılına göre (41.900 dekar) 2017 yılında (94.714 dekar) 2,26 kat artış göstermiştir. Kişniş için ayrılan alan Konya il genelinde son 3 yılda gerçekleşmiş ve yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izleyerek önce artmış, sonra azalmıştır. Buna rağmen 150 dekardan 405 dekara artan ekim alanı ve 11 tondan 28 tona yükselen üretim miktarı görülmektedir. Konya il genelinde özellikle 2016 yılında çörek otu tohumu ekim alanında ve üretim miktarında çok ciddi bir artış göze çarpmaktadır. Geneli itibariyle 2004 yılında 41.900 dekar olan baharat bitkileri alanı 2017 yılında 111.950 dekara yükselmiş, üretim miktarı ise 2.198 tondan 8.519 tona kadar ulaşmıştır. Yıllar itibariyle genel seyre bakıldığında her yıl baharat bitkilerinin ekim alanında (2016 yılı hariç) ve üretim miktarında düzenli bir artış olduğu görülmektedir.

**Tablo 21. Konya’da Yıllar İtibariyle Baharat Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Baharat Bitkileri	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Anason, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)		4100	3700	4650	4600	6652
	Üretim Miktarı (Ton)		221	183	224	204	319
Kimyon, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	41900	69985	77295	89145	75502	94714
	Üretim Miktarı (Ton)	2198	5159	6027	6462	5770	7290
Kışniş, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)				150	498	405
	Üretim Miktarı (Ton)				11	41	28
Çörek Otu Tohumu	Toplu Alan (Dekar)		78	80	1097	10091	10179
	Üretim Miktarı (Ton)		12	11	83	1030	882
<b>BAHARAT</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>41900</b>	<b>74163</b>	<b>81075</b>	<b>95042</b>	<b>90691</b>	<b>111950</b>
<b>BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>2198</b>	<b>5392</b>	<b>6221</b>	<b>6780</b>	<b>7045</b>	<b>8519</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)’den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 1.1.5. Konya’da Süs Bitkileri

Konya ilinde son 5 yıla (2013-2017) ait süs bitkileri ekim alanları ve üretim miktarlarına ilişkin bilgiler Tablo 22’de gösterilmiştir. Buna göre 2013 yılında 300.000 m<sup>2</sup>’lik bir alanda ekimi yapılan lale, 2017 yılında 400.000 m<sup>2</sup>’ye ulaşmıştır. Konya il geneli itibariyle 2013 yılında 54 milyon adet lale üretimi gerçekleşirken bu sayı 2017 yılında 44 milyona düşmüştür. Dış mekan süs bitkileri açısından inceleme yapıldığında ise 2013 yılında 1.206.800 dekarlık alana yer verildiği, yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlediği ve 2017 yılında 432.000 dekara düştüğü görülmektedir. Dış mekan süs bitkilerinin ekim alanında meydana gelen bu ciddi azalmanın üretim miktarına olan yansımaları incelendiğinde ise benzer bir tabloyla karşılaşılmaktadır. Buna göre 2013 yılında 10.527.653 adet dış mekan süs bitkisi üretimi gerçekleştirilmişken, 2017 yılında bu sayı 4.526.040’a düşmüştür.

**Tablo 22. Konya’da Yıllar İtibariyle Süs Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Süs Bitkisi	Yıl	2013	2014	2015	2016	2017
Lale, Kesme	Ekim Alanı (Metrekare)	300000	350000	400000	400000	400000
	Üretim Miktarı (Adet)	54000000	35000000	40000000	40000000	44000000
Dış Mekan, Süs Bitkileri	Ekim Alanı (Dekar)	1206800	1321739	542463	542463	432000
	Üretim Miktarı (Adet)	10527653	10822354	5414778	6134778	4526040

Kaynak: TÜİK, 2018

### 1.1.6. Konya’da Örtüaltı Tarım Alanı

Konya ilinde 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarım alanlarının durumu Tablo 23’te gösterilmiştir. Buna göre Konya il genelinde örtü altı tarım uygulamalarına ayrılan alan yıllar itibariyle (2016 yılı hariç) artış göstermiş ve 2004 yılında 177 dekar, 2013 yılında 184,4 dekar, 2017 yılında 259 dekara ulaşmıştır.

**Tablo 23. Konya’da Yıllar İtibariyle Örtüaltı Tarım Alanı**

Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Örtüaltı Tarım Alanı (Dekar)	177	184,4	198,5	200	186	259

Kaynak: TÜİK, 2018

## 1.2. Konya’da Tarımsal Alet ve Makine

Konya’daki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

### 1.2.1. Konya’da Biçerdöver İstatistikleri

Konya ilindeki 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait biçerdöver sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 24’te gösterilmiştir. Buna göre Konya’da 2004 yılında 1.013 adet biçerdöver var iken, bu sayı 2013 yılında 1.733’e, 2017 yılında ise 1.855’e yükselmiştir.

**Tablo 24. Konya’da Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları**

Biçerdöver (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Biçerdöver (0-5 Yaş)	78	303	327	350	371	378
Biçerdöver (6-10 Yaş)	162	330	335	352	351	351
Biçerdöver (11-20 Yaş)	223	339	347	352	345	346
Biçerdöver (21 Yaş Ve Üzeri)	550	761	777	786	767	780
<b>TOPLAM</b>	<b>1013</b>	<b>1733</b>	<b>1786</b>	<b>1840</b>	<b>1834</b>	<b>1855</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 1.2.2. Konya’da Traktör İstatistikleri

Konya ilindeki 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 25’te gösterilmiştir. Buna göre Konya’da 2004 yılında 45.206 adet traktör var iken, 2013 yılında bu sayı 66.719’a yükselmiştir. Tüm yıllar itibariyle düzenli bir artış gösteren traktör sayısı 2017 yılında 71.615’e yükselmiştir. Bu rakamlar değerlendirildiğinde 2004 yılı kıyasıyla 2017 yılında Konya ilindeki traktör sayısı %58,42 oranında artış göstermiştir. Son 5 yıl kıyası yapıldığında ise traktör sayısındaki artış oranının %7,34 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

**Tablo 25. Konya’da Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

<b>Traktör (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	48	759	1486	1511	1512	1511
Traktör - Tek Akslı (5 Bg'Den Fazla)	53	947	1854	1986	1984	1998
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	79	323	326	328	322	320
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	707	394	397	399	401	400
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	2615	2207	2203	2213	2203	2191
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	14424	16640	16141	16297	16220	16483
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	22910	29421	29672	29858	30086	30048
Traktör - İki Akslı (70 Bg'Den Fazla)	4370	16028	16791	17319	17515	18664
<b>TOPLAM</b>	<b>45206</b>	<b>66719</b>	<b>68870</b>	<b>69911</b>	<b>70243</b>	<b>71615</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 1.2.3. Konya’da Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri

Konya ilindeki 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 26’da gösterilmiştir. Buna göre karabasan, traktör pulluğu, kültivatör, ekim makinesi gibi diğer alet ve makine sayısı 2004 yılında 393.623 adet iken 2013 yılında 497.497 adete yükselmiş, düzenli bir artış grafiği seyrederek 2017 yılında 537.909 adete ulaşmıştır.

**Tablo 26. Konya’da Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

<b>Diğer Alet ve Makine (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Karabasan	2338	291	267	254	235	215
Hayvan pulluğu	9728	1952	1915	1875	1810	1587
Kulaklı traktör pulluğu	36976	45949	46301	46762	47095	48783
Ark açma pulluğu	1905	2037	2104	2115	2112	2131
Diskli traktör pulluğu	10434	10531	10559	10691	10455	10313
Diskli anız pulluğu (vanvey)	5956	6676	6738	6864	6904	7868
Kulaklı anız pulluğu	2120	2854	2851	2935	2864	2887
Toprak frezesi (rotovator)	1651	3312	3398	3460	3553	3763
Kültivatör	13057	14894	15092	15363	15529	15968
Merdane	3515	4923	4986	5132	5178	5516
Diskli tırmık (diskarolar)	5978	9174	9746	9852	9925	10549
Dişli tırmık	12403	11125	11178	11317	11322	11250
Kombikürüm (karma tırmık)	1935	2718	2748	2832	2874	3626
Ot tırmağı	1779	2398	2434	2466	2505	2538
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	43	24	24	22	22	18
Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	9409	13386	13645	13811	13866	13474
Kombine hububat ekim makinesi	20680	27348	27524	27746	27594	28796
Patates dikim makinesi	86	369	384	389	395	358
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	35	160	210	243	270	301
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	27013	34860	35180	35612	36001	37090
Orak makinesi	2924	2082	2102	2104	2104	2041
Bıçer bağlar makinesi	10	31	30	30	32	32
Balya makinesi	150	734	802	866	908	1026
Tınaz makinesi	505	312	311	311	312	259

Döven	4531	399	390	382	365	338
Patates sökme makinesi	101	393	408	430	441	453
Kombine patates hasat makinesi	4	120	125	135	142	139
Pancar sökme makinesi	1759	3765	3781	3830	3892	3303
Kombine pancar hasat makinesi	318	1207	1268	1307	1322	1564
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	10					
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	1045	2107	2139	2289	2293	2319
Ot Silaj Makinesi	20	72	76	87	94	95
Mısır Silaj Makinesi	224	812	912	975	1019	1113
Mısır Daneleme Makinesi	9	9	10	11	12	12
Mısır hasat makinesi	11	12	23	29	29	29
Selektör (sabit veya seyyar)	361	388	390	351	352	341
Yem hazırlama makinesi	661	989	1047	1107	1170	1593
Sap parçalama makinesi	111	247	248	265	283	298
Sırt pülverizatörü	20016	22785	22749	23313	23497	23695
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	318	414	417	432	433	424
Kuyruk milinden hareketli pülverizatör	19529	23877	24019	24346	24612	26029
Motorlu pülverizatör	2770	3897	3913	4074	4099	4094
Tozlayıcı	151	127	119	119	118	116
Atomizör	700	677	1182	1186	1201	1203
Santrifüj pompa	5556	6014	6012	6224	6268	6426
Elektropomp	9801	14903	15488	15694	15847	16383
Motopomp (Termik)	6499	8874	8874	10045	10047	10126
Derin kuyu pompa	11262	16462	16824	17047	17198	17409
Yağmurlama tesisi	23719	35393	36520	37282	37984	41321
Krema makinesi	21947	17039	16332	16353	16229	14789
Kuluçka makinesi	37	29	30	35	36	37
Civeiv ana makinesi	73	48	49	47	48	49
Süt sağım tesisi	75	543	599	617	684	695
Süt sağım makinesi (seyyar)	5602	20119	20287	20615	20629	20496
Römork (Tarım arabası)	52876	66519	66877	67579	68041	73309
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	4268	8944	8988	9195	9257	8463
Dip kazan (subsoiler)	829	1198	1215	1252	1305	1817
Rototiller	611	1104	1129	1186	1216	1481
Taş toplama makinesi	42	154	198	225	240	250
Toprak tesviye makinesi	747	679	676	684	694	666
Set yapma makinesi	2817	2567	2558	2502	2505	2453
Toprak burgusu	319	470	470	465	478	413
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	3348	4121	4247	4295	4380	5314
Pnömatik ekim makinesi	382	1062	1110	1225	1264	2571
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	327	513	418	427	439	403
Anıza ekim makinesi	10	65	115	126	133	149
Fide dikim makinesi	1	4	4	4	4	4
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	12865	9018	8821	8788	8613	7879
Sap toplamalı saman yapma makinesi	1136	2114	2146	2199	2212	2388
Saman aktarma-boşaltma makinesi	2701	3429	3414	3450	3462	3632
Motorlu tırpan	37	122	145	207	210	220
Ürün kurutma makinesi	10	18	19	23	24	23
Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör)	1					

hariç)						
Yem dağıtıcı römork	57	127	134	144	151	175
Damla sulama tesisi	156	10809	11529	11997	12427	14744
Yayık	919	751	741	878	875	858
Kepçe (Tarımda kullanılan)	1314	3848	3968	4087	4146	5419
<b>TOPLAM</b>	<b>393623</b>	<b>497497</b>	<b>503682</b>	<b>512617</b>	<b>516285</b>	<b>537909</b>

Kaynak: TÜİK, 2018



## 2. BÖLÜM – İLÇELER VE TARIM

Konya iline bağlı 31 ilçe bulunmaktadır. Bu ilçelerden 12 tanesi bu projenin kapsamına dahil edilmiştir. Bu kapsamda bu 12 ilçenin (Akören, Akşehir, Beyşehir, Bozkır, Çumra, Ereğli, Hadim, Ilgın, Kadınhanı, Karapınar, Seydişehir, Taşkent) tarımsal durumuna ilişkin veriler genel yapıları itibarıyla incelenmiş ve ardından sonraki bölümde bu ilçelerdeki hassas tarım tekniklerinin kullanımına ilişkin durum analizleri yapılmıştır. Ancak bu bilgilendirmelere geçmeden önce, Konya ilçelerinin tarımsal yapısına ilişkin kısaca genel bir değerlendirme yapılmıştır. Bu kapsamda öncelikle Konya ilçelerinin yüzölçüm bilgileri incelenmiştir. Konya ilçelerinin yüzölçüm bilgilerine ilişkin veriler Tablo 27’de sunulmuştur.

Türkiye yüzölçümünün yaklaşık %5,1’ini oluşturan Konya ilinin 40.838 km<sup>2</sup> yüzölçümü bulunmaktadır. Konya ilinin göller hariç yüzölçümü ise 38.873 km<sup>2</sup>’dir. Konya’nın 31 ilçesi içinde yüzölçümü en büyük ilçe %9,06’lık payıyla Cihanbeyli’dir. Bunu sırasıyla Karatay (%6,93), Karapınar (%6,42), Kulu (%5,47), Ereğli (%5,42) ve Yunak (%5,14) takip etmektedir. Konya’nın 31 ilçesi içerisinde yüzölçümü en küçük ilçe ise 0,80’lik oranıyla Ahırlı ilçesidir. (Aynı yüzölçüme sahip Doğanhisar ve Güneysınır ilçeleri ile Akören ve Çeltik ilçeleri sıralamada harf sırasına göre yerleştirilmiştir.) Konya’nın nüfusu en büyük ilçesi olan merkez ilçe Selçuklu, 31 ilçe içerisindeki yüzölçümü sıralamasında 9. sırada yer almıştır. Diğer iki merkez ilçeden biri olan Karatay ilçesi %6,93’lük oranıyla ikinci sırada ve Meram ilçesi %4,46’lık oranıyla 10. sırada bulunmaktadır.

**Tablo 27. Konya İlçelerinin Yüzölçümleri**

İlçe	Yüzölçüm (km <sup>2</sup> )	%	Sıra
Ahırlı	325	0,80	30
Akören	640	1,57	21
Akşehir	895	2,19	18
Altınekin	1.312	3,21	15
Beyşehir	2.054	5,03	8
Bozkır	1.105	2,71	17
Cihanbeyli	3.702	9,06	1
Çeltik	640	1,57	22
Çumra	2.089	5,11	7
Derbent	359	0,88	29
Derebucak	451	1,10	27
Doğanhisar	482	1,18	24
Emirgazi	798	1,95	19
Ereğli	2.214	5,42	5
Güneysınır	482	1,18	25
Hadım	1.165	2,85	16
Halkapınar	605	1,48	23
Hüyük	443	1,08	28
İlgın	1.636	4,01	11
Kadınhanı	1.568	3,84	13
Karapınar	2.623	6,42	3
Karatay	2.832	6,93	2
Kulu	2.234	5,47	4
Meram	1.822	4,46	10
Sarayönü	1.620	3,97	12
Selçuklu	1.931	4,73	9
Seydişehir	1.458	3,57	14
Taşkent	457	1,12	26
Tuzlukçu	704	1,72	20
Yalıhüyük	94	0,23	31
Yunak	2.101	5,14	6
<b>TOPLAM</b>	<b>40.838</b>	<b>100</b>	<b>-</b>

Kaynak: Yüzölçüm verileri, [https://www.harita.gov.tr/images/urun/il\\_ilce\\_alanlari.pdf](https://www.harita.gov.tr/images/urun/il_ilce_alanlari.pdf) adresinden alınarak hesaplanmıştır.

Tarımsal gelişimi etkileyen hususlardan biri olan göç yapısına yönelik genel bir değerlendirme yapılabilmesi için ilçelerdeki net göç hızları incelenmiştir. İlçeler düzeyinde net göç hızları 2016-2015 yıllarına ilişkin veriler baz alınarak incelendiğinde; Konya'daki 31 ilçeden 19 tanesinin göç verdiği, 12 tanesinin göç aldığı görülmektedir. Eğilim daha detaylı incelendiğinde; kırsaldan kente doğru bir göç eğiliminin olduğu göze çarpmaktadır. Bu kapsamda Konya ilçelerinin 2013-2016 yılları arasındaki net göç hızları incelenmiş ve her üç yılda da göç hızı pozitif olan ilçeler Tablo 28'de gösterilmiştir. Buna göre 2016-2015, 2015-2014 ve 2014-2013 yıllarının üçünde de net göç hızı pozitif olan 9 Konya ilçesi bulunmaktadır. Bunlar: Akşehir, Beyşehir, Çumra, Ereğli, Karapınar, Karatay, Meram, Selçuklu, Seydişehir'dir.

**Tablo 28. 2013-2016 Arası Net Göç Hızı Pozitif Olan Konya İlçeleri**

İLÇELER	2016-2015	2015-2014	2014-2013	3 YIL POZİTİF OLANLAR
Ahırlı	X			
Akören		X		
Akşehir	X	X	X	X
Altınekin				
Beyşehir	X	X	X	X
Bozkır				
Cihanbeyli				
Çeltik				
Çumra	X	X	X	X
Derbent				
Derebucak				
Doğanhisar				
Emirgazi				
Ereğli	X	X	X	X
Güneysınır				
Hadim				
Halkapınar				
Hüyük				
İlgin				
Kadınhanı				
Karapınar	X	X	X	X
Karatay	X	X	X	X
Kulu	X			
Meram	X	X	X	X
Sarayönü	X	X		
Selçuklu	X	X	X	X
Seydişehir	X	X	X	X
Taşkent				
Tuzlukçu				
Yalıhüyük				
Yunak				

Kaynak: Nüfus verileri TÜİK veri tabanından alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

İlçelerdeki tarım alanlarının dağılımını inceleyebilmek için Konya'nın 31 ilçesindeki 2017 yılına ait tarım alanları Tablo 29'da sunulmuştur. Buna göre, Konya ilçeleri arasında tarım alanı en büyük ilçe 2.202.871 dekar ile Cihanbeyli ilçesidir. Bunu sırasıyla 1.821.764 dekarlık alanıyla Karatay, 1.283.810 dekarlık alanıyla Karapınar, 1.253.152 dekarlık alanıyla Çumra ve 1.226.126 dekarlık alanıyla Yunak ilçesi takip etmektedir. Konya ilçeleri arasında tarım alanı en küçük olan ilçe 27.798 dekarlık tarım alanıyla Derebucak ilçesidir.

**Tablo 29. Konya İlçelerinin Tarım Alanları**

<b>İLÇELER</b>	<b>Tarım Alanı (dekar) (2017)</b>
Ahırlı	61.577
Akören	202.961
Akşehir	314.575
Altınekin	763.218
Beyşehir	641.925
Bozkır	211.683
Cihanbeyli	2.202.871
Çeltik	339.302
Çumra	1.253.152
Derbent	123.390
Derebucak	27.798
Doğanhisar	150.351
Emirgazi	407.724
Ereğli	1.139.528
Güneysınır	192.678
Hadim	79.482
Halkapınar	52.435
Hüyük	175.309
Ilgın	778.203
Kadınhanı	1.054.650
Karapınar	1.283.810
Karatay	1.821.764
Kulu	1.151.176
Meram	578.825
Sarayönü	1.181.418
Selçuklu	621.712
Seydişehir	366.137
Taşkent	49.948
Tuzlukçu	361.360
Yalıhüyük	39.494
Yunak	1.226.126

Kaynak: TÜİK, 2018

Konya ilçelerinin yüzölçümleriyle tarım alanı büyüklüğü arasında bir benzerlik göze çarpmaktadır. Öyle ki yüzölçümü ve tarım alanı en büyük ilçe Cihanbeyli'dir. Yine her iki gösterge açısından ilk sıralarda benzer ilçeler vardır. Bu iki tablo arasındaki ilişkinin istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını test edebilmek için veriler SPSS 21.0 programında analize tabi tutulmuştur. Yapılan Spearman Korelasyon testi sonucunda elde edilen değerler Tablo 30'da sunulmuştur. Buna göre Konya ilçelerinin yüzölçümleri ile tarım alanı büyüklükleri arasında çok yüksek düzeyde ( $r= ,919$ ) bir ilişki tespit edilmiştir.

**Tablo 30. Konya İlçelerinin Yüzölçümleri İle Tarım Alanı Büyüklüğü Arasındaki İlişki**

		<b>Yüzölçüm</b>	<b>Tarım Alanı Büyüklüğü</b>
Spearman's rho		Correlation Coefficient	1,000
			,919**
	<b>Yüzölçüm</b>	Sig. (2-tailed)	,000
		N	31
			31
		Correlation Coefficient	,919**
			1,000
<b>Tarım Alanı Büyüklüğü</b>	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	31	31

\*\* . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

İlçelere yönelik yapılan bu genel değerlendirmelerden sonra her bir ilçe özelinde tarımsal verilere ilişkin durum değerlendirmeye alınmıştır.

## 2.1. Akören ve Tarım

Akören ilçesinin tarımsal verilerine yönelik değerlendirme yapılırken, öncelikle ilçedeki tarım alanlarının 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki dağılımına ilişkin detaylar incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 31’de sunulmuştur. Buna göre, yıllar itibariyle tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanında dalgalı bir seyrin var olduğu görülmektedir. 2004-2013 yılları arasında yaklaşık %7,7’lik bir artış söz konusuysen 2014 yılında bir önceki yıla göre artış olmuş, sonraki yıllar düzenli azalış gerçekleşmiştir. Sebze alanına yönelik seyir incelendiğinde 2013 yılında 2004 yılına nazaran çok ciddi bir düşüş gerçekleştiği (%45,1), 2014 yılında bir önceki yıla göre önemli bir yükseliş gerçekleştiği (%89,3), sonrasında ise yine dalgalı seyre devam ettiği görülmektedir. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin alan dağılımı incelendiğinde 2004-2013 yılları kıyaslamasında %58,26’lık bir düşüş görülmekte, 2013-2016 yılları arasında düzenli bir artış ve 2017 yılında az da olsa bir azalma göze çarpmaktadır. Eldeki verilere göre Akören ilçesinde süs bitkilerine yönelik bir girişim olmadığı görülmektedir. Ayrıca nadas alanlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında ise, 2004-2013 yılları kıyaslandığında %23,39 gibi büyük bir oranda düşüş göze çarpmaktadır. 2014 yılında bir önceki yıla göre düşüş görülmüş, 2015 yılında ise bir önceki yıla göre %67,35’lik artış yaşanmıştır. 2016 ve 2017 yıllarında ise düşüş eğilimi göze çarpmaktadır.

**Tablo 31. Akören İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

<b>Tarım Alanı (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	147920	159365	169127	141490	141081	138384
Sebze alanı	510	280	530	560	690	680
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	2870	1198	1312	1445	1560	1521
Süs bitkileri alanı	0	0	0	0	0	0
Nadas alanı	61540	47142	40526	67820	64843	62376
<b>TOPLAM</b>	<b>212840</b>	<b>207985</b>	<b>211495</b>	<b>211315</b>	<b>208174</b>	<b>202961</b>

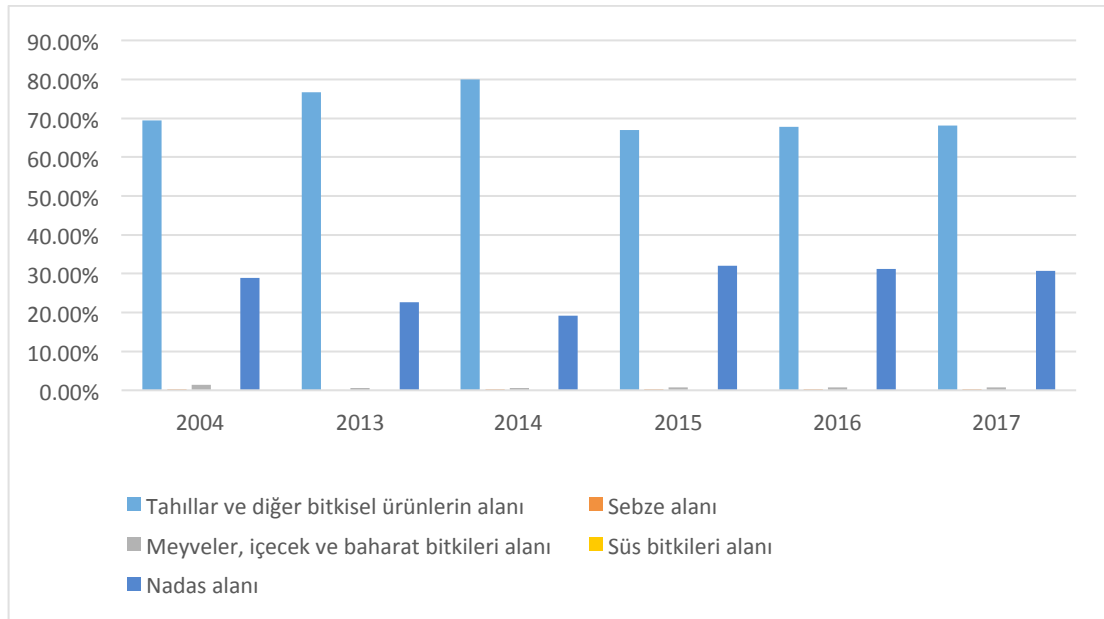
Kaynak: TÜİK, 2018

Akören ilçesinde tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan da incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 32’de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %69,50’si tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, %28,91’lik bir alan nadas alanıdır. Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı yalnızca %1,35 iken sebze alanı %0,24 olarak kalmıştır. Bu oranlar yıllar itibariyle önemli bir değişiklik göstermemiştir. 2017 yılındaki oranlar incelendiğinde Akören ilçesinde toplam tarım alanının %68,18’inin tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanından, %30,73’ünün nadas alanından, %0,75’inin meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanından ve yalnızca %0,34’ünün sebze alanından oluştuğu görülmektedir.

**Tablo 32. Akören İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	69,50	76,62	79,97	66,96	67,77	68,18
Sebze alanı	0,24	0,13	0,25	0,27	0,33	0,34
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	1,35	0,58	0,62	0,68	0,75	0,75
Süs bitkileri alanı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nadas alanı	28,91	22,67	19,16	32,09	31,15	30,73

Akören ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin görsel Grafik 7’de sunulmuştur.



**Grafik 7. Akören İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Akören ilçesinin tarımsal verilerine ilişkin değerlendirmeler, Akören’de bitkisel üretim istatistikleri ve tarımsal alet ve makine istatistikleri üzerinden yapılmıştır.

### 2.1.1. Akören’de Bitkisel Üretim

Bu bölümde, Akören’de 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Akören’de tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.

#### 2.1.1.1. Akören’de Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler

Akören ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 33’te gösterilmektedir. Buna göre Akören’de tahıl ve diğer bitkisel

ürünlerin ekim dağılımını incelendiğinde öne çıkan ürün tahıllardır. Akören’de 2004 yılında 111.320 dekarlık tahıl ekimi gerçekleşmişken, 2015 yılına kadar düzenli bir artış görülmüş, 2015 yılında düşüş, 2016 yılında yeniden yükseliş ve 2017 yılında tekrar düşüş gerçekleşmiştir. Bu dalgalı seyrin içinde en çok göze çarpan ürün ise durum buğdayıdır. Bunu sırasıyla durum buğdayı hariç buğday ve biralık dışındaki arpa takip etmektedir. Akören’de kuru baklagiller incelendiğinde yıllar itibariyle 2014 yılı hariç sürekli bir azalış göze çarpmaktadır. Bu kapsamda 2004 yılında 33.280 dekar olan kuru baklagil ekim alanı 2017 yılında 17.650 dekara düşmüştür. 2004 yılı baz alındığında 2017 yılında Akören ilçesinde kuru baklagil ekim alanlarının %46,97 oranında azalması dikkat çekmektedir. Akören’de 2004 yılı ve son 5 yıla ait yağlı tohumların ekim alanları incelendiğinde 2015 ve 2017 yıllarında bir düşüş; 2013, 2014 ve 2016 yıllarında artış yaşanmıştır. Yumru bitkilerin Akören’deki ekim grafiği incelendiğinde düzenli bir artış görülmektedir. Akören’de yem bitkilerinin yıllar itibariyle ekim alanlarında 2016 yılına kadar düzenli artış olmuş, 2016 yılında 8.080 dekar olan ekim alanı 2017 yılında 6.380 dekara düşmüştür. Akören’de 2004 yılı ve son 5 yıl içinde tıbbi bitkilerin ekim alanı bulunmamaktadır.



**Tablo 33. Akören İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

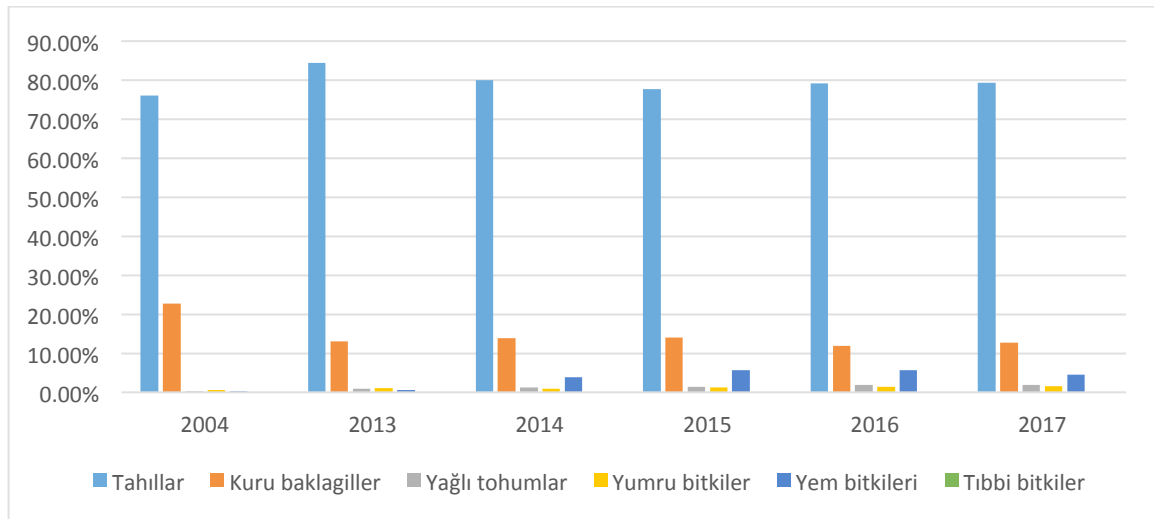
<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	22850	51269	55000	53657	51270	51108
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	52370	59768	54996	39450	39501	38800
Mısır	270	165	220	586	1081	1196
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	35190	20000	24999	15971	19905	18480
Çavdar	0	0	0	0	0	0
Yulaf	350	19	48	200	200	292
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	290	28	26	83	67	80
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>111320</b>	<b>131249</b>	<b>135289</b>	<b>109947</b>	<b>112024</b>	<b>109956</b>
Fasulye, Kuru	700	982	1500	2500	2500	2800
Nohut, Kuru	31980	17047	20000	15000	11700	12300
Kırmızı Mercimek, Kuru	200	2054	2000	2200	2500	2500
Yeşil Mercimek, Kuru	400	118	100	100	100	50
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>33280</b>	<b>20201</b>	<b>23600</b>	<b>19800</b>	<b>16800</b>	<b>17650</b>
Soya Fasulyesi	0	0	10	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	40	300	400	1000	1200	1200
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	240	1072	1779	667	820	860
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	80	0	50	50	100	80
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	0	0	0	330	550	400
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>360</b>	<b>1372</b>	<b>2239</b>	<b>2047</b>	<b>2670</b>	<b>2540</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	230	150	200	387	458	600
Şeker Pancarı	710	1493	1454	1346	1449	1558
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>940</b>	<b>1643</b>	<b>1654</b>	<b>1733</b>	<b>1907</b>	<b>2158</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	400	400	400	300
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	4000	5100	5000	3000
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	250	350	445	500	550	600
Korunga (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	120	600	800	1000	1300	1700
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	63	30	30
Bezelye (Yemlik)	0	0	200	400	200	150
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	200	200	200	200
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	400	400	400	400
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>370</b>	<b>950</b>	<b>6445</b>	<b>8063</b>	<b>8080</b>	<b>6380</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Akören ilçesinde tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin %76,11'i tahıllardan oluşurken, 2013 yılında %84,45'i, 2017 yılında ise %79,18'i tahıllardan oluşmuştur. Tahılların oranındaki grafik dalgalı bir seyir göstermektedir. Kuru baklagiller her ne kadar dalgalı bir grafik sergilemiş olsa da 2004 yılı baz alındığında 2017 yılında önemli bir düşüş göstermiş ve 2004 yılı içinde tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin içindeki kuru baklagil payı %22,75 iken, 2017 yılında %12,73'e gerilemiştir. Yağlı tohumlar son yıl hariç yıllar itibariyle sürekli bir artış eğilimi göstermekle birlikte, yumru bitkiler de 2015 yılı hariç düzenli bir yükselme eğilimi göstermiştir. Yem bitkileri 2017 yılı hariç yıllar itibariyle sürekli bir artış grafiği seyretmiş, 2004 yılında toplam tahıl ve diğer bitkisel ürün ekiminin %0,25'ini oluştururken 2017 yılında %4,60'ını oluşturmuştur. Konya'da tahıllar ve diğer bitkisel ürün gruplarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranlarına ilişkin dağılım Tablo 34'te ve bu oranların grafiksel gösterimi Grafik 8'de sunulmuştur.

**Tablo 34. Akören İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	76,11	84,45	79,95	77,65	79,18	79,29
Kuru baklagiller	22,75	13,00	13,95	13,98	11,87	12,73
Yağlı tohumlar	0,25	0,88	1,32	1,45	1,89	1,83
Yumru bitkiler	0,64	1,06	0,98	1,22	1,35	1,56
Yem bitkileri	0,25	0,61	3,81	5,69	5,71	4,60
Tıbbi bitkiler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00



**Grafik 8. Akören İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 33'te dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Akören ilçesindeki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle (2004 yılı ve 2013-2017 yılları arası) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 35'te gösterilmiştir. Buna göre 2004-2017 yılları arasında tahıl üretim miktarı çok dalgalı bir seyir izlemiştir. Tahıl üretimi 2015 ve 2016 yıllarında aşağı yönlü ve 2013, 2014 ve 2017 yıllarında bir önceki yıla nazaran yukarı yönlü dönüşümler yaşamıştır. Tüm bu dalgalı seyirle birlikte, 2004 yılında 21.776 ton olan tahıl üretim miktarı, 2017 yılı itibariyle 17.209 tona ulaşmış ve böylece 2004-2017 yılları kıyasında %20,97 oranında bir azalış göstermiştir. Kuru baklagillerin Akören ilçesinde yıllar itibariyle üretim seyri incelendiğinde yine son derece dalgalı bir seyir göze çarpmaktadır. Bu kapsamda 2004 yılında 2.740 ton olan üretim miktarı 2017 yılında 2.112 tona gerilemiştir. Böylece 2004-2017 yılları kıyasında azalış oranı %22,92 olmuştur. Yağlı tohumların üretim miktarları incelendiğinde, diğer tahıl ve bitkisel ürünlerde olduğu gibi dalgalı bir seyir görülmekte olup 2004 yılında yalnızca 22 ton olan üretim miktarı 2017 yılında 222 tona ulaşmıştır. Yumru bitkilerin yıllar itibariyle üretim miktarlarında da dalgalı bir seyir göze çarpmakta olup, 2004 yılı toplam üretim miktarı 3.509 ton iken 2017 yılında yaklaşık 2,9 kat artış göstererek 10.187 ton olarak gerçekleşmiştir. Yem bitkilerinin üretim değerleri incelendiğinde 2017 yılı hariç tüm yıllar itibariyle artış görülmektedir. 2004 yılında 1.008 ton olan yem bitkileri üretimi 2017 yılında yaklaşık 12,68 kat artışla 12.781 ton olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 35. Akören İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarları**

<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	4798	8204	9938	10424	7614	7564
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	8449	9779	10104	9523	5054	5084
Mısır	174	150	160	561	851	1105
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	8245	4871	5973	5078	3177	3387
Çavdar	0	0	0	0	0	0
Yulaf	53	2	5	38	37	53
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	57	8	8	29	13	16
<b><i>TAHILLAR TOPLAMI</i></b>	<b>21776</b>	<b>23014</b>	<b>26188</b>	<b>25653</b>	<b>16746</b>	<b>17209</b>
Fasulye, Kuru	140	245	458	761	758	832
Nohut, Kuru	2558	1825	1894	1083	1106	1035
Kırmızı Mercimek, Kuru	16	205	245	243	286	240
Yeşil Mercimek, Kuru	26	9	9	11	11	5
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b><i>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</i></b>	<b>2740</b>	<b>2284</b>	<b>2606</b>	<b>2098</b>	<b>2161</b>	<b>2112</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	3	9	16	30	36	42
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	12	211	515	164	86	100
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	7	0	10	8	15	12
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	0	0	0	56	76	68
<b><i>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</i></b>	<b>22</b>	<b>220</b>	<b>541</b>	<b>258</b>	<b>213</b>	<b>222</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	622	449	600	1145	1322	1727
Şeker Pancarı	2887	8029	7436	6463	7189	8460
<b><i>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</i></b>	<b>3509</b>	<b>8478</b>	<b>8036</b>	<b>7608</b>	<b>8511</b>	<b>10187</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	200	200	120	90
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	4000	5100	5000	1650
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	468	525	600	750	825	900
Korunga (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slağ)	540	3500	4600	5800	7200	9800
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	76	36	60
Bezelye (Yemlik)	0	0	300	600	300	225
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	20	20	16	16
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	40	40	40	40
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b><i>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</i></b>	<b>1008</b>	<b>4025</b>	<b>9760</b>	<b>12586</b>	<b>13537</b>	<b>12781</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b><i>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</i></b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 2.1.1.2. Akören’de Sebzeçilik

Akören ilçesinde toprağın verim düzeyleri ve iklim şartları birlikte değerlendirildiğinde, sebze çeşitlerinin yoğun olmadığı ve yeterli ekim alanına yer verilmediği söylenebilir. Bu nedenle Akören ilçesinde bazı sebze türlerinin ekim alanları ve üretimi dışında sebzeye rastlanmamıştır. Akören ilçesinde 2004 yılı ve 2013-2017 yılları arasındaki sebze ekim alanları ve üretim miktarlarına ilişkin bilgiler Tablo 36’da gösterilmiştir. Buna göre ilçede son beş yılda herhangi bir baklagil ve yaprağı yenen sebze üretimi yapılmamıştır. Meyvesi yenen sebzelerden karpuz, kavun, sofralık domates ve çerezlik kabağın ekim alanı ve üretimi, ilçede yapılan sebzeçiliğin neredeyse tamamını oluşturmaktadır. 2004 yılında 400 dekarlık ekim alanına sahip meyvesi yenen sebzeler 2017 yılında 660 dekarlık ekim alanına ulaşmıştır. Yine 2004 yılında 811 tonluk üretime sahip olan meyvesi yenen sebzeler 2017 yılında 1,83 kat artarak 1.488 ton üretime sahip olmuştur. Akören ilçesinde son 5 yıl içinde kuru sarımsak dışında hiçbir yumru ve kök sebze yetiştirilmediği görülmektedir. Kuru sarımsak ekim alanı ve üretim miktarları ise düşüş eğilimi göstermiştir.

**Tablo 36. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	8	0	0	0	0	0
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>BAKLAGİL SEBZELERİ</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>20</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>8</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	10	0	0	0	0	0
Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Kıvrıkcık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (İnceberg)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	4	0	0	0	0	0

Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Tere	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Nane	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YAPRAĞI YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>20</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>14</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	250	150	150	150	175	175
	Üretim Miktarı (Ton)	750	600	600	601	700	700
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	10	100	100	100	175	175
	Üretim Miktarı (Ton)	20	300	300	300	525	525
Biber (Salçalık, Kapyra)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	4	0	0	0	0	0
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	5	0	0	0	0	0
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	4	0	0	0	0	0
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	30	30	60	60	60
	Üretim Miktarı (Ton)	0	120	122	238	248	243
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	23	0	0	0	0	0
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)						
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	200	200	250	250
	Üretim Miktarı (Ton)	5	0	6	6	20	20
<b>MEYVESİ YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>400</b>	<b>280</b>	<b>480</b>	<b>510</b>	<b>660</b>	<b>660</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>811</b>	<b>1020</b>	<b>1028</b>	<b>1145</b>	<b>1493</b>	<b>1488</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	50	50	30	20
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	50	50	30	20
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	16	0	0	0	0	0

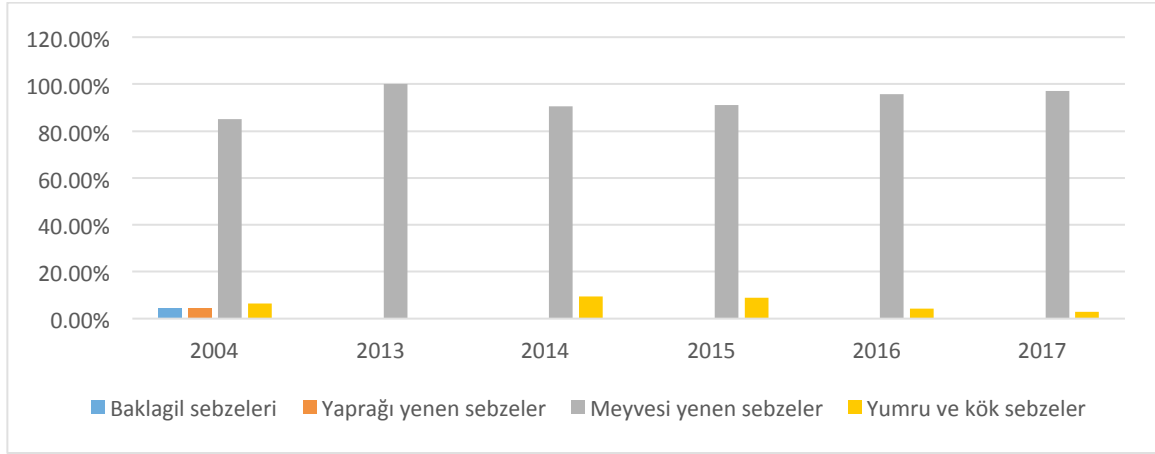
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	20	0	0	0	0	0
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU VE KÖK SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>30</b>	<b>0</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>30</b>	<b>20</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>36</b>	<b>0</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>30</b>	<b>20</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Akören'de sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında sebze ürünlerinin %85,11'i meyvesi yenen sebzelerden oluşurken 2017 yılında bu oran %97,06'ya çıkmıştır. Meyvesi yenen sebzelerin toplam sebzeler içindeki payı 2004 yılı ve son beş yıl içerisinde dalgalı bir grafik sergilemiştir. Yumru ve kök sebzelerin 2004 yılında ekimi yapılan toplam sebzeler içindeki payı %6,38 iken son beş yılda dalgalı bir seyir çizmiş, sonuç olarak 2017 yılında %2,94'e düşmüştür. Baklagil ve yaprağı yenen sebze ürünlerinin ekim alanları içindeki payının yalnızca 2004 yılında etkin olduğu görülmektedir. 2013-2017 yılları arasında baklagil ve yaprağı yenen sebze ürünleri ekim alanı ve üretimine rastlanmamıştır. Sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 37'de ve grafiksel gösterimi Grafik 9'da sunulmuştur.

**Tablo 37. Akören İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	4,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yaprağı yenen sebzeler	4,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Meyvesi yenen sebzeler	85,11	100,00	90,57	91,07	95,65	97,06
Yumru ve kök sebzeler	6,38	0,00	9,43	8,93	4,35	2,94



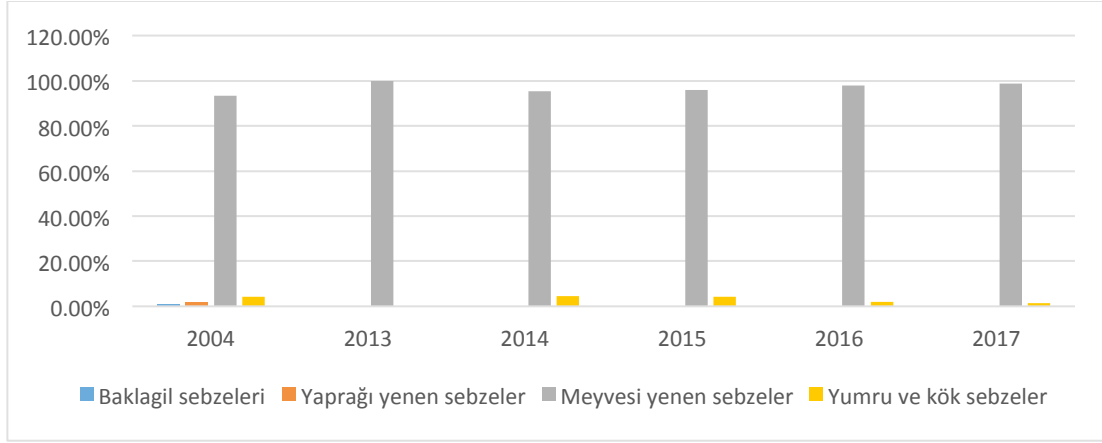
**Grafik 9. Akören İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Akören ilçesinde sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 38’de ve grafiksel sunumu Grafik 10’da sunulmuştur. Bu kapsamda meyvesi yenen sebzelerin üretim miktarı Akören’deki sebze ürünlerinin çok büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Sebze ürünleri içinde 2004 yılında %93,33’lük bir üretim miktarına sahip olan meyvesi yenen sebzeler 2017 yılında %98,67 oranına ulaşmıştır. Baklagil sebzeler ve yaprağı yenen sebzelerin son 5 yıl içinde üretimi olmamıştır. Yumru ve kök sebzeler ise 2017 yılı içinde toplam sebze üretiminin %1,33’lük kısmına sahiptir.

**Tablo 38. Akören İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	0,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yaprığı yenen sebzeler	1,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Meyvesi yenen sebzeler	93,33	100,00	95,36	95,82	98,03	98,67
Yumru ve kök sebzeler	4,14	0,00	4,64	4,18	1,97	1,33





**Grafik 10. Akören İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

### 2.1.1.3. Akören’de Meyveler

Akören ilçesinde 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait meyve ekim ve üretim durumuna ilişkin bilgiler Tablo 39’da gösterilmiştir. Ekim alanlarına bakıldığında yumuşak çekirdekli meyvelerin 2004 yılında 1.500 dekarlık alana sahipken 2017 yılında 625 dekarlık bir alana sahip olarak en fazla ekim alanına sahip meyveyi oluşturdukları görülmektedir. İkinci sırada ise üzüksü meyvelerin 2004 yılında 1.280 ve 2017 yılında 450 dekarlık üretim alanına sahip olduğu görülmektedir. Ekim alanlarında düzenli bir azalışa sahip olan bu meyveler üretim miktarında da benzer azalışla hareket etmiştir. Ancak ekim alanlarında ilk sırada olan yumuşak çekirdekli meyveler yerini üretim miktarında üzüksü meyvelere bırakmıştır. 2004 yılında 864 ton olan üzüksü meyvelerin üretim miktarı tıpkı ekim alanında olduğu gibi düzenli bir azalış göstererek 2017 yılında 341 tona düşmüştür. Üretim miktarı açısından meyveler arasında bir değerlendirme yapıldığında, üzüksü meyveleri 2004 yılında 469 ton ve 2017 yılında 243 ton ile yumuşak çekirdekli meyveler takip etmektedir. Sert çekirdekli meyveler bakıldığında 2004 yılında 90 dekarlık üretim alanına ve 32 tonluk üretime sahipken, ekim alanı olarak düzenli bir artış sergileyerek 2017 yılında 135 dekara ulaştığı görülmektedir. Sert çekirdekli meyvelerin üretim miktarı ise 2013 yılında önemli bir artış göstererek 498 tona ulaşmıştır. Ancak sert çekirdekli meyvelerin üretim miktarı 2014 yılında 109 tona düşmüş, 2017 yılında ise 64 tona kadar gerilemiştir. Tablodaki veriler incelendiğinde, sert kabuklu meyveler olarak yalnızca badem ve ceviz alanı ve üretimi olduğu görülmektedir.

**Tablo 39. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Meyveler	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	270	400	400	430	430	430
	Üretim Miktarı (Ton)	184	435	400	296	269	309
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	720	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	504	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	290	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	174	0	0	0	0	0
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	0	5	21	21	20	20
	Üretim Miktarı (Ton)	0	5	21	21	27	30
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	3	10	3	2	2	2
Nar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>1280</b>	<b>405</b>	<b>421</b>	<b>451</b>	<b>450</b>	<b>450</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>865</b>	<b>450</b>	<b>424</b>	<b>319</b>	<b>298</b>	<b>341</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	420	8	10	10	10	10
	Üretim Miktarı (Ton)	164	53	9	9	9	72
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	480	4	6	6	6	6
	Üretim Miktarı (Ton)	180	31	3	3	2	16
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	180	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	52	0	0	0	0	0
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	0	151	160	160	160	160
	Üretim Miktarı (Ton)	2	66	12	12	6	46
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	120	403	420	420	444	444
	Üretim Miktarı (Ton)	42	259	50	9	6	56
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	300	0	0	1	5	5
	Üretim Miktarı (Ton)	29	240	28	14	12	50
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	20	2	2	1	3
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>1500</b>	<b>566</b>	<b>596</b>	<b>597</b>	<b>625</b>	<b>625</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>469</b>	<b>669</b>	<b>104</b>	<b>49</b>	<b>36</b>	<b>243</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	30	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	5	46	3	3	3	9
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	40	101	110	110	115	115
	Üretim Miktarı (Ton)	10	304	77	70	36	19
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	10	10	10	10	10	10
	Üretim Miktarı (Ton)	6	68	22	22	16	16
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	4	20	1	1	1	4

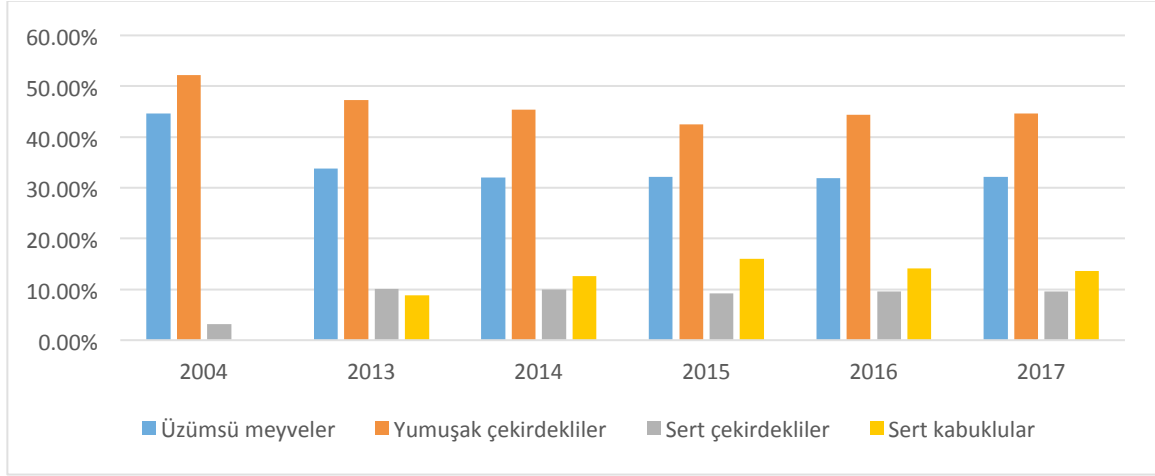
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	0	10	10	10	10	10
	Üretim Miktarı (Ton)	0	30	2	2	1	1
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	7	30	4	4	4	15
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>90</b>	<b>121</b>	<b>130</b>	<b>130</b>	<b>135</b>	<b>135</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>32</b>	<b>498</b>	<b>109</b>	<b>102</b>	<b>61</b>	<b>64</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	0	86	125	125	100	95
	Üretim Miktarı (Ton)	2	17	2	2	3	1
Şam Fıstığı (Antep Fıstığı)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	0	20	40	100	100	96
	Üretim Miktarı (Ton)	14	53	10	9	10	3
<b>SERT KABUKLULAR TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>0</b>	<b>106</b>	<b>165</b>	<b>225</b>	<b>200</b>	<b>191</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>16</b>	<b>70</b>	<b>12</b>	<b>11</b>	<b>13</b>	<b>4</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Akören'de meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında meyve ürünlerinin %52,26'sı yumuşak çekirdeklilerden oluşurken, 2017 yılında bu oran %44,61 olarak gerçekleşmiştir. Yumuşak çekirdeklielerin toplam meyveler içindeki payı yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemiştir. Üzümsü meyvelerin 2004 yılında toplam meyve ürünlerinin ekim alanları içindeki payı %44,60 iken yıllar itibariyle dalgalı bir eğilim izlemiş ve 2017 yılında %32,12'ye kadar düşmüştür. Akören'de meyve ürünlerinin 2004-2017 kıyasında ekim alanlarına ilişkin en çok artış gösteren türü %13,63'lük artış oranıyla sert kabuklular olmuştur. Sert çekirdeklieler ise 2004 yılındaki %3,14'lük oranını 2017 yılında %9,64'e taşımıştır. Meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 40'ta ve grafiksel gösterimi Grafik 11'de sunulmuştur.

**Tablo 40. Akören İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	44,60	33,81	32,09	32,15	31,91	32,12
Yumuşak çekirdeklieler	52,26	47,25	45,43	42,55	44,33	44,61
Sert çekirdeklieler	3,14	10,10	9,91	9,27	9,57	9,64
Sert kabuklular	0,00	8,85	12,58	16,04	14,18	13,63

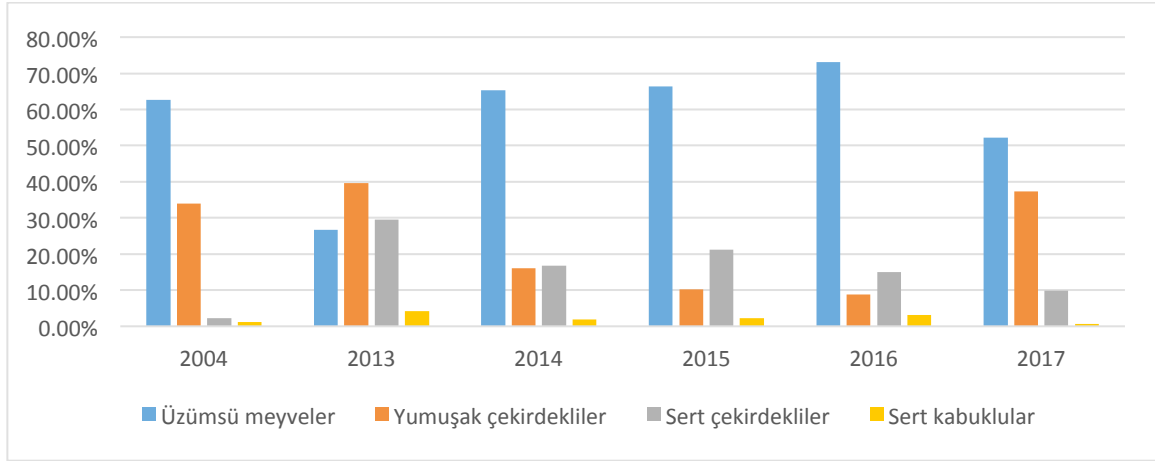


**Grafik 11. Akören İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Akören’de meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 41’de ve grafiksel gösterimi Grafik 12’de sunulmuştur. Bu kapsamda meyveler içinde en çok üretim miktarına sahip olanın üzüksü meyveler olduğu görülmektedir. 2004 yılında toplam meyve ürünleri içindeki üretim payı %62,59 olan üzüksü meyve oranının, 2017 yılında %52,30’a düştüğü görülmektedir. Yumuşak çekirdekliilerin ve sert çekirdekliilerin üretim miktarlarının toplam meyve üretim miktarları içindeki payları yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemiştir ve baz yıla (2004) oranla artış göstermiştir. Sert kabukluların üretim miktarlarının toplam meyve üretim miktarları içindeki payı ise yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemiştir ve 2004 yılında %1,16 iken 2013 yılında %4,15 ve 2017 yılında %0,61 olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 41. Akören İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	62,59	26,67	65,33	66,32	73,04	52,30
Yumuşak çekirdekliiler	33,94	39,66	16,02	10,19	8,82	37,27
Sert çekirdekliiler	2,32	29,52	16,80	21,21	14,95	9,82
Sert kabuklular	1,16	4,15	1,85	2,29	3,19	0,61



**Grafik 12. Akören İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### 2.1.1.4. Akören’de Baharat Bitkileri

Akören ilçesinde 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait baharat bitkileri ekim alanları ve üretim miktarları Tablo 42’de gösterilmiştir. Buna göre bölgede 2015 yılına kadar baharat bitkisi üretimi yapılmadığı ve 2015 yılında da yalnızca işlenmemiş kimyon ve çörek otu tohumu üretimleri yapıldığı görülmüştür. 2017 yılına gelindiğinde ise Akören ilçesinde üretimi yapılan tek baharat bitkisinin çörek otu tohumu olduğu görülmektedir. 2016 yılında 150 dekar olan üretim alanı 2017 yılında 120 dekara düşmüş, bu azalış eğilimi üretimde de kendisini göstererek 2016 yılında 6 ton olan üretim miktarı 2017 yılında 5 tona gerilemiştir.

**Tablo 42. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Baharat Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Baharat Bitkileri	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Anason, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kimyon, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	0	0	0	30	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	1	0	0
Kışniş, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çörek Otu Tohumu	Toplu Alan (Dekar)	0	0	0	12	150	120
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	6	5
<b>BAHARAT</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>42</b>	<b>150</b>	<b>120</b>
<b>BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>6</b>	<b>5</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.1.1.5. Akören’de Süs Bitkileri

Akören ilçesinde 2004 yılı ve son beş yılda (2013-2017) süs bitkileri üretimine rastlanmamıştır.

### 2.1.1.6. Akören’de Örtüaltı Tarım Alanı

Akören ilçesinde 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarım alanlarının durumu Tablo 43’te gösterilmiştir. Buna göre Akören ilçesi genelinde örtü altı tarım uygulamalarına yalnızca 2004 yılında plastik sera olarak 3 dekarlık bir alan ayrılmıştır. Bunun ise sofralık hıyar ve sofralık domates ekiminden oluştuğu toplamda yaklaşık 16 tonluk bir üretimin gerçekleştiği görülmektedir. Bunun dışında hiçbir örtüaltı tarım alanına rastlanmamıştır.

**Tablo 43. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Örtüaltı Tarım Alanı**

Örtüaltı Tarım Alanı (Dekar)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Alçak Tünel	0	0	0	0	0	0
Cam Sera	0	0	0	0	0	0
Plastik Sera	3	0	0	0	0	0
Yüksek Tünel	0	0	0	0	0	0
<b>TOPLAM</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.1.2. Akören’de Tarımsal Alet ve Makine

Akören ilçesindeki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

#### 2.1.2.1. Akören’de Biçerdöver İstatistikleri

Akören ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait biçerdöver sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 44’te gösterilmiştir. Buna göre Akören’de 2004 yılında 20 adet biçerdöver varken, bu sayı 2017 yılında 59’a yükselmiştir.

**Tablo 44. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları**

Biçerdöver (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Biçerdöver (0-5 Yaş)	0	0	0	0	0	0
Biçerdöver (6-10 Yaş)	0	0	0	0	0	0
Biçerdöver (11-20 Yaş)	0	0	0	0	0	0
Biçerdöver (21 Yaş Ve Üzeri)	20	51	57	58	58	59
<b>TOPLAM</b>	<b>20</b>	<b>51</b>	<b>57</b>	<b>58</b>	<b>58</b>	<b>59</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.1.2.2. Akören’de Traktör İstatistikleri

Akören ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 45’te gösterilmiştir. Buna göre Akören’de 2004 yılında 364 adet traktör varken, 2013 yılında bu sayı 565’e yükselmiştir. Tüm yıllar itibariyle genel olarak düzenli bir artış gösteren traktör sayısı 2017 yılında 632’ye yükselmiştir. Bu rakamlar değerlendirildiğinde 2004 yılı kıyasıyla 2017 yılında Akören ilçesindeki traktör sayısı %57,59 oranında artış göstermiştir.

**Tablo 45. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

Traktör (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	0	67	85	51	51	51
Traktör - Tek Akslı (5 Bg'Den Fazla)	0	56	46	110	110	110
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	0	3	3	3	3	3
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	2	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	153	119	123	139	120	120
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	203	164	182	176	176	176
Traktör - İki Akslı (70 Bg'Den Fazla)	6	156	162	172	172	172
<b>TOPLAM</b>	<b>364</b>	<b>565</b>	<b>601</b>	<b>651</b>	<b>632</b>	<b>632</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.1.2.3. Akören’de Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri

Akören ilçesindeki 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 46’da gösterilmiştir. Buna göre karasaban, traktör pulluğu, kültivatör, ekim makinesi gibi diğer alet ve makine sayısı 2004 yılında 4.316 adet iken 2013 yılında 4.772 adete, 2017 yılında ise 5.450 adete ulaşmıştır.

**Tablo 46. Akören İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

Diğer Alet ve Makine (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Karasaban	0	0	0	0	0	0
Hayvan pulluğu	110	20	14	15	15	15
Kulaklı traktör pulluğu	165	269	308	340	340	340
Ark açma pulluğu	3	3	1	1	1	1
Diskli traktör pulluğu	225	339	301	312	312	312
Diskli anız pulluğu (vanvey)	110	194	204	213	213	213
Kulaklı anız pulluğu	0	5	1	1	1	1
Toprak frezesi (rotovatör)	0	5	6	5	5	5
Kültivatör	152	265	266	271	271	271
Merdane	9	91	95	98	98	98
Diskli tırmık (diskarolar)	0	23	23	22	25	25
Dişli tırmık	12	1	0	0	0	0
Kombikürüm (karma tırmık)	0	0	2	2	2	2
Ot tırmığı	12	56	67	67	67	67
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0

Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	0	9	0	0	0	0
Kombine hububat ekim makinesi	210	230	227	228	229	229
Patates dikim makinesi	2	5	5	5	5	5
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	0	0	0	0	1	1
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	220	263	223	226	226	226
Orak makinesi	240	68	88	96	96	96
Biçer bağlar makinesi	0	0	0	0	0	0
Balya makinesi	0	13	14	14	15	18
Tınaz makinesi	0	0	0	0	0	0
Döven	0	0	0	0	0	0
Patates sökme makinesi	3	9	9	8	8	8
Kombine patates hasat makinesi	0	2	2	2	4	4
Pancar sökme makinesi	0	12	0	0	0	0
Kombine pancar hasat makinesi	0	22	23	23	23	23
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	1	103	108	122	122	122
Ot Silaj Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır Silaj Makinesi	2	8	12	11	11	11
Mısır Daneleme Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Selektör (sabit veya seyyar)	5	6	6	6	7	7
Yem hazırlama makinesi	5	9	12	14	14	14
Sap parçalama makinesi	0	0	0	0	0	0
Sırt pülverizatörü	850	471	346	354	354	354
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	0	6	12	18	18	18
Kuyruk milçesinden hareketli pülverizatör	225	232	245	282	290	290
Motorlu pülverizatör	2	10	13	30	30	30
Tozlayıcı	3	0	0	0	0	0
Atomizör	4	0	0	0	0	0
Santrifüj pompa	31	55	45	100	90	90
Elektropomp	0	12	26	21	21	21
Motopomp (Termik)	110	62	63	144	144	144
Derin kuyu pompa	56	83	91	88	88	88
Yağmurlama tesisi	55	199	165	222	240	245
Krema makinesi	722	78	71	75	75	75
Kuluçka makinesi	0	0	0	0	0	0
Civciv ana makinesi	0	0	0	0	0	0
Süt sağım tesisi	0	9	6	6	6	6
Süt sağım makinesi (seyyar)	58	391	413	541	541	541
Römork (Tarım arabası)	335	450	430	493	493	493
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	14	59	65	77	77	77
Dip kazan (subsoiler)	9	10	9	9	9	9
Rototiller	0	0	0	0	0	0
Taş toplama makinesi	2	1	2	2	2	2
Toprak tesviye makinesi	2	8	5	5	5	5
Set yapma makinesi	12	11	3	3	3	3
Toprak burgusu	1	2	2	2	2	2
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	2	16	18	18	21	21
Pnömatik ekim makinesi	1	14	15	15	16	16
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	0	6	7	7	7	7
Anıza ekim makinesi	0	1	1	1	2	2
Fide dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	269	173	111	143	143	143
Sap toplamalı saman yapma makinesi	5	28	38	39	39	39
Saman aktarma-boşaltma makinesi	22	100	98	107	107	107
Motorlu tırpan	0	14	27	42	42	42
Ürün kurutma makinesi	0	0	0	0	0	0



Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör hariç)	0	0	0	0	0	0
Yem dağıtıcı römork	0	0	0	0	0	0
Damla sulama tesisi	0	55	51	59	67	72
Yayık	15	37	36	174	174	174
Kepçe (Tarımda kullanılan)	25	149	200	210	220	220
<b>TOPLAM</b>	<b>4316</b>	<b>4772</b>	<b>4631</b>	<b>5389</b>	<b>5437</b>	<b>5450</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

## 2.2. Akşehir ve Tarım

Akşehir ilçesinin tarımsal verilerine yönelik değerlendirme yapılırken, öncelikle ilçedeki tarım alanlarının 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki dağılımına ilişkin detaylar incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 47’de sunulmuştur. Buna göre, yıllar itibariyle tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanında dalgalı bir seyrin var olduğu görülmektedir. 2004-2013 yılları arasında yaklaşık %12,9’luk bir azalış söz konusuyken sonraki yıllar inişli çıkışlı ve yatay düzlemde bir seyir izlemiştir. Sebze alanına yönelik seyir incelendiğinde 2013 yılında 2004 yılı kıyasıyla %16,5’lik bir azalış gerçekleşmiş, sonraki yıllar ise düzenli bir artış grafiği ortaya koymuştur. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin alan dağılımı incelendiğinde 2004-2013 yılları kıyasında %14,1’lik bir düşüş görülmekte, 2014 yılında küçük bir düşüş ve sonraki yıllar az da olsa yükseliş seyri ortaya koymuştur. Eldeki verilere göre Akşehir ilçesinde süs bitkilerine yönelik bir girişim olmadığı görülmektedir. Ayrıca nadas alanlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında ise, 2013 yılından sonra yükseliş, 2016 yılından sonra düşüş seyri dikkat çekmektedir.

**Tablo 47. Akşehir İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

Tarım Alanı (Dekar)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	287360	250302	256431	250323	245026	250567
Sebze alanı	9460	7894	7916	7998	8251	10449
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	25340	28911	28805	28900	29114	30207
Süs bitkileri alanı	0	0	0	0	0	0
Nadas alanı	372030	25171	25427	27431	26819	23352
<b>TOPLAM</b>	<b>694190</b>	<b>312278</b>	<b>318579</b>	<b>314652</b>	<b>309210</b>	<b>314575</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

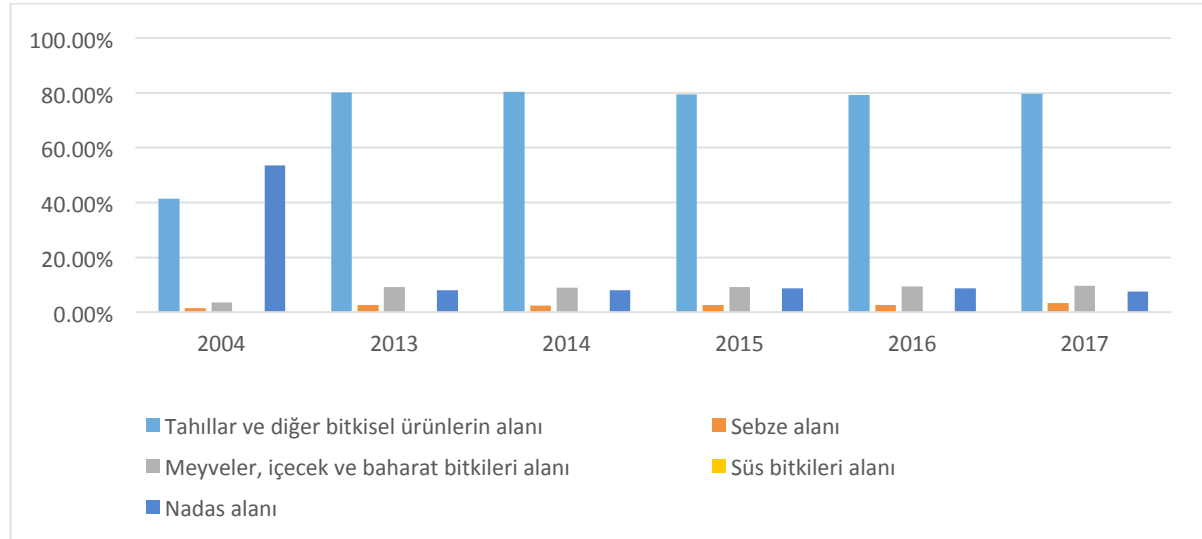
Akşehir ilçesinde tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan da incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 48’de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %41,40’ı tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, %53,59’luk alan nadas alanıdır. 2004 yılında meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı yalnızca %3,65 iken sebze alanı %1,36 olarak kalmıştır. Bu oranlar yıllar itibariyle önemli bir değişim sergilemiştir. 2004 yılında toplam tarım alanının %41,40’ını oluşturan tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, 2013 yılında %80,15’lik bir orana ulaşmıştır. Ayrıca 2004 yılında %53,59 orana sahip nadas alanı 2013 yılında %8,06’ya kadar düşmüştür. 2013 yılından sonraki yıllarda tüm gruplar için tarım alanları yatay bir seyir izlemiştir. Sonuçta 2017 yılında Akşehir ilçesindeki toplam tarım alanının %79,65’i tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden, %9,60’ı meyveler, içecek ve baharat bitkilerinden, %7,42’si

nadas alanından ve %3,32'si sebze alanından oluşmuştur. Akşehir ilçesinde süs bitkileriyle ilgili bir üretime rastlanmamıştır.

**Tablo 48. Akşehir İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	41,40	80,15	80,49	79,56	79,24	79,65
Sebze alanı	1,36	2,53	2,48	2,54	2,67	3,32
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	3,65	9,26	9,04	9,18	9,42	9,60
Süs bitkileri alanı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nadas alanı	53,59	8,06	7,98	8,72	8,67	7,42

Akşehir ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin görsel Grafik 7'de sunulmuştur.



**Grafik 13. Akşehir İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Akşehir ilçesinin tarımsal verilerine ilişkin değerlendirmeler, bitkisel üretim istatistikleri ve tarımsal alet ve makine istatistikleriyle yapılmıştır.

### 2.2.1. Akşehir'de Bitkisel Üretim

Bu bölümde, Akşehir'de 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Akşehir'de tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.

### 2.2.1.1. Akşehir’de Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler

Akşehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 49’da gösterilmiştir. Buna göre Akşehir’de tahıl ve diğer bitkisel ürünler içinde öne çıkan ürün tahıllardır. Akşehir’de 2004 yılında 205.450 dekarlık tahıl ekimi gerçekleşmişken, yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemiş ve 2013 yılında 196.016 dekar, 2017 yılında ise 193.160 dekarlık bir alanı temsil etmiştir. Tahıllar içinde en çok göze çarpan ürün ise sırasıyla buğday ve arpadır. Akşehir’de kuru baklagiller incelendiğinde, yıllar itibariyle 2017 yılı hariç düzenli bir azalış göze çarpmaktadır. Bu kapsamda 2004 yılında 18.690 dekar olan kuru baklagillerin ekim alanı 2013 yılında 6.819 dekara gerilemiş, 2017 yılında ise 5.235 dekara kadar düşmüştür. Akşehir’de 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait yağlı tohumların ekim alanları incelendiğinde dalgalı bir seyir göze çarpmaktadır. 2004 yılı ile kıyaslandığında 2013 yılında %22,7 azalış gösteren yağlı tohum ekim alanı, 2014 yılında düşmüş, 2015 yılında ciddi bir artış göstermiş (%83,7) ve sonrasında düşüş grafiği çizmiştir. Yumru bitkilerin Akşehir’deki ekim grafiği incelendiğinde 2004 yılında 24.100 dekar ekim alanına sahipken dalgalı bir seyir ile 2017 yılında 16.528 dekarlık ekim alanına sahip olduğu görülmektedir. Akşehir’de yem bitkilerinin yıllar itibariyle ekim alanı incelendiğinde, 2004 yılına kıyasla 2013 yılında %33,1’lik bir artış görülmekte olup, 2014 yılında bir önceki yıla göre %61,5’lik bir artış olmuş, sonraki yıllar ise yatay bir seyir izlemiştir. Akşehir’de 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içinde tıbbi bitkilerin ekim alanında ise 2015 yılına kadar dalgalı bir seyir hakimken 2015 yılından sonra düzenli olarak azalma göze çarpmaktadır.

**Tablo 49. Akşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

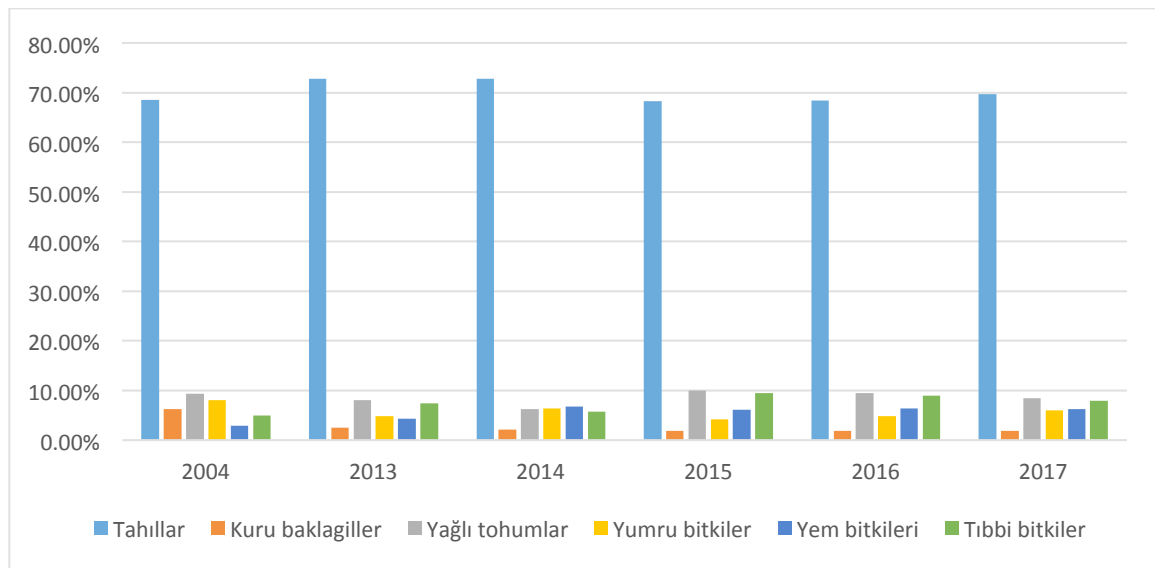
<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	42960	21001	22470	20907	19679	23624
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	91550	109374	114693	108712	105005	114380
Mısır	80	0	0	0	0	0
Arpa (Biralık)	43740	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	27120	64450	63848	62260	62333	54209
Çavdar	0	70	61	50	50	50
Yulaf	0	1054	1014	940	937	864
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	67	60	53	36	33
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>205450</b>	<b>196016</b>	<b>202146</b>	<b>192922</b>	<b>188040</b>	<b>193160</b>
Fasulye, Kuru	6860	2106	2000	1750	1750	1700
Nohut, Kuru	11770	4629	3890	3400	3385	3485
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Yeşil Mercimek, Kuru	60	84	55	45	45	50
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>18690</b>	<b>6819</b>	<b>5945</b>	<b>5195</b>	<b>5180</b>	<b>5235</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	13140	1314	967	789	720	715
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	90	0	0	0	0	0
Haşhaş Tohumu	14900	20052	15891	26809	24769	21824
Aspir Tohumu	0	376	500	720	695	700
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>28130</b>	<b>21742</b>	<b>17358</b>	<b>28318</b>	<b>26184</b>	<b>23239</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	4480	1140	1120	1064	1008	700
Şeker Pancarı	19620	11980	16557	10674	12449	15828
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>24100</b>	<b>13120</b>	<b>17677</b>	<b>11738</b>	<b>13457</b>	<b>16528</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	4800	4500	4500	4550
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	1150	1010	1010	900
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	3870	3895	4322	3800	3850	4000
Korunga (Yeşilot)	1620	250	240	245	225	250
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	3260	7230	7370	6950	7050	6700
Hayvan Pancarı	0	35	33	35	35	35
Yem Şalgamı	0	235	290	250	225	250
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	500	470	480	470
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	100	90	90	100
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>8750</b>	<b>11645</b>	<b>18805</b>	<b>17350</b>	<b>17465</b>	<b>17255</b>
Haşhaş Kapsülü	14900	20052	15891	26809	24769	21824
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>14900</b>	<b>20052</b>	<b>15891</b>	<b>26809</b>	<b>24769</b>	<b>21824</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Akşehir’de tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin %68,48’i tahıllardan oluşurken 2017 yılında bu oran %69,67 olarak gerçekleşmiştir. Kuru baklagiller genel olarak dalgalı bir grafik sergilemiş ve 2004 yılında %6,23’lük bir alanı temsil ederken 2017 yılında toplam tahıl ve diğer bitkisel ürünler içindeki payı %1,89’a gerilemiştir. Yağlı tohumlar ve yumru bitkiler yıllar itibariyle dalgalı bir grafik sergilemiş ve oransal açıdan her iki ürün grubunda da 2004 yılına göre 2017 yılında bir düşüş gerçekleşmiştir. Yem bitkileri 2004 yılında toplam tahıl ve diğer bitkisel ürün ekiminin %2,92’sini oluştururken, 2013 yılında %4,32’sini ve 2017 yılında %6,22’sini oluşturmuştur. Tıbbi bitkilerde ise dalgalı bir seyir söz konusuken 2004 yılında %4,97’lik payı, 2013 yılında %7,44 ve 2017 yılında %7,87 olarak gerçekleşmiştir. Akşehir ilçesinde tahıllar ve diğer bitkisel ürün gruplarının ekim alanlarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranlarına ilişkin dağılım Tablo 50’de ve bu oranların grafiksel gösterimi Grafik 14’te sunulmuştur.

**Tablo 50. Akşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	68,48	72,76	72,76	68,33	68,35	69,67
Kuru baklagiller	6,23	2,53	2,14	1,84	1,88	1,89
Yağlı tohumlar	9,38	8,07	6,25	10,03	9,52	8,38
Yumru bitkiler	8,03	4,87	6,36	4,16	4,89	5,96
Yem bitkileri	2,92	4,32	6,77	6,15	6,35	6,22
Tıbbi bitkiler	4,97	7,44	5,72	9,50	9,00	7,87



**Grafik 14. Akşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 49’da dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Akşehir ilçesindeki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle (2004 yılı ve 2013-2017 yılları arası) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 51’de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılı ve 2013-2017 yılları arasında tahıl üretim miktarı çok dalgalı bir seyir izlemiştir. Tahıl üretimi 2013, 2014, 2016 yıllarında aşağı yönlü ve 2015, 2017 yıllarında yukarı yönlü dönüşümler yaşamıştır. Tüm bu dalgalı seyre rağmen 2004 yılında 54.380 ton ve 2013 yılında 54.323 ton olan tahıl üretim miktarı, 2017 yılı itibariyle 64.447 tona ulaşmıştır. Akşehir ilçesinde kuru baklagillerin yıllar itibariyle üretiminde genel olarak azalışın olduğu bir seyir göze çarpmaktadır. Bu kapsamda 2004 yılında 2.183 ton olan üretim miktarı 2013 yılında 921 tona ve 2017 yılında 660 tona gerilemiştir. Yağlı tohumların üretim miktarları incelendiğinde, 2015 yılına kadar azalış, 2015 ve 2016 yıllarında yükseliş ve 2017 yılında tekrar düşüş seyri görülmektedir. 2004 yılında 1.945 ton olan üretim miktarı, 2013 yılında 1.888 ton ve 2017 yılında 1.763 ton olarak gerçekleşmiştir. Yumru bitkilerde ise dalgalı bir grafik görülmektedir. 2004 yılında 103.567 ton olan yumru bitkilerin üretim miktarı 2013 yılında 79.992 ton ve 2017 yılında ortalama 108.578 ton olarak gerçekleşmiştir. Yem bitkileri 2004 yılında 21.974 ton üretim miktarına sahipken, 2013 yılında 51.519 tona ulaşmış, 2017 yılında ise 55.006 ton olmuştur. Tıbbi bitkilerde ise dalgalı bir grafik vardır. 2004 yılında 1.047 ton olan üretim miktarı, 2013 yılında 1.475 ton ve 2017 yılında 1.333 ton olmuştur.

**Tablo 51. Akşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler**

<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	8645	5688	4435	6575	4174	8450
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	22156	30115	23140	32856	21746	39735
Mısır	51	0	0	0	0	0
Arpa (Biralık)	14262	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	9266	18276	10971	19625	8529	16108
Çavdar	0	14	15	13	10	18
Yulaf	0	211	166	224	145	125
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	19	11	14	7	11
<b><i>TAHILLAR TOPLAMI</i></b>	<b>54380</b>	<b>54323</b>	<b>38738</b>	<b>59307</b>	<b>34611</b>	<b>64447</b>
Fasulye, Kuru	1030	491	448	489	442	320
Nohut, Kuru	1149	421	318	341	332	334
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Yeşil Mercimek, Kuru	4	9	6	5	5	6
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b><i>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</i></b>	<b>2183</b>	<b>921</b>	<b>772</b>	<b>835</b>	<b>779</b>	<b>660</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	785	351	256	213	173	178
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	9	0	0	0	0	0
Haşhaş Tohumu	1151	1475	1272	2033	2181	1466
Aspir Tohumu	0	62	68	128	125	119
<b><i>YAĞLI TOHUMLAR TOPLAMI</i></b>	<b>1945</b>	<b>1888</b>	<b>1596</b>	<b>2374</b>	<b>2479</b>	<b>1763</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	6698	3414	3080	3150	2812	1881
Şeker Pancarı	96869	76578	110602	67670	95835	106697
<b><i>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</i></b>	<b>103567</b>	<b>79992</b>	<b>113682</b>	<b>70820</b>	<b>98647</b>	<b>108578</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	2400	2475	2475	2048
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	575	556	556	405
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	9953	21423	19425	20900	21175	20000
Korunga (Yeşilot)	1274	200	120	184	158	200
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaj)	10747	28023	27830	27110	27490	30500
Hayvan Pancarı	0	228	198	228	228	210
Yem Şalgamı	0	1645	1885	1650	1485	1600
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	35	38	36	35
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	7	7	7	8
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b><i>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</i></b>	<b>21974</b>	<b>51519</b>	<b>52475</b>	<b>53148</b>	<b>53610</b>	<b>55006</b>
Haşhaş Kapsülü	1047	1475	1272	2033	1983	1333
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b><i>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</i></b>	<b>1047</b>	<b>1475</b>	<b>1272</b>	<b>2033</b>	<b>1983</b>	<b>1333</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.



### 2.2.1.2. Akşehir’de Sebzeçilik

Akşehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait sebze ekim durumu Tablo 52’de gösterilmiştir. Buna göre Akşehir’de baklagil sebzeler arasında ön plana çıkan ürün taze fasulyedir. Akşehir’de 2004 yılında 1.770 dekarlık baklagil sebze ekimi gerçekleşmişken bu rakam 2013 yılında 801 dekara ve 2017 yılında 790 dekara düşmüştür. Baklagil sebzelerin ekim alanındaki bu düşüş, üretimde de benzer bir sonuç doğurmuştur. Ekim alanlarındaki düşüşle birlikte üretim miktarı 2004 yılında 1.718 ton iken 2013 yılında 626 tona ve 2017 yılında 598 tona düşmüştür. Yaprığı yenen sebzeler incelendiğinde 2004 yılında 380 dekar olan ekim alanının genel olarak yatay bir seyir sergilediği ve 2013 yılında 373 dekar ve 2017 yılında 367 dekar olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla beraber yaprağı yenen sebzelerin üretim miktarlarında önemli oranda bir artış ya da azalış olmamakla birlikte 2004 yılında 375 ton olan üretim miktarı 2013 yılında 381 ton ve 2017 yılında 373 ton olarak gerçekleşmiştir. Meyvesi yenen sebzelere bakıldığında hıyar ve domatesin ön plana çıktığı görülmektedir. 2004 yılında meyvesi yenen sebzeler toplamı 2.790 dekar ekim alanına sahipken 2013 yılında 5.262 dekar ve 2017 yılında 5.160 dekar olmuştur. Üretim miktarı ise 2004 yılında 3.221 ton iken 2013 yılında 12.994 tona ulaşarak ciddi bir artış göstermiş ve 2017 yılında üretim miktarı 13.090 tona ulaşmıştır. Yumru ve kök bitkilerin ekim alanlarında yıllar itibariyle yatay bir eğilim gözlenirken, 2016 yılında 1.884 dekar olan ekim alanı 2017 yılında 4.132 dekara yükselmiştir. Üretim miktarında da benzer bir durum söz konusu olup yıllar itibariyle yatay eğilim göze çarparken, 2016 yılındaki 2.641 tonluk yumru ve kök sebze üretimi 2017 yılında 6.031 tona ulaşmıştır.

**Tablo 52. Akşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	1750	722	720	710	710	718
	Üretim Miktarı (Ton)	1700	577	540	568	566	556
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	45	43	40	40	40
	Üretim Miktarı (Ton)	0	34	32	30	30	28
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	20	34	32	30	28	32
	Üretim Miktarı (Ton)	8	15	14	14	13	14
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	10	0	0	0	0	0
<b>BAKLAGİL SEBZELERİ</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>1770</b>	<b>801</b>	<b>795</b>	<b>780</b>	<b>778</b>	<b>790</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>1718</b>	<b>626</b>	<b>586</b>	<b>612</b>	<b>609</b>	<b>598</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	130	128	126	124	120	137
	Üretim Miktarı (Ton)	208	224	214	217	210	233

Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Kıvrırcık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	20	32	30	28	30	35
	Üretim Miktarı (Ton)	20	35	30	31	33	39
Marul (İceberg)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	180	175	176	170	170	158
	Üretim Miktarı (Ton)	126	114	113	111	111	95
Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	20	16	15	14	15	12
	Üretim Miktarı (Ton)	10	3	3	3	3	2
Tere	Ekilen Alan (Dekar)	20	22	20	18	20	25
	Üretim Miktarı (Ton)	6	5	5	4	4	4
Nane	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	5	0	0	0	0	0
<b>YAPRAĞI YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>380</b>	<b>373</b>	<b>367</b>	<b>354</b>	<b>355</b>	<b>367</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>375</b>	<b>381</b>	<b>365</b>	<b>366</b>	<b>361</b>	<b>373</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	180	80	76	74	70	65
	Üretim Miktarı (Ton)	450	152	141	141	119	114
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	200	90	87	85	85	80
	Üretim Miktarı (Ton)	500	135	126	128	128	120
Biber (Salçalık, Kapya)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	500	145	147	148	150	140
	Üretim Miktarı (Ton)	400	246	243	252	254	224
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	900	774	775	769	770	750
	Üretim Miktarı (Ton)	810	1431	1395	1423	1307	1200
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	2132	2150	2155	2157	2178
	Üretim Miktarı (Ton)	0	7462	7310	7543	7550	8103
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	870	240	245	237	240	243
	Üretim Miktarı (Ton)	870	288	270	284	286	286
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	646	652	650	652	642
	Üretim Miktarı (Ton)	0	2582	2520	2579	2361	2387
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	85	83	80	85	90
	Üretim Miktarı (Ton)	0	340	320	317	308	319
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	20	100	102	95	90	92
	Üretim Miktarı (Ton)	8	44	44	42	40	39
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	90	140	137	134	135	130
	Üretim Miktarı (Ton)	180	231	219	221	221	215
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	30	830	820	800	800	750

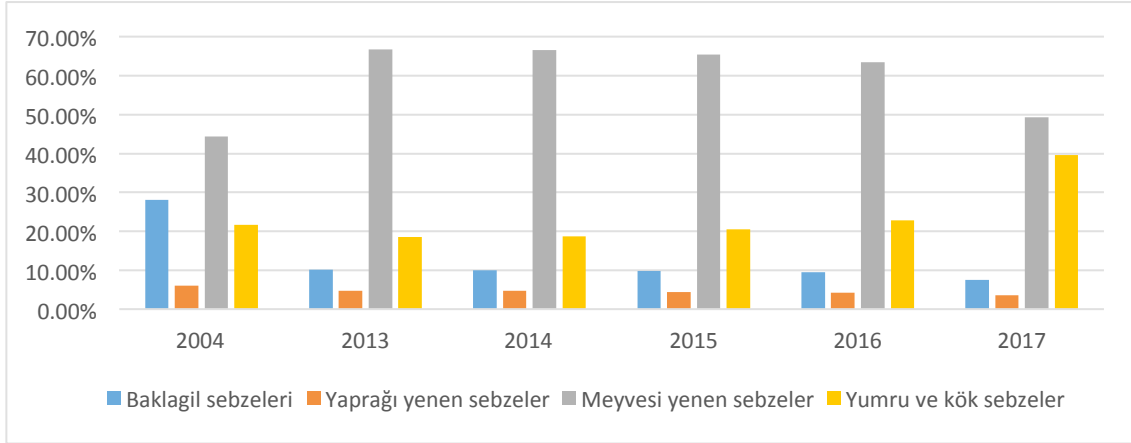
	Üretim Miktarı (Ton)	3	83	82	88	88	83
<b>MEYVESİ YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>2790</b>	<b>5262</b>	<b>5274</b>	<b>5227</b>	<b>5234</b>	<b>5160</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>3221</b>	<b>12994</b>	<b>12670</b>	<b>13018</b>	<b>12662</b>	<b>13090</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	30	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	24	0	0	0	0	0
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	30	137	190	350	600	3000
	Üretim Miktarı (Ton)	24	164	209	403	690	4500
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	400	196	199	197	199	200
	Üretim Miktarı (Ton)	802	215	219	236	237	235
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	510	760	730	735	735	600
	Üretim Miktarı (Ton)	1020	1292	1168	1286	1286	895
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	370	336	334	330	325	302
	Üretim Miktarı (Ton)	703	403	367	396	388	355
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	10	14	13	12	12	15
	Üretim Miktarı (Ton)	15	22	20	19	19	23
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	10	15	14	13	13	15
	Üretim Miktarı (Ton)	15	24	21	21	21	23
<b>YUMRU VE KÖK SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>1360</b>	<b>1458</b>	<b>1480</b>	<b>1637</b>	<b>1884</b>	<b>4132</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>2603</b>	<b>2120</b>	<b>2004</b>	<b>2361</b>	<b>2641</b>	<b>6031</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Akşehir'de sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında sebze ürünlerinin %44,29'u meyvesi yenen sebzelerden oluşurken 2017 yılında bu oran %49,38 olarak gerçekleşmiştir. Meyvesi yenen sebzelerin toplam sebzeler içindeki payı 2013-2016 yılları arasında yatay bir eğilim sergilemiş, ancak 2017 yılında önemli bir düşüş göstermiştir. Yumru ve kök sebzelerin 2004 yılında ekimi yapılan toplam sebzeler içindeki payı %21,59 iken 2017 yılında %39,54 ile en yüksek oranına ulaşmıştır. Baklagil sebzelerin tüm sebze ürünlerinin ekim alanları içindeki payı 2004 yılında %28,10 iken sürekli bir düşüş trendi içinde olmuş ve 2017 yılında %7,56 olarak gerçekleşmiştir. Baklagil sebzelerin, tüm sebze ürünlerinin ekim alanları içindeki payında meydana gelen keskin düşüş dikkat çekicidir. Yaprığı yenen sebzelerin ise toplam sebze ürünlerinin ekimindeki payı, aynı baklagil sebzelerde olduğu gibi yıllar itibariyle sürekli düşüş göstermiş ve 2004 yılında %6,03 olan oran, 2013 yılında %4,73 ve 2017 yılında %3,51 olarak gerçekleşmiştir. Yıllar itibariyle sebze ürünlerinin ekim alanlarının oransal dağılımları Tablo 53'te ve grafiksel gösterimi Grafik 15'te sunulmuştur.

**Tablo 53. Akşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	28,10	10,15	10,04	9,75	9,43	7,56
Yaprağı yenen sebzeler	6,03	4,73	4,64	4,43	4,30	3,51
Meyvesi yenen sebzeler	44,29	66,66	66,62	65,35	63,43	49,38
Yumru ve kök sebzeler	21,59	18,47	18,70	20,47	22,83	39,54

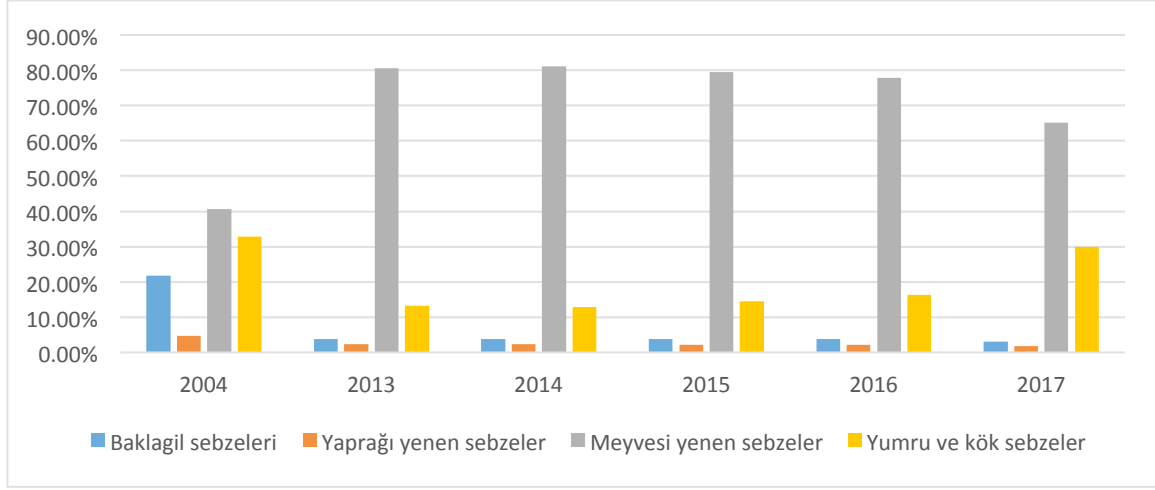


**Grafik 15. Akşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Akşehir’de sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 54’te ve grafiksel sunumu Grafik 16’da sunulmuştur. Bu kapsamda baklagil sebzelerin ve yaprağı yenen sebzelerin toplam sebze üretimi içindeki payları 2004 yılına nazaran yıllar itibariyle sürekli bir düşüş grafiği çizmiştir. Yumru ve kök sebzeler 2015 yılına kadar düşüş eğiliminde iken sonraki yıllar yükseliş trendine girmiştir. Özellikle 2017 yılında bir önceki yıla nazaran yaklaşık iki katına çıkarak önemli bir yükseliş yaşamıştır. Meyvesi yenen sebzelerin üretiminde ise 2004 yılı kıyasıyla 2013 yılında yaklaşık iki katlık bir artış göze çarpmakta, 2014 yılından sonra bir düşüş grafiği görülmektedir. Ancak bu düşüş trendine rağmen 2017 yılında tüm sebze ürünlerinin içindeki meyvesi yenen sebzelerin payı %65,15 olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 54. Akşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	21,70	3,88	3,75	3,74	3,74	2,98
Yaprağı yenen sebzeler	4,74	2,36	2,34	2,24	2,22	1,86
Meyvesi yenen sebzeler	40,68	80,60	81,09	79,59	77,81	65,15
Yumru ve kök sebzeler	32,88	13,15	12,83	14,43	16,23	30,02



**Grafik 16. Akşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

### 2.2.1.3. Akşehir’de Meyveler

Akşehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait meyve ekim durumu Tablo 55’te gösterilmiştir. Buna göre üzüksü meyvelerin ekim alanı 2004 yılında 2.160 dekar iken 2017 yılında 3.378 dekara ulaşmıştır. Üzüksü meyvelerin üretim miktarı ise 2004 yılında 1.087 ton iken, 2013 yılında 1.666 ton ve 2017 yılında 4.314 ton olmuştur. 2017 yılındaki artış dikkat çekicidir. Üzüksü meyveler arasında dikkat çekici olan ürün ise çilek olmuştur. Yumuşak çekirdekli meyvelere bakıldığında ekim alanında yıllar itibariyle düzenli bir artış söz konusudur. 2004 yılında 2.570 dekarlık yumuşak çekirdekli dikim alanı 2013 yılında 3.260 dekara ve 2017 yılında 3.137 dekara ulaşmıştır. Yumuşak çekirdekli meyvelerin üretim miktarlarında ise üretim alanlarındaki düzenli artışın aksine azalış eğilimi hakim olmuş ve 2004 yılındaki 4.720 tonluk üretim miktarı 2017 yılında yerini 2.391 tonluk üretim miktarına bırakmıştır. Sert çekirdekli meyvelerin ekim alanı genel olarak bir artış eğilimi içinde olmakla birlikte üretim miktarında dalgalı bir seyir göze çarpmaktadır. Dalgalı seyre rağmen sert çekirdekli meyvelerin üretim miktarı 2004 yılında 22.334 ton iken 2013 yılında 24.158 ton ve 2017 yılında 33.251 ton olarak gerçekleşmiştir. Sert kabuklular olarak Akşehir ilçesinde yalnızca ceviz üretimi bulunmaktadır. Cevizin ekim miktarı son 5 yıl içinde genel olarak yatay bir seyir izlemekle birlikte üretim miktarı dalgalı bir görüntü çizmiştir. Ceviz üretim miktarı 2004 yılında 326 ton iken 2013 yılında 442 ton ve 2017 yılında 313 ton olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 55. Akşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Meyveler	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	900	834	800	795	795	500
	Üretim Miktarı (Ton)	240	262	244	192	171	117
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	120	140	125	125	125	123
	Üretim Miktarı (Ton)	32	47	36	36	43	34
Kurutmalık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	1140	1510	1465	1470	1670	2755
	Üretim Miktarı (Ton)	798	1337	1282	1323	2234	4133
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	17	20	18	20	24	30
Nar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>2160</b>	<b>2484</b>	<b>2390</b>	<b>2390</b>	<b>2590</b>	<b>3378</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>1087</b>	<b>1666</b>	<b>1580</b>	<b>1571</b>	<b>2472</b>	<b>4314</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	850	895	898	900	900	864
	Üretim Miktarı (Ton)	625	720	663	730	636	691
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	690	769	783	786	786	787
	Üretim Miktarı (Ton)	1767	659	615	678	556	679
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	560	580	580	560	560	530
	Üretim Miktarı (Ton)	551	492	450	479	444	432
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	10	149	150	152	157	160
	Üretim Miktarı (Ton)	10	139	122	135	80	146
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	20	362	367	375	380	380
	Üretim Miktarı (Ton)	10	317	367	450	383	55
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	430	494	494	504	494	405
	Üretim Miktarı (Ton)	1663	393	397	303	284	274
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	10	11	11	11	11	11
	Üretim Miktarı (Ton)	94	133	152	91	68	114
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>2570</b>	<b>3260</b>	<b>3283</b>	<b>3288</b>	<b>3288</b>	<b>3137</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>4720</b>	<b>2853</b>	<b>2766</b>	<b>2866</b>	<b>2451</b>	<b>2391</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	140	146	146	146	145	138
	Üretim Miktarı (Ton)	628	316	183	146	165	168
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	7860	9153	9205	9275	9475	9950
	Üretim Miktarı (Ton)	9517	7693	15049	10387	13553	12084
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	10800	11807	11713	11663	11463	11483
	Üretim Miktarı (Ton)	10302	12914	19504	15500	15440	18656
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	130	193	193	193	193	191
	Üretim Miktarı (Ton)	384	215	186	155	237	245

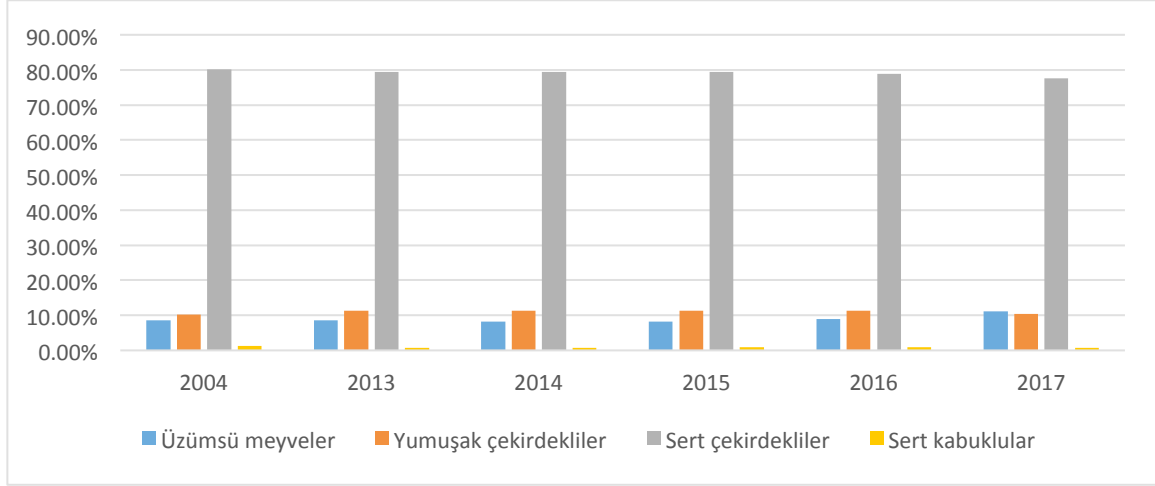
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	1380	1643	1650	1705	1715	1700
	Üretim Miktarı (Ton)	1503	3020	2650	2104	2093	2098
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>20310</b>	<b>22942</b>	<b>22907</b>	<b>22982</b>	<b>22991</b>	<b>23462</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>22334</b>	<b>24158</b>	<b>37572</b>	<b>28292</b>	<b>31488</b>	<b>33251</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şam Fıstığı (Antep Fıstığı)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	300	225	225	240	245	230
	Üretim Miktarı (Ton)	326	442	463	212	216	313
<b>SERT KABUKLULAR TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>300</b>	<b>225</b>	<b>225</b>	<b>240</b>	<b>245</b>	<b>230</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>326</b>	<b>442</b>	<b>463</b>	<b>212</b>	<b>216</b>	<b>313</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Akşehir'de meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında meyve ürünlerinin %80,15'i sert çekirdekli meyvelerden oluşurken 2017 yılında bu oran %77,67 olarak gerçekleşmiştir. Sert çekirdekli ürünlerin toplam meyveler içindeki payı yıllar itibariyle genel olarak yatay bir seyir izlemiştir. Meyve ürünleri arasında ikinci önemli paya sahip olan yumuşak çekirdekli ürünlerin 2004 yılında toplam meyve ürünlerinin ekim alanları içindeki payı %10,14 iken 2017 yılında %10,39 olmuştur. Yumuşak çekirdekli ürünler de yıllar itibariyle genel olarak yatay bir seyir izlemiştir. Üzümsü meyveler 2004 yılında %8,52'lik bir orana sahipken 2017 yılında %11,18'e ulaşmıştır. Sert kabuklular ise toplam meyve üretim alanının 2004 yılında %1,18'ini oluştururken 2017 yılında bu oran %0,76'ya düşmüştür. Meyve ürünlerinin ekim alanlarına ilişkin oranlarının yıllar itibariyle dağılımı Tablo 56'da ve grafiksel gösterimi Grafik 17'de sunulmuştur.

**Tablo 56. Akşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	8,52	8,59	8,30	8,27	8,90	11,18
Yumuşak çekirdekli ürünler	10,14	11,28	11,40	11,38	11,29	10,39
Sert çekirdekli ürünler	80,15	79,35	79,52	79,52	78,97	77,67
Sert kabuklular	1,18	0,78	0,78	0,83	0,84	0,76



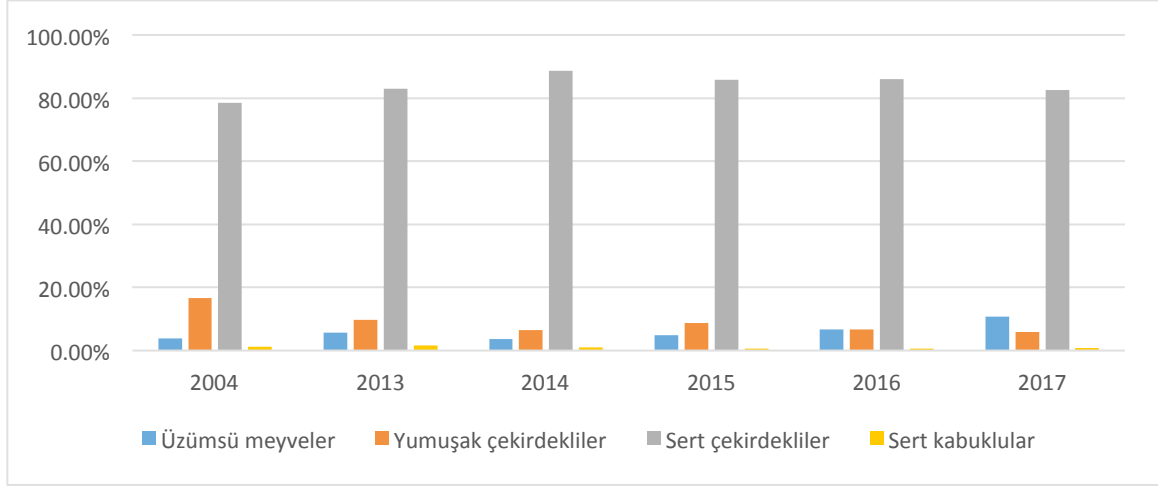
**Grafik 17. Akşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Akşehir’de meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 57’de ve grafiksel gösterimi Grafik 18’de sunulmuştur. Bu kapsamda sert çekirdekli ürünlerin üretim miktarı Akşehir’deki meyve ürünlerinin üretim miktarları arasında önemli bir yere sahiptir. 2004 yılında %78,46 oranla ilk sırada yer alan sert çekirdekli ürünler 2017 yılında %82,57 orana ulaşmıştır. 2004 yılında sert çekirdekli ürünü takip eden meyve %16,58 ile yumuşak çekirdekli ürünler iken 2017 yılında yumuşak çekirdekli ürünler %5,94 ile yerini üzümü meyvelere (%10,71) bırakmıştır. Sert kabuklu ürünler ise 2004 yılında meyve üretiminin %1,15’ini oluştururken 2013 yılında %1,52’sini ve 2017 yılında %0,78’ini oluşturmuştur.

**Tablo 57. Akşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	3,82	5,72	3,73	4,77	6,75	10,71
Yumuşak çekirdekli	16,58	9,80	6,53	8,70	6,69	5,94
Sert çekirdekli	78,46	82,96	88,65	85,89	85,97	82,57
Sert kabuklu	1,15	1,52	1,09	0,64	0,59	0,78





**Grafik 18. Akşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### 2.2.1.4. Akşehir’de Baharat Bitkileri

Akşehir ilçesinde yıllar itibariyle baharat bitkilerine yönelik herhangi bir ekim veya üretim bulunmamaktadır.

#### 2.2.1.5. Akşehir’de Süs Bitkileri

Akşehir ilçesinde yıllar itibariyle süs bitkilerine yönelik herhangi bir ekim veya üretim bulunmamaktadır.

#### 2.2.1.6. Akşehir’de Örtüaltı Tarım Alanı

Akşehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarım alanlarının durumu Tablo 58’de gösterilmiştir. Buna göre Akşehir ilçesi genelinde örtü altı tarım uygulamalarına ayrılan alan 2004 yılında 3 dekarlık alçak tünel iken 2013 yılından 2015 yılına kadar 1 dekar yüksek tünel, 2016 yılında ise 3 dekar yüksek tüneldir. 2017 yılında ciddi bir artış meydana gelerek bu ekim alanı miktarı 26 dekarlık yüksek tünel olmuştur. Örtüaltı tarım üretimi ise, 2017 yılında 320 ton hıyar, 150 ton domates olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 58. Akşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Örtüaltı Tarım Alanı**

Örtüaltı Tarım Alanı (Dekar)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Alçak Tünel	3	0	0	0	0	0
Cam Sera	0	0	0	0	0	0
Plastik Sera	0	0	0	0	0	0
Yüksek Tünel	0	1	1	1	3	26
<b>TOPLAM</b>	<b>3</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	<b>26</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

## 2.2.2. Akşehir’de Tarımsal Alet ve Makine

Akşehir’deki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

### 2.2.2.1. Akşehir’de Biçerdöver İstatistikleri

Akşehir ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait biçerdöver sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 59’da gösterilmiştir. Buna göre Akşehir’de 2004 yılında 40 adet biçerdöver varken, bu sayı 2017 yılında 48’e yükselmiştir.

**Tablo 59. Akşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları**

Biçerdöver (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Biçerdöver (0-5 Yaş)	5	8	8	8	8	7
Biçerdöver (6-10 Yaş)	8	10	10	10	10	10
Biçerdöver (11-20 Yaş)	12	15	15	15	15	16
Biçerdöver (21 Yaş Ve Üzeri)	15	13	13	13	13	15
<b>TOPLAM</b>	<b>40</b>	<b>46</b>	<b>46</b>	<b>46</b>	<b>46</b>	<b>48</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.2.2.2. Akşehir’de Traktör İstatistikleri

Akşehir ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 60’ta gösterilmiştir. Buna göre Akşehir’de 2004 yılında 1.377 adet traktör varken, 2013 yılında bu sayı 2.513’e yükselmiştir. Tüm yıllar itibariyle artış gösteren traktör sayısı 2017 yılında 2.622’ye ulaşmıştır. Bu rakamlar değerlendirildiğinde 2004 yılı kıyasıyla 2017 yılında Akşehir ilçesindeki traktör sayısı %90,41 oranında artış göstermiştir.

**Tablo 60. Akşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

<b>Traktör (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	0	9	9	9	9	15
Traktör - Tek Akslı (5 Bg'Den Fazla)	0	115	115	115	115	115
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	37	18	18	18	18	18
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	200	174	174	174	174	174
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	820	1250	1251	1251	1253	1350
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	225	640	642	643	644	640
Traktör - İki Akslı (70 Bg'Den Fazla)	95	307	308	309	309	310
<b>TOPLAM</b>	<b>1377</b>	<b>2513</b>	<b>2517</b>	<b>2519</b>	<b>2522</b>	<b>2622</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.2.2.3. Akşehir'de Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri

Akşehir ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 61'de gösterilmiştir. Buna göre karasaban, traktör pulluğu, kültivatör, ekim makinesi gibi diğer alet ve makine sayısı toplamı 2004 yılında 18.141 adet iken 2013 yılında 25.567 adet ve 2017 yılında 25.780 adete ulaşmıştır.

**Tablo 61. Akşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

<b>Diğer Alet ve Makine (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Karasaban	0	0	0	0	0	0
Hayvan pulluğu	1360	320	320	318	316	250
Kulaklı traktör pulluğu	1455	2178	2178	2180	2183	2185
Ark açma pulluğu	42	48	48	51	51	52
Diskli traktör pulluğu	110	105	105	107	105	110
Diskli anız pulluğu (vanvey)	240	238	238	240	240	240
Kulaklı anız pulluğu	92	185	185	186	186	190
Toprak frezesi (rotovatör)	170	201	201	201	202	200
Kültivatör	360	670	670	672	672	672
Merdane	155	150	150	150	153	150
Diskli tırmık (diskarolar)	87	90	90	90	90	90
Dişli tırmık	680	685	685	685	685	690
Kombikürüm (karma tırmık)	0	0	0	0	0	0
Ot tırmığı	10	15	15	15	15	18
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	25	24	24	22	22	18
Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	342	442	442	443	444	440
Kombine hububat ekim makinesi	374	1017	1020	1023	1023	1030
Patates dikim makinesi	4	6	6	6	6	6
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	3	31	37	38	39	40
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	1322	1462	1462	1463	1467	1475
Orak makinesi	220	218	218	217	216	200
Biçer bağlar makinesi	0	0	0	0	0	0
Balya makinesi	2	22	23	23	23	23
Tınaz makinesi	10	9	9	9	9	9
Döven	15	0	0	0	0	0
Patates sökme makinesi	0	0	0	0	0	0

Kombine patates hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Pancar sökme makinesi	62	66	66	66	66	65
Kombine pancar hasat makinesi	15	37	39	39	39	40
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	18	73	73	73	73	70
Ot Silaj Makinesi	1	1	1	1	1	1
Mısır Silaj Makinesi	9	22	22	22	22	22
Mısır Daneleme Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Selektör (sabit veya seyyar)	14	15	15	15	15	15
Yem hazırlama makinesi	41	62	66	66	67	67
Sap parçalama makinesi	1	14	14	14	15	12
Sırt pülverizatörü	1321	1344	1344	1345	1346	1350
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	4	4	4	4	4	4
Kuyruk milçesinden hareketli pülverizatör	1240	1292	1299	1300	1305	1310
Motorlu pülverizatör	33	35	35	35	35	35
Tozlayıcı	0	0	0	0	0	0
Atomizör	20	20	20	20	20	24
Santrifüj pompa	200	259	259	259	259	275
Elektropomp	2140	2296	2296	2296	2296	2450
Motopomp (Termik)	605	611	611	611	611	610
Derin kuyu pompa	189	1810	1810	1810	1810	1810
Yağmurlama tesisi	1320	3102	3105	3107	3111	3115
Krema makinesi	540	495	495	494	493	500
Kuluçka makinesi	0	0	0	0	0	0
Cıvıv ana makinesi	0	0	0	0	0	0
Süt sağım tesisi	18	8	9	9	9	9
Süt sağım makinesi (seyyar)	560	1241	1241	1244	1245	1250
Römork (Tarım arabası)	1830	3225	3226	3229	3231	3235
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	85	97	97	97	98	95
Dip kazan (subsoiler)	5	10	10	11	11	13
Rototiller	15	21	21	21	21	20
Taş toplama makinesi	1	3	3	3	3	3
Toprak tesviye makinesi	0	0	0	0	0	0
Set yapma makinesi	0	8	8	8	8	8
Toprak burgusu	15	16	16	16	16	15
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	250	362	362	362	362	360
Pnömatik ekim makinesi	2	9	9	9	9	10
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	0	1	1	1	1	1
Anıza ekim makinesi	0	8	12	12	12	12
Fide dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	310	195	195	196	197	190
Sap toplamalı saman yapma makinesi	60	67	67	69	69	60
Saman aktarma-boşaltma makinesi	29	31	31	32	32	32
Motorlu tırpan	0	12	12	12	12	14
Ürün kurutma makinesi	0	0	0	0	0	0
Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör hariç)	0	0	0	0	0	0
Yem dağıtıcı römork	0	0	0	0	0	0

Damla sulama tesisi	25	498	500	502	506	510
Yayık	43	35	35	35	33	30
Kepçe (Tarımda kullanılan)	42	46	46	47	47	50
<b>TOPLAM</b>	<b>18141</b>	<b>25567</b>	<b>25601</b>	<b>25631</b>	<b>25657</b>	<b>25780</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.3. Beyşehir ve Tarım

Beyşehir ilçesinin tarımsal verilerine yönelik değerlendirme yapılırken, öncelikle ilçedeki tarım alanlarının 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki dağılımına ilişkin detaylar incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 62’de sunulmuştur. Buna göre, yıllar itibariyle tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanında dalgalı bir seyrin var olduğu görülmektedir. 2004-2013 yılları arasındaki toplam tarım alanının içindeki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanında yaklaşık %43,7’lik bir azalış söz konusuyken sonraki yıllar dalgalı bir yükseliş söz konusudur. Özellikle yatay hareketi değiştiren 2016 yılındaki önceki yıla oranla %65’lik artış dikkat çekicidir. Sebze alanına yönelik seyir incelendiğinde 2013 yılında 2004 yılı kıyasıyla %65’lik bir azalış gerçekleşmiş, sonraki yıllar devam eden yatay seyir 2016 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık 2,5 katlık artışla yön değiştirmiştir. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin alan dağılımı incelendiğinde 2004-2013 yılları kıyasında %43,7’lik bir düşüş görülmekte, sonraki yıllar yatay bir seyir göze çarpmaktadır. Eldeki verilere göre Beyşehir ilçesinde süs bitkilerine yönelik bir girişim olmadığı görülmektedir. Ayrıca nadas alanlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında ise, 2004 yılı kıyasıyla 2013 yılında %65,7’lik bir azalış görülmekte, sonraki yılların yatay seyrini 2016 yılındaki ciddi yükseliş değiştirmektedir. Beyşehir ilçesindeki tarım alanlarının özellikle 2016 yılında meydana gelen değişimlerinin sebebinin, toplam tarım alanında meydana gelen yaklaşık %78,3’lük artıştan kaynaklandığı söylenebilir.

**Tablo 62. Beyşehir İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

<b>Tarım Alanı (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	586610	329971	346031	346835	572262	550857
Sebze alanı	13740	4800	4805	4706	11706	11706
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	17580	9893	10538	10738	10786	9994
Süs bitkileri alanı	0	0	0	0	0	0
Nadas alanı	33490	11470	11274	11706	72122	69368
<b>TOPLAM</b>	<b>651420</b>	<b>356134</b>	<b>372648</b>	<b>373985</b>	<b>666876</b>	<b>641925</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

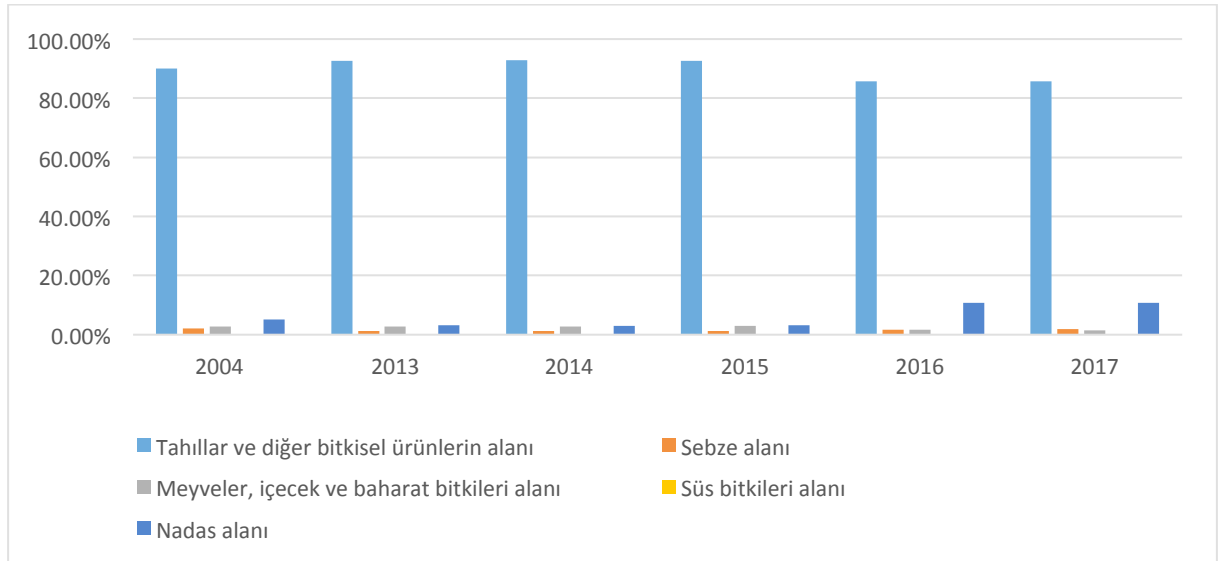
Beyşehir ilçesinde tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan da incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 63’te gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %90,05’i tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, %5,14’lük nadas alanı mevcuttur. 2004 yılında meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı yalnızca %2,70 iken sebze alanı %2,11 olarak kalmıştır. Bu oranlar yıllar itibariyle köklü değişiklikler göstermemiştir. 2004 yılında toplam tarım alanının

%90,05'ini oluşturan tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, 2013 yılında %92,65'lik bir orana ulaşmıştır. Ayrıca 2004 yılında %5,14 orana sahip nadas alanı 2013 yılında %3,22'ye düşmüştür. 2013 yılından sonraki yıllarda tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı düşüş eğilimi göstermiş, nadas alanları ise artış göstermiştir. Sonuçta 2017 yılında Beyşehir ilçesindeki toplam tarım alanının %85,81'i tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden, %10,81'i nadas alanından, %1,82'si sebze alanından ve %1,56'sı meyveler, içecek ve baharat bitkilerinden oluşmuştur. Beyşehir ilçesinde süs bitkileriyle ilgili bir üretime rastlanmamıştır.

**Tablo 63. Beyşehir İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	90,05	92,65	92,86	92,74	85,81	85,81
Sebze alanı	2,11	1,35	1,29	1,26	1,76	1,82
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	2,70	2,78	2,83	2,87	1,62	1,56
Süs bitkileri alanı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nadas alanı	5,14	3,22	3,03	3,13	10,81	10,81

Beyşehir ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin görsel Grafik 19'da sunulmuştur.



**Grafik 19. Beyşehir İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Beyşehir ilçesinin tarımsal verilerine ilişkin değerlendirmeler, bitkisel üretim istatistikleri ve tarımsal alet ve makine istatistikleriyle yapılmıştır.

### **2.3.1. Beyşehir’de Bitkisel Üretim**

Bu bölümde, Beyşehir’de 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Beyşehir’de tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.

#### **2.3.1.1. Beyşehir’de Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler**

Beyşehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 64’te gösterilmiştir. Buna göre Beyşehir’de tahıl ve diğer bitkisel ürünler içinde öne çıkan ürün tahıllardır. Tahıllar, Beyşehir’de 2004 yılında 393.950 dekar ekim alanına sahipken 2013 yılında önemli oranda düşerek 277.912 dekara gerilemiş, bu düşüş 2016 yılına kadar devam etmiş, 2016 yılında ise bir önceki yıla göre yaklaşık %72,2 oranında artmış ve 497.399 dekarlık ekim alanına ulaşmıştır. 2017 yılında düşük bir oranda azalış yaşamış ve 476.992 dekar olarak gerçekleşmiştir. 2004 yılı ile kıyaslandığında 2017 yılında %21,07’lik bir artış söz konusudur. Tahıllar içinde en önemli yere sahip ürünler buğday ve arpadır. Kuru baklagillerde 2004 yılında 149.920 dekarlık ekim alanı mevcut olup, 2013 yılına gelindiğinde önemli bir azalışla 26.681 dekara düşmüş, 2017 yılında ise 36.500 dekarlık bir alana ulaşmıştır. Kuru baklagillerde en yüksek ekim alanına sahip ürün kuru nohuttur. Yağlı tohumlar ise 2004 yılında 3.820 dekarlık ekim alanına sahipken 2014 yılında önemli bir azalışla 1.302 dekarlık alana düşmüştür. 2015 yılında yeniden artışa geçen yağlı tohumlar 2017 yılına gelindiğinde 4.753 dekarlık ekim alanına yükselmiştir. Beyşehir’de 2004 yılında yağlık ayçiçeği tohumu ve haşhaş tohumu ekim alanı mevcutken 2017 yılında yalnızca haşhaş tohumu ekim alanı vardır. Yumru bitkilerde ise durum dalgalı bir grafik çizmektedir. 2004 yılında 24.730 dekarlık alana sahip olan yumru bitkiler 2017 yılında 22.937 dekarlık alana sahip olmuştur. Yem bitkilerinde ise önemli düşüş söz konusu olmuştur. 2004 yılında 8.310 dekar ekim alanı bulunmasına rağmen 2013 yılında 2.125 dekar ekim alanı görülmektedir. Yem bitkileri 2014 yılından itibaren düzenli şekilde artmış ve 2017 yılında 9.825 dekar ekim alanına ulaşmıştır. Tıbbi bitkiler ise 2004 yılında 2.050 dekar ekim alanına sahipken 2017 yılında 1.753 dekara düşmüştür.



**Tablo 64. Beyşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

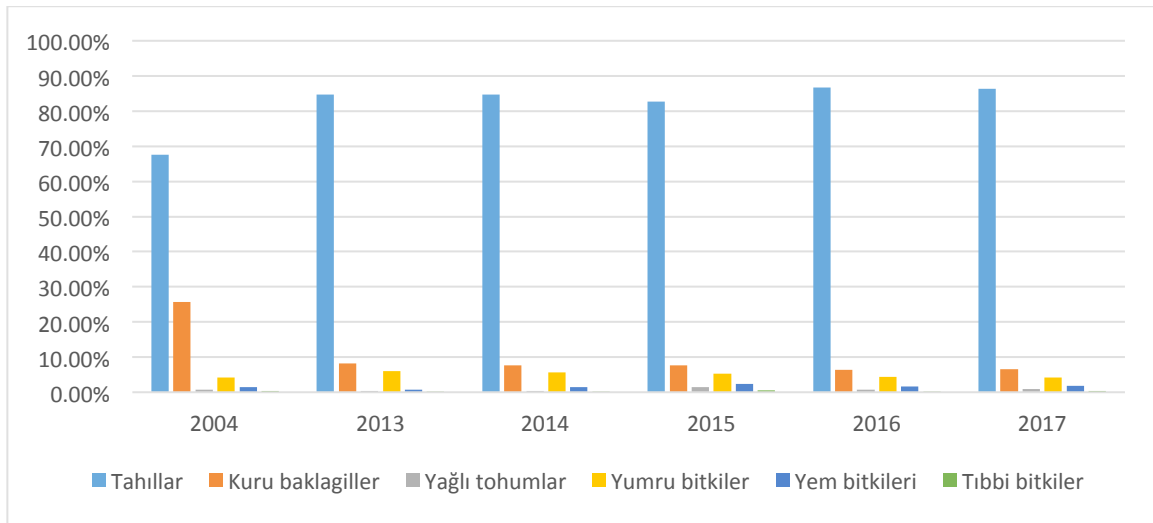
<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	86830	180999	195000	190823	299532	294518
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	137720	36788	38998	38330	58661	58200
Mısır	470	0	0	0	0	0
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	148810	60000	59999	59569	138106	123202
Çavdar	0	29	25	25	100	100
Yulaf	20120	96	97	100	1000	972
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	0	0	0	0	0
<b><i>TAHILLAR TOPLAMI</i></b>	<b>393950</b>	<b>277912</b>	<b>294119</b>	<b>288847</b>	<b>497399</b>	<b>476992</b>
Fasulye, Kuru	3490	1472	1500	1500	3500	3500
Nohut, Kuru	139870	22000	22000	22000	30000	30000
Kırmızı Mercimek, Kuru	6490	3209	3000	3000	3000	3000
Yeşil Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	70	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b><i>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</i></b>	<b>149920</b>	<b>26681</b>	<b>26500</b>	<b>26500</b>	<b>36500</b>	<b>36500</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	1770	0	0	0	0	0
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Haşhaş Tohumu	2050	875	802	1982	1474	1753
Aspir Tohumu	0	219	500	3000	3000	3000
<b><i>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</i></b>	<b>3820</b>	<b>1094</b>	<b>1302</b>	<b>4982</b>	<b>4474</b>	<b>4753</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	11950	1750	1750	1693	6014	3500
Şeker Pancarı	12780	17909	17611	16788	19000	19437
<b><i>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</i></b>	<b>24730</b>	<b>19659</b>	<b>19361</b>	<b>18481</b>	<b>25014</b>	<b>22937</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	1500	1500	1500	1500
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	0	2500	2500	2500
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	5710	1100	1224	2000	2250	3050
Korunga (Yeşilot)	150	650	650	650	650	650
Sorgum (Yeşilot)	0	25	25	25	25	25
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	2450	350	350	350	450	600
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	1000	1000	1000	1000
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	500	500
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b><i>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</i></b>	<b>8310</b>	<b>2125</b>	<b>4749</b>	<b>8025</b>	<b>8875</b>	<b>9825</b>
Haşhaş Kapsülü	2050	875	802	1982	1474	1753
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b><i>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</i></b>	<b>2050</b>	<b>875</b>	<b>802</b>	<b>1982</b>	<b>1474</b>	<b>1753</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Beyşehir’de tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin %67,60’ı tahıllardan oluşurken 2017 yılında bu oran %86,29 olarak gerçekleşmiştir. Tahıllar 2004 yılına kıyasla 2013 yılında önemli ölçüde yükselmiş, sonraki yıllar genel olarak yatay bir grafik çizmiştir. Kuru baklagiller 2004 yılında %25,72 gibi önemli bir orana sahipken 2013 yılında bu oran %8,13’e düşmüş, sonrasında azalan bir görüntü ortaya koymuş ve 2017 yılında %6,60’a kadar düşmüştür. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünler içinde en az paya sahip olan tıbbi bitkiler olup, yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemiştir. Tıbbi bitkilerin Beyşehir ilçesindeki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekim alanları içindeki payı 2004 yılında %0,35 iken 2017 yılında %0,32 olarak gerçekleşmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 65’te ve grafiksel gösterimi Grafik 20’de sunulmuştur.

**Tablo 65. Beyşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	67,60	84,64	84,80	82,81	86,69	86,29
Kuru baklagiller	25,72	8,13	7,64	7,60	6,36	6,60
Yağlı tohumlar	0,66	0,33	0,38	1,43	0,78	0,86
Yumru bitkiler	4,24	5,99	5,58	5,30	4,36	4,15
Yem bitkileri	1,43	0,65	1,37	2,30	1,55	1,78
Tıbbi bitkiler	0,35	0,27	0,23	0,57	0,26	0,32



**Grafik 20. Beyşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 64’te dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Beyşehir’deki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle (2004 yılı ve 2013-2017 yılları arası) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 66’da gösterilmiştir. Buna göre tahılların genelinde yatay eğilim görüntüsü 2016 yılında önemli düzeyde bir yükselişe yerini

bırakmıştır. Sonuçta 2004 yılında 92.797 ton olan tahıl üretim miktarı, 2017 yılı itibariyle 159.236 tona ulaşmış ve böylece 2004 ve 2017 yılları kıyasında %71,59 oranında artış göstermiştir. Kuru baklagillerin Beyşehir ilçesindeki yıllar itibariyle üretim seyri incelendiğinde, 2004 yılında 2.029 ton olan üretim miktarının 2017 yılında 2.194 ton olduğu görülmektedir. Yağlı tohumların üretim miktarı ise, 2004 yılında 393 ton iken dalgalı bir seyir izleyerek 2017 yılında 845 ton olarak gerçekleşmiştir. Yumru bitkilerin yıllar itibariyle üretim miktarlarında da dalgalı bir seyir göze çarpmaktadır. Yumru bitkilerin 2004 yılı toplam üretim miktarı 100.819 ton iken 2017 yılında 1,46 kat artış göstererek 147.131 ton olarak gerçekleşmiştir. Yem bitkilerinin Beyşehir genelindeki üretim değerleri incelendiğinde 2004 yılında 26.059 ton olan üretim miktarının 2013 yılında 7.950 tona düştüğü, 2017 yılında ise 24.288 ton olarak gerçekleştiği görülmektedir. Tıbbi bitkilerin üretim miktarı düşük olup 2004 yılında 117 ton iken 2017 yılında 73 ton olarak gerçekleşmiştir. Tıbbi bitkiler kapsamında üretimi yapılan ürün yalnızca haşhaş kapsülü olarak tespit edilmektedir.

**Tablo 66. Beyşehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler**

<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	21272	56978	59534	64409	97361	95455
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	24440	12838	13307	14137	18809	18750
Mısır	113	0	0	0	0	0
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	43583	22065	21875	21288	44839	44770
Çavdar	0	9	10	9	32	38
Yulaf	3389	23	24	23	229	223
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	0	0	0	0	0
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>92797</b>	<b>91913</b>	<b>94750</b>	<b>99866</b>	<b>161270</b>	<b>159236</b>
Fasulye, Kuru	420	367	420	426	973	953
Nohut, Kuru	420	367	420	426	973	953
Kırmızı Mercimek, Kuru	1183	321	367	331	343	288
Yeşil Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	6	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>2029</b>	<b>1055</b>	<b>1207</b>	<b>1183</b>	<b>2289</b>	<b>2194</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	264	0	0	0	0	0
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Haşhaş Tohumu	129	71	57	195	85	81
Aspir Tohumu	0	38	89	608	618	764
<b>YAĞLI TOHUMLAR TOPLAMI</b>	<b>393</b>	<b>109</b>	<b>146</b>	<b>803</b>	<b>703</b>	<b>845</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	29786	6990	6999	6681	23130	13434
Şeker Pancarı	71033	131673	130116	106827	128622	133697
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>100819</b>	<b>138663</b>	<b>137115</b>	<b>113508</b>	<b>151752</b>	<b>147131</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	2250	2250	2250	2250
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	0	4375	4375	4375
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	12455	5500	5500	9000	10125	13725
Korunga (Yeşilot)	101	650	650	650	650	650
Sorgum (Yeşilot)	0	50	50	50	50	50
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	13501	1750	1750	1750	2250	3000
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	150	150	150	150
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	88	88
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>26057</b>	<b>7950</b>	<b>10350</b>	<b>18225</b>	<b>19938</b>	<b>24288</b>
Haşhaş Kapsülü	117	71	57	195	77	73
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>117</b>	<b>71</b>	<b>57</b>	<b>195</b>	<b>77</b>	<b>73</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 2.3.1.2. Beyşehir’de Sebzeçilik

Beyşehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait sebze ekim durumu Tablo 67’de gösterilmiştir. Buna göre Beyşehir’de baklagil sebzeler arasında ön plana çıkan ürün taze fasulyedir. Beyşehir’de 2004 yılında 2.740 dekarlık baklagil sebze ekimi gerçekleşmişken bu rakam 2017 yılında 1.750 dekara düşmüştür. Yaprığı yenen sebzeler incelendiğinde yalnızca 2004 yılında 2.280 dekar ve 2.381 tonluk üretime sahip olduğu görülmekte olup 2013-2017 yılları arasında ekim alanı ve üretimi bulunmamaktadır. Meyvesi yenen sebzelere bakıldığında 2004 yılında 3.220 dekar ekim alanına sahip olduğu ve 2016 yılında önemli bir yükselişle 6.706 dekara ulaştığı görülmektedir. 2004 yılında 3.956 ton olan meyvesi yenen sebzelerin üretim miktarı 2016 yılında önemli düzeyde yükselmiş ve 2017 yılında 13.282 ton olarak gerçekleşmiştir. Yumru ve kök sebzelerine bakıldığında 2004 yılında 1.820 dekar ekim alanı ve 2.952 ton üretim miktarına sahipken 2013-2015 yılları arasında ekim alanına ve üretime sahip değildir. 2016 yılında yeniden ekim alanına sahip olan yumru ve kök sebzeler 2017 yılında 9.768 ton üretim miktarı ve 3.250 dekarlık ekim alanına sahip olmuştur.

**Tablo 67. Beyşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	2700	1500	1500	1500	1750	1750
	Üretim Miktarı (Ton)	2025	1049	1050	1050	1222	1225
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	40	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	4	0	0	0	0	0
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	7	0	0	0	0	0
<b>BAKLAGİL SEBZELERİ</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>2740</b>	<b>1500</b>	<b>1500</b>	<b>1500</b>	<b>1750</b>	<b>1750</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>2036</b>	<b>1049</b>	<b>1050</b>	<b>1050</b>	<b>1222</b>	<b>1225</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	690	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	1380	0	0	0	0	0
Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Kıvırcık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	350	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	230	0	0	0	0	0
Marul (İnceberg)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	1050	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	683	0	0	0	0	0

Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	120	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	60	0	0	0	0	0
Tere	Ekilen Alan (Dekar)	70	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	28	0	0	0	0	0
Nane	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YAPRAĞI YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>2280</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>2381</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	260	150	150	50	50	50
	Üretim Miktarı (Ton)	520	150	150	50	75	75
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	1300	150	150	150	150	150
	Üretim Miktarı (Ton)	1950	150	150	150	225	225
Biber (Salçalık, Kapyra)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	270	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	135	0	0	0	0	0
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	750	0	0	0	1250	1250
	Üretim Miktarı (Ton)	571	0	0	0	3743	3750
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	3	3	1253	1253
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	24	24	3149	3149
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	70	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	140	0	0	0	0	0
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	230	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	172	0	0	0	0	0
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	3000	3003	3003	4003	4003
	Üretim Miktarı (Ton)	0	4197	4290	4479	6223	6083
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	210	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	63	0	0	0	0	0
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	80	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	280	0	0	0	0	0
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	50	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	125	0	0	0	0	0
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>MEYVESİ YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>3220</b>	<b>3300</b>	<b>3306</b>	<b>3206</b>	<b>6706</b>	<b>6706</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>3956</b>	<b>4497</b>	<b>4614</b>	<b>4703</b>	<b>13415</b>	<b>13282</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	170	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	212	0	0	0	0	0
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	140	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	210	0	0	0	0	0
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	90	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	90	0	0	0	0	0
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	260	0	0	0	0	0

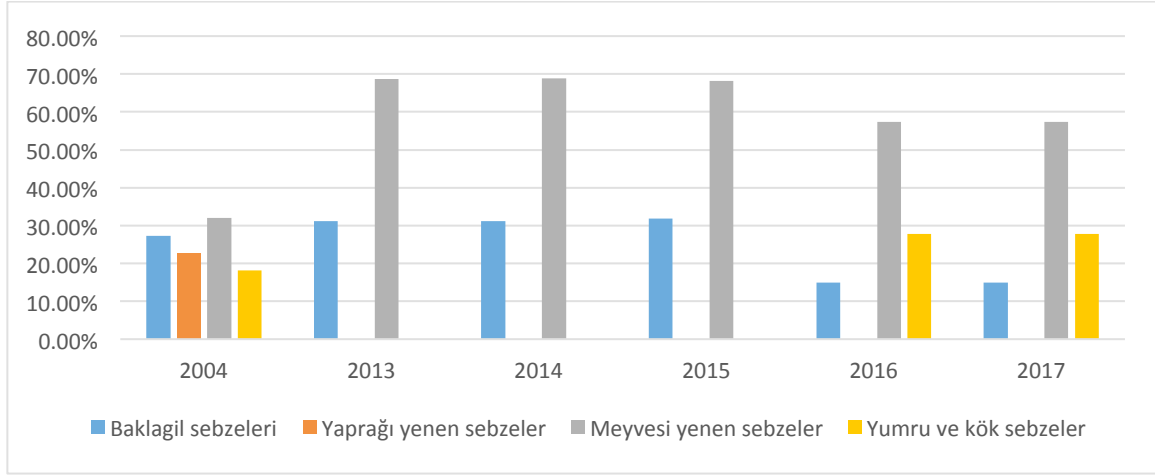
	Üretim Miktarı (Ton)	455	0	0	0	0	0
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	250	0	0	0	2000	2000
	Üretim Miktarı (Ton)	375	0	0	0	6000	5968
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	490	0	0	0	1000	1000
	Üretim Miktarı (Ton)	980	0	0	0	2989	3000
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	420	0	0	0	250	250
	Üretim Miktarı (Ton)	630	0	0	0	490	500
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0		0
<b>YUMRU VE KÖK</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>1820</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3250</b>	<b>3250</b>
<b>SEBZELER</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>2952</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>9479</b>	<b>9768</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Beyşehir'de sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında sebze ürünlerinin %32,01'i meyvesi yenen sebzelerden oluşurken 2017 yılında bu oran %57,29 olarak gerçekleşmiştir. Meyvesi yenen sebzelerin toplam sebzeler içindeki payı 2013-2015 yılları arasında yatay bir eğilim sergilemişken sonrasında düşüş eğilimi göstermiştir. Yumru ve kök sebzelerin 2004 yılında ekimi yapılan toplam sebzeler içindeki payı %18,09 iken 2013-2015 yılları arasında ekimi yapılmamıştır. Baklagil sebzelerin tüm sebze ürünlerinin ekim alanları içindeki payı 2004 yılında %27,24 iken 2017 yılında %14,95 olmuştur. Baklagil sebzelerin payındaki bu keskin düşüş göze çarpmaktadır. Yaprığı yenen sebzelerin toplam sebze ürünlerinin ekimindeki payı 2004 yılında %22,66 iken sonrasında ekimi olmamıştır. Beyşehir ilçesinde sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 68'de ve grafiksel gösterimi Grafik 21'de sunulmuştur.

**Tablo 68. Beyşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	27,24	31,25	31,21	31,87	14,95	14,95
Yaprığı yenen sebzeler	22,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Meyvesi yenen sebzeler	32,01	68,75	68,79	68,13	57,29	57,29
Yumru ve kök sebzeler	18,09	0,00	0,00	0,00	27,76	27,76



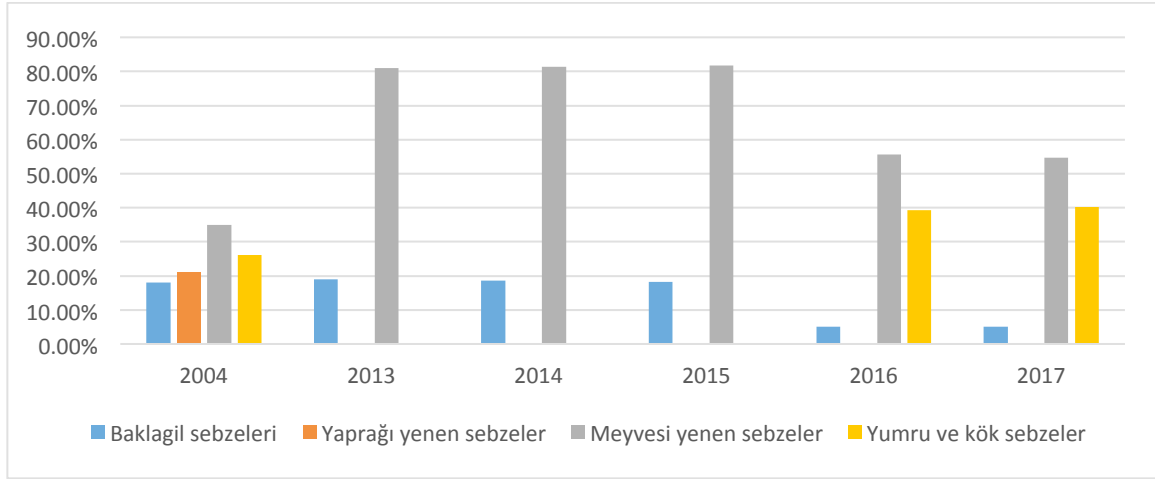
**Grafik 21. Beyşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Beyşehir’de sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 69’da ve grafiksel sunumu Grafik 22’de gösterilmiştir. Bu kapsamda baklagil sebzeler 2004 yılında toplam sebze üretiminin %17,98’ini oluştururken 2013 yılında %18,91’ini ve 2017 yılında %5,05’ ini oluşturduğu görülmektedir. Yaprağı yenen sebzelerin yalnızca 2004 yılında %21,02 oranında bulunduğu ve 2013-2017 yılları arasında yer almadığı görülmüştür. Sebze ürünleri arasında en fazla orana sahip olan meyvesi yenen sebzelerdir ve 2004 yılında %34,93 orana sahipken 2013 yılında %81,09’luk alana ulaşmış, 2017 yılında ise %54,71’lik orana düşmüştür. Sebze ürünlerinin üretimine ilişkin oransal dağıtımda baz ve son yılda ikinci sırada yer alan yumru ve kök sebzeler ise 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) baz alındığında yalnızca 2004, 2016 ve 2017 yıllarında üretime konu olmuş, 2004 yılında %26,07 olan üretim oranı 2017 yılında %40,24’e ulaşmıştır.

**Tablo 69. Beyşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	17,98	18,91	18,54	18,25	5,07	5,05
Yaprağı yenen sebzeler	21,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Meyvesi yenen sebzeler	34,93	81,09	81,46	81,75	55,63	54,71
Yumru ve kök sebzeler	26,07	0,00	0,00	0,00	39,31	40,24





**Grafik 22. Beyşehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

### 2.3.1.3. Beyşehir’de Meyveler

Beyşehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait meyve ekim durumu Tablo 70’te gösterilmiştir. Üzümsü meyvelere bakıldığında 2004 yılında 13.500 dekar ekim alanı ve 5.399 ton üretim miktarına sahipken 2017 yılında 1.700 dekar ekim alanı ve 678 ton üretim miktarına kadar önemli miktarlarda düşmüştür. Yumuşak çekirdeklielerde ise yıllar itibariyle dalgalı bir seyir söz konusu olmuş ve 2004 yılında 3.150 dekar ekim alanı ile 2.136 ton üretim miktarı yerini 2017 yılında 2.554 dekar ekim alanı ve 2.145 ton üretim miktarına bırakmıştır. Sert çekirdeklielerde ise 2004 yılında 730 dekar ekim alanı ve 972 ton üretim miktarı söz konusu iken, 2017 yılında 2.645 dekar ekim alanı ve 1.869 ton üretim miktarına yükselmiştir. Badem ve cevizin ön planda olduğu sert kabuklular 2004 yılında 200 dekar ekim alanında iken 2013 yılında 2.147 dekar ve 2017 yılında 3.095 dekarlık ekim alanına ulaşmıştır. Sert kabukluların 2004 yılında üretim miktarı 603 ton iken 2017 yılında 698 ton olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 70. Beyşehir’de Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Meyveler	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	10500	1600	1600	1600	1600	1500
	Üretim Miktarı (Ton)	4200	19	64	47	200	259
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	2900	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	1160	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm,	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0

Çekirdeksiz	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	100	250	250	250	200	200
	Üretim Miktarı (Ton)	30	492	500	500	364	400
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	9	19	19	19	19	19
Nar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>13500</b>	<b>1850</b>	<b>1850</b>	<b>1850</b>	<b>1800</b>	<b>1700</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>5399</b>	<b>530</b>	<b>583</b>	<b>566</b>	<b>583</b>	<b>678</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	1350	1512	1500	1525	1200	1220
	Üretim Miktarı (Ton)	1041	1740	1800	1860	780	828
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	1000	756	800	825	1250	1254
	Üretim Miktarı (Ton)	453	570	580	640	719	815
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	38	41	41	42	27
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	0	81	80	80	80	80
	Üretim Miktarı (Ton)	0	324	345	375	234	242
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	800	238	238	238	196	0
	Üretim Miktarı (Ton)	569	195	198	210	195	129
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	64	93	95	96	66	96
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	9	8	8	8	8	8
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>3150</b>	<b>2587</b>	<b>2618</b>	<b>2668</b>	<b>2726</b>	<b>2554</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>2136</b>	<b>2968</b>	<b>3067</b>	<b>3230</b>	<b>2044</b>	<b>2145</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	30	94	95	95	115	5
	Üretim Miktarı (Ton)	95	123	135	138	110	84
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	500	1562	1600	1600	1420	1270
	Üretim Miktarı (Ton)	225	347	442	464	415	504
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	150	1512	1500	1500	1500	1250
	Üretim Miktarı (Ton)	295	813	888	900	952	813
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	30	50	50	50	50	25
	Üretim Miktarı (Ton)	36	97	93	94	89	87
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	20	91	95	95	95	95
	Üretim Miktarı (Ton)	308	402	420	473	433	438
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	108	26	30	33	30	27
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>730</b>	<b>3309</b>	<b>3340</b>	<b>3340</b>	<b>3180</b>	<b>2645</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>972</b>	<b>1685</b>	<b>1873</b>	<b>1964</b>	<b>1919</b>	<b>1869</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	0	30	30	30	30	28
	Üretim Miktarı (Ton)	105	101	0	0	121	121
Şam Fıstığı (Antep)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0

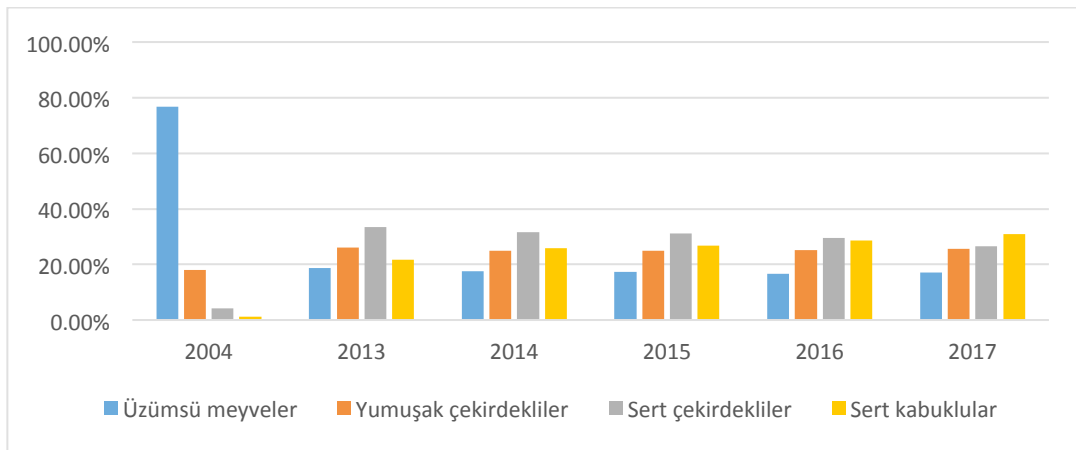
Fıstığı)	Üretim Miktarı (Ton)	1	0	0	0	0	0
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	200	2117	2700	2850	3050	3067
	Üretim Miktarı (Ton)	497	821	133	124	522	577
<b>SERT KABUKLULAR</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>200</b>	<b>2147</b>	<b>2730</b>	<b>2880</b>	<b>3080</b>	<b>3095</b>
<b>TOPLAMI</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>603</b>	<b>922</b>	<b>133</b>	<b>124</b>	<b>643</b>	<b>698</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Beyşehir’de meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında meyve ürünlerinin %76,79’u üzüksü meyvelerden oluşurken 2017 yılında bu oran %17,01 olarak gerçekleşmiştir. Üzüksü meyvelerin toplam meyveler içindeki payı yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemiştir. 2017 ile 2004 yılı kıyaslandığında çok ciddi bir oran farkı vardır. Yumuşak çekirdekli olan 2004 yılında toplam meyve ürünlerinin ekim alanları içindeki payı %17,92 iken yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemiş ve 2017 yılında %25,56’ya ulaşmıştır. Beyşehir’de meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin en çok artış gösteren tür sert kabuklular olmuştur. 2004 yılında sert kabukluların meyve ürünlerinin toplam ekim alanları içindeki oranı %1,14 iken 2017 yılında %30,97’ye ulaşmıştır. Sert çekirdekli olan ise 2004 yılındaki %4,15’lik oranını 2017 yılında %26,47’ye taşımıştır. Meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 71’de ve grafiksel gösterimi Grafik 23’te sunulmuştur.

**Tablo 71. Beyşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüksü meyveler	76,79	18,70	17,56	17,23	16,69	17,01
Yumuşak çekirdekli	17,92	26,15	24,84	24,85	25,27	25,56
Sert çekirdekli	4,15	33,45	31,69	31,10	29,48	26,47
Sert kabuklular	1,14	21,70	25,91	26,82	28,56	30,97

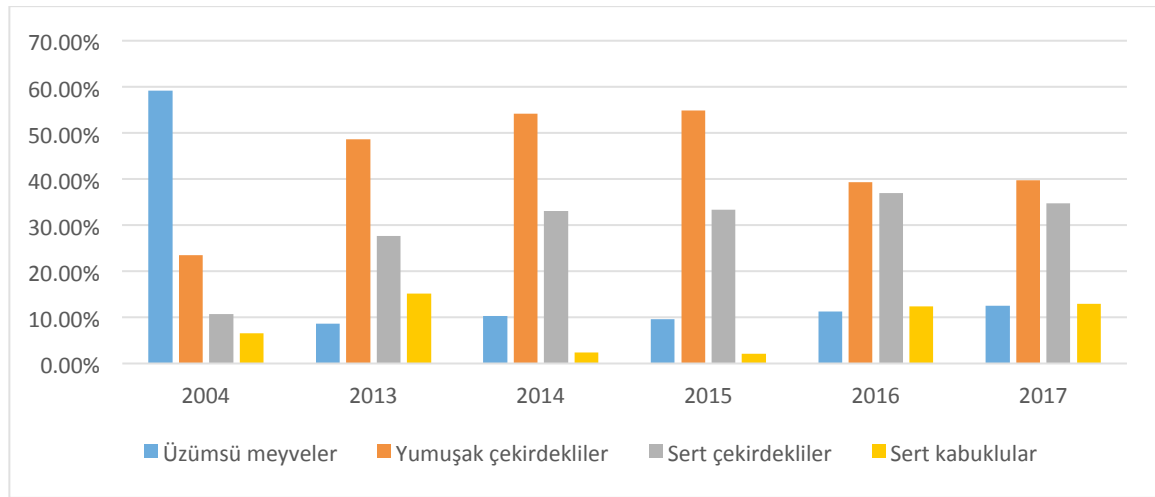


**Grafik 23. Beyşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Beyşehir’de meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 72’de ve grafiksel gösterimi Grafik 24’te sunulmuştur. Bu kapsamda 2004 yılı baz alındığında en yüksek orana sahip meyve ürünü %59,26 ile üzüksü meyveler iken 2017 yılında %39,80 oranla yumuşak çekirdekli ilk sırada ve %34,68 oranla sert çekirdekli ikinci sırada yer almaktadır.

**Tablo 72. Beyşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüksü meyveler	59,26	8,68	10,31	9,62	11,24	12,58
Yumuşak çekirdekli	23,45	48,62	54,23	54,89	39,39	39,80
Sert çekirdekli	10,67	27,60	33,12	33,38	36,98	34,68
Sert kabuklu	6,62	15,10	2,35	2,11	12,39	12,95



**Grafik 24. Beyşehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### 2.3.1.4. Beyşehir’de Baharat Bitkileri

Beyşehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait baharat bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

#### 2.3.1.5. Beyşehir’de Süs Bitkileri

Beyşehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait süs bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

### 2.3.1.6. Beyşehir’de Örtüaltı Tarım Alanı

Beyşehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarım alanları incelendiğinde, 2004 yılında 11 dekar, 2013 yılı hariç son beş yıl 6’şar dekar plastik sera alanının olduğu görülmektedir. Bu alanların ekimi ve elde edilen üretimlerine ilişkin bilgiler Tablo 73’te gösterilmiştir. Sofralık hıyar, sofralık domates, göbekli marul ve sivri biber 2004 yılı ve son beş yıl için örtüaltı tarım alanlarında yapılan ve sebze alanı ve üretim miktarı içeren örtüaltı sebzelerdir. 2004 yılında 112 tonluk üretim miktarına sahip örtüaltı sebzeler 2013 yılında ekim alanı ve üretim miktarına sahip değildir. 2014-2017 yılları arasında 39’ar tonluk örtüaltı sebze üretimi gerçekleşmiştir.

**Tablo 73. Beyşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Örtüaltı Sebze Alanı ve Üretim Miktarı**

Örtüaltı Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Hıyar (Sofralık)	Ekim Alanı (Dekar)	3	0	3	3	3	3
	Üretim Miktarı (Ton)	21	0	24	24	24	24
Domates (Sofralık)	Ekim Alanı (Dekar)	5	0	3	3	3	3
	Üretim Miktarı (Ton)	70	0	15	15	15	15
Marul (Göbekli)	Ekim Alanı (Dekar)	2	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	20	0	0	0	0	0
Biber (Sivri)	Ekim Alanı (Dekar)	1	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	1	0	0	0	0	0
<b>ÖRTÜALTI SEBZELERİ</b>	<b>Ekim Alanı (Dekar)</b>	<b>11</b>	<b>0</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>6</b>
<b>TOPLAMI</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>112</b>	<b>0</b>	<b>39</b>	<b>39</b>	<b>39</b>	<b>39</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.3.2. Beyşehir’de Tarımsal Alet ve Makine

Beyşehir’deki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

#### 2.3.2.1. Beyşehir’de Biçerdöver İstatistikleri

Beyşehir ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait biçerdöver sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 74’te gösterilmiştir. Buna göre Beyşehir’de 2004 yılında 44 adet biçerdöver var iken, bu sayı 2013 yılında 65’e, 2017 yılında ise 72’ye yükselmiştir.

**Tablo 74. Beyşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları**

<b>Biçerdöver (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Biçerdöver (0-5 Yaş)	0	3	3	5	5	5
Biçerdöver (6-10 Yaş)	0	0	0	5	5	5
Biçerdöver (11-20 Yaş)	9	17	17	15	15	15
Biçerdöver (21 Yaş Ve Üzeri)	35	45	45	47	47	47
<b>TOPLAM</b>	<b>44</b>	<b>65</b>	<b>65</b>	<b>72</b>	<b>72</b>	<b>72</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.3.2.2. Beyşehir’de Traktör İstatistikleri

Beyşehir ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 75’te gösterilmiştir. Buna göre Beyşehir’de 2004 yılında 1.565 adet traktör varken, 2013 yılında bu sayı 3.998’e yükselmiş, yıllar itibariyle düzenli bir artış göstererek 2017 yılında 4.084’e yükselmiştir.

**Tablo 75. Beyşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

<b>Traktör (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	0	166	174	170	180	180
Traktör - Tek Akslı (5 Bg’Den Fazla)	0	55	60	58	60	60
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	0	32	32	30	30	30
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	7	12	12	13	13	13
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	67	80	80	79	80	80
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	646	1820	1820	1835	1840	1850
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	840	1717	1717	1735	1745	1750
Traktör - İki Akslı (70 Bg’Den Fazla)	5	116	116	120	121	121
<b>TOPLAM</b>	<b>1565</b>	<b>3998</b>	<b>4011</b>	<b>4040</b>	<b>4069</b>	<b>4084</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.3.2.3. Beyşehir’de Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri

Beyşehir ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 76’da gösterilmiştir. Buna göre karasaban, traktör pulluğu, kültivatör, ekim makinesi gibi diğer alet ve makine sayısı 2004 yılında 14.109 adet iken 2013 yılında 17.733 adete yükselmiş, düzenli bir artış grafiği seyrederek 2017 yılında 18.398 adete ulaşmıştır.

**Tablo 76. Beyşehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

<b>Diğer Alet ve Makine (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Karasaban	11	0	0	0	0	0
Hayvan pulluğu	835	95	95	94	94	94
Kulaklı traktör pulluğu	1064	1160	1180	1183	1190	1190
Ark açma pulluğu	20	35	35	30	30	30
Diskli traktör pulluğu	967	1220	1250	1255	1255	1255
Diskli anız pulluğu (vanvey)	270	310	320	325	325	325
Kulaklı anız pulluğu	0	0	0	0	0	0
Toprak frezesi (rotovator)	25	34	43	45	45	45
Kültivatör	115	175	175	173	173	173
Merdane	40	45	45	43	43	43
Diskli tırmık (diskarolar)	32	47	50	51	51	51
Dişli tırmık	427	365	370	372	372	372
Kombikürüm (karma tırmık)	0	0	0	0	0	0
Ot tırmağı	8	12	15	17	17	17
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	0	45	45	45	45	45
Kombine hububat ekim makinesi	538	573	589	595	600	605
Patates dikim makinesi	0	0	10	11	11	11
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	0	1	2	2	2	2
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	468	610	615	618	620	630
Orak makinesi	213	95	95	90	90	90
Bıçer bağlar makinesi	5	6	6	5	5	5
Balya makinesi	10	20	21	25	25	25
Tınaz makinesi	0	0	0	0	0	0
Döven	65	5	5	0	0	0
Patates sökme makinesi	0	9	15	16	16	16
Kombine patates hasat makinesi	0	5	5	6	6	6
Pancar sökme makinesi	7	11	11	10	10	10
Kombine pancar hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	7	4	4	4	4	4
Ot Silaj Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır Silaj Makinesi	6	16	16	15	15	15
Mısır Daneleme Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Selektör (sabit veya seyyar)	18	19	19	20	20	20
Yem hazırlama makinesi	68	93	95	97	97	97
Sap parçalama makinesi	0	0	0	0	0	0
Sırt pülverizatörü	764	785	800	820	830	830
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	10	11	11	10	10	10
Kuyruk milçesinden hareketli pülverizatör	357	450	460	465	465	465
Motorlu pülverizatör	162	164	167	168	168	168
Tozlayıcı	3	0	0	0	0	0
Atomizör	65	55	55	56	56	56
Santrifüj pompa	158	0	0	0	0	0
Elektropomp	2200	1920	1930	1930	1950	2010
Motopomp (Termik)	850	1050	1050	1045	1045	1045
Derin kuyu pompa	17	175	180	185	190	200

Yağmurlama tesisi	648	3075	3080	3085	3085	3085
Krema makinesi	665	800	800	797	800	800
Kuluçka makinesi	0	0	0	0	0	0
Cıvıv ana makinesi	0	0	0	0	0	0
Süt sağım tesisi	0	34	34	32	33	33
Süt sağım makinesi (seyyar)	185	350	375	380	390	450
Römork (Tarım arabası)	1770	2025	2033	2035	2035	2035
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	21	490	490	495	495	495
Dip kazan (subsoiler)	12	11	11	12	12	12
Rototiller	32	41	41	40	40	40
Taş toplama makinesi	1	4	6	7	7	7
Toprak tesviye makinesi	8	11	11	12	12	12
Set yapma makinesi	0	0	0	0	0	0
Toprak burgusu	5	11	11	13	13	13
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	12	12	12	12	12	12
Pnömatik ekim makinesi	5	12	12	13	13	13
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	4	4	4	4	4	4
Anıza ekim makinesi	0	1	1	1	1	1
Fide dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	855	680	680	675	675	675
Sap toplamalı saman yapma makinesi	40	58	58	55	55	55
Saman aktarma-boşaltma makinesi	20	35	35	33	33	33
Motorlu tırpan	0	0	0	0	0	0
Ürün kurutma makinesi	0	0	0	0	0	0
Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör hariç)	0	0	0	0	0	0
Yem dağıtıcı römork	0	0	0	0	0	0
Damla sulama tesisi	15	450	500	510	550	650
Yayık	0	0	0	0	0	0
Kepçe (Tarımda kullanılan)	6	9	9	13	13	13
<b>TOPLAM</b>	<b>14109</b>	<b>17733</b>	<b>17987</b>	<b>18050</b>	<b>18153</b>	<b>18398</b>

Kaynak: TÜİK, 2018



## 2.4. Bozkır ve Tarım

Bozkır ilçesinin tarımsal verilerine yönelik değerlendirme yapılırken, öncelikle ilçedeki tarım alanlarının 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki dağılımına ilişkin detaylar incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 77’de sunulmuştur. Buna göre, tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı 2004 yılında 29.390 dekar iken 2013 yılında 54.739 dekara ulaşmış, bundan sonraki yıllarda yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 55.588 dekar olarak gerçekleşmiştir. Sebze alanına yönelik seyir incelendiğinde 2013 yılında 2004 yılı kıyasıyla %66’lık bir azalış gerçekleşmiş, 2017 yılında 298 dekar olmuştur. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin alan dağılımı incelendiğinde 2004 ve 2013 yılları kıyasında %21,2’lik bir düşüş görülmekte, sonraki yıllar yatay bir seyir göze çarpmaktadır. Eldeki verilere göre Beyşehir ilçesinde süs bitkilerine yönelik bir girişim olmadığı görülmektedir. Ayrıca nadas alanlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında, 2004 yılı kıyasıyla 2013 yılında %20,3’lük bir azalış görülmekte, sonraki yıllar yatay bir seyir izlenmektedir.

**Tablo 77. Bozkır İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

<b>Tarım Alanı (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	29390	54739	54688	56378	56557	55588
Sebze alanı	670	228	241	246	290	298
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	49450	38957	38748	38748	39151	39327
Süs bitkileri alanı	0	0	0	0	0	0
Nadas alanı	153470	122289	121056	122885	121072	116470
<b>TOPLAM</b>	<b>232980</b>	<b>216213</b>	<b>214733</b>	<b>218257</b>	<b>217070</b>	<b>211683</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

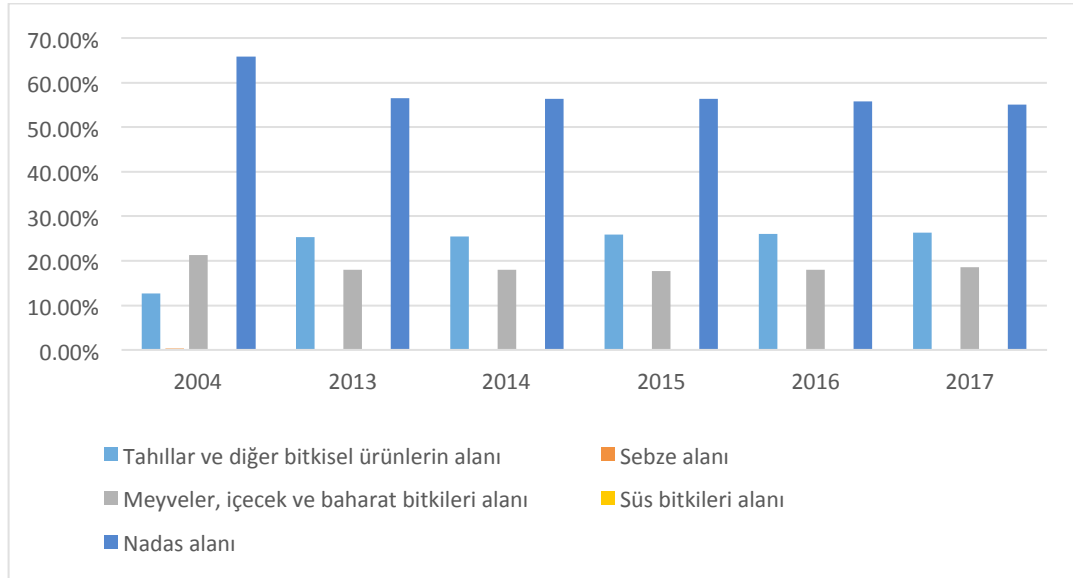
Bozkır ilçesinde tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan da incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 78’de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %12,61’i tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı %21,22, sebze alanı %0,29 ve nadas alanı %65,87 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılından sonra tarım alanlarının içinde tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında %26,26’ya ulaşmıştır. Sebze alanı yıllar itibariyle yatay bir eğilim sergilemiş ve 2017 yılı itibariyle %0,14’lük küçük bir oranı temsil etmiştir. Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam tarım alanı içindeki payı 2004 yılında %21,22 iken 2013 yılında %18,02’ye gerilemiş, sonrasında yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılında %18,58 olarak gerçekleşmiştir. Bozkır ilçesinin tarım alanlarının içinde nadasa ayrılan alan 2004 yılında %65,87 iken 2013

yılında %56,56'ya gerilemiş, sonraki yıllar yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında %55,02 olmuştur. Bozkır ilçesinde süs bitkileriyle ilgili bir üretime rastlanmamıştır.

**Tablo 78. Bozkır İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	12,61	25,32	25,47	25,83	26,05	26,26
Sebze alanı	0,29	0,11	0,11	0,11	0,13	0,14
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	21,22	18,02	18,04	17,75	18,04	18,58
Süs bitkileri alanı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nadas alanı	65,87	56,56	56,38	56,30	55,78	55,02

Bozkır ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin görsel Grafik 25'te sunulmuştur.



**Grafik 25. Bozkır İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Bozkır ilçesinin tarımsal verilerine ilişkin değerlendirmeler, bitkisel üretim istatistikleri ve tarımsal alet ve makine istatistikleriyle yapılmıştır.

#### 2.4.1. Bozkır'da Bitkisel Üretim

Bu bölümde, Bozkır'da 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Bozkır'da tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.

#### **2.4.1.1. Bozkır'da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler**

Bozkır ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 79'da gösterilmiştir. Buna göre Bozkır'da tahıl ve diğer bitkisel ürünler içinde öne çıkan ürün tahıllardır. Bozkır'da 2004 yılında 26.730 dekar ve 2013 yılında 38.962 dekar tahıl ekimi gerçekleşirken 2016 yılına kadar düzenli olarak artış göstermiş ve 2017 yılında bir miktar düşüş göstererek 39.613 dekar olarak gerçekleşmiştir. Tahıllar içinde en çok göze çarpan ürün ise buğdaydır. Bozkır'da kuru baklagiller incelendiğinde 2004 yılında 1.150 dekar olan ekim alanının 2013 yılında 12.479 dekara yükseldiği ve sonraki yıllar yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 12.893 dekara ulaştığı görülmektedir. Sadece yağlık ayçiçeği tohumu ekim alanı bulunan Bozkır ilçesinde yumru bitki olarak da yalnızca patates yetiştirilmektedir. Yem bitkilerine bakıldığında 2004 yılında 1.730 dekar olan ekim alanının 2013 yılında 3.657 dekara yükseldiği, 2017 yılında ise 4.078 dekar olduğu görülmektedir. Bozkır'da tıbbi bitki ekim alanı bulunmamaktadır.

**Tablo 79. Bozkır İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

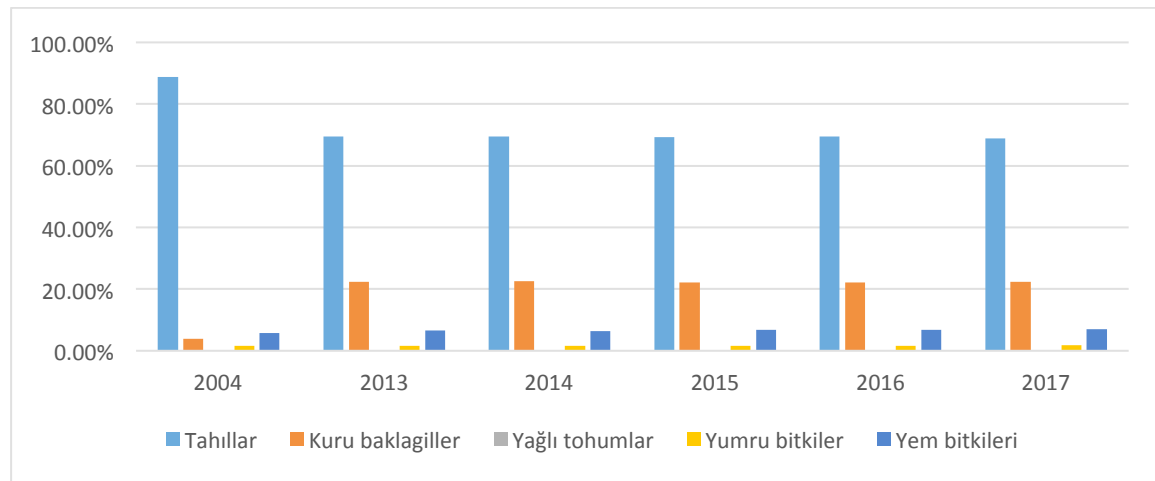
<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	11240	3831	3825	3625	3475	3353
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	13580	27894	28089	29006	29377	29379
Mısır	0	0	0	0	0	1
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	1910	7200	7279	7776	7771	6846
Çavdar	0	7	7	7	0	0
Yulaf	0	30	28	28	28	34
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	0	0	0	0	0
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>26730</b>	<b>38962</b>	<b>39228</b>	<b>40442</b>	<b>40651</b>	<b>39613</b>
Fasulye, Kuru	300	128	126	126	128	128
Nohut, Kuru	650	11013	11210	11360	11365	11363
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	27	24	24	24	23
Yeşil Mercimek, Kuru	200	1311	1356	1379	1379	1379
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>1150</b>	<b>12479</b>	<b>12716</b>	<b>12889</b>	<b>12896</b>	<b>12893</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	0	3	3	4	4	4
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YAĞLI TOHUMLAR TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>4</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	450	905	900	967	921	1000
Şeker Pancarı	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>450</b>	<b>905</b>	<b>900</b>	<b>967</b>	<b>921</b>	<b>1000</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	400	600	605	605
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	260	300	303	303
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	30	97	95	90	90	85
Yonca (Yeşilot)	530	302	336	386	387	385
Korunga (Yeşilot)	250	1448	750	700	700	700
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	20	0	0	0	0	0
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>1730</b>	<b>3657</b>	<b>3641</b>	<b>4010</b>	<b>3927</b>	<b>4078</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Bozkır'da tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin %88,92'si tahıllardan oluşurken bu oran 2013 yılında %69,57'ye düşmüş, son 5 yıl içinde yatay bir seyir izleyerek toplam tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim alanları içinde tahılların oranı 2017 yılında %68,79 olmuştur. Kuru baklagiller 2004 yılına nazaran 2013 yılında çok yüksek orana sahip olmuş, son 5 yıl içinde tahıllar gibi yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında toplam tahıllar ve diğer bitkisel ürün ekim alanlarının %22,39'unu oluşturmuştur. Yağlı tohumlar ve yumru bitkiler yıllar itibariyle toplam tahıl ve diğer bitkisel ürünler içinde az bir ekim alanına sahip olmuştur. Yem bitkileri ise 2004 yılında %5,76'lık bir alana sahipken 2013 yılında %6,53 ve 2017 yılında %7,08'lik bir alana sahip olmuştur. Bozkır ilçesinde tıbbi bitkiler ekim alanı bulunmamaktadır. İlçede tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekim alanlarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranlarına ilişkin dağılım Tablo 80'de ve bu oranların grafiksel gösterimi Grafik 26'da sunulmuştur.

**Tablo 80. Bozkır İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	88,92	69,57	69,44	69,35	69,61	68,79
Kuru baklagiller	3,83	22,28	22,51	22,10	22,08	22,39
Yağlı tohumlar	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Yumru bitkiler	1,50	1,62	1,59	1,66	1,58	1,74
Yem bitkileri	5,76	6,53	6,45	6,88	6,72	7,08
Tıbbi bitkiler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00



**Grafik 26. Bozkır İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 79'da dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Bozkır'daki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle (2004 yılı ve 2013-2017 yılları arası) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 81'de gösterilmiştir. 2004 yılında 2.592 ton üretim

miktarına sahip olan tahıllar %259'luk önemli bir artışla 2017 yılında 9.318 tona ulaşmıştır. Kuru baklagillerde 2004 yılında 99 ton olan üretim miktarı 2013 yılında 2.014 ton ve 2017 yılında 1.484 ton olarak gerçekleşmiştir. Yalnızca yağlık ayçiçeği tohumu üretiminin var olduğu yağlı tohum bitkilerde üretim çok az ve aynı düzeyde olmuştur. Yumru bitkiler 2004 yılında 1.126 tonluk üretime sahipken 2013 yılında 1.567 ton ve 2017 yılında 1.679 ton olarak gerçekleşmiştir. Yem bitkilerinde ise 2004 yılında 677 ton olan üretim miktarı 2017 yılında 2.638 tona ulaşmıştır. Bozkır ilçesinde tıbbi bitki üretimine rastlanmamıştır.

**Tablo 81. Bozkır İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler**

<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	1056	746	649	630	736	837
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	1296	5421	4599	4626	5508	6736
Mısır	0	0	0	0	0	1
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	240	1783	1658	1692	1603	1737
Çavdar	0	1	1	1	0	0
Yulaf	0	6	6	6	5	7
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	0	0	0	0	0
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>2592</b>	<b>7957</b>	<b>6913</b>	<b>6955</b>	<b>7852</b>	<b>9318</b>
Fasulye, Kuru	36	48	47	44	31	31
Nohut, Kuru	51	1763	1708	1792	1109	1297
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	4	3	3	3	3
Yeşil Mercimek, Kuru	12	199	157	152	119	153
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>99</b>	<b>2014</b>	<b>1915</b>	<b>1991</b>	<b>1262</b>	<b>1484</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	0	1	1	1	1	1
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	1126	1567	1575	1670	1550	1679
Şeker Pancarı	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>1126</b>	<b>1567</b>	<b>1575</b>	<b>1670</b>	<b>1550</b>	<b>1679</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	400	600	605	605
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	260	300	303	303
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	18	68	67	63	63	60
Yonca (Yeşilot)	527	1057	755	965	948	963
Korunga (Yeşilot)	51	1448	750	700	700	707
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaj)	81	0	0	0	0	0
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>677</b>	<b>2573</b>	<b>2232</b>	<b>2628</b>	<b>2619</b>	<b>2638</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 2.4.1.2. Bozkır'da Sebzeçilik

Bozkır ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait sebze ekim durumu Tablo 82'de gösterilmiştir. Buna göre baklagillerde ekim alanı ve üretim alanına sahip olan tek sebze taze fasulyedir. 2004 yılında 30 dekar ekim alanı ve 15 ton üretim miktarına sahipken 2017 yılında 170 dekar ekim alanı ve 102 ton üretim miktarına ulaşmıştır. Yaprığı yenen sebzelere bakıldığında 2004 yılında 80 dekarlık ekim alanına sahipken 2017 yılında 13 dekara düşmüştür. Üretim miktarına bakıldığında ise tıpkı ekim alanında düştüğü gibi 2004 yılında 109 ton iken 2017 yılında 65 ton olmuştur. Meyvesi yenen sebzeler 2004 yılında 180 dekar ekim alanı ve 202 ton üretim miktarına sahipken 2017 yılında 31 dekar ekim alanı ve 78 ton üretime sahip olmuştur. Yumru ve kök sebzeler ise 2004 yılında 170 dekar ekim alanı ve 202 ton üretim miktarına sahipken 2017 yılında 84 dekar ekim olmuş ve yalnızca 100 ton üretim gerçekleşmiştir.

**Tablo 82. Bozkır İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	30	150	150	150	171	170
	Üretim Miktarı (Ton)	15	82	83	83	103	102
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>BAKLAGİL SEBZELERİ</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>30</b>	<b>150</b>	<b>150</b>	<b>150</b>	<b>171</b>	<b>170</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>15</b>	<b>82</b>	<b>83</b>	<b>83</b>	<b>103</b>	<b>102</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	10	10	15	13
	Üretim Miktarı (Ton)	60	0	50	50	75	65
Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Kıvrıkcık)	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	15	0	0	0	0	0
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	17	0	0	0	0	0
Marul (Iceberg)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	12	0	0	0	0	0
Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	5	0	0	0	0	0



Tere	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Nane	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YAPRAĞI YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>80</b>	<b>0</b>	<b>10</b>	<b>10</b>	<b>15</b>	<b>13</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>109</b>	<b>0</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>75</b>	<b>65</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	50	0	0	0	0	6
	Üretim Miktarı (Ton)	75	0	0	0	0	18
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	6
	Üretim Miktarı (Ton)	14	0	0	0	0	12
Biber (Salçalık, Kapyra)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	30	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	9	0	0	0	0	0
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	3	3	10	8
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	6	6	20	16
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	1
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	2
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	14	0	0	0	0	0
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	0	0	10	8
	Üretim Miktarı (Ton)	6	0	0	0	35	27
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	2
	Üretim Miktarı (Ton)	6	0	0	0	0	3
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	30	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	6	0	0	0	0	0
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	54	0	0	0	0	0
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	24	0	0	0	0	0
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>MEYVESİ YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>180</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>20</b>	<b>31</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>202</b>	<b>0</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>55</b>	<b>78</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	30	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	48	0	0	0	0	0
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	7	0	0	0	0	0
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	9	0	0	0	0	0
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	90	78	78	83	84	84

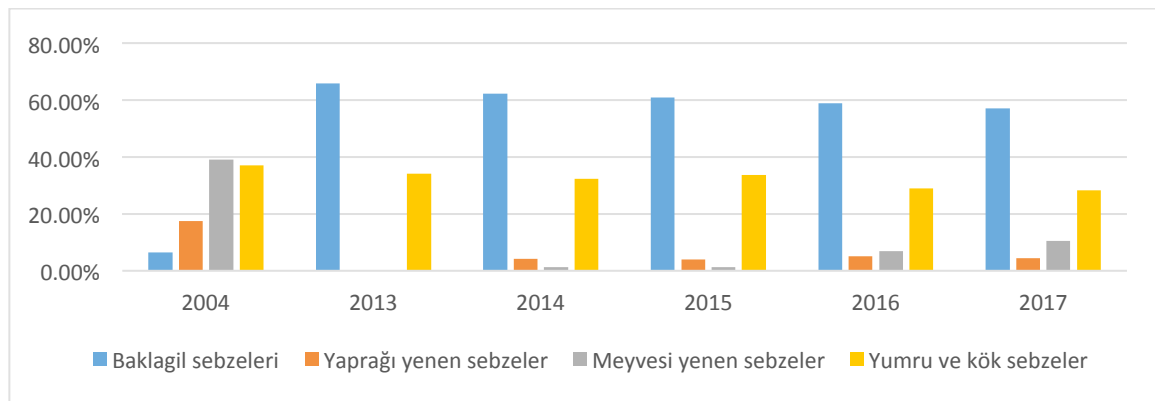
	Üretim Miktarı (Ton)	81	137	117	125	92	100
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	30	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	57	0	0	0	0	0
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU VE KÖK SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>170</b>	<b>78</b>	<b>78</b>	<b>83</b>	<b>84</b>	<b>84</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>202</b>	<b>137</b>	<b>117</b>	<b>125</b>	<b>92</b>	<b>100</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Bozkır'da sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında sebze ürünlerinin %39,13'ü meyvesi yenen sebzelerden oluşurken 2017 yılında bu oran %10,40 olarak gerçekleşmiştir. Meyvesi yenen sebzelerin ekim alanı, sebze ürünlerinin toplamı içinde 2004 yılında ilk sıradayken, 2017 yılında üçüncü sıraya yerleşmiş ve ilk sırayı baklagil sebzelerine bırakmıştır. Baklagil sebzeler 2004 yılında %6,52'lik bir orana sahipken 2013 yılında %65,79'a ulaşmış, 2017 yılında ise %57,05 olarak gerçekleşmiştir. Yumru ve kök sebzelerin toplam sebze ekim alanı içindeki payı 2004 yılında %36,96 iken 2013 yılında %34,21 ve 2017 yılında %28,19 olarak gerçekleşmiştir. Yaprığı yenen sebzeler 2004 yılında sebze ürünlerinin ekim alanları içinde %17,39'luk bir orana sahipken 2017 yılında %4,36'ya kadar düşmüştür. Sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımları Tablo 83'de ve grafiksel gösterimi Grafik 27'de sunulmuştur.

**Tablo 83. Bozkır İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	6,52	65,79	62,24	60,98	58,97	57,05
Yaprığı yenen sebzeler	17,39	0,00	4,15	4,07	5,17	4,36
Meyvesi yenen sebzeler	39,13	0,00	1,24	1,22	6,90	10,40
Yumru ve kök sebzeler	36,96	34,21	32,37	33,74	28,97	28,19

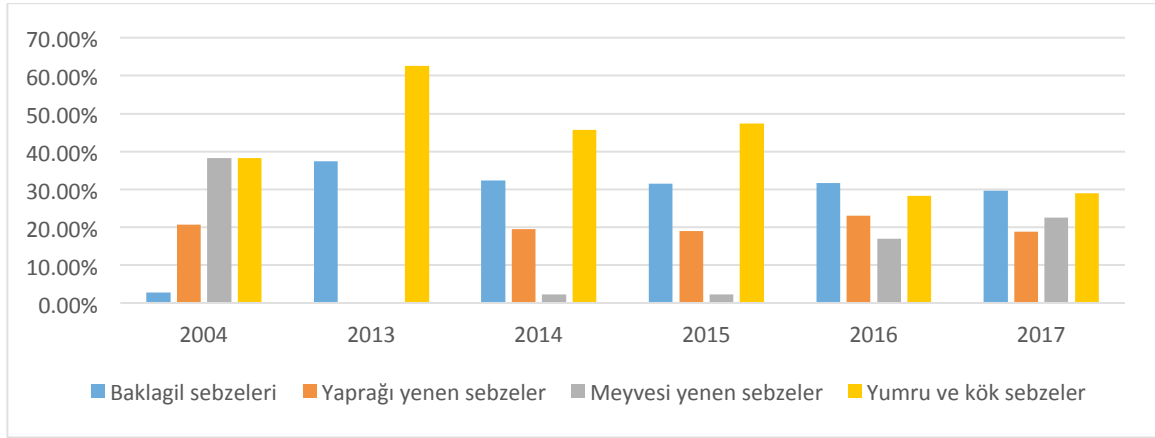


**Grafik 27. Bozkır İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Bozkır’da sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 84’te ve grafiksel sunumu Grafik 28’de sunulmuştur. Bu kapsamda 2004 yılında oransal dağılım içinde en son sırada yer alan baklagil sebzeleri 2017 yılında ilk sıraya yerleşmiştir. Baklagil sebzelerinin tüm sebze üretimi içindeki payında yıllar itibariyle meydana gelen bu önemli artışın yanısıra, meyvesi yenen sebzeler ve yumru ve kök sebzelerin oranlarında önemli düşüşler olmuştur.

**Tablo 84. Bozkır İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	2,84	37,44	32,42	31,44	31,69	29,57
Yaprağı yenen sebzeler	20,64	0,00	19,53	18,94	23,08	18,84
Meyvesi yenen sebzeler	38,26	0,00	2,34	2,27	16,92	22,61
Yumru ve kök sebzeler	38,26	62,56	45,70	47,35	28,31	28,99



**Grafik 28. Bozkır İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### 2.4.1.3. Bozkır’da Meyveler

Bozkır ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait meyve ekim durumu Tablo 85’te gösterilmiştir. Buna göre üzüksü meyveler 2004 yılında 25.250 dekar ekim ve 6.441 ton üretim miktarına sahip olmuştur. Üzümsü meyvelerin 2017 yılında ekim alanı 15.510 dekar ve üretim miktarı 5.913 ton olarak gerçekleşmiştir. Yumuşak çekirdeklielerde de benzer bir durum yaşanmış ve 2004 yılında 21.440 dekar olan ekim alanı 2013 yılında 19.787 dekara düşmüş, sonraki yıllarda yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 19.764 dekar olmuştur. Yumuşak çekirdeklielerin üretim miktarı ise 2004 yılında 8.313 ton iken 2017 yılında 10.004 ton olmuştur. Sert çekirdeklieler 2004 yılında 2.760 dekar ekim alanı ve 277 ton üretim

miktarına sahipken 20147 yılında 3.634 dekar ekim alanı ve 953 ton üretim miktarına sahip olmuştur. Sert kabukluların ekim alanı 2013-2015 yılları arasında sabit kalmış ve 2016 yılında artarak 439 dekara, 2017 yılında 419 dekara ulaşmıştır. Sert kabukluların üretim miktarı ise 2013 yılında 150 ton iken 2017 yılında 144 ton olmuştur.

**Tablo 85. Bozkır İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Meyveler	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	20500	15000	15000	15000	15000	15000
	Üretim Miktarı (Ton)	5100	7250	7250	4440	5364	5401
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	300	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	111	0	0	0	0	0
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	3800	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	1050	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	450	400	400	400	400	410
	Üretim Miktarı (Ton)	90	224	224	184	221	182
Kurutmalık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	200	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	78	0	0	0	0	0
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	0	100	100	100	100	100
	Üretim Miktarı (Ton)	0	221	150	150	137	150
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	12	179	180	180	180	180
Nar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>25250</b>	<b>15500</b>	<b>15500</b>	<b>15500</b>	<b>15500</b>	<b>15510</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>6441</b>	<b>7874</b>	<b>7804</b>	<b>4954</b>	<b>5902</b>	<b>5913</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	11000	10226	10226	10226	10226	10395
	Üretim Miktarı (Ton)	4108	4220	4219	4219	4426	5093
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	6000	5829	5829	5829	5829	5846
	Üretim Miktarı (Ton)	2380	2520	2520	2520	2610	3187
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	4000	3067	3067	3067	3067	3067
	Üretim Miktarı (Ton)	1580	1358	1350	1350	1283	1401
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	10	51	51	51	51	51
	Üretim Miktarı (Ton)	4	15	15	15	20	22
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	30	205	205	205	205	205
	Üretim Miktarı (Ton)	10	79	75	75	91	120
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	400	409	200	200	200	200
	Üretim Miktarı (Ton)	188	270	130	130	124	143
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	43	50	0	25	21	38
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>21440</b>	<b>19787</b>	<b>19578</b>	<b>19578</b>	<b>19578</b>	<b>19764</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>8313</b>	<b>8512</b>	<b>8309</b>	<b>8334</b>	<b>8575</b>	<b>10004</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	2160	3067	3067	3067	3067	3067
	Üretim Miktarı (Ton)	153	735	245	223	401	485

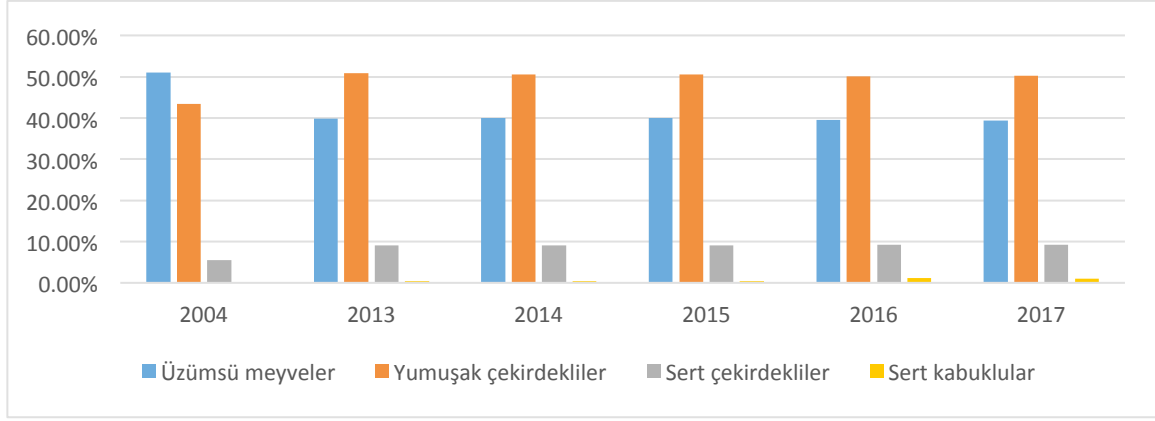
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	38	38
	Üretim Miktarı (Ton)	34	36	36	36	49	56
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	69	69
	Üretim Miktarı (Ton)	8	22	22	22	57	60
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	600	460	460	460	460	460
	Üretim Miktarı (Ton)	82	412	248	248	296	352
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>2760</b>	<b>3527</b>	<b>3527</b>	<b>3527</b>	<b>3634</b>	<b>3634</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>277</b>	<b>1205</b>	<b>551</b>	<b>529</b>	<b>803</b>	<b>953</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	0	143	143	143	143	135
	Üretim Miktarı (Ton)	39	2	0	1	11	14
Şam Fıstığı (Antep Fıstığı)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	48	24	24	22	19	15
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	296	284
	Üretim Miktarı (Ton)	16	124	33	59	94	115
<b>SERT KABUKLULAR TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>0</b>	<b>143</b>	<b>143</b>	<b>143</b>	<b>439</b>	<b>419</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>103</b>	<b>150</b>	<b>57</b>	<b>82</b>	<b>124</b>	<b>144</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Bozkır'da meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında meyve ürünlerinin %51,06'sı üzüksü meyvelerden oluşurken 2017 yılında bu oran %39,44 olarak gerçekleşmiştir. Yumuşak çekirdekli ürünlerin 2004 yılında toplam meyve ürünlerinin ekim alanları içindeki payı %43,36 iken 2013 yılında %50,79 olmuş, sonraki yıllar itibariyle yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılında %50,26 olarak gerçekleşmiştir. Sert çekirdekli ürünler, meyve ekim alanlarının içinde 2004 yılında %5,58'lik paya sahipken 2017 yılında payını %9,24'e yükseltmiştir. Sert kabuklular ise 2013 yılından itibaren üç yıl sabit kalarak %0,37'lik orana sahip olmuş, 2017 yılında ise bu oran %1,07'ye ulaşmıştır. Meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 86'da ve grafiksel gösterimi Grafik 29'da sunulmuştur.

**Tablo 86. Bozkır İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüksü meyveler	51,06	39,79	40,00	40,00	39,59	39,44
Yumuşak çekirdekli ürünler	43,36	50,79	50,53	50,53	50,01	50,26
Sert çekirdekli ürünler	5,58	9,05	9,10	9,10	9,28	9,24
Sert kabuklular	0,00	0,37	0,37	0,37	1,12	1,07

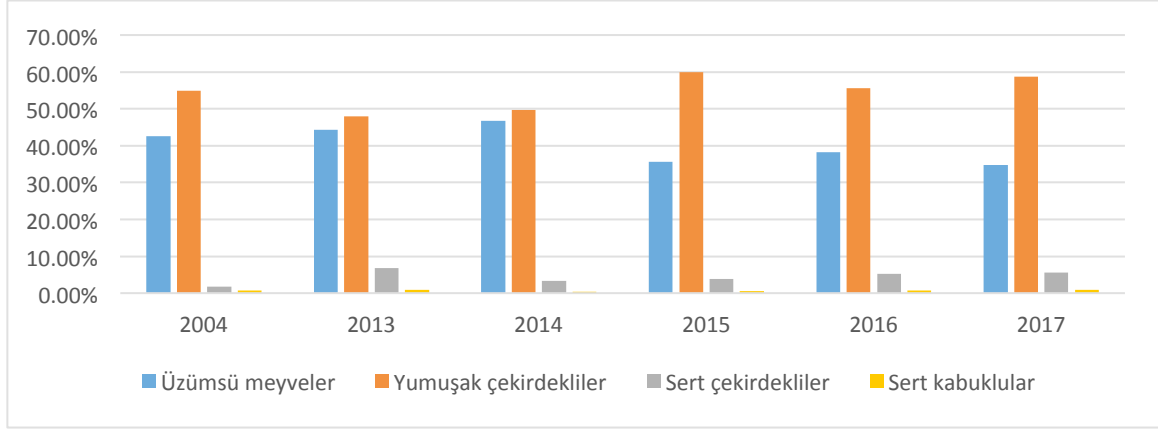


**Grafik 29. Bozkır İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Bozkır’da meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 87’de ve grafiksel sunumu Grafik 30’da gösterilmiştir. Bu kapsamda yumuşak çekirdekliilerin üretim miktarlarının toplam meyve ürünlerinin üretimi içindeki payı 2004 yılında %54,93 ile ilk sırada iken 2017 yılında %58,80 ile yine ilk sırada yer almıştır. Üzümsü meyvelerde 2004 yılına kıyasla 2017 yılında bir düşüş meydana gelmiş ve meyve ürünleri içindeki payı %34,75’e düşmüştür. Sert çekirdekliilerin toplam meyve üretimi içindeki oranı 2004 yılında %1,83 iken 2017 yılında %5,60 olmuştur.

**Tablo 87. Bozkır İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	42,56	44,38	46,67	35,64	38,31	34,75
Yumuşak çekirdekliiler	54,93	47,98	49,69	59,96	55,67	58,80
Sert çekirdekliiler	1,83	6,79	3,30	3,81	5,21	5,60
Sert kabuklular	0,68	0,85	0,34	0,59	0,80	0,85



**Grafik 30. Bozkır İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### 2.4.1.4. Bozkır'da Baharat Bitkileri

Bozkır ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait baharat bitkisi ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

#### 2.4.1.5. Bozkır'da Süs Bitkileri

Bozkır ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait süs bitkisi ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

#### 2.4.1.6. Bozkır'da Örtüaltı Tarım Alanı

Bozkır ilçesinde son beş yıla (2013-2017) ait örtü altı tarım alanı bulunmamaktadır.

### 2.4.2. Bozkır'da Tarımsal Alet ve Makine

Bozkır'daki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

#### 2.4.2.1. Bozkır'da Biçerdöver İstatistikleri

Bozkır ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait biçerdöver sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 88'de gösterilmiştir. Buna göre Bozkır'da 2004 yılı ve 2013-2015 yılları

arasında hiç biçerdöver yok iken 2016 ve 2017 yıllarında yalnızca 1'er adet biçerdöver bulunmaktadır.

**Tablo 88. Bozkır İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları**

Biçerdöver (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Biçerdöver (0-5 Yaş)	0	0	0	0	0	0
Biçerdöver (6-10 Yaş)	0	0	0	0	0	0
Biçerdöver (11-20 Yaş)	0	0	0	0	0	0
Biçerdöver (21 Yaş Ve Üzeri)	0	0	0	0	1	1
<b>TOPLAM</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>1</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

#### 2.4.2.2. Bozkır'da Traktör İstatistikleri

Bozkır ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 89'da gösterilmiştir. Buna göre Bozkır'da 2004 yılında 328 adet traktör varken 2017 yılında 449'a yükselmiştir. Bu rakamlar değerlendirildiğinde 2004 yılı kıyasıyla 2017 yılında Bozkır ilçesindeki traktör sayısı %36,89 oranında artış göstermiştir.

**Tablo 89. Bozkır İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

Traktör (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - Tek Akslı (5 Bg'Den Fazla)	40	118	125	126	126	126
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	8	8	8	8	8	8
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	5	4	4	4	4	4
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	20	30	30	30	30	30
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	108	110	110	110	110	110
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	140	150	150	150	155	155
Traktör - İki Akslı (70 Bg'Den Fazla)	7	15	15	15	16	16
<b>TOPLAM</b>	<b>328</b>	<b>435</b>	<b>442</b>	<b>443</b>	<b>449</b>	<b>449</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

#### 2.4.2.3. Bozkır'da Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri

Bozkır ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 90'da gösterilmiştir. Buna göre Bozkır ilçesinde biçerdöver ve traktör dışındaki diğer alet ve makine sayısı 2004 yılında 7.822 adet iken 2013 yılında 6.350 adet olmuş, sonraki yıllar yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 6.122 adet olmuştur.



**Tablo 90. Bozkır İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

<b>Diğer Alet ve Makine (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Karasaban	0	0	0	0	0	0
Hayvan pulluğu	1250	700	700	700	670	610
Kulaklı traktör pulluğu	210	250	250	250	250	250
Ark açma pulluğu	0	0	0	0	0	0
Diskli traktör pulluğu	15	44	45	47	47	43
Diskli anız pulluğu (vanvey)	75	86	90	91	91	85
Kulaklı anız pulluğu	0	0	0	0	0	0
Toprak frezesi (rotovator)	0	1	5	6	6	17
Kültivatör	25	30	30	30	30	30
Merdane	7	12	12	12	12	12
Diskli tırmık (diskarolar)	0	0	0	0	0	0
Dişli tırmık	0	6	6	7	7	7
Kombikürüm (karma tırmık)	0	0	0	0	0	0
Ot tırmağı	4	5	5	5	5	5
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	102	122	122	122	122	122
Kombine hububat ekim makinesi	36	45	45	47	50	50
Patates dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	0	0	0	0	0	0
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	15	55	55	56	57	57
Orak makinesi	75	90	90	90	90	85
Bıçer bağlar makinesi	0	0	0	0	0	0
Balya makinesi	0	1	2	2	3	3
Tınaz makinesi	0	0	0	0	0	0
Döven	730	300	300	300	285	265
Patates sökme makinesi	0	0	0	0	0	0
Kombine patates hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Pancar sökme makinesi	0	0	0	0	0	0
Kombine pancar hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	2	2	2	2	2	2
Ot Silaj Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır Silaj Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır Daneleme Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Selektör (sabit veya seyyar)	2	2	2	2	2	0
Yem hazırlama makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap parçalama makinesi	0	0	0	0	0	0
Sırt pülverizatörü	3000	2400	2400	2400	2420	2300
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	9	11	11	11	11	11
Kuyruk milçesinden hareketli pülverizatör	330	260	265	267	270	250
Motorlu pülverizatör	400	354	355	355	355	325
Tozlayıcı	0	0	0	0	0	0
Atomizör	0	0	0	0	0	0
Santrifüj pompa	125	50	50	50	50	45
Elektropomp	130	175	175	175	175	175
Motopomp (Termik)	7	15	15	15	15	15
Derin kuyu pompa	3	8	8	8	8	8

Yağmurlama tesisi	2	15	15	15	15	15
Krema makinesi	135	110	110	110	110	100
Kuluçka makinesi	0	0	0	0	0	0
Cıvıv ana makinesi	0	0	0	0	0	0
Süt sağım tesisi	0	0	0	0	0	0
Süt sağım makinesi (seyyar)	90	125	125	125	130	140
Römork (Tarım arabası)	200	280	281	281	290	290
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	80	90	90	92	95	90
Dip kazan (subsoiler)	5	8	8	8	8	7
Rototiller	0	0	0	0	0	0
Taş toplama makinesi	0	2	2	2	2	0
Toprak tesviye makinesi	0	0	0	0	0	0
Set yapma makinesi	0	0	0	0	0	0
Toprak burgusu	2	4	4	4	4	3
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	0	40	40	40	40	37
Pnömatik ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	0	0	0	0	0	0
Anıza ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Fide dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	90	120	120	120	120	110
Sap toplamalı saman yapma makinesi	0	0	2	2	2	2
Saman aktarma-boşaltma makinesi	0	4	4	4	4	4
Motorlu tırpan	0	0	0	0	2	2
Ürün kurutma makinesi	0	0	0	0	0	0
Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör hariç)	1	0	0	0	0	0
Yem dağıtıcı römork	0	0	0	0	0	0
Damla sulama tesisi	1	45	50	52	57	60
Yayık	650	470	470	472	475	475
Kepçe (Tarımda kullanılan)	14	13	13	13	15	15
<b>TOPLAM</b>	<b>7822</b>	<b>6350</b>	<b>6374</b>	<b>6390</b>	<b>6402</b>	<b>6122</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

## 2.5. Çumra ve Tarım

Çumra ilçesinin tarımsal verilerine yönelik değerlendirme yapılırken, öncelikle ilçedeki tarım alanlarının 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki dağılımına ilişkin detaylar incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 91’de sunulmuştur. Buna göre, tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı 2004 yılında 864.630 dekar iken 2013 yılında 989.785 dekara ulaşmış, bundan sonraki yıllarda yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 1.009.239 dekar olarak gerçekleşmiştir. Sebze alanına yönelik seyir incelendiğinde 2013 yılında 2004 yılına kıyasla yaklaşık 2,2 katına çıkmış, 2017 yılında 44.367 dekar olmuştur. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin alan dağılımı incelendiğinde 2004 ve 2013 yılları kıyasında %3,5’lik bir düşüş ile birlikte, 2017 yılında 8.546 dekar olduğu görülmektedir. Eldeki verilere göre Çumra ilçesinde süs bitkilerine yönelik bir girişim olmadığı görülmektedir. Ayrıca nadas alanlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında, 2004 yılı kıyasıyla 2013 yılında yaklaşık 2,85 katına çıkmış, 2017 yılında ise 191.000 dekara ulaşmıştır.

**Tablo 91. Çumra İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

<b>Tarım Alanı (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	864630	989785	996163	1021702	999401	1009239
Sebze alanı	15350	33931	34928	43027	43192	44367
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	11220	10825	10874	10706	9710	8546
Süs bitkileri alanı	0	0	0	0	0	0
Nadas alanı	138920	396233	178949	236158	198544	191000
<b>TOPLAM</b>	<b>1030120</b>	<b>1430774</b>	<b>1220914</b>	<b>1311593</b>	<b>1250847</b>	<b>1253152</b>

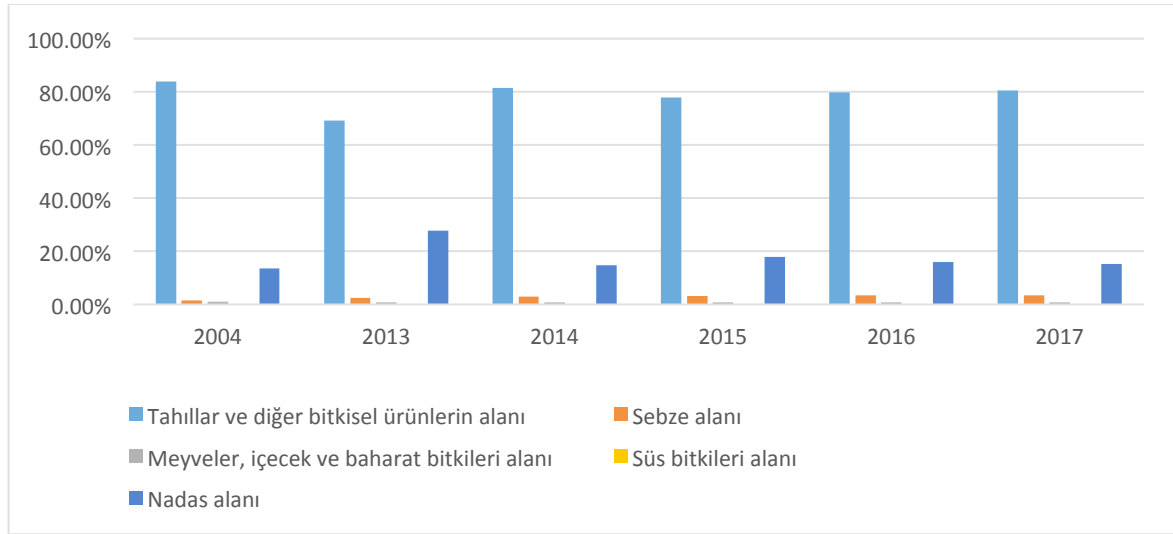
Kaynak: TÜİK, 2018

Çumra ilçesinde tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan da incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 92’de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %83,93’ü tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı %1,09, sebze alanı %1,49 ve nadas alanı %13,49 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılından sonra tarım alanlarının içinde tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında %80,54’e ulaşmıştır. Sebze alanı yıllar itibariyle az da olsa yükseliş trendinde olmuş ve 2017 yılı itibariyle %3,54’lük bir alanı temsil etmiştir. Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam tarım alanı içindeki payı 2004 yılında %1,09 iken 2013 yılında %0,76’ya gerilemiş ve 2017 yılında %0,68 olarak gerçekleşmiştir. Çumra ilçesinin tarım alanlarının içinde nadasa ayrılan alan 2004 yılında %13,49 iken 2013 yılında %27,69’a yükselmiş, 2017 yılında %15,24 olmuştur. Çumra ilçesinde süs bitkileriyle ilgili bir üretime rastlanmamıştır.

**Tablo 92. Çumra İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	83,93	69,18	81,59	77,90	79,90	80,54
Sebze alanı	1,49	2,37	2,86	3,28	3,45	3,54
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	1,09	0,76	0,89	0,82	0,78	0,68
Süs bitkileri alanı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nadas alanı	13,49	27,69	14,66	18,01	15,87	15,24

Çumra ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin görsel Grafik 31’de sunulmuştur.



**Grafik 31. Çumra İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Çumra ilçesinin tarımsal verilerine ilişkin değerlendirmeler, bitkisel üretim istatistikleri ve tarımsal alet ve makine istatistikleriyle yapılmıştır.

### 2.5.1. Çumra’da Bitkisel Üretim

Bu bölümde, Çumra’da 2004 yılı ve son beş yıla ait (2013-2017) bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Çumra’da tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.

#### 2.5.1.1. Çumra’da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler

Çumra ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla ait (2013-2017) tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 93’te gösterilmiştir. Buna göre Çumra’da tahıl ve diğer bitkisel ürünler içinde öne çıkan ürün tahıllardır. Çumra’da 2004 yılında 676.420 dekarlık tahıl ekimi

gerçekleşmişken, dalgalı ve yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 661.229 dekar olarak gerçekleşmiştir. Tahıllar içinde en çok göze çarpan ürün ise buğdaydır. Bunu sırasıyla mısır ve arpa takip etmektedir. Çumra'da kuru baklagiller incelendiğinde 2004 yılında 60.010 dekar olan kuru baklagil ekim alanı 2017 yılında 95.820 dekara yükselmiştir. Çumra'da 2004 yılı ve son beş yıla ait (2013-2017) yağlı tohumların ekim alanları incelendiğinde 2004 yılında 1.370 dekar ekim alanına sahipken, 2013 yılında çok önemli yükselişle 102.049 dekara yükseldiği görülmektedir. 2017 yılında ise yağlı tohumların ekim alanı 40.220 dekar olmuştur. Yumru bitkilerin Çumra'daki ekim grafiği incelendiğinde 2004 yılında 113.790 dekar ekim alanının 2017 yılında 158.765 dekara yükseldiği görülmektedir. Çumra'da yem bitkilerinin yıllar itibariyle ekim alanlarında düzenli bir artış görülmekte olup 2004 yılında 12.540 dekar olan ekim alanı 2017 yılında 65.205 dekara ulaşmıştır. Çumra'da 2004 yılı ve son beş yıl içinde (2013-2017) tıbbi bitkiler ekimi bulunmamaktadır.

**Tablo 93. Çumra İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

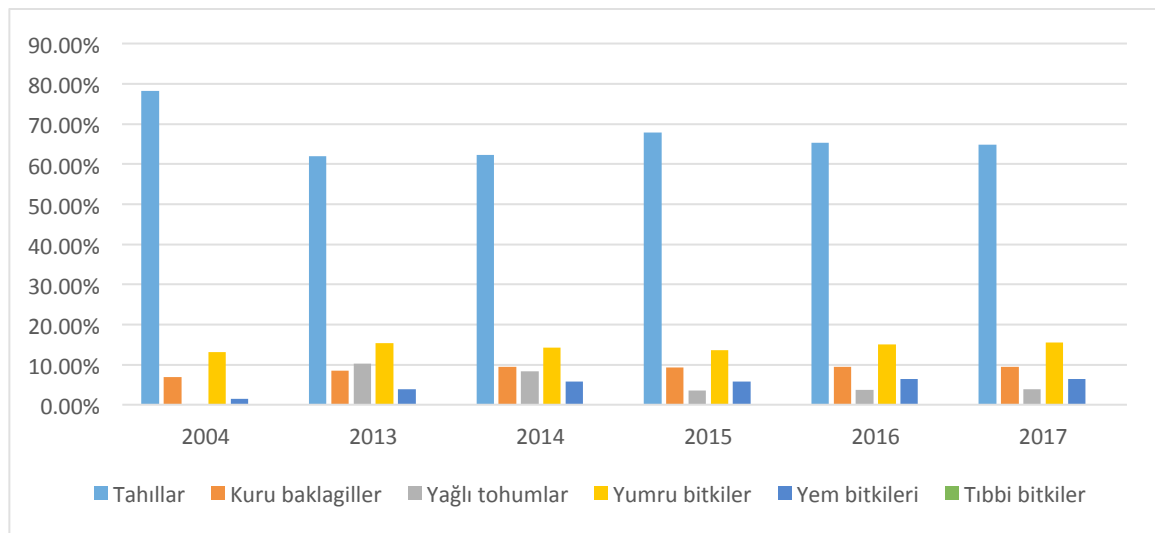
<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	274190	193296	200000	218359	193788	198619
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	242460	212123	209993	178770	155013	160400
Mısır	31940	78510	87895	154891	153116	156400
Arpa (Biralık)	49950	5500	5610	4998	4508	4000
Arpa (Diğer)	75410	125000	124994	143131	153371	140801
Çavdar	760	291	255	250	200	200
Yulaf	1510	291	245	500	436	439
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	200	387	344	464	296	370
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>676420</b>	<b>615398</b>	<b>629336</b>	<b>701363</b>	<b>660728</b>	<b>661229</b>
Fasulye, Kuru	44870	58893	75000	85000	85000	85000
Nohut, Kuru	14990	24289	19000	10000	9700	9700
Kırmızı Mercimek, Kuru	100	1225	1000	850	850	850
Yeşil Mercimek, Kuru	50	297	300	260	220	220
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	50	50	50	50
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>60010</b>	<b>84704</b>	<b>95350</b>	<b>96160</b>	<b>95820</b>	<b>95820</b>
Soya Fasulyesi	100	20	20	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	5580	6740	1500	1500	1500
Susam Tohumu	100	150	150	500	500	500
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	490	94689	75875	32164	33469	36670
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	480	1500	1500	1500	1200	1200
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	200	110	100	250	350	350
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>1370</b>	<b>102049</b>	<b>84385</b>	<b>35914</b>	<b>37019</b>	<b>40220</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	2010	15000	10000	8224	7513	8195
Şeker Pancarı	111780	137274	134294	132286	145116	150570
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>113790</b>	<b>152274</b>	<b>144294</b>	<b>140510</b>	<b>152629</b>	<b>158765</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	500	550	550	550
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	15000	16950	18650	18650
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	300	300	100	100	100
Yonca (Yeşilot)	9220	15000	16688	21000	24000	24000
Korunga (Yeşilot)	50	60	60	55	55	55
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	100	100	100
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaj)	3270	23000	25000	21500	21500	21500
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	250	250	250	250
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>12540</b>	<b>38360</b>	<b>57798</b>	<b>60505</b>	<b>65205</b>	<b>65205</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Çumra’da tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin %78,28’i tahıllardan oluşurken 2017 yılında bu oran %64,75 olarak gerçekleşmiştir. Kuru baklagiller 2004 yılında tüm tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekim alanları içinde %6,94’lük bir orana sahipken 2013 yılında %8,53’e ulaşmış, sonraki yıllar yatay bir grafik çizmiş ve 2017 yılında %9,38 olarak gerçekleşmiştir. Yağlı tohumlar 2004 yılında yalnızca %0,16 gibi az bir orana sahipken 2013 yılında %10,28’lik bir orana yükselmiş, sonrasında düşüş yaşayarak 2017 yılında %3,94’lük orana kadar gerilemiştir. Yumru bitkilerde ise yıllar itibariyle yatay seviye korunmuştur. Yem bitkileri yıllar itibariyle genel olarak artış grafiği seyretmiş, 2004 yılında toplam tahıl ve diğer bitkisel ürün ekiminin %1,45’ini oluştururken 2017 yılında %6,38’ini oluşturmuştur. Tıbbi bitkilerin ekim alanına rastlanmamıştır. Çumra’da tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekim alanlarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranlarına ilişkin dağılım Tablo 94’te ve bu oranların grafiksel gösterimi Grafik 32’de sunulmuştur.

**Tablo 94. Çumra İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	78,28	61,99	62,24	67,80	65,33	64,75
Kuru baklagiller	6,94	8,53	9,43	9,30	9,47	9,38
Yağlı tohumlar	0,16	10,28	8,35	3,47	3,66	3,94
Yumru bitkiler	13,17	15,34	14,27	13,58	15,09	15,55
Yem bitkileri	1,45	3,86	5,72	5,85	6,45	6,38
Tıbbi bitkiler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00



**Grafik 32. Çumra İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 93'te dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Çumra'daki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 95'te gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılı ve son beş yılda (2013-2017) tahıl üretim miktarı dalgalı bir seyir izlemiştir. 2004 yılında 190.169 ton olan tahıl üretim miktarı, 2013 yılında 291.547 tona ulaşmış, sonrasında iki yıl artış ve sonraki iki yıl azalış grafiği çizerek 2017 yılı itibariyle 284.071 tona ulaşmıştır. Çumra'da tahıllar ve diğer bitkisel ürünler içinde üretim miktarı en fazla olan ürün yumru bitkilerdir. Yumru bitkiler 2004 yılında 593.084 ton üretim miktarına sahipken %103,46'lık bir büyümeyle 2017 yılında 1.206.729 tona ulaşmıştır. Yağlı tohumlar ise 2004 yılında yalnızca 149 ton üretim miktarına sahipken 2013 yılında 36.914 tona yükselmiş, 2017 yılında ise 13.636 tona gerilemiştir. Kuru baklagiller 2004 yılında 13.073 tonluk üretim miktarına sahipken 2013 yılında 25.088 tona ulaşmış, sonrasında yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 34.120 dekar olmuştur. Çumra ilçesinde tıbbi bitkilerin üretimi bulunmamaktadır.



**Tablo 95. Çumra İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler**

<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	71973	86729	91738	93809	71642	61000
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	58675	79901	86050	64506	48676	46768
Mısır	23073	77489	85164	148283	132621	120448
Arpa (Biralık)	13961	2387	3825	2867	2188	1916
Arpa (Diğer)	22086	44725	56884	58485	58931	53595
Çavdar	110	131	140	139	107	127
Yulaf	224	63	49	131	106	96
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	67	122	104	195	112	131
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>190169</b>	<b>291547</b>	<b>323954</b>	<b>368415</b>	<b>314383</b>	<b>284081</b>
Fasulye, Kuru	11260	21143	30535	32788	32651	32820
Nohut, Kuru	1798	3804	2474	1253	1247	1197
Kırmızı Mercimek, Kuru	10	118	86	75	78	73
Yeşil Mercimek, Kuru	5	23	24	23	19	22
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	8	8	8	8
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>13073</b>	<b>25088</b>	<b>33127</b>	<b>34147</b>	<b>34003</b>	<b>34120</b>
Soya Fasulyesi	31	7	7	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	1915	2696	592	600	600
Susam Tohumu	5	9	9	30	30	30
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	52	34520	36211	14444	13040	12815
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	51	455	180	180	144	144
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	10	8	5	14	37	47
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>149</b>	<b>36914</b>	<b>39108</b>	<b>15260</b>	<b>13851</b>	<b>13636</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	5006	59910	44995	32450	28895	29881
Şeker Pancarı	588078	1071250	963427	908887	1019989	1176848
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>593084</b>	<b>1131160</b>	<b>1008422</b>	<b>941337</b>	<b>1048884</b>	<b>1206729</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	400	440	440	440
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	18000	20340	22380	22380
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	375	150	50	70	70
Yonca (Yeşilot)	36028	90000	105000	130200	148800	148800
Korunga (Yeşilot)	47	66	108	99	99	99
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	450	450	450
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaj)	14401	138000	165000	159250	159250	163500
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	300	300	300	300
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>50476</b>	<b>228441</b>	<b>288958</b>	<b>311129</b>	<b>331789</b>	<b>336039</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 2.5.1.2. Çumra'da Sebzeçilik

Çumra ilçesinde 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait sebze ekim durumu Tablo 96'da gösterilmiştir. Buna göre Çumra'da baklagil sebzeler arasında ön plana çıkan ürün taze fasulyedir. Taze fasulye 2004 yılında 1.000 dekar ekim alanına sahipken 2013 yılında 500 dekara düşmüştür. 2014-2017 yılları arasında ekim alanına sahip değildir. Taze fasulyenin üretim miktarı da benzer seyir izleyerek 2004 yılında 701 ton iken 2013 yılında 550 tona düşmüş ve 2014-2017 yılları arasında üretimine rastlanmamıştır. Yaprağı yenen sebzeler 2004 yılında 330 dekarlık ekim alanı ve 256 tonluk üretim miktarına sahipken 2017 yılında 530 dekar ekim alanı 2.336 ton üretime sahip olmuştur. Meyvesi yenen sebzeler dalgalı bir artış seyrederek 2004 yılındaki 10.740 dekar ekim alanını 2017 yılında 26.361 dekara çıkarmıştır. Üretim miktarlarında ise 2004 yılına kıyasla %251,85 artış göstererek 2017 yılında 68.014 tona ulaşmıştır. Yumru bitkiler ise 2004 yılında 1.160 dekar ekim alanı ve 3.315 ton üretim miktarına sahipken 2017 yılında 17.476 dekar ekim alanı ve 137.224 tona ulaşmıştır.

**Tablo 96. Çumra İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	1000	500	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	701	550	0	0	0	0
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>BAKLAGİL SEBZELERİ</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>1000</b>	<b>500</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>701</b>	<b>550</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	100	100	100	100
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	800	800	798	800
Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	100	100	100	100
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	800	800	800	800
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Kıvırcık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	100	100	90	90
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	200	200	178	180
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	150	90	93	92	85	85
	Üretim Miktarı (Ton)	120	225	243	237	212	213
Marul (İnceberg)	Ekilen Alan (Dekar)	0	220	120	120	110	110
	Üretim Miktarı (Ton)	0	550	300	300	275	275
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	50	50	45	45

	Üretim Miktarı (Ton)	80	0	75	75	68	68
Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	80	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	56	0	0	0	0	0
Tere	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Nane	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YAPRAĞI YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>330</b>	<b>310</b>	<b>563</b>	<b>562</b>	<b>530</b>	<b>530</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>256</b>	<b>775</b>	<b>2418</b>	<b>2412</b>	<b>2331</b>	<b>2336</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	2000	2500	2500	3500	3605	3605
	Üretim Miktarı (Ton)	8000	10000	10000	14021	14430	14430
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	3500	5000	5000	6000	6300	6300
	Üretim Miktarı (Ton)	10500	25000	28750	34500	36225	36225
Biber (Salçalık, Kapya)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	5	52	48	48
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	75	208	192	192
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	50	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	45	0	0	0	0	0
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	50	0	250	250	225	225
	Üretim Miktarı (Ton)	45	0	875	875	786	788
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	100	50	45	45
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	350	175	144	144
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	57	61	61
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	280	381	381
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	40	0	0	50	45	45
	Üretim Miktarı (Ton)	40	0	0	125	113	113
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	1321	1310	1556	1507	1483
	Üretim Miktarı (Ton)	0	7610	7335	8302	8366	7960
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	1300	1300	1500	1350	1302
	Üretim Miktarı (Ton)	0	5845	5928	6695	6147	5926
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	200	0	0	0	0	0
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	5000	6000	6800	12000	12000	13247
	Üretim Miktarı (Ton)	500	840	952	1680	1680	1855
<b>MEYVESİ YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>10740</b>	<b>16121</b>	<b>17265</b>	<b>25015</b>	<b>25186</b>	<b>26361</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>19330</b>	<b>49295</b>	<b>54265</b>	<b>66861</b>	<b>68464</b>	<b>68014</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	1000	17000	17000	17000	17000	17000
	Üretim Miktarı (Ton)	3000	144500	144500	136000	136000	136000
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	100	100	100
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	28	30	30
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0

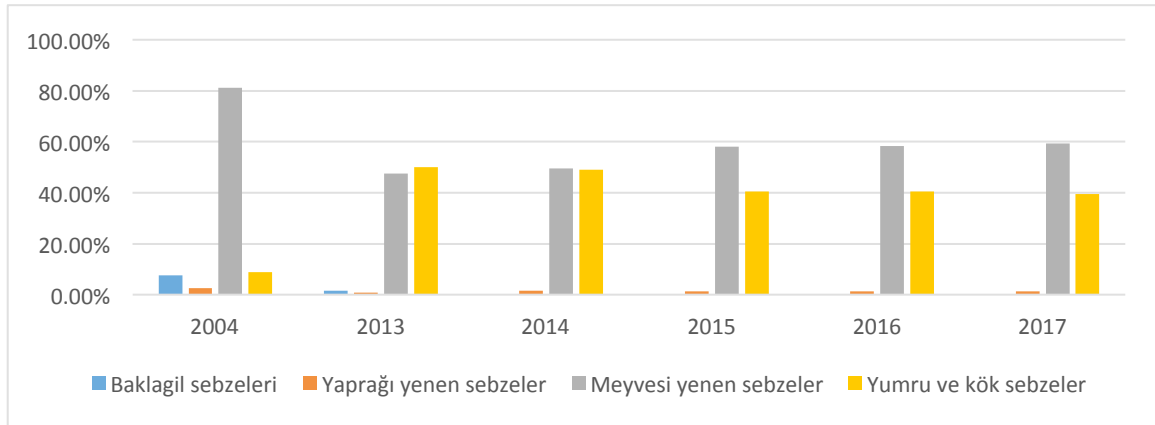
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	50	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	125	0	0	0	0	0
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	0	100	120	120
	Üretim Miktarı (Ton)	170	0	0	250	300	298
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	20	0	0	0	0	0
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	100	250	256	256
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	350	875	896	896
<b>YUMRU VE KÖK SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>1160</b>	<b>17000</b>	<b>17100</b>	<b>17450</b>	<b>17476</b>	<b>17476</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>3315</b>	<b>144500</b>	<b>144850</b>	<b>137153</b>	<b>137226</b>	<b>137224</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Çumra'da sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında sebze ürünlerinin %81,18'i meyvesi yenen sebzelerden oluşurken 2017 yılında bu oran %59,42 olarak gerçekleşmiştir. Yumru ve kök sebzelerin 2004 yılındaki toplam sebze ürünleri içindeki ekim alanı oranı %8,77 iken 2013 yılında %50,10 ve 2017 yılında %39,39 olması dikkat çekicidir. Bu durum, Çumra ilçesinde sebze ürünleri arasında meyvesi yenen sebzelerden yumru ve kök sebzelere doğru bir ekim eğiliminin olduğunu göstermektedir. Yine baklagil sebzelerden uzaklaşıldığı görülmektedir. Sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 97'de ve grafiksel gösterimi Grafik 33'te sunulmuştur.

**Tablo 97. Çumra İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	7,56	1,47	0,00	0,00	0,00	0,00
Yaprağı yenen sebzeler	2,49	0,91	1,61	1,31	1,23	1,19
Meyvesi yenen sebzeler	81,18	47,51	49,43	58,14	58,31	59,42
Yumru ve kök sebzeler	8,77	50,10	48,96	40,56	40,46	39,39

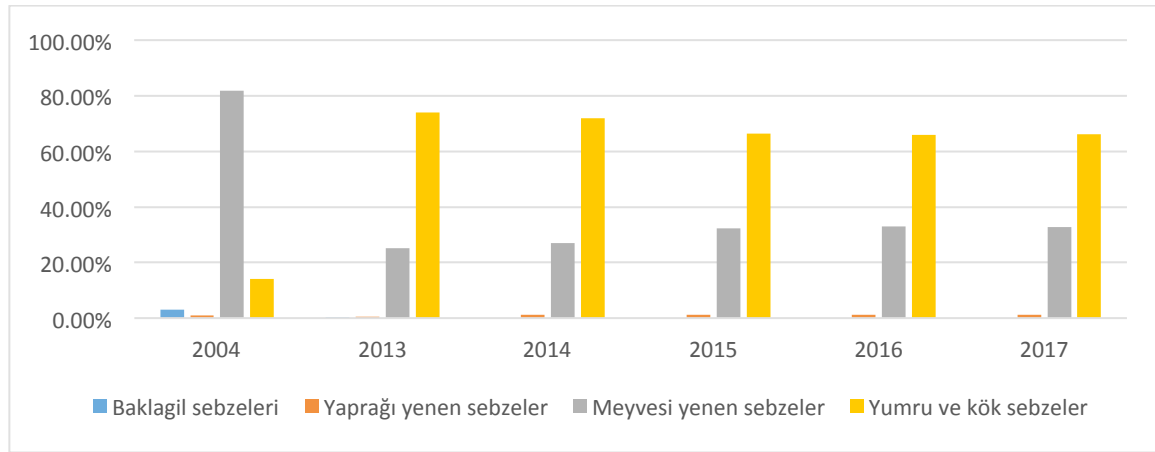


**Grafik 33. Çumra İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Çumra’da sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 98’de ve grafiksel sunumu Grafik 34’te gösterilmiştir. Buna göre meyvesi yenen sebzelerin toplam sebze üretimi içindeki payı 2004 yılında %81,90 iken 2017 yılında bu oran %31,77’ye düşmüştür. Yumur ve kök sebzeler ise 2004 yılında %14,05 üretim miktarına sahipken 2013 yılında önemli bir artışla %74,06’ya ulaşmıştır. Sonuçta 2017 yılında en yüksek paya sahip ürün %66,11 ile yumru ve kök sebzeler olmuştur.

**Tablo 98. Çumra İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	2,97	0,28	0,00	0,00	0,00	0,00
Yaprağı yenen sebzeler	1,08	0,40	1,20	1,17	1,12	1,13
Meyvesi yenen sebzeler	81,90	25,26	26,93	32,39	32,91	32,77
Yumur ve kök sebzeler	14,05	74,06	71,87	66,44	65,97	66,11



**Grafik 34. Çumra İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

### 2.5.1.3. Çumra’da Meyveler

Çumra ilçesinde 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait meyve ekim durumu Tablo 99’da gösterilmiştir. Üzümsü meyveler, 2004 yılında 8.200 dekar ekim alanına sahipken 2013 yılında önemli bir azalışla 2.000 dekara düşmüş, 2017 yılında ise 1.400 dekar olmuştur. Üzümsü meyvelerin üretim miktarında ise, 2004 yılındaki 80 tonluk üretim miktarı 2013 yılında 773 tona yükselmiş ve 2017 yılında 360 tona düşmüştür. Yumuşak çekirdeklielerde ekim alanı ve üretim miktarı benzer bir dalgalanma ile 2004 yılı ile kıyaslandığında 2017 yılında artış göstermiş ve ekim alanını %115,95, üretim miktarını da %142,02 artırmıştır. Sert kabuklularda ise dikkat çekici nokta 2004 yılındaki 70 dekarlık ekim alanınının 2013

yılında 1.200 dekar yükselmesidir. Sert kabukluların ekim alanı 2017 yılında 1.018 dekar olmuştur. Öte yandan ekim alanlarındaki bu ciddi artışlara rağmen üretim miktarlarında beklenen artış gerçekleşmeyerek 2004 yılındaki 49 tonluk üretim miktarı 2017 yılında 68 ton olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 99. Çumra İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Meyveler	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	8000	2000	2000	2000	2000	1400
	Üretim Miktarı (Ton)	80	773	700	444	447	360
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	200	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	1	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	7	0	0	0
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Nar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>8200</b>	<b>2000</b>	<b>2001</b>	<b>2000</b>	<b>2000</b>	<b>1400</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>80</b>	<b>773</b>	<b>707</b>	<b>444</b>	<b>447</b>	<b>360</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	700	806	800	800	700	712
	Üretim Miktarı (Ton)	426	774	344	443	399	401
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	500	554	550	550	470	471
	Üretim Miktarı (Ton)	360	540	240	300	258	276
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	200	166	165	165	145	145
	Üretim Miktarı (Ton)	83	106	53	63	63	62
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	100	192	190	190	210	210
	Üretim Miktarı (Ton)	69	247	130	156	153	153
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	500	4415	4380	4380	3750	3350
	Üretim Miktarı (Ton)	66	2713	2706	2460	2126	2177
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	400	312	310	265	265	265
	Üretim Miktarı (Ton)	336	274	185	195	174	175
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	0	41	41	35	30	30
	Üretim Miktarı (Ton)	7	16	17	15	11	16
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>2400</b>	<b>6486</b>	<b>6436</b>	<b>6385</b>	<b>5570</b>	<b>5183</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>1347</b>	<b>4670</b>	<b>3675</b>	<b>3632</b>	<b>3184</b>	<b>3260</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	150	101	100	100	100	79
	Üretim Miktarı (Ton)	42	121	21	21	156	32
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0

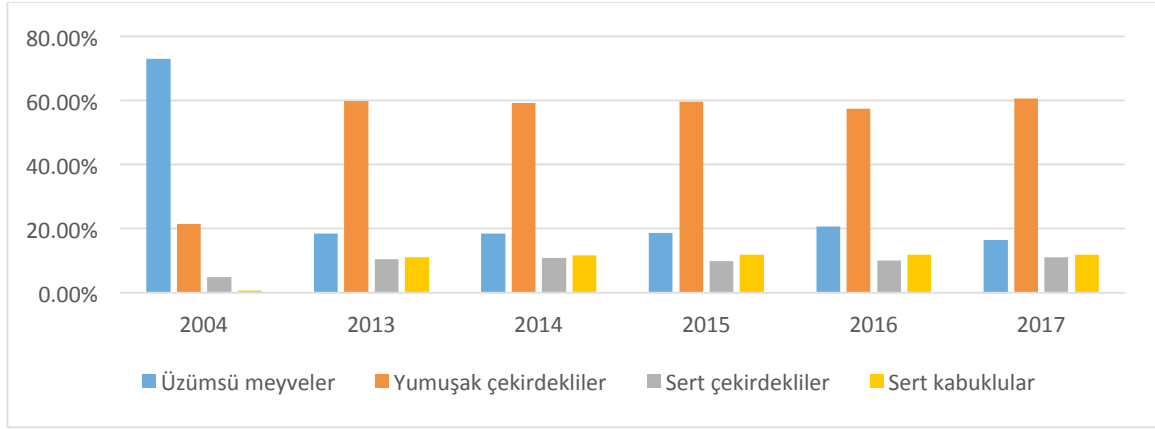
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	200	806	806	690	600	600
	Üretim Miktarı (Ton)	135	670	168	132	1002	978
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	50	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	52	0	0	0	0	0
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	50	141	177	177	200	201
	Üretim Miktarı (Ton)	66	161	38	30	110	115
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	100	91	90	90	80	65
	Üretim Miktarı (Ton)	77	138	23	18	134	73
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>550</b>	<b>1139</b>	<b>1173</b>	<b>1057</b>	<b>980</b>	<b>945</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>372</b>	<b>1090</b>	<b>250</b>	<b>201</b>	<b>1402</b>	<b>1198</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	70	126	199	199	225	213
	Üretim Miktarı (Ton)	49	78	15	10	26	26
Şam Fıstığı (Antep Fıstığı)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	0	1074	1065	1065	935	805
	Üretim Miktarı (Ton)	0	14	6	5	50	42
<b>SERT KABUKLULAR TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>70</b>	<b>1200</b>	<b>1264</b>	<b>1264</b>	<b>1160</b>	<b>1018</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>49</b>	<b>92</b>	<b>21</b>	<b>15</b>	<b>76</b>	<b>68</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 100'de ve grafiksel gösterimi Grafik 35'te sunulmuştur. Ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımda 2004 yılında %73,08 oranla ilk sırada yer alan üzüksü meyveler, 2017 yılında büyük farkla ikinci sıraya düşmüştür. 2017 yılında oransal olarak ilk sırada yer alan ürün %60,65 ile yumuşak çekirdekli olurken bunu %16,38 oranla üzüksü meyveler takip etmektedir.

**Tablo 100. Çumra İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüksü meyveler	73,08	18,48	18,40	18,68	20,60	16,38
Yumuşak çekirdekli	21,39	59,92	59,19	59,64	57,36	60,65
Sert çekirdekli	4,90	10,52	10,79	9,87	10,09	11,06
Sert kabuklular	0,62	11,09	11,62	11,81	11,95	11,91



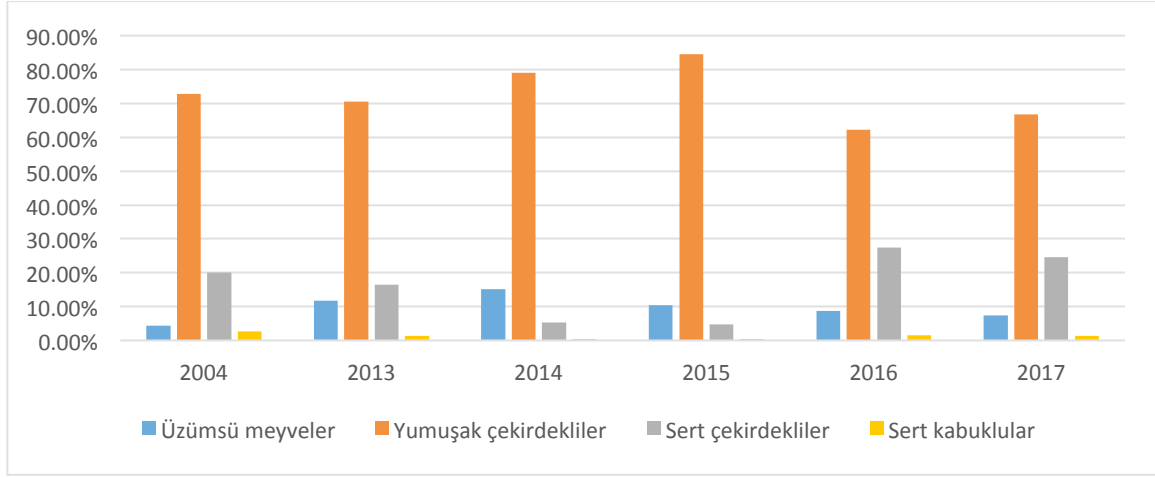
**Grafik 35. Çumra İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Çumra’da meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 101’de ve grafiksel gösterimi Grafik 36’da sunulmuştur. Buna göre ürünler arasında yıllar itibariyle bakıldığında sıralamaları değiştirecek bir değişim söz konusu olmamıştır. Yumuşak çekirdekliiler oransal olarak 2004 yılı ve 2013-2017 yılları arasında hep ilk sırada yer almıştır. 2004 yılında %72,89 olan bu oran 2017 yılında %66,72 olarak görülmektedir. En az etki sahibi ürün ise sert kabuklulardır. Sert çekirdekliiler, meyve ürünleri içindeki üretim miktarı dağılımında 2004 yılında %20,13’lük bir orana sahipken 2017 yılında %24,52’lik bir orana sahip olmuştur.

**Tablo 101. Çumra İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	4,33	11,67	15,19	10,34	8,75	7,37
Yumuşak çekirdekliiler	72,89	70,49	78,98	84,62	62,32	66,72
Sert çekirdekliiler	20,13	16,45	5,37	4,68	27,44	24,52
Sert kabuklular	2,65	1,39	0,45	0,35	1,49	1,39





**Grafik 36. Çumra İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### 2.5.1.4. Çumra'da Baharat Bitkileri

Çumra ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait baharat bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

#### 2.5.1.5. Çumra'da Süs Bitkileri

Çumra ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait süs bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

#### 2.5.1.6. Çumra'da Örtüaltı Tarım Alanı

Çumra ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarım alanlarının durumu Tablo 102'de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 25 dekar olan örtüaltı tarım alanı toplamı, 2013 yılında 71 dekara ulaşmış ve 2017 yılına kadar yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 72 dekar olmuştur. Örtüaltı tarım alanlarının içinde cam sera ve yüksek tünel ağırlıklı uygulamaların olduğu görülmektedir. Örtüaltı tarım uygulamaları neticesinde özellikle başta domates olmak üzere hıyar ve karpuz üretimi yapılmaktadır. Bu kapsamda 2004 yılında 278 tonluk üretim yapılmışken, 2013 yılında 1.990 ton ve 2017 yılında 1.775 ton üretim gerçekleşmiştir.

**Tablo 102. Çumra İlçesinde Yıllar İtibariyle Örtüaltı Tarım Alanı**

Örtüaltı Tarım Alanı (Dekar)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Alçak Tünel	0	0	0	0	0	0
Cam Sera	0	51	49	52	52	52
Plastik Sera	1	10	10	0	0	0
Yüksek Tünel	24	10	10	15	20	20
<b>TOPLAM</b>	<b>25</b>	<b>71</b>	<b>69</b>	<b>67</b>	<b>72</b>	<b>72</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

## 2.5.2. Çumra'da Tarımsal Alet ve Makine

Çumra'daki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

### 2.5.2.1. Çumra'da Biçerdöver İstatistikleri

Çumra ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait biçerdöver sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 103'te gösterilmiştir. Buna göre ilçede 2004 yılındaki biçerdöver sayısı 57 adet iken 2017 yılında 110 adete ulaşmıştır.

**Tablo 103. Çumra İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları**

Biçerdöver (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Biçerdöver (0-5 Yaş)	3	35	30	30	31	35
Biçerdöver (6-10 Yaş)	3	40	35	35	36	37
Biçerdöver (11-20 Yaş)	8	30	25	25	24	20
Biçerdöver (21 Yaş Ve Üzeri)	43	15	20	22	20	18
<b>TOPLAM</b>	<b>57</b>	<b>120</b>	<b>110</b>	<b>112</b>	<b>111</b>	<b>110</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.5.2.2. Çumra'da Traktör İstatistikleri

Çumra ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 104'te gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 5.823 adet traktör varken 2017 yılında 6.973 adete ulaşmıştır.

**Tablo 104. Çumra İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

Traktör (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	0	1	1	1	1	1
Traktör - Tek Akslı (5 Bg'Den Fazla)	5	12	12	12	12	12
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	6	10	10	10	10	10
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	300	50	50	50	50	50
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	2220	1950	1950	1950	1960	1900
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	3182	3500	3500	3500	3600	3000
Traktör - İki Akslı (70 Bg'Den Fazla)	110	1250	1250	1250	1300	2000
<b>TOPLAM</b>	<b>5823</b>	<b>6773</b>	<b>6773</b>	<b>6773</b>	<b>6933</b>	<b>6973</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.5.2.3. Çumra'da Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri

Çumra ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 105'te gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 47.682 adet diğer alet ve makine sayısı 2017 yılında 65.557 adete ulaşmıştır.

**Tablo 105. Çumra İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

Diğer Alet ve Makine (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Karasaban	0	0	0	0	0	0
Hayvan pulluğu	35	0	0	0	0	0
Kulaklı traktör pulluğu	6665	7450	7450	7450	7550	7650
Ark açma pulluğu	430	460	460	460	450	430
Diskli traktör pulluğu	105	118	118	118	120	110
Diskli anız pulluğu (vanvey)	70	95	95	95	100	95
Kulaklı anız pulluğu	0					
Toprak frezesi (rotovator)	470	700	715	715	720	800
Kültivator	2960	3250	3250	3250	3270	3470
Merdane	770	880	880	880	890	1000
Diskli tırmık (diskarolar)	810	980	985	985	990	1050
Dişli tırmık	140	198	198	198	201	210
Kombikürüm (karma tırmık)	20	85	85	85	86	85
Ot tırmığı	200	235	235	235	240	230
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	632	820	820	820	825	100
Kombine hububat ekim makinesi	2200	2550	2560	2575	2580	2750
Patates dikim makinesi	26	145	145	145	146	130
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	4	20	22	25	30	35
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	2495	3310	3310	3350	3400	3500
Orak makinesi	102	0	0	0	0	0
Bıçer bağlar makinesi	0	0	0	0	0	0
Balya makinesi	10	62	62	65	70	80
Tınaz makinesi	0	0	0	0	0	0
Döven	0	0	0	0	0	0
Patates sökme makinesi	31	155	155	155	160	150
Kombine patates hasat makinesi	3	35	35	35	38	30

Pancar sökme makinesi	210	450	455	455	460	500
Kombine pancar hasat makinesi	54	155	160	165	167	200
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	107	150	150	150	155	170
Ot Silaj Makinesi	1	3	3	3	4	4
Mısır Silaj Makinesi	20	135	140	140	150	140
Mısır Daneleme Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır hasat makinesi	5	0	0	0	0	0
Selektör (sabit veya seyyar)	30	20	20	22	21	15
Yem hazırlama makinesi	52	100	110	120	130	500
Sap parçalama makinesi	2	70	70	75	85	100
Sırt pülverizatörü	360	1250	1250	1250	1255	1100
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	8	0	0	0	0	0
Kuyruk milinden hareketli pülverizatör	1110	1450	1450	1470	1480	1500
Motorlu pülverizatör	40	70	70	70	72	75
Tozlayıcı	8	14	10	10	10	11
Atomizör	100	115	115	105	106	98
Santrifüj pompa	793	810	810	810	815	950
Elektropomp	685	850	850	850	860	1100
Motopomp (Termik)	205	290	290	290	300	400
Derin kuyu pompa	2860	3300	3300	3300	3350	3500
Yağmurlama tesisi	8395	9600	9600	9600	9700	11500
Krema makinesi	737	700	700	700	680	300
Kuluçka makinesi	15	15	15	13	13	13
Cıvıv ana makinesi	38	30	30	27	27	27
Süt sağım tesisi	4	62	70	70	75	80
Süt sağım makinesi (seyyar)	425	2150	2150	2150	2160	2250
Römork (Tarım arabası)	10210	13050	13050	13050	13100	13508
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	100	186	190	190	195	210
Dip kazan (subsoiler)	25	92	92	92	100	200
Rototiller	0	110	110	110	115	135
Taş toplama makinesi	6	7	7	7	8	6
Toprak tesviye makinesi	40	55	55	55	54	45
Set yapma makinesi	100	120	120	120	120	100
Toprak burgusu	12	115	115	105	110	100
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	1290	1650	1660	1660	1680	1720
Pnömatik ekim makinesi	75	175	175	190	195	250
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	225	280	180	180	185	150
Anıza ekim makinesi	0	2	1	0	1	1
Fide dikim makinesi	1	4	4	4	4	4
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	1000	450	450	450	440	400
Sap toplamalı saman yapma makinesi	10	60	60	60	63	65
Saman aktarma-boşaltma makinesi	20	50	50	55	57	65
Motorlu tırpan	0	0	0	0	0	0
Ürün kurutma makinesi	1	5	5	5	5	5
Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör hariç)	0	0	0	0	0	0
Yem dağıtıcı römork	0	0	0	0	0	0
Damla sulama tesisi	15	850	850	875	900	1500

Yayık	10	15	15	15	15	5
Kepçe (Tarımda kullanılan)	100	635	635	635	640	650
<b>TOPLAM</b>	<b>47682</b>	<b>61248</b>	<b>61222</b>	<b>61344</b>	<b>61928</b>	<b>65557</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

## 2.6. Ereğli ve Tarım

Ereğli ilçesinin tarımsal verilerine yönelik değerlendirme yapılırken, öncelikle ilçedeki tarım alanlarının 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki dağılımına ilişkin detaylar incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 106'da sunulmuştur. Buna göre, tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı 2004 yılında 551.470 dekar iken 2013 yılında 699.395 dekara ulaşmış, bundan sonraki yıllarda dalgalı bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 751.634 dekar olarak gerçekleşmiştir. Sebze alanına yönelik seyir incelendiğinde yıllar itibariyle sürekli artış göze çarpmaktadır. Bu kapsamda 2004 yılında 32.720 dekar olan sebze alanı, 2013 yılında 32.980 dekar ve 2017 yılında 69.690 dekar olarak gerçekleşmiştir. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin alan dağılımı incelendiğinde 2004 ve 2013 yılları kıyasında %18,7'lik bir düşüş ile birlikte, 2013 yılından sonra yükseliş seyri başlamış ve 2017 yılında 57.204 dekara ulaşmıştır. Eldeki verilere göre Ereğli ilçesinde süs bitkilerine yönelik bir girişim olmadığı görülmektedir. Ayrıca nadas alanlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında, 2004 yılında 436.110 dekar olan alan 2013 yılında 187.090 dekara kadar gerilemiş, 2017 yılında ise 261.000 dekar olmuştur.

**Tablo 106. Ereğli İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

Tarım Alanı (Dekar)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	551470	699395	663752	636245	744048	751634
Sebze alanı	32720	32980	41985	47595	55490	69690
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	48280	39237	39885	40510	45065	57204
Süs bitkileri alanı	0	0	0	0	0	0
Nadas alanı	436110	187090	204982	210710	326402	261000
<b>TOPLAM</b>	<b>1068580</b>	<b>958702</b>	<b>950604</b>	<b>935060</b>	<b>1171005</b>	<b>1139528</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

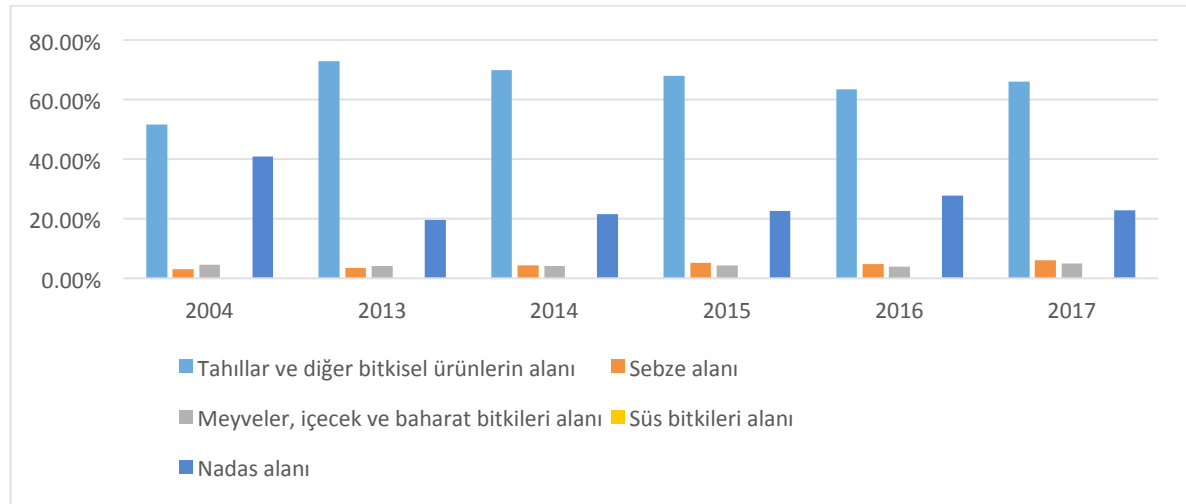
Ereğli ilçesinde tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan da incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 107'de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %51,61'i tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı %4,52, sebze alanı %3,06 ve nadas alanı %40,81 paya sahip olmuştur. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı 2013 yılında %72,95'lik bir orana ulaşmışken 2017 yılında %65,96'ya gerilemiştir. Sebze alanı genel olarak yükseliş trendinde olmuş ve 2004 yılında %3,06'lık bir oranı temsil ederken 2017 yılında %6,12'ye ulaşmıştır. Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam tarım alanı içindeki payı 2004 yılında %4,52 iken genel olarak yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında %5,02 olarak gerçekleşmiştir. Ereğli ilçesinin tarım alanlarının içinde

nadasa ayrılan alan 2004 yılında %40,81 iken 2013 yılında %19,51'e kadar gerilemiş, 2017 yılında %22,90 olmuştur. İlçede süs bitkileriyle ilgili bir üretime rastlanmamıştır.

**Tablo 107. Ereğli İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	51,61	72,95	69,82	68,04	63,54	65,96
Sebze alanı	3,06	3,44	4,42	5,09	4,74	6,12
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	4,52	4,09	4,20	4,33	3,85	5,02
Süs bitkileri alanı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nadas alanı	40,81	19,51	21,56	22,53	27,87	22,90

Ereğli ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin görsel Grafik 37'de sunulmuştur.



**Grafik 37. Ereğli İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Ereğli ilçesinin tarımsal verilerine ilişkin değerlendirmeler, bitkisel üretim istatistikleri ve tarımsal alet ve makine istatistikleriyle yapılmıştır.

### 2.6.1. Ereğli'de Bitkisel Üretim

Bu bölümde, Ereğli'de 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Ereğli'de tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.

### **2.6.1.1. Ereğli’de Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler**

Ereğli ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla ait (2013-2017) tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 108’de gösterilmiştir. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünler içinde en yüksek paya sahip olan tahıllardır. 2004 yılında 477.380 dekar ekim alanına sahipken 2013 yılında 514.888 dekara ulaşmış, sonrasında dalgalı bir seyir izleyerek 2017 yılında 513.585 dekar ekim alanına ulaşmıştır. İlçedeki tahıllar içinde öne çıkan ürünler sırasıyla buğday, arpa ve çavdardır. Kuru baklagillere bakıldığında 2004 yılındaki 14.510 dekar ekim alanı 2013 yılında 14.761 dekar olmuş, sonraki yıl düşüş göstererek ardından yatay bir seyir izlemiştir. Sonuçta 2017 yılında 12.320 dekar olarak gerçekleşmiştir. Yağlı tohumlar yıllar içinde düzenli bir artış göstermiş ve 2017 yılında 48.600 dekar ekim alanına ulaşmıştır. Yem bitkilerinde ise 2004 yılındaki 35.560 dekarlık ekim alanınının 2013 yılında 2,91 kat artarak 103.480 dekara ulaşmış olması dikkat çekicidir. 2017 yılında bu değer 159.950 dekara ulaşmıştır. Ereğli ilçesinde tıbbi bitkiler ekim alanı bulunmamaktadır.



**Tablo 108. Ereğli İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

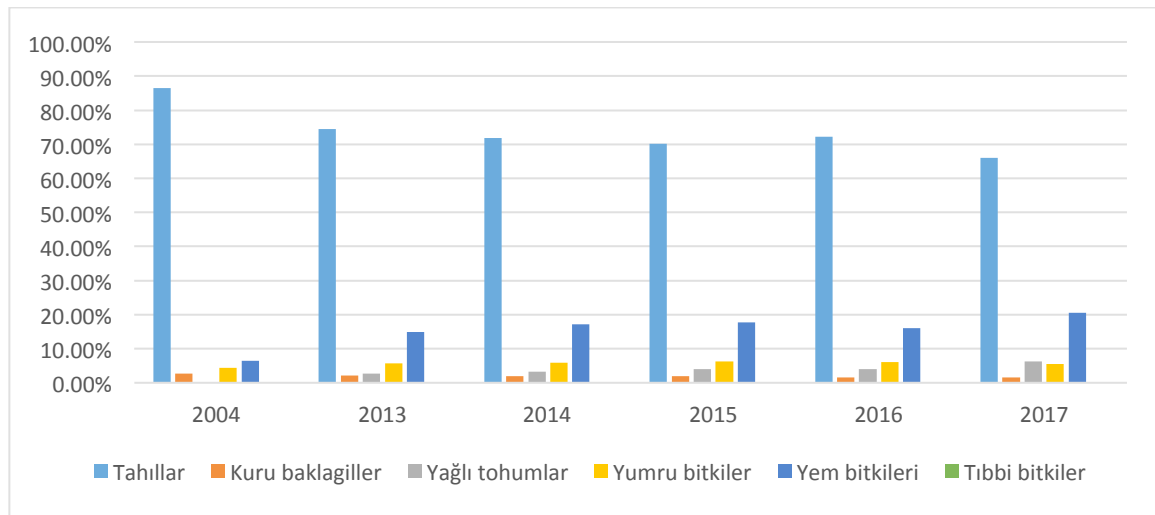
<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	182800	89957	89500	92761	89322	93043
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	87290	198059	169994	159226	203810	193720
Mısır	6390	61981	57132	50235	57161	46935
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	130710	140000	141994	128562	175265	158402
Çavdar	65160	23291	20360	18000	20000	20000
Yulaf	5030	1500	1300	1500	1373	1415
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	100	86	80	54	70
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>477380</b>	<b>514888</b>	<b>480366</b>	<b>450364</b>	<b>546985</b>	<b>513585</b>
Fasulye, Kuru	4990	3926	3600	3000	3000	3000
Nohut, Kuru	8000	10721	9000	9000	9000	9200
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Yeşil Mercimek, Kuru	1520	59	60	60	60	60
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	55	60	60	60	60
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>14510</b>	<b>14761</b>	<b>12720</b>	<b>12120</b>	<b>12120</b>	<b>12320</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	50	50
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	50	50	50
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	0	8650	6960	4959	8700	21500
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	10000	15000	20000	20000	25000
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	0	0	100	100	2000	2000
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>18650</b>	<b>22060</b>	<b>25109</b>	<b>30800</b>	<b>48600</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	200	11200	12000	13545	13751	15000
Şeker Pancarı	23630	28216	27218	26657	31562	27614
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>23830</b>	<b>39416</b>	<b>39218</b>	<b>40202</b>	<b>45313</b>	<b>42614</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	5000	5000	5000	5500
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	5000	5000	10000	18000
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	26360	36000	38938	38000	38000	38000
Korunga (Yeşilot)	200	380	350	350	350	350
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	9000	67000	65000	65000	68000	98000
Hayvan Pancarı	0	100	100	100	100	100
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>35560</b>	<b>103480</b>	<b>114388</b>	<b>113450</b>	<b>121450</b>	<b>159950</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Ereğli’de tahıllar ve diğer bitkisel ürün gruplarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranlarına ilişkin dağılım Tablo 109’da ve bu oranların grafiksel sunumu Grafik 38’de gösterilmiştir. Toplam oranda en yüksek paya sahip olan ürün tüm yıllar itibariyle tahıllardır. Ancak tahılların tüm tahıllar ve diğer bitkisel ürünler içindeki payı dalgalı bir seyirle azalış göstermiş ve 2004 yılında %86,59 olan ekim alanı 2017 yılında %66,09’a düşmüştür. Yem bitkilerinde ise 2004 yılındaki %6,45’lik oran 2017 yılında %20,58 olmuştur.

**Tablo 109. Ereğli İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	86,59	74,49	71,83	70,23	72,29	66,09
Kuru baklagiller	2,63	2,14	1,90	1,89	1,60	1,59
Yağlı tohumlar	0,00	2,70	3,30	3,92	4,07	6,25
Yumru bitkiler	4,32	5,70	5,86	6,27	5,99	5,48
Yem bitkileri	6,45	14,97	17,10	17,69	16,05	20,58
Tıbbi bitkiler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00



**Grafik 38. Ereğli İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 108’de dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Ereğli’deki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle (2004 yılı ve 2013-2017 yılları arası) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 110’da gösterilmiştir. Tahıllara bakıldığında 2004 yılında 137.644 ton olan üretim miktarı 2017 yılında 191.128 tona ulaşmıştır. Ekim alanlarındaki sıralamanın aksine üretim miktarlarında öne çıkan ürün yem bitkileridir. 2004 yılında 150.039 ton üretim miktarına sahipken %459,57 oranında artış göstererek 2017 yılında 839.573 ton üretim miktarına ulaşmıştır. Yem bitkilerindeki kadar yüksek bir oran olmasa da yumru bitkilerde de benzer bir durum yaşanmış ve 2004 yılına kıyasla %168,66 oranında artış göstererek 2017 yılında 256.539 ton üretim miktarına

ulaşmıştır. Yağlı tohumlarda ise 2004 yılında herhangi bir üretime rastlanmazken 2013-2017 yılları arasında artış göstererek 2017 yılında 15.298 ton üretim görülmektedir.

**Tablo 110. Ereğli İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler**

<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	63976	37401	32605	39907	34748	36481
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	22179	62041	42622	49111	45680	54468
Mısır	4358	71402	64583	48092	58722	47012
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	35092	45620	37953	36210	35017	43655
Çavdar	11291	8152	4774	7090	7229	8996
Yulaf	748	600	520	575	549	489
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	14	34	31	20	27
<b><i>TAHILLAR TOPLAMI</i></b>	<b><i>137644</i></b>	<b><i>225230</i></b>	<b><i>183091</i></b>	<b><i>181016</i></b>	<b><i>181965</i></b>	<b><i>191128</i></b>
Fasulye, Kuru	825	1370	1282	1066	1061	1040
Nohut, Kuru	1039	2474	1944	2131	2277	2096
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Yeşil Mercimek, Kuru	121	8	9	10	10	10
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	3	2	4	4	4
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b><i>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</i></b>	<b><i>1985</i></b>	<b><i>3855</i></b>	<b><i>3237</i></b>	<b><i>3211</i></b>	<b><i>3352</i></b>	<b><i>3150</i></b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	15	15
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	10	10	10
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	0	3460	2747	1965	3143	7567
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	2520	3750	6049	6000	7500
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	0	0	4	6	179	206
<b><i>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</i></b>	<b><i>0</i></b>	<b><i>5980</i></b>	<b><i>6501</i></b>	<b><i>8030</i></b>	<b><i>9347</i></b>	<b><i>15298</i></b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	901	44733	47995	53447	52889	57573
Şeker Pancarı	94586	166853	159156	157022	207826	198966
<b><i>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</i></b>	<b><i>95487</i></b>	<b><i>211586</i></b>	<b><i>207151</i></b>	<b><i>210469</i></b>	<b><i>260715</i></b>	<b><i>256539</i></b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	2500	12500	12500	13750
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	17500	17500	35000	63000
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	100311	244800	238000	231800	231800	231800
Korunga (Yeşilot)	225	133	123	123	123	123
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaj)	49503	358500	347500	347500	388000	530500
Hayvan Pancarı	0	400	400	400	400	400
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b><i>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</i></b>	<b><i>150039</i></b>	<b><i>603833</i></b>	<b><i>606023</i></b>	<b><i>609823</i></b>	<b><i>667823</i></b>	<b><i>839573</i></b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b><i>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</i></b>	<b><i>0</i></b>	<b><i>0</i></b>	<b><i>0</i></b>	<b><i>0</i></b>	<b><i>0</i></b>	<b><i>0</i></b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 2.6.1.2. Ereğli’de Sebzeçilik

Ereğli ilçesinde 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait sebze ekim durumu Tablo 111’de gösterilmiştir. Baklagillere ve yaprağı yenen sebzelere bakıldığında yıllar itibariyle ciddi bir oransal değişim olmamakla birlikte yatay bir eğilim görülmektedir. Fakat meyvesi yenen sebzelere bakıldığında 2004 yılında 2.950 dekar ekim alanı ve 8.145 ton üretim miktarına sahipken yıllar itibariyle düzenli bir artış göstermiş ve 2017 yılında 41.270 dekar ekim alanı ve 246.037 ton üretim miktarına ulaşmıştır. Benzer bir durum da yumru ve kök bitkilerde meydana gelmiş olup 2004 yılında 5.600 dekar ekim alanı ve 14.900 ton üretim miktarına sahipken 2017 yılında 27.000 dekar ekim alanı ve 107.763 ton üretim miktarına ulaşmıştır.

**Tablo 111. Ereğli İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	200	380	350	320	320	320
	Üretim Miktarı (Ton)	60	380	350	320	319	320
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	4	0	0	0	0	0
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	100
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	150
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	42	0	0	0	0	0
<b>BAKLAGİL SEBZELERİ</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>220</b>	<b>380</b>	<b>350</b>	<b>320</b>	<b>320</b>	<b>420</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>106</b>	<b>380</b>	<b>350</b>	<b>320</b>	<b>319</b>	<b>470</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	50	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	200	0	0	0	0	0
Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Kıvrıkcık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	0	0	0	50
	Üretim Miktarı (Ton)	200	0	0	0	0	50
Marul (İnceberg)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	50
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	50
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	300	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	210	0	0	0	0	0
Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	500	1000	900	900	900	900
	Üretim Miktarı (Ton)	500	1000	810	810	810	810
Tere	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Nane	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YAPRAĞI YENEN</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>950</b>	<b>1000</b>	<b>900</b>	<b>900</b>	<b>900</b>	<b>1000</b>

<b>SEBZELER</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>1110</b>	<b>1000</b>	<b>810</b>	<b>810</b>	<b>810</b>	<b>910</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	400	1500	5000	5500	5000	6000
	Üretim Miktarı (Ton)	1000	5250	17500	19278	25000	30000
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	200	1500	10000	15000	17000	18000
	Üretim Miktarı (Ton)	600	5250	35000	52500	85000	90000
Biber (Salçalık, Kapyra)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	50	0	0	0	0	0
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	500	950	850	750	750	650
	Üretim Miktarı (Ton)	250	1898	1700	1500	1497	1300
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	2300	2000	1500	1200	1000
	Üretim Miktarı (Ton)	0	11500	10000	7500	6000	5000
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	0	50	45	40	40	40
	Üretim Miktarı (Ton)	0	100	90	80	80	80
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	9100	9000	10000	9000	10000
	Üretim Miktarı (Ton)	0	54555	54990	69430	74493	80910
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	4500	5000
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	32603	37927
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	50	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	25	0	0	0	0	0
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	1500	1900	1650	1000	500	500
	Üretim Miktarı (Ton)	6000	5700	4950	1000	500	500
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	100	100	90	85	80	80
	Üretim Miktarı (Ton)	200	400	360	340	320	320
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	20	0	0	0	0	0
<b>MEYVESİ YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>2950</b>	<b>17400</b>	<b>28635</b>	<b>33875</b>	<b>38070</b>	<b>41270</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>8145</b>	<b>84653</b>	<b>124590</b>	<b>151628</b>	<b>225493</b>	<b>246037</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	4000	10000	5100	5500	6200	16000
	Üretim Miktarı (Ton)	12000	40000	20400	22000	24800	64000
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	500	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	250	0	0	0	0	0
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	1000	4200	7000	7000	10000	11000
	Üretim Miktarı (Ton)	2500	8400	14000	14000	22000	43763
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	150	0	0	0	0	0
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0

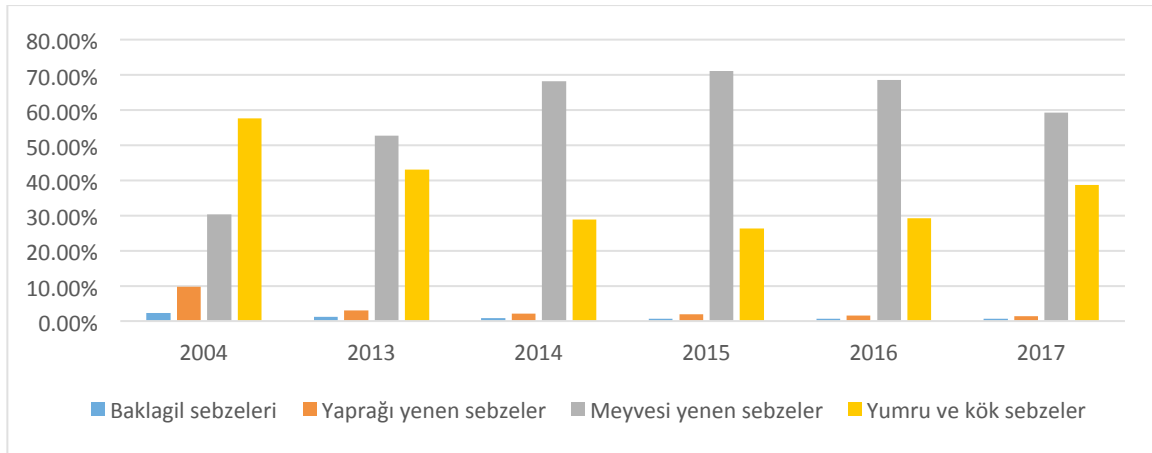
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU VE KÖK SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>5600</b>	<b>14200</b>	<b>12100</b>	<b>12500</b>	<b>16200</b>	<b>27000</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>14900</b>	<b>48400</b>	<b>34400</b>	<b>36000</b>	<b>46800</b>	<b>107763</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 112'de ve grafiksel gösterimi Grafik 39'da sunulmuştur. Oransal açıdan bakıldığında ekim alanlarında en yüksek orana sahip olan ürün 2004 yılında yumru ve kök sebzeler iken 2017 yılında meyvesi yenen sebzeler olmuştur. Meyvesi yenen sebzeler ve yumru ve kök sebzeler arasında yıllar itibariyle karşılıklı değişimler göze çarpmaktadır. Bunun dışındaki baklagil sebzeleri ve yaprağı yenen sebzelerin tüm sebze ekim alanları içindeki payları tüm yıllarda yüksek olmamıştır.

**Tablo 112. Ereğli İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	2,26	1,15	0,83	0,67	0,58	0,60
Yaprağı yenen sebzeler	9,77	3,03	2,14	1,89	1,62	1,43
Meyvesi yenen sebzeler	30,35	52,76	68,20	71,17	68,61	59,22
Yumru ve kök sebzeler	57,61	43,06	28,82	26,26	29,19	38,74



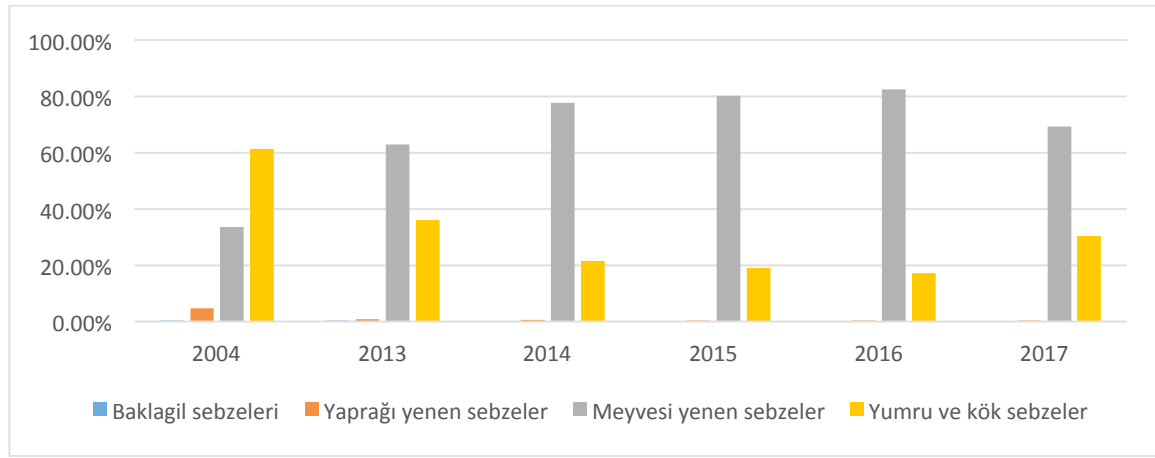
**Grafik 39. Ereğli İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Ereğli'de sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 113'te ve grafiksel sunumu Grafik 40'ta gösterilmiştir. Üretim miktarları olarak bakıldığında 2004 yılında %61,62 ile en yüksek paya sahip olan ürün yumru ve kök bitkileri iken 2017 yılında meyvesi yenen bitkiler ciddi bir artış göstermiş ve %69,27 oranla ilk sıraya yerleşmiştir. 2004 yılında %33,57 ile ikinci sırada olan meyvesi yenen sebzeler 2017 yılında

ilk sıraya yerleşirken, 2017 yılında ikinci sıraya düşen yumru ve kök sebzelerin oranı %30,34 olmuştur. En az orana sahip ürün ise 2004 yılında %0,44 ve 2017 yılında %0,13 üretim payına sahip baklagil sebzeleridir.

**Tablo 113. Ereğli İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	0,44	0,28	0,22	0,17	0,12	0,13
Yaprağı yenen sebzeler	4,58	0,74	0,51	0,43	0,30	0,26
Meyvesi yenen sebzeler	33,57	62,97	77,80	80,33	82,47	69,27
Yumru ve kök sebzeler	61,42	36,00	21,48	19,07	17,12	30,34



**Grafik 40. Ereğli İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

### 2.6.1.3. Ereğli'de Meyveler

Ereğli ilçesinde 2004 yılı ve son 5 yıla (2013-2017) ait meyve ekim ve üretim durumu Tablo 114'te gösterilmiştir. Buna göre üzüksü meyvelere bakıldığında yıllar itibariyle ekim alanında yatay bir seyir gözlemlenmektedir. 2004 yılında 3.060 dekar olan ekim alanı 2017 yılında 3.045 dekar olmuştur. Meyveler içinde çarpıcı sonuçlar gözlemlenen ürün yumuşak çekirdekli lerdir. 2004 yılında 8.174 ton üretim miktarına sahipken 2016 yılında 54.807 ton gibi önemli bir artışın ardından 2017 yılında 21.228 ton olarak gerçekleşmiştir.



**Tablo 114. Ereğli İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Meyveler	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	3030	3000	3000	3000	3000	3000
	Üretim Miktarı (Ton)	1260	1450	1500	1110	1341	1543
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	30	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	12	0	0	0	0	0
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	0	35	40	40	45	45
	Üretim Miktarı (Ton)	0	69	77	77	79	90
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	2	2	0	2	2
Nar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>3060</b>	<b>3035</b>	<b>3040</b>	<b>3040</b>	<b>3045</b>	<b>3045</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>1272</b>	<b>1521</b>	<b>1579</b>	<b>1187</b>	<b>1422</b>	<b>1635</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	4010	3911	3900	3950	4000	4066
	Üretim Miktarı (Ton)	200	2123	2126	2496	3587	3792
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	13750	5040	5020	5000	6000	6018
	Üretim Miktarı (Ton)	701	2847	2735	2738	3947	5581
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	980	186	100	80	80	60
	Üretim Miktarı (Ton)	51	62	36	34	35	28
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	2980	4032	4050	4200	4200	4500
	Üretim Miktarı (Ton)	167	3874	3923	3841	9202	9984
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	14080	16129	16455	17000	20000	31800
	Üretim Miktarı (Ton)	6699	9881	11250	12925	36987	498
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	2390	383	400	400	1000	1100
	Üretim Miktarı (Ton)	334	690	703	823	1039	1330
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	22	18	18	15	10	15
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>38190</b>	<b>29681</b>	<b>29925</b>	<b>30630</b>	<b>35280</b>	<b>47544</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>8174</b>	<b>19495</b>	<b>20791</b>	<b>22872</b>	<b>54807</b>	<b>21228</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	2250	484	400	380	380	375
	Üretim Miktarı (Ton)	1290	966	1226	1203	1201	1016
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	25	0	0	0	0	0
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	3200	4133	4100	4100	4000	4000
	Üretim Miktarı (Ton)	61	13488	15159	14333	13296	14220
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	1330	504	390	300	300	250
	Üretim Miktarı (Ton)	121	2039	1805	1719	1700	1665
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	250	237	210	150	150	131
	Üretim Miktarı (Ton)	95	209	207	190	220	230

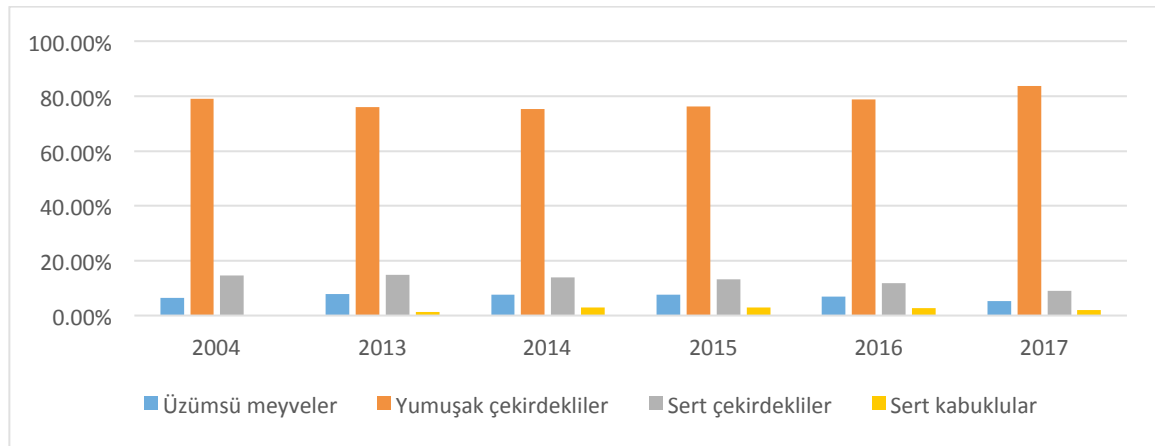
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	0	464	430	400	400	400
	Üretim Miktarı (Ton)	80	260	261	434	572	565
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	40	60	63	63	63	63
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>7030</b>	<b>5822</b>	<b>5530</b>	<b>5330</b>	<b>5230</b>	<b>5156</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>18734</b>	<b>35743</b>	<b>36663</b>	<b>34994</b>	<b>34811</b>	<b>17759</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	0	202	190	160	160	151
	Üretim Miktarı (Ton)	3	6	6	6	6	14
Şam Fıstığı (Antep Fıstığı)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	5	0	0	0	0	0
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	0	307	1000	1000	1000	958
	Üretim Miktarı (Ton)	77	150	161	145	131	144
<b>SERT KABUKLULAR TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>0</b>	<b>509</b>	<b>1190</b>	<b>1160</b>	<b>1160</b>	<b>1109</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>85</b>	<b>156</b>	<b>167</b>	<b>151</b>	<b>137</b>	<b>158</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 115'te ve grafiksel gösterimi Grafik 41'de sunulmuştur. Buna göre en yüksek orana sahip ürün 2004 yılında %79,10 ile yumuşak çekirdekli iken 2017 yılında bu oran %83,62'ye çıkmış ve yine ilk sırada yerini almıştır. Sert çekirdekli iken yıllar itibariyle bir düşüş göze çarparken üzüm meyveleri ve sert kabuklular da yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemekle birlikte çok önemli değişimler gözlemlenmemiştir.

**Tablo 115. Ereğli İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüm meyveleri	6,34	7,77	7,66	7,57	6,81	5,36
Yumuşak çekirdekli	79,10	76,01	75,41	76,27	78,90	83,62
Sert çekirdekli	14,56	14,91	13,93	13,27	11,70	9,07
Sert kabuklular	0,00	1,30	3,00	2,89	2,59	1,95

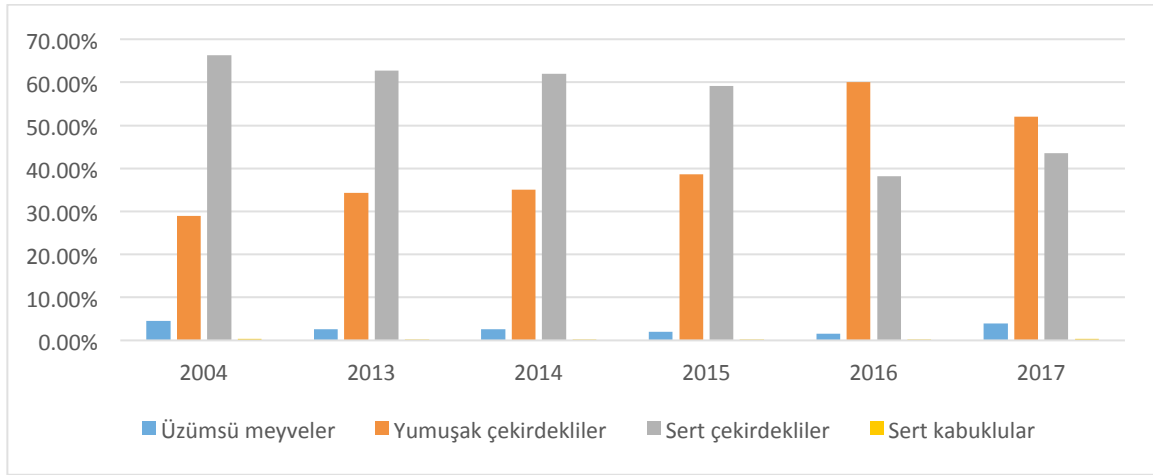


**Grafik 41. Ereğli İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Ereğli’de meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 116’da ve grafiksel sunumu Grafik 42’de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında %66,28 yüzdelik orana sahip olan sert çekirdekli meyveler %28,92 payla yumuşak çekirdekli meyveler takip etmekteyken 2017 yılında %52,05 payla yumuşak çekirdekli meyveler ilk sırada ve %43,55 ile sert çekirdekli meyveler ikinci sırada yer almıştır.

**Tablo 116. Ereğli İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	4,50	2,67	2,67	2,00	1,56	4,01
Yumuşak çekirdekli meyveler	28,92	34,25	35,12	38,63	60,11	52,05
Sert çekirdekli meyveler	66,28	62,80	61,93	59,11	38,18	43,55
Sert kabuklular	0,30	0,27	0,28	0,26	0,15	0,39



**Grafik 42. Ereğli İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### 2.6.1.4. Ereğli’de Baharat Bitkileri

Ereğli ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait baharat bitkileri ekim alanları ve üretim miktarları Tablo 117’de gösterilmiştir. Buna göre 2013 yılında 190 dekar ekim alanına sahip olan baharat bitkileri artarak 2017 yılında 350 dekara ulaşmıştır. Üretim miktarları ekim alanlarındaki artışla paralellik göstermemiş olmakla birlikte 2013 yılında 11 ton üretim miktarı 2017 yılında 21 tona ulaşmıştır.

**Tablo 117. Ereğli İlçesinde Yıllar İtibariyle Baharat Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

<b>Baharat Bitkileri</b>	<b>Yıl</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Anason, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kimyon, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	0	190	200	350	350	350
	Üretim Miktarı (Ton)	0	11	6	21	21	21
Kışniş, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çörek Otu Tohumu	Toplu Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>BAHARAT</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>0</b>	<b>190</b>	<b>200</b>	<b>350</b>	<b>350</b>	<b>350</b>
<b>BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>0</b>	<b>11</b>	<b>6</b>	<b>21</b>	<b>21</b>	<b>21</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

#### 2.6.1.5. Ereğli’de Süs Bitkileri

Ereğli ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait süs bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

#### 2.6.1.6. Ereğli’de Örtüaltı Tarım Alanı

Ereğli ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarım alanı bulunmamaktadır.

#### 2.6.2. Ereğli’de Tarımsal Alet ve Makine

Ereğli’deki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

##### 2.6.2.1. Ereğli’de Biçerdöver İstatistikleri

Ereğli ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait biçerdöver sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 118’de gösterilmiştir. Buna göre Ereğli ilçesinde 2004 yılında 71 adet biçerdöver bulunmaktayken yıllar itibariyle bir düşüş trendi oluşmuş ve 2017 yılında biçerdöver sayısı 57 adete düşmüştür.

**Tablo 118. Ereğli İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları**

<b>Biçerdöver (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Biçerdöver (0-5 Yaş)	10	11	11	11	12	12
Biçerdöver (6-10 Yaş)	61	55	55	55	50	45
Biçerdöver (11-20 Yaş)	0	0	0	0	0	0
Biçerdöver (21 Yaş Ve Üzeri)	0	0	0	0	0	0
<b>TOPLAM</b>	<b>71</b>	<b>66</b>	<b>66</b>	<b>66</b>	<b>62</b>	<b>57</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.6.2.2. Ereğli’de Traktör İstatistikleri

Ereğli ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 119’da gösterilmiştir. Buna göre Ereğli ilçesinde 2004 yılında 2.250 adet traktör varken, 2013 yılında bu sayı 4.800’e ulaşmış, sonraki yıllar yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 4.830 adet traktör sayısına ulaşmıştır.

**Tablo 119. Ereğli İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

<b>Traktör (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	5	200	200	200	190	190
Traktör - Tek Akslı (5 Bg’Den Fazla)	0	200	200	200	190	190
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	45	200	200	200	190	190
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	250	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	400	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	180	500	500	500	490	495
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	1370	400	405	405	405	410
Traktör - İki Akslı (70 Bg’Den Fazla)	0	3300	3320	3330	3350	3355
<b>TOPLAM</b>	<b>2250</b>	<b>4800</b>	<b>4825</b>	<b>4835</b>	<b>4815</b>	<b>4830</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.6.2.3. Ereğli’de Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri

Ereğli ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 120’de gösterilmiştir. Buna göre diğer alet ve makine sayıları yıllar içinde düzenli bir artış sergileyerek 2004 yılında 22.226 adet iken 2017 yılında 24.598 adete ulaşmıştır.

**Tablo 120. Ereğli İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

<b>Diğer Alet ve Makine (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Karasaban	0	0	0	0	0	0
Hayvan pulluğu	40	10	8	6	6	5
Kulaklı traktör pulluğu	2050	2180	2183	2190	2195	2196
Ark açma pulluğu	110	130	131	130	130	129
Diskli traktör pulluğu	310	365	365	370	350	352
Diskli anız pulluğu (vanvey)	600	621	620	620	610	611
Kulaklı anız pulluğu	30	46	47	45	46	47
Toprak frezesi (rotovator)	110	160	162	165	167	169
Kültivatör	1000	1112	1115	1120	1125	1130
Merdane	150	182	182	180	175	179
Diskli tırmık (diskarolar)	135	180	182	185	190	192
Dişli tırmık	900	131	134	140	140	142
Kombikürüm (karma tırmık)	150	160	160	165	167	168
Ot tırmağı	60	85	85	85	86	85
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	1201	1315	1320	1300	1302	1300
Kombine hububat ekim makinesi	397	465	466	460	462	465
Patates dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	2	25	30	32	35	36
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	2000	2110	2115	2110	2112	2120
Orak makinesi	10	20	18	18	17	16
Bıçer bağlar makinesi	0	4	4	4	4	4
Balya makinesi	7	40	42	43	45	46
Tınaz makinesi	250	200	198	195	195	194
Döven	0	0	0	0	0	0
Patates sökme makinesi	0	35	38	40	42	43
Kombine patates hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Pancar sökme makinesi	0	6	7	7	8	8
Kombine pancar hasat makinesi	0	3	3	3	3	3
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	6	12	13	13	13	13
Ot Silaj Makinesi	3	7	7	7	7	7
Mısır Silaj Makinesi	19	60	65	70	75	78
Mısır Daneleme Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Selektör (sabit veya seyyar)	9	9	8	8	8	8
Yem hazırlama makinesi	80	130	135	150	160	165
Sap parçalama makinesi	0	17	17	18	18	20
Sırt pülverizatörü	1200	1410	1420	1400	1405	1403
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	180	250	250	255	255	250
Kuyruk milinden hareketli pülverizatör	330	410	415	420	425	430
Motorlu pülverizatör	400	450	455	460	462	463
Tozlayıcı	70	55	52	52	50	49
Atomizör	60	85	90	92	92	93
Santrifüj pompa	550	620	621	620	620	622
Elektropomp	130	175	178	185	190	195
Motopomp (Termik)	170	205	205	210	210	210
Derin kuyu pompa	750	970	1000	1015	1025	1035

Yağmurlama tesisi	250	420	423	450	460	465
Krema makinesi	4500	4420	4421	4410	4400	4402
Kuluçka makinesi	2	0	0	0	0	0
Civeiv ana makinesi	10	0	0	0	0	0
Süt sağım tesisi	0	50	55	60	64	66
Süt sağım makinesi (seyyar)	400	525	525	540	540	540
Römork (Tarım arabası)	2506	2920	2925	2950	2955	2965
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	60	102	102	105	105	107
Dip kazan (subsoiler)	0	63	63	63	65	66
Rototiller	0	68	69	75	76	77
Taş toplama makinesi	1	1	1	1	1	1
Toprak tesviye makinesi	0	0	0	0	0	0
Set yapma makinesi	0	62	60	60	55	56
Toprak burgusu	1	1	1	1	2	2
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	25	40	35	30	26	24
Pnömatik ekim makinesi	0	45	47	50	51	52
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	1	1	1	1	1	1
Anıza ekim makinesi	0	0	0	0	0	5
Fide dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	1000	850	845	800	794	790
Sap toplamalı saman yapma makinesi	0	0	0	0	0	0
Saman aktarma-boşaltma makinesi	0	0	0	0	0	0
Motorlu tırpan	0	0	0	0	0	0
Ürün kurutma makinesi	0	3	3	3	3	3
Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör hariç)	0	0	0	0	0	0
Yem dağıtıcı römork	0	0	0	0	0	0
Damla sulama tesisi	1	200	215	225	250	255
Yayık	0	0	0	0	0	0
Kepçe (Tarımda kullanılan)	0	30	35	37	38	40
<b>TOPLAM</b>	<b>22226</b>	<b>24251</b>	<b>24372</b>	<b>24449</b>	<b>24513</b>	<b>24598</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

## 2.7. Hadim ve Tarım

Hadim ilçesinin tarımsal verilerine yönelik değerlendirme yapılırken, öncelikle ilçedeki tarım alanlarının 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki dağılımına ilişkin detaylar incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 121’de sunulmuştur. Buna göre, tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı 2004 yılında 26.110 dekar iken 2013 yılında 5.441 dekara düşmüş, bundan sonraki yıllarda düşmeye devam etmiş ve 2017 yılında 2.838 dekar olarak gerçekleşmiştir. Sebze alanına yönelik seyir incelendiğinde yıllar itibariyle sürekli düşme eğilimi göze çarpmaktadır. Bu kapsamda 2004 yılında 9.910 dekar olan sebze alanı, 2013 yılında 1.030 dekara ve 2017 yılında 40 dekara kadar düşmüştür. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin alan dağılımı incelendiğinde 2004 ve 2013 yılları kıyasında yaklaşık %50’lik bir düşüş yaşanmış, sonraki yıllar yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 74.101 dekar olarak gerçekleşmiştir. Eldeki verilere göre Hadim ilçesinde süs bitkilerine yönelik bir girişim olmadığı görülmektedir. Ayrıca nadas alanlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında, 2004 yılında 130.630 dekar olan alan 2013 yılında 2.043 dekara kadar gerilemiş, sonraki yıllar yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 2.503 dekar olmuştur.

**Tablo 121. Hadim İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

<b>Tarım Alanı (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	26110	5441	3502	3490	2828	2838
Sebze alanı	9910	1030	1030	930	930	40
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	49270	74073	74336	74271	73480	74101
Süs bitkileri alanı	0	0	0	0	0	0
Nadas alanı	130630	2043	2009	2341	2938	2503
<b>TOPLAM</b>	<b>215920</b>	<b>82587</b>	<b>80877</b>	<b>81032</b>	<b>80176</b>	<b>79482</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

Hadim ilçesinde tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 122’de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %12,09’u tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı %22,82, sebze alanı %4,59 ve nadas alanı %60,50’dir. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı 2013 yılında %6,59’a düşmüş, sonraki yıllar düşüş trendine devam etmiş ve 2017 yılında %3,57’ye gerilemiştir. Sebze alanı genel olarak yıllar itibariyle düşüş trendinde olmuş ve 2004 yılında %4,59’luk bir oranı temsil ederken 2017 yılında %0,05’e kadar düşmüştür. Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam tarım alanı içindeki payı 2004 yılında %22,82 iken 2013 yılında %89,69’a yükselmiş, yükseliş trendine sonraki yıllar devam ederek 2017 yılında

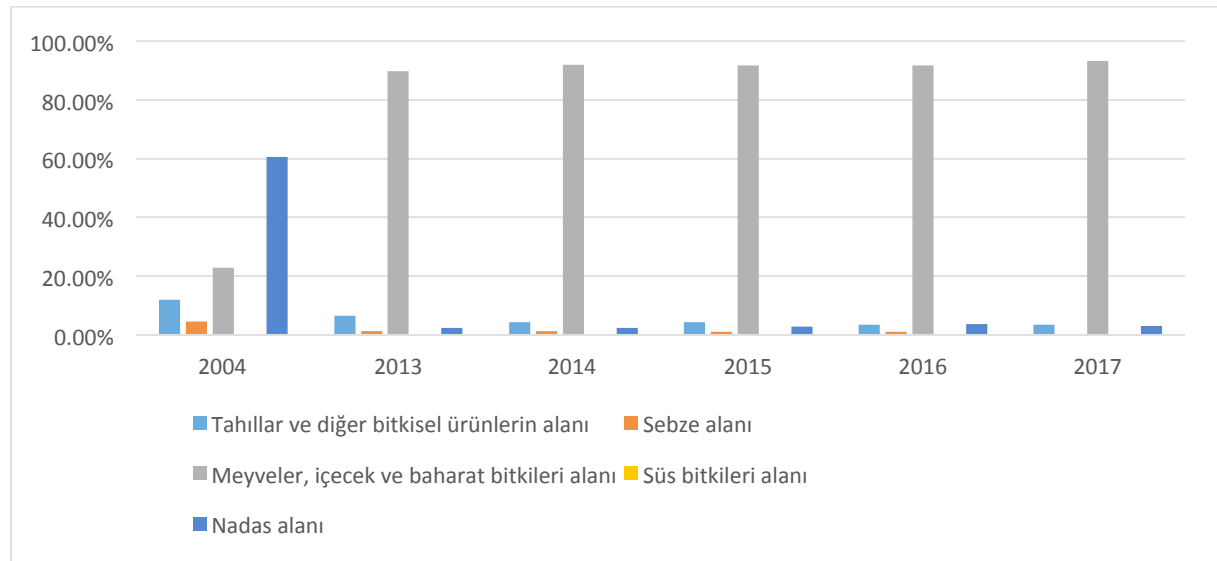


%93,23'e kadar tırmanmıştır. Hadim ilçesinin tarım alanlarının içinde nadasa ayrılan alan 2004 yılında %60,50 iken 2013 yılında %2,47'ye kadar gerilemiş, sonraki yıllar yatay bir grafik izlemiş ve 2017 yılında %3,15 olmuştur. Ereğli ilçesinde süs bitkileriyle ilgili bir üretime rastlanmamıştır. Hadim ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranları genel olarak değerlendirildiğinde daha çok nadas alanı ve tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı ağırlıklı iken son yıllarda meyveler, içecek ve baharat bitkilerine yöneldiği söylenebilir.

**Tablo 122. Hadim İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	12,09	6,59	4,33	4,31	3,53	3,57
Sebze alanı	4,59	1,25	1,27	1,15	1,16	0,05
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	22,82	89,69	91,91	91,66	91,65	93,23
Süs bitkileri alanı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nadas alanı	60,50	2,47	2,48	2,89	3,66	3,15

Hadim ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin görsel Grafik 43'te sunulmuştur.



**Grafik 43. Hadim İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Hadim ilçesinin tarımsal verilerine ilişkin değerlendirmeler, bitkisel üretim istatistikleri ve tarımsal alet ve makine istatistikleriyle yapılmıştır.

### **2.7.1. Hadim’de Bitkisel Üretim**

Bu bölümde, Hadim’de 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Hadim’de tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.

#### **2.7.1.1. Hadim’de Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler**

Hadim ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla ait tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 123’te gösterilmiştir. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünler içinde en yüksek paya sahip ürün tahıllardır. 2004 yılında 20.250 dekar ekim alanı 2013 yılında ciddi bir düşüş yaşayarak 3.996 dekar olmuş, sonraki yıllar düşüş eğilimine devam etmiş ve 2017 yılında 2.129 dekara gerilemiştir. Kuru baklagillere bakıldığında ise aynı tahıllardaki grafiğin benzeriyle karşılaşılmakta olup, kuru baklagillerin 2004 yılında 4.010 dekar olan ekim alanı 2013 yılında 748 dekara düşmüş, sonraki yıllar düşüş eğilimine devam etmiş ve 2017 yılında 477 dekara gerilemiştir. Yumru bitkilerde de benzer bir durum söz konusudur. 2004 yılında 1.590 dekar olan ekim alanı 2017 yılında 200 dekara kadar düşmüştür. Hadim ilçesinde yağlı bitkiler ve tıbbi bitkilerin ekimi bulunmamaktadır.

**Tablo 123. Hadim İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

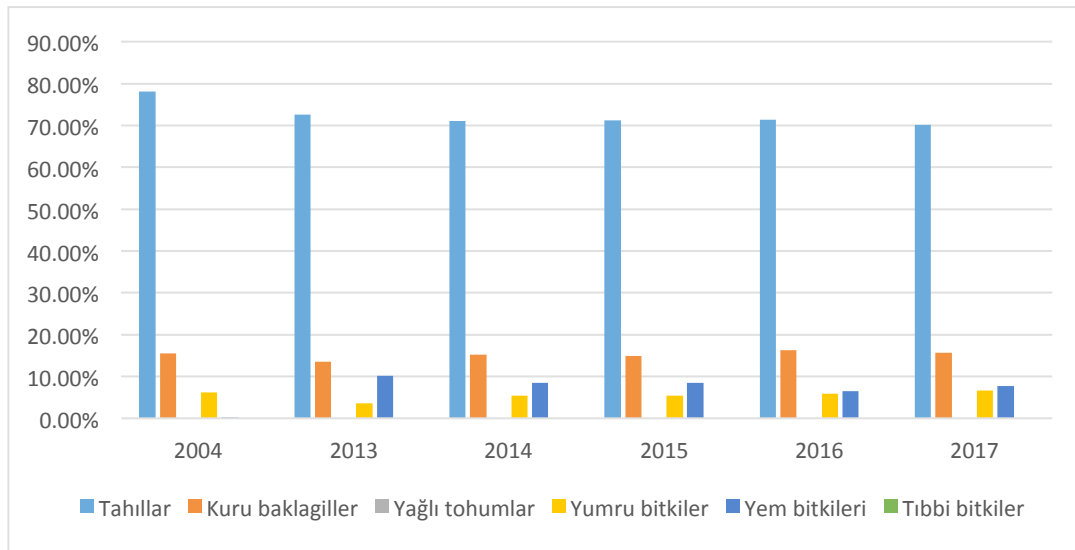
<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	0	126	101	98	46	45
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	17890	3310	2463	2428	1944	1961
Mısır	80	4	4	3	3	0
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	1490	550	61	100	150	123
Çavdar	790	6	0	0	0	0
Yulaf	0	0	0	0	0	0
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	0	0	0	0	0
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>20250</b>	<b>3996</b>	<b>2629</b>	<b>2629</b>	<b>2143</b>	<b>2129</b>
Fasulye, Kuru	80	14	12	15	30	25
Nohut, Kuru	3820	647	518	513	435	435
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Yeşil Mercimek, Kuru	110	24	20	20	25	17
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	63	10	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>4010</b>	<b>748</b>	<b>560</b>	<b>548</b>	<b>490</b>	<b>477</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YAĞLI TOHUMLAR TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	1590	200	200	200	178	200
Şeker Pancarı	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>1590</b>	<b>200</b>	<b>200</b>	<b>200</b>	<b>178</b>	<b>200</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	88	88	25	25
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	60	83	75	75	70	57
Korunga (Yeşilot)	0	480	150	150	100	150
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaj)	0	0	0	0	0	0
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>60</b>	<b>563</b>	<b>313</b>	<b>313</b>	<b>195</b>	<b>232</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

Hadim’de tahıllar ve diğer bitkisel ürün gruplarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranlarına ilişkin dağılım Tablo 124’te ve bu oranların grafiksel gösterimi Grafik 44’te sunulmuştur. Oransal dağılımlara bakıldığında 2004 yılında ve son beş yılda (2013-2017) tahılların oranı hep ilk sırada yer almıştır. Tahıllar 2004 yılında %78,16 iken yıllar itibariyle düşüş trendinde olmuş ve 2017 yılında %70,08 olarak gerçekleşmiştir. Yem bitkileri ise 2004 yılında toplam tahıllar ve diğer bitkisel ürün ekim alanlarının yalnızca %0,23’ünü oluştururken, 2013 yılında %10,22’sini ve 2017 yılında %7,64’ünü oluşturmuştur. Bu kapsamda 2004 yılındaki sıralama tahıllar, kuru baklagiller ve yumru bitkiler şeklindeyken, 2017 yılında tahıllar, kuru baklagiller ve yem bitkileri şeklinde olmuştur.

**Tablo 124. Hadim İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	78,16	72,56	71,02	71,25	71,29	70,08
Kuru baklagiller	15,48	13,58	15,13	14,85	16,30	15,70
Yağlı tohumlar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yumru bitkiler	6,14	3,63	5,40	5,42	5,92	6,58
Yem bitkileri	0,23	10,22	8,45	8,48	6,49	7,64
Tıbbi bitkiler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00



**Grafik 44. Hadim İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 123’te dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Hadim’deki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle (2004 yılı ve 2013-2017 yılları arası) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 125’te gösterilmiştir. Tahıllara bakıldığında 2004 yılında 3.699 ton üretim miktarına sahipken 2016 yılına kadar düzenli azalış göstererek 165 tona düşmüş, 2017 yılında ise 211 ton olmuştur. Yumru bitkilerde de benzer bir durum gözlemlenmiştir. 2004 yılında 2.373 ton üretim miktarına sahip olan yumru

bitkiler, 2016 yılında 264 tona düşmüş, 2017 yılında 300 ton olmuştur. Kuru baklagillere bakıldığında 2004 yılında 354 ton olan üretim miktarı tahıllarda olduğu gibi düzenli bir azalış göstermiş ve 2017 yılında 37 tona düşmüştür. Hadim ilçesinde yağlı tohumlar ve tıbbi bitkilerin üretimi bulunmamaktadır.

**Tablo 125. Hadim İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler**

<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	0	28	19	14	4	6
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	3247	820	552	502	147	187
Mısır	40	1	1	1	1	0
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	264	133	14	20	13	18
Çavdar	148	1	0	0	0	0
Yulaf	0	0	0	0	0	0
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	0	0	0	0	0
<b><i>TAHILLAR TOPLAMI</i></b>	<b>3699</b>	<b>983</b>	<b>586</b>	<b>537</b>	<b>165</b>	<b>211</b>
Fasulye, Kuru	10	3	2	3	8	6
Nohut, Kuru	334	94	76	48	30	30
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Yeşil Mercimek, Kuru	10	3	2	2	2	1
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	6	1	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b><i>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</i></b>	<b>354</b>	<b>106</b>	<b>81</b>	<b>53</b>	<b>40</b>	<b>37</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b><i>YAĞLI TOHUMLAR TOPLAMI</i></b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	2373	300	300	300	264	300
Şeker Pancarı	0	0	0	0	0	0
<b><i>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</i></b>	<b>2373</b>	<b>300</b>	<b>300</b>	<b>300</b>	<b>264</b>	<b>300</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	72	72	19	19
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	117	113	101	101	91	68
Korunga (Yeşilot)	0	384	120	120	70	120
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaj)	0	0	0	0	0	0
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b><i>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</i></b>	<b>117</b>	<b>497</b>	<b>293</b>	<b>293</b>	<b>180</b>	<b>207</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b><i>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</i></b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 2.7.1.2. Hadim’de Sebzeçilik

Hadim ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait sebze ekim durumu Tablo 126’da gösterilmiştir. 2004 yılında 1.570 dekar ekim alanı olan baklagiller 2017 yılında 350 dekara düşmüş, 1.373 ton üretim miktarı ise 277 tona düşmüştür. Yapağı yenen bitkilere bakıldığında yalnızca 2004 yılında 730 dekar ekim alanı ve 551 ton üretim miktarına sahip olduğu görülmektedir. Meyvesi yenen sebzeler 2004 yılında 3.530 dekar ekim alanı ve 3.693 ton üretim miktarına sahipken 2013 yılında 230 dekar ekim alanı ve 381 ton üretim miktarı, 2017 yılında ise 230 dekar ekim alanı ve 342 ton üretim miktarına sahip olmuştur. Yumurru ve kök sebzelerde de eğilim meyvesi yenen sebzelere benzemekte olup 2004 yılında 2.080 dekar ekim alanı ve 2.256 ton üretim miktarı söz konusuysen 2017 yılında 340 dekar ekim alanı ve 279 ton üretim gerçekleşmiştir.

**Tablo 126. Hadim İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	1320	350	350	350	350	350
	Üretim Miktarı (Ton)	1188	245	298	298	279	277
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	200	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	160	0	0	0	0	0
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	10	0	0	0	0	0
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	30	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	15	0	0	0	0	0
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>BAKLAGİL SEBZELERİ</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>1570</b>	<b>350</b>	<b>350</b>	<b>350</b>	<b>350</b>	<b>350</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>1373</b>	<b>245</b>	<b>298</b>	<b>298</b>	<b>279</b>	<b>277</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	90	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	108	0	0	0	0	0
Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	9	0	0	0	0	0
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	30	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	18	0	0	0	0	0
Marul (Kıvrıkcık)	Ekilen Alan (Dekar)	160	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	128	0	0	0	0	0
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	180	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	155	0	0	0	0	0
Marul (İnceberg)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	130	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	80	0	0	0	0	0
Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	80	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	36	0	0	0	0	0
Tere	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	5	0	0	0	0	0

Nane	Ekilen Alan (Dekar)	40	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	12	0	0	0	0	0
<b>YAPRAĞI YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>730</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>551</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	320	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	384	0	0	0	0	0
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	380	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	570	0	0	0	0	0
Biber (Salçalık, Kapyra)	Ekilen Alan (Dekar)	140	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	140	0	0	0	0	0
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	280	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	196	0	0	0	0	0
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	520	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	390	0	0	0	0	0
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	40	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	40	0	0	0	0	0
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	780	30	30	30	30	30
	Üretim Miktarı (Ton)	702	21	24	24	18	18
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	200	200	200	200	200
	Üretim Miktarı (Ton)	0	360	407	397	310	324
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	110	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	55	0	0	0	0	0
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	640	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	896	0	0	0	0	0
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	320	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	320	0	0	0	0	0
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>MEYVESİ YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>3530</b>	<b>230</b>	<b>230</b>	<b>230</b>	<b>230</b>	<b>230</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>3693</b>	<b>381</b>	<b>431</b>	<b>421</b>	<b>328</b>	<b>342</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	80	400	400	300	250	250
	Üretim Miktarı (Ton)	156	58	63	63	63	69
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	280	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	112	0	0	0	0	0
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	260	50	50	50	50	50
	Üretim Miktarı (Ton)	1792	0	0	0	60	22
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	1280	0	0	0	50	40
	Üretim Miktarı (Ton)	1792	0	0	0	0	0
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	30	0	0	0	0	0



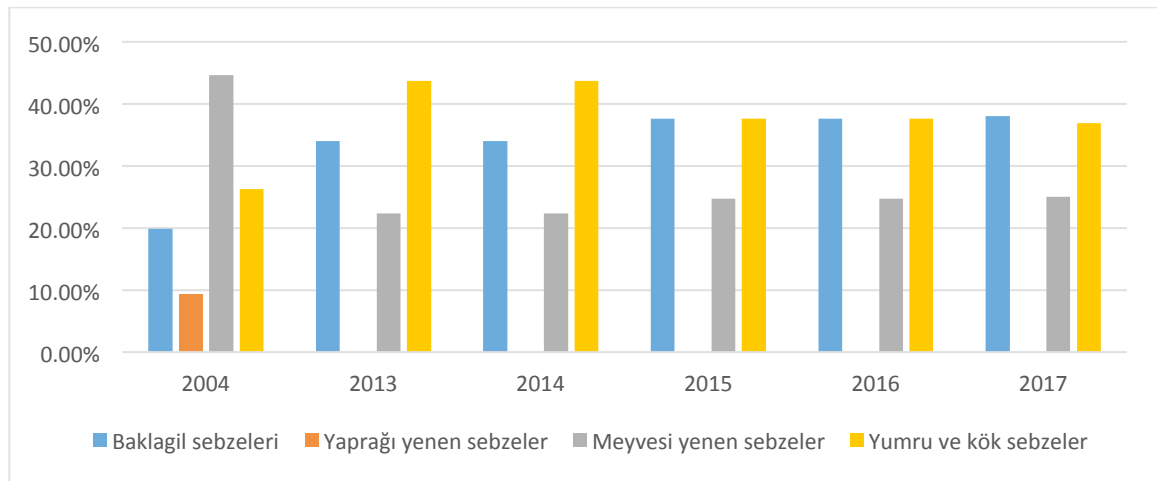
	Üretim Miktarı (Ton)	33	0	0	0	0	0
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	150	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	135	0	0	0	0	0
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU VE KÖK SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>2080</b>	<b>450</b>	<b>450</b>	<b>350</b>	<b>350</b>	<b>340</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>2256</b>	<b>338</b>	<b>363</b>	<b>288</b>	<b>308</b>	<b>279</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 127'de ve grafiksel gösterimi Grafik 45'te sunulmuştur. Buna göre sebzelerin oransal dağılımlarına bakıldığında meyvesi yenen sebzeler 2004 yılında %44,63 orana sahipken 2017 yılında ise %25'lik bir orana sahip olmuştur. Baklagillere bakıldığında 2004 yılında %19,85 olan ekim alanı yüzdesi 2017 yılında %38,04'e çıkmıştır. Bu kapsamda 2004 yılında Hadim ilçesinde sebze ürünlerinin ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımda sırasıyla meyvesi yenen sebzeler, yumru ve kök sebzeler ve baklagil sebzeleri bulunmaktadır. Ancak 2017 yılında sıralamada önemli değişiklikler gerçekleşmiş ve ilk sırayı baklagil sebzeleri almıştır. Bunu sırasıyla yumru ve kök sebzeler ile meyvesi yenen sebzeler takip etmiştir.

**Tablo 127. Hadim İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	19,85	33,98	33,98	37,63	37,63	38,04
Yaprağı yenen sebzeler	9,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Meyvesi yenen sebzeler	44,63	22,33	22,33	24,73	24,73	25,00
Yumru ve kök sebzeler	26,30	43,69	43,69	37,63	37,63	36,96

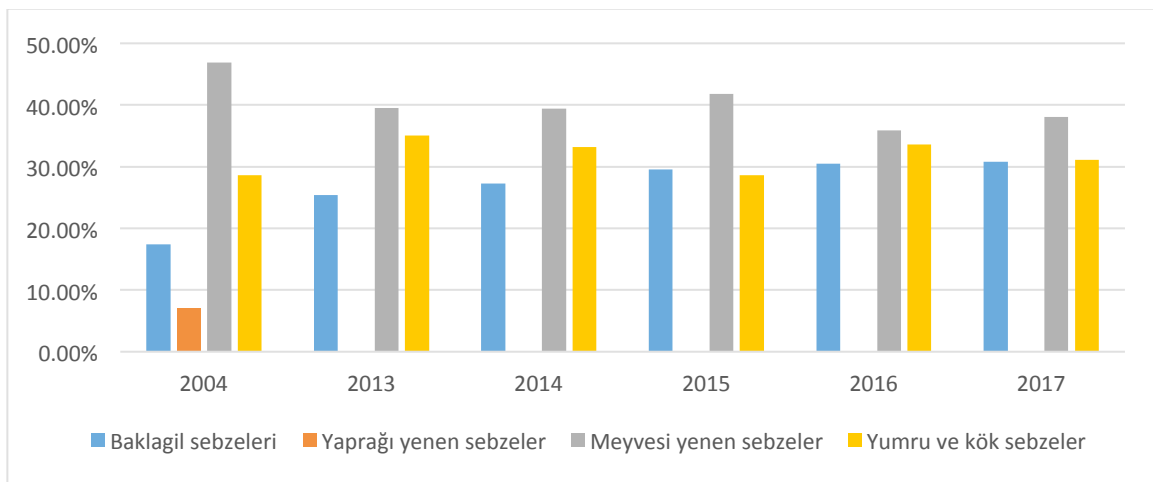


**Grafik 45. Hadim İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Hadim’de sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 128’de ve grafiksel sunumu Grafik 46’da gösterilmiştir. Buna göre en yüksek yüzdesel orana sahip olan ürün 2004 yılında %46,91 ile meyvesi yenen sebzeler iken 2017 yılında da %38,08 ile yine meyvesi yenen sebzelerdir. Hadim ilçesinde sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılım incelendiğinde 2004 yılındaki sıralamanın 2017 yılında da aynen korunduğu, ancak özellikle ilk sırada yer alan meyvesi yenen sebzeler ile üçüncü sırada yer alan baklagil sebzeleri arasındaki farkın yıllar itibariyle azaldığı görülmektedir.

**Tablo 128. Hadim İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	17,44	25,41	27,29	29,59	30,49	30,85
Yaprağı yenen sebzeler	7,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Meyvesi yenen sebzeler	46,91	39,52	39,47	41,81	35,85	38,08
Yumru ve kök sebzeler	28,65	35,06	33,24	28,60	33,66	31,07



**Grafik 46. Hadim İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

### 2.7.1.3. Hadim’de Meyveler

Hadim ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait meyve ekim durumu Tablo 129’da gösterilmiştir. Buna göre üzüksü meyveler 2004 yılında 36.110 dekar ekim alanına sahipken genel itibariyle yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 39.689 dekar olmuştur. Üzüksü meyvelerin üretim miktarında daha farklı bir grafik gözlenmiştir. Bu kapsamda 2004 yılındaki 11.024 tonluk üretim miktarı 2017 yılında 45.501 tona ulaşmıştır. Yumuşak çekirdeklielerde 2004 ve 2013 yılları kıyasında hem ekim alanı hem de üretim miktarı

açısından önemli bir artış gözlemlenmekte olup sonraki yıllarda her iki açıdan da yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılı itibariyle 2.076 dekar ekim yapılmış ve 2.119 ton üretim elde edilmiştir. Sert çekirdekli'lere bakıldığında ise 2004 yılında 12.670 dekar ekim alanı ve 3.358 ton üretim miktarı 2017 yılında 31.904 dekar ekim alanı ve 19.168 ton üretim miktarına ulaşmıştır. Sert kabuklular 2004 yılında 140 dekar ekim alanı ve 874 ton üretim miktarına sahipken 2017 yılında yerini 432 dekar ekim alanı ve 174 ton üretim miktarına bırakmıştır. Ekim alanı ve üretim miktarındaki bu farklılıkların sebebinin yıllar itibariyle cevizin rekoltesindeki değişikliklerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

**Tablo 129. Hadim İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Meyveler	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	2150	12000	12000	12000	12000	12000
	Üretim Miktarı (Ton)	1519	10441	10400	7696	15019	15432
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	33900	27000	27000	27000	27000	27644
	Üretim Miktarı (Ton)	9328	27268	25630	22630	32400	30035
Kurutmalık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	60	50	45	45	45	45
	Üretim Miktarı (Ton)	45	39	34	34	33	34
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	132	0	0	0	0	0
Nar	Toplu Alanı (Dekar)	0	12	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	2	1	1	0	0
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>36110</b>	<b>39062</b>	<b>39045</b>	<b>39045</b>	<b>39045</b>	<b>39689</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>11024</b>	<b>37750</b>	<b>36065</b>	<b>30361</b>	<b>47452</b>	<b>45501</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	50	282	282	282	250	254
	Üretim Miktarı (Ton)	76	326	220	220	258	257
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	60	658	658	658	600	602
	Üretim Miktarı (Ton)	88	760	510	561	601	601
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	110	197	197	197	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	167	222	150	165	159	160
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	130	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	25	0	0	0	0	0
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	0	1109	1200	1200	900	900
	Üretim Miktarı (Ton)	225	889	698	767	780	809
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	0	134	134	134	150	150
	Üretim Miktarı (Ton)	178	160	123	96	172	176
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	0	196	196	196	170	170
	Üretim Miktarı (Ton)	5	155	116	106	94	116
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0

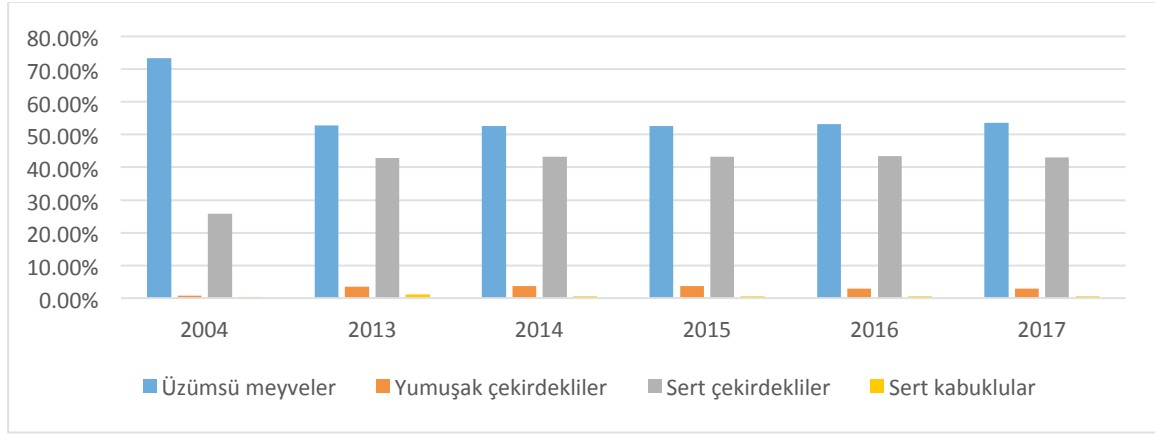
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>350</b>	<b>2576</b>	<b>2667</b>	<b>2667</b>	<b>2070</b>	<b>2076</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>764</b>	<b>2512</b>	<b>1817</b>	<b>1915</b>	<b>2064</b>	<b>2119</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	20	50	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	26	42	21	16	21	17
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	11200	30241	31000	31000	31000	31000
	Üretim Miktarı (Ton)	1184	16800	12581	9464	17119	18250
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	10	40	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	41	38	32	22	23	27
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	1410	1169	1169	1169	900	904
	Üretim Miktarı (Ton)	1948	1100	666	666	836	805
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	30	163	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	159	136	89	86	66	69
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>12670</b>	<b>31663</b>	<b>32169</b>	<b>32169</b>	<b>31900</b>	<b>31904</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>3358</b>	<b>18116</b>	<b>13389</b>	<b>10254</b>	<b>18065</b>	<b>19168</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	0	312	0	0	15	28
	Üretim Miktarı (Ton)	59	17	10	10	48	52
Şam Fıstığı (Antep Fıstığı)	Toplu Alanı (Dekar)	0	202	165	100	50	49
	Üretim Miktarı (Ton)	29	52	20	22	11	8
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	140	258	290	290	400	355
	Üretim Miktarı (Ton)	786	55	31	25	104	114
<b>SERT KABUKLULAR TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>140</b>	<b>772</b>	<b>455</b>	<b>390</b>	<b>465</b>	<b>432</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>874</b>	<b>124</b>	<b>61</b>	<b>57</b>	<b>163</b>	<b>174</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 130'da ve grafiksel gösterimi Grafik 47'de sunulmuştur. Buna göre 2004 yılında sıralamada %73,29 orana sahip üzüksü meyvelerin ardından %25,72 ile sert çekirdekli ler gelmektedir. 2017 yılında da benzer sıralama olmasına rağmen yüzdelik oranlar değişime uğrayarak üzüksü meyveler %53,26'a düşmüş, sert çekirdekli ler ise %43,05'e ulaşmıştır.

**Tablo 130. Hadim İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüksü meyveler	73,29	52,73	52,53	52,57	53,14	53,56
Yumuşak çekirdekli ler	0,71	3,48	3,59	3,59	2,82	2,80
Sert çekirdekli ler	25,72	42,75	43,28	43,31	43,41	43,05
Sert kabuklular	0,28	1,04	0,61	0,53	0,63	0,58

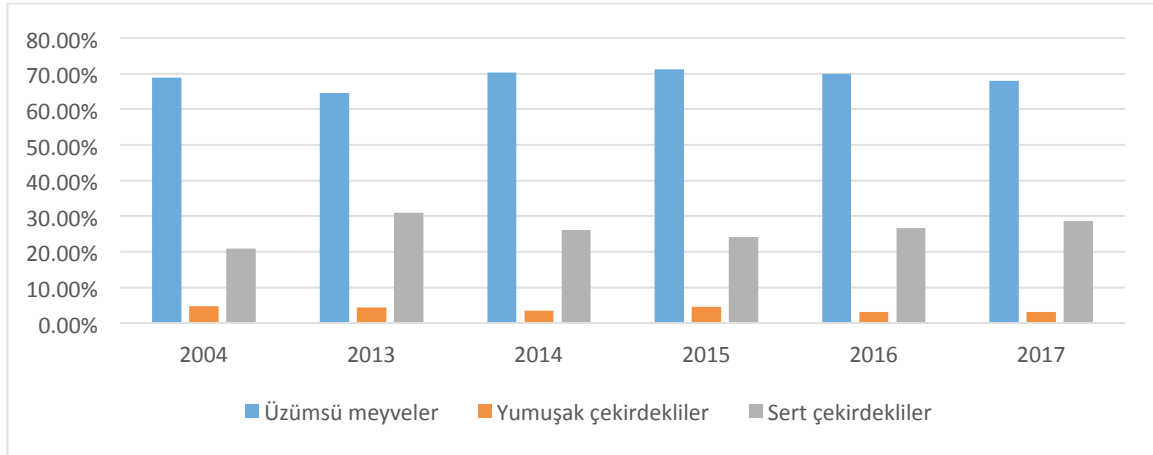


**Grafik 47. Hadim İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Hadim’de meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, 2004 yılında meyve ürünlerinin %68,81’i üzüksü meyveler ve %20,96’sı sert çekirdekliilerden oluşurken 2017 yılında bu oranlar sırasıyla %67,95 ve %28,63 olarak gerçekleşmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 131’de ve grafiksel sunumu Grafik 48’de gösterilmiştir.

**Tablo 131. Hadim İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüksü meyveler	68,81	64,53	70,26	71,29	70,05	67,95
Yumuşak çekirdekliiler	4,77	4,29	3,54	4,50	3,05	3,16
Sert çekirdekliiler	20,96	30,97	26,08	24,08	26,67	28,63
Sert kabuklular	5,46	0,21	0,12	0,13	0,24	0,26



**Grafik 48. Hadim İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### **2.7.1.4. Hadim’de Baharat Bitkileri**

Hadim ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait baharat bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

#### **2.7.1.5. Hadim’de Süs Bitkileri**

Hadim ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait süs bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

#### **2.7.1.6. Hadim’de Örtüaltı Tarım Alanı**

Hadim ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarım alanları incelendiğinde, yalnızca 2004 yılında 2 dekarlık yüksek tünel örtüaltı tarım uygulaması yapıldığı görülmektedir. Bunun dışındaki yıllarda Hadim ilçesinde örtüaltı tarım uygulamasına rastlanmamıştır.

#### **2.7.2. Hadim’de Tarımsal Alet ve Makine**

Hadim’deki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

##### **2.7.2.1. Hadim’de Biçerdöver İstatistikleri**

Hadim ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait biçerdöver sayılarına ilişkin bilgiler incelendiğinde, bu tarihlerde ilçede biçerdöver olmadığı görülmektedir.

##### **2.7.2.2. Hadim’de Traktör İstatistikleri**

Hadim ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 132’de gösterilmiştir. Hadim ilçesinde 2004 yılında 31 adet traktör varken 2014 yılında bu sayı 1.539 adete ulaşmıştır. 2015-2017 yılları arasında da sabitlenerek 1.640 adet traktör sayısına ulaşılmıştır.

**Tablo 132. Hadim İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

Traktör (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	10	0	700	750	750	750
Traktör - Tek Akslı (5 Bg'Den Fazla)	0	0	800	850	850	850
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	0	39	39	40	40	40
Traktör - İki Akslı (70 Bg'Den Fazla)	21	0	0	0	0	0
<b>TOPLAM</b>	<b>31</b>	<b>39</b>	<b>1539</b>	<b>1640</b>	<b>1640</b>	<b>1640</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.7.2.3. Hadim'de Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri

Hadim ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 133'te gösterilmiştir. Buna göre Hadim ilçesindeki diğer alet ve makine sayısı 2004 yılında 5.991 adet iken 2013 yılında 12.786 adete yükselmiş, sonraki yıllar yatay bir grafik izlemiş ve 2017 yılında 13.927 adet olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 133. Hadim İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

Diğer Alet ve Makine (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Karasaban	1900	0	0	0	0	0
Hayvan pulluğu	650	0	0	0	0	0
Kulaklı traktör pulluğu	30	28	28	24	24	24
Ark açma pulluğu	0	20	20	16	16	16
Diskli traktör pulluğu	0	9	9	8	8	8
Diskli anız pulluğu (vanvey)	0	0	0	0	0	0
Kulaklı anız pulluğu	0	0	0	0	0	0
Toprak frezesi (rotovator)	0	0	0	0	0	0
Kültivatör	0	17	17	14	14	14
Merdane	0	0	0	0	0	0
Diskli tırmık (diskarolar)	0	0	0	0	0	0
Dişli tırmık	0	0	0	0	0	0
Kombikürüm (karma tırmık)	0	0	0	0	0	0
Ot tırmağı	0	0	0	0	0	0
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Kombine hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Patates dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	0	0	0	0	0	0
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	0	0	0	0	0	0
Orak makinesi	0	0	0	0	0	0
Biçer bağlar makinesi	0	0	0	0	0	0
Balya makinesi	0	0	0	0	0	0
Tınaz makinesi	0	0	0	0	0	0
Döven	1300	0	0	0	0	0

Patates sökme makinesi	0	0	0	0	0	0
Kombine patates hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Pancar sökme makinesi	0	0	0	0	0	0
Kombine pancar hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	0	0	0	0	0	0
Ot Silaj Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır Silaj Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır Daneleme Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Selektör (sabit veya seyyar)	0	0	0	0	0	0
Yem hazırlama makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap parçalama makinesi	0	0	0	0	0	0
Sırt pülverizatörü	1300	144	144	400	400	400
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	0	0	0	0	0	0
Kuyruk milinden hareketli pülverizatör	3	170	170	200	200	210
Motorlu pülverizatör	20	1200	1200	1300	1300	1300
Tozlayıcı	0	0	0	0	0	0
Atomizör	1	0	0	0	0	0
Santrifüj pompa	32	1230	1230	1280	1280	1280
Elektropomp	32	1510	1700	1750	1750	1755
Motopomp (Termik)	15	1200	1200	1250	1250	1250
Derin kuyu pompa	0	725	750	860	870	870
Yağmurlama tesisi	0	0	0	0	0	0
Krema makinesi	650	0	0	0	0	0
Kuluçka makinesi	0	0	0	0	0	1
Civeiv ana makinesi	0	0	0	0	0	0
Süt sağım tesisi	0	4	4	0	0	0
Süt sağım makinesi (seyyar)	0	90	90	95	95	96
Römork (Tarım arabası)	31	325	325	380	350	350
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	3	165	165	180	180	180
Dip kazan (subsoiler)	0	0	0	0	0	0
Rototiller	0	0	0	0	0	0
Taş toplama makinesi	0	0	0	0	0	0
Toprak tesviye makinesi	0	0	0	0	0	0
Set yapma makinesi	0	0	0	0	0	0
Toprak burgusu	0	0	0	0	0	0
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	0	0	0	0	0	0
Pnömatik ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	0	0	0	0	0	0
Anıza ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Fide dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	22	4	4	4	4	4
Sap toplamalı saman yapma makinesi	0	0	0	0	0	0
Saman aktarma-boşaltma makinesi	0	0	0	0	0	0
Motorlu tırpan	0	0	0	0	0	0
Ürün kurutma makinesi	0	0	0	0	0	0
Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör hariç)	0	0	0	0	0	0



Yem dağıtıcı römork	0	0	0	0	0	0
Damla sulama tesisi	0	5900	5990	6100	6100	6120
Yayık	0	33	35	32	35	35
Kepçe (Tarımda kullanılan)	2	12	12	14	14	14
<b>TOPLAM</b>	<b>5991</b>	<b>12786</b>	<b>13093</b>	<b>13907</b>	<b>13890</b>	<b>13927</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

## 2.8. İlgın ve Tarım

İlgın ilçesinin tarımsal verilerine yönelik değerlendirme yapılırken, öncelikle ilçedeki tarım alanlarının 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki dağılımına ilişkin detaylar incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 134’te sunulmuştur. Buna göre, tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı 2004 yılında 742.600 dekar iken 2013 yılında 551.908 dekara düşmüş, bundan sonraki yıllarda yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 518.341 dekar olarak gerçekleşmiştir. Sebze alanına yönelik seyir incelendiğinde yıllar itibariyle düşme eğilimi göze çarpmaktadır. Bu kapsamda 2004 yılında 5.350 dekar olan sebze alanı, 2013 yılında 3.750 dekara ve 2017 yılında 2.848 dekara düşmüştür. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin alan dağılımı incelendiğinde 2004 ve 2013 yılları kıyasında yaklaşık %53,9’luk bir düşüş yaşanmış, sonraki yıllar yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 11.014 dekar olarak gerçekleşmiştir. Eldeki verilere göre İlgın ilçesinde süs bitkilerine yönelik bir girişim olmadığı görülmektedir. Ayrıca nadas alanlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında, 2004 yılında 486.520 dekar olan alan 2013 yılında 233.666 dekara kadar gerilemiş, sonraki yıllar yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 246.000 dekar olmuştur.

**Tablo 134. İlgın İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

<b>Tarım Alanı (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	742600	551908	545527	545649	531872	518341
Sebze alanı	5350	3750	3802	3798	3778	2848
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	24000	11074	11133	11533	12057	11014
Süs bitkileri alanı	0	0	0	0	0	0
Nadas alanı	486520	233666	271443	281798	276421	246000
<b>TOPLAM</b>	<b>1258470</b>	<b>800398</b>	<b>831905</b>	<b>842778</b>	<b>824128</b>	<b>778203</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

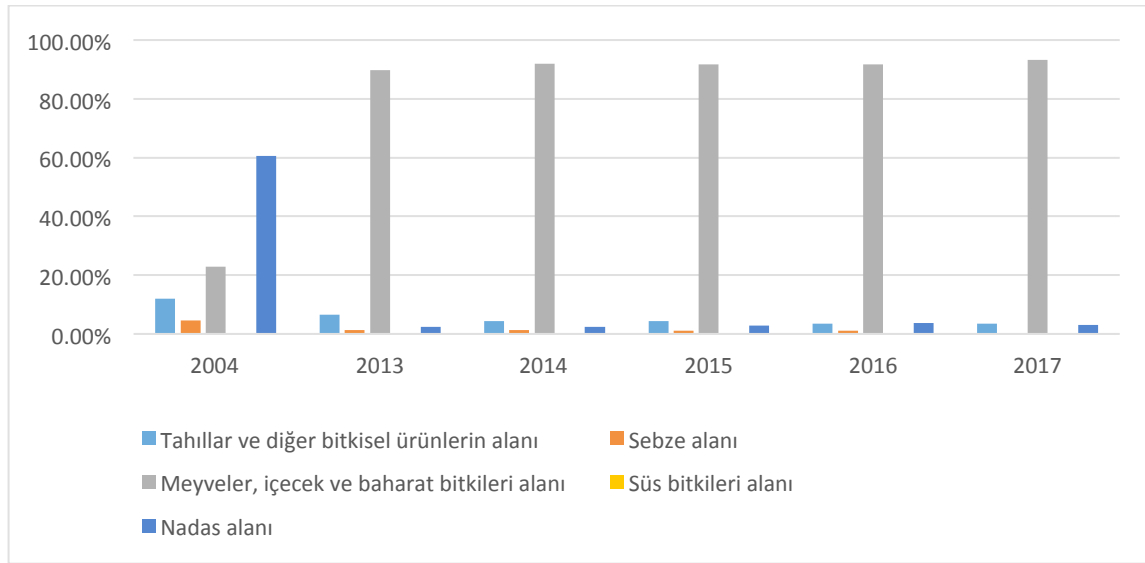
İlgın ilçesinde tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 135’te gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %59,01’i tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı %1,91, sebze alanı %0,43 ve nadas alanı %38,66’dır. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı 2013 yılında %68,95’e yükselmiş, sonraki yıllar yatay bir eğilim izlemiş ve 2017 yılında %66,61 olmuştur. Sebze alanı genel olarak yıllar itibariyle yatay bir seyir izlemiş ve 2004 yılında %0,43’lük bir oranı temsil ederken 2017 yılında %0,37 olmuştur. Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam tarım alanı içindeki payı 2004 yılında %1,91 iken 2013 yılında %1,38’e gerilemiş, sonraki yıllar yatay bir grafik çizerek 2017 yılında %1,42 olarak gerçekleşmiştir. İlgın

ilçesinin tarım alanlarının içinde nadasa ayrılan alan 2004 yılında %38,66 iken 2013 yılında %29,19'a gerilemiş, 2017 yılında %31,61 olmuştur. Ilgın ilçesinde süs bitkileriyle ilgili bir üretime rastlanmamıştır. İlçenin tarım alanlarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranları genel olarak değerlendirildiğinde tahıllar ve diğer bitkisel ürünler oranının yükseldiği ve buna karşılık nadas alanlarının azaldığı söylenebilir.

**Tablo 135. Ilgın İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	59,01	68,95	65,58	64,74	64,54	66,61
Sebze alanı	0,43	0,47	0,46	0,45	0,46	0,37
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	1,91	1,38	1,34	1,37	1,46	1,42
Süs bitkileri alanı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nadas alanı	38,66	29,19	32,63	33,44	33,54	31,61

Ilgın ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin görsel Grafik 49'da sunulmuştur.



**Grafik 49. Ilgın İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Ilgın ilçesinin tarımsal verilerine ilişkin değerlendirmeler, bitkisel üretim istatistikleri ve tarımsal alet ve makine istatistikleriyle yapılmıştır.

### **2.8.1. Ilgın'da Bitkisel Üretim**

Bu bölümde, Ilgın'da 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Ilgın'da tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.

#### **2.8.1.1. Ilgın'da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler**

Ilgın ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla ait tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 136'da gösterilmiştir. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünler içinde en yüksek paya sahip olan tahıllardır. Ilgın ilçesinde tahıllar içinde en yüksek paya sahip olan ürünler ise sırasıyla biralık dışındaki diğer arpa, durum buğdayı hariç buğday ve durum buğdayıdır. 2004 yılında 617.810 dekar ekim alanına sahip olan tahıllar 2013 yılında 446.554 dekara düşmüştür. 2017 yılına kadar düşmeye devam eden tahıl ekim alanı 405.638 dekara kadar gerilemiştir. Kuru baklagillere bakıldığında 2004 yılında 69.560 dekar olan ekim alanı 2013 yılında 32.193 dekara kadar düşmüş, sonraki yıllarda yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 30.210 dekar olmuştur. Yağlı tohumlar ve yumru bitkilerde ise dalgalı artışlar olmuştur. Yem bitkileri yıllar itibariyle artış göstermiş ve 2017 yılında 30.500 dekarlık ekim alanına sahip olmuştur. Tıbbi bitkilerde ekim alanı 2004 yılında 7.930 dekar iken 2017 yılında 12.346 dekara ulaşmıştır. Tıbbi bitki olarak Ilgın'da ekilen tek ürün haşhaş kapsülüdür.

**Tablo 136. İlgın İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

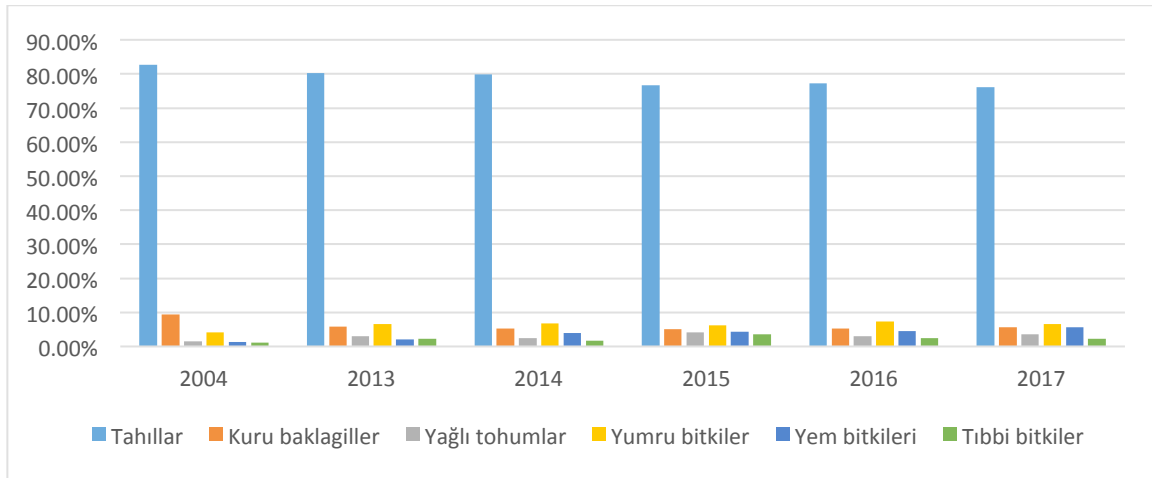
<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	114250	114196	115000	112464	104645	103279
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	184270	129546	132992	128001	126005	128400
Mısır	0	79	72	60	54	276
Arpa (Biralık)	0	0	0	3000	3453	3000
Arpa (Diğer)	241320	190000	184992	180281	177727	158402
Çavdar	0	279	255	255	255	300
Yulaf	77970	11875	11059	11059	11025	11165
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	579	499	445	300	816
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>617810</b>	<b>446554</b>	<b>444869</b>	<b>435565</b>	<b>423464</b>	<b>405638</b>
Fasulye, Kuru	13970	511	510	510	510	510
Nohut, Kuru	53470	30982	28200	28200	28200	29200
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Yeşil Mercimek, Kuru	2120	590	580	500	400	400
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	110	105	100	100	100
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>69560</b>	<b>32193</b>	<b>29395</b>	<b>29310</b>	<b>29210</b>	<b>30210</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	3440	2686	2629	2574	2317	5434
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	40	40	40	40	40
Haşhaş Tohumu	7930	12917	9605	20276	13285	12346
Aspir Tohumu	0	1095	1100	1100	1100	1110
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>11370</b>	<b>16738</b>	<b>13374</b>	<b>23990</b>	<b>16742</b>	<b>18930</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	3010	2000	2100	2032	1834	2000
Şeker Pancarı	27700	34598	35708	32671	38202	33563
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>30710</b>	<b>36598</b>	<b>37808</b>	<b>34703</b>	<b>40036</b>	<b>35563</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	6000	7000	7200	7200
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	5000	6000	6000	6000
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	8440	4000	4561	4561	4700	7000
Korunga (Yeşilot)	120	225	220	220	220	200
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	720	6700	6500	6600	6600	10000
Hayvan Pancarı	0	100	100	100	100	100
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>9280</b>	<b>11025</b>	<b>22381</b>	<b>24481</b>	<b>24820</b>	<b>30500</b>
Haşhaş Kapsülü	7930	12917	9605	20276	13285	12346
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>7930</b>	<b>12917</b>	<b>9605</b>	<b>20276</b>	<b>13285</b>	<b>12346</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

İlgın'da tahıllar ve diğer bitkisel ürün gruplarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranlarına ilişkin dağılım Tablo 137'de ve bu oranların grafiksel gösterimi Grafik 50'de sunulmuştur. Yıllar itibariyle bakıldığında tahıllar ve diğer bitkisel ürünler içinde tüm yıllar itibariyle etkin olan ürün tahıllar olmuştur. İlgın ilçesinde tahılların tüm tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim alanları içindeki payı 2004 yılında %82,74 iken 2017 yılında %76,08 olmuştur. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünler arasında 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içinde önemli bir değişime uğrayan ürün bulunmamaktadır. Yüksek miktarlarda olmasa da 2004 yılı ve 2013 yılları arasında kuru baklagillerden yumru bitkilere doğru, sonrasında kısmen yem bitkilerine doğru bir eğilim görülmektedir.

**Tablo 137. İlgın İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	82,74	80,31	79,81	76,64	77,34	76,08
Kuru baklagiller	9,32	5,79	5,27	5,16	5,33	5,67
Yağlı tohumlar	1,52	3,01	2,40	4,22	3,06	3,55
Yumru bitkiler	4,11	6,58	6,78	6,11	7,31	6,67
Yem bitkileri	1,24	1,98	4,02	4,31	4,53	5,72
Tıbbi bitkiler	1,06	2,32	1,72	3,57	2,43	2,32



**Grafik 50. İlgın İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 136'da dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Iğın'daki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle (2004 yılı ve 2013-2017 yılları arası) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 138'de gösterilmiştir. Buna göre yıllar itibariyle tahıllar ve kuru baklagiller dalgalı bir düşme grafiği çizmiş, yağlı tohumlar ve yumru bitkilerde dalgalı bir grafikte yükselme eğilimi görülmüştür. Yem bitkilerinde ise yıllar itibariyle sürekli bir artış kaydedilmiştir.

**Tablo 138. Ilgın İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Durum Buğdayı	29989	32496	21711	35491	27720	27458
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	44593	37845	27697	39873	31826	33042
Mısır	0	39	24	38	28	213
Arpa (Biralık)	0	0	0	1458	1440	1500
Arpa (Diğer)	58896	49805	37735	52712	40893	40970
Çavdar	0	84	66	90	87	107
Yulaf	15448	1942	1404	2655	2410	2634
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	198	121	164	105	276
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>148926</b>	<b>122409</b>	<b>88758</b>	<b>132481</b>	<b>104509</b>	<b>106200</b>
Fasulye, Kuru	1260	195	129	137	152	149
Nohut, Kuru	5345	4117	3504	3621	4040	3678
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Yeşil Mercimek, Kuru	159	89	81	66	64	66
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	11	10	10	10	10
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>6764</b>	<b>4412</b>	<b>3724</b>	<b>3834</b>	<b>4266</b>	<b>3903</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	293	1017	846	955	789	1865
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	5	5	5	5	5
Haşhaş Tohumu	446	919	649	1518	967	921
Aspir Tohumu	0	167	115	115	130	160
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>739</b>	<b>2108</b>	<b>1615</b>	<b>2593</b>	<b>1891</b>	<b>2951</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	12014	7988	6719	6013	5289	5757
Şeker Pancarı	131554	190277	198310	184704	255592	227607
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>143568</b>	<b>198265</b>	<b>205029</b>	<b>190717</b>	<b>260881</b>	<b>233364</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	6000	7000	7200	7200
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	5500	7800	7800	7800
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	24100	20000	15580	15964	16450	24500
Korunga (Yeşilot)	47	338	264	264	240	240
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaj)	2376	27950	22020	36900	36900	58750
Hayvan Pancarı	0	900	750	750	750	750
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>26523</b>	<b>49188</b>	<b>50114</b>	<b>68678</b>	<b>69340</b>	<b>99240</b>
Haşhaş Kapsülü	406	919	649	1518	879	814
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>406</b>	<b>919</b>	<b>649</b>	<b>1518</b>	<b>879</b>	<b>814</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 2.8.1.2. Ilgın'da Sebzeçilik

Ilgın ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait sebze ekim durumu Tablo 139'da gösterilmiştir. İlçede sebze ekim alanı ve üretim miktarlarına bakıldığında en yüksek orana sahip olan sebze, meyvesi yenen sebzeler olmuştur. 2004 yılında 1.860 dekar ekim alanı ve 3.032 ton üretim miktarına sahip olan meyvesi yenen sebzeler 2017 yılında 2.026 dekar ekim alanı ve 4.251 ton üretim miktarına ulaşmıştır. 2004 yılı ile 2017 kıyaslandığında en yüksek değişim oranına sahip olan sebzelerin ekim alanı olarak baklagil sebzeleri ve üretim miktarı olarak bakıldığında da yumru ve kök sebzeler olduğu görülmektedir. 2004 yılında 800 dekar ekim alanına sahip olan baklagiller 2017 yılında 100 dekara düşmüştür. Yumru ve kök sebzelerde ise 2004 yılında 845 ton olan üretim miktarı 2017 yılında 359 tona kadar gerilemiştir.

**Tablo 139. Ilgın İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	800	100	90	90	100	100
	Üretim Miktarı (Ton)	480	100	77	77	85	85
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	30	32	32	32	32
	Üretim Miktarı (Ton)	0	30	27	27	27	27
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	7	0	0	0	0	0
<b>BAKLAGİL SEBZELERİ</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>800</b>	<b>100</b>	<b>90</b>	<b>90</b>	<b>100</b>	<b>100</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>487</b>	<b>130</b>	<b>104</b>	<b>104</b>	<b>112</b>	<b>112</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	200	110	110	110	100	100
	Üretim Miktarı (Ton)	400	253	220	220	200	200
Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Kıvrıkcık)	Ekilen Alan (Dekar)	80	65	60	60	60	60
	Üretim Miktarı (Ton)	96	78	63	63	59	60
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	20	100	105	105	105	105
	Üretim Miktarı (Ton)	19	100	89	89	89	89
Marul (İnceberg)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	250	220	210	210	200	200
	Üretim Miktarı (Ton)	187	154	126	126	120	120
Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	10	24	25	25	25	25
	Üretim Miktarı (Ton)	3	6	6	6	6	6
Tere	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0



Nane	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YAPRAĞI YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>560</b>	<b>519</b>	<b>510</b>	<b>510</b>	<b>490</b>	<b>490</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>705</b>	<b>591</b>	<b>504</b>	<b>504</b>	<b>474</b>	<b>475</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	700	230	200	200	200	200
	Üretim Miktarı (Ton)	1400	736	600	601	600	600
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	700	320	300	300	300	300
	Üretim Miktarı (Ton)	1400	880	750	750	750	750
Biber (Salçalık, Kapyra)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	50	70	70	70	70	70
	Üretim Miktarı (Ton)	30	105	91	91	91	91
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	200	160	150	150	150	150
	Üretim Miktarı (Ton)	120	240	195	195	195	195
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	200	220	220	220	220
	Üretim Miktarı (Ton)	0	400	396	396	396	396
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	0	50	50	50	50	50
	Üretim Miktarı (Ton)	0	125	105	105	100	100
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	1600	1700	1700	1700	800
	Üretim Miktarı (Ton)	0	4795	4497	4459	4573	2023
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	10	12	12	12	12	12
	Üretim Miktarı (Ton)	15	24	20	20	20	20
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	20	25	24	24	24	24
	Üretim Miktarı (Ton)	40	69	60	60	60	60
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	180	200	200	200	200	200
	Üretim Miktarı (Ton)	27	20	16	16	16	16
<b>MEYVESİ YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>1860</b>	<b>2867</b>	<b>2926</b>	<b>2926</b>	<b>2926</b>	<b>2026</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>3032</b>	<b>7394</b>	<b>6730</b>	<b>6693</b>	<b>6801</b>	<b>4251</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	50	24	24	20	20	20
	Üretim Miktarı (Ton)	55	41	34	30	30	30
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	0	30	30	30	30	30
	Üretim Miktarı (Ton)	0	68	60	60	60	60
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	250	80	80	80	80	50
	Üretim Miktarı (Ton)	250	200	160	160	160	99
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	180	100	110	110	100	100

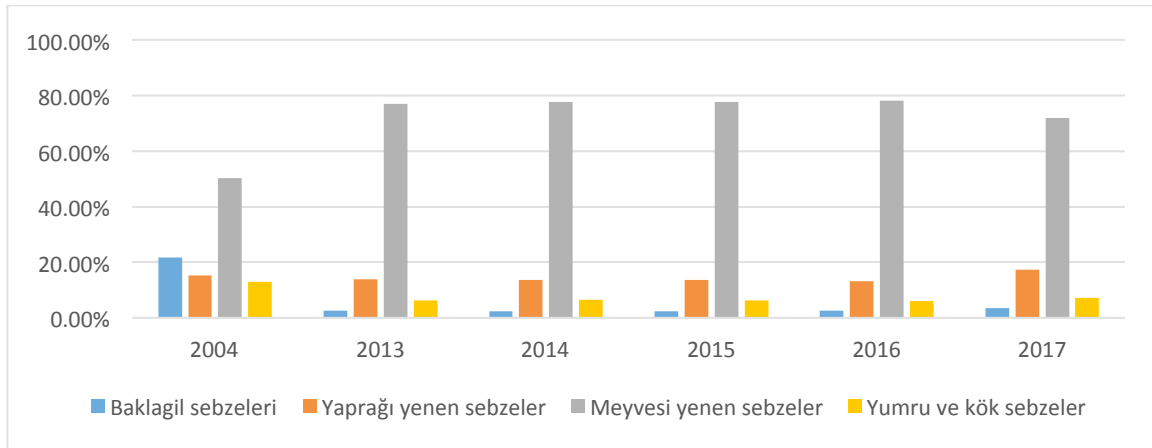
	Üretim Miktarı (Ton)	540	200	187	187	169	170
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU VE KÖK SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>480</b>	<b>234</b>	<b>244</b>	<b>240</b>	<b>230</b>	<b>200</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>845</b>	<b>509</b>	<b>441</b>	<b>437</b>	<b>419</b>	<b>359</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 140'ta ve grafiksel gösterimi Grafik 51'de sunulmuştur. Buna göre meyvesi yenen sebzeler, Ilgın ilçesindeki tüm sebzelerin ekim alanı içinde 2004 yılında %50,27'lik bir orana sahipken bu oran 2016 yılında %78,11 ve 2017 yılında %71,95 olmuştur. Yıllar içindeki değişim oranına bakıldığında en önemli değişimin baklagil sebzelerinde olduğu görülmektedir. Baklagil sebzeler 2004 yılında %21,62 orana sahipken 2017 yılında %3,55'e kadar düşmüştür.

**Tablo 140. Ilgın İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	21,62	2,69	2,39	2,39	2,67	3,55
Yaprağı yenen sebzeler	15,14	13,95	13,53	13,54	13,08	17,40
Meyvesi yenen sebzeler	50,27	77,07	77,61	77,70	78,11	71,95
Yumru ve kök sebzeler	12,97	6,29	6,47	6,37	6,14	7,10



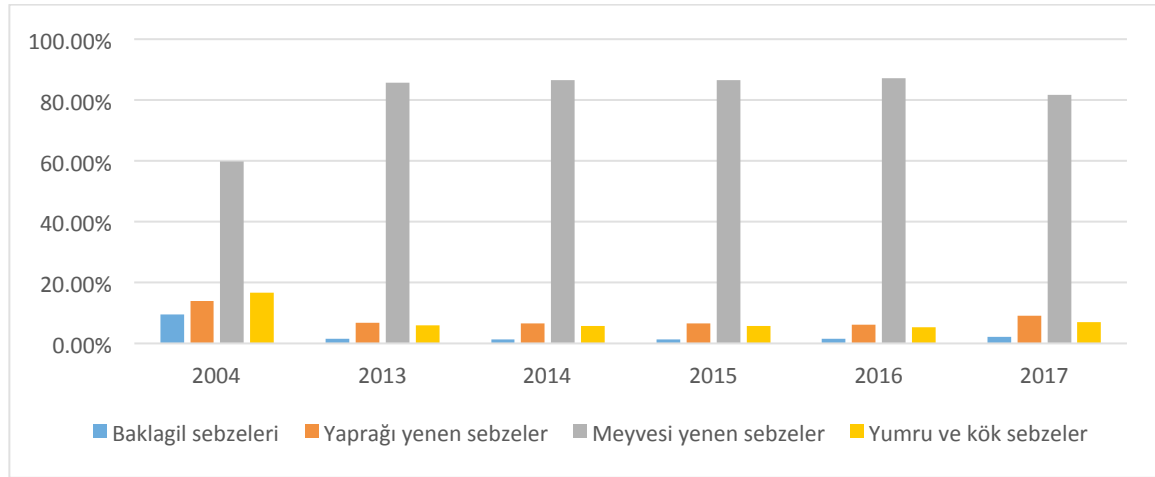
**Grafik 51. Ilgın İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Ilgın'da sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 141'de ve grafiksel sunumu Grafik 52'de gösterilmiştir. Bu kapsamda baklagil sebzelerde yıllar itibariyle önemli bir düşüş ve meyvesi yenen sebzelerde önemli bir artış

görülmektedir. Meyvesi yenen sebzelerin üretiminin tüm sebze ürünleri içindeki payı 2004 yılında %59,81 iken 2013 yılında %85,74'e kadar ulaşmış, sonrasında yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında %81,80 olmuştur. Genel olarak 2004-2017 kıyasında baklagil sebzeler, yaprağı yenen sebzeler ve yumru ve kök sebzelerin düşüş gösterdiği, meyvesi yenen sebzelerin ise artış gösterdiği söylenebilir.

**Tablo 141. Ilgın İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	9,61	1,51	1,34	1,34	1,43	2,16
Yaprağı yenen sebzeler	13,91	6,85	6,48	6,51	6,07	9,14
Meyvesi yenen sebzeler	59,81	85,74	86,51	86,50	87,13	81,80
Yumru ve kök sebzeler	16,67	5,90	5,67	5,65	5,37	6,91



**Grafik 52. Ilgın İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

### 2.8.1.3. Ilgın'da Meyveler

Ilgın ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait meyve ekim durumu Tablo 142'de gösterilmiştir. Üzümsü meyveler, meyveler içinde en çok değişim geçiren meyvedir. 2004 yılında 11.860 dekar ekim alanı ve 663 ton üretim miktarına sahip olan üzümsü meyveler 2017 yılında 370 dekar ekim alanı ve 336 ton üretim miktarına gerilemiştir. Üzümsü meyveler içinde sofralık çekirdekli üzüm dikkat çekmektedir. Yumuşak çekirdekli 2004 yılına kıyasla 2013 yılında düşmüş, sonrasında yatay bir eğilim sergileyerek 2017 yılında 4.585 dekar ekim alanı ve 2.176 ton üretim miktarını temsil etmiştir. Sert kabuklular ve sert çekirdeklilerdeki eğilim ise yumuşak çekirdekliye çok benzemekte olup 2013 yılında 2004

yılına kıyasla ekim alanı ve üretim miktarı açısından düşüş yaşanmış, sonrasında yatay bir seyir izlenmiştir.

**Tablo 142. Ilgın İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Meyveler	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	8150	300	300	300	300	300
	Üretim Miktarı (Ton)	488	290	300	225	201	231
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	3710	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	160	0	0	0	0	0
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	0	50	50	50	50	70
	Üretim Miktarı (Ton)	0	74	75	75	68	105
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	15	0	0	0	0	0
Nar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>11860</b>	<b>350</b>	<b>350</b>	<b>350</b>	<b>350</b>	<b>370</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>663</b>	<b>364</b>	<b>375</b>	<b>300</b>	<b>269</b>	<b>336</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	4200	2319	2350	2350	2360	2399
	Üretim Miktarı (Ton)	2703	628	576	576	587	614
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	1810	1915	1950	1950	1960	1966
	Üretim Miktarı (Ton)	1161	896	808	808	745	827
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	0	66	65	65	65	65
	Üretim Miktarı (Ton)	0	126	113	113	122	121
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	0	25	25	25	25	25
	Üretim Miktarı (Ton)	0	37	40	40	34	39
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	50	111	110	110	110	110
	Üretim Miktarı (Ton)	746	373	375	375	398	417
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	0	10	10	10	10	20
	Üretim Miktarı (Ton)	120	161	165	132	107	158
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>6060</b>	<b>4446</b>	<b>4510</b>	<b>4510</b>	<b>4530</b>	<b>4585</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>4730</b>	<b>2221</b>	<b>2077</b>	<b>2044</b>	<b>1993</b>	<b>2176</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	0	12	12	12	12	12
	Üretim Miktarı (Ton)	515	305	317	317	298	246
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	10	10	10	10	10
	Üretim Miktarı (Ton)	340	68	68	68	68	68

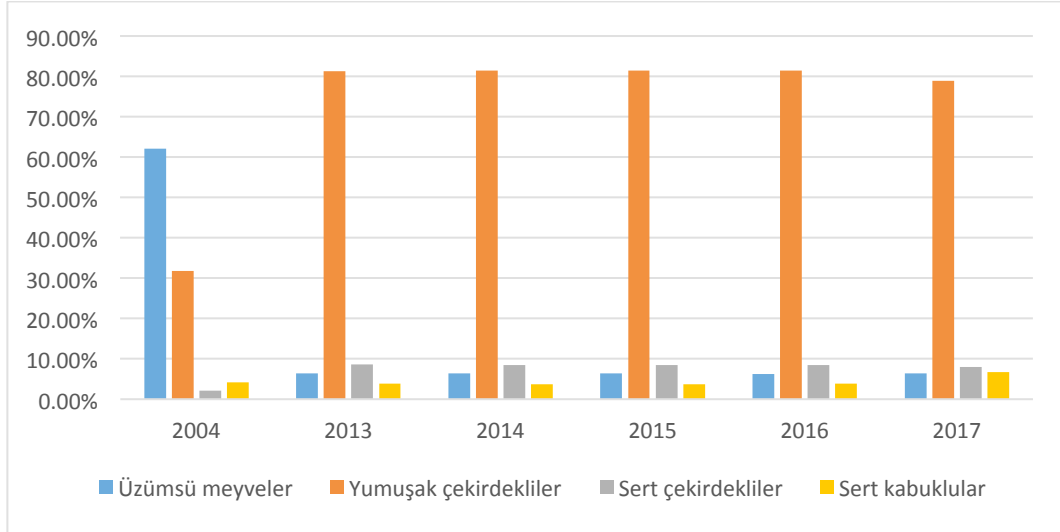
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	170	176	175	175	175	175
	Üretim Miktarı (Ton)	321	267	252	229	211	225
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	220	227	225	225	225	225
	Üretim Miktarı (Ton)	429	255	238	238	235	238
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	0	30	30	30	30	30
	Üretim Miktarı (Ton)	50	82	84	84	80	84
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	0	10	10	10	10	10
	Üretim Miktarı (Ton)	630	172	159	159	157	228
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	4	4	4	4	4
	Üretim Miktarı (Ton)	61	20	21	21	21	21
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>390</b>	<b>469</b>	<b>466</b>	<b>466</b>	<b>466</b>	<b>466</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>2346</b>	<b>1169</b>	<b>1139</b>	<b>1116</b>	<b>1070</b>	<b>1110</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	500	102	101	101	101	96
	Üretim Miktarı (Ton)	196	224	234	234	201	201
Şam Fıstığı (Antep Fıstığı)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	290	107	106	106	110	297
	Üretim Miktarı (Ton)	171	201	195	176	164	167
<b>SERT KABUKLULAR TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>790</b>	<b>209</b>	<b>207</b>	<b>207</b>	<b>211</b>	<b>393</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>367</b>	<b>425</b>	<b>429</b>	<b>410</b>	<b>365</b>	<b>368</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

İlgın'da meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında meyve ürünlerinin %62,09'u üzüksü meyvelerden oluşurken 2013 yılında bu oran %6,39'a kadar düşmüştür. Bu köklü değişikliğin karşı cephesini yumuşak çekirdekli oluşturmuş ve 2004 yılında meyve ürünlerinin ekim alanlarının %31,73'ünü temsil ederken 2013 yılında %81,22'sini oluşturmuştur. 2013 yılındaki oranlar sonraki yıllarda genel olarak yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılında aynı sıralamayı korumuştur. Meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 143'te ve grafiksel gösterimi Grafik 53'te sunulmuştur.

**Tablo 143. İlgın İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüksü meyveler	62,09	6,39	6,33	6,33	6,30	6,36
Yumuşak çekirdekli	31,73	81,22	81,51	81,51	81,52	78,86
Sert çekirdekli	2,04	8,57	8,42	8,42	8,39	8,02
Sert kabuklular	4,14	3,82	3,74	3,74	3,80	6,76

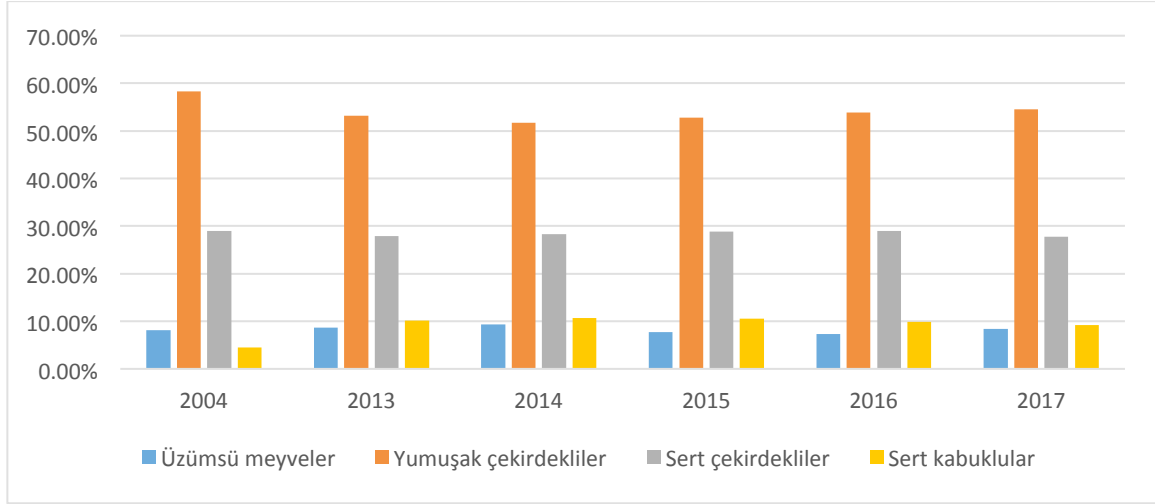


**Grafik 53. Iğın İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Iğın'da meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ilk iki sırada değişiklik olmadığı ve tüm yıllar itibariyle yumuşak çekirdekli ilk sırada ve sert çekirdekli ikinci sırada olduğu görülmektedir. 2013 yılında 2004 yılına kıyasla üçüncü ve dördüncü sıralama yer değiştirmiş, sonraki yıllarda bu sıralamayı korumuş ve böylece 2017 yılında üçüncü sırayı sert kabuklu ve son sırayı üzümü meyveler almıştır. Elde edilen bulgular Tablo 144'te ve grafiksel sunumu Grafik 54'te gösterilmiştir.

**Tablo 144. Iğın İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	8,18	8,71	9,33	7,75	7,28	8,42
Yumuşak çekirdekli	58,35	53,15	51,67	52,82	53,91	54,54
Sert çekirdekli	28,94	27,97	28,33	28,84	28,94	27,82
Sert kabuklu	4,53	10,17	10,67	10,59	9,87	9,22



**Grafik 54. İlgin İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### 2.8.1.4. İlgin'da Baharat Bitkileri

Ilgın ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait baharat bitkileri ekim alanları ve üretim miktarları Tablo 145'te gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 4.900 dekar olan ekim alanı 2017 yılında 5.200 dekara ulaşmış, 2004 yılında 435 ton olan üretim miktarı ise 2017 yılında 222 tona kadar düşmüştür. Baharat bitkileri arasında işlenmemiş anason ve işlenmemiş kimyon dikkat çekmektedir.

**Tablo 145. İlgin İlçesinde Yıllar İtibariyle Baharat Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Baharat Bitkileri	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Anason, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	0	3500	3500	3500	3500	3000
	Üretim Miktarı (Ton)	0	193	168	140	140	120
Kimyon, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	4900	2100	2100	2500	2500	2000
	Üretim Miktarı (Ton)	435	126	105	100	113	90
Kişniş, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çörek Otu Tohumu	Toplu Alan (Dekar)	0	0	0	0	500	200
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	30	12
<b>BAHARAT</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>4900</b>	<b>5600</b>	<b>5600</b>	<b>6000</b>	<b>6500</b>	<b>5200</b>
<b>BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>435</b>	<b>319</b>	<b>273</b>	<b>240</b>	<b>283</b>	<b>222</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

#### 2.8.1.5. İlgin'da Süs Bitkileri

Ilgın ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait süs bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

### 2.8.1.6. Ilgın'da Örtüaltı Tarım Alanı

Ilgın ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarım alanları incelendiğinde, yalnızca 2004 yılında 1 dekarlık plastik sera uygulaması ile karşılaşılmaktadır. Bunun dışındaki yıllarda Ilgın'da örtüaltı tarım uygulamasına rastlanmamıştır.

### 2.8.2. Ilgın'da Tarımsal Alet ve Makine

Ilgın'daki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

#### 2.8.2.1. Ilgın'da Biçerdöver İstatistikleri

Ilgın ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait biçerdöver sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 146'da gösterilmiştir. Buna göre ilçede 2004 yılında 47 adet biçerdöver bulunurken yıllar içinde düzenli bir artış göstererek 2017 yılında 70 adet biçerdövere ulaşılmıştır.

**Tablo 146. Ilgın İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları**

<b>Biçerdöver (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Biçerdöver (0-5 Yaş)	0	11	13	15	16	17
Biçerdöver (6-10 Yaş)	0	19	22	26	27	27
Biçerdöver (11-20 Yaş)	0	8	8	9	10	11
Biçerdöver (21 Yaş Ve Üzeri)	47	14	12	14	15	15
<b>TOPLAM</b>	<b>47</b>	<b>52</b>	<b>55</b>	<b>64</b>	<b>68</b>	<b>70</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

#### 2.8.2.2. Ilgın'da Traktör İstatistikleri

Ilgın ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 147'de gösterilmiştir. Buna göre Ilgın ilçesinde 2004 yılında 2.041 adet traktör varken 2013 yılında bu sayı 4.333'e çıkmıştır. Sonraki yıllar düzenli artış olmuş ve 2017 yılında 4.469 adet traktöre ulaşılmıştır.



**Tablo 147. Ilgın İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

Traktör (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	0	20	21	23	23	23
Traktör - Tek Akslı (5 Bg'Den Fazla)	0	12	13	15	15	15
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	0	5	7	8	8	8
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	5	26	30	31	31	31
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	45	100	105	107	107	107
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	965	1900	1910	1920	1925	1930
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	970	2100	2115	2130	2150	2155
Traktör - İki Akslı (70 Bg'Den Fazla)	56	170	180	185	195	200
<b>TOPLAM</b>	<b>2041</b>	<b>4333</b>	<b>4381</b>	<b>4419</b>	<b>4454</b>	<b>4469</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.8.2.3. Ilgın'da Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri

Ilgın ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 148'de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 18.289 adet olan diğer alet ve makine sayısı 2013 yılında 32.808'e kadar yükselmiş, sonraki yıllarda dalgalı ve yatay bir grafik çizerek 2017 yılında 32.387 adeti temsil etmiştir.

**Tablo 148. Ilgın İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

Diğer Alet ve Makine (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Karasaban	0	0	0	0	0	0
Hayvan pulluğu	1800	0	0	0	0	0
Kulaklı traktör pulluğu	2040	2280	2325	2351	2355	2360
Ark açma pulluğu	92	98	98	98	98	98
Diskli traktör pulluğu	200	220	225	230	235	235
Diskli anız pulluğu (vanvey)	253	215	225	230	235	235
Kulaklı anız pulluğu	0	0	0	0	0	0
Toprak frezesi (rotovator)	53	100	105	105	110	110
Kültivatör	135	190	195	200	202	204
Merdane	250	302	305	307	310	315
Diskli tırmık (diskarolar)	165	1545	1565	1570	1580	1580
Dişli tırmık	1050	955	975	1000	1010	1010
Kombikürüm (karma tırmık)	12	305	310	313	315	315
Ot tırnığı	40	255	260	250	250	255
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	845	900	915	925	935	940
Kombine hububat ekim makinesi	615	1550	1590	1600	1610	1615
Patates dikim makinesi	10	8	10	10	11	11
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	4	11	18	18	20	23
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	2030	3900	3930	3935	3940	3950
Orak makinesi	105	105	110	110	110	105
Biçer bağlar makinesi	0	0	0	0	0	0
Balya makinesi	20	83	88	91	95	100
Tınaz makinesi	45	0	0	0	0	0
Döven	30	0	0	0	0	0

Patates sökme makinesi	0	18	18	18	18	18
Kombine patates hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Pancar sökme makinesi	35	100	103	106	108	110
Kombine pancar hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	8	500	510	515	520	520
Ot Silaj Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır Silaj Makinesi	11	38	45	47	50	52
Mısır Daneleme Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Selektör (sabit veya seyyar)	24	25	25	3	3	4
Yem hazırlama makinesi	15	25	30	42	45	50
Sap parçalama makinesi	0	0	0	0	0	0
Sırt pülverizatörü	690	660	670	675	675	675
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	0	0	0	0	0	0
Kuyruk milinden hareketli pülverizatör	1568	2050	2100	2110	2110	2110
Motorlu pülverizatör	41	45	45	45	47	47
Tozlayıcı	3	6	6	5	4	4
Atomizör	95	78	78	78	80	80
Santrifüj pompa	53	50	55	60	60	62
Elektropomp	235	225	235	235	240	240
Motopomp (Termik)	589	1530	1540	1540	1540	1540
Derin kuyu pompa	25	250	255	255	255	255
Yağmurlama tesisi	420	2020	2030	2035	2040	2050
Krema makinesi	230	200	200	200	170	160
Kuluçka makinesi	0	0	0	0	0	0
Civeiv ana makinesi	0	0	0	0	0	0
Süt sağım tesisi	0	38	42	42	45	47
Süt sağım makinesi (seyyar)	370	6500	6520	6400	6300	5500
Römork (Tarım arabası)	2178	2500	2550	2570	2600	2620
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	290	405	410	415	418	418
Dip kazan (subsoiler)	32	38	40	42	43	43
Rototiller	3	6	12	13	15	15
Taş toplama makinesi	2	3	8	9	10	11
Toprak tesviye makinesi	2	2	2	2	2	2
Set yapma makinesi	0	0	0	0	0	0
Toprak burgusu	5	2	2	1	1	1
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	180	200	210	215	220	220
Pnömatik ekim makinesi	5	88	95	97	99	101
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	0	0	0	0	0	0
Anıza ekim makinesi	0	3	8	9	10	16
Fide dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	1150	945	945	900	890	880
Sap toplamalı saman yapma makinesi	63	210	210	210	215	215
Saman aktarma-boşaltma makinesi	56	200	200	190	192	190
Motorlu tırpan	0	0	0	0	0	0
Ürün kurutma makinesi	0	0	0	0	0	0
Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör hariç)	0	0	0	0	0	0

Yem dağıtıcı römork	0	0	0	0	0	0
Damla sulama tesisi	2	400	405	415	430	440
Yayık	31	21	21	20	17	15
Kepçe (Tarımda kullanılan)	84	405	410	412	415	415
<b>TOPLAM</b>	<b>18289</b>	<b>32808</b>	<b>33284</b>	<b>33274</b>	<b>33308</b>	<b>32587</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

## 2.9. Kadınhanı ve Tarım

Kadınhanı ilçesinin tarımsal verilerine yönelik değerlendirme yapılırken, öncelikle ilçedeki tarım alanlarının 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki dağılımına ilişkin detaylar incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 149'da sunulmuştur. Buna göre, tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı 2004 yılında 1.020.320 dekar iken 2013 yılında 1.005.024 dekar olmuş, 2017 yılında ise 875.856 dekara düşmüştür. Sebze alanına yönelik seyir incelendiğinde yıllar itibariyle dalgalı bir grafik göze çarpmaktadır. Bu kapsamda 2004 yılında 1.190 dekar olan sebze alanı, 2013 yılında 2.168 dekara yükselmiş, ancak 2017 yılında 381 dekara kadar düşmüştür. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin alan dağılımı incelendiğinde 2004 yılında 4.240 dekar olan alan 2017 yılında 5.861 dekar olmuştur. Kadınhanı ilçesinde süs bitkilerine yönelik bir alana rastlanmamıştır. Ayrıca 2004 yılında 647.510 dekar olan nadas alanı 2013 yılında 646.205 dekar olmuş, 2015 yılına kadar yatay bir seyir izlemiş, 2016 yılında önemli bir düşüşe uğramış ve 2017 yılında 172.552 dekar olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 149. Kadınhanı İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

Tarım Alanı (Dekar)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	1020320	1005024	1074246	1070815	877070	875856
Sebze alanı	1190	2168	1300	1300	1771	381
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	4240	3565	4012	5773	4249	5861
Süs bitkileri alanı	0	0	0	0	0	0
Nadas alanı	647510	646205	611005	624741	183898	172552
<b>TOPLAM</b>	<b>1673260</b>	<b>1656962</b>	<b>1690563</b>	<b>1702629</b>	<b>1066988</b>	<b>1054650</b>

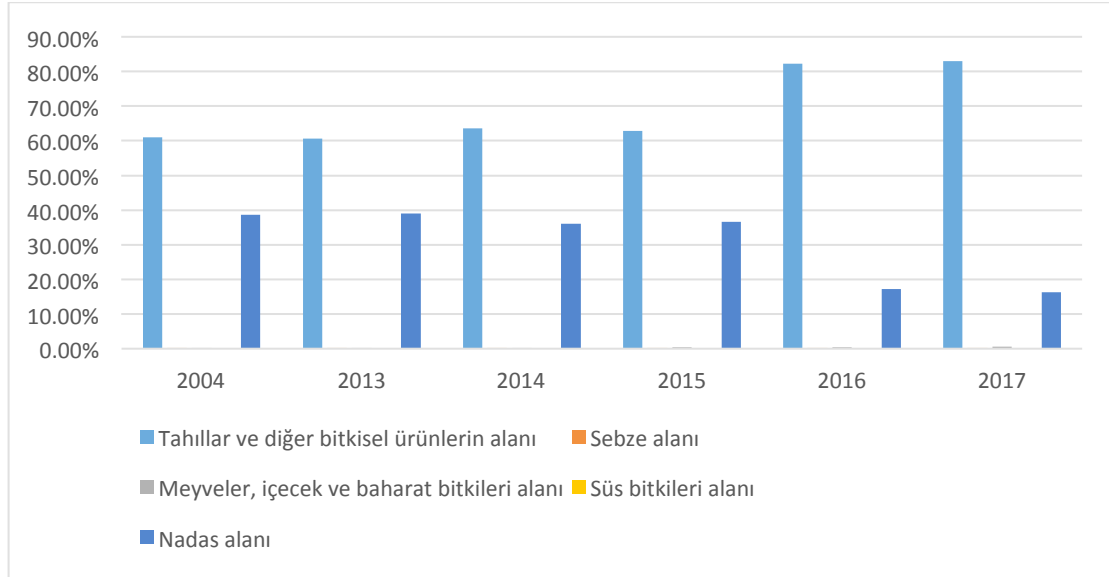
Kaynak: TÜİK, 2018

Kadınhanı ilçesinde tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 150'de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %60,98'i tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı %0,25, sebze alanı %0,07 ve nadas alanı %38,70'dir. Bu oranlar 2015 yılına kadar yatay bir seyir izlemiş, ancak 2016 yılında tahıllar ve diğer bitkisel ürünler lehine önemli artış ortaya çıkmıştır. Sonuçta 2017 yılında toplam tarım alanının %83,05'ini tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, %0,56'sını meyveler, içecek ve baharat bitkileri, %0,04'ünü sebze ve %16,36'sını nadas alanı oluşturmuştur. Kadınhanı ilçesindeki tarım alanlarının yıllar itibariyle oransal dağılımlarının, Hadim ilçesine oldukça benzerlik göstermesi dikkat çekicidir.

**Tablo 150. Kadınhanı İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	60,98	60,65	63,54	62,89	82,20	83,05
Sebze alanı	0,07	0,13	0,08	0,08	0,17	0,04
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	0,25	0,22	0,24	0,34	0,40	0,56
Süs bitkileri alanı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nadas alanı	38,70	39,00	36,14	36,69	17,24	16,36

Kadınhanı ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin görsel Grafik 55'te sunulmuştur.



**Grafik 55. Kadınhanı İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Kadınhanı ilçesinin tarımsal verilerine ilişkin değerlendirmeler, bitkisel üretim istatistikleri ve tarımsal alet ve makine istatistikleriyle yapılmıştır.

### 2.9.1. Kadınhanı'nda Bitkisel Üretim

Bu bölümde, Kadınhanı'nda 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Kadınhanı'nda tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.

### **2.9.1.1. Kadınhanı'nda Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler**

Kadınhanı ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla ait tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 151'de gösterilmiştir. Tahıllara bakıldığında 2004 yılında 920.990 dekar ekim alanı dalgalı bir grafik izleyerek 2017 yılında 675.834 dekara düşmüştür. Kuru baklagiller de dalgalı bir grafik izleyerek 2017 yılında 37.650 dekar olmuştur. Yumru bitkiler, yem bitkileri ve tıbbi bitkiler 2004 yılına kıyasla 2017 yılında artış göstermişlerdir.

**Tablo 151. Kadınhanı İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

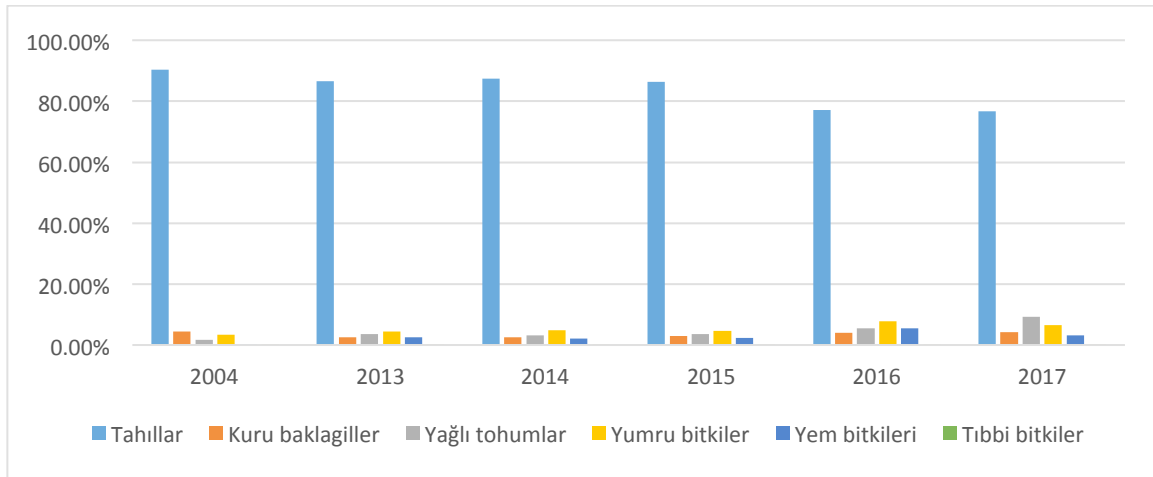
Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Durum Buğdayı	274190	204076	240000	244629	186776	184047
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	193970	330138	359987	343806	265019	274000
Mısır	19960	4132	8789	8372	9007	15640
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	402190	330000	329987	329137	216212	193602
Çavdar	0	291	305	500	500	500
Yulaf	30190	2152	1938	2250	2000	6805
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	490	437	602	1017	1009	1240
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>920990</b>	<b>871226</b>	<b>941608</b>	<b>929711</b>	<b>680523</b>	<b>675834</b>
Fasulye, Kuru	1000	19631	20000	25000	25000	15000
Nohut, Kuru	24990	6013	5500	6100	10200	22000
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Yeşil Mercimek, Kuru	20240	838	900	1000	160	500
Kuru Bezelye	0	0	0	0	76	150
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>46230</b>	<b>26482</b>	<b>26400</b>	<b>32100</b>	<b>35436</b>	<b>37650</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	16690	34640	31333	33529	45399	78500
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	0	500	500	400	400
Haşhaş Tohumu	690	1418	1401	2942	1724	1228
Aspir Tohumu	0	389	450	600	900	500
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>17380</b>	<b>36447</b>	<b>33684</b>	<b>37571</b>	<b>48423</b>	<b>80628</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	200	5000	10000	9675	18335	20000
Şeker Pancarı	33280	40019	41235	39708	50362	36897
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>33480</b>	<b>45019</b>	<b>51235</b>	<b>49383</b>	<b>68697</b>	<b>56897</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	500	750	500	1250
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	500	600	17000	5000
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	440	5500	6119	5500	5500	5500
Korunga (Yeşilot)	0	9550	9550	9550	5597	5597
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaj)	820	9500	7000	8000	6500	8000
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	500	2500
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	6414	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	50	50	6380	500
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>1260</b>	<b>24550</b>	<b>23719</b>	<b>24450</b>	<b>48391</b>	<b>28347</b>
Haşhaş Kapsülü	690	1418	1401	2942	1724	1228
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>690</b>	<b>1418</b>	<b>1401</b>	<b>2942</b>	<b>1724</b>	<b>1228</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Kadınhanı'nda tahıllar ve diğer bitkisel ürün gruplarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranlarına ilişkin dağılım Tablo 152'de ve bu oranların grafiksel gösterimi Grafik 56'da sunulmuştur. Buna göre yıllar içindeki dağılımına bakıldığında tahıllar en önemli oransal dağılıma sahip olmuştur, ancak yıllar itibariyle bu önemde azalış görülmektedir. Kadınhanı ilçesinde tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımları açısından sıralamada önemli değişiklikler olmamakla birlikte tüm yıllar itibariyle tahıllar ilk sırada yer almıştır. 2004 yılında kuru baklagiller ikinci sırada ve yumru bitkiler üçüncü sıradayken 2017 yılında ikinci sırayı yağlı tohumlar ve üçüncü sırayı yumru bitkiler almıştır. Yıllar itibariyle tüm tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekim alanı içinde oransal açıdan önemli değişiklikler olmasa da 2017 yılında kuru baklagiller dördüncü sıraya gerilemiştir.

**Tablo 152. Kadınhanı İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	90,29	86,68	87,34	86,39	77,05	76,75
Kuru baklagiller	4,53	2,63	2,45	2,98	4,01	4,28
Yağlı tohumlar	1,70	3,63	3,12	3,49	5,48	9,16
Yumru bitkiler	3,28	4,48	4,75	4,59	7,78	6,46
Yem bitkileri	0,12	2,44	2,20	2,27	5,48	3,22
Tıbbi bitkiler	0,07	0,14	0,13	0,27	0,20	0,14



**Grafik 56. Kadınhanı İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 151'de dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Kadınhanı'ndaki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle (2004 yılı ve 2013-2017 yılları arası) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 153'te gösterilmiştir. Buna göre tahılların ekim alanı 2004 yılında 225.243 dekar iken 2013 yılında 319.775 dekara yükselmiş, sonraki



yıllar dalgalı bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 257.369 dekara gerilemiştir. Kuru baklagiller 2004 yılında 4.216 dekarlık ekim alanına sahipken 2017 yılında ekim alanı 10.462 dekar olmuştur. Yağlı tohumlar önemli gelişim kaydetmiş, 2004 yılında 1.890 dekar olan ekim alanını 2013 yılında 15.054 dekara yükseltmiş, dört yıl sonra ise (2017 yılında) yaklaşık iki kat daha artarak 30.752 dekara ulaşmıştır. Yumru bitkiler 2004 yılında 159.208 dekarlık ekim alanına sahipken 2017 yılında 348.083 dekar olmuştur. Yem bitkileri 2013 yılında 2004 yılı kıyasına göre önemli artış gösteren ürün gruplarındandır. Bu kapsamda 2004 yılında 2.961 dekar olan ekim alanı 2013 yılında 92.575 dekara yükselmiş, sonrasında dalgalı bir grafik izleyerek 2017 yılında 99.609 dekara ulaşmıştır.

**Tablo 153. Kadınhanı İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Durum Buğdayı	59978	68295	44722	96080	44898	55827
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	39117	135582	94588	158774	98100	106118
Mısır	12818	4078	7807	11021	12056	20476
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	109938	111120	59269	134889	58930	72733
Çavdar	0	65	85	177	171	207
Yulaf	3287	473	387	612	412	1559
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	105	162	167	383	346	449
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>225243</b>	<b>319775</b>	<b>207025</b>	<b>401936</b>	<b>214913</b>	<b>257369</b>
Fasulye, Kuru	200	8814	8143	11420	10109	6682
Nohut, Kuru	2498	898	747	1039	1366	3661
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Yeşil Mercimek, Kuru	1518	87	87	110	19	66
Kuru Bezelye	0	0	0	0	27	53
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>4216</b>	<b>9799</b>	<b>8977</b>	<b>12569</b>	<b>11521</b>	<b>10462</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	1853	14852	11646	15920	18153	30361
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	0	175	202	160	160
Haşhaş Tohumu	37	118	133	181	130	90
Aspir Tohumu	0	84	99	135	206	141
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>1890</b>	<b>15054</b>	<b>12053</b>	<b>16438</b>	<b>18649</b>	<b>30752</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	400	24960	49995	47721	88149	95955
Şeker Pancarı	158808	218906	229893	233800	307578	252128
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>159208</b>	<b>243866</b>	<b>279888</b>	<b>281521</b>	<b>395727</b>	<b>348083</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	750	1125	750	1875
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	1250	1800	30600	9000
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	711	35750	30250	33000	33000	33000
Korunga (Yeşilot)	0	14325	14325	14325	8396	8396
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	2250	42500	33000	39000	30500	42750
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	900	4500
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	962	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	4	5	957	88
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>2961</b>	<b>92575</b>	<b>79579</b>	<b>89255</b>	<b>106065</b>	<b>99609</b>
Haşhaş Kapsülü	34	118	133	181	118	82
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>34</b>	<b>118</b>	<b>133</b>	<b>181</b>	<b>118</b>	<b>82</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 2.9.1.2. Kadınhanı'nda Sebzeçilik

Kadınhanı ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait sebze ekim durumu Tablo 154'te gösterilmiştir. Baklagillerin yalnızca 2004 yılında ekimi ve üretimine rastlanmaktadır. İlçede domates, kavun ve biberin ön plana çıktığı meyvesi yenen sebzeler 2004 yılında 730 dekar ekim alanı ve 1.287 ton üretim miktarına sahipken 2013 yılında 2.150 dekar ekim alanı ve 9.619 ton üretim miktarına çıkmıştır. Ancak 2013-2017 yılları arasında dalgalı seyir izleyerek 2017 yılında 378 dekar ekim alanı ve 1.437 ton üretim miktarına gerilemiştir. 2017 yılında yumru ve kök sebze ekimi ve üretimi görülmemektedir.

**Tablo 154. Kadınhanı İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	150	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	105	0	0	0	0	0
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>BAKLAGİL SEBZELERİ</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>150</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>105</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	2	3
	Üretim Miktarı (Ton)	20	0	0	0	8	12
Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Kıvrıkcık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (İceberg)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	0	18	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	13	0	0	0	0
Tere	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Nane	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YAPRAĞI YENEN</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>10</b>	<b>18</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>2</b>	<b>3</b>

<b>SEBZELER</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>20</b>	<b>13</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>8</b>	<b>12</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	700	750	750	750	1000	200
	Üretim Miktarı (Ton)	1260	2625	2625	2625	4000	800
Biber (Salçalık, Kapyra)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	450	133
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	1575	466
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	0	0	2	0
	Üretim Miktarı (Ton)	14	0	0	0	3	0
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	2	25
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	5	50
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	10	20
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	83	121
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	1400	550	550	120	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	6994	2786	3546	1117	0
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	13	0	0	0	0	0
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	50	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	15	0
<b>MEYVESİ YENEN</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>730</b>	<b>2150</b>	<b>1300</b>	<b>1300</b>	<b>1634</b>	<b>378</b>
<b>SEBZELER</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>1287</b>	<b>9619</b>	<b>5411</b>	<b>6171</b>	<b>6798</b>	<b>1437</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	50	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	100	0	0	0	0	0
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	50	0	0	0	135	0
	Üretim Miktarı (Ton)	100	0	0	0	1080	0
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	200	0	0	0	0	0
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0

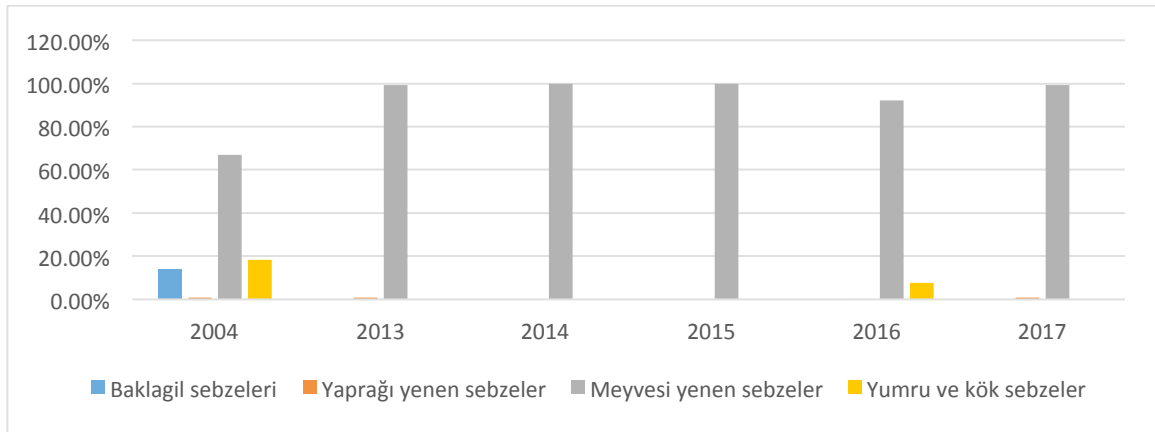
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU VE KÖK SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>200</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>135</b>	<b>0</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>400</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1080</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 155'te ve grafiksel gösterimi Grafik 57'de sunulmuştur. Buna göre meyvesi yenen sebzeler, ilçedeki toplam sebze ekimi içinde 2004 yılında %66,97'lik bir orana sahipken 2014 yılına tamamına ulaşmıştır. 2015 yılında da %100 olarak devam eden bu oran 2016 yılında %92,26'ya düşerken 2017 yılında yeniden artarak %99,21'e ulaşmıştır. Bu kapsamda Kadınhanı ilçesinde 2004-2013 yılları arasında baklagil sebzeler ve yumru ve kök sebzelerin ekiminin sonlandırıldığı ve tümüyle meyvesi yenen sebzelere doğru bir eğilimin başladığı söylenebilir.

**Tablo 155. Kadınhanı İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	13,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yaprağı yenen sebzeler	0,92	0,83	0,00	0,00	0,11	0,79
Meyvesi yenen sebzeler	66,97	99,17	100,00	100,00	92,26	99,21
Yumru ve kök sebzeler	18,35	0,00	0,00	0,00	7,62	0,00



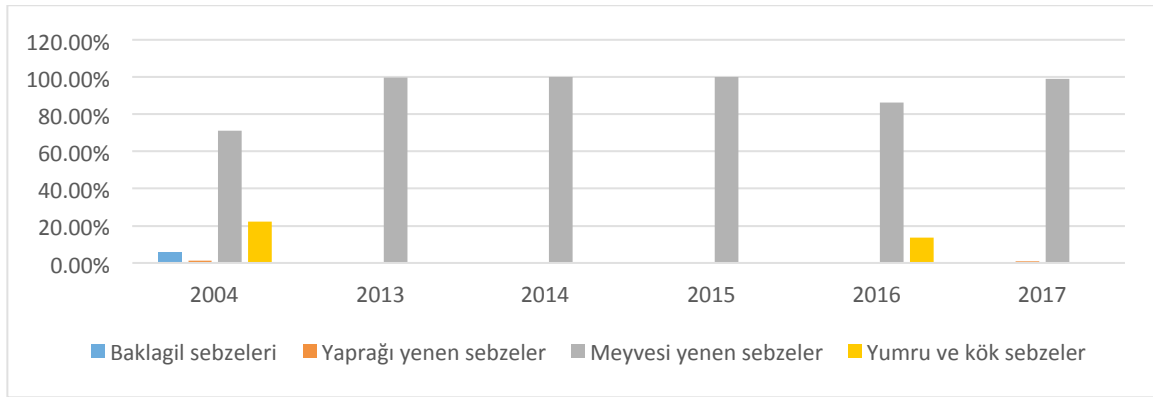
**Grafik 57. Kadınhanı İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Kadınhanı'nda sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 156'da ve grafiksel sunumu Grafik 58'de gösterilmiştir. Ekim alanlarındaki oransal dağılıma benzer şekilde meyvesi yenen sebzeler 2004 yılında %71,03'lük paya sahipken 2014 yılında tümünü elde etmiş ve 2015 yılında da bu oranı korumuştur. 2016

yılında meyvesi yenen sebzeler yerini kısmen yumru ve kök sebzelere bırakmış, ancak 2017 yılında yeniden artış göstererek %99,17'ye ulaşmıştır.

**Tablo 156. Kadınhanı İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	5,79	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yaprağı yenen sebzeler	1,10	0,13	0,00	0,00	0,10	0,83
Meyvesi yenen sebzeler	71,03	99,87	100,00	100,00	86,20	99,17
Yumru ve kök sebzeler	22,08	0,00	0,00	0,00	13,70	0,00



**Grafik 58. Kadınhanı İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

### 2.9.1.3. Kadınhanı'nda Meyveler

Kadınhanı ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait meyve ekim durumu Tablo 157'de gösterilmiştir. Buna göre 2004-2017 kıyasıyla üzümü meyvelerin ekim alanı azalırken üretim miktarı yatay bir grafik izlemiş, yumuşak çekirdekli meyvelerin ekim alanı ve üretim miktarı birlikte azalmış, sert çekirdekli meyvelerin ekim alanı azalırken üretim miktarı artmış, sert kabukluların ise ekim alanı ve üretim miktarı birlikte artmıştır.

**Tablo 157. Kadınhanı İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Meyveler	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	80	10	10	10	7	6
	Üretim Miktarı (Ton)	15	3	3	2	2	2
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	0	3	3	3	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	3	3	3	0	0
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	5	11	12	18	18	16
Nar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>80</b>	<b>13</b>	<b>13</b>	<b>13</b>	<b>7</b>	<b>6</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>20</b>	<b>17</b>	<b>18</b>	<b>23</b>	<b>20</b>	<b>18</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	80	50	50	50	50	51
	Üretim Miktarı (Ton)	202	180	12	180	165	165
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	250	153	152	152	140	140
	Üretim Miktarı (Ton)	1022	637	21	638	554	614
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	10	10	10	10	10	10
	Üretim Miktarı (Ton)	0	24	2	23	23	23
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	16	16	16	16
	Üretim Miktarı (Ton)	65	55	0	114	117	140
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	2	2	2	2
	Üretim Miktarı (Ton)	14	20	21	32	22	29
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>340</b>	<b>213</b>	<b>230</b>	<b>230</b>	<b>218</b>	<b>219</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>1303</b>	<b>916</b>	<b>56</b>	<b>987</b>	<b>881</b>	<b>971</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	5	5
	Üretim Miktarı (Ton)	0	53	0	149	138	109
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	15	0	12	11	9
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	100	102	102	102	90	85
	Üretim Miktarı (Ton)	18	177	0	167	144	137
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	20	15	15	15	13	13
	Üretim Miktarı (Ton)	17	27	0	24	22	22
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	7	6	0	8	7	7

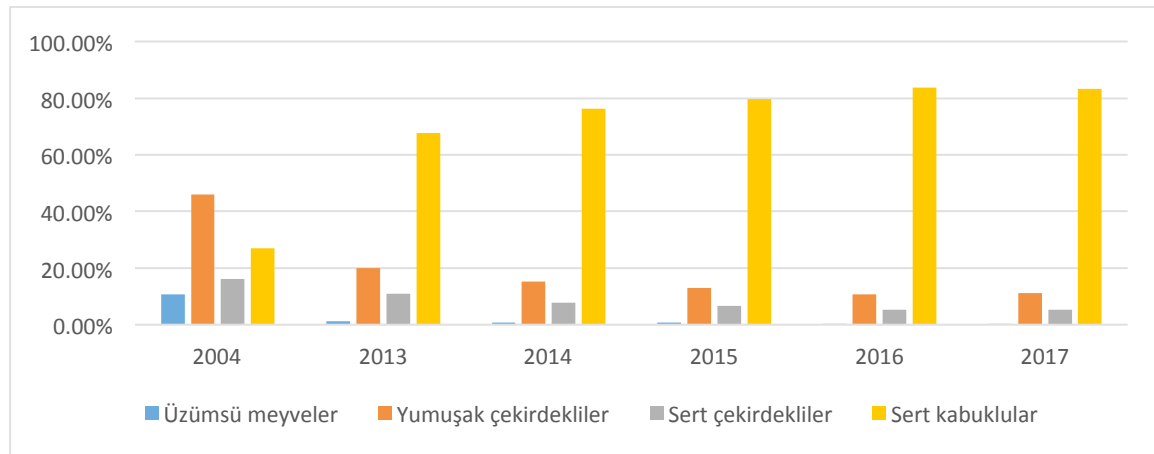
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	70	4	88	79	75
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	5	5	5	6	5	5
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>120</b>	<b>117</b>	<b>117</b>	<b>117</b>	<b>108</b>	<b>103</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>47</b>	<b>353</b>	<b>9</b>	<b>454</b>	<b>406</b>	<b>364</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	0	30	413	413	713	675
	Üretim Miktarı (Ton)	0	49	0	106	134	140
Şam Fıstığı (Antep Fıstığı)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	200	692	739	1000	1000	958
	Üretim Miktarı (Ton)	0	18	3	43	84	69
<b>SERT KABUKLULAR TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>200</b>	<b>722</b>	<b>1152</b>	<b>1413</b>	<b>1713</b>	<b>1633</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>0</b>	<b>67</b>	<b>3</b>	<b>149</b>	<b>218</b>	<b>209</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 158'de ve grafiksel gösterimi Grafik 59'da sunulmuştur. 2004 yılında %45,95 oran ile en yüksek paya sahip olan meyve yumuşak çekirdekli iken 2017 yılında %83,27 oran ile sert kabuklular en fazla paya sahip meyve olmuştur. Bu kapsamda 2004 yılında yumuşak çekirdekli, sert kabuklular, sert çekirdekli ve üzüksü meyveler sıralaması yerini 2017 yılında sert kabuklular, yumuşak çekirdekli, sert çekirdekli ve üzüksü meyvelere bırakmıştır.

**Tablo 158. Kadınhanı İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüksü meyveler	10,81	1,22	0,86	0,73	0,34	0,31
Yumuşak çekirdekli	45,95	20,00	15,21	12,97	10,65	11,17
Sert çekirdekli	16,22	10,99	7,74	6,60	5,28	5,25
Sert kabuklular	27,03	67,79	76,19	79,70	83,72	83,27



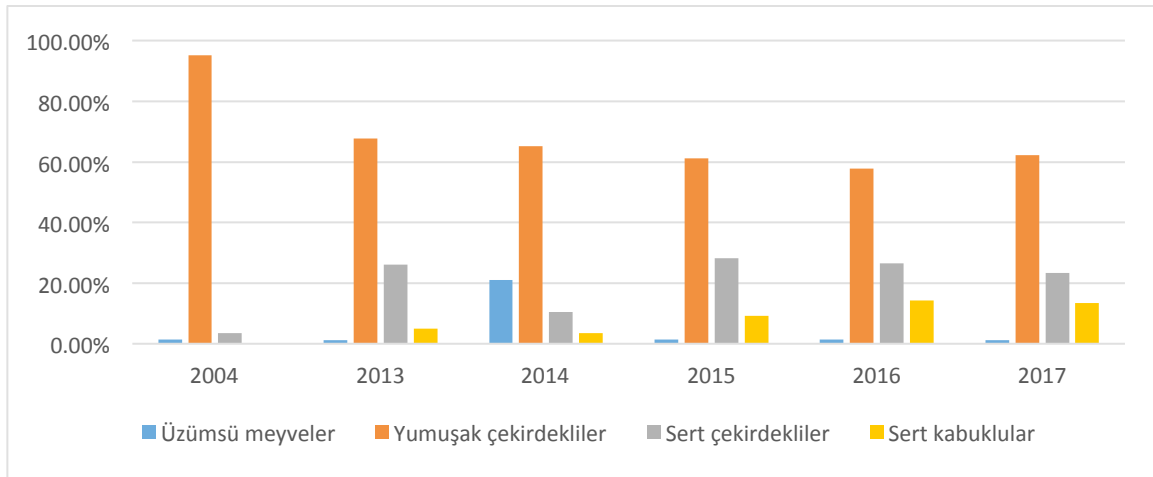
**Grafik 59. Kadınhanı İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**



Kadınhanı’da meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları Tablo 159’da ve grafiksel gösterimi Grafik 60’da sunulmuştur. Buna göre Kadınhanı ilçesinde meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılım 2004 yılında %95,11 yumuşak çekirdekli, %3,43 sert çekirdekli, %1,46 üzüm meyveler iken 2017 yılında %62,16 yumuşak çekirdekli, %23,30 sert çekirdekli, %13,38 sert kabuklu ve %1,15 üzüm meyveler şeklinde olmuştur. Burada en dikkat çekici değişim yumuşak çekirdekli oranında meydana gelen azalış, sert çekirdekli ve sert kabukluların oranında meydana gelen artıştır.

**Tablo 159. Kadınhanı İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüm meyveler	1,46	1,26	20,93	1,43	1,31	1,15
Yumuşak çekirdekli	95,11	67,70	65,12	61,19	57,77	62,16
Sert çekirdekli	3,43	26,09	10,47	28,15	26,62	23,30
Sert kabuklu	0,00	4,95	3,49	9,24	14,30	13,38



**Grafik 60. Kadınhanı İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### 2.9.1.4. Kadınhanı’nda Baharat Bitkileri

Kadınhanı ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait baharat bitkileri ekim alanları ve üretim miktarları Tablo 160’da gösterilmiştir. Buna göre 2016 yılı hariç ilgili tarihlerde ilçede baharat bitkileri olarak yalnızca işlenmemiş kimyon ekimi ve üretimi mevcuttur. Bu kapsamda 2004 yılında 3.500 dekar olan işlenmemiş kimyon ekim alanı dalgalı bir seyir izleyerek 2017 yılında 3.900 dekara ulaşmıştır. İşlenmemiş kimyonun üretim miktarı

incelendiğinde ise dalgalı bir seyir göze çarpmakta olup 2004 yılında 107 ton olan üretimin 2017 yılında 312 ton olarak gerçekleştiği görülmektedir.

**Tablo 160. Kadınhanı İlçesinde Yıllar İtibariyle Baharat Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Baharat Bitkileri	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Anason, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kimyon, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	3500	2500	2500	4000	2000	3900
	Üretim Miktarı (Ton)	107	125	125	320	160	312
Kışniş, İşlenmemiş	Toplu Alan (Dekar)	0	0	0	0	98	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	13	0
Çörek Otu Tohumu	Toplu Alan (Dekar)	0	0	0	0	105	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	16	0
<b>BAHARAT</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>3500</b>	<b>2500</b>	<b>2500</b>	<b>4000</b>	<b>2203</b>	<b>3900</b>
<b>BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>107</b>	<b>125</b>	<b>125</b>	<b>320</b>	<b>189</b>	<b>312</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

#### 2.9.1.5. Kadınhanı'nda Süs Bitkileri

Kadınhanı ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait süs bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

#### 2.9.1.6. Kadınhanı'nda Örtüaltı Tarım Alanı

Kadınhanı ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarım alanı uygulaması bulunmamaktadır.

#### 2.9.2. Kadınhanı'nda Tarımsal Alet ve Makine

Kadınhanı'ndaki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

##### 2.9.2.1. Kadınhanı'nda Biçerdöver İstatistikleri

Kadınhanı ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait biçerdöver sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 161'de gösterilmiştir. Buna göre ilçede 2004 yılında 105 adet, 2017 yılında ise 116 adet biçerdöver vardır.

**Tablo 161. Kadınhanı İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları**

<b>Biçerdöver (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Biçerdöver (0-5 Yaş)	20	35	40	40	40	43
Biçerdöver (6-10 Yaş)	30	25	25	25	23	24
Biçerdöver (11-20 Yaş)	50	50	50	50	47	48
Biçerdöver (21 Yaş Ve Üzeri)	5	1	1	1	2	1
<b>TOPLAM</b>	<b>105</b>	<b>111</b>	<b>116</b>	<b>116</b>	<b>112</b>	<b>116</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.9.2.2. Kadınhanı'nda Traktör İstatistikleri

Kadınhanı ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 162'de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 2.560 adet olan traktör sayısı 2013 ve 2017 yıllarında 2.550 adet olmuştur.

**Tablo 162. Kadınhanı İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

<b>Traktör (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - Tek Akslı (5 Bg'Den Fazla)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	10	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	250	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	590	450	400	400	370	370
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	1210	1400	1400	1400	1400	1400
Traktör - İki Akslı (70 Bg'Den Fazla)	500	700	750	750	750	780
<b>TOPLAM</b>	<b>2560</b>	<b>2550</b>	<b>2550</b>	<b>2550</b>	<b>2520</b>	<b>2550</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.9.2.3. Kadınhanı'nda Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri

Kadınhanı ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 163'te gösterilmiştir. Buna göre diğer alet ve makine sayıları 2016 yılı hariç düzenli bir artış göstermiştir. 2004 yılında 20.754 adet diğer alet ve makine varken 2013 yılında 24.458 adet ve 2017 yılında 25.516 adet diğer alet ve makine bulunmaktadır.

**Tablo 163. Kadınhanı İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

<b>Diğer Alet ve Makine (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Karasaban	0	0	0	0	0	0
Hayvan pulluğu	40	0	0	0	0	0
Kulaklı traktör pulluğu	2560	3000	3000	3000	3000	3000
Ark açma pulluğu	30	18	16	16	14	12
Diskli traktör pulluğu	435	330	300	300	280	260
Diskli anız pulluğu (vanvey)	110	140	140	140	145	145

Kulaklı anız pulluğu	60	60	55	55	55	55
Toprak frezesi (rotovator)	0	7	7	7	7	7
Kültivatör	1270	1500	1500	1500	1500	1500
Merdane	130	120	120	120	120	125
Diskli tırmık (diskarolar)	220	550	1000	1000	1000	1000
Dişli tırmık	300	250	240	240	220	210
Kombikürüm (karma tırmık)	0	0	0	0	0	0
Ot tırmığı	40	65	65	65	65	65
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	5	0	0	0	0	0
Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Kombine hububat ekim makinesi	3000	3300	3300	3300	3300	3300
Patates dikim makinesi	1	3	3	3	3	3
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	1	4	8	9	11	16
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	2160	2400	2500	2500	2500	2500
Orak makinesi	40	25	23	23	20	18
Biçer bağlar makinesi	0	0	0	0	0	0
Balya makinesi	6	50	55	65	75	85
Tınaz makinesi	0	0	0	0	0	0
Döven	7	4	2	1	0	0
Patates sökme makinesi	1	7	7	7	7	7
Kombine patates hasat makinesi	0	4	4	4	4	4
Pancar sökme makinesi	120	135	135	135	135	140
Kombine pancar hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	6	20	22	22	22	22
Ot Silaj Makinesi	5	10	10	10	10	12
Mısır Silaj Makinesi	5	19	20	20	20	22
Mısır Daneleme Makinesi	1	0	0	0	0	0
Mısır hasat makinesi	1	3	3	3	2	2
Selektör (sabit veya seyyar)	15	17	17	17	15	15
Yem hazırlama makinesi	35	40	40	40	41	42
Sap parçalama makinesi	0	0	0	0	0	0
Sırt pülverizatörü	500	600	600	600	575	550
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	0	0	0	0	0	0
Kuyruk milinden hareketli pülverizatör	1830	2300	2300	2300	2300	2300
Motorlu pülverizatör	50	50	45	45	40	40
Tozlayıcı	0	0	0	0	0	0
Atomizör	100	80	75	75	70	60
Santrifüj pompa	70	130	125	125	115	110
Elektropomp	110	560	750	750	800	820
Motopomp (Termik)	420	500	500	500	480	475
Derin kuyu pompa	15	50	50	50	45	40
Yağmurlama tesisi	1300	1500	1500	1500	1500	1500
Krema makinesi	1320	1200	1150	1150	1100	1050
Kuluçka makinesi	0	0	0	0	0	0
Cıvıv ana makinesi	0	0	0	0	0	0
Süt sağım tesisi	0	35	35	35	36	36
Süt sağım makinesi (seyyar)	220	700	700	700	700	700
Römork (Tarım arabası)	3415	3500	3500	3500	3500	3750
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	120	140	140	140	140	140
Dip kazan (subsoiler)	0	8	7	9	10	10

Rototiller	0	7	7	8	9	10
Taş toplama makinesi	4	17	20	20	20	21
Toprak tesviye makinesi	0	0	0	0	0	0
Set yapma makinesi	0	2	2	2	2	2
Toprak burgusu	15	5	4	4	4	4
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	150	165	200	200	200	210
Pnömatik ekim makinesi	10	25	25	25	25	27
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	0	0	0	0	0	0
Anıza ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Fide dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	450	400	400	400	370	350
Sap toplamalı saman yapma makinesi	15	25	25	25	20	22
Saman aktarma-boşaltma makinesi	15	28	28	28	25	22
Motorlu tırpan	0	0	0	0	0	0
Ürün kurutma makinesi	1	0	0	0	0	0
Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör hariç)	0	0	0	0	0	0
Yem dağıtıcı römork	0	0	0	0	0	0
Damla sulama tesisi	20	350	500	550	600	700
Yayık	0	0	0	0	0	0
Kepçe (Tarımda kullanılan)	0	0	0	0	0	0
<b>TOPLAM</b>	<b>20754</b>	<b>24458</b>	<b>25280</b>	<b>25343</b>	<b>25257</b>	<b>25516</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

## 2.10. Karapınar ve Tarım

Karapınar ilçesinin tarımsal verilerine yönelik değerlendirme yapılırken, öncelikle ilçedeki tarım alanlarının 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki dağılımına ilişkin detaylar incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 164'te sunulmuştur. Buna göre, tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı 2004 yılında 884.970 dekar iken 2013 yılında 773.833 dekara düşmüş, 2017 yılında ise 1.017.173 dekara yükselmiştir. Sebze alanına yönelik seyir incelendiğinde 2004 yılında 8.840 dekar olan sebze alanı, 2013 yılında 12.560 dekara yükselmiş, sonraki yıllar yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 12.650 dekar olmuştur. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin dağılım incelendiğinde 2004 yılında 14.110 dekar olan alanın 2017 yılında 7.942'ye düştüğü görülmektedir. İlçede süs bitkileri üretimi bulunmamaktadır. Ayrıca nadas alanlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında, 2004 yılında 1.474.850 dekar olan alan 2013 yılında 589.119 dekara düşmüş, 2016 yılına kadar artış seyri izlemiş, 2017 yılında ise düşerek 1.283.810 dekar olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 164. Karapınar İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

<b>Tarım Alanı (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	884970	773833	771038	846524	1010518	1017173
Sebze alanı	8840	12560	12560	12550	12600	12650
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	14110	2035	2033	2033	7947	7942
Süs bitkileri alanı	0	0	0	0	0	0
Nadas alanı	1474850	589119	679514	660000	665278	246045
<b>TOPLAM</b>	<b>2382770</b>	<b>1377547</b>	<b>1465145</b>	<b>1521107</b>	<b>1696343</b>	<b>1283810</b>

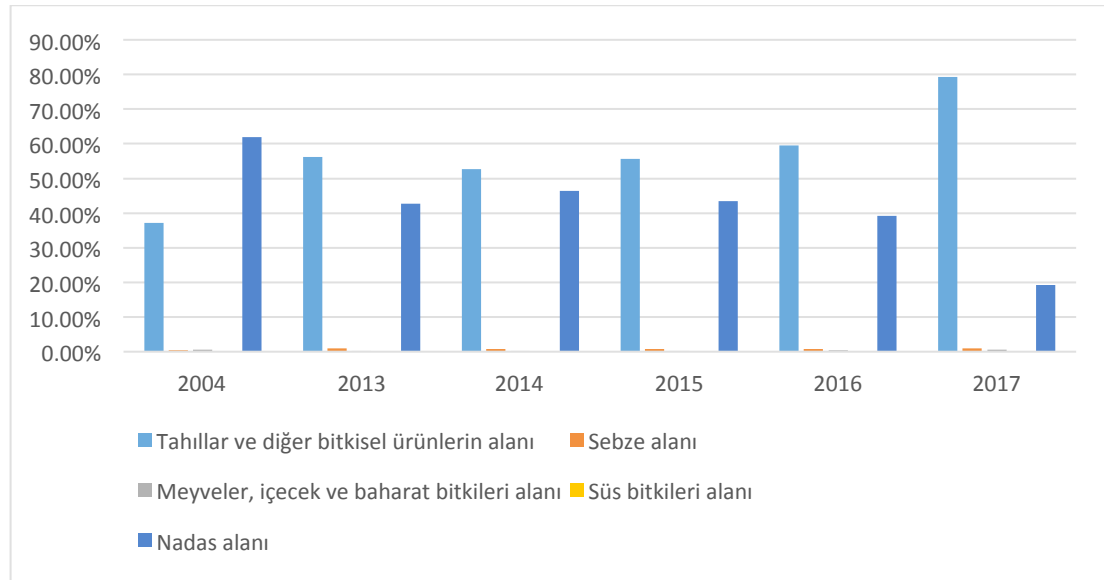
Kaynak: TÜİK, 2018

Karapınar ilçesinde tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 165'te gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %37,14'ü tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı %0,59, sebze alanı %0,37 ve nadas alanı %61,90'dır. Bu oranlar 2017 yılında önemli bir dönüşüme uğramış ve toplam tarım alanının %79,23'ünü tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, %0,62'sini meyveler, içecek ve baharat bitkileri, %0,99'unu sebze ve %19,17'sini nadas alanı oluşturmuştur. Karapınar ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin genel bir değerlendirme yapıldığında tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanının artış gösterip nadas alanının azaldığı yorumu yapılabilir.

**Tablo 165. Karapınar İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	37,14	56,17	52,63	55,65	59,57	79,23
Sebze alanı	0,37	0,91	0,86	0,83	0,74	0,99
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	0,59	0,15	0,14	0,13	0,47	0,62
Süs bitkileri alanı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nadas alanı	61,90	42,77	46,38	43,39	39,22	19,17

Karapınar ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin görsel Grafik 61’de sunulmuştur.



**Grafik 61. Karapınar İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Karapınar ilçesinin tarımsal verilerine ilişkin değerlendirmeler, bitkisel üretim istatistikleri ve tarımsal alet ve makine istatistikleriyle yapılmıştır.

### 2.10.1. Karapınar’da Bitkisel Üretim

Bu bölümde, Karapınar’da 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Karapınar’da tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.

### **2.10.1.1. Karapınar’da Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler**

Karapınar ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla ait tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 166’da gösterilmiştir. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünler içinde en yüksek orana sahip ürün grubu tahıllardır. Tahıllar 2004 yılında 798.720 dekar ekim alanına sahipken 2017 yılında 748.868 dekara sahip olmuştur. Kuru baklagiller 2004 yılında 15.020 dekar ekim alanına sahipken 2013 yılında 3.445 dekara kadar düşmüş, sonraki yıllarda düşme eğilimine devam ederek 2017 yılında 2.135 dekara gerilemiştir. Yağlı tohumlar ise 2004 yılında yalnızca 70 dekar ekim alanına sahipken 2013 yılında büyük bir artış gerçekleşmiş ve 71.585 dekar ekim alanına ulaşmıştır. Yağlı tohumlar 2013-2017 yılları arasında dalgalı bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 96.275 dekara ulaşmıştır. Yumru bitkilerde yıllar içinde dalgalı bir grafik oluşmuş ve 2017 yılında 86.805 dekar ekim alanına ulaşmıştır. Yem bitkileri ise yıllar itibariyle düzenli bir artış sergilemiş, 2004 yılında 25.160 dekar ve 2013 yılında 72.140 dekar ekim alanına sahip olmuş, sonraki yıllar yükselişini sürdürerek 2017 yılında 95.090 dekara ulaşmıştır.



**Tablo 166. Karapınar İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

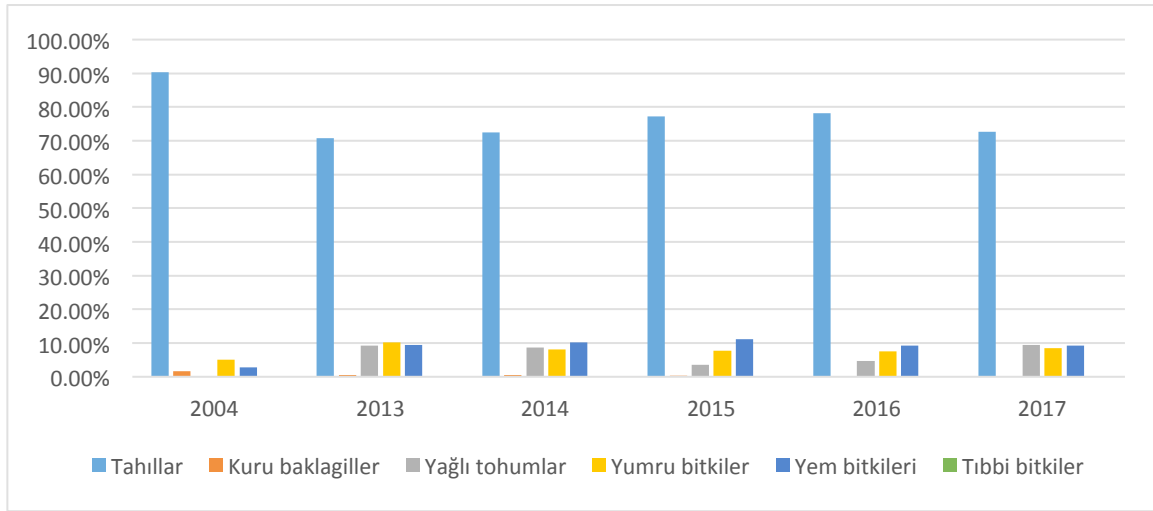
<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	173660	113142	124000	133061	182512	156174
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	203670	133206	133996	134455	146511	175600
Mısır	47910	140491	149421	226057	238682	214360
Arpa (Biralık)	154410	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	120660	151500	151493	155993	193686	164562
Çavdar	86880	5240	4581	12000	37000	37000
Yulaf	10060	430	388	300	300	292
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	1470	0	0	2000	673	880
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>798720</b>	<b>544009</b>	<b>563879</b>	<b>663866</b>	<b>799364</b>	<b>748868</b>
Fasulye, Kuru	3990	177	177	920	900	900
Nohut, Kuru	8000	2584	2500	750	750	750
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	29	35	25	25	25
Yeşil Mercimek, Kuru	3030	655	655	510	460	460
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>15020</b>	<b>3445</b>	<b>3367</b>	<b>2205</b>	<b>2135</b>	<b>2135</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	151	169	110	110	110
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	70	71434	67866	30929	47898	96000
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	0	0	0	165	165	165
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>70</b>	<b>71585</b>	<b>68035</b>	<b>31204</b>	<b>48173</b>	<b>96275</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	3010	1500	1500	4837	4584	5000
Şeker Pancarı	41550	76694	61811	61347	73172	81805
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>44560</b>	<b>78194</b>	<b>63311</b>	<b>66184</b>	<b>77756</b>	<b>86805</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	0	1000	1000	1000
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	0	750	750	750
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	30	30	30
Burçak (Yeşilot)	0	120	120	100	100	100
Yonca (Yeşilot)	20210	60352	67141	67000	67000	67000
Korunga (Yeşilot)	860	1025	1025	1025	1050	1050
Sorgum (Yeşilot)	0	163	160	160	160	160
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	4090	10460	10450	25000	25000	25000
Hayvan Pancarı	0	20	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>25160</b>	<b>72140</b>	<b>78896</b>	<b>95065</b>	<b>95090</b>	<b>95090</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Karapınar’da tahıllar ve diğer bitkisel ürün gruplarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranlarına ilişkin dağılım Tablo 167’de ve bu oranların grafiksel gösterimi Grafik 62’de sunulmuştur. Buna göre tahıllar 2004 yılında %90,40 oranla en yüksek oransal dağılıma sahipken 2017 yılında da oransal dağılım üstünlüğünü korumuş, ancak önemli bir düşüş yaşarak %72,76’ya gerilemiştir. 2004 ve 2013 yılı kıyasında tahıllarda meydana gelen düşüş, yağlı tohumlar, yem bitkileri ve yumru bitkilere artış olarak yansımıştır. 2013 yılından sonra oransal açıdan önemli bir değişiklik yaşanmamıştır.

**Tablo 167. Karapınar İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	90,40	70,71	72,53	77,33	78,18	72,76
Kuru baklagiller	1,70	0,45	0,43	0,26	0,21	0,21
Yağlı tohumlar	0,01	9,30	8,75	3,63	4,71	9,35
Yumru bitkiler	5,04	10,16	8,14	7,71	7,60	8,43
Yem bitkileri	2,85	9,38	10,15	11,07	9,30	9,24
Tıbbi bitkiler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00



**Grafik 62. Karapınar İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 166’da dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Karapınar’daki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle (2004 yılı ve 2013-2017 yılları arası) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 168’de gösterilmiştir. Buna göre tahılların üretim miktarında her yıl artış ve kuru baklagillerde her yıl azalma gerçekleşmiş, yağlı tohumlar ve yumru bitkiler dalgalı bir seyir izlemekle birlikte artış göstermiş, yem bitkileri ise son üç yıl içinde yatay bir seyir izlemiştir.

**Tablo 168. Karapınar İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Durum Buğdayı	45583	33632	38340	52699	60906	48521
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	36144	48061	52140	63270	62342	78085
Mısır	30764	150325	162877	243464	263114	231118
Arpa (Biralık)	39555	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	26503	42020	29512	35585	41123	39495
Çavdar	14220	1258	1119	3030	9024	10949
Yulaf	2243	63	57	39	36	35
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	
Triticale	316	0	0	675	220	298
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>195328</b>	<b>275359</b>	<b>284045</b>	<b>398762</b>	<b>436765</b>	<b>408501</b>
Fasulye, Kuru	680	88	71	374	364	356
Nohut, Kuru	400	619	602	189	204	186
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	4	5	3	3	3
Yeşil Mercimek, Kuru	195	101	81	71	62	64
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	1275	812	759	637	633	609
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>2550</b>	<b>1624</b>	<b>1518</b>	<b>1274</b>	<b>1266</b>	<b>1218</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	22	25	25	16	16
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	13	27606	25802	11924	17150	33558
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	0	0	0	29	30	36
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>13</b>	<b>27628</b>	<b>25827</b>	<b>11978</b>	<b>17196</b>	<b>33610</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	10513	6740	6749	21474	19834	21590
Şeker Pancarı	156729	519422	420020	390710	510631	617658
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>167242</b>	<b>526162</b>	<b>426769</b>	<b>412184</b>	<b>530465</b>	<b>639248</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	0	400	400	400
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	0	300	300	300
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	12	12	12
Burçak (Yeşilot)	0	35	35	29	29	29
Yonca (Yeşilot)	52872	398323	392275	388600	388600	388600
Korunga (Yeşilot)	465	2153	2153	2153	2205	2205
Sorgum (Yeşilot)	0	734	720	720	720	720
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	18001	83005	82925	180000	180000	180000
Hayvan Pancarı	0	82	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>71338</b>	<b>484332</b>	<b>478108</b>	<b>572214</b>	<b>572266</b>	<b>572266</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 2.10.1.2. Karapınar’da Sebzeçilik

Karapınar ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait sebze ekim ve üretim durumu Tablo 169’da gösterilmiştir. Buna göre 2013 yılından sonra ilçede baklagil sebze ve yaprağı yenen sebze ekim ve üretimi gerçekleşmemiştir. Domates, karpuz ve kavun üretimi yapılan Karapınar ilçesinde meyvesi yenen sebzelerin ekim alanı 2004 yılında 5.100 dekar iken 2013 yılında 9.405 dekara ulaşmış, sonraki yıllar yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 9.400 dekar olarak gerçekleşmiştir. Meyvesi yenen sebzelerin üretim miktarı incelendiğinde ise 2004 yılında 7.216 ton olan üretim 2013 yılında 47.413’e ulaşmış, sonraki yıllar üretimde yatay bir seyir görülerek 2017 yılında 46.382 ton olarak gerçekleşmiştir. Yumurru ve kök sebzeler ise hem ekim alanı hem de üretim miktarı açısından 2013-2017 yılları arasında yatay bir eğilim sergilemiş ve 2017 yılında 3.250 dekarlık ekim alanı ve 15.480 tonluk üretim miktarını temsil etmiştir.

**Tablo 169. Karapınar İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	500	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	350	0	0	0	0	0
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>BAKLAGİL SEBZELERİ</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>500</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>350</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Kıvrırcık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (İceberg)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	50	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	35	0	0	0	0	0
Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0

	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Tere	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Nane	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YAPRAĞI YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>50</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>35</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	700	1005	1005	1000	1000	1000
	Üretim Miktarı (Ton)	2800	4321	4020	4006	4000	4000
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	4000	2800	2800	2800	2800	2800
	Üretim Miktarı (Ton)	4000	9520	9016	8400	8400	8400
Biber (Salçalık, Kapyra)	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	50	0	0	0	0	0
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	200	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	36	0	0	0	0	0
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	30	0	0	0	0	0
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	5600	5600	5600	5600	5600
	Üretim Miktarı (Ton)	0	33572	33488	33326	34765	33982
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	300	0	0	0	0	0
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>MEYVESİ YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>5100</b>	<b>9405</b>	<b>9405</b>	<b>9400</b>	<b>9400</b>	<b>9400</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>7216</b>	<b>47413</b>	<b>46524</b>	<b>45732</b>	<b>47165</b>	<b>46382</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	0	2655	2655	2650	2700	2700
	Üretim Miktarı (Ton)	0	13301	13275	13250	13500	13500
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	50	500	500	500	550	550
	Üretim Miktarı (Ton)	50	1500	1500	1750	1980	1980
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	28	0	0	0	0	0

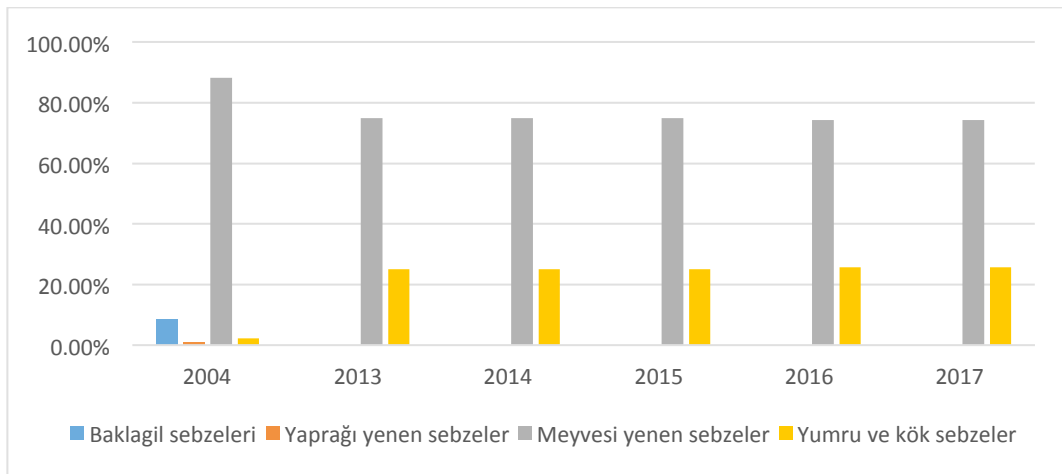
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	60	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	60	0	0	0	0	0
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU VE KÖK SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>130</b>	<b>3155</b>	<b>3155</b>	<b>3150</b>	<b>3250</b>	<b>3250</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>138</b>	<b>14801</b>	<b>14775</b>	<b>15000</b>	<b>15480</b>	<b>15480</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Karapınar'da sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanları oransal açıdan değerlendirildiğinde, 2004 yılında sebze ürünlerinin %88,24'ü meyvesi yenen sebzelerden oluşurken 2017 yılında bu oran %74,31'e gerilemiştir. Baklagil sebzelerin ve yaprağı yenen sebzelerin 2013-2017 yılları arasında ekim alanı bulunmamıştır. Yumur ve kök sebzeler ise 2004 yılında %2,25'lik bir orana sahipken 2013 yılında %25,12'ye ulaşmış ve 2017 yılında %25,69 olarak gerçekleşmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 170'de sunulmuştur. Karapınar ilçesindeki sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılım genel olarak değerlendirildiğinde, her ne kadar tüm yıllar itibariyle oransal üstünlüğe sahip olsa da meyvesi yenen sebzelerden oransal açıdan yumru ve kök sebzelere doğru bir dönüşüm yaşandığı söylenebilir.

**Tablo 170. Karapınar İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	8,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yaprağı yenen sebzeler	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Meyvesi yenen sebzeler	88,24	74,88	74,88	74,90	74,31	74,31
Yumur ve kök sebzeler	2,25	25,12	25,12	25,10	25,69	25,69

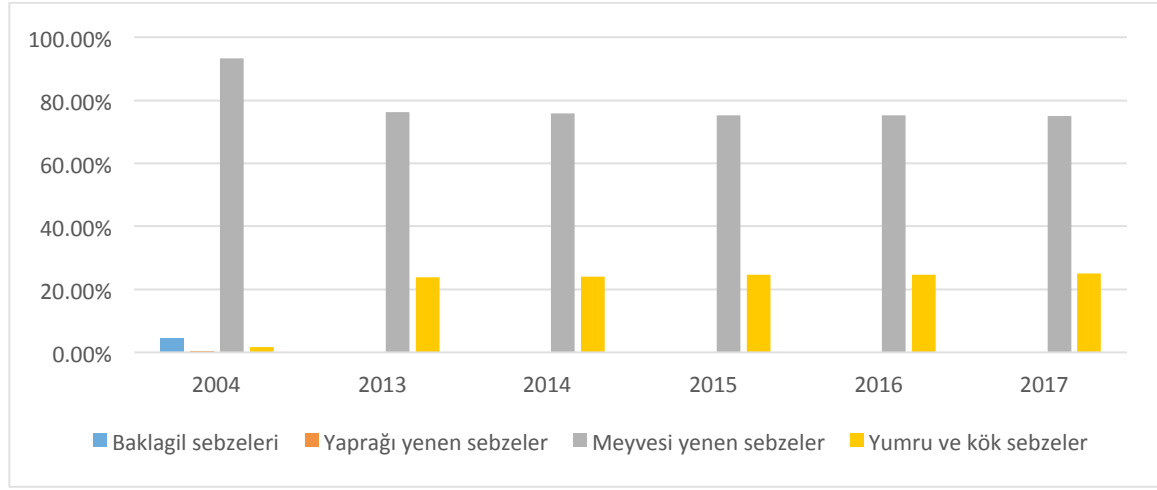


**Grafik 63. Karapınar İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Karapınar’da sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 171’de ve grafiksel sunumu Grafik 64’te gösterilmiştir. Bu kapsamda meyvesi yenen sebzelerin üretiminde özellikle 2004-2013 kıyasında önemli bir azalış göze çarpmakta olup yumru ve kök sebzelerin üretiminde önemli bir artış görülmektedir.

**Tablo 171. Karapınar İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	4,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yaprağı yenen sebzeler	0,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Meyvesi yenen sebzeler	93,24	76,21	75,90	75,30	75,29	74,98
Yumru ve kök sebzeler	1,78	23,79	24,10	24,70	24,71	25,02



**Grafik 64. Karapınar İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

### 2.10.1.3. Karapınar’da Meyveler

Karapınar ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait meyve ekim ve üretim durumu Tablo 172’de gösterilmiştir. Buna göre son beş yılda üzüksü meyveler ve sert kabukluların yıllar itibariyle ekim ve üretiminde yatay bir seyir görülmektedir. Yumuşak çekirdekli ve sert çekirdekli ekim alanlarında 2016 yılında önemli bir artış göze çarpmakla birlikte üretim miktarlarında 2014 yılından sonra yatay bir seyir izlenmektedir.

**Tablo 172. Karapınar İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

<b>Meyveler</b>	<b>Yıl</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	1400	1400	1400	1400	1400	1400
	Üretim Miktarı (Ton)	260	433	488	258	168	173
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Nar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>1400</b>	<b>1400</b>	<b>1400</b>	<b>1400</b>	<b>1400</b>	<b>1400</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>260</b>	<b>433</b>	<b>488</b>	<b>258</b>	<b>168</b>	<b>173</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	90	61	61	61	61	62
	Üretim Miktarı (Ton)	32	83	14	14	13	14
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	900	102	101	101	101	101
	Üretim Miktarı (Ton)	303	723	132	132	119	132
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	100	51	51	51	51	51
	Üretim Miktarı (Ton)	35	50	12	12	12	12
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	2	6	1	1	1	1
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	150	77	76	76	2500	2500
	Üretim Miktarı (Ton)	26	49	13	13	3	3
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	340	41	41	41	41	41
	Üretim Miktarı (Ton)	146	78	46	46	44	46
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	2	6	6	6	4	6
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>1580</b>	<b>332</b>	<b>330</b>	<b>330</b>	<b>2754</b>	<b>2755</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>546</b>	<b>995</b>	<b>224</b>	<b>224</b>	<b>196</b>	<b>214</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	1040	166	166	166	166	164
	Üretim Miktarı (Ton)	209	128	49	49	46	38
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	210	51	51	51	51	51
	Üretim Miktarı (Ton)	86	72	72	66	58	62
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	80	10	10	10	3500	3500
	Üretim Miktarı (Ton)	88	41	41	41	41	41
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0



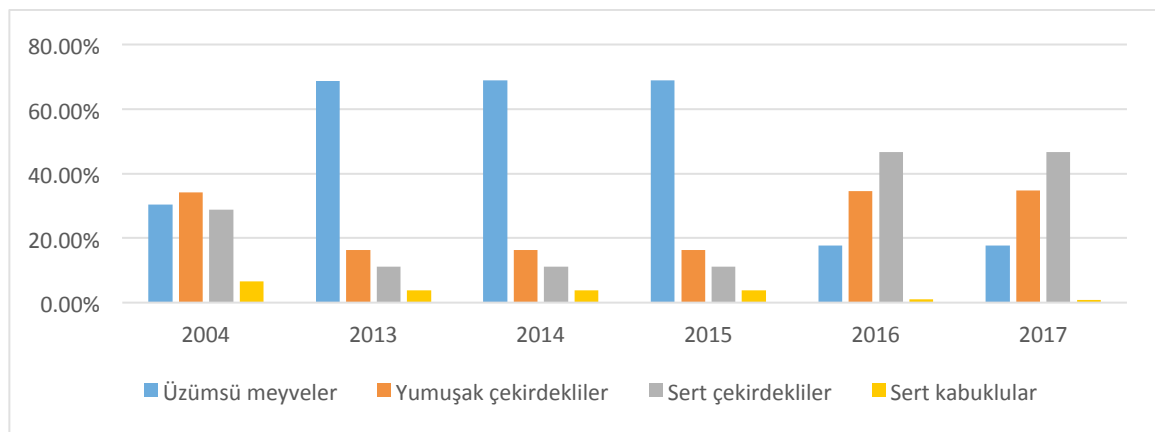
	Üretim Miktarı (Ton)	11	6	6	6	6	6
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	30	43	24	24	24	24
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	16	37	37	37	37	37
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>1330</b>	<b>227</b>	<b>227</b>	<b>227</b>	<b>3717</b>	<b>3715</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>440</b>	<b>327</b>	<b>229</b>	<b>223</b>	<b>212</b>	<b>208</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	50	30	30	30	30	28
	Üretim Miktarı (Ton)	4	26	27	27	23	23
Şam Fıstığı (Antep Fıstığı)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	1	0	0	0	0	0
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	250	46	46	46	46	44
	Üretim Miktarı (Ton)	2	12	12	11	10	10
<b>SERT KABUKLULAR TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>300</b>	<b>76</b>	<b>76</b>	<b>76</b>	<b>76</b>	<b>72</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>7</b>	<b>38</b>	<b>39</b>	<b>38</b>	<b>33</b>	<b>33</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 173'te ve grafiksel gösterimi Grafik 65'te sunulmuştur. Buna göre 2004 yılında yumuşak çekirdekliler %34,27 ile en yüksek meyve ekim alanı payına sahipken, 2013-2015 yılları arasında yaklaşık %68'lik oranla üzümsü meyveler en yüksek paya sahip olmuştur. 2016 ve 2017 yıllarında ise tablo tümüyle değişmiş ve sert çekirdekliler %46,78 payıyla ekim alanı en yüksek meyve grubu olmuştur.

**Tablo 173. Karapınar İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	30,37	68,80	68,86	68,86	17,62	17,63
Yumuşak çekirdekliler	34,27	16,31	16,23	16,23	34,65	34,69
Sert çekirdekliler	28,85	11,15	11,17	11,17	46,77	46,78
Sert kabuklular	6,51	3,73	3,74	3,74	0,96	0,91

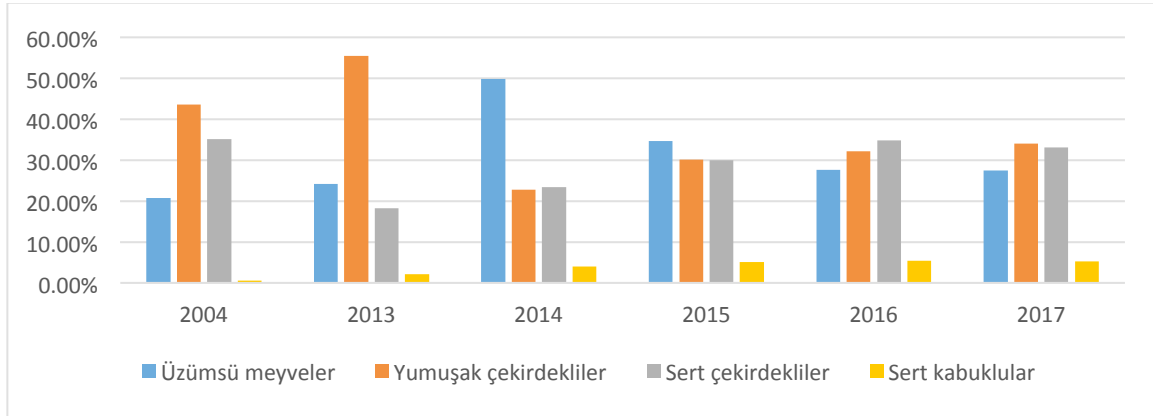


**Grafik 65. Karapınar İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Karapınar’da meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde de farklılaşan bir yapı görülmektedir. Elde edilen bulgular Tablo 174’te ve grafiksel gösterimi Grafik 66’da sunulmuştur. Buna göre 2004 ve 2013 yılında yumuşak çekirdekli, 2014 ve 2015 yıllarında üzüm meyveleri, 2016 yılında sert çekirdekli ve 2017 yılında yumuşak çekirdekli en yüksek oransal dağılıma sahip olmuştur

**Tablo 174. Karapınar İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüm meyveleri	20,75	24,15	49,80	34,72	27,59	27,55
Yumuşak çekirdekli	43,58	55,49	22,86	30,15	32,18	34,08
Sert çekirdekli	35,12	18,24	23,37	30,01	34,81	33,12
Sert kabuklu	0,56	2,12	3,98	5,11	5,42	5,25



**Grafik 66. Karapınar’da Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### 2.10.1.4. Karapınar’da Baharat Bitkileri

Karapınar ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait baharat bitkileri ekim alanları ve üretim miktarları incelendiğinde, yalnızca 2004 yılında 9.500 dekar ekim alanı ve 291 ton üretim miktarıyla işlenmemiş kimyona rastlanmaktadır. Son beş yıl içinde Karapınar ilçesinde hiçbir baharat bitkisinin ekimi ve üretimi yapılmamıştır.

#### 2.10.1.5. Karapınar’da Süs Bitkileri

Karapınar ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait süs bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

### 2.10.1.6. Karapınar’da Örtüaltı Tarım Alanı

Karapınar ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarım alanı uygulaması bulunmamaktadır.

### 2.10.2. Karapınar’da Tarımsal Alet ve Makine

Karapınar’daki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

#### 2.10.2.1. Karapınar’da Biçerdöver İstatistikleri

Karapınar ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait biçerdöver sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 175’te gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 29 adet olan biçerdöver sayısı 2013 yılında 44 adete ulaşmış, 2014 yılı ve sonrasında 45 adet olarak kalmıştır.

**Tablo 175. Karapınar İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları**

Biçerdöver (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Biçerdöver (0-5 Yaş)	2	8	10	10	10	10
Biçerdöver (6-10 Yaş)	1	4	4	4	4	4
Biçerdöver (11-20 Yaş)	2	6	6	6	6	6
Biçerdöver (21 Yaş Ve Üzeri)	24	26	25	25	25	25
<b>TOPLAM</b>	<b>29</b>	<b>44</b>	<b>45</b>	<b>45</b>	<b>45</b>	<b>45</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

#### 2.10.2.2. Karapınar’da Traktör İstatistikleri

Karapınar ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 176’da gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 2.992 adet olan traktör sayısı 2013 yılında 3.138’e çıkmış, sonraki yıllar yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 3.218 adet olmuştur.

**Tablo 176. Karapınar İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

Traktör (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - Tek Akslı (5 Bg'Den Fazla)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	220	206	206	206	206	206
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	72	72	72	72	72	72
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	610	620	620	620	620	620
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	1790	1923	2000	2000	2000	2000
Traktör - İki Akslı (70 Bg'Den Fazla)	300	317	320	320	320	320
<b>TOPLAM</b>	<b>2992</b>	<b>3138</b>	<b>3218</b>	<b>3218</b>	<b>3218</b>	<b>3218</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

**2.10.2.3. Karapınar'da Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri**

Karapınar ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 177'de gösterilmiştir. Buna göre diğer alet ve makine sayıları Karapınar'da yıllar itibariyle düzenli artış sergilemiştir. İlçede 2004 yılında 23.504 adet olan diğer alet ve makine sayısı 2013 yılında 25.242'ye ulaşmış ve 2017 yılında 26.705 adet olmuştur.

**Tablo 177. Karapınar İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

Diğer Alet ve Makine (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Karasaban	0	0	0	0	0	0
Hayvan pulluğu	45	38	38	38	38	38
Kulaklı traktör pulluğu	2080	2185	2185	2185	2185	2185
Ark açma pulluğu	470	478	492	495	495	495
Diskli traktör pulluğu	950	965	965	965	965	965
Diskli anız pulluğu (vanvey)	190	212	212	212	213	215
Kulaklı anız pulluğu	0	0	0	0	0	0
Toprak frezesi (rotovator)	123	163	175	175	175	175
Kültivatör	620	645	650	650	650	650
Merdane	370	389	389	389	390	390
Diskli tırmık (diskarolar)	110	120	120	120	120	120
Dışli tırmık	180	192	192	192	193	193
Kombikürüm (karma tırmık)	200	220	220	220	220	220
Ot tırmığı	423	433	433	433	433	433
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	715	798	1000	1000	1000	1000
Kombine hububat ekim makinesi	1610	1687	1687	1687	1690	1690
Patates dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	0	5	6	15	15	17
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	790	815	815	815	815	815
Orak makinesi	135	144	144	144	144	145
Bıçer bağlar makinesi	0	0	0	0	0	0
Balya makinesi	1	25	30	30	30	32

Tınav makinesi	0	0	0	0	0	0
Döven	0	0	0	0	0	0
Patates sökme makinesi	0	2	5	25	25	25
Kombine patates hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Pancar sökme makinesi	175	203	210	210	210	210
Kombine pancar hasat makinesi	3	10	10	10	10	10
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	100	142	145	145	145	145
Ot Silaj Makinesi	3	10	10	10	10	10
Mısır Silaj Makinesi	10	34	35	35	35	37
Mısır Daneleme Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Selektör (sabit veya seyyar)	19	22	22	22	22	22
Yem hazırlama makinesi	14	25	30	30	40	40
Sap parçalama makinesi	2	7	7	7	7	7
Sırt pülverizatörü	420	435	450	450	450	450
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	10	11	11	11	11	11
Kuyruk milinden hareketli pülverizatör	455	480	480	480	480	480
Motorlu pülverizatör	3	4	4	4	4	4
Tozlayıcı	5	6	6	6	6	6
Atomizör	40	44	44	45	45	45
Santrifüj pompa	370	375	375	375	375	375
Elektropomp	210	217	217	217	217	217
Motopomp (Termik)	130	144	144	144	144	144
Derin kuyu pompa	3670	3691	3695	3695	3695	3695
Yağmurlama tesisi	2512	3033	3500	3500	4000	4000
Krema makinesi	600	640	640	640	640	640
Kuluçka makinesi	0	0	0	0	0	0
Civev ana makinesi	0	0	0	0	0	0
Süt sağım tesisi	3	42	45	45	50	50
Süt sağım makinesi (seyyar)	455	479	479	479	480	480
Römork (Tarım arabası)	3070	3221	3215	3215	3215	3215
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	185	210	210	210	210	210
Dip kazan (subsoiler)	145	165	165	165	170	170
Rototiller	0	0	0	0	0	0
Taş toplama makinesi	1	1	3	3	3	3
Toprak tesviye makinesi	15	23	25	25	25	25
Set yapma makinesi	20	24	24	24	24	24
Toprak burgusu	2	3	5	5	5	5
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	255	278	278	278	278	278
Pnömatik ekim makinesi	15	20	25	50	50	50
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	10	11	11	11	11	11
Anıza ekim makinesi	0	4	5	5	7	7
Fide dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	1160	1170	1170	1170	1170	1170
Sap toplamalı saman yapma makinesi	82	108	108	108	108	108
Saman aktarma-boşaltma makinesi	160	189	189	189	189	189
Motorlu tırpan	0	0	0	0	0	0
Ürün kurutma makinesi	4	6	6	9	9	9

Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör hariç)	0	0	0	0	0	0
Yem dağıtıcı römork	1	12	15	15	15	15
Damla sulama tesisi	5	45	45	100	120	150
Yayık	0	0	0	0	0	0
Kepçe (Tarımda kullanılan)	153	182	182	182	182	185
<b>TOPLAM</b>	<b>23504</b>	<b>25242</b>	<b>25998</b>	<b>26114</b>	<b>26663</b>	<b>26705</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

## 2.11. Seydişehir ve Tarım

Seydişehir ilçesinin tarımsal verilerine yönelik değerlendirme yapılırken, öncelikle ilçedeki tarım alanlarının 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki dağılımına ilişkin detaylar incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 178’de sunulmuştur. Buna göre, tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı 2004 yılında 281.650 dekar iken 2013 yılında 301.706 dekara yükselmiş, sonraki yıllar yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 322.662 dekara yükselmiştir. Sebze alanına yönelik seyir incelendiğinde 2004 yılında 11.140 dekar olan sebze alanı, 2013 yılında 11.804 dekar olmuş, 2017 yılında 19.172 dekara yükselmiştir. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin dağılım incelendiğinde 2004 yılında 14.770 dekar olan alanın 2013 yılında 5.258 dekara düştüğü, sonraki yıllar artış göstererek 2017 yılında 6.601 dekar olarak gerçekleştiği görülmektedir. Seydişehir ilçesinde süs bitkileri 2013 yılından sonra her yıl 180 dekarlık alana sahip olmuştur. Ayrıca nadas alanlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında, 2004 yılında 170.880 dekar olan alan 2013 yılında 18.206 dekara düşmüş, yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izleyerek 2017 yılında 17.522 dekar olmuştur.

**Tablo 178. Seydişehir İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

<b>Tarım Alanı (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	281650	301706	312966	310066	338191	322662
Sebze alanı	11140	11804	15748	12749	17332	19172
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	14770	5258	5310	5310	5900	6601
Süs bitkileri alanı	0	180	180	180	180	180
Nadas alanı	170880	18206	16115	13009	16942	17522
<b>TOPLAM</b>	<b>478440</b>	<b>337154</b>	<b>350319</b>	<b>341314</b>	<b>378545</b>	<b>366137</b>

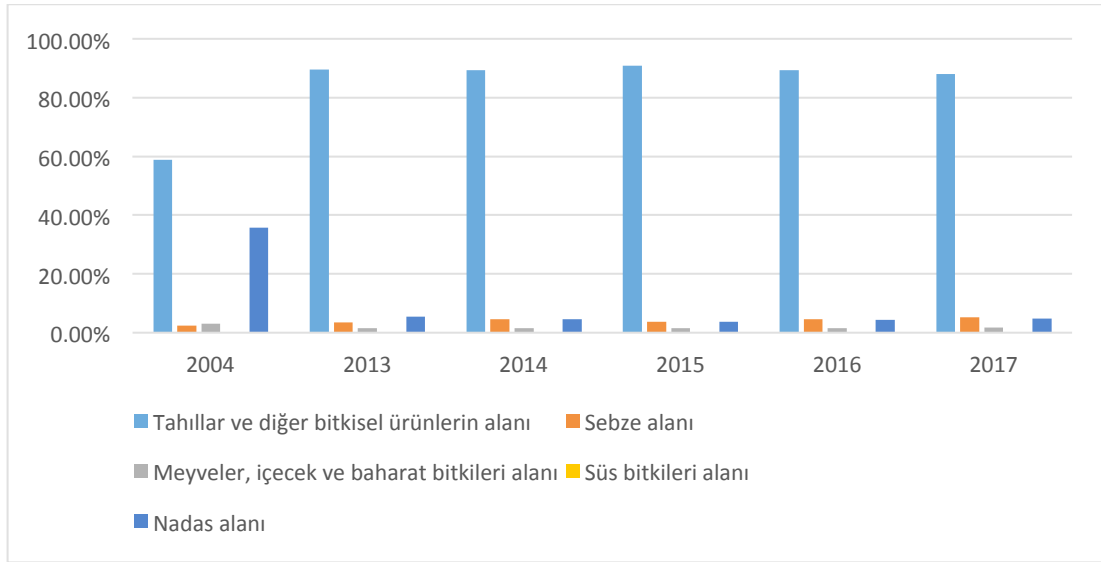
Kaynak: TÜİK, 2018

Seydişehir ilçesinde tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 179’da gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %58,87’si tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı %3,09, sebze alanı %2,33 ve nadas alanı %35,72’dir. Bu oranlar 2013 yılında önemli bir dönüşüme uğramış ve böylece toplam tarım alanının %89,49’ünü tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, %1,56’sını meyveler, içecek ve baharat bitkileri, %3,50’sini sebze ve %5,40’ını nadas alanı oluşturmuştur. Sonraki yıllarda tüm gruplar itibariyle yatay bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 2013 yılına benzer bir dağılım gerçekleşmiştir. Seydişehir ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin genel bir değerlendirme yapıldığında tahıllar ve diğer bitkisel ürünler alanının artış gösterip nadas alanının azaldığı yorumu yapılabilir.

**Tablo 179. Seydişehir İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	58,87	89,49	89,34	90,84	89,34	88,13
Sebze alanı	2,33	3,50	4,50	3,74	4,58	5,24
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	3,09	1,56	1,52	1,56	1,56	1,80
Süs bitkileri alanı	0,00	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Nadas alanı	35,72	5,40	4,60	3,81	4,48	4,79

Seydişehir ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin görsel Grafik 67’de sunulmuştur.



**Grafik 67. Seydişehir İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Seydişehir ilçesinin tarımsal verilerine ilişkin değerlendirmeler, bitkisel üretim istatistikleri ve tarımsal alet ve makine istatistikleriyle yapılmıştır.

### 2.11.1. Seydişehir’de Bitkisel Üretim

Bu bölümde, Seydişehir’de 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Seydişehir’de tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.



### **2.11.1.1. Seydişehir’de Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler**

Seydişehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla ait tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 180’de gösterilmiştir. Buna göre Seydişehir’de tahıl ve diğer bitkisel ürünler içinde öne çıkan ürün grubu tahıllardır. Seydişehir’de 2004 yılında 207.540 dekarlık tahıl ekimi gerçekleşmişken 2013 yılında 226.083 dekara ulaşmış, sonraki yıllar dalgalı bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 240.334 dekar olmuştur. Tahıllar içinde en göze çarpan ürün durum buğdayı hariç buğdaydır. Kuru baklagillere bakıldığında ise 2004 yılında 55.407 dekar olan ekim alanı yıllar içinde düzenli bir azalışa uğramış ve 2017 yılında 11.160 dekara düşmüştür. Yağlı tohumlar yıllar içinde düzensiz bir eğilim sergilemiş ve 2004 yılında 990 dekar ekim alanı 2017 yılında 2.371 dekar olmuştur. Yumru bitkiler 2004 yılında 33.020 dekarlık alana sahipken 2017 yılında 45.587 dekar olarak gerçekleşmiştir. Yem bitkilerinde ise yıllar itibariyle düzenli artış söz konusu olmuş ve 2004 yılında 9.450 dekar olan ekim alanı 2017 yılında 23.210 dekara ulaşmıştır. İlçede tıbbi bitki olarak haşhaş kapsülü ekimi yapılmakta olup 2004 yılında ekimi yapılan haşhaş kapsülü alanı 990 dekar iken 2017 yılında 2.041 dekar olmuştur.

**Tablo 180. Seydişehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

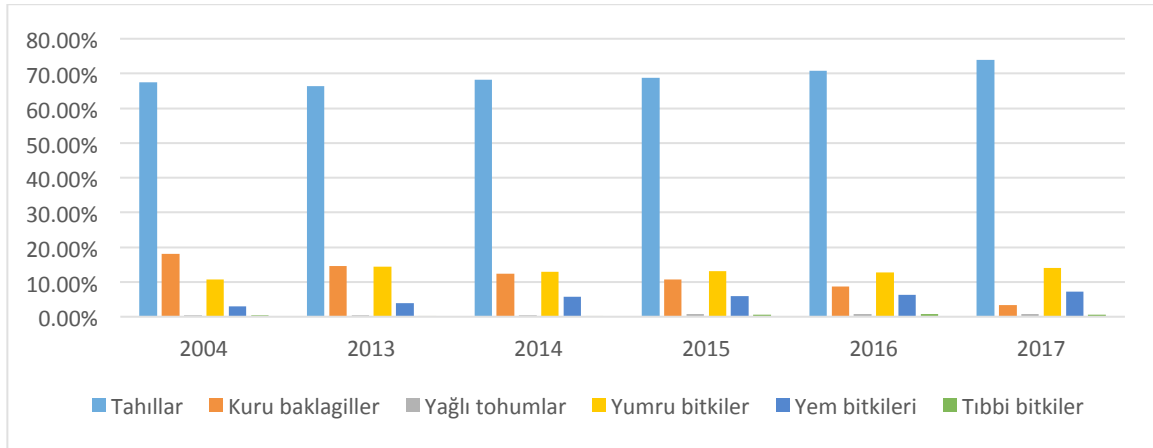
<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	45700	52763	60533	59758	86716	82937
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	116380	116140	120610	118549	103117	93369
Mısır	0	0	0	0	18	1196
Arpa (Biralık)	45410	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	0	57000	57997	57079	58875	62480
Çavdar	0	0	0	0	0	0
Yulaf	0	0	0	0	0	0
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	50	180	258	270	269	352
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>207540</b>	<b>226083</b>	<b>239398</b>	<b>235656</b>	<b>248995</b>	<b>240334</b>
Fasulye, Kuru	1000	756	1000	1000	13000	3500
Nohut, Kuru	5000	5170	5500	5500	6000	7500
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	196	0	0	100	100
Yeşil Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	25	60
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>55407</b>	<b>49407</b>	<b>43285</b>	<b>36785</b>	<b>30285</b>	<b>11160</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	13	22	22	25	30
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	0	456	116	99	135	120
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	75	100	100	150	150
Haşhaş Tohumu	990	912	871	2326	2558	2041
Aspir Tohumu	0	0	0	0	30	30
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>990</b>	<b>1456</b>	<b>1109</b>	<b>2547</b>	<b>2898</b>	<b>2371</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	2510	17000	13000	12577	11918	11000
Şeker Pancarı	30510	32145	32621	32386	32805	34587
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>33020</b>	<b>49145</b>	<b>45621</b>	<b>44963</b>	<b>44723</b>	<b>45587</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	4000	4000	4100	4300
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	2900	2500	3338	3400	4000	4350
Korunga (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	6550	11000	11000	11000	12000	12000
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	2000	2000	2100	2300
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	150	160
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	100	100
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>9450</b>	<b>13500</b>	<b>20338</b>	<b>20400</b>	<b>22450</b>	<b>23210</b>
Haşhaş Kapsülü	990	912	871	2326	2558	2041
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>990</b>	<b>912</b>	<b>871</b>	<b>2326</b>	<b>2558</b>	<b>2041</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Seydişehir’de tahıllar ve diğer bitkisel ürün gruplarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranlarına ilişkin dağılım Tablo 181’de ve bu oranların grafiksel gösterimi Grafik 68’de sunulmuştur. Tahıllar, tüm tahıl ve diğer bitkisel ürünler içinde 2004 yılında %67,52’lik bir orana sahipken 2013 yılında %66,40 olarak gerçekleşmiş, sonraki yıllar düzenli artış göstermiş ve 2017 yılında %74,02 olmuştur. Tüm yıllar itibariyle Seydişehir ilçesinde tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekim alanlarına ilişkin dağılımda ilk sırayı tahıllar almıştır. 2004 yılında ikinci sırada yer alan kuru baklagiller 2017 yılında dördüncü sıraya düşmüştür. Ayrıca 2004 yılında üçüncü sırada bulunan yumru bitkiler 2017 yılında ikinci sıraya yükselmiştir. Sonuçta yıllar itibariyle tahıllar, yumru bitkiler ve yem bitkileri oranları artış gösterirken, kuru baklagillerin oranı azalış göstermiştir.

**Tablo 181. Seydişehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	67,52	66,40	68,28	68,77	70,76	74,02
Kuru baklagiller	18,02	14,51	12,35	10,73	8,61	3,44
Yağlı tohumlar	0,32	0,43	0,32	0,74	0,82	0,73
Yumru bitkiler	10,74	14,43	13,01	13,12	12,71	14,04
Yem bitkileri	3,07	3,96	5,80	5,95	6,38	7,15
Tıbbi bitkiler	0,32	0,27	0,25	0,68	0,73	0,63



**Grafik 68. Seydişehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 180’de dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Seydişehir’deki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle (2004 yılı ve 2013-2017 yılları arası) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 182’de gösterilmiştir. Buna göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretimi içinde en önemli oransal paya sahip olan tahıllardır. 2004 yılında 70.480 ton üretim miktarına sahip olan tahıllar 2017 yılında 111.291 tona ulaşmıştır. Tahıllar içinde öne çıkan ürün buğdaydır. Kuru baklagillerin üretim miktarlarına bakıldığında

yıllar itibariyle sürekli artış görülmekte iken, yağlı tohumların üretim miktarı dalgalı bir seyir izleyerek yükselmiştir. Yumru bitkilere bakıldığında 2004 yılında 167.829 ton olan üretim miktarı yıllar içinde dalgalı bir seyir izlemiş ve 2017 yılında 293.232 tona yükselmiştir. Yem bitkileri ise 2004 yılı ve son beş yılda (2013-2017) düzenli artış sergilemiş ve 2004 yılında 39.669 ton olan üretim miktarı 2017 yılında 88.539 tona yükselmiştir.

**Tablo 182. Seydişehir İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Durum Buğdayı	15994	17990	23794	23264	41041	37407
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	37552	39094	21371	41795	43375	38754
Mısır	0	0	0	0	11	1105
Arpa (Biralık)	16922	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	0	24558	26196	22634	26569	33787
Çavdar	0	0	0	0	0	0
Yulaf	0	0	0	0	0	0
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	12	117	168	169	176	238
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>70480</b>	<b>81759</b>	<b>71529</b>	<b>87862</b>	<b>111172</b>	<b>111291</b>
Fasulye, Kuru	200	226	305	313	499	1386
Nohut, Kuru	699	646	726	723	911	257
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	27			13	12
Yeşil Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	3	8
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>899</b>	<b>899</b>	<b>1031</b>	<b>1036</b>	<b>1426</b>	<b>1663</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	4	7	7	8	10
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	0	216	56	48	61	53
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	9	12	13	23	26
Haşhaş Tohumu	51	76	56	171	259	98
Aspir Tohumu	0	0	0	0	9	10
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>51</b>	<b>305</b>	<b>131</b>	<b>239</b>	<b>360</b>	<b>197</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	8761	67898	25997	28537	45838	47498
Şeker Pancarı	159068	221233	238840	204578	237968	245734
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>167829</b>	<b>289131</b>	<b>264837</b>	<b>233115</b>	<b>283806</b>	<b>293232</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	12000	12160	12300	12900
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	10867	8750	10500	10880	14000	15225
Korunga (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaj)	28802	55000	55000	55000	60000	60000
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	320	310	336	368
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	26	30
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	15	16
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>39669</b>	<b>63750</b>	<b>77820</b>	<b>78350</b>	<b>86677</b>	<b>88539</b>
Haşhaş Kapsülü	46	76	56	171	235	89
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>46</b>	<b>76</b>	<b>56</b>	<b>171</b>	<b>235</b>	<b>89</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 2.11.1.2. Seydişehir’de Sebzeçilik

Seydişehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait sebze ekim durumu Tablo 183’te gösterilmiştir. Tablodaki veriler incelendiğinde baklagil sebzelerde öne çıkan ürünün taze fasulye olduğu görülmektedir. 2004 yılında 1.800 dekar ekim alanı ve 1.264 ton üretim miktarına sahip olan baklagil sebzelerinde 2004 yılına kıyasla 2017 yılında bir düşüş yaşanmış ve 980 dekar ekim alanı ile 924 ton üretim olmuştur. Yaprağı yenen sebzeler 2004 yılında 550 dekar ekim alanı ve 700 ton üretim miktarına sahipken, 2017 yılında 1.170 dekar ekim alanı ve 1.399 ton üretim miktarına ulaşmıştır. Yaprağı yenen sebzeler içinde öne çıkan ürün ıspanak olmuştur. Karpuz, kavun ve domatesin öne çıktığı meyvesi yenen sebzelerde ise yıllar itibariyle hem ekim alanı hem de üretim miktarı açısından artış gözlenmiştir. 2004 yılında 5.600 dekar ekim alanı ve 18.450 ton olan üretim miktarı, 2017 yılında 15.751 dekar ekim alanı ve 36.548 ton üretim miktarına yerini bırakmıştır. Yumru ve kök bitkiler de yıllar içinde dalgalı bir grafik izlemiştir.

**Tablo 183. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	800	952	1003	1004	1004	905
	Üretim Miktarı (Ton)	564	764	808	810	907	868
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	1000	85	70	70	70	75
	Üretim Miktarı (Ton)	700	59	49	49	53	56
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>BAKLAGİL SEBZELERİ</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>1800</b>	<b>1037</b>	<b>1073</b>	<b>1074</b>	<b>1074</b>	<b>980</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>1264</b>	<b>823</b>	<b>857</b>	<b>859</b>	<b>960</b>	<b>924</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	60	45	40	40	40	42
	Üretim Miktarı (Ton)	150	90	80	80	80	84
Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Kıvrırcık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	60	60	60	60	60	60
	Üretim Miktarı (Ton)	120	145	132	129	157	160
Marul (İnceberg)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	420	420	420	420	420	420
	Üretim Miktarı (Ton)	420	1100	900	900	1100	1155

Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	10	0	0	0	0	0
Tere	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Nane	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YAPRAĞI YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>550</b>	<b>1224</b>	<b>1012</b>	<b>1011</b>	<b>1117</b>	<b>1170</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>700</b>	<b>1335</b>	<b>1112</b>	<b>1109</b>	<b>1337</b>	<b>1399</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	4000	2500	3000	3000	3200	3500
	Üretim Miktarı (Ton)	16000	11250	13500	13521	16000	17500
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	500	900	1100	1100	1300	2000
	Üretim Miktarı (Ton)	1500	2700	3300	3300	3900	4400
Biber (Salçalık, Kapyra)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	600	900	1000	1000	1000	1000
	Üretim Miktarı (Ton)	300	629	750	750	798	800
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	331	341	342	365	376
	Üretim Miktarı (Ton)	0	1186	1221	1227	1420	1446
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)	0	45	40	40	50	60
	Üretim Miktarı (Ton)	0	135	119	119	150	168
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	250	0	0	0	0	0
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	400	100	100	100	100	100
	Üretim Miktarı (Ton)	400	85	85	85	90	90
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	2312	2512	2512	3016	3215
	Üretim Miktarı (Ton)	0	8369	6447	6393	8663	9829
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	380	360	360	350	400
	Üretim Miktarı (Ton)	0	1556	1094	1085	1086	1295
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	0	540	600	600	580	600
	Üretim Miktarı (Ton)	0	286	360	360	348	390
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	0	350	3500	3500	4000	4500
	Üretim Miktarı (Ton)	0	56	525	525	600	630
<b>MEYVESİ YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>5600</b>	<b>8358</b>	<b>12553</b>	<b>12554</b>	<b>13961</b>	<b>15751</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>18450</b>	<b>26252</b>	<b>27401</b>	<b>27365</b>	<b>33055</b>	<b>36548</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	100	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	500	0	0	0	0	0
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	20	20	20	20	40	30
	Üretim Miktarı (Ton)	20	35	35	35	68	54
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	50	20	0	0	0	0

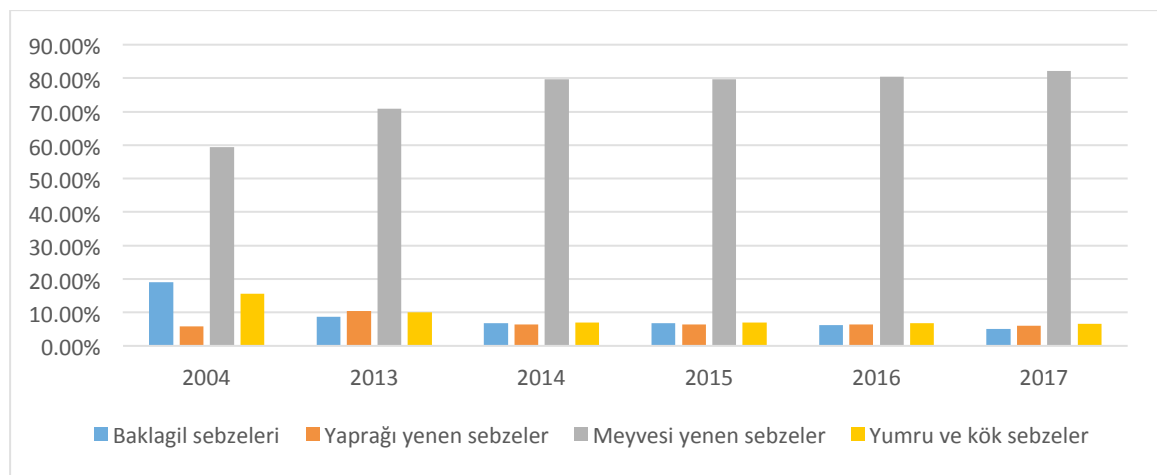
	Üretim Miktarı (Ton)	100	40	0	0	0	0
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	1000	1100	1050	1050	1100	1200
	Üretim Miktarı (Ton)	2500	2420	2310	2310	2442	2626
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	250	45	40	40	40	42
	Üretim Miktarı (Ton)	750	124	110	110	108	105
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	50	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	250	0	0	0	0	0
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU VE KÖK SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>1470</b>	<b>1185</b>	<b>1110</b>	<b>1110</b>	<b>1180</b>	<b>1272</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>4120</b>	<b>2619</b>	<b>2455</b>	<b>2455</b>	<b>2618</b>	<b>2785</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 184'te ve grafiksel gösterimi Grafik 69'da sunulmuştur. Buna göre 2004 yılında meyvesi yenen sebzeler %59,45 ile en yüksek paya sahipken, 2017 yılında da %82,15 oran ile en yüksek paya sahip olmuştur. İlçedeki sebze ürünleri içinde 2004 yılında ikinci sırada baklagil sebzeleri, üçüncü sırada yumru ve kök sebzeler ve dördüncü sırada yaprağı yenen sebzeler yer almışken, 2017 yılında ikinci sırayı yumru ve kök sebzeler, üçüncü sırayı yaprağı yenen sebzeler ve dördüncü sırayı baklagil sebzeler almıştır.

**Tablo 184. Seydişehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	19,11	8,79	6,81	6,82	6,20	5,11
Yaprağı yenen sebzeler	5,84	10,37	6,43	6,42	6,44	6,10
Meyvesi yenen sebzeler	59,45	70,81	79,71	79,71	80,55	82,15
Yumru ve kök sebzeler	15,61	10,04	7,05	7,05	6,81	6,63



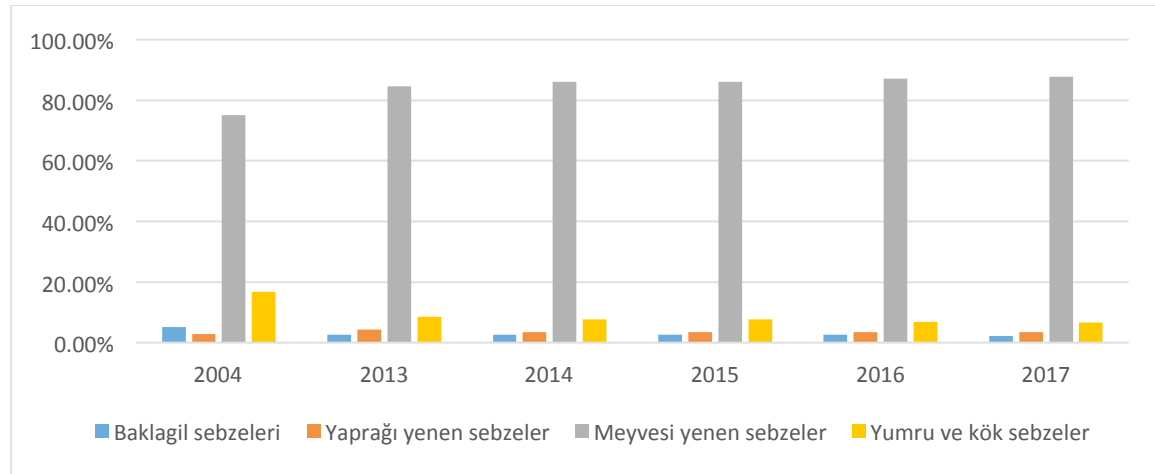
**Grafik 69. Seydişehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**



Seydişehir’de sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 185’te ve grafiksel gösterimi Grafik 70’de sunulmuştur. Buna göre ekim alanlarında olduğu gibi üretim miktarlarında da meyvesi yenen sebzeler tüm yıllarda en yüksek oransal dağılıma sahip sebzedir. Genel olarak yıllar içinde düzenli artış sergileyen meyvesi yenen sebzeler 2004 yılında %75,20 orana sahipken 2017 yılında %87,74’lik orana ulaşmıştır. Seydişehir ilçesinde sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılım genel olarak ele alındığında, meyvesi yenen sebzeler ve yaprağı yenen sebzelerin artış gösterdiği, baklagil sebzeler ve yumru ve kök sebzelerin azalış gösterdiği söylenebilir.

**Tablo 185. Seydişehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	5,15	2,65	2,69	2,70	2,53	2,22
Yaprağı yenen sebzeler	2,85	4,30	3,49	3,49	3,52	3,36
Meyvesi yenen sebzeler	75,20	84,60	86,10	86,09	87,06	87,74
Yumru ve kök sebzeler	16,79	8,44	7,71	7,72	6,89	6,69



**Grafik 70. Seydişehir İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

### 2.11.1.3. Seydişehir’de Meyveler

Seydişehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait meyve ekim durumu Tablo 186’da gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 10.980 dekar ekim alanı ve 2.278 ton üretim miktarına sahip olan üzüksü meyveler 2017 yılında 4.282 dekar ekim alanı ve 4.570 ton üretim miktarına ulaşmıştır. Yumuşak çekirdekli ekim alanı 2004 yılında 5.490 dekar ve üretim miktarı 3.130 ton iken 2013 yılında 1.101 dekar ekim alanı ve 694 ton üretim miktarına düşmüştür. Her iki açıdan da sonraki yıllarda dalgalı bir grafik izlemiş ve 2017

yılında 1.041 dekar ekim alanı ve 883 ton üretim miktarı gerçekleşmiştir. Sert çekirdekli ve sert kabuklularda da dalgalı bir seyir göze çarpmaktadır.

**Tablo 186. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Meyveler	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	6580	1160	1160	1160	1160	1160
	Üretim Miktarı (Ton)	2013	673	754	558	1037	1074
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	690	150	150	150	150	154
	Üretim Miktarı (Ton)	227	101	105	150	180	151
Kurutmalık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	0	850	850	850	1500	2200
	Üretim Miktarı (Ton)	0	753	765	765	2050	3300
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	38	37	38	38	45	45
Nar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>10980</b>	<b>3052</b>	<b>3090</b>	<b>3090</b>	<b>3560</b>	<b>4282</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>2278</b>	<b>1564</b>	<b>1662</b>	<b>1511</b>	<b>3312</b>	<b>4570</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	880	282	280	280	280	285
	Üretim Miktarı (Ton)	1170	124	76	76	147	155
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	1240	383	380	380	400	401
	Üretim Miktarı (Ton)	1127	182	115	115	223	258
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	320	111	110	110	80	80
	Üretim Miktarı (Ton)	196	50	29	29	51	50
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	150	103	150	150	150	160
	Üretim Miktarı (Ton)	93	49	28	28	60	64
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	400	131	130	130	70	70
	Üretim Miktarı (Ton)	249	58	40	40	57	68
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	2500	91	70	70	50	45
	Üretim Miktarı (Ton)	256	187	125	101	182	230
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	39	44	50	50	37	58
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>5490</b>	<b>1101</b>	<b>1120</b>	<b>1120</b>	<b>1030</b>	<b>1041</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>3130</b>	<b>694</b>	<b>463</b>	<b>439</b>	<b>757</b>	<b>883</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	159	24	26	26	51	42
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	910	1230	1230	1230	1260	1260

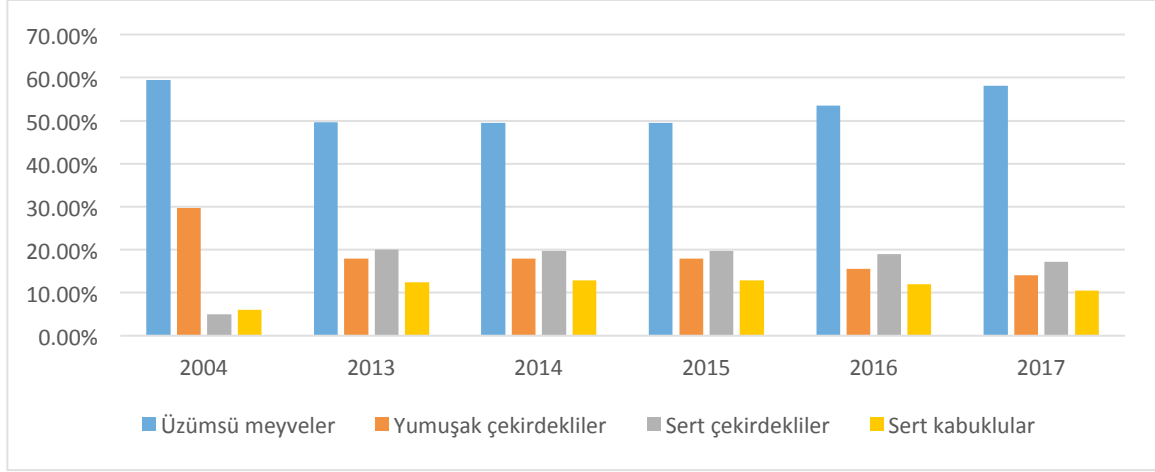
	Üretim Miktarı (Ton)	258	228	375	341	479	89
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	10
	Üretim Miktarı (Ton)	37	24	27	27	28	29
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	186	82	95	30	92	116
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	880	258	174	174	277	284
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>910</b>	<b>1230</b>	<b>1230</b>	<b>1230</b>	<b>1260</b>	<b>1270</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>1520</b>	<b>616</b>	<b>697</b>	<b>598</b>	<b>927</b>	<b>560</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	10	91	10	10	124	84
Şam Fıstığı (Antep Fıstığı)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	1100	767	800	800	800	776
	Üretim Miktarı (Ton)	232	426	58	52	308	107
<b>SERT KABUKLULAR TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>1100</b>	<b>767</b>	<b>800</b>	<b>800</b>	<b>800</b>	<b>776</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>242</b>	<b>517</b>	<b>68</b>	<b>62</b>	<b>432</b>	<b>191</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 187'de ve grafiksel gösterimi Grafik 71'de sunulmuştur. Buna göre 2004 yılında %59,42 olan üzüksü meyveler yıllar içinde dalgalı bir seyir izlemiş ve 2017 yılında %58,11'e ulaşmıştır. 2004 yılında %29,71 oranla ikinci sırada yumuşak çekirdekli yer alırken, 2017 yılında %17,23 oran ile ikinci sırada sert çekirdekli yer almıştır.

**Tablo 187. Seydişehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüksü meyveler	59,42	49,63	49,52	49,52	53,53	58,11
Yumuşak çekirdekli	29,71	17,90	17,95	17,95	15,49	14,13
Sert çekirdekli	4,92	20,00	19,71	19,71	18,95	17,23
Sert kabuklu	5,95	12,47	12,82	12,82	12,03	10,53

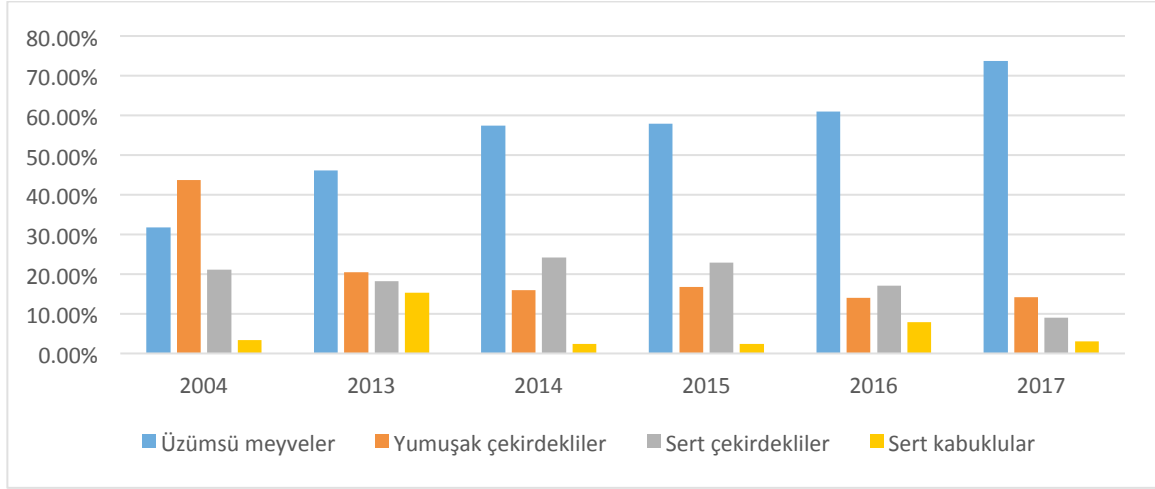


**Grafik 71. Seydişehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Seydişehir’de meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarından farklı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 188’de ve grafiksel sunumu Grafik 72’de gösterilmiştir. Buna göre meyve ürünlerinin oransal dağılımı içinde yıllar itibariyle payını en çok artıran üzümsü meyveler olmuştur. Üzümsü meyveler 2004 yılında %31,77 oran ile %43,65 oranındaki yumuşak çekirdekliilerin arkasında yer alırken 2017 yılında %73,66 oranla birinci sırada yer almıştır. Seydişehir ilçesinde meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımlara göre 2004 yılında ilk sırada yumuşak çekirdekliiler ve ikinci sırada üzümsü meyveler varken, 2017 yılında sıralamalar yer değiştirerek ilk sırada üzümsü meyveler ve ikinci sırada yumuşak çekirdekliiler yer almıştır.

**Tablo 188. Seydişehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	31,77	46,12	57,51	57,89	61,02	73,66
Yumuşak çekirdekliiler	43,65	20,47	16,02	16,82	13,95	14,23
Sert çekirdekliiler	21,20	18,17	24,12	22,91	17,08	9,03
Sert kabuklular	3,38	15,25	2,35	2,38	7,96	3,08



**Grafik 72. Seydişehir İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### 2.11.1.4. Seydişehir’de Baharat Bitkileri

Seydişehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait baharat bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

#### 2.11.1.5. Seydişehir’de Süs Bitkileri

Seydişehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait süs bitkileri ekim alanları ve üretim miktarlarına ilişkin bilgiler Tablo 189’da gösterilmiştir. Buna göre Seydişehir’de dış mekan süs bitkilerinin ekimi ve üretimi yapılmakta olup, 2004 yılında 180.000 metrekare olan ekim alanı 2014-2017 yılları boyunca sabit kalmıştır. Üretim miktarında ise artan bir grafik izlenmiş ve 2014 yılında 2.700.000 adet dış mekan süs bitkisi üretimi yapılmışken, 2017 yılında bu miktar 3.960.000 adete yükselmiştir.

**Tablo 189. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Süs Bitkileri Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Süs Bitkisi	Yıl	2013	2014	2015	2016	2017
Lale, Kesme	Ekim Alanı (Metrekare)	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Adet)	0	0	0	0	0
Dış Mekan, Süs Bitkileri	Ekim Alanı (Metrekare)	0	180000	180000	180000	180000
	Üretim Miktarı (Adet)	0	2700000	3060000	3240000	3960000

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.11.1.6 Seydişehir’de Örtüaltı Tarım Alanı

Seydişehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarım alanlarının durumu incelendiğinde (Tablo 190) sadece plastik sera örtüaltı tarımı yapıldığı görülmektedir. 2004 yılında 22 dekar ekim alanı, 2017 yılında 42 dekara yükselmiştir.

**Tablo 190. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Örtüaltı Tarım Alanı**

Örtüaltı Tarım Alanı (Dekar)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Alçak Tünel	0	0	0	0	0	0
Cam Sera	0	0	0	0	0	0
Plastik Sera	22	34	33	34	42	42
Yüksek Tünel	0	0	0	0	0	0
<b>TOPLAM</b>	<b>22</b>	<b>34</b>	<b>33</b>	<b>34</b>	<b>42</b>	<b>42</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

Seydişehir ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarımın detayları incelenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 191’de gösterilmiştir. Buna göre örtüaltı tarım sebzeleri olarak sofralık hıyar, sofralık domates, göbekli marul ve taze fasulyenin yer aldığı görülmektedir. 2004 yılında 146 ton örtüaltı tarım üretimi söz konusuysen 2017 yılında 247 ton üretim gerçekleşmiştir.

**Tablo 191. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Örtüaltı Sebze Alanı ve Üretim Miktarı**

Örtüaltı Sebze (Dekar)	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Hıyar (Sofralık)	Ekim Alanı (Dekar)	9	11	11	12	15	16
	Üretim Miktarı (Ton)	45	66	66	72	90	96
Domates (Sofralık)	Ekim Alanı (Dekar)	11	11	11	11	11	11
	Üretim Miktarı (Ton)	97	96	97	95	128	120
Marul (Göbekli)	Ekim Alanı (Dekar)	0	9	7	6	7	7
	Üretim Miktarı (Ton)	0	23	18	15	18	18
Fasulye (Taze)	Ekim Alanı (Dekar)	2	2	3	4	4	5
	Üretim Miktarı (Ton)	4	5	8	10	10	13
<b>ÖRTÜALTİ SEBZELERİ TOPLAMI</b>	<b>Ekim Alanı (Dekar)</b>	<b>22</b>	<b>34</b>	<b>33</b>	<b>34</b>	<b>42</b>	<b>42</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>146</b>	<b>190</b>	<b>189</b>	<b>192</b>	<b>246</b>	<b>247</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.11.2. Seydişehir’de Tarımsal Alet ve Makine

Seydişehir’deki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

### 2.11.2.1. Seydişehir’de Biçerdöver İstatistikleri

Seydişehir ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait biçerdöver sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 192’de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 7 adet olan biçerdöver sayısı 2013-2017 yılları arasında sabit kalarak 3 olmuştur.

**Tablo 192. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Biçerdöver Sayıları**

<b>Biçerdöver (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Biçerdöver (0-5 Yaş)	0	2	2	1	1	1
Biçerdöver (6-10 Yaş)	0	0	0	0	0	0
Biçerdöver (11-20 Yaş)	0	1	1	2	2	2
Biçerdöver (21 Yaş Ve Üzeri)	7	0	0	0	0	0
<b>TOPLAM</b>	<b>7</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.11.2.2. Seydişehir’de Traktör İstatistikleri

Seydişehir ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 193’te gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 1.950 adet olan traktör sayısı 2013 yılında 3.450 adet ve 2017 yılında 3.465 adet olmuştur.

**Tablo 193. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

<b>Traktör (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	10	3	3	3	2	0
Traktör - Tek Akslı (5 Bg'Den Fazla)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	50	12	10	8	6	0
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	400	330	315	307	305	270
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	1090	1290	1290	1290	1250	1220
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	390	1325	1315	1335	1340	1310
Traktör - İki Akslı (70 Bg'Den Fazla)	10	490	520	527	560	665
<b>TOPLAM</b>	<b>1950</b>	<b>3450</b>	<b>3453</b>	<b>3470</b>	<b>3463</b>	<b>3465</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.11.2.3. Seydişehir’de Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri

Seydişehir ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 194’te gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 20.839 adet olan diğer alet ve makine sayısı 2013 yılında 19.438 adete düşmüş, sonraki yıllar artış göstererek 2017 yılında 20.224 adet olmuştur.

**Tablo 194. Seydişehir İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

<b>Diğer Alet ve Makine (Adet)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Karasaban	30	0	0	0	0	0
Hayvan pulluğu	830	56	45	35	30	25
Kulaklı traktör pulluğu	1260	1700	1750	1800	1820	1850
Ark açma pulluğu	6	10	10	10	12	12
Diskli traktör pulluğu	80	105	110	113	113	115
Diskli anız pulluğu (vanvey)	5	6	6	8	8	8
Kulaklı anız pulluğu	12	17	16	16	16	16
Toprak frezesi (rotovator)	15	20	20	20	20	20
Kültivatör	60	81	83	83	85	85
Merdane	70	70	70	70	70	70
Diskli tırmık (diskarolar)	720	830	835	845	845	850
Dişli tırmık	4000	3560	3580	3587	3586	3590
Kombikürüm (karma tırmık)	0	0	0	0	0	0
Ot tırmağı	0	0	0	0	0	0
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	250	290	290	294	300	320
Kombine hububat ekim makinesi	240	355	370	376	380	380
Patates dikim makinesi	1	5	5	6	6	6
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	0	0	0	0	2	4
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	585	770	800	810	813	815
Orak makinesi	570	557	557	558	560	560
Bıçer bağlar makinesi	0	0	0	0	0	0
Balya makinesi	8	35	38	40	42	45
Tınaz makinesi	0	0	0	0	0	0
Döven	1820	0	0	0	0	0
Patates sökme makinesi	0	7	8	10	10	10
Kombine patates hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Pancar sökme makinesi	125	128	130	130	135	138
Kombine pancar hasat makinesi	6	22	25	25	28	29
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	100	107	105	105	108	108
Ot Silaj Makinesi	2	2	2	2	2	2
Mısır Silaj Makinesi	25	36	40	42	45	47
Mısır Daneleme Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Selektör (sabit veya seyyar)	9	9	9	9	9	9
Yem hazırlama makinesi	45	43	45	45	45	45
Sap parçalama makinesi	0	0	0	0	0	0
Sırt pülverizatörü	3500	3475	3490	3510	3520	3550
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	0	0	0	0	0	0
Kuyruk milçesinden hareketli pülverizatör	320	410	420	430	442	450
Motorlu pülverizatör	25	45	47	47	50	50
Tozlayıcı	0	0	0	0	0	0
Atomizör	15	15	15	16	16	16
Santrifüj pompa	110	92	92	92	92	95
Elektropomp	550	560	570	578	580	585
Motopomp (Termik)	430	440	440	440	440	440
Derin kuyu pompa	24	30	30	30	32	32



Yağmurlama tesisi	950	1290	1350	1370	1380	1410
Krema makinesi	400	400	380	380	370	370
Kuluçka makinesi	1	0	0	0	0	0
Cıvıv ana makinesi	1	0	0	0	0	0
Süt sağım tesisi	1	10	12	12	12	13
Süt sağım makinesi (seyyar)	550	810	850	862	870	870
Römork (Tarım arabası)	1850	2010	2050	2100	2150	2220
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	100	93	95	98	100	105
Dip kazan (subsoiler)	2	7	8	8	8	8
Rototiller	0	0	0	0	0	0
Taş toplama makinesi	1	0	0	0	0	0
Toprak tesviye makinesi	0	0	0	0	0	0
Set yapma makinesi	0	0	0	0	0	0
Toprak burgusu	1	2	2	2	2	2
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	60	75	78	70	72	73
Pnömatik ekim makinesi	30	42	42	42	42	42
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	8	8	8	8	8	8
Anıza ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Fide dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	800	360	340	330	280	250
Sap toplamalı saman yapma makinesi	50	55	58	55	55	56
Saman aktarma-boşaltma makinesi	40	90	85	85	85	85
Motorlu tırpan	0	0	0	0	0	0
Ürün kurutma makinesi	0	0	0	0	0	0
Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör hariç)	0	0	0	0	0	0
Yem dağıtıcı römork	1	10	12	13	15	15
Damla sulama tesisi	35	130	135	140	145	150
Yayık	60	48	40	40	40	40
Kepçe (Tarımda kullanılan)	50	110	115	125	130	130
<b>TOPLAM</b>	<b>20839</b>	<b>19438</b>	<b>19713</b>	<b>19922</b>	<b>20026</b>	<b>20224</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

## 2.12. Taşkent ve Tarım

Taşkent ilçesinin tarımsal verilerine yönelik değerlendirme yapılırken, öncelikle ilçedeki tarım alanlarının 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) içindeki dağılımına ilişkin detaylar incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 195’te sunulmuştur. Buna göre, tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı 2004 yılında 30.650 dekar iken 2013 yılında 10.634 dekara gerilemiş, sonraki yıllar yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında 10.774 dekar olarak gerçekleşmiştir. Sebze alanına yönelik seyir incelendiğinde 2004 yılında 920 dekar olan sebze alanı, 2013 yılında 700 dekara düşmüş, 2017 yılında 892 dekar olmuştur. Meyveler, içecek ve baharat bitkilerine ilişkin dağılım incelendiğinde 2004 yılında 21.960 dekar olan alanın 2013 yılında 9.292 dekara düştüğü, sonraki yıllar yatay seyir izleyerek 2017 yılında 9.537 dekar olarak gerçekleştiği görülmektedir. İlçede süs bitkilerine yönelik kullanım alanı bulunmamaktadır. Ayrıca nadas alanlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında, 2004 yılında 35.260 dekar olan alan 2013 yılında 11.783 dekara düşmüş, yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemiş, 2017 yılında önemli düzeyde yükseliş gerçekleştirerek 28.745 dekar olmuştur.

**Tablo 195. Taşkent İlçesinde Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Dağılımı**

<b>Tarım Alanı (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	30650	10634	10762	10679	11334	10774
Sebze alanı	920	700	655	655	910	892
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	21960	9292	9489	9489	9484	9537
Süs bitkileri alanı	0	0	0	0	0	0
Nadas alanı	35260	11783	12811	12770	12296	28745
<b>TOPLAM</b>	<b>88790</b>	<b>32409</b>	<b>33717</b>	<b>33593</b>	<b>34024</b>	<b>49948</b>

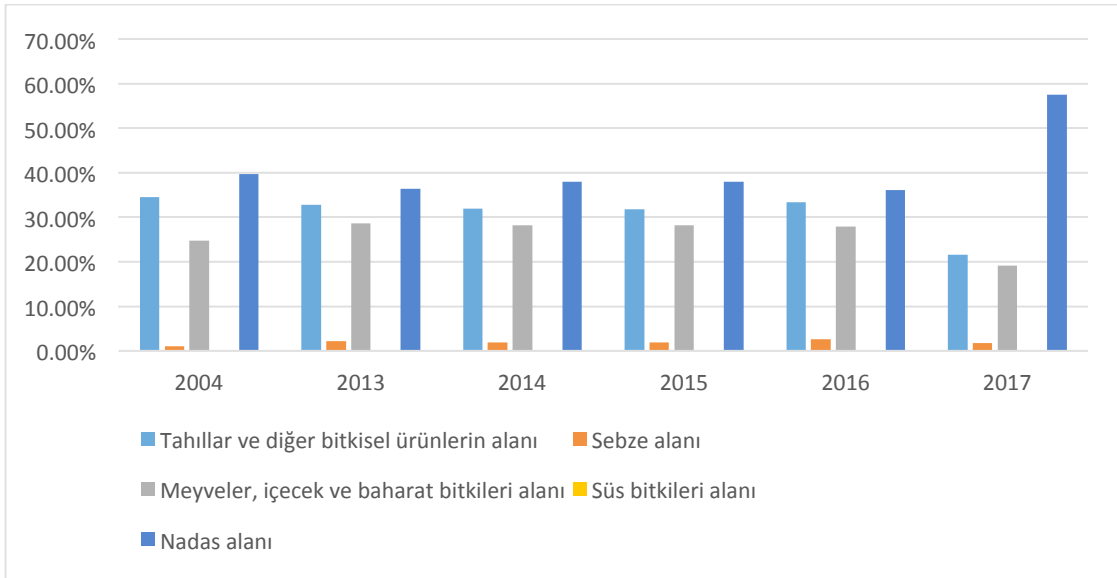
Kaynak: TÜİK, 2018

Taşkent ilçesinde tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımı oransal açıdan incelenmiş ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen bulgular Tablo 196’da gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında toplam tarım alanının %34,52’si tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerden oluşurken, meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanının toplam alan içindeki oranı %24,73, sebze alanı %1,04 ve nadas alanı %39,71’dir. Bu oranlar 2016 yılına kadar önemli bir değişiklik göstermemiş, ancak 2017 yılında önemli ölçüde değişiklikler olmuştur. Bu kapsamda 2017 yılında tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ve meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanları önemli ölçüde düşmüş, nadas alanında önemli ölçüde artış olmuştur.

**Tablo 196. Taşkent İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Tarım Alanı (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	34,52	32,81	31,92	31,79	33,31	21,57
Sebze alanı	1,04	2,16	1,94	1,95	2,67	1,79
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	24,73	28,67	28,14	28,25	27,87	19,09
Süs bitkileri alanı	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nadas alanı	39,71	36,36	38,00	38,01	36,14	57,55

Taşkent ilçesinin tarım alanlarının yıllar itibariyle dağılımına ilişkin görsel Grafik 73'te sunulmuştur.



**Grafik 73. Taşkent İlçesinin Tarım Alanlarının Yıllar İtibariyle Toplam İçindeki Oranı**

Taşkent ilçesinin tarımsal verilerine ilişkin değerlendirmeler, bitkisel üretim istatistikleri ve tarımsal alet ve makine istatistikleriyle yapılmıştır.

### 2.12.1. Taşkent'te Bitkisel Üretim

Bu bölümde, Taşkent'te 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait bitkisel üretim verileri incelenmiştir. Bu kapsamda sırasıyla Taşkent'te tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, sebze, meyve, baharat bitkileri, süs bitkileri ve örtüaltı tarım incelemesi yapılmıştır.

#### 2.12.1.1. Taşkent'te Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler

Taşkent ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla ait tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin ekim durumu Tablo 197'de gösterilmiştir. Buna göre tahıllar içinde öne çıkan ürün durum buğdayı hariç

buğdaydır. 2004 yılında 29.612 dekar olan ekim alanı 2013 yılında 5.629 dekara düşmüş ve 2017 yılında 5.502 dekar olmuştur. Kuru nohutun ön plana çıktığı kuru baklagillere bakıldığında ise 2004 yılında 540 dekar olan ekim alanının 2017 yılında 2.205 dekara ulaştığı görülmektedir. Yumru bitkilerde yalnızca patates ekim alanı bulunmaktadır. 2004 yılında 340 dekar ekim alanına sahip olan patates 2017 yılında 560 dekar ekilmiştir. Yem bitkilerinin 2013-2017 yılları arasında yatay bir seyir izlediği ve 2017 yılında 2.507 dekarlık bir alana sahip olduğu görülmektedir. İlçede yağlı tohumlar ve tıbbi bitkiler ekimine rastlanmamıştır.

**Tablo 197. Taşkent İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanları**

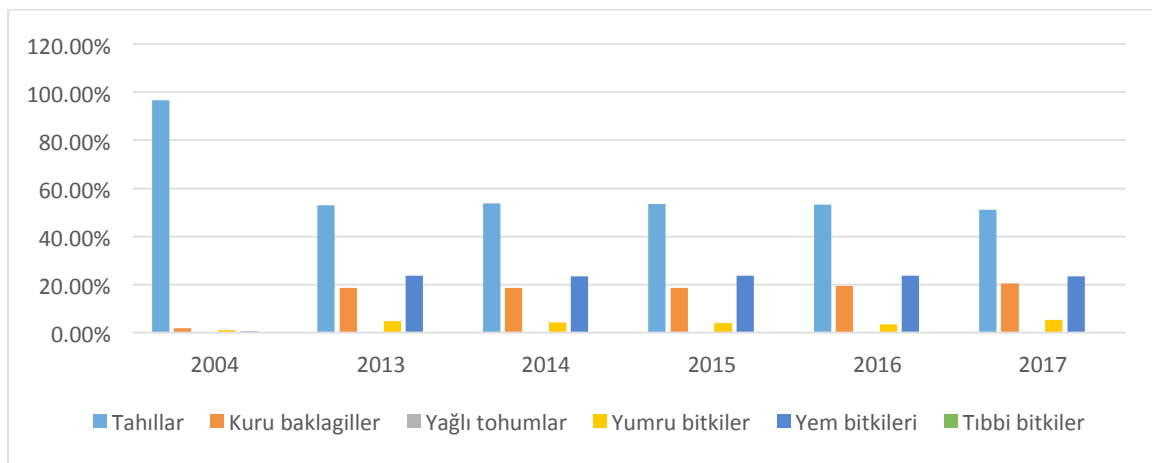
<b>Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Dekar)</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Durum Buğdayı	0	0	0	0	0	0
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	29100	5126	5250	5183	5470	5080
Mısır	0	8	4	3	5	4
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	350	350	375	375	400	334
Çavdar	160	116	127	127	130	50
Yulaf	0	29	34	34	36	34
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	0	0	0	0	0
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>29610</b>	<b>5629</b>	<b>5790</b>	<b>5722</b>	<b>6041</b>	<b>5502</b>
Fasulye, Kuru	80	0	0	0	0	0
Nohut, Kuru	420	1980	2000	2000	2210	2205
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Yeşil Mercimek, Kuru	40	0	0	0	0	0
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>540</b>	<b>1980</b>	<b>2000</b>	<b>2000</b>	<b>2210</b>	<b>2205</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YAĞLI TOHUMLAR TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	340	500	450	435	400	560
Şeker Pancarı	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>340</b>	<b>500</b>	<b>450</b>	<b>435</b>	<b>400</b>	<b>560</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	160	25	22	22	26	27
Korunga (Yeşilot)	0	2500	2500	2500	2657	2480
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	0	0	0	0	0	0
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>160</b>	<b>2525</b>	<b>2522</b>	<b>2522</b>	<b>2683</b>	<b>2507</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Taşkent'te tahıllar ve diğer bitkisel ürün gruplarının yıllar itibariyle toplam içindeki oranlarına ilişkin dağılım Tablo 198'de ve bu oranların grafiksel gösterimi Grafik 74'te sunulmuştur. Buna göre 2004 yılında %96,61 ile en yüksek paya sahip olan tahıllar yıllar itibariyle düşüş göstermiş ve 2017 yılına gelindiğinde %51,07 ile son beş yılın en düşük tahıllar oranına sahip olmuştur. Kuru baklagillere bakıldığında 2004 yılında %1,76 orana sahipken 2013 yılında %18,62'ye ulaştığı, sonraki yıllarda dalgalı bir seyir izleyerek 2017 yılında %20,47 olduğu görülmektedir. Yıllar içinde en çok artış payına sahip olan yem bitkileri 2004 yılında %0,52 orana sahipken 2013 yılında %23,74'e çıkmış ve sonraki yıllar yatay bir seyir izleyerek 2017 yılında %23,27'lik alanı oluşturmuştur. Yağlı tohumlar ve tıbbi bitkilerin Taşkent ilçesinde tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin içinde yeri olmadığı görülmektedir.

**Tablo 198. Taşkent İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Tahıllar	96,61	52,93	53,80	53,58	53,30	51,07
Kuru baklagiller	1,76	18,62	18,58	18,73	19,50	20,47
Yağlı tohumlar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yumru bitkiler	1,11	4,70	4,18	4,07	3,53	5,20
Yem bitkileri	0,52	23,74	23,43	23,62	23,67	23,27
Tıbbi bitkiler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00



**Grafik 74. Taşkent İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Tablo 197'de dekar cinsinden ekim alanlarının dağılımları verilen Taşkent ilçesindeki tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin yıllar itibariyle (2004 yılı ve 2013-2017 yılları arası) üretim miktarlarına ilişkin tonaj cinsinden bilgileri Tablo 199'da gösterilmiştir. Buna göre tahıllarda düşme, kuru baklagiller ve yem bitkilerinde yükselme ve yumru bitkilerde yatay seyir göze çarpmaktadır. Taşkent ilçesinde yağlı tohum ve tıbbi bitki üretimi bulunmamaktadır.

**Tablo 199. Taşkent İlçesinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Bilgiler**

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürün (Ton)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Durum Buğdayı	0	0	0	0	0	0
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	4694	718	572	428	397	283
Mısır	0	6	3	2	2	1
Arpa (Biralık)	0	0	0	0	0	0
Arpa (Diğer)	60	39	39	35	33	28
Çavdar	25	16	22	22	23	14
Yulaf	0	3	4	4	4	4
Kuş Yemi	0	0	0	0	0	0
Triticale	0	0	0	0	0	0
<b>TAHILLAR TOPLAMI</b>	<b>4779</b>	<b>782</b>	<b>640</b>	<b>491</b>	<b>459</b>	<b>330</b>
Fasulye, Kuru	24	0	0	0	0	0
Nohut, Kuru	38	396	406	431	542	501
Kırmızı Mercimek, Kuru	0	0	0	0	0	0
Yeşil Mercimek, Kuru	5	0	0	0	0	0
Kuru Bezelye	0	0	0	0	0	0
Burçak (Dane)	0	0	0	0	0	0
Buy (Çemen Otu)	0	0	0	0	0	0
Acı Bakla (İnsan Tüketimi İçin)	0	0	0	0	0	0
<b>KURU BAKLAGİLLER TOPLAMI</b>	<b>67</b>	<b>396</b>	<b>406</b>	<b>431</b>	<b>542</b>	<b>501</b>
Soya Fasulyesi	0	0	0	0	0	0
Kanola veya Kolza Tohumu	0	0	0	0	0	0
Susam Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yağlık Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Çerezlik Ayçiçeği Tohumu	0	0	0	0	0	0
Haşhaş Tohumu	0	0	0	0	0	0
Aspir Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YAĞLI TOHURLAR TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Patates (Tatlı Patates Hariç)	1021	999	900	859	761	1008
Şeker Pancarı	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>1021</b>	<b>999</b>	<b>900</b>	<b>859</b>	<b>761</b>	<b>1008</b>
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot)	0	0	0	0	0	0
Burçak (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Yonca (Yeşilot)	585	100	80	80	98	111
Korunga (Yeşilot)	0	2250	2250	2250	2569	2381
Sorgum (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Triticale (Yeşilot)	0	0	0	0	0	0
Mısır (Slaç)	0	0	0	0	0	0
Hayvan Pancarı	0	0	0	0	0	0
Yem Şalgamı	0	0	0	0	0	0
Bezelye (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
İtalyan Çimi (Yemlik)	0	0	0	0	0	0
Korunga Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Adi) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Macar) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Fiğ (Diğer) Tohumu	0	0	0	0	0	0
Yonca Tohumu	0	0	0	0	0	0
<b>YEM BİTKİLERİ TOPLAMI</b>	<b>585</b>	<b>2350</b>	<b>2330</b>	<b>2330</b>	<b>2667</b>	<b>2492</b>
Haşhaş Kapsülü	0	0	0	0	0	0
Lavanta	0	0	0	0	0	0
<b>TIBBİ BİTKİLER TOPLAMI</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

### 2.12.1.2. Taşkent'te Sebzeçilik

Taşkent ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait sebze ekim durumu Tablo 200'de gösterilmiştir. Tablodan elde edilen bulgulara göre baklagil sebzelerin ve yumru ve kök sebzelerin ekim alanı ve üretim miktarı açılarından son beş yıl içerisinde yatay bir eğilim sergilediği, yaprağı yenen sebze ekimi ve üretiminin olmadığı ve meyvesi yenen sebzelerin ekim alanı ve üretim miktarı açılarından artış gösterdiği göze çarpmaktadır.

**Tablo 200. Taşkent İlçesinde Yıllar İtibariyle Sebze Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

Sebze	Yıl	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Fasulye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	440	250	225	225	260	267
	Üretim Miktarı (Ton)	220	200	180	182	234	243
Barbunya, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bezelye, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bakla, Taze	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Karnabahar	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Mantar (Kültür)	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>BAKLAGİL</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>440</b>	<b>250</b>	<b>225</b>	<b>225</b>	<b>260</b>	<b>267</b>
<b>SEBZELERİ</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>220</b>	<b>200</b>	<b>180</b>	<b>182</b>	<b>234</b>	<b>243</b>
Lahana (Beyaz)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	20	0	0	0	0	0
Lahana (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Lahana (Kara Yaprak)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Kıvrırcık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Marul (Göbekli)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	10	0	0	0	0	0
Marul (İnceberg)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ispanak	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Maydanoz	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	2	0	0	0	0	0
Tere	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Nane	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	5	0	0	0	0	0
<b>YAPRAĞI YENEN</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>40</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>SEBZELER</b>	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>37</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Karpuz	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kavun	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0



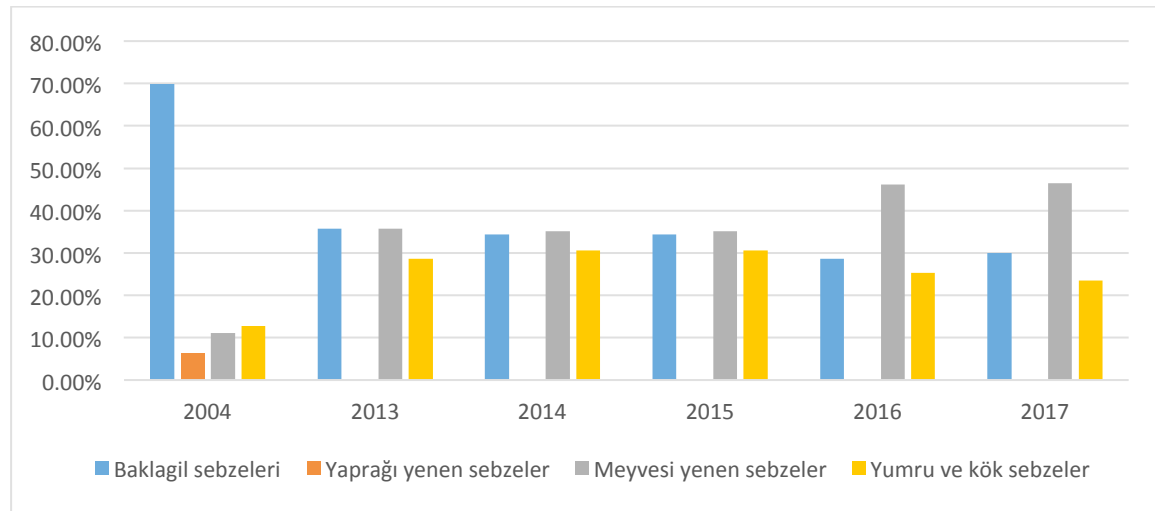
Biber (Salçalık, Kapya)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Dolmalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Biber (Sivri)	Ekilen Alan (Dekar)	20	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	12	0	0	0	0	0
Biber (Çarliston)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Hıyar (Turşuluk)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Acur	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Patlıcan	Ekilen Alan (Dekar)	40	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	16	0	0	0	0	0
Domates (Sofralık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	250	230	230	420	415
	Üretim Miktarı (Ton)	0	874	819	814	1608	1574
Domates (Salçalık)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Bamya	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kabak (Sakız)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	17	0	0	0	0	0
Bal Kabağı	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kabak (Çerezlik)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>MEYVESİ YENEN SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>70</b>	<b>250</b>	<b>230</b>	<b>230</b>	<b>420</b>	<b>415</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>45</b>	<b>874</b>	<b>819</b>	<b>814</b>	<b>1608</b>	<b>1574</b>
Havuç	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Şalgam	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Sarımsak (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Soğan (Taze)	Ekilen Alan (Dekar)	10	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	13	0	0	0	0	0
Soğan (Kuru)	Ekilen Alan (Dekar)	70	200	200	200	230	210
	Üretim Miktarı (Ton)	140	300	300	300	375	319
Pırasa	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Turp (Bayır)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Turp (Kırmızı)	Ekilen Alan (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMRU VE KÖK SEBZELER</b>	<b>Ekilen Alan (Dekar)</b>	<b>80</b>	<b>200</b>	<b>200</b>	<b>200</b>	<b>230</b>	<b>210</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>153</b>	<b>300</b>	<b>300</b>	<b>300</b>	<b>375</b>	<b>319</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 201’de ve grafiksel gösterimi Grafik 75’te sunulmuştur. Buna göre 2004 yılında %69,84 orana sahip olan baklagil sebzeleri genel olarak düşme eğiliminde olmuş ve 2017 yılında %29,93 orana sahip olmuştur. Meyvesi yenen sebzeler 2004 yılında %11,11 paya sahipken 2017 yılında %46,52’ye ulaşmıştır. Taşkent ilçesinde sebze ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlara yönelik genel olarak baklagil sebzelerin önemli düşüş sergilediği, meyvesi yenen sebzeler ve yumru ve kök sebzelerin ise artış gösterdiği söylenebilir.

**Tablo 201. Taşkent İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	69,84	35,71	34,35	34,35	28,57	29,93
Yaprağı yenen sebzeler	6,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Meyvesi yenen sebzeler	11,11	35,71	35,11	35,11	46,15	46,52
Yumru ve kök sebzeler	12,70	28,57	30,53	30,53	25,27	23,54



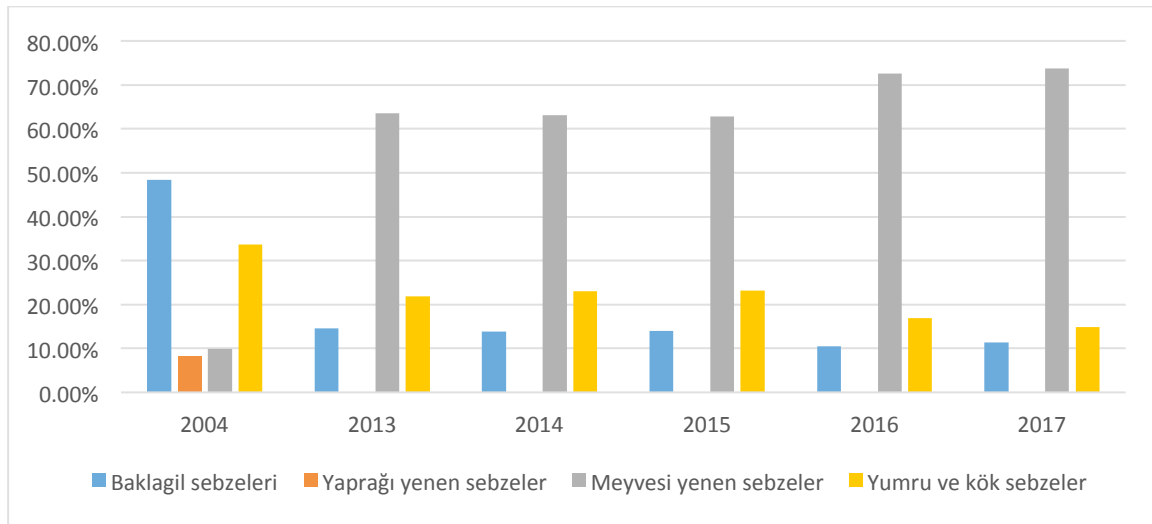
**Grafik 75. Taşkent İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Taşkent’te sebze ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 202’de ve grafiksel sunumu Grafik 76’da sunulmuştur. Buna göre 2004 yılında %48,35 orana sahip olan baklagil sebzeleri 2017 yılında %11,38’e kadar gerilemiştir. 2004 yılında %9,89 orana sahip olan meyvesi yenen sebzeler 2017 yılında %73,69’a ulaşmıştır. Genel olarak, Taşkent ilçesinde baklagil sebzeler ve yumru ve kök sebzelerin üretimdeki paylarının önemli ölçüde düşüş yaşadığı, buna karşılık meyvesi yenen sebzelerin tüm sebze üretimleri içindeki oranında önemli ölçüde yükseliş olduğu görülmektedir. Bu kapsamda 2004 yılında sebze ürünleri arasında ilk sırada yer alan baklagil sebzeleri 2017 yılında

üçüncü sıraya gerilemiş, 2004 yılında ikinci sırada olan yumru ve kök sebzeler 2017 yılında da (oranı önemli ölçüde düşmüş olsa da) ikinci sırada yer almıştır.

**Tablo 202. Taşkent İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Sebze (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Baklagil sebzeleri	48,35	14,56	13,86	14,04	10,55	11,38
Yaprağı yenen sebzeler	8,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Meyvesi yenen sebzeler	9,89	63,61	63,05	62,81	72,53	73,69
Yumru ve kök sebzeler	33,63	21,83	23,09	23,15	16,91	14,93



**Grafik 76. Taşkent İlçesinde Sebze Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

### 2.12.1.3. Taşkent'te Meyveler

Taşkent ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait meyve ekim durumu Tablo 203'te gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 16.000 dekar ekim alanı ve 400 ton üretim miktarı bulunan üzüksü meyveler içinde en yüksek paya sahip ürün sofralık çekirdekli üzüm olmuştur. Ancak 2013 yılında üzüksü meyveler 675 dekar ekim alanı ve 293 ton üretim miktarına düşmüş, bu seyir sonraki yıllarda yatay olarak devam etmiş ve 2017 yılında 745 dekar ekim alanı ve 297 ton üretim gerçekleşmiştir. Yumuşak çekirdekli ve sert kabukluların son beş yıl içerisinde ekim alanı ve üretim miktarı açısından yatay seyir izledikleri görülmektedir. İlçede sert çekirdekli en yüksek paya sahip ürün kirazdır. 2004 yılında 5.130 dekar ekim alanına sahip olan sert çekirdekli 206 ton üretim miktarına sahipken, 2017 yılında 7.541 dekar ekim alanı ve 2.200 ton üretim miktarına sahip olmuştur.

**Tablo 203. Taşkent İlçesinde Yıllar İtibariyle Meyve Ekim Alanları ve Üretim Miktarları**

<b>Meyveler</b>	<b>Yıl</b>	<b>2004</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Sofralık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	11000	380	400	400	407	408
	Üretim Miktarı (Ton)	2750	147	150	111	105	108
Sofralık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	1	1
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	1	1
Şaraplık Üzümler	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kurutmalık Üzüm, Çekirdekli	Toplu Alanı (Dekar)	5000	250	275	275	276	283
	Üretim Miktarı (Ton)	1250	84	90	90	109	122
Kurutmalık Üzüm, Çekirdeksiz	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	1	1
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	1	1
Muz, Plantain Ve Benzerleri	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Çilek	Toplu Alanı (Dekar)	0	40	45	45	45	45
	Üretim Miktarı (Ton)	0	59	68	68	62	62
Dut	Toplu Alanı (Dekar)	0	5	5	5	6	7
	Üretim Miktarı (Ton)	0	3	3	3	3	3
Nar	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>ÜZÜMSÜ MEYVELER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>16000</b>	<b>675</b>	<b>725</b>	<b>725</b>	<b>736</b>	<b>745</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>4000</b>	<b>293</b>	<b>311</b>	<b>272</b>	<b>281</b>	<b>297</b>
Elma (Golden)	Toplu Alanı (Dekar)	360	256	210	210	209	213
	Üretim Miktarı (Ton)	120	323	323	323	304	304
Elma (Starking)	Toplu Alanı (Dekar)	180	205	215	215	214	216
	Üretim Miktarı (Ton)	60	252	252	252	222	222
Elma (Amasya)	Toplu Alanı (Dekar)	30	123	130	130	129	130
	Üretim Miktarı (Ton)	11	168	170	170	166	166
Elma (Granny Smith)	Toplu Alanı (Dekar)	10	25	25	25	24	25
	Üretim Miktarı (Ton)	2	20	19	19	19	19
Diğer Elmalar	Toplu Alanı (Dekar)	20	257	265	265	246	245
	Üretim Miktarı (Ton)	11	11	11	11	11	11
Armut	Toplu Alanı (Dekar)	70	45	47	47	46	45
	Üretim Miktarı (Ton)	29	25	25	25	25	25
Ayva	Toplu Alanı (Dekar)	0	15	15	15	16	16
	Üretim Miktarı (Ton)	0	7	7	7	5	5
Muşmula	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>YUMUŞAK ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>670</b>	<b>926</b>	<b>907</b>	<b>907</b>	<b>884</b>	<b>890</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>222</b>	<b>795</b>	<b>796</b>	<b>796</b>	<b>741</b>	<b>741</b>
Kayısı	Toplu Alanı (Dekar)	0	25	30	30	31	32
	Üretim Miktarı (Ton)	0	14	14	14	13	10
Zerdali	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Kiraz	Toplu Alanı (Dekar)	5000	7258	7400	7400	7402	7405
	Üretim Miktarı (Ton)	175	2312	2314	2106	2117	2133
Vişne	Toplu Alanı (Dekar)	10	5	7	7	8	9
	Üretim Miktarı (Ton)	3	4	4	4	4	4
Şeftali	Toplu Alanı (Dekar)	80	30	32	32	31	32

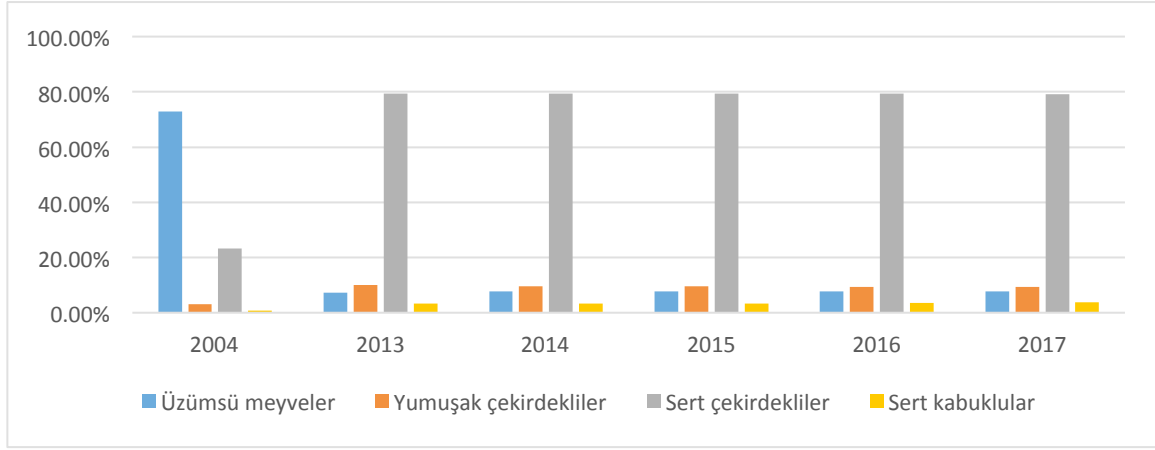
	Üretim Miktarı (Ton)	12	12	12	12	12	12
Nektarin	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Erik	Toplu Alanı (Dekar)	40	60	63	63	62	63
	Üretim Miktarı (Ton)	16	16	16	16	16	16
İğde	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
<b>SERT ÇEKİRDEKLİLER TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>5130</b>	<b>7378</b>	<b>7532</b>	<b>7532</b>	<b>7534</b>	<b>7541</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>206</b>	<b>2382</b>	<b>2384</b>	<b>2176</b>	<b>2187</b>	<b>2200</b>
Badem	Toplu Alanı (Dekar)	0	71	75	75	76	73
	Üretim Miktarı (Ton)	0	2	2	2	2	2
Şam Fıstığı (Antep Fıstığı)	Toplu Alanı (Dekar)	0	0	0	0	0	0
	Üretim Miktarı (Ton)	0	0	0	0	0	0
Ceviz	Toplu Alanı (Dekar)	160	242	250	250	254	288
	Üretim Miktarı (Ton)	79	63	66	59	51	48
<b>SERT KABUKLULAR TOPLAMI</b>	<b>Toplu Alan (Dekar)</b>	<b>160</b>	<b>313</b>	<b>325</b>	<b>325</b>	<b>330</b>	<b>361</b>
	<b>Üretim Miktarı (Ton)</b>	<b>79</b>	<b>65</b>	<b>68</b>	<b>61</b>	<b>53</b>	<b>50</b>

Kaynak: Veriler (TÜİK, 2018)'den alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarına ilişkin oransal dağılımlar Tablo 204'te ve grafiksel gösterimi Grafik 77'de sunulmuştur. Buna göre 2004 yılında %72,86 oransal dağılımla ilk sırada olan üzüksü meyveler 2013 yılında ciddi bir düşüş yaşayarak %7,26 oranla üçüncü sıraya inmiştir. 2004 yılında %23,36 ekim alanı oranına sahip sert çekirdekli, 2017 yılında %79,07'ye ulaşmıştır. Genel olarak Taşkent ilçesinde meyve ürünlerinin yıllar itibariyle ekim alanlarının üzüksü meyvelerden sert çekirdeklilere doğru değişim gösterdiği söylenebilir.

**Tablo 204. Taşkent İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzüksü meyveler	72,86	7,26	7,64	7,64	7,76	7,81
Yumuşak çekirdekli	3,05	9,97	9,56	9,56	9,32	9,33
Sert çekirdekli	23,36	79,40	79,38	79,38	79,44	79,07
Sert kabuklu	0,73	3,37	3,43	3,43	3,48	3,79

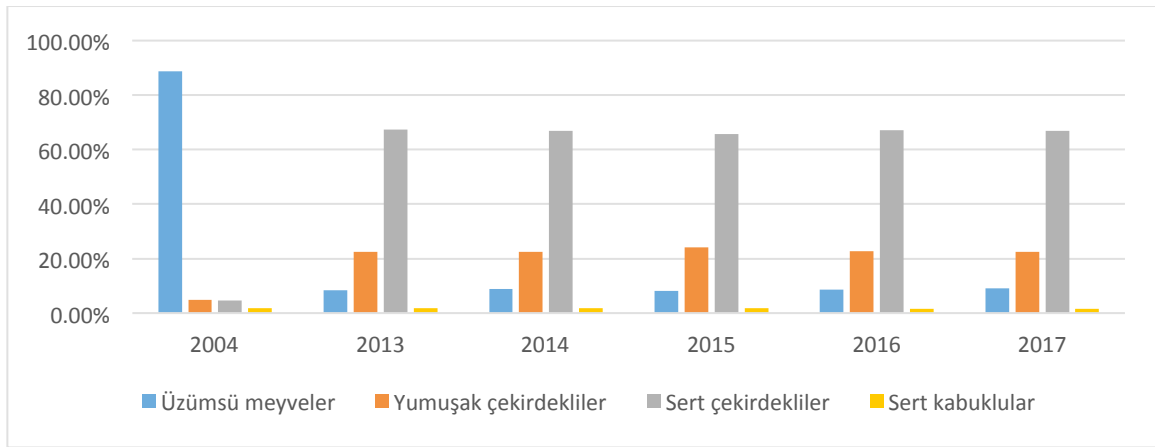


**Grafik 77. Taşkent İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Ekim Alanlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Taşkent'te meyve ürünlerinin yıllar itibariyle üretim miktarlarına ilişkin oransal dağılımları incelendiğinde, ekim alanlarına benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 205'te ve grafiksel sunumu Grafik 78'de gösterilmiştir. Oransal değişimlere bakıldığında 2004 yılında meyve ürünleri içinde en yüksek üretim oranına sahip olan üzüksü meyveler %88,75 orana sahipken 2017 yılında bu oran %9,03'e kadar düşmüştür. Bu kapsamda 2004 yılında %4,57'lik paya sahip olan sert çekirdekliiler 2017 yılında %66,91'lik önemli bir oranı temsil ederek birinci sıraya yerleşmiştir.

**Tablo 205. Taşkent İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

Meyve (%)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Üzümsü meyveler	88,75	8,29	8,74	8,23	8,61	9,03
Yumuşak çekirdekliiler	4,93	22,49	22,37	24,08	22,72	22,54
Sert çekirdekliiler	4,57	67,38	66,99	65,84	67,04	66,91
Sert kabuklular	1,75	1,84	1,91	1,85	1,62	1,52



**Grafik 78. Taşkent İlçesinde Meyve Ürünlerinin Yıllar İtibariyle Üretim Miktarlarına İlişkin Oransal Dağılımları**

#### **2.12.1.4. Taşkent'te Baharat Bitkileri**

Taşkent ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait baharat bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

#### **2.12.1.5. Taşkent'te Süs Bitkileri**

Taşkent ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait süs bitkileri ekimi ve üretimi bulunmamaktadır.

#### **2.12.1.6 Taşkent'te Örtüaltı Tarım Alanı**

Taşkent ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait örtüaltı tarım alanları incelenmiş, TÜİK verilerine göre yalnızca 2004 yılında 2 dekarlık plastik sera uygulamasına rastlanılmıştır. Bunun da sofralık domates (3 ton) ve hıyar (1 ton) üretimi olduğu tespit edilmiştir. Taşkent ilçesinde 2013-2017 yılları arasında örtüaltı tarım uygulaması bulunmamaktadır.

#### **2.12.2. Taşkent'te Tarımsal Alet ve Makine**

Taşkent'teki tarımsal alet ve makinelerin durumu sırasıyla biçerdöver sayısı, traktör sayısı ve diğer alet ve makine sayısı esas alınmak suretiyle incelenmiştir.

##### **2.12.2.1. Taşkent'te Biçerdöver İstatistikleri**

TÜİK verilerine göre Taşkent ilçesinde 2004 yılı ve son beş yıl (2013-2017) kapsamında biçerdövere rastlanmamıştır.

##### **2.12.2.2. Taşkent'te Traktör İstatistikleri**

Taşkent ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait traktör sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 206'da gösterilmiştir. Buna göre ilçede 2004 yılında 43 adet biçerdöver varken 2017 yılında 61 adete ulaşmıştır.

**Tablo 206. Taşkent İlçesinde Yıllar İtibariyle Traktör Sayıları**

Traktör (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Traktör - Tek Akslı (1-5 Bg)	5	5	6	0	0	0
Traktör - Tek Akslı (5 Bg'Den Fazla)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (1-10 Bg)	1	1	3	4	5	5
Traktör - İki Akslı (11-24 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (25-34 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	0	0	0	0	0	0
Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	25	27	28	29	32	34
Traktör - İki Akslı (70 Bg'Den Fazla)	12	14	18	19	21	22
<b>TOPLAM</b>	<b>43</b>	<b>47</b>	<b>55</b>	<b>52</b>	<b>58</b>	<b>61</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 2.12.2.3. Taşkent'te Diğer Alet ve Makineler İstatistikleri

Taşkent ilçesinde bulunan 2004 yılı ve son beş yıla (2013-2017) ait diğer alet ve makine sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 207'de gösterilmiştir. Buna göre 2004 yılında 1.896 adet olan diğer alet ve makine sayısı 2017 yılında 919 adete düşmüştür.

**Tablo 207. Taşkent İlçesinde Yıllar İtibariyle Diğer Alet ve Makine Sayıları**

Diğer Alet ve Makine (Adet)	2004	2013	2014	2015	2016	2017
Karasaban	60	20	23	26	26	25
Hayvan pulluğu	1034	100	102	109	109	109
Kulaklı traktör pulluğu	27	34	32	33	39	39
Ark açma pulluğu	4	4	54	57	60	59
Diskli traktör pulluğu	0	0	0	0	0	0
Diskli anız pulluğu (vanvey)	0	0	0	0	0	0
Kulaklı anız pulluğu	0	0	0	0	0	0
Toprak frezesi (rotovator)	0	0	0	0	0	0
Kültivator	0	5	6	6	10	10
Merdane	0	0	0	0	0	0
Diskli tırmık (diskarolar)	0	2	2	2	5	5
Dişli tırmık	1	1	1	1	4	4
Kombikürüm (karma tırmık)	0	0	0	0	0	0
Ot tırmığı	2	2	2	9	9	9
Hayvanla çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle çekilen hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Kombine hububat ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Patates dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Çiftlik gübresi dağıtma makinesi	0	0	0	0	0	0
Kimyevi gübre dağıtma makinesi	0	2	2	2	5	5
Orak makinesi	10	10	11	13	13	14
Bıçer bağlar makinesi	0	2	0	0	0	0
Balya makinesi	0	0	0	0	0	0
Tınaz makinesi	0	0	0	0	0	0
Döven	302	70	65	66	66	62
Patates sökme makinesi	0	0	0	0	0	0
Kombine patates hasat makinesi	0	0	0	0	0	0



Pancar sökme makinesi	0	0	0	0	0	0
Kombine pancar hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Hayvanla çekilen çayır biçme makinesi	0	0	0	0	0	0
Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinesi	6	5	6	7	7	7
Ot Silaj Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır Silaj Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır Daneleme Makinesi	0	0	0	0	0	0
Mısır hasat makinesi	0	0	0	0	0	0
Selektör (sabit veya seyyar)	0	0	0	0	0	0
Yem hazırlama makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap parçalama makinesi	0	0	0	0	0	0
Sırt pülverizatörü	165	170	178	187	190	185
Sedyeli, motorlu pülverizatör tozlayıcı kombine atomizör	20	20	18	17	17	18
Kuyruk milinden hareketli pülverizatör	0	0	0	0	0	0
Motorlu pülverizatör	30	41	39	37	40	37
Tozlayıcı	4	4	2	3	3	3
Atomizör	0	0	0	0	0	0
Santrifüj pompa	20	22	26	27	30	28
Elektropomp	15	15	12	13	16	15
Motopomp (Termik)	25	25	26	26	30	28
Derin kuyu pompa	10	15	16	17	20	21
Yağmurlama tesisi	0	0	0	0	0	0
Krema makinesi	44	45	44	40	40	38
Kuluçka makinesi	0	0	0	0	0	0
Cıvıv ana makinesi	0	0	0	0	0	0
Süt sağım tesisi	0	0	0	0	0	0
Süt sağım makinesi (seyyar)	36	45	46	41	45	42
Römork (Tarım arabası)	35	38	37	38	45	47
Su tankeri (Tarımda kullanılan)	7	7	8	10	15	16
Dip kazan (subsoiler)	0	0	0	0	0	0
Rototiller	0	0	0	0	0	0
Taş toplama makinesi	0	0	0	0	0	0
Toprak tesviye makinesi	0	0	0	0	0	0
Set yapma makinesi	0	0	0	0	0	0
Toprak burgusu	0	0	0	0	0	0
Hayvanla ve traktörle çekilen ara çapa makinesi	0	0	0	0	0	0
Pnömatik ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Üniversal ekim makinesi (mekanik) (Pancar mibzeri dahil)	0	0	0	0	0	0
Anıza ekim makinesi	0	0	0	0	0	0
Fide dikim makinesi	0	0	0	0	0	0
Sap döver ve harman makinesi (Batöz)	39	25	22	23	23	22
Sap toplamalı saman yapma makinesi	0	0	0	0	0	0
Saman aktarma-boşaltma makinesi	0	0	0	0	0	0
Motorlu tırpan	0	0	0	0	0	0
Ürün kurutma makinesi	0	0	0	0	0	0
Ürün sınıflandırma makinesi (Selektör hariç)	0	0	0	0	0	0
Yem dağıtıcı römork	0	0	0	0	0	0
Damla sulama tesisi		50	58	60	70	71

Yayık	0	0	0	0	0	0
Kepçe (Tarımda kullanılan)	0	0	0	0	0	0
<b>TOPLAM</b>	<b>1896</b>	<b>779</b>	<b>838</b>	<b>870</b>	<b>937</b>	<b>919</b>

Kaynak: TÜİK, 2018

### 3. BÖLÜM – HASSAS TARIM TEKNİKLERİ VE DURUM ANALİZİ

Dünya nüfusundaki hızlı artışa bağlı olarak gıda ihtiyacı her geçen gün daha da artmaktadır. Diğer taraftan, şiddeti giderek artan ve daha çok küresel ısınma olarak bilinen küresel iklim değişikliği, tarımsal üretimi daha da zorlaştırmaktadır (Kapluhan, 2013). Türkiye, dünya üzerinde iklim değişikliğinin en etkili olduğu Akdeniz Havzası içerisinde yer almaktadır. İklim değişikliği; başlıca sıcaklık artışı, beklenmeyen hava olayları, sel, heyelan, erozyon, sıcak hava dalgaları, orman yangınlarında artış ve kuraklık olarak etkilerini göstermektedir. Dünyanın bazı yerlerinde ısınmaya bağlı olarak bazı tarım ürünlerinin yetiştirme ortamı olumsuz etkilenmiştir. Tarımsal sulama kuyularında su miktarı hızla azalmaktadır. Sulama amacıyla toprak yüzeyine gereğinden fazla miktarda su çıkartılması tarımda tuzluluk sorununa neden olmaktadır. İklim değişikliğinin olumsuz etkileri altında, tarımsal üretimde daha fazla farkındalık ve hassasiyet gerekmektedir.

Atmosfer tabakasında biriken çeşitli gazlar, güneş ışınlarının ısıtma etkisini artırarak küresel boyutta iklim değişikliğine neden olmaktadır (Koga ve ark. 2003). Dünyada sıcaklık artışına bağlı olarak kutuplardaki buzullar erimekte ve denizlerdeki su seviyeleri yükselmektedir. Diğer taraftan, geniş tarım arazilerinin bulunduğu ovalarda, yeraltı su kaynaklarının azalmasına bağlı olarak gerçekleştiği düşünülen obruk oluşumu daha sık görülmektedir. Yıllık ortalama sıcaklıktaki artışa bağlı olarak meyve ağaçları ve asmaların uyanma, çiçeklenme ve olgunluk dönemleri kısalmaktadır. Bu nedenle ilkbaharda erken çiçek açan bitkilerde don zararı daha etkili olabilmektedir. Örneğin bazı araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre, özellikle son 30 yılda üzümlerin olgunlaşma süreçlerinde bazı değişiklikler kaydedilmiştir. İklim değişikliğinin etkisi ile üzümler daha fazla şeker ve daha az organik asitler içermiştir. Bu durum, renk kalitesinde, tat ve aroma bileşenlerinde azalmalara neden olarak ürünlerin pazar değerini düşürebilmektedir (Coombe, 1987). Ayrıca sıcaklık artışına bağlı olarak, bitkilerde hastalık ve zararlılar daha fazla nesil vererek daha yüksek oranda zarara neden olabilmektedir (Rosenzweig ve ark. 2005).

Mevsim normallerinin dışında ve kısa sürede birim alana düşen aşırı yağışlar ve bu yağışlar nedeniyle ortaya çıkan sel ve heyelanlardaki artış da iklim değişikliğinin sonuçlarındandır. Diğer taraftan, aşırı yağışlar toprakta bulunan bitki besin maddelerinin derinlere doğru yıkanıp toprağın alt katmanlarına kadar sızarak bitkilerin kullanamayacağı bölümlere taşınmasına neden olur. Bu durumda toprağın çoraklaşması ve erozyona daha hassas hale gelmesi kaçınılmazdır. Bazı yörelerde ise artan kuraklık şiddetine karşı tepki olarak

gerçekleştirilen fazla sulamalar nedeniyle tarım topraklarında çoraklaşma ve erozyon şiddeti de artmaktadır.

Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) tarafından, biyolojik çeşitlilik bakımından dünya çapında önemli 200 ekolojik bölgeden biri olarak ilan edilen Konya ili söz konusu tehditlere maruz kalmaktadır. Bu olumsuzluklara karşı yeterli önlemler alınmadığı takdirde, biyolojik çeşitlilikte ve tarımsal verimde azalmalar gerçekleşecektir. Küresel iklim değişikliğinin tarımda olumsuz etkilerini azaltmak için hassas tarım teknikleri kapsamında bazı önlemler alınabilir.

### **3.1. İklim Değişikliğinin Tarımsal Üretime Etkilerinde Hassas Tarım Teknikleri**

İklim değişikliğinin tarımsal üretime etkilerinde birçok hassas tarım tekniğinin kullanımı mümkün olmaktadır. Bu teknikler, küresel iklim değişikliğinin tarımsal üretim üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmakla birlikte, iklimin değişmesine katkı sağlayıcı bir etki yapabilecektir. Bu bağlamda hassas tarım teknikleri kapsamında alınabilecek önlemler şu başlıklar altında değerlendirilebilir: Yöreye uygun çeşit ve anaç seçimi, gaz emisyonunun önlenmesi ya da azaltılması, ormanların korunması ve yeni ormanların oluşturulması, çiftlik gübresi kullanımı, erozyonun önlenmesi, basınçlı sulama sistemleri, toprak işlemeyi azaltmak ve anıza ekim, bitkisel ve hayvansal üretim birlikteliği, evsel atıkların değerlendirilmesi, budama artıklarının kullanılması, anız yakılmasının önlenmesi, toprağa yararlı canlıların uygulanması, sıralar arasına yeşil bitki ekilmesi, malçlama, gölgeleme ve koruyucu örtüler, toprak neminin kontrolü, bitkisel sensörlerin kullanımı, uzaktan algılama sistemleri, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, biyodizel üretimi, rüzgar kıran perdeleri, yöney seçimi, bitkilerin uygun yönde sıralara dikilmesi, sağlıklı fidan kullanımı, bilinçli toprak işleme yöntemi, bitki beslemede uygun gübre kullanımı.

**Yöreye uygun çeşit ve anaç seçimi:** Değişen iklim koşullarına uyum kapsamında bitki materyalinin doğru seçimi en önemli konulardandır. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine adaptasyon sağlayabilecek potansiyele sahip çeşit ve anaç bitkilerin seçilmesi (seleksiyon ıslahı) ve bu materyallerin koruma altına alınması (gen kaynaklarının muhafazası) değişen iklime uyum ve farkındalık çerçevesinde sürdürülebilirliğin temel konularındandır. Örneğin kuraklık sorununun etkili olduğu yerlerde kurağa dayanıklı anaçlar üzerine aşılama yöntemi ile bitkisel üretime başlanmalıdır (Carbonneau, 1985). İklim değişikliğinin etkisi altında verimsiz hale gelmiş kıraç arazilerin yetiştiriciliğe kazandırılabilmesi için, kıraç arazilere

uyum sağlamış ahlut bitkileri üzerine aşılı armut, mahlep üzerine aşılı kiraz fidanlarının kullanılması gibi önlemler alınabilir. Zamanla tarıma elverişsiz hale gelmiş alanların yeniden ağaçlandırılmasında ise kuraklık ya da kireç faktörleri gibi birçok olumsuz şartlara dayanabilen iğde, kuşburnu, alıç, hünnap, üvez ve muşmula gibi meyveler kullanılabilir. Bu tür bitkiler, bir yandan yetiştirildiği yerlerde çevrenin iklim ve toprak özelliklerine olumlu etkide bulunurken, diğer taraftan da belirli oranda gelir sağlayabilecektir (Sabır ve ark. 2018).

**Gaz emisyonunun önlenmesi ya da azaltılması:** Teknolojik gelişmelerle birlikte tarım alet ve makineleri hızla gelişmekte ve günümüzde ekim ve dikimden hasata kadar bütün işlemler makinelerle yürütülebilmektedir. Bu durum büyük hacimli işletmelerde girdiyi azaltabilse de yoğun mekanizasyona bağlı yüksek karbon emisyonu nedeniyle çevre kirliliğine ve atmosferde de sera gazı etkisine sebep olabilmektedir. Yüksek oranda mekanizasyon uygulamaları tarım işletmelerindeki istihdamı sınırlandırarak nitelikli işgücü mevcudiyetinin sürdürülebilirliğini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle tarımsal faaliyetlerde kimyasal yakıt kullanan ekipmanların yerine çevreye dost uygulamalara yer verilmesi gerekmektedir ((Koga ve ark. 2003).

**Ormanların korunması ve yeni ormanların oluşturulması:** Ormanlar tüm canlılar için yaşam kaynağı olan oksijenin ve çevrenin atmosfer tarafından korunmasını sağlayan ozonun esas kaynağıdır. Ayrıca ormanlar bir yörenin düzenli bir şekilde yağış almasını etkileyen en önemli unsurlardandır. Son yıllarda daha sık gerçekleşen orman yangınları, maddi kayıpların yanında birçok canlıların yaşam alanlarının kaybolması suretiyle doğal dengenin bozulmasına ve atmosfere bırakılan zehirli gazlarla çevrenin kirlenmesine neden olmaktadır. Küresel sıcaklık artışının ve yoğun insan faaliyetlerinin etkileriyle artan orman yangınlarını engellemek ve yangına etkili şekilde hızla müdahale etmek için ulusal ve uluslararası tedbirlerin artırılması büyük önem taşımaktadır. İklim değişikliğinin etkisiyle orman niteliğini kaybetmiş alanların da ekosisteme uygun yöntemlerle yöreye uygun türler kullanılması suretiyle yeniden nitelikli orman haline dönüştürülmesine çabalanmalıdır.

**Çiftlik gübresi kullanımı:** Büyükbaş, küçükbaş ya da kanatlı çiftlik hayvanlarının gübreleri hassas tarım teknikleri kapsamında kullanılabilir değerli bitki besin elementleridir. Çünkü bu gübrelerin uygun şekilde kullanılması, günümüz tarımının en önemli sorunlarından olan fazla kimyasal madde kullanımına engel olabilecektir. Çiftlik gübresi bitkilere organik yolla besin maddesi sağlarken, tarım topraklarının organik madde kapsamını yükselterek toprağın su tutma kapasitesini artırır, toprakta yararlı canlıların faaliyetlerine katkıda bulunur ve toprağın ısınmasını sağlayarak bitki köklerinin gelişimine fayda sağlar.

**Erozyonun önlenmesi:** İklim değişikliğinin etkisiyle kuraklaşan topraklarda rüzgar erozyonuna bağlı toprak kaybı yaşanmaktadır. Rüzgar erozyonu etkisi ya da riski altındaki alanlarda yöreye uyum sağlamış çalimsı bitkilerin kullanımı erozyonu önemli oranda azaltacaktır. Bu bitkiler, hafif eğimli arazilerde parsel sınırlarına dikmek suretiyle ya da eğime bağlı olarak belirli aralıklarla oluşturulan sıralar biçiminde kullanılabilir.

**Basınçlı sulama sistemleri:** Salma sulama ve yağmurlama sulamanın yoğun olduğu yerlerde su kaybı daha fazladır. Her iki sulama sisteminde de bitkilerde önemli ürün kayıplarına neden olan hastalık ve zararlılar daha hızlı yayılma imkanı bulabilmektedir. Ayrıca, salma sulama bitki köklerinde boğulmalara bağlı çürümelere neden olarak bitkilerin değişen çevresel şartlara karşı hassasiyetini artırmaktadır. Damla sulama sistemi, su tasarrufu amacıyla en yaygın kullanılan basınçlı sulama sistemlerindedir. Bu sistem bitki kök bölgesinde sürekli olarak ideal nem oranlarının korunmasını sağlayabilmektedir. Tarımsal sulama suyunun kanallarla taşınması durumunda, su kanallarının da kapalı sistem olması, buharlaşma ya da kaçaklarla suyun kaybolmasını önlemek amacıyla büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda araştırmalara konu olan toprak altı damla sulama sistemleri de uygun şartlarda kullanılması halinde hem su tasarrufunda hem de bitki sağlığında önemli derecede olumlu etkiler sağlayabilir (Yazar ve ark. 2010).

**Toprak işlemeyi azaltmak ve anıza ekim:** Toprakta bulunan karbon, toprağın işlenip gevşetilmesi neticesinde ortamdaki daha fazla oksijenle temas ederek karbondioksit (CO<sub>2</sub>) formuna dönüşür ve atmosferde birikmeye başlar. Diğer taraftan toprak işleme, kurak ve yarı kurak arazilerde toprak yüzeyinden buharlaşma ile su kaybını artırabilir. Yine bu bölgelerde rüzgar erozyonu ile toprak kaybına neden olabilir. Diğer taraftan, mekanizasyonda enerji tüketimi ve karbon emisyonu da dikkate alındığında, iklim değişikliğinin etkili olduğu kurak alanlarda toprak işlemenin mümkün olduğunca en düşük seviyede gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Bu kapsamda bazı tarla bitkileri bir önceki yetiştiricilik sezonundan kalan anız adı verilen bitki artıklarının varlığında ekilebilmektedir (Çarman ve Marakoğlu, 2009). Bu sayede, mekanizasyon girdileri azaltılabilir, çevreye gaz salınımı önlenir ve önceki yetiştiricilik sezonundan kalan anızın toprağa ve çevreye olumlu etkilerinden fayda sağlanabilir.

**Bitkisel ve hayvansal üretim birlikteliği:** Tarımsal üretimde bitkisel artıklar çiftlik hayvanları için değerli kaba yem olabilmektedir. Bu nedenle bitkisel üretimin yapıldığı işletmelerde hayvanların kaba yem ihtiyacı ile ilgili girdiler önemli oranda azaltılabilir. Diğer

tarafından, hayvanların sağlamış olduğu çiftlik gübreleri ya da hayvan altlıkları da bitkiler için değerli organik gübre kaynaklarıdır.

**Evsel atıkların değerlendirilmesi:** Büyükşehir hayatının hızla yaygınlaştığı günümüz şartlarında çok katlı binalarda yoğun nüfus halinde yaşam tarzı yaygınlaşmıştır. Bu binalarda gerçekleşen yoğun gıda tüketimine bağlı günlük organik madde atığı önemsenemeyecek boyutlardadır. Evsel organik atıkların, binalardaki özel toplama sistemleri ile toplanması sayesinde çevre kirliliği önemli oranda azaltılabileceği gibi bu maddelerden biyoenerji ve organik gübre elde edilebilmektedir. Bu potansiyelin sürdürülebilir olarak kullanılabilmesi için binalarda organik atık toplama sistemlerinin standart hale getirilmesinin uygun olacağı öngörülmektedir.

**Budama artıklarının kullanılması:** Bağcılığın ve meyve yetiştiriciliğinin yoğun olduğu ülkemiz şartlarında önemli miktarda bağların ve meyve bahçelerinin budama artığı ortaya çıkmaktadır. Budama artıkları değerli organik madde olmasına rağmen, çiftçiler tarafından yaygın bir şekilde yakılmaktadır. Bu artıkların makinalarla parçalanmasını takiben toprağa karıştırılması veya toprak yüzeyine serilmesi suretiyle kullanımı toprağa uzun süreli ve çok yönlü faydalar sağlayabilir. Budama artıklarının toprağa karıştırılarak ya da sererek uygulanması neticesinde, gerek yüzeysel buharlaşma ve gerekse toprağın derinlerine doğru sızma yoluyla gerçekleşen su kaybı azaltılabilecektir. Toprak yüzeyine serilen budama artıkları, toprağın kısıtlı suyunun tüketilmesine neden olan yabancı otların çıkışına da engel olmak suretiyle olumlu etki sağlayabilecek hassas tarım tekniklerindedir.

**Anız yakılmasının önlenmesi:** Ülkemizin birçok yöresinde halen buğday, arpa ve mısır gibi tarla bitkilerinin üretim sezonunun sonunda bırakmış olduğu bitkisel atıklar (anız) yakılarak toprak bir sonraki ürün için temizlenmeye çalışılmaktadır. Anız yakma adı verilen bu yanlış uygulama, atmosfere zararlı gaz salınımına neden olarak çevre kirliliği meydana gelmekte ve aynı zamanda bu gaz partikülleri sera gazı etkisiyle atmosferde ısınmaya neden olmaktadır. Diğer taraftan, anız yakımı toprak içerisinde bitkiler için son derece önemli olan yararlı canlıların ölümüne sebep olmaktadır. Araştırmalara göre toprakta yakılmadan bırakılan anız, toprağın su tutma kapasitesini artırmakta, yararlı canlıların çoğalmasını sağlamakta ve bitkiler için organik madde kaynağı niteliği taşımaktadır. Bu nedenle anızın yakılmaması ve bunun yerine değerlendirilmesi iklim değişikliğine karşı sürdürülebilir tarımsal faaliyetler kapsamındaki önemli konulardandır.

**Toprağa yararlı canlıların uygulanması:** Bitkilerin toprakta ya da atmosferdeki besin elementlerinden faydalanabilmelerine çok sayıda bakteri ya da mantar türü katkı

sağlamaktadır. Bazı canlılar havadaki azotu toprağa bağlarken, bazıları toprakta bitkilerin alamayacağı yapıda bulunan besin maddelerini bitkinin alabileceği yapıya dönüştürür. Diğer taraftan mikoriza adı verilen mekanizmada, bazı mantarlar bitki köklerine hiflerini bağlamak suretiyle bitki köklerine uzak mesafedeki hareketsiz elementlerin bitkiye ulaşmasına katkı sağlarlar. Araştırmalarda, bu tür canlıların bitki gelişimini teşvik edici bazı bitkisel maddeleri ürettiği ya da bitkileri patojenlere karşı koruyucu etki yaptığı kaydedilmiştir.

**Sıralar arasına yeşil bitki ekilmesi:** Baklagiller grubundaki bitkiler meyve ve bağ alanlarında sıra bitkilerinin arasına ekildiği zaman hem toprağa hem de çevreye büyük fayda sağlamaktadırlar. Bu tür bitkiler havada bulunan serbest azotun toprağa bağlanması suretiyle doğal yolla bitki besin elementi kazanımı gerçekleştirebilmektedir. Aynı zamanda bu bitkiler, kısıtlı suyun toprakta tutulmasını sağlarlar ve toprak yüzeyinden suyun buharlaşarak kaybolmasını önlerler. Ayrıca bu bitkilerin eğimli arazilerde erozyonu engelleme özelliği bulunmaktadır.

**Malçlama:** Sıra bitkilerinin kök boğazı etrafının ya da sıralar arası boşlukların organik (bitki artıkları, buğdaygil sap ya da samanları, çiftlik hayvan atıkları) ya da inorganik maddelerle (polietilen gibi) kaplanmasına malçlama denir. Malçlama, su ve besin tüketimine neden olacak yabancı otların gelişimini önler. Aynı zamanda, kısıtlı miktardaki suyun toprak yüzeyinden buharlaşmasına engel olmak suretiyle hem su kaybını azaltmakta hem de tuzlanmayı engellemektedir.

**Gölgeleme ve koruyucu örtüler:** Küresel ısınmanın bitkilerde görülen önemli etkilerinden biri de bitkilerde ve meyvelerde güneş yanıklarının oluşumudur. Çeşitli renk ve sıklıklarda kullanılan gölgeleme materyalleri güneş yanığı, dolu ve kuş zararına karşı bitkileri ve ürünleri koruyabilmektedir.

**Toprak neminin kontrolü:** Toprağın nem içeriği çeşitli cihazlarla takip edilebilmektedir. Günümüzde çiftçilerin kullanabileceği cihazlardan olan tansiyometreler bitki kök bölgesindeki bitkiye yararlı suyun miktarını rakamsal olarak ifade edebilmektedir. Bu sayede üretimde aşırı su kullanımının çevreye, bitkiye ve kısıtlı su kaynaklarına olumsuz etkisi önlenir.

**Bitkisel sensörlerin kullanımı:** Bitkilerin sağlığı, çeşitli yöntemlerle kontrol edilebilmektedir. Son yıllarda araştırmalarda kullanımı yaygınlaşan stoma iletkenliği ölçüm cihazı (leaf porometer) ve infrared termometre gibi sensörlü cihazlar bitkilerin fizyolojik aktiviteleri hakkında doğrudan ya da dolaylı bilgi sağlayabilmektedir. Bu sensörler sayesinde,



bitkilerde kuraklık, tuz ya da kireç gibi etmenlere bağlı abiyotik stres ya da patojen saldırısı nedeniyle oluşan biyotik stres erken dönemde teşhis edilebilmektedir. Zira stresin bitkilerde klasik yöntemlerle saptanabilmesi oldukça geç olmakta ve fark edildiğinde bitkiler çoktan kitlesel olarak büyük zarara uğramış olabilmektedir. Ayrıca sensör prensibiyle çalışan cihazlar sayesinde üretim parsellerinde kısmı müdahale gerçekleştirilebilmektedir. Bu sayede, üretim maliyetleri ve kimyasal kullanımı son derece sınırlandırılabilir. Ayrıca geleneksel tarımda sağlıklı bitkilere de uygulanan bazı maddelerin bitkilere olan yan etkileri de engellenmiş olacaktır.

**Uzaktan algılama sistemleri:** Uzay teknolojilerindeki hızlı gelişmeler sayesinde; günümüzde tarım arazilerinde sulama sistemlerinin başlatılması, tarımsal yapılarda havalandırma, ışıklandırma, gölgeleme gibi birçok faaliyet uzaktan algılama teknolojileri ile yürütülebilmektedir. Bunların yanında, herhangi bir üretim parselindeki bitkilerde çeşitli stres faktörlerine bağlı olarak gerçekleşebilecek renk değişimleri uzaktan algılama ile belirlenebilmektedir. Örneğin, geniş alanlarda su yetersizliği olan kısımların ya da tersine sel baskınlarının daha etkili olduğu yerlerin saptanması, hastalıkların başladığı yerlerin erken teşhisi ve hatta hasat zamanının tahmini ya da belirlenmesi uzaktan algılama ile sağlanabilmektedir.

**Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı:** Fosil yakıtların kullanımıyla ortaya çıkan çevresel sorunların önlenebilmesi için, yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanılması büyük önem taşımaktadır. Jeotermal, güneş ve rüzgar enerjileri ülkemizin birçok yöresinde bulunabilen ve tarım sektöründe etkin olarak yararlanılabilecek başlıca yenilenebilir enerji kaynaklarıdır. Yenilenebilir enerji kaynaklarının ekonomik uygulanabilirliği ve uygulama yöntemi, bölgesel koşullara bağlı olarak değişebilir.

**Biyodizel retimi:** Biyodizel (green biofuel), tarım ve orman bitkilerinden yani organik atıklardan üretilen evre dostu yakıttır. Yetiştiriciliği yaygın yapılan kolza (kanola), ayçiçeği, soya, aspir gibi yağlı tohum bitkileri biyodizel için elverişli doğal kaynaklardır. Biyodizel, bu bitkilerden elde edilen yağların bir katalizör eşliğinde kısa zincirli bir alkol ile (metanol veya etanol) reaksiyonu sonucunda açığa çıkan evre dostu bir üründür.

**Rüzgar kıran perdeleri:** Rüzgar kıran perdeleri, rüzgar erozyonuna karşı mücadele etmek ya da soğuk hava kütlesinin tarımsal ürünlere zarar vermesini önlemek için uygulanan yöntemlerdendir. Üretim parsellerinin kenarlarında, yörenin iklim ve toprağına iyi uyum sağlamış ağaç ya da çalı formunda bitkiler dikilerek yapılan rüzgar perdeleri, arazinin etkili rüzgar alan kenarlarına dikildiği zaman tarlanın ya da bahçenin korunmasını sağlar.

**Yöney seçimi:** İklim değişikliğine bağlı olarak, bitkilerin özellikle çiçeklenme döneminde zarar veren ilkbahar geç donlarının gerçekleşme sıklığı artmaktadır. İlkbahar donları riski taşıyan yörelerde mümkün olduğunca kuzeye bakan yamaç arazilerin tercih edilmesi, bitkilerin ilkbaharda çiçeklenme tarihini geciktirmek suretiyle don zararı riskini azaltacaktır.

**Bitkilerin uygun yönde sıralara dikilmesi:** Soğuk rüzgarların etkili olduğu yerlerde bitki sıralarının rüzgar yönünde oluşturulması halinde, rüzgarın sıralar arasından akarak uzaklaşması sağlanacaktır. Bu sayede soğuk rüzgarların bitkilere dondurucu etkisi ya da mekanik zararı azaltılabilecektir.

**Sağlıklı fidan kullanımı:** İklim değişikliğine uyum kapsamında, ekolojiye uygun çeşit ve anaç kullanımının yanında, yetiştiricilik bölgesinin olumsuz koşullarında ekonomik seviyede yeterli ürün sağlayabilecek sağlıklı fidan kullanımı önemli konulardandır. Bu kapsamda, farklı ekolojik koşullarda yetiştirilen fidanlar yerine, bahçe kurulması planlanan bölgede yetiştirilen fidanları kullanmak önemle tavsiye edilebilir. Çünkü bahçe kurulması planlanan ekolojilerde yetiştirilen fidanlarda, yörenin kurak, kireç ya da soğuk gibi stres koşullarına karşı bazı biyokimyasal ve anatomik dayanım mekanizmaları henüz fidan aşamasındayken kazanılmaya başlamaktadır.

**Bilinçli toprak işleme yöntemi:** Son yıllarda artan kuraklığa bağlı olarak tarım arazilerinde rüzgar erozyonu şiddeti de artmaktadır. Toprağın uygun işleme aletleri ile sürülmesi, artan kuraklık şartlarında kısıtlı yağmur sularının toprakta muhafazası ve organik maddenin yüksek olduğu verimli yüzey toprağının erozyona karşı korunmasını doğrudan etkileyebilmektedir. Örneğin kurak ekolojilerde toprağı deviren pullukların kullanılması, toprak neminin yüzeyden buharlaşma (evaporasyon) ile kaybını arttırır. Bunun yerine çizerek işleyen aletlerin kullanılması erozyon şiddetini azaltıcı etki yapar. Eğimli arazilerde ise toprağın eğime ters yönde (kontür sürüm) işlenmesi hem rüzgar hem de su erozyonu şiddetini önemli oranda azaltacaktır.

**Bitki beslemede uygun gübre kullanımı:** Su kısıntısı yöntemiyle kurak şartların oluşturulduğu araştırmalarda, yapraktan çinko ve benzeri içeriklere sahip gübrelerin uygulanmasının, bitkilerde ozmotik basıncı düzenleyerek kurak stresinin olumsuz etkilerini azalttığı belirlenmiştir. Tarımda çiftlik ve yeşil gübrelemenin dışında, önemli miktarda teknoloji ürünü sanayi gübresi de kullanılmaktadır. Bu tür gübrelerin kullanımı, özellikle iklim değişikliğine hassas ekosistemlerde zararlı yan etkilere sahiptir. Azotlu gübreler dünya genelinde miktar olarak en fazla kullanılan gübrelerdendir. Sanayi ürünü gübrelerin çevreye olan olumsuz yan etkilerinin azaltılması kapsamında, N<sub>2</sub>O (azot oksit) emisyonlarını

düşürmek için geliştirilmiş azotlu gübre uygulama tekniklerinin uygulanması ve farkındalığının artırılması önerilebilir. Zira araştırmalara göre atmosferde küresel ısınmaya neden olan sera gazları kapsamında N<sub>2</sub>O'nun da önemli bir payı olduğu gerçektir.

İklim değişikliğine maruz kalan ya da potansiyel risk niteliği taşıyan bölgelerde, yetiştiricilerin yukarıda özetlenen hassas tarım teknikleri konusunda uygulamalı olarak eğitilmesi, iklim değişikliğine uyum kapsamında sürdürülebilir gelişmelerin kaydedilebilmesi adına büyük önem taşımaktadır.

### **3.2. Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi**

Bu bölümde, rapor kapsamına alınan 12 ilçede hassas tarım teknikleriyle ilgili durum analizi yapılmıştır. Durum analizinin yapılması sürecinde FÜTZ (SWOT) Analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Bu kapsamda ilçelerin hassas tarım tekniklerine yönelik güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri belirlenmiştir. Bu tespitler uzman görüşleri, ilçelerde tarım alanındaki yetkililerle yapılan yarı yapılandırılmış mülakat ve odak grup görüşmeleri, bölgeye yönelik tarım ile ilgili önceden hazırlanmış raporlar ve diğer ikincil veriler esas alınarak ortaya konulmuştur.

#### **3.2.1. Akören İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi**

##### **Güçlü Yönler**

- Akören ilçesinin Konya il merkezine yakın olması tarımsal ürünlerin pazarlanmasında önemli avantaj sağlamaktadır.
- İlçenin ormanlık alanı toplam alanın %36,42'sini oluşturmakta ve bu alan Konya toplam ormanlık alanının %3,78'ini kaplamaktadır. Ormanlık alan oranı olarak Konya orman alanı oranının neredeyse iki katı iken, Türkiye ortalamasından da oldukça yüksektir (Anonim, 2014).
- İlçede bazı yörelerde tarım arazileri oldukça geniştir.
- İlçede genç nüfus oranı birçok ilçeye göre daha fazladır.
- İlçenin sahip olduğu geniş arazilerdeki tarla bitkileri tarımının bitkisel atıkları, tarım arazilerine organik madde olarak geri kazanılabilme olanağı sağlamaktadır. Bu organik atıklar yöre topraklarında bulunan kısıtlı suyun toprakta tutulmasına da yardımcı olacaktır (Hu ve ark. 2018).
- Yörede çiftçilere sağlanan sertifikalı tohum üretim destekleri verimli ve kaliteli çeşitlerin kullanımını teşvik etmektedir.
- Küresel iklim değişikliğinin tarım ve çevreye olan olumsuz etkilerinin hafifletilmesi kapsamında yürütülen “Doğrudan ek yeşil gübreleme” konulu proje yöre halkında iklim değişikliği ve hassas tarım konusunda kısmen de olsa farkındalık sağlamıştır.
- Benzer şekilde, kısıtlı su kaynaklarının sürdürülebilirlik ilkelerine dikkat edilerek kullanılması odaklı gerçekleştirilen “Damlaya Damlaya Gün Açar” gibi projeler yöre üreticisinde çevreye duyarlılık konusunda dikkat toplamaya başlamıştır.

- İlçeye yakın mesafede bulunan Selçuk Üniversitesi bünyesindeki güçlü altyapı ve teknik donanımına sahip Ziraat, Veterinerlik ve Teknoloji Fakülteleri, tarımsal yatırım yapacak girişimcilerin ihtiyaç duydukları eğitim, danışmanlık ve analiz hizmetlerini sunabilecek kaynak ve imkanlara sahiptir.
- Doğal bitki örtüsü arıcılık faaliyetlerine oldukça uygundur.
- Haberleşme ve elektrik altyapısı önemli ölçüde tamamlanmıştır.

### **Zayıf Yönler**

- İlçe Konya merkeze yakın olmakla birlikte şehirlerarası karayollarına uzak konumdadır.
- Sosyal ve kültürel faaliyetlerin yetersizliği ve iş olanaklarının son derece sınırlı olmasından kaynaklanan göç nedeniyle ilçede kalifiye eleman az sayıdadır (Anonim, 2014).
- Bölgede yaşayan insanlar arasında iş birliğinin yetersiz olması ve kadınların işgücü olarak etkin olmamaları verimliliği olumsuz etkileyen sosyal faktörlerdendir.
- İlçenin bazı yörelerinde tarım arazileri çok parçalıdır. İlçede su kaynaklarının kısıtlı olmasına rağmen sulanan arazilerde gereğinden fazla su kullanılmasına bağlı olarak su kaybı ve topraklarda verimsizleşme görülmektedir.
- Tarım arazilerinin engebeli kısımları yüksek basınçlı kapalı sistem sulama imkanlarının kullanımını sınırlandırmaktadır.
- Akören'in mülki sınırları içerisinde May Baraj Gölü ile Akören ve May Göletleri gibi su kaynakları bulunmasına rağmen, bu kaynaklardan sürdürülebilir yöntemlerle yararlanma potansiyeli henüz gelişmediğinden ilçede halen sulama yapılmadan kısıntılı yağış imkanlarına bağlı kuru tarım yaygındır.
- İlçenin sahip olduğu sulama suyu kapasitesinin sadece %34'ü tarımsal üretimde kullanılabilir. Sulama suyu maliyetleri çok yüksek olarak değerlendirildiğinden sulama gerektirmeyen üretim dalları tercih edilmektedir (Eşitken ve ark. 2012).
- İlçede tarıma elverişli geniş tarım arazilerinin önemli bir kısmı nadasa ayrılarak verimlilik potansiyeli düşük kalmaktadır.
- Tarımsal üretimde yaygın olarak katma değeri düşük türler ve rekabet gücü zayıf çeşitler kullanılmaktadır.
- İlçede köklü bir buğday yetiştiriciliği tecrübesi süregelmesine rağmen, üreticilerin yeni ıslah edilen rekabet gücü yüksek verimli ıslah çeşitlerinin kullanımına

eğilimlerinin zayıf olması nedeniyle dekara buğday verimi 164 kg ile Konya (324 kg) ortalamasının oldukça altındadır (Anonim, 2014).

- İlçede sanayinin gelişmemiş olması ve tarımsal örgütlenmenin olmaması da önemli zayıf yönlerdendir.
- Akören’de tarım arazilerinin çok büyük kısmında buğday tarımı yapılmakta olup, Konya ve Türkiye ortalamalarının oldukça üstündedir. Buğday tarımından sonra oluşan anızın yakılması suretiyle toprağın bir sonraki üretime hazırlanması şeklindeki yanlışlara halen Akören’de yaygın olarak rastlanmaktadır.
- Bitkilerin bulunduğu ekolojideki su tüketimine göre gereken sulama miktarının basit ve ucuz yöntemlerle toprağa sağlanmasına olanak sağlayan ve hassas tarımın önemli unsurlarından olan bitki ve toprak sensörleri (Okamoto ve ark. 2004), üreticiler tarafından halen benimsenmemiştir.

### **Fırsatlar**

- İlçe ekonomisinde hayvansal üretimin önemli bir yeri vardır. Bu durum iklim değişikliğine karşı uygulanması önerilen hassas tarım tekniklerinden bitkisel ve hayvansal üretim birlikteliği için önemli fırsatlardandır.
- Buğday, arpa, mısır ve nohut gibi yaygın yetiştirilen tarla bitkileri üretiminin sağlamış olduğu sap, saman ve benzeri organik atıklar organik malç olarak kullanım potansiyeli sunmaktadır (Khurshid ve ark. 2016).
- Çiftçilerin tarla bitkileri üretimi konusunda sahip olduğu yeterli altyapı ve tecrübelerle, halen var olan mısır ve ayçiçeği gibi bitkilerin verimliliği artırılarak birincil ürünlerinin gelirine ek olarak bu ürünlerin atıklarından da çevre dostu biyodizel yakıt üretilmesine imkan bulunmaktadır.
- Akören’in güneyinde bulunan Mavi Boğaz, sahip olduğu doğal güzellikleri ile organik tarım için cazip fırsatlar barındırmaktadır.
- İklim değişikliği etkisi altında sıcaklıkların artmasıyla birlikte bazı tarımsal ürünlerin yetiştiği tarımsal ekolojilerin daha yüksek bölgelere doğru kayacağı gerçeğinden hareketle (Alessandrini ve ark. 2017), ilçenin özellikle güney kesimlerinde sahip olduğu yüksek platolar, geleneksel üretimde yoğun kullanılan kimyasallarla henüz tanışmadığından hassas tarım tekniklerinin başarıyla uygulama fırsatı bulunmaktadır.
- İlçenin sahip olduğu engebeli arazilerin özellikle güneye bakan yamaçları geleneksel üzüm yetiştiriciliği için oldukça elverişlidir. Nitekim sınırlı miktarda bulunan

bağlardan elde edilen dekara üzüm verim ortalamasının Konya ortalamasından yüksek oluşu bölgede bağcılık faaliyeti için önemli fırsatların varlığını göstermektedir.

- Engebeli arazi yapısı, özellikle ilkbahar geç donlarına hassas olan meyve türlerinin kuzey yönelere dikilmesi yoluyla don zararının bertaraf edilebilmesine imkan sunacak niteliktedir.
- Engebeli arazinin farklı yöney ve yükseltilerinde üretilecek meyvelerde olgunlaşma tarihleri farklı olacağından, piyasada kısa sürede yüksek miktarda ürün arzından kaynaklanan fiyat istikrarsızlıkları önlenebilecek ve daha uzun süreyle ürün arzı gerçekleştirme fırsatı doğacaktır.
- İlçede tarımsal uygulamalara ekonomik olarak uygun olmayan engebeli yöreler, yöre ekolojisine uygun türler kullanılması suretiyle yeni ağaçlık ve orman sahaları oluşturma potansiyeli barındırmaktadır.
- Keçi varlığında yıllar itibariyle görülen genel artışlar, yörede çiftlik gübresi bulunabilirliğini artırarak, araştırmalarda belirtildiği üzere hassas tarım tekniğinde en önemli uygulamalardan olan organik madde (Hu ve ark. 2018) kullanımı için fırsat sağlamaktadır.

### **Tehditler**

- İlçenin zamanla nüfusu azalma eğilimi gösterdiğinden tarımda aktif işgücünde azalmalarla karşılaşılabilir.
- Buğday ve arpa üretiminin oldukça yaygın olduğu ilçede süregelen anız yakmaya bağlı olarak toprakların yararlı mikroorganizmaları yok olmakta ve toprak biyolojik çeşitliliği tehdit altında kalmaktadır (Sabır ve ark. 2018).
- İlçede kuru tarımın yaygın olduğu hafif engebeli arazilerde, değişen iklime dikkat edilmeksizin yürütülen geleneksel toprak işleme yöntemleri şiddetli rüzgar erozyonu riski taşımaktadır.
- İlçede hayvansal üretim yaygın olmasına rağmen, üretim faaliyetlerinde üreticiler geleneksel yöntemleri yeni teknolojilerle geliştirmediklerinden maliyetler artarken karlılık oranı giderek düşmektedir.
- Çeşitli destekler kapsamında çiftçilere tarımsal üretimi teşvik amacıyla dağıtılan bazı fidanların teknik takiplerindeki aksamalar, destek faaliyetlerinin temel amacı olan yöre tarımının sürdürülebilirliğine katkı sağlayamamaktadır. Çiftçilere uygulayarak teşvik amaçlı faaliyetlerdeki bir takım teknik hatalardan kaynaklanan başarısız sonuçlar,

gerçekleşme sıklığı az olsa bile çoğu zaman üreticiler arasında girişimciliğe de olumsuz emsal teşkil edebilmektedir.

- Bitki besin elementi olarak granül yapıda üretilen kimyasal gübrelerin traktörlere entegre edilen gübre dağıtım makinaları ile geniş arazilere kolayca dağıtılabilmesine bağlı olarak artan kimyasal gübre kullanımı, ilçe ekosistemindeki doğal dengeyi tehdit ederek tarım topraklarında çoraklaşmaya neden olmaktadır.
- Kimyasal gübrelerin üretiminde kullanılan katkı maddeleri, ilçede kimyasal gübre kullanımının yoğun olduğu yerlerde tuzluluk sorununu artırmaktadır.



### 3.2.2. Akşehir İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi

#### Güçlü Yönler

- Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği değerlendirme raporuna göre, ilçe tarımının başlıca ürünü olan Akşehir Kirazı, Türkiye yaş meyve ihracatının %24'ünü oluşturarak yüksek potansiyel arz etmektedir.
- Akşehir Kirazının coğrafi işaret olarak kabul edilerek tescillenmiş olması kiraz yetiştiriciliğini destekleyici niteliktedir.
- Akşehir ilçesi, pazarda önemli yeri olan kiraz, vişne ve çilek gibi başlıca meyveler için oldukça uygun ekosisteme sahiptir.
- Meyvecilik ve sebzeçilik yapılan alanların %80-90'ının hassas tarım tekniklerinin başlıca unsurlarından olan kapalı sistem sulama yöntemleri ile sulanabilmesi ilçenin önemli güçlü yönlerindedir.
- Meyve ve sebze üretimi yapan yerleşim yerlerinde veya yakınında meyve alım satım hallerinin oluşmuş olması ürünlerin katma değerinde önemli kayıplar yaşanmaksızın pazarlanması için kolaylık sağlamaktadır.
- Konya-Isparta-Antalya illerine ait karayollarının kavşak noktasında bulunan ilçe, Ege Bölgesi'nin Doğu Anadolu'ya kadar uzanmasında rol oynayan stratejik kara yolunun üzerindedir.
- İlçenin su kaynaklarının varlığına bağlı olarak sulama altyapısı Konya'nın genel sulama imkanlarına göre daha gelişmiş seviyededir.
- Yağış miktarı birçok ilçeden yüksektir.
- İnsan kaynağı bakımından, yöre çiftçilerinin meyve ve sebze yetiştiriciliği konusunda tecrübeli olmaları da ilçenin güçlü yönlerindedir.
- İlçenin çevresindeki yerleşimlerden mevsimlik ya da yerleşik olarak gelen kişiler, Akşehir'in tarımsal açıdan işgücü potansiyelini kuvvetlendirmektedir. Zengin mera varlığı hayvansal üretimi teşvik edici niteliktedir.
- İlçede haberleşme ve elektrik altyapısı da önemli derecede gelişmiş düzeydedir.
- Dağ eteklerinde konumlanmış olan bazı yerleşim alanlarında organik ve iyi tarım imkanlarının varlığı ilçeye önemli fırsat sunmaktadır.
- Akşehir'de halen çok sayıda öğrenci sayısı ile eğitim/öğretim faaliyetlerine devam etmekte olan fakülte ve yüksekokullar, ilçenin kalkınmasına fayda sağlamaktadır.

## Zayıf Yönler

- Akşehir’de ihracatın en önemli ürünü olan Akşehir Kirazının olgunlaşma zamanının meyvelerin pazarda yoğun olduğu orta mevsime rastlaması kirazın pazar değerini düşürmektedir.
- Tarımsal işletmelerin arazilerinin çok parçalı ve küçük olması mekanizasyon ve verimliliği sınırlandırmaktadır.
- Tarım ve hayvancılığın birçok yörelerde ekolojik özelliklere dikkat edilmeksizin uygulanmaya çalışılması hassas tarım tekniklerinin kullanımını zorlaştırmaktadır.
- İlçenin bazı üretim alanlarında suyun aşırı kullanımı ve salma sulama gibi yanlış yöntemlerin uygulanması, su kaynaklarının sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir.
- Yörede meyve-sebze sınıflandırma, paketlenme, şoklama, kurutma, işleme ve depolama ünitelerine sahip işletmelerin yetersizliği ürünlerin katma değerini azaltmaktadır.
- Bölge ekolojisine uygun fidan üretimi yapan işletmenin olmayışı, yeni bahçelerin kurulmasını zorlaştırmaktadır.
- Akşehir ilçesinin ulaşım ve haberleşme altyapısının oldukça gelişmiş olmasına rağmen, tarımsal eğitim ve yayın hizmetleri ile işbirliği konusundaki yetersizlikler ilçenin zayıf yönlerindedir.
- Gerek tarımsal nüfusun ve gerekse diğer kesimlerin tarımda sürdürülebilir uygulamalar, çevre dostu yaklaşımlar, küresel iklim değişikliği ve benzeri güncel konulara farkındalık seviyeleri genel olarak düşüktür.
- İlçede tarımsal üretimde su tasarrufu sağlayan kapalı sistem basınçlı sulama sistemleri yeterli düzeyde değildir.
- Bitki sağlığı ve su tasarrufu sağlayan ve hassas tarımın önemli unsurlarından olan bitki ve toprak sensörleri üreticiler tarafından halen benimsenmemiştir.
- Yöre üreticilerinin genel olarak yenilikleri benimsemeleri ve üretimde uygulamaları konusunda zorluklarla karşılaşmaktadır.
- Konya ilçelerinde de yaygın karşılaştığı gibi yöreye özgü ürünlerin reklam ve tanıtımlarının yetersiz olduğu görülmektedir.
- Tarımsal kalkınmada rol oynayan yeterli donanıma sahip kalifiye insan kaynağının azlığı, yörenin ayrıcalıklı ekosistemlerinin hassas tarım modeli çerçevesinde değerlendirilme fırsatını zayıflatmaktadır.

## **Fırsatlar**

- Akşehir ilçesinin oldukça ileri düzeydeki şehircilik altyapı olanakları, yörede yetiştirilen ürünlerden bölgeye has yan ürünler üretimine fırsat sağlamaktadır.
- Yıllık yağış miktarının diğer ilçelere göre fazla olması, su kaynaklarının sürdürülebilir yöntemlerle etkili bir şekilde değerlendirilmesi için potansiyel bir fırsattır.
- Akşehir Gölü'nün yüksek su potansiyeli, yörede kapalı sistem modern sulama sistemlerinin geliştirilmesi için değerli imkanlar sunmaktadır.
- İlçeye özgü ileri düzeyde kiraz yetiştiriciliğinin yanında, halkın çilek, vişne ve üzüm gibi meyveleri de yetiştirebilme tecrübesine sahip olması, son yıllarda toplumda artan renkli meyvelerin tüketilmesi yönündeki genel eğilimin değerlendirilmesine potansiyel fırsattır.
- Yörede yetiştirilen kaliteli kirazların sınıflandırma, paketleme ve muhafaza gibi başlıca teknikler sayesinde pazar değeri artırılabilir ve yöreye özgü olan bu ürünün sürdürülebilirliği teminat altına alınabilecektir.
- Eğitim olanaklarının yüksek olması, küresel iklim değişikliğine karşı hassas tarım tekniklerinin uygulanması ve çevresel farkındalığın oluşturulmasında kolaylık sağlayabilecektir.
- İlçenin sahip olduğu su kaynakları ve ormanlık alanlar, özellikle geç turfanda sebzeçiliğe uygun altyapı ve ekolojik ayrıcalık sunmaktadır.
- Yakında tamamlanacak olan projeye başkent Ankara'yı Türkiye'nin uluslararası kapısı Antalya'ya bağlayacak yolun üzerinde olması, ürünlerin pazarlanmasını kuvvetlendirecek önemli fırsatlardandır.
- Su kaynaklarının tarım arazilerine oldukça yakın pozisyonda bulunması, kapalı sistem basınçlı sulama sistemlerinin benimsetilmesini kolaylaştıran önemli fırsatlardandır.

## **Tehditler**

- Yöre ekolojisi ve tarımı için büyük öneme sahip olan Akşehir Gölü'nün, iklim değişikliği ve bilinçsiz uygulamalar nedeniyle su miktarının hızla azalması ilçenin tarımsal verimliliğini tehdit etmektedir.
- İhracat yapılan ülkelerdeki kiraz fiyatlarındaki istikrarsızlıklar, üreticilerin gelecekle ilgili projeksiyonlarını olumsuz etkilemektedir.
- Girdilerdeki artışa ve ürün fiyatlarındaki dalgalanmalara bağlı olarak küçük tarım işletmelerine sahip çiftçiler yenilikleri uygulamada zorluklar yaşamaktadır.

- Çiftçinin başka gelir kaynakları arayışı ile tarımsal üretimden vazgeçme ya da tarımı ikinci plana alma eğilimi, hassas tarım uygulamalarının sürdürülebilirliği açısından önemli bir tehdittir.
- Tarımsal destekler kapsamında dağıtılan bazı fidanların anaç ya da çeşitlerinin, kullanıldığı yörenin stres koşullarına adaptasyonunda yaşanan sorunlar, üreticiler arasında üzerinde çalışılan ekolojinin tarıma elverişli olmadığı şeklinde olumsuz yorumlanmasına neden olmaktadır.
- Yörede özellikle tozlayıcı çeşit ihtiyacı olan ceviz gibi türlerle bahçe kurarken çiftçilerin tozlayıcı çeşit ve yer seçimiyle ilgili rastlanan yaygın hataları (Eşitken ve ark. 2012), ceviz gibi katma değeri yüksek alternatif ürünlerin teşvik edilmesini zorlaştırmaktadır.
- Akşehir’de çok sayıda meyve üreticisi bulunmasına rağmen, üretici birliklerinin etkin faaliyet gösterememesi, üreticilerin tarımda çevreye duyarlılık seviyelerini olumsuz etkilemektedir.

### 3.2.3. Beyşehir İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi

#### Güçlü Yönler

- Ulaştırma altyapısı bakımından Konya-Isparta-Antalya illerine önemli bir yol kavşağı olan ilçenin konumu, ürünlerin pazara ulaştırılması bakımından önemli avantajlar içermektedir.
- İlçenin su kaynaklarının varlığına bağlı olarak sulama altyapısı, Konya'nın genel sulama imkanlarına göre daha gelişmiş seviyededir.
- İlçenin verimli topraklarının çoğunlukla düz ova halinde olması, basınçlı sulama sistemlerinin kurulmasını kolaylaştırmakta ve uygulama homojenliği sağlamaktadır.
- İlçenin iklim ve toprak özelliklerine bağlı olarak yetiştirilen yaklaşık tüm tarla bitkileri ürünlerinin dekara verimleri, Konya ortalama verimlerinden yüksektir.
- Yağış miktarının birçok ilçeden yüksek olması iklim değişikliğinin başlıca sonuçlarından olan kuraklıkla mücadele için avantajdır.
- Ucuz kırsal işgücü potansiyelinin olması, ilçenin tarımsal açıdan güçlü yönlerindedir.
- Zengin mera varlığı hayvansal üretimi teşvik edici niteliktedir.
- İlçede haberleşme ve elektrik altyapısı önemli derecede gelişmiş düzeydedir.
- İlçede yürütülen bazı teşvik uygulamaları ile artan organik çilek yetiştiriciliği, hassas tarım tekniklerine yönelik farkındalığı yaygınlaştırmakta ve üreticileri bu tür uygulamalara teşvik etmektedir.
- Konya Büyükşehir Belediyesi ve KOP İdaresi'nin ilçede sağladığı destekler kapsamında damlama sulama projeleri, yörede iklim değişikliğine yönelik farkındalığın artırılmasına katkı sağlamaktadır.
- İlçede bulunan Beyşehir Ali Akkanat İşletme Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Yüksek Okulu ve Meslek Yüksek Okulu'nun yöre halkının çevreye olan duyarlılığına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

#### Zayıf Yönler

- İlçenin ulaşım ve haberleşme altyapısı oldukça gelişmiş olmasına rağmen, tarımsal eğitim ve yayın hizmetleri ile işbirliği konusundaki yetersizlikler ilçenin en zayıf yönlerindedir.
- Gerek tarımsal nüfusun gerekse diğer kesimlerin tarımda sürdürülebilir uygulamalar, çevre dostu yaklaşımlar, küresel iklim değişikliği ve benzeri güncel konulara farkındalık seviyeleri genel olarak oldukça düşüktür.

- Yörede son derece kaliteli son turfanda organik çilek yetiştirilmesine rağmen, üreticilerin organik ürün sertifikasyonu konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları ve ihracatçı firma rekabetinin bulunmaması nedeniyle üretilen organik ürünler çoğunlukla tarlada geleneksel ürün fiyatıyla satılmaktadır.
- İlçede, tarımsal üretimde su tasarrufu sağlayan kapalı sistem basınçlı sulama sistemleri yeterli düzeyde değildir.
- Yöre üreticilerinin genel olarak yenilikleri benimsemeleri ve üretimde uygulamaları konusunda zorluklarla karşılaşmaktadır.
- Konya ilçelerinde de yaygın karşılaştığı gibi yöreye özgü ürünlerin reklam ve tanıtımlarının yetersiz olduğu görülmektedir.
- Beyşehir ilçesi su kaynakları bakımından zengin potansiyele sahip olmasına rağmen, tarım arazilerinde büyük oranda sulama yapılmaksızın üretim yani kuru tarımın yaygın olması verimliliği olumsuz etkilemektedir.
- Tarımda işlenen arazinin yarısından fazlasının nadasa bırakılması, sürdürülebilir tarımsal uygulamaları zorlaştırmaktadır.
- Meraların bakımsız kalmasından dolayı girdi maliyetinin yükselmesi önemli sorunlar arasındadır.
- Organize hayvancılık modeli, modern sağım ve soğutma tesisleri konularındaki eksiklikler, üreticilerin geleneksel yöntemleri terk etmelerini ve hassas tarım tekniklerini uygulamalarını zorlaştırmaktadır.
- Veraset intikali ile tarım arazilerinin parçalanması ya da toprak sahibi çiftçilerin arazilerini satarak tarım dışı işlere yönelmeleri ilçede tarımsal sürdürülebilirliği olumsuz etkilemektedir.

### **Fırsatlar**

- Dağ eteklerinde konumlanmış olan bazı yerleşim alanlarında organik ve iyi tarım imkanlarının varlığı ilçeye önemli fırsatlar sunmaktadır.
- Su kaynaklarının tarım arazilerine oldukça yakın pozisyonda bulunması kapalı sistem basınçlı sulama sistemlerinin benimsetilmesini kolaylaştıran önemli fırsatlardandır.
- Beyşehir'in gelişmiş altyapı olanakları ve Konya-Antalya karayolu üzerindeki ulaşım imkanları ürünlerin pazara ulaştırılmasında kolaylık sağlamaktadır.
- İlçede yıllık yağış miktarının Konya ilinin diğer ilçelerine göre fazla olması, su kaynaklarının hassas tarım uygulamaları ile etkili bir şekilde değerlendirilmesi için potansiyel bir fırsattır.

- Türkiye'nin en önemli göllerinden olan Beyşehir Gölü tarımsal üretimin yoğun olduğu ovanın ortasındaki konumu ile tarımda sulama fırsatları sunmaktadır.
- Eğitim olanaklarının yüksek olması, değişen iklim şartlarına farkındalık ve hassas tarım tekniklerinin uygulanması için kolaylık sağlayabilecektir.
- Beyşehir'de bulunan ormanlık alanlar ve engebeli araziler, yeni orman ağaçları dikimine uygun yapıları ile iklim değişikliğinin etkisini azaltmada fırsatlardandır.

### **Tehditler**

- İlçe genelinde yaygın olan tarla tarımından kalan anızların halen birçok yörede yakılarak temizlenmeye çalışılması, çevre kirliliğine ve atmosferde sera gazı etkisine neden olmaktadır. Ayrıca, anız yakılması neticesinde topraktaki canlıların ölümüne bağlı olarak hassas tarımın başlıca unsurlarından olan yararlı mikroorganizmalar yok edilmektedir.
- Tarımda kullanılabilir nitelikteki arazilerin büyük bir kısmının nadasa bırakılması toprağın erozyona karşı hassasiyetini artırmaktadır.
- Çeşitli tarımsal destekler kapsamında ilçede dağıtılan meyve anaç ve çeşitleri ilçenin iklim ve toprak koşullarına uyum sağlayamadığından, uzun vadede birçok sorunun çözümü zorlaşabilecektir.
- İlçenin fidan ihtiyacının sıklıkla kendi ekolojik şartlarına benzemeyen Ege ve Akdeniz iklimi etkisindeki farklı yörelerden karşılanması, ilerleyen zamanda başarısızlıklara yol açarak ilçenin yüksek meyvecilik potansiyelini tehdit etmektedir.
- Üreticilerin genel ekonomik durumlarına ve çevresel farkındalıklarına bağlı olarak sertifikalı fidan yerine çoğu zaman fidanlarını teminat belgesi olmayan ve daha ekonomik fiyatlarla satış yapan fidan üreticilerinden temin etmeleri, üretimde verim ve kalitenin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir.
- Üretimde kullanılan üzüm ve meyve fidanları çoğunlukla yöre ikliminden daha sıcak diğer bölgelerden getirildiği için, elverişsiz şartlarda taşıma ve arazinin henüz çamur ya da soğuk olması nedeniyle fidanların uygun olmayan şartlarda bekletilmesi tarımda hassasiyetin sürdürülmesini engellemektedir.
- Meyve bahçeleri ve bağlarda ilçe genelinde yaygın olarak domuz zararı olmasına rağmen, bazı yönetmelik hükümleri bu hayvanla mücadeleyi zorlaştırmakta ve tedbir amaçlı ilave uygulamaların gerekliliği üretim maliyetlerini yükseltmektedir.

### 3.2.4. Bozkır İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi

#### Güçlü Yönler

- Bozkır'ın Akdeniz Bölgesi'ne yakın mesafede yer alması, Akdeniz ikliminde yetiştiriciliği uygun olmayan bazı meyveler ile yayla sebzelerinin yetiştirilerek pazarlanmasına uygundur.
- Yöre halkının geleneksel ürün yetiştirildiğinde tecrübe sahibi olması ve uzun bir tarihe dayalı kültürel zenginliklerin varlığı yöre tarımının güçlü yönüdür. Bozkır ilçesinin birçok yöresinde geçmişte çok eski yıllara dayanan geleneksel bağcılık kültürü mevcut olup ilçedeki tarıma elverişli alanların yaklaşık %14'ünde üzüm üretimi gerçekleştirilmektedir (Eşitken ve ark. 2012). İlçenin birçok yöresi organik tarım ya da iyi tarım uygulamaları kapsamında katma değeri yüksek üzüm üretimine oldukça uygundur.
- İlçe, Çarşamba Çayı'nın iki yamacına konumlanmış haldeki coğrafi yapısı, yamaç arazilerin meyve üretimindeki avantajları ve su varlığının iklime olumlu etkisini aynı anda barındırmaktadır.
- Bozkır içerisinde yer alan arazilerin önemli kısmında toprak verimli, ekolojik özellikleri bağcılığa ve meyve yetiştiriciliğine elverişlidir.
- Ekonomisi büyük oranda bitkisel ve hayvansal üretime dayanan Bozkır ilçesinin arazisinin önemli kısmının ormanlık (%42) olması, iklim değişikliğine karşı mücadelede ilçenin güçlü özelliklerindedir.
- İlçenin toplam arazi varlığı içerisindeki verimli tarım arazisi oranı oldukça yüksektir (yaklaşık %20).
- Yörede tarımsal üretimde alternatif ürün yetiştiriciliği (çilek, böğürtlen ve ahududu gibi) için çevresel koşullar uygundur.

#### Zayıf Yönler

- Yetiştiricilerin her koşulda geleneksel tarım uygulamalarını devam ettirme konusundan vazgeçmemeleri, modern uygulamaların daha uygun olduğu bazı arazilerin katma değerinin yükseltilmesinde aksamalara neden olmaktadır.
- İlçede üretici birliklerinin kurulmasında ve mevcut bulunan az sayıdaki birlik ve kooperatiflerin verimli çalışmasında yeterli seviyelere ulaşılamamıştır.
- Ekolojik koşullar organik ve sertifikalı üretime son derece uygun olmasına rağmen, sertifikalı üretimin olmaması tarımsal kalkınmaya engel olan önemli eksiklerdendir.



- Tarımsal girdilerde maliyetin yüksekliği nedeni ile tarımsal üretim azalmakta ve genç nüfus başka il ya da ilçelere taşınmaya eğilim göstermektedir.
- Yöre çiftçisinin son derece köklü ve güçlü geleneksel ürün yetiştiriciliği tecrübesi bulunmasına rağmen, aslında katma değeri yüksek olan birçok ürün tanıtım faaliyetlerinin yetersizliğine bağlı olarak kar etmeksizin pazarlanmak zorunda kalmaktadır.
- Bozkır'da gölet, baraj ve akarsu gibi kaynaklar bulunmasına rağmen, 22 bin dekarlık işlenen arazi varlığının %90'dan fazlasında doğal yağışlara bağlı kuru tarım yapılmaktadır. Kuru tarımdan elde edilen gelirin son derece düşük olması nedeni ile nadasa bırakma uygulaması da yaygındır.
- İlçe ekosistemi genellikle katma değeri yüksek bahçe bitkileri üretimi için uygun olmasına rağmen, halkın geleneksel tarımla buğday, nohut ve arpa gibi birim alandan getirisi düşük olan bitkileri yetiştirme konusundaki ısrarı, yenilikçi hassas tarım tekniklerine yönlendirilmeyi zorlaştırmaktadır.
- Elma, ilçede yetiştirilen başlıca meyvelerden olmasına rağmen yeterli kaliteye ulaşamadığından pazarlama sorunları yaşanmakta ve üretilen elmalar çoğu zaman maliyetinin altındaki fiyatlarla satılınca ihracata yönelik yenilikçi bahçeler kurulmamaktadır.
- İlçede sanayi imkanlarının oldukça kısıtlı olması nedeniyle ürünlerin paketlenerek, işlenerek ya da muhafaza edilerek pazar değerinin artırılmasına yönelik uygulamalar yetersiz düzeydedir.
- İlçe tarımında son yıllarda kısıtlı alanlarda da olsa son derece kaliteli susam yetiştirilmesine rağmen, tahin imalatında rekabetçiliğin bulunmaması bu ürünün çiftçi düzeyinde karlılığına engel olmaktadır.
- İlçe ulaşımında sadece karayolu imkanlarının mevcut olması ve topografik yapının karayolu taşımacılığını sınırlandırması, ürünlerin pazar alternatiflerini olumsuz etkilemektedir.
- Tarım arazileri çok parçalı, küçük ve çoğu zaman ileri derecede eğimlidir. Bu durum ekonomik anlamda sürdürülebilir bir tarım uygulanmasını zorlaştırmaktadır.
- Yöre halkının, küresel iklim değişikliği konusunda bilincinin yeterli seviyede olmadığı ve buna bağlı olarak gelecekle ilgili tarımsal kalkınma projeksiyonlarının mevcut olmadığı görülmektedir. Bu durum tarımsal yayım, demonstrasyon ve eğitim faaliyetlerinin yörede oldukça yetersiz olduğunu işaret etmektedir.

## **Fırsatlar**

- KOP projesi kapsamında yer alan Bozkır ve Bağlarbaşı barajları ilçe tarımının kalkınmasında önemli rol almaktadır.
- İlçenin güney kesimindeki Toroslar'ın yüksek tepe ve dağlarında bulunan yüksek rakımlı geniş yaylalar, geç turfanda ihracata ve muhafazaya son derece uygun kiraz ve geleneksel üzüm üretimine imkan tanımaktadır.
- İlçenin sahip olduğu bazı dağ köyleri, yoğun tarımın çevreye zararlı kimyasallarından henüz uzak olduğu için, katma değeri yüksek ve ihracata yönelik organik üretim ya da hassas tarım uygulamalarına oldukça uygundur.
- İlçede bol miktarda bulunan dağ köyleri ve bu köylerde uzun süre açan zengin çiçek türleri organik bal yetiştiriciliği için fırsatlar sunmaktadır.
- Akdeniz ikliminde sebze yetiştiriciliğinin gerçekleştirilemediği sıcak yaz aylarında, Bozkır'ın platoları yayla sebzeçiliği için önemli fırsattır.
- Bozkır'ın karakteristik coğrafyası olan orman, yamaç arazi, gölet ve akarsu bolluğu, hassas tarım tekniklerinden olan hayvansal ve bitkisel üretimin birlikte gerçekleştirilmesine fırsat sağlamaktadır.
- Yetiştiriciler satış garantili üretim yapmayı tercih ettiğinden ve Sarioğlan mevkiinde kurulan meyve suyu işleme tesisi başta üzüm olmak üzere elma ve vişne gibi potansiyel ürünlere satış garantisi sağlayacağından yörede bağcılığın, meyveciliğin ve domates yetiştiriciliğinin hızla gelişmesi için yeni fırsatlar oluşmuştur.

## **Tehditler**

- Bozkır'ın tarım arazilerinde çok parçalı ve küçük parseller yaygın olduğundan üreticilerin geleceğe yönelik modern tarım uygulamalarına girişimciliğini caydırmaktadır.
- Engebeli arazilerin kaliteli meyve yetiştiriciliğindeki olumlu yönleri konusunda bilinç seviyelerinin düşük olması, çiftçileri bitkisel üretimden vazgeçmeye yönlendirmektedir.
- Bitki örtüsü bulunmayan engebeli araziler, ağaçlandırma ve teras önlemleri alınmadığı sürece su erozyonu ve heyelan tehditi altındadır.
- İlçede hakim olan eğimli araziler, mekanizasyonu ve damla sulama sistemlerinin bitkilere homojen olarak uygulanmasını zorlaştırmaktadır.

- Yörede yetiştirilen kaliteli kiraz, elma ve çilek gibi ürünlerin paketlenmesi ve depolanmasına yönelik bilgi, tecrübe, girişimcilik ve altyapı olanaklarının yetersizliği, meyve üretiminde kalitenin sürdürülebilirliğini tehdit eder boyutlardadır.
- Üzüm, çilek, ahududu ve böğürtlen gibi ekonomik anlamda yüksek potansiyele sahip başlıca üzüksü meyvelerin yetiştiriciliğine oldukça elverişli ekolojileri bulunan ilçede, Bozkır Üzüksü Meyveler Üretici Birliği kurulmuş olmasına rağmen birlik aktif olarak çalışmadığından kapatılmış ve bu durum tarımsal faaliyet gösteren diğer bazı birliklerin geleceğini de tehdit edebilecek emsal teşkil etmiştir.
- Konya'nın birçok yöresinde olduğu gibi Bozkır'ın da ilçe merkezi ve köylerinde yaşayan insanların büyük bir oranı yaşlılardan oluşmakta, çoğu kişi Bozkır dışında sosyal güvencesi olan bazı işlerde çalışmakta ve önemli kısmı genellikle büyük şehirlere taşınmaktadır. Zira çiftçi kayıt sistemi bilgilerine göre kayıtlı çiftçilerin %6'dan fazlası 65 yaşın üzerindedir. Bu durum, üzüm bağlarının ve diğer üretim alanlarının bakımsız kalmasına ve zamanla ekonomik değerinin kaybolmasıyla bu alanların terk edilmesine sebep olmaktadır.
- Mevcut tarım arazilerinin önemli bir kısmının parsellerinde hissedarın fazla olması, hak sahiplerine ekonomik anlamda gelir sağlayamadığından tarımsal yatırımların gerçekleştirilmesinde ve sürdürülebilir uygulamalarda önemli engel teşkil etmektedir.
- Bozkır ilçesinde önemli miktarda elma yetiştiriciliği mevcut olmakla birlikte, çok yakın mesafelerde bulunan ve Türkiye'nin elma üretiminde ilk sıralarında yer alan Isparta ve Karaman illerinin oldukça yüksek kalitedeki elmaları ile rekabet gücü henüz bulunmadığından, kaliteye yönelik etkili gelişmeler kaydedilmediği takdirde bu ilçenin elma üretiminde sürdürülebilirliği sınırlıdır.

### 3.2.5. Çumra İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi

#### Güçlü Yönler

- Çumra'nın ulaştırma altyapısı bakımından Konya, Karaman ve uluslararası liman şehri Mersin'e uzanan önemli bir karayolu üzerinde bulunması ve Konya merkezindeki havaalanına oldukça yakın oluşu sürdürülebilir nitelikte tarımsal üretim açısından önemli bir güç kaynağıdır.
- İlçenin su kanalları ve benzeri altyapısının Konya'nın genel imkanlarına göre daha gelişmiş olması büyük avantajdır.
- Beyşehir Gölü'nden kaynaklanarak ovanın sulanmasında önemli bir yeri olan Çarşamba Kanalı'nın varlığı Çumra ovasının sulanmasında güçlü bir kaynaktır.
- İlçeye yakın mesafede bulunan Selçuk Üniversitesi bünyesindeki güçlü altyapı ve teknik donanımına sahip Ziraat, Veterinerlik ve Teknoloji Fakülteleri, tarımsal yatırım yapacak girişimcilerin ihtiyaç duydukları eğitim, danışmanlık ve analiz hizmetlerini sunabilecek kaynak ve imkanlara sahiptir.
- Çumra'da haberleşme ve elektrik altyapısı önemli derecede gelişmiş düzeydedir.
- İlçede Ziraat Fakültesi kuruluşu temelinin atılmış olması ve aktif halde tarımsal eğitime sahip olan meslek yüksekokulunun varlığı önemlidir.

#### Zayıf Yönler

- İlçede sürdürülebilir uygulamalar, çevre dostu yaklaşımlar, küresel iklim değişikliği ve benzeri güncel konulara farkındalık seviyelerinin genel olarak düşük olması geleceğe yönelik hassas tarım olanaklarını sınırlandırmaktadır.
- İlçede tarımsal üretimde su tasarrufu sağlayan kapalı sistem basınçlı sulama sistemlerinin yeterli düzeyde olmaması, su kaynaklarına çevreci yaklaşımlar konusunda önemli eksiklerdendir.
- Tarım alanlarının düz olması nedeniyle kullanılan, ancak kurak ekolojilerde su kayıplarına neden olan yağmurlama sulamanın oldukça yaygın olması, kısıtlı suya gereken hassasiyetin gösterilemediğini işaret etmektedir.
- Bitkilerin su tüketimine göre gereken sulama miktarının basit ve ucuz yöntemlerle toprağa sağlanmasına olanak sağlayan ve hassas tarımın önemli unsurlarından olan bitki ve toprak sensörleri konusunda üreticilerin farkındalık seviyeleri düşüktür.
- Çumra ilçesinde genel olarak taban arazi yapıları hakim olduğundan, yörede soğuk havanın birikerek meyve ve üzüm yetiştiriciliğinde üşüme ve don zararı ile sıklıkla karşılaşılabilir.

- Konya'nın diğer ilçeleri ile karşılaştırıldığında Çumra'da meyvecilik ve bağcılığa ilginin oldukça düşük olduğu görölmektedir.
- Yöreye özgü kavun, domates ve havuç gibi potansiyel ürünler bulunmasına rağmen ürünlerin reklam ve tanıtımlarının yetersizliğine bağlı olarak istikrarlı bir piyasa oluşturulamamıştır.

### **Fırsatlar**

- Konya ovasının merkezinde konumlanan geniş arazileri tarımsal mekanizasyonun gelişmesine fırsat vermektedir.
- Çumra ilçesinde halen mevcut olan geniş ölçekli hayvansal üretim tesisleri, organik malç uygulamaları için uygun altyapı niteliği teşkil etmektedir.
- Çumra'nın oldukça geniş arazilerinde gerçekleştirilen mısır tarımından arta kalan koçan atıkları, yenilenebilir enerji üretiminde potansiyel kaynak olma özelliği taşımaktadır.
- Ovada hakim olan rüzgar, sürdürülebilir enerji kaynağı potansiyeline sahiptir.
- Yörenin tarımsal üretime elverişsiz alanları, güneş enerjisi toplama tesislerine oldukça uygun özelliktedir.
- İlçede ileri düzeyde gelişmiş olan tarım alet ve makinaları kullanımı, araştırmalarda belirtildiği üzere hassas tarım tekniklerinden olan doğrudan anıza ekim (Raendra ve ark 2018) modelini uygulama ve yaygınlaştırmaya fırsat tanımaktadır.
- İlçe, Konya il merkezine yakınlığı sebebiyle merkezde bulunan ve geniş imkanlara sahip Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İl Kontrol laboratuvarının sunmuş olduğu nitelikli hizmetlerden yararlanabilme olanağına sahiptir.

### **Tehditler**

- Çumra ilçesinde hüküm süren rüzgar erozyonu, geniş tarım alanlarının kısmen verimli yüzey toprağının kaybolmasına neden olmaktadır.
- İlçede birkaç köy dışında ormanlık alanın bulunmayışı, iklim değişikliğine ekolojik hassasiyeti artırmaktadır.
- Tarla tarımının yapıldığı geniş arazilerde karşılaşılan anız yakma uygulamaları çevreyi ve tarımsal canlılığı tehdit etmektedir.
- Yörede su kaynaklarının son derece kısıtlı olmasına rağmen, su isteği birçok ürüne göre daha fazla olan şekerpancarı ve havuç gibi ürünlerin yetiştiriciliğinin yaygın olması, zamanla azalan su kaynaklarının hassasiyetle kullanımına ters düşmektedir.

- Sulamada yaygın olarak su kuyularının (sondaj) kullanımı yeraltı su kaynaklarında hızla azalmalara neden olmaktadır. Ayrıca toprağın derinliklerinden çıkarılan suyun çoğu zaman tarım amaçlı sulamalara uygun olmadığı görülmektedir.
- Tarla tarımının yaygın olması kapalı sistem damla sulama uygulamalarını zorlaştırdığı için, yörede yağmurlama sulama tercih edilmektedir. Yetiştiricilik sezonunda hava oransal neminin son derece düşük olduğu Çumra ekolojisinde yağmurlama sulama, buharlaşma ile su kaybını artırmaktadır.
- İlçe topraklarının ve çoğu sulama suyunun kireç içeriğinin yüksek olması zamanla bitkilerde besin elementi noksanlığına bağlı verim ve kalite kayıplarına neden olmaktadır. Bu tehdit karşısında çiftçilerin toprağa kimyasal gübre uygulamaları ise taban suyu kalitesini ve çevreyi olumsuz etkilediği gibi üretim maliyetlerini artırmaktadır.
- Tarım alanlarının sulanmasında yararlanılan Çarşamba Çayı, May Çayı, Apa Barajı, Hotamış Gölü ve Obruk Gölü gibi kaynaklardan suyun genellikle açık kanallarla tarım alanlarına taşınması, kanal kaçakları ve buharlaşma ile kayıplara neden olmaktadır.

### 3.2.6. Ereğli İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi

#### Güçlü Yönler

- Ereğli'nin coğrafi konumu itibariyle Konya, Adana, Mersin, Ankara gibi yoğun nüfusa sahip, gelir düzeyi yüksek olan büyük bir tüketim merkezine yakın konumda olması önemli bir avantajdır.
- Tarıma elverişli verimli toprakları oransal olarak az olmakla birlikte kapalı bir havza özelliği göstermesi, organik ve yöresel ürün yetiştirme konusunda güçlü olması, ürün çeşitliliğinin olması (üzüm, şeftali, elma, çilek, kiraz vb.), çiftçilerin ürettiği ürünleri muhafaza edebileceği soğuk hava depolarının olması, ilçeye önemli oranda tarımsal avantaj sağlamaktadır.
- Hayvancılık açısından meraların küçükbaş hayvancılığa elverişli olması ve aile çiftçiliğinin kısmen yaygın olması Ereğli'nin güçlü yönleri arasında gösterilebilir.
- İlçenin bazı yöreleri ekolojik olarak organik ve iyi tarım imkanlarına sahip olup, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Özel İdare Müdürlüğü ve diğer ilgili kuruluşların Ereğli'de organik tarıma sağladıkları destekler, ilçede organik tarım uygulamalarını yaygınlaştırmaktadır.
- Hititler'den günümüze uzun tarih sürecinde bozulmadan kalan İvriz yerleşkesindeki taş kabartmalarda bulunan, yörenin sahip olduğu tarıma elverişli doğal yapının bereketini vurgulayan üzüm salkımı ve buğday başağı, bu ekosisteme özel bağcılık kültürü (terroir viticulture) uygulamalarını özendirici nitelik taşımaktadır.
- Tarımsal ürünlerin olgunlaşma sürecinde gece serinliği, birçok ürünün tat ve aromalarının zengin olmasını sağlamaktadır.
- İlçenin coğrafi yapısı ve doğal bitki örtüsündeki zengin çiçek varlığı arıcılık için oldukça uygundur.
- Ereğli çiftçileri genel olarak tıbbi ve aromatik bitkilerin yetiştiriciliğinin farkındadırlar.

#### Zayıf Yönler

- Tarımsal ürünler için pazarlama yetersizliğinin yanı sıra yüksek potansiyelde üretim varlığının az olması, arazilerin çoğu yerde çok parçalı ve işletmelerin küçük olması, tarımsal ürünlerde planlama eksikliği, tarım ürünlerinde piyasa düzenleme kuruluşlarının yetersizliği, girdi maliyetlerinin yüksekliği, tarımsal üretim miktarlarının sanayi tesislerinin kurulmasına imkan sağlayacak seviyede olmaması ilçenin başlıca zayıf yönlerindedir.

- Teknoloji kullanımının yetersiz olması, üreticilerin teknik eğitim seviyesinin düşüklüğü ve tarımsal nüfusta gençlerin oranının giderek azalması tarımsal alana ilişkin zayıf yönler arasındadır.
- İlçede iklim değişikliğinin etkisi altında yağış rejimindeki düzensizliğe bağlı olarak su kaynaklarının bilinçsiz kullanımı sonucunda artan çevresel kirlilikle karşılaşmaktadır.
- Pazarlamada üreticilerin bireysel olarak hareket etme eğiliminden kaynaklanan fiyat düşüklüğü, üretimde karlılığı olumsuz etkilemektedir.
- İlçenin tarımsal kalkınmasının temel aşamalarında nitelikli bilgi sağlayabilecek yeterli donanımına sahip kalifiye insan kaynağının azlığı, yörenin ayrıcalıklı ekosistemlerinin hassas tarım modeli çerçevesinde değerlendirilme fırsatını zayıflatmaktadır.
- Üretim maliyetleri hızla artarken, ürün fiyatlarının bu artışa uyum sağlayamaması ve üreticiden tüketiciye kadarki süreçte araçlardan kaynaklı artan fiyatlar oldukça belirgindir.

### **Fırsatlar**

- Ereğli ilçesinin ileri düzeyde şehircilik altyapısına sahip olması, yöreye özgü yüksek kalitesi ile bol miktarda yetiştirilen mor havuç ve sarı kiraz gibi ürünlerden katma değeri yüksek yan ürünler üretimine fırsat sağlamaktadır.
- İlçenin eğitim olanaklarının yüksek olması, hassas tarım tekniklerinin uygulanması ve çevresel farkındalığın oluşmasında kolaylık sağlayabilecek niteliktedir.
- Ereğli'nin Konya'yı Adana ve Mersin Büyükşehirlerine bağlayan otobana yakın olması ve şehir merkezinden geçen demiryolu ulaşımına sahip olması büyük fırsattır.
- Ereğli'de bulunan organize sanayi ve soğuk hava depoları, yöreye has üstün kalitesiyle bol miktarda üretilen ve ihracatta önemli bir yeri olan Sarı Kiraz için ön soğutma, paketleme ve depolama gibi işlemlere fırsat sağlamaktadır.
- İlçede İvriz başta olmak üzere kırsal turizm fırsatları, tarihi ve turistik yerlerin varlığı dikkat çekicidir.

### **Tehditler**

- Sulama suyu miktarı yıllar içinde değişkenlik gösterdiğinden ürünlere su temini konusunda yetersizlikle karşılaşmaktadır.



- Süt üretiminin artmasıyla birlikte sütün pazarlanması konusunda yaşanan sorunlar ve meraların zayıf kalmasından dolayı girdi kullanımının maliyeti yükseltmesi, öncelikli tarımsal tehdit niteliğindeki sorunlardandır.
- Türkiye'nin birçok yöresinde olduğu gibi Ereğli'de de toprak sahibi olan çiftçilerin arazilerini satarak tarım dışı işlere yönelmeye başladıkları ve buna bağlı olarak küçük aile işletmesi sayısının azalması dikkat çekicidir.
- Yörede faaliyet gösteren fidan üreticilerinin sertifikasyon sistemine halen yeterince entegre olamamaları, meyve üretiminde sürdürülebilirliği temin edememektedir.
- Yöre topraklarında yaygın karşılaşılan kireç sorunu, kuraklık, geçirimsiz katman ve benzeri stres koşullarına uyum sağlayabilecek tür ve çeşitlerin seçilmesi ve kullanılması ile ilgili eksiklikler tarımda sürdürülebilir gelişmeyi sınırlandırmaktadır.
- İlçede üretilen Sarı Kirazın yaklaşık tamamının ihraç edilmesine rağmen ihracatta rekabet ortamının bulunmaması, Sarı Kiraz pazarının geleceğini tehdit etmektedir.
- İlçede meyve üreticileri tarafından kurulmuş birlik ve kooperatif sayısının yetersizliği, mevcut örgütlerin yeterince faaliyet göstermemesi ve üreticilerin genellikle bu organizasyonlara ilgisiz kalmaları, üretici haklarının korunması ve sözleşmeli tarım modellerinin uygulanmasını zorlaştırmaktadır.
- Meyve bahçelerinde çok sayıda farklı türün aynı parsel içerisinde karışık halde yetiştirilmesine bağlı olarak bitki hastalık ve zararlıları ile mücadele zorlaşmaktadır. Ayrıca meyve türlerinin hasat zamanları son derece farklı olduğundan karışık meyve bahçelerinde karlı bir işletmecilik çoğu zaman mümkün olamamaktadır.

### 3.2.7. Hadim İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi

#### Güçlü Yönler

- Konya'nın en fazla yağış alan yörelerine sahip olan Hadim ilçesi, ortalama yıllık 670 mm. yağış miktarı ile iklim değişikliğine karşı hassas tarım uygulamalarına uygun ekolojik yapıya sahiptir.
- İlçenin toplam arazi varlığının %50'sinin orman alanlarından oluşması, çevresel oksijen üretimine ve iklimsel iyileşmeye katkıları bakımından güçlü bir avantaj sağlamaktadır.
- Orman ağaçları ve diğer çalılıkların sağlamış olduğu organik maddece zengin ve su tutma kapasitesi yüksek hafif eğimli arazilerde eskiden günümüze uzanan geleneksel üzüm üretimi ilçede çok güçlüdür.
- İlçeye özgü coğrafi işaret niteliği kazanmış Göküzüm ve Ekşi Karaüzüm çeşitleri, uzun yıllardır sofralık, kurutmalık ve pekmezlik olarak sevilerek tüketilmektedir.
- İlçe sınırlarında yer alan Aladağ yöresinde yoğun olarak İrikara, Göküzüm ve Ekşikara geleneksel üzüm çeşitleri yetiştirilmekte olup, yeni tesislerde Red Globe ve Alphonse Lavallée gibi ihracata uygun çeşitler de kullanılmaktadır. Bu çeşitler birlikte değerlendirildiğinde ürün alternatifleri bakımdan taze sofralık, kurutmalık, pekmez, salamura asma yaprağı, üzüm suyu, sirke gibi tüketim şekilleri başta olmak üzere onlarca farklı değerlendirme imkanları Hadim'in tarımsal potansiyelini güçlendirmektedir.
- Yörenin iklim ve toprak koşulları kiraz, elma, üzüm ve ceviz başta olmak üzere pazar değeri yüksek armut, ayva, badem, çilek, erik, kayısı, şeftali ve vişne gibi çok çeşitli bahçe ürünlerinin yüksek kalitede yetiştirilmesine elverişlidir.

#### Zayıf Yönler

- Tarım arazilerinin %60'ının 5 dekardan küçük olması yörenin tarımsal üretiminde sürdürülebilirliği zayıflatmaktadır.
- Küçük parçalardan oluşan tarım arazileri çoğunlukla taşlı, engebeli ve dik dağ yamaçlarında olduğundan basınçlı sulama sistemlerinin uygulanması ve tarımsal mekanizasyon oldukça zordur.
- İlçe genelinde yaygın olan çeşitli meyve türlerinin bahçe içinde karışık halde yetiştirilmesi geleneği, hassas tarım tekniklerinin uygulanmasını zayıflatmaktadır.
- Yöreye özgü doğal gölge ortamlarda kurutularak yeşil renkli kuru üzüm niteliği ile eşsiz bir değere sahip olan ve Aladağ civarındaki çoğu yerleşkedeki hanelerin

%90'ının temel geçim kaynağı olan yöresel Gök üzüm çeşidi, yeterince tanıtımı yapılamadığından sahip olduğu potansiyel fiyatlardan satılamamaktadır.

- Bahçe bitkileri yetiştiriciliğinde önemli konulardan olan bodur anaç ve ihracat odaklı taşımaya dayanıklı modern çeşit kullanımının ilçede son derece sınırlı oluşu, üretimde sürdürülebilirliği olumsuz etkilemektedir.
- Dağlık alan üzerine yerleşmiş olan ilçenin Konya merkeze oldukça uzak olması, lojistik maliyetlerini artırarak tarımsal üretimde pazarlamayı olumsuz etkilemektedir.
- Yem bitkisi yetiştiriciliği ya da mera alanlarının son derece sınırlı olması, büyükbaş hayvanlar için gerekli olan kaba yem ihtiyacını karşılayamadığı için hassas tarım tekniklerinin bazılarını kısıtlamaktadır.

### **Fırsatlar**

- Hadim ilçenin rakım aralığının 650 ile 2.000 m. arasında son derece değişkenlik arz etmesi, kirazlarda hasat mevsiminin erken turfandan geç turfana uzun bir döneme yayılma fırsatı sunmaktadır.
- İlçenin konumlandığı Toros sıradağlarının doğal yapısında yaygın olarak bulunan ve antepfıstığı için değerli bir anaç olan melengiç bitkileri, yörede katma değeri yüksek antepfıstığı üretim fırsatı sunmaktadır.
- İlçenin Gevne Çayı'nda doğal olarak bulunan Kırmızı Benekli Alabalık türü yöreye özgü nadir balık türlerinden olup, çevreye duyarlı yaklaşımlarla bu kıymetli balık türünün farkındalığı ve üretim potansiyelinin artırılmasına uygun ekolojik koşullar mevcuttur.
- Hadim'in Aladağ yöresinde Göküzüm çeşidine özel mikroklima niteliğindeki ekoloji fırsatı (terroir), kurutulduğunda doğal yeşil rengini muhafaza eden tek çeşit olan bu üzüm sayesinde sürdürülebilir bir kalkınmaya hazır eşsiz bir potansiyeldir.
- İlçede son derece yaygın olan bağcılık faaliyetlerinden üretilen bol miktardaki budama artıkları hem organik atık olarak toprağın geliştirilmesine hem de biyoenerji üretimine yönelik fırsatlar sunmaktadır.

### **Tehditler**

- İlçe genelinde son derece kaliteli 0900 Ziraat kiraz çeşidi hasat edilmesine rağmen düşük fiyatlardan satılması, Hadim'in kaliteli kirazlarının sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir.

- Yörede tarımsal sulamalarda geleneksel yüzey sulama yönteminin halen yaygın olarak uygulanması, su kaynaklarının etkin kullanımını olumsuz etkilemekte ve eğimli arazilerde erozyon tehdidini artırmaktadır.
- İlçenin bazı yörelerinde kadastro çalışmalarının tamamlanmamış olması sınır, yayla mera ve hazine arazileri ile ilgili anlaşmazlıklara yol açmakta ve bu durum mevcut tarımsal potansiyelinin geleceğe odaklanarak değerlendirilmesine engel olmaktadır.
- Yörenin dağlık kesimlerinde yaygın olan yaban hayvanlarına karşı güçlü çit yapılarının gerekliliği, meyve yetiştiriciliğinde girdi kullanımının artmasına neden olarak üretimde geleceğe yönelik sürdürülebilirliği tehdit etmektedir.
- İlçede tarım arazilerinin ortalama büyüklüğünün çoğunlukla 5 dekarın altında olması, tarımsal destek ve teşviklerden faydalanmayı sınırlandırmakta ve yöreye özgü üstün nitelikli üzüm ve kiraz potansiyelinin değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır.

### 3.2.8. Ilgın İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi

#### Güçlü Yönler

- Ilgın ilçesi özellikle kaplıca adı verilen jeotermal enerji kaynakları ile yüksek miktarda sürdürülebilir enerji potansiyeline sahiptir.
- İlçenin tarım arazilerinin toprağı, Konya ovasının birçok yöresine göre tarıma daha elverişlidir. Ilgın ilçesinin toplam arazi varlığının %72'si tarım arazilerine ayrılmış olup, bu oran Türkiye ve Konya ortalamasından oldukça yüksektir.
- Ilgın ilçesinin coğrafi açıdan hayvancılığa uygun bir altyapıya ve bölgenin en büyük hayvan pazarlarından birine sahip olması, ilçe tarımının sürdürülebilirlik potansiyelini kuvvetlendirmektedir.
- Coğrafi yapının uygunluğu ve toprak kalitesinin yüksek oluşu, iklim değişikliğine karşı sürdürülebilir hassas tarım tekniklerinden olan bitkisel ve hayvansal üretim modelinin entegrasyonunu mümkün hale getirmektedir.
- İlçede şeker fabrikasının varlığı, şeker pancarı üreticileri için avantaj sağlamaktadır. Sosyal açıdan genç nüfus oranının yüksekliği ve köklü bir tarihe sahip olması da ilçenin güçlü yönlerindedir.
- Demiryolu ve karayolu güzergahında bulunan Ilgın ilçesi, ulaşım açısından merkezi konumdadır.

#### Zayıf Yönler

- Ilgın ilçesinde genç nüfus işsizlik ve sosyal etkinliklerin azlığı nedeniyle başka yerleşimlere göçme eğilimindedir. Bu durum tarımsal üretimi sınırlandıran işgücü faktörlerindedir.
- İlçede işgücünün genellikle geleneksel olarak süregelen kaplıca turizmine bağlı olması, tarımda işgücü kullanımını olumsuz etkilemektedir.
- Üretici birlikleri ve benzeri örgütlenmelerin yeterli düzeyde faaliyet gösterememesi, tarım arazilerinin küçük parçalara bölünmüş olması ve ürün çeşitliliğinin son derece sınırlı olması dikkat çekicidir.
- İlçe coğrafi olarak organik tarıma uygun yapıya sahip olsa da desteklerin sınırlı olmasına bağlı olarak çevre dostu sürdürülebilir tarım uygulamaları oldukça yetersizdir.
- Yörede hayvansal üretim yapılmasına rağmen et ve süt işleme tesisleri bulunmamaktadır.

- Hayvansal üretim işletmelerinin organize bir bölge olmadan ilçe merkezinin farklı yerlerine yayılmış olması verimliliği ve geliri olumsuz etkilemektedir.
- Yörede yaygın olarak gerçekleştirilen hayvansal üretimin ve tahılların artışı olan sap, saman ve benzeri organik atıkların hassas tarım tekniklerinde toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik aktivitelerinin geliştirilmesinde potansiyel malç olarak kullanılabilmesine dair bilgi ve uygulamalar yetersizdir.
- İlçe ürünlerinde markalaşma ve patent konularında yetersizlikler mevcuttur.

### **Fırsatlar**

- İlçede bulunan jeotermal enerji, iklim değişikliğine karşı hassas tarım teknikleri kapsamında önerilen yenilenebilir enerji kullanımı için başlıca fırsatlardandır.
- Tarımda bitkilerin gelişimini teşvik eden leonardit maddesi bakımında ilçenin zengin potansiyeli, değişen iklim şartlarına bitkilerin uyumunun sağlanması için kullanılacak potansiyel imkanlardandır. Leonardit, tarımda kimyasal kullanımına karşı hassas tarım tekniklerinde kullanımı tavsiye edilebilecek başlıca doğal maddelerdendir (Kolay ve ark. 2016).
- İlçede İl Özel İdaresi kontrolünde kurulan soğuk hava deposu, meyvelerin pazara sunum süresini uzatarak piyasa fiyatlarında iyileşmeler için fırsat niteliğinde olup, bu gelişmenin de yörenin önemli sorunlarından olan pazarlama zorluklarına olumlu katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

### **Tehditler**

- Tarla tarımının yapıldığı arazilerde sıklıkla karşılaşılan anız yakma uygulamaları çevreyi ve tarımsal canlılığı tehdit eden yanlış uygulamalardandır.
- Su kaynakları kısıtlı olmasına rağmen su isteği fazla olan şekerpancarı yetiştiriciliğinin yaygın olması, azalan su kaynaklarının hassasiyet ve sürdürülebilirlik çerçevesinde kullanımına ters düşmektedir.
- Tarım sektöründe yüksek potansiyele sahip girişimcilerin Ilgın'dan ziyade farklı yerlere yatırım yapma eğilimleri, ilçenin tarımsal sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir (Anonim, 2011).
- Yörenin önemli su kaynaklarından olan Çavuşçu Gölü'nün iklim değişikliği ve yanlış uygulamaların etkisiyle kuruması tarımsal verimliliğin geleceğini tehdit etmektedir.

### 3.2.9. Kadınhanı İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi

#### Güçlü Yönler

- Kadınhanı ilçesinin kuru, sulu ya da sulanabilir nitelikte oldukça geniş tarım arazilerinin bulunması arazi potansiyeli bakımından başlıca güçlü yönlerindedir. İlçenin toplam 1.7 milyon dekar arazisinin %80 gibi oldukça büyük bir oranı tarımsal üretim amacıyla kullanılmaktadır.
- Çiftçi danışma günlerinde gerçekleştirilen görüşmelere göre, üreticilerin önemli bir kısmının yeni uygulamalara ve hassas tarım konusuna açık olduğu kanaati oluşmuştur.
- Yörede son yıllarda tarımsal sulamalarda basınçlı sistemlerin yaygınlaşması ve üreticilerin bu kanaati desteklemeleri, iklim değişikliğine karşı çevreci yaklaşımlara yatkınlığı işaret etmektedir.
- İlçenin Konya merkeze ve başkent Ankara'ya oldukça yakın konumda olmasına bağlı olarak lojistik imkanları, tarımsal ürün pazarında oldukça avantaj sağlamaktadır.
- Kadınhanı ilçesine oldukça yakın mesafede bulunan Selçuk Üniversitesi'nin güçlü Ziraat, Veterinerlik ve Teknoloji Fakülteleri, tarımsal yatırım yapacak girişimciler için gereken eğitim, danışmanlık ve analiz hizmetlerini sunabilecek kaynak ve imkanlara sahiptir.
- Toprak mahsulleri ofisi ve devlet üretme çiftliklerinin yöredeki öncü niteliğindeki faaliyetleri, ilçe tarımının sürdürülebilir tarımsal uygulamalarla kalkınmasında önemli faktörlerdir.

#### Zayıf Yönler

- İlçede tarım ile istihdam olunanların önemli kısmı, aynı zamanda diğer mesleklerle meşgul olmaktadır.
- İlçe şartlarında üretim maliyetinin yüksekliği ve pazar sorunları, geleceğe yönelik hassas tarım tekniklerinin benimsenmesini zorlaştırmaktadır.
- Kadınhanı ilçesinde çiftçi örgütlenmelerindeki eksiklikler, üretim organizasyonunun sürdürülebilir nitelikte gerçekleştirilememesi ve başlıca ürünlerin sanayi hammaddesi haline getirilememesine ilişkin sorunlar bulunmaktadır.
- İlçenin genel karakteristiği olan yağış yetersizliği ve giderek artan kuraklık ve soğuk kış günlerinin uzunluğu, yetiştiricilikte ürün çeşitliliğini sınırlandırmaktadır.
- Üreticilerin yağış düzensizliği ile iklim değişikliğinin yakın ilişkili olduğu konusundaki bilincinin düşük olduğu görülmektedir.

- Geniş arazilere sahip ilçenin kısıtlı yağış imkanları altında ortaya çıkan sorunlarından biri de rüzgar erozyonudur.
- Toprağı erozyondan koruyan çok yıllık bitkilerin yörede oldukça yetersiz olması ve üreticilerin rüzgar perdeleri olarak kullanılabilecek olan bitkileri yeterince tanımamaları, yörede rüzgar erozyonunun olumsuz etkisini artırmaktadır.
- Yörede halen uygulanan çevre amaçlı tarımsal arazilerin korunması (ÇATAK) projelerine halkın farkındalık seviyesi henüz yeterli seviyelerde değildir.

### **Fırsatlar**

- Kadınhanı ilçesinin Konya il merkezine 58 km. kadar çok yakın mesafede bulunması, tarım ürünlerinin düşük maliyetlerle kolayca pazarlanabilmesine imkan tanımaktadır.
- İlçede tarımsal destek kapsamında organik tarım ve iyi tarım uygulamaları (Good Agricultural Practice) gerçekleştiren üretici örneklerinin bulunması, iklim değişikliğine hassasiyet bilincinin yaygınlaştırılabilmesi için önemli bir fırsattır.
- Kadınhanı ilçesi, Konya il merkezine yakınlığı sebebiyle merkezde bulunan ve geniş imkanlara sahip Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İl Kontrol laboratuvarının sunmuş olduğu nitelikli hizmetlerden yararlanabilme olanağına sahiptir.

### **Tehditler**

- Yörede uygulanan yoğun buğday ve arpa tarımının bırakmış olduğu anızın birçok yerde yakma şeklinde temizlenmeye çalışılması, çevre sağlığını ve tarımsal canlılığı tehdit etmektedir.
- Su kaynaklarının kısıtlı olmasına rağmen mevcut su kaynaklarının gereken hassasiyet gösterilmeksizin kullanılması, iklim değişikliğine karşı hassas tarım uygulamaları açısından uygun değildir.
- İlçe kapsamında arazinin sadece %2 civarındaki kısmının ormanlık alandan oluşması, yöre için iklim değişikliğine potansiyel bir risk niteliğindedir.
- Hayvan üretiminin giderek azalması, çevreye duyarlı sürdürülebilir tarımın esas unsurlarından olan çiftlik gübresi kullanımı için olumsuz gelişmelerdendir.



### 3.2.10. Karapınar İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi

#### Güçlü Yönler

- Karapınar ilçesinin geniş topraklara sahip olması, tarımsal mekanizasyon ve sürdürülebilir uygulamaların geniş ölçekli olarak uygulanabilmesine imkan tanımaktadır.
- İlçede çayır-mera alanlarının bol olması, hayvancılık potansiyelinin artmasına katkı sağlamakta ve hem hayvansal üretimde hem de bitkisel üretimde çevre dostu uygulama imkanlarını genişletmektedir.
- Genellikle çiftçinin tarımsal yenilikleri takip etmesi için yeterli düzeyde tarım aletlerine sahip olduğu görülmektedir.
- Karapınar ilçesi, büyük ölçekli hayvansal ya da bitkisel üretim yatırımcılarının ihtiyacını karşılayabilecek yeterli büyüklükte çok sayıda hazine arazisine sahiptir (Mülayim ve ark. 2012).
- Oldukça geniş ölçekli tarım arazileri bulunan Karapınar ilçesinin tarımsal üretiminin sürdürülebilirliği büyük oranda mekanizasyon temellidir. Türkiye’de tarım alet ve makine sanayi sektörü bakımından lokomotif niteliğinde olan Konya ilinin merkeze yakın mesafedeki ilçesi olarak Karapınar bu bakımdan avantajlı konumdadır.
- İlçeye oldukça yakın konumda bulunan Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezi, Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü ve Veteriner Araştırma Enstitüsü tarım arazilerinin toprak ve su kalitesindeki iklime ve zamana bağlı değişimlerinin kontrollü şekilde izlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması bakımından gerekli analiz, ölçüm, eğitim, test ve danışmanlık hizmetlerini sunacak güçlü imkanlara sahiptir.

#### Zayıf Yönler

- Karapınar ilçesi kuraklığın ve rüzgar erozyonunun çok şiddetli gerçekleştiği coğrafi bölgeler arasında yer almaktadır. Buna karşılık, erozyonla mücadelenin yetersiz olduğu ve ağaçlandırma faaliyetlerinin oldukça sınırlı seviyede kaldığı görülmektedir.
- Karapınar’ın yıllık toplam yağışı çoğu zaman 300 mm.’nin altında olup, Konya ilçeleri içerisinde en az yağış alan ilçedir. Araştırmalara göre yörede kuraklık şiddeti zamanla artmaktadır (Mülayim ve ark. 2012).
- Sulama imkanları oldukça yetersiz olmasına rağmen mevcut bulunan kısıtlı su imkanları, yüzey sulama hataları nedeniyle oldukça yanlış şekilde kullanılmaktadır.

- İlçede sivil toplum kuruluşları, birlik ve kooperatif faaliyetleri ile halk ilişkileri güçlü değildir.
- Tarımsal imalat sektörü ve sanayileşme çok sınırlıdır.
- İlçede karayolu dışında ulaşım imkanları bulunmaması, tarımsal ürünlerin pazarlanmasını zorlaştırmaktadır.

### **Fırsatlar**

- Karapınar ovasında bulunan rüzgar enerjisi, hassas tarım uygulamaları için potansiyel yenilenebilir enerji kaynağıdır.
- İlçenin Üzecek Dağı ve Yarımca Yaylası yörelerinde bulunan ve sıcaklığı 29 °C civarında olan su kaynakları, tarımda jeotermal enerji fırsatı sunmaktadır.
- İlçe genelinde şiddeti giderek artan kuraklığın etkisinin azaltılabilmesi ve tarıma elverişliliği kaybolmuş arazilerin çevreye duyarlı uygulamalarla yeniden üretime kazandırılabilmesine yönelik olarak Hotamış Gölü, Meke Krater Gölü ve Acı Göl gibi su kaynaklarının değerlendirilme fırsatı bulunmaktadır.
- İlçenin Konya-Adana-Mersin karayolu üzerinde bulunması, tarım ürünlerinin bu hat üzerindeki pazarlara ulaştırılmasında önemli bir lojistik imkanıdır.
- Meke Krater Gölü ve Acı Göl florasında halen yaşamakta olan tuza dayanıklı bitkiler, yörenin tarımsal sorunlarından olan yüksek tuzluluk stresine dayanıklı bitki ıslahı için donör (gen verici) olabileceği gibi tarıma elverişsiz tuzlu ekolojilerin yeşillendirilmesinde de potansiyel genotipik fırsatlardır.
- Köy Hizmetleri ve diğer bazı kuruluşlar tarafında Karapınar'da açılmış olan yüksek su potansiyeline sahip kuyular, dikkatli kullanılmaları halinde tarımsal sürdürülebilirlik için avantajlar sağlamaktadır.
- Yörede bulunan taş ve kum malzemeleri, tarım arazilerinin aşırı kireç, tuz ve çorak yapısının çevreci yaklaşımlarla sürdürülebilir nitelikte geliştirilmesine fırsat tanımaktadır.
- Meke ve Acıgöl sularında bulunan potasyum, kalsiyum ve magnezyum gibi başlıca makro besin elementleri, çevre dostu tarımsal gübre üretimi için doğal kaynak niteliğindedir. Yine bu sularda bulunan sülfat, yöre topraklarının başlıca sorunlarından olan alkalın stresi (kirece bağlı yüksek toprak pH değeri) sorununun hafifletilmesinde önemli bir fırsat olabilir.

## **Tehditler**

- Karapınar ilçesinde yeraltı su kaynaklarının çoğu yerde kontrolsüz olarak yüzeye çıkarılması, su kaynaklarının hızla azalmasına neden olmaktadır.
- İlçenin özellikle kuzey kesimlerinde obruk platosu adı verilen yörede yaygın olarak süregelen geniş ve derin çukurlar, üreticiler arasında derin endişelere neden olarak tarımsal üretimde sürdürülebilirliği tehdit eden esas faktörlerdendir.
- İlçede son derece etkili olan rüzgar erozyonu (kumul erozyonu) ve buna bağlı olarak şiddeti giderek artan geçirimsiz toprak katmanı, ilçe tarımında geleceğe ilişkin önemli darboğazlardandır.
- Yörenin tarımsal sulamalarında büyük oranda yeri olan su kuyularından elde edilen sulama suyunun çoğunlukla alkali özellikte olması, yöre topraklarının halen yüksek olan pH değerinin bir kat daha artmasına neden olarak bitkilerde alkalın stresini zamanla şiddetlendirmektedir.

### 3.2.11. Seydişehir İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi

#### Güçlü Yönler

- İlçenin coğrafi konum olarak İç Anadolu ve Akdeniz Bölgeleri'nin geçit iklim karakteristiğinde olması nedeniyle bağcılık, meyvecilik ve sebzeçilik faaliyetlerinde ürün çeşitliliği ve alternatif uygulamalara uygun ekolojik imkanlar bulunmaktadır.
- Türkiye'nin ticarete önemli karayollarından olan Ankara-Konya-Antalya yolunun Seydişehir ilçe merkezinden geçmesi, tarımsal ürünler için yeni pazar kapılarının açılmasına olanak sağlamaktadır.
- Suğla Gölü ve etrafındaki ova toprakları tarımsal verimliliğin geleceği için avantaj sunmaktadır.
- Yıllık yağış miktarının diğer ilçelerin yağış miktarının yaklaşık iki katı olması (yağış ortalaması 800-900 kg/m<sup>2</sup>) (Mülayim ve ark. 2012), ilçenin iklim değişikliği ile mücadelede güçlü yönlerindedir.
- İlçede pomza taşı madenleri potansiyelinin olması, tarım topraklarının mineral içeriği ve fiziki özelliklerinin geliştirilmesine katkı sunabilecek niteliktedir.
- Seydişehir ilçesinde ormanlık alanların fazla olması, yağış rejimini olumlu etkileyen başlıca güçlü özelliklerindedir.
- Tabii doğal kaynaklar konusunda ilçede önemli bir potansiyel bulunması, toplumda çevreye hassasiyetin geliştirilmesini kuvvetlendirmektedir.
- Demografik olarak yöre halkının eğitim seviyesinin yüksekliği ve her türlü teknolojik gelişmeye uyum sağlayabilecek yapıda olması, iklimsel ve çevresel değişimlere farkındalık oluşturulmasında önemli bir güçtür.
- İlçede sosyal tesisler konusundaki altyapının diğer birçok ilçeye nispeten gelişmiş olması, tarım sektörünün dinamizmine katkı sağlamaktadır.
- İlçede tarihten günümüze süregelen manevi dinamiklerin aktifliği halkın çevreye, topluma ve kurumsal altyapılara hassasiyetini kuvvetlendirmekte ve bu durum tarımsal eğitim amaçlı aktiviteleri olumlu etkilemektedir.
- Arazinin tarım ve hayvancılığa elverişli olması, iklim değişikliğine karşı hassas tarım uygulamaları kapsamında tavsiye edilen çitlik gübresi, organik malç ve benzeri çevre dostu uygulamalar için potansiyel kaynak oluşturmaktadır.
- Zengin mera varlığı ve mera yönetimindeki kısmen de olsa bazı yenilikçi uygulamalar, emsal niteliği teşkil etmek suretiyle hayvansal üretimi teşvik edici niteliktedir.

- İlçede bitkisel ve hayvansal üretim olanaklarının yanında ormancılık, balıkçılık ve madencilik gibi birbirini destekleyen sektörlerin kuvvetli potansiyelinin olması üretimde sürdürülebilirliği kuvvetlendirmektedir.
- İlçede önemli miktarda organik çilek yetiştiriciliğinin bulunması, organik tarıma açılacak yeni arazilerin mevcut olması ve halkın bu üretim modeline ilgi duyması, yörede hassas tarım tekniklerinin geliştirilmesi konusundaki potansiyeli güçlendirmektedir.
- Seydişehir’de yüksek hacimde faaliyet gösteren patates ve kuru bakliyat paketleme fabrikasının olması, girişimciler için model teşkil etmektedir.
- İlçede bulunan uluslararası öneme sahip mağaralara ve termal tesislere önemli miktarda ziyaretçi akınının gerçekleşmesi, yörenin sosyoekonomik kalkınmasına katkı sağlamak suretiyle tarımsal üretimde pazar imkanları doğurmaktadır.
- Seydişehir’de Mühendislik Fakültesi ve Meslek Yüksek Okulunun varlığı ile yeni kurulan Sağlık Bilimleri Fakültesi, geleceğe yönelik iklim değişikliği ve hassas tarımda toplumsal farkındalığın yaygınlaştırılmasını destekleyebilecek faktörlerdendir.
- Seydişehir’in coğrafi konumu itibariyle Konya ve Antalya gibi yoğun nüfusa sahip, gelir düzeyi yüksek olan büyük bir tüketim merkezine yakın konumda olması önemli avantajlardandır. Tarıma elverişli verimli toprakları az olmakla birlikte kapalı bir havza özelliği göstermesi, organik ve yöresel ürün yetiştirme konusunda güçlü olması, ürün çeşitliliğinin olması (üzüm, elma, çilek, ceviz, kiraz vb.), çiftçilerin ürettiği ürünleri muhafaza edebileceği soğuk hava depolarının olması da ilçeye önemli oranda tarımsal avantaj sağlamaktadır.
- Seydişehir, Akdeniz ikliminin uzun süren yüksek sıcaklık periyodunda gelişmiş altyapı imkanlarıyla nitelikli yayla, doğa ve agroturizm potansiyeline sahiptir.
- İlçenin dünyada uluslararası büyük hacimlerdeki otellerin yoğun olduğu turizm merkezlerine oldukça yakın mesafede yer alması tarım ürünlerinin katma değerinin sürdürülebilir modelde artırılması için önemli fırsatlardandır.

### **Zayıf Yönler**

- Bölgede halen mevcut olan madencilik ve doğal kaynaklar potansiyeli, sürdürülebilir modeller temelinde yeterli düzeyde kullanılamamaktadır.
- İlçede birlikte hareket etme ve kooperatifleşme konusunda yeterli gelişmenin sağlanamaması, tarımsal ürünlerin pazarlamasını zayıflatan konulardandır.

- İlçedeki kırsal alanlarda tanıtım ve uygulamaya dayalı toplantıların yeterli düzeyde olmaması ve üreticilerin bu faaliyetlere yeterince ilgi göstermemeleri, tarımda çevreye duyarlı yaklaşımların uygulanmasını zorlaştırmaktadır.
- İlçenin mevcut demografik yapısına oranla yöreye özgü sosyal faaliyetlerin yetersizliği, ekonomik kalkınmanın geleceğine yeterince destek sağlayamamaktadır.
- Tarım arazilerinin parçalı olması, bazı su kaynakları için gerekli olan su arıtma tesislerinin yetersizliği ve sulama tesislerinin eski olması, su kaynaklarının sürdürülebilirliğini olumsuz etkilemektedir.
- Seydişehir'in bazı yörelerinde halen eski yöntemlerden salma ya da göllendirme sulamanın yaygın uygulanması, su kaynaklarının azalmasına ve verimli toprakların biyolojik, fiziksel ve kimyasal yapısında olumsuzluklara neden olmaktadır.
- Yöreye özgü yüksek kalitede ürün zenginliği mevcut olmasına rağmen bu ürünlerin yetkili kuruluşlarca belgelendirilmemesi, Seydişehir'in uluslararası tarımsal ticaret potansiyelini zayıflatmaktadır.
- Tarım ve hayvancılık girdilerinin yüksek olması ve bu alandaki bazı bilinçsiz uygulamalar, üretimin sürdürülebilirliğini sağlayan kar oranını düşürmektedir.
- Tozlayıcı çeşit ihtiyacı olan üzüm, kiraz ve ceviz gibi türlerle bahçe kurarken çiftçilerin tozlayıcı çeşit ve yer seçimiyle ilgili hataları (Eşitken ve ark. 2012) önemli miktarda verim ve kalite kayıplarına neden olmakta ve bu durum katma değeri yüksek alternatif ürünlerin teşvik edilmesini zorlaştırmaktadır.
- Meyvelerde hasat mevsiminin kısa olması ve yeterli altyapı ve potansiyele sahip soğuk hava depolarının olmaması, pazara kısa süreli ve yüksek miktarda ürün sunulmasına neden olarak piyasayı olumsuz etkilemektedir.
- Meyvelerin pazar değerini son derece etkileyen paketleme ile kalite ve standardizasyon yönetmeliklerine ilişkin yeterli bilincin olmaması, pazarlama ile ilgili kalıcı sorunlara neden olmaktadır.
- Tarım alanında faaliyet gösteren KOBİ'lerin önemli bir kısmı, birleşerek bölge kalkınmasına ivme kazandırabilecek seviyede yüksek hacimli iş yapmaya kapalıdır.
- Antalya yolunun kış aylarında sıklıkla kapanması ya da ulaşımı zorlaştırması, yöreye yapılan lojistik desteği ve ürün pazarını mevsimsel olarak kısıtlamaktadır.
- Seydişehir ilçesinde demiryolu ulaşımının bulunmaması, yüksek potansiyelde taşımacılığı sınırlandırmaktadır.

## Fırsatlar

- İlçede son zamanlarda belirlenen yaklaşık 60 °C sıcaklığındaki jeotermal suyun elektrik enerjisi üretimi, seracılık ve tarım alanlarında kullanılacak nitelikte olması, sürdürülebilir enerji kaynağı fırsatı sunmaktadır. Bu fırsatlara özellikle Ilıca ve Kavak köyleri sahiptir.
- İlçenin, nüfus ve altyapı imkanları bakımından Türkiye'deki diğer birçok il ve ilçeden daha ileri düzeyde gelişmiş olması ve ilçe merkezinde ikamet eden nüfusun şehir ve çevrecilik bilincinin önemli oranda gelişmiş olması, çevreye ve kısıtlı kaynaklara duyarlı üretim modellerinin uygulanabilmesi için fırsatlardandır.
- Seydişehir'de sivil toplum yapılarının çoğu ilçelere göre daha ileri düzeyde olması ve yaklaşık olarak her konuda sivil toplum kuruluşlarının aktif halde bulunması, iklimsel bilinçlenmenin geliştirilmesine fırsat sağlayabilecektir.
- Suğla Gölü ovası ve tarımda sulama imkanlarının varlığı ve Suğla Gölü'ne DSİ tarafından su depolama inşaatının yapılması, kapalı sistem basınçlı sulama uygulamalarına oldukça elverişli yapıya sahip olan verimli ova topraklarının gelişimine katkı sağlayacaktır.
- Seydişehir'in sahip olduğu geniş ve verimli ova topraklarına düşen yıllık yağış miktarının diğer ilçelere göre oldukça fazla olması, ilçede iklim değişikliğine karşı hassas tarım tekniklerinin geniş bir ekosistemde erken uyarı ve uzaktan algılama gibi çok boyutlu tedbirlerin entegre olarak uygulanabilmesine imkan tanımaktadır.
- İlçede üretilen üzüm, sebze ve meyvelerin daha iyi pazarlanması için kısmen gelişmiş düzeyde sebze meyve halinin aktif olması, pazarlamanın geliştirilmesi için fırsattır.
- Seydişehir'de bitkisel ve hayvansal üretim faaliyetlerinin geniş ekolojilerde ve benzer oranda sürdürülmesi, iklim değişikliğine karşı uygulanması önerilen hassas tarım tekniklerinden bitkisel ve hayvansal üretim birlikteliği için önemli fırsatlardandır.
- Tarımda sürdürülebilir yapılanmaya yönelik teşvikler üzerine ilçede sıklıkla toplantılar gerçekleştirilmesi, yenilikçi uygulamaların çiftçi düzeyinde uygulamaya geçmesine katkı sağlamaktadır.
- Seydişehir'den Avrupa'ya sunulan aktif organik ürün pazarının mevcut olması, bu alanda rekabetçi piyasanın sağlanması yoluyla yöreye özgü sağlıklı ürünlerin ihracattaki değerinin artmasına fırsat olabilecektir.

- Seydişehir'in halen gelişerek faaliyet gösteren bir organize sanayi bölgesine sahip olması, yörenin hassas ekosistemine uygun tarım alet ve makinaları, bitki destek sistemleri, soğutma üniteleri ile uygun ambalaj üretimine olanak sağlamaktadır.
- İlçede alüminyum yan sanayi sektörünün gelişmiş olması, hassas tarımda sürdürülebilir uygulamaların mekanizasyonunu kuvvetlendirebilecek fırsatlardandır.

### **Tehditler**

- Seydişehir ovasının yapılaşmaya ve sanayi kurulumuna açık olması, tarım arazilerinin amaç dışı kullanımına sebep olabilecek bir tehlike içermektedir.
- Hızlı kentleşme ve sanayileşme ile gelişen turizm faaliyetleri, gerekli tedbirler alınmadığı takdirde doğal kaynakları olumsuz etkileyecektir.
- Buğdaygil ve mısır gibi tarla bitkileri yetiştiriciliğinin yaygın olduğu Seydişehir ilçesinin bazı yörelerinde halen süregelen anız yakma alışkanlığı nedeniyle verimli topraklardaki yararlı canlılar yok olmakta, toprağın fiziksel ve kimyasal dengesi kalıcı olarak bozularak biyolojik çeşitlilik tehdit altında kalmaktadır (Sabır ve ark. 2018).
- Bitki besin elementi olarak granül yapıda üretilen kimyasal gübrelerin mekanizasyonla geniş arazilere kolayca dağıtılabilmesine bağlı olarak artan kimyasal gübre kullanımı, ekosistemdeki doğal dengeyi tehdit etmekte ve tarım topraklarında çoraklaşmaya neden olmaktadır.
- İlçenin dağ köylerindeki bahçe ve bağlarında kaliteli üzüm ve meyve üretimi yapılmasına rağmen buralarda görülen domuz zararı önemli bir tehdit oluşturmaktadır.
- Bağ ya da bahçe kurarken kullanılan üzüm ve meyve fidanları çoğunlukla yöre ikliminden daha sıcak diğer bölgelerden getirildiği için, elverişsiz şartlarda taşıma ve arazinin henüz çamur ya da soğuk olması nedeniyle fidanların uygun olmayan şartlarda bekletilmesi tarımda hassasiyetin sürdürülmesine engel bir faktör olmaktadır.



### 3.2.12. Taşkent İlçesi Hassas Tarım Teknikleri Durum Analizi

#### Güçlü Yönler

- İlçede halen yöre halkının deneyimleri çerçevesinde yürütülmekte olan ihracata yönelik kaliteli kiraz yetiştiriciliği yörenin tarımsal açıdan en güçlü yönlerindedir.
- İlçe; geleneksel tarımda kullanılan kimyasalların bulaşmadığı, iklim değişikliğinin etkisinin henüz ileri boyutlarda hissedilmediği ve hassas tarıma uygun arazilerin bulunduğu altyapı olanakları henüz gelişmemiş dağ köylerine sahiptir ve bu durum ekolojik açıdan önemli bir güç sunmaktadır.
- İlçenin Toros Sıradağları'nın çeşitli yükseltilerinde yayla alanlarına sahip olması nedeniyle uzun süre ve geç turfanda kiraz hasadı imkanları bulunmaktadır.
- Kiraz ve üzümün olgunlaşma sürecindeki yöreye özgü gece serinliği, meyvelerin tat ve aroma gibi biyokimyasal özelliklerinin zenginleşmesini sağlamaktadır.
- Taşkent'in doğal yapısına uyum sağlamış tıbbi ve aromatik bitkilerin kültüre alınarak, yörede bulunan kıraç arazilerin tarımsal üretime kazandırılması konusunda güçlü bir potansiyel mevcuttur.
- Doğal dokusu henüz tahrip olmamış doğal güzelliklerin varlığı, hassas tarım uygulamalarına yönelik yatırımcılar için önemli bir tercih nedenidir.
- Taşkent ilçesinde ormanlık alan, toplam alanın %39 gibi büyük bir kısmını kapsamaktadır.

#### Zayıf Yönler

- Taşkent ilçesinin nüfusunun % 60'tan fazlasının yaşlı nüfus olması, ilçede sürdürülebilir nitelikte tarımsal uygulamalar için en önemli zayıf unsurlardandır.
- Arazinin engebeli ve taşlık olması, tarım alet ve makinalarının etkili çalışmasına engel olmaktadır.
- İlçede tarım ve hayvancılık dışında iş imkanlarının olmaması, ürünlerin katma değerini artırıcı alternatif değerlendirme imkanlarını kısıtlamaktadır.
- Yörede kadastro çalışmasının yeterince yapılmamış olması, bazı üreticileri mevcut parseller üzerindeki hakları konusunda endişelendirmekte ve sürdürülebilir hassas üretim uygulamalarından uzaklaştırabilmektedir.
- Üreticilerin teknik eğitim seviyesinin düşüklüğü ve coğrafi konumları itibarıyla iklim değişikliği konusunda yeterince bilgi sahibi olmamaları, hassas uygulamalara yönelimi zayıflatmaktadır.

- Arazilerin genellikle çok parçalı ve işletmelerin küçük olması, geniş hacimli yatırım düşünen girişimciler için sınırlandırıcı bir faktördür.
- Pazarlamada tarımsal üreticilerin bireysel hareket etme eğilimlerinden kaynaklanan fiyat istikrarsızlığı, yatırımcılarda sürdürülebilir üretimin temel gereksinimlerinden olan gelecek güvencesini sarsmaktadır.
- Yöre üreticilerinin bilgilendirme amaçlı gerçekleştirilen seminer ve toplantılara ilgisizliği, hassas tarım uygulamalarının üretime entegrasyonunu zorlaştırmaktadır.
- İlçenin 42.763 hektarlık toplam alanının engebeli yapı nedeniyle sadece %14'lük kısmı tarımda kullanılabilir.

### **Fırsatlar**

- Toros Dağları üzerindeki farklı yükseltilerde tarımsal üretim alanları bulunan ilçe, bu özelliği ile bahçe ürünlerinin uzun bir zaman sürecinde pazara sunulmasına fırsat sunmaktadır.
- İlçenin sahip olduğu 2.000 m. yüksekliklerdeki dağ köyleri, muhafaza ve yola uygun geç turfanda kiraz ve elma yetiştiriciliğine imkan sağlamaktadır.
- İlçenin konumlandığı Toros sıradağlarının doğal yapısında yaygın olarak bulunan ve antepfıstığı için değerli bir anaç olan melengiç bitkileri yörede katma değeri yüksek antepfıstığı üretim fırsatı sunmaktadır.
- İlçenin Gevne Çayı'nda doğal olarak bulunan Kırmızı Benekli Alabalık türü yöreye özgü nadir balık türlerinden olup, çevreye duyarlı yaklaşımlarla bu kıymetli balık türünün farkındalığı ve üretim potansiyelinin artırılmasına uygun ekolojik koşullar mevcuttur.
- İlçeye özgü uzun yıllar boyunca süregelen köklü bir yöresel üzüm üretimi kültürünün bulunması, dünya genelinde son yıllarda yaygınlaşan özel bir ekolojiye özgü üzüm üretim modelinin (terroir viticulture) uygulanmasına ve modele uygun üretim neticesinde daha yüksek fiyatlarla ihraç fırsatının oluşmasına imkan tanımaktadır.
- Birim alandan yüksek verim eldesi üzerine odaklanılan yoğun tarım tekniklerinin sebep olduğu aşırı miktarda kimyasal gübre ve tarım ilaçlarına karşı insanlarda evrensel boyutta artan hassasiyet göz önünde bulundurulduğunda, Taşken ilçesinin dağ köyleri halen nadir bulunan temiz ekolojileriyle geleceğe yönelik katma değeri yüksek sağlıklı gıdalar üretimine fırsatlar taşımaktadır.
- İklim değişikliği etkisi altında sıcaklıkların artmasıyla birlikte bazı tarımsal ürünlerin yetiştiği alanların, kuzeye ve daha yüksek bölgelere doğru genişlemesi

beklenmektedir. İlçenin sahip olduğu çeşitli yükseltiler, bu bakımdan geleceğe yönelik önemli fırsatlar sunmaktadır.

### **Tehditler**

- İlçe genelinde son derece kaliteli 0900 Ziraat kiraz çeşidi hasat edilmesine rağmen ilçede yeterli düzeyde paketleme ve depolama tesisinin bulunmaması, fiyat istikrarsızlığına yol açarak üretimde sürdürülebilirliği tehdit etmektedir.
- Gençlerin işsizlik nedeniyle mevsimlik veya kalıcı olarak Antalya, Alanya, Konya gibi yerleşimlere göç etmesi, bunların yerine çevre yerleşke ve hatta farklı bölgelerden işgücü temin edilmeye çalışılması yöreye özgü nitelikli tarımsal üretimin geleceğini tehdit etmektedir.
- Üretilen kirazların raf ömrünü artırmada son derece önemli olan ön soğutma (şoklama) gibi önemli hassas tarım uygulamalarının yörede bilinmemesi ve/veya uygulanmaması, kiraz üretiminin geliştirilmesine engel teşkil eden tehditlerdendir.
- Yörede tarımsal sulamalarda geleneksel yüzey sulama yönteminin halen yaygın olarak uygulanması, su kaynaklarının etkin kullanımını olumsuz etkilerken, eğimli arazilerde de erozyon tehdidini artırmaktadır.
- İlçenin bazı yörelerinde kadaströ çalışmalarının tamamlanmamış olması sınır, yayla mera ve hazine arazileri ile ilgili anlaşmazlıklara yol açmakta ve bu durum mevcut tarımsal potansiyelin geleceğe odaklanarak değerlendirilmesine engel olmaktadır.
- Yörenin dağlık kesimlerinde yaygın olan yaban hayvanlarına karşı güçlü çit yapılarının gerekliliği, meyve yetiştiriciliğinde girdi kullanımının artmasına neden olarak üretimde geleceğe yönelik sürdürülebilirliği tehdit etmektedir.
- Çoğu ailelerin çocuklarının eğitimini Konya merkezde gerçekleştirebilmek amacıyla yöreden kent merkezlerine taşınmaları, tecrübeli işgücü noksanlığına, üretim maliyetlerinin artmasına ve yabani hayvan istilasına neden olarak yörenin kaliteli üretim niteliğini tehdit etmektedir.

#### 4. BÖLÜM – TARIMSAL TEŞVİKLER

Türkiye’de 2002 yılı ve 2007-2017 yılları arasında tarımsal üretime ilişkin destekleme ödemelerine ilişkin bilgiler Tablo 208’de sunulmuştur. Buna göre 2002 yılında verilen 1.821.200.000 TL’lik tarımsal destekleme ödemesi, 2007 yılında yaklaşık 2,6 kat artarak 4.802.900.000 TL’ye ulaşmıştır. 2010 yılından sonra Türkiye’de yıllar itibariyle tarımsal destekleme ödemelerinin düzenli olarak artış gösterdiği görülmektedir. Bu kapsamda 2017 yılında yapılan tarımsal destekleme ödemesi toplamı, 2002 yılına kıyasla yaklaşık 4,23 kat artmış ve 7.703.000.000 TL’ye ulaşmıştır.

**Tablo 208. Türkiye’de Yıllar İtibariyle Tarımsal Destekleme Ödemeleri**

(Milyon TL)	2002	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Alan bazlı tarımsal destekler	1.558	2.461,90	1.953,10	1.078,60	1.858,70	1.996,30	2.157,90	2.189,10	2.406,40	2.605,10	2.694,62	2.699,47
Yem bitkileri desteği	35,6	686,9	303,3	230,7	252,9	292,8	293,5	311,4	334,4	338,4	344,59	435,21
Fark ödemesi destekleri	186,1	1.782,20	1.646,50	2.002,10	2.071,50	2.503,40	2.378,70	2.641	2.481,40	2.726,90	3.128,78	3.927,94
Telafi edici ödeme kapsamındaki destekler	41,5	61,5	63,2	69,5	76,7	82,2	98,8	111,7	120,8	139,4	168,4	189,06
Diğer tarımsal amaçlı destekler		92,7	97	99,9	112,7	120,7	165	149,4	176,7	277,2	334,61	451,67
<b>TOPLAM</b>	<b>1.821,20</b>	<b>4.802,90</b>	<b>4.435,90</b>	<b>3.538,20</b>	<b>4.351,20</b>	<b>4.959,70</b>	<b>5.093,90</b>	<b>5.402,60</b>	<b>5.519,70</b>	<b>6.087,00</b>	<b>6.671,00</b>	<b>7.703,00</b>

Kaynak: T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, 2018

Tarımsal teşviklerin Konya iline bağlı ilçelerdeki durumunu incelemek için Tablo 209 oluşturulmuştur. Buna göre Konya ilçeleri arasında 2002-2017 yılları toplamı açısından en çok tarımsal destek alan ilçe 469.859.092 TL ile Karapınar ilçesi olmuştur. Bunu sırasıyla Çumra (417.926.986 TL), Kadınhanı (264.098.718 TL) ve Ereğli (209.084.977 TL) takip etmektedir. Konya ilçesinin tamamına ilişkin bir değerlendirme yapıldığında ise, 2002-2017 yılları arasında tüm ilçelerle beraber toplam 1.700.552.143 TL bitkisel üretim desteğinden yararlanıldığı görülmektedir.

**Tablo 209. Konya İlçelerinde 2002-2017 Yılları Arasındaki Tarımsal Teşvikler**

İlçeler	Bitkisel Üretim Destekleri (TL) (2002-2017)	Hayvancılık Destekleri (TL) (2002-2017)	Destekler Toplamı (TL)
Akören	22.861.116	9.880.069	32.741.185
Akşehir	51.972.801	47.287.165	99.259.966
Beyşehir	72.057.717	44.411.610	116.469.327
Bozkır	11.133.026	12.741.612	23.874.638
Çumra	417.926.986	143.799.055	561.726.041
Ereğli	209.084.977	377.216.452	586.301.429
Hadim	7.279.790	3.439.315	10.719.105
Ilgın	119.181.903	69.214.624	188.396.527
Kadınhanı	264.098.718	58.913.441	323.012.159
Karapınar	469.859.092	165.244.649	635.103.741
Seydişehir	53.657.463	34.840.967	88.498.430
Taşkent	1.438.554	3.947.301	5.385.855
<b>Konya Toplam</b>	<b>1.700.552.143</b>	<b>970.936.260</b>	<b>2.671.488.403</b>

18.04.2006 tarih ve 5488 sayılı Tarım Kanunu (madde 3ç) ve 27.05.2014 tarih ve 29012 sayılı Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğine (madde 4ç) göre çiftçi; mal sahibi, kiracı, yarıcı veya ortakçı olarak devamlı veya en az bir üretim dönemi veya yetiştirme devresi tarımsal üretim yapan gerçek ve tüzel kişiler olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım kapsamına giren ve çiftçi olarak nitelendirilen kişilere yönelik resmi kurum ve kuruluşlar tarafından sağlanan farklı başlık ve alanlarda geri ödemeli ve geri ödemesiz olmak üzere teşvikler bulunmaktadır.

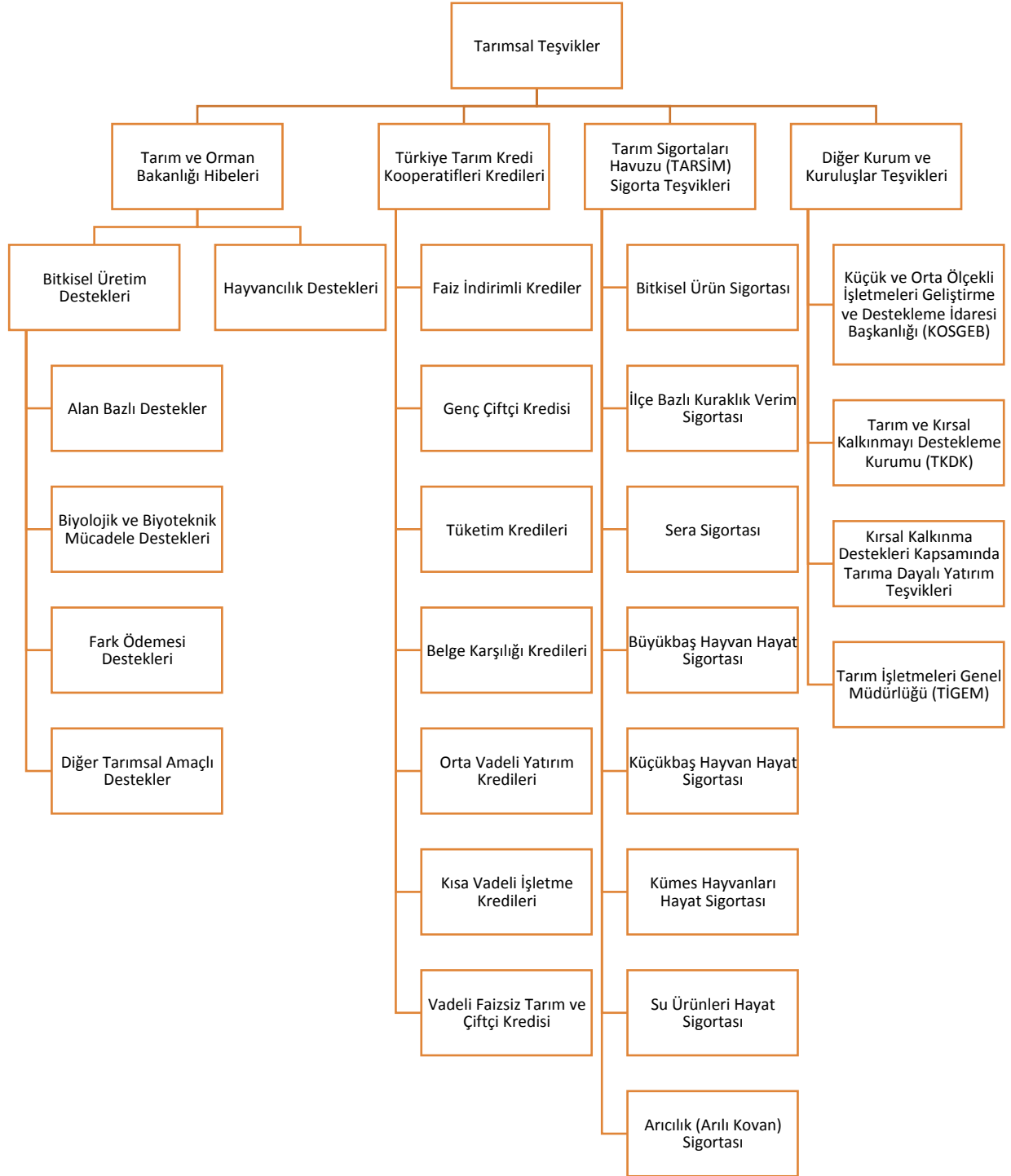
Genel anlamıyla çiftçi olarak tanımlanan gerçek ya da tüzel kişilerin herhangi bir teşvik ve destekten faydalanabilmesi için öncelikle Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıt olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda çiftçilerin özlük ve tarımsal faaliyetlerine ilişkin bilgileri içeren, kanunen bağlı buldukları ziraat odası tarafından verilen ve o yılın tasdikini taşıyan belge olan Çiftçi Belgesine sahip olmaları gerekmektedir. Çiftçiler ÇKS'ye kayıt olabilmek ve ÇKS kayıtlarını güncellemek için, istenen bilgi ve belgelerle il/ilçe müdürlüklerine başvurabilirler. Birden fazla ilçe sınırları dahilinde tarımsal faaliyet sürdüren çiftçiler ÇKS'ye kayıt olmak için, başvurularını tarım arazisinin bulunduğu yerleşim birimlerinden herhangi birinin bulunduğu ilçe müdürlüğüne, arazi merkez ilçede ise il müdürlüğüne yapabilmektedirler. Çiftçiler, Bakanlıkça yetki verilmesi halinde yetki verilen iş ve işlemlerini kendileri internet üzerinden Bakanlıkça sağlanacak ÇKS uygulaması ve/veya e-devlet kapısı üzerinden de yapabilmektedirler. Kayıt süresince, başvuru sahipleri tarafından doldurulan çiftçi kayıt formları ve istenecek diğer bilgi ve belgeler, il/ilçe müdürlüklerince teslim alınarak her çiftçi için açılacak dosyada saklanmaktadır. İnternet üzerinden müracaat eden çiftçilerin bilgileri Bakanlık veri tabanında saklanmakta, söz konusu başvurulara dair il/ilçe sistem

sorumlularınca sistemden alınacak ÇKS Belgesi çiftçinin dosyasında muhafaza edilmektedir (Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliği, madde 6).

Çiftçiler, Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğinin ekinde yer alan Ek-1 Çiftçi Kayıt Formunu elektronik ortamda (internet ortamında) veya e-devlet kapısı üzerinden yapılan başvurularda sistemdeki ilgili alanları doldurarak vermektedirler. Beyan edilen bilgilerin doğruluğundan çiftçinin bizzat kendisi sorumlu tutulmaktadır. Bu formda genel olarak çiftçinin kendisi ve arazisini kullandığı kişilere ait kimlik ve tüzel kişilik bilgilerinin beyanları alınmaktadır. Gerçek kişiler tarafından beyan edilen kimlik bilgileri KPS bilgileri ile eşleştirilerek kontrol edilmekte, beyan edilen kimlik bilgileri ile KPS bilgileri eşleşmeyen çiftçilerden Nüfus Müdürlüğünden onaylı Nüfus Kayıt Örneği ve KPS bilgilerinin düzeltilmesi istenmektedir. Nüfus Müdürlüğünden alınan kayıt örneklerindeki bilgiler esas alınmaktadır. Tüzel kişiler tarafından beyan edilen bilgiler VEDOP bilgileri ile eşleştirilmekte olup, beyan edilen bilgiler ile VEDOP bilgileri eşleşmeyen çiftçilerden VEDOP bilgilerinin düzeltilmesi istenmektedir. Tüzel kişiliği temsile yetkili olanların başvuru sırasında imza sirküleri ve yetki belgesi istenmektedir. ÇKS'ye kaydolmak üzere başvuruda bulunan çiftçilerden, çiftçi kayıt formlarında veya sistemdeki ilgili alanlarda kadastro geçmiş birimlerdeki tarım arazileri için tapu kayıtları beyanı istenmektedir. Kadastro geçmeyen araziler için köşe noktaları koordinat değerlerini içeren ve yönetmeliğin ekinde bulunan Ek 2 Keşif Raporu istenmektedir. Tarım arazisinin mülkiyeti ve kullanımını gösterir belgelerden, başvuruda bulunulan arazilere ait tapu bilgilerinin doğrulanması TAKBİS üzerinden yapılmaktadır. Çiftçinin mülkiyeti kendisine ait hisse oranları belli arazilerinin ÇKS'ye kaydı için tapu kaydı esas alınmaktadır. Ormandan tahsisli araziler hariç olmak üzere, çiftçinin mülkiyeti kendisine ait olmayan, ancak hisse oranları belli araziler için tapu kayıtları beyanı ve bu arazilerin kayıtlarında yönetmeliğin ekinde yer alan Ek 4 Kira Sözleşmesi istenmektedir. Söz konusu tarım arazisi ile ilgili kira sözleşmesine sahip olunmaması halinde yönetmeliğin ekinde yer alan Ek 7 Muvafakatname belgesi, bunun mümkün olmaması halinde yine yönetmeliğin ekinde yer alan Ek 5 Taahhütname istenmektedir (Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliği, madde 7). Burada belirtilen genel durumların dışında karşılaşılabilecek hususlarla ilgili detaylı bilgiler için, 27.05.2014 tarih ve 29012 sayılı Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliği incelenmelidir (<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/05/20140527-5.htm>). Bahsi geçen ekler, yönetmelik için verilen linkin sonunda yer almaktadır.

Geri ödemeli ve geri ödemesiz olmak üzere verilen tarımsal teşvikleri, teşviğin kaynağı açısından bir sınıflandırmaya tabi tutarak dört başlıkta inceleyebiliriz. Bunlar, Tarım ve

Orman Bakanlığı hibeleri, Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri kredileri, TARSİM Sigorta teŖvikleri ve diğer kurum ve kuruluşlar teŖvikleridir. Kaynağı açısından yapılan tarımsal teŖvik sınıflandırması Ŗekil 1’de sunulmuŖtur.



**Şekil 1. Kaynağı Açısından Tarımsal Teşviklerin Sınıflandırılması**



#### 4.1. Tarım ve Orman Bakanlığı Hibeleri

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından çiftçilere yönelik sunulan hibe imkanlarını, bitkisel üretim destekleri ve hayvancılık destekleri olmak üzere iki başlık altında irdeleyebiliriz.

##### 4.1.1. Bitkisel Üretim Destekleri

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından çiftçilere yönelik sunulan bitkisel üretim destekleri; alan bazlı destekler, biyolojik ve biyoteknik mücadele destekleri, fark ödemesi destekleri, diğer tarımsal amaçlı destekler olmak üzere dört başlıkta incelenebilir. Bitkisel üretim destekleri ile ilgili bilgiler, Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan temin edilerek düzenlenmiştir (<https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Tarimsal-Destekler?Ziyaretci=Ciftci>).

2017 yılında Türkiye'de tarımsal faaliyet yapılan ilçeler birer tarım havzası olarak nitelendirilmiş ve Türkiye genelinde 941 tarım havzası belirlenmiştir. Bu doğrultuda Konya'da 31 ilçe bulunduğu için 31 havza değerlendirmesi bulunmaktadır. Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında Konya'nın ilçeleri bazında destek verilen ürünlere ilişkin bilgiler Tablo 210'da sunulmuştur.

**Tablo 210. Konya'nın İlçelerinde Destek Verilen Ürünler Listesi**

Havza Adı	Desteklenen Ürün
Ahırlı	Arpa, Aspir, Buğday, Nohut, Yem Bitkileri, Patates
Akören*	Arpa, Buğday, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Mısır (Dane), Patates
Akşehir*	Arpa, Aspir, Buğday, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
Altınekin*	Arpa, Aspir, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Mısır (Dane), Patates
Beyşehir	Arpa, Aspir, Buğday, Kanola, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri, Patates
Bozkır	Arpa, Buğday, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri
Cihanbeyli*	Arpa, Aspir, Buğday, Mercimek, Nohut, Kuru Fasulye, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Mısır (Dane), Patates
Çeltik	Arpa, Aspir, Buğday, Mısır (Dane), Kanola, Kuru Fasulye, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Patates, Soğan (Kuru)
Çumra*	Arpa, Buğday, Çavdar, Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Mısır (Dane), Patates, Soğan (Kuru)
Derbent*	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
Derebucak	Arpa, Aspir, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Yem Bitkileri
Doğanhisar*	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Mısır (Dane), Patates, Soğan (Kuru)
Emirgazi*	Arpa, Buğday, Çavdar, Mercimek, Yem Bitkileri, Mısır (Dane)
Ereğli*	Arpa, Buğday, Çavdar, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Mısır (Dane), Patates, Soğan (Kuru)
Güneysınır*	Arpa, Aspir, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Yem Bitkileri, Mısır (Dane), Patates
Hadim	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Yem Bitkileri
Halkapınar*	Arpa, Buğday, Çavdar, Nohut, Yem Bitkileri
Hüyük	Arpa, Buğday, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Patates, Soğan (Kuru)
Ilgın	Arpa, Aspir, Buğday, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Patates, Soğan (Kuru)
Kadınhanı	Arpa, Aspir, Buğday, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri,

	Patates
Karapınar*	Arpa, Buğday, Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Mısır (Dane), Patates
Karatay*	Arpa, Aspir, Buğday, Kanola, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Mısır (Dane), Patates
Kulu*	Arpa, Aspir, Buğday, Çavdar, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf
Meram*	Arpa, Aspir, Buğday, Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Mısır (Dane), Patates
Sarayönü*	Arpa, Aspir, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Mısır (Dane), Patates, Soğan (Kuru)
Selçuklu*	Arpa, Buğday, Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Mısır (Dane), Patates
Seydişehir	Arpa, Buğday, Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Patates, Soğan (Kuru)
Taşkent	Arpa, Buğday, Çavdar, Nohut, Yem Bitkileri
Tuzlukçu*	Arpa, Aspir, Buğday, Çavdar, Kuru Fasulye, Mercimek, Yem Bitkileri, Mısır (Dane), Patates
Yalılıyük	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Yem Bitkileri
Yunak	Arpa, Aspir, Buğday, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Patates, Soğan (Kuru)

\* Su kısıtı kapsamında belirlenen ilçelerde mısır (dane) üretiminde damlama sulama şartı aranmaktadır.

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı, 2018

(<https://www.tarimorman.gov.tr/BUGEM/Belgeler/M%C4%B0LL%C4%B0%20TARIM/Desteklenecek%20C3%9Cr%C3%BCnlerin%20941%20Havza%20Baz%C4%B1nda%20Da%C4%9F%C4%B1l%C4%B1m%C4%B1.pdf>)

#### 4.1.1.1. Alan Bazlı Desteklemeler

Alan bazlı destekler altı başlıkta ele alınabilir. Bunlar; bitkisel üretim yapan küçük aile işletmesi desteği, fındık üreticileri alan bazlı gelir desteği, iyi tarım uygulamaları desteği, mazot gübre ve toprak analizi desteği, organik tarım desteği, toprak analizi desteği olarak gruplanmaktadır. Alan bazlı bu destekler hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

**Bitkisel Üretim Yapan Küçük Aile İşletmesi Desteği:** Bu kapsamda verilen destek için başvuru yapan çiftçiye 100TL/da olarak destek verilmektedir.

**Fındık Üreticileri Alan Bazlı Gelir Desteği:** Bu kapsamda verilen destek için başvuru yapan çiftçiye 170TL/da olarak destek verilmektedir.

**İyi Tarım Uygulamaları Desteği:** İyi tarım uygulamaları kapsamında meyve ve sebze, süs bitkileri ve tıbbi aromatik bitkiler, çeltik ve örtüaltı kategorilerinde sınıflandırma yapılmaktadır. Buna uygun olarak bireysel ya da grup sertifikalarına destek verilmektedir. Ürün sınıfı ve sertifikanın biçimine göre destek miktarları değişmekle birlikte verilen destekler Tablo 211’de gösterildiği şekilde uygulanmaktadır.

**Tablo 211. İyi Tarım Uygulamaları Desteği Birim Fiyatları**

İyi Tarım Uygulamaları Desteği	Sertifika	TL/da
Meyve, Sebze	Bireysel	50
	Grup	40
Süs Bitkileri, Tıbbi Aromatik Bitkiler	Bireysel	100
	Grup	50
Çeltik	Bireysel	10
	Grup	
Örtüaltı	Bireysel	150
	Grup	
Su Ürünleri	Sertifika	Kr/kg
Alabalık, Çipura, Levrek (250.000 kg'a kadar 250.000 kg dâhil)	Bireysel Grup	25

Bu kapsamda verilen destekten faydalanabilmek için; üretim yılında bireysel veya grup sertifikasyonunda çeltik, meyve, sebze, süs bitkileri, tıbbi aromatik ürünlerde, örtü altında ve su ürünlerinde (levrek, çipura, alabalık) iyi tarım uygulamaları yapan, yetkilendirilmiş kuruluşlarca düzenlenmiş “İyi Tarım Uygulamaları Sertifikasına” sahip olan, ÇKS’de ilgili üretim yılında kayıtlı olan ve örtü altında iyi tarım uygulamaları yapan çiftçilerden ÖKS’ye kayıtlı olanlar yararlanabilmektedir. İyi tarım uygulamaları destek başvurularının, Destekleme Uygulama Takvimine göre belge teslim bitiş tarihinden önce tamamlanarak ve İl/İlçe Müdürlüklerine yapılması gerekmektedir. Başvuru için öncelikle Bitkisel Üretim Destekleme Ödemesi Başvuru Dilekçesi doldurulmalıdır. Destekleme talep formunda istenilen belgeler (Sertifika, sertifika eki, örtü altı alanlarda iyi tarım uygulamalarına ait kayıt sistemi belgesi) üretici tarafından tamamlanarak il/ilçe müdürlüklerine teslim edilir. Burada bahsi geçen sertifika eki, sertifikasyon kuruluşu tarafından düzenlenmelidir. Örtü altı üretimde ÖKS belgesi İl/İlçe Müdürlüklerinden alınır. Tüm belgeler (Başvuru dilekçesi, sertifika, sertifika eki ve örtü altı alanlarda iyi tarım uygulamalarına ait kayıt sistemi belgesi) tamamlanarak İl/İlçe müdürlüğüne teslim edilmelidir.

**Mazot, Gübre ve Toprak Analizi Desteği:** Mazot ve gübre destekleri, ürün gruplarına göre değişiklik göstermektedir. Örneğin buğday ve arpa için 15 TL/da mazot desteği ve 4 TL/da gübre desteği sunulurken, çeltik ve pamuk için 40 TL/da mazot desteği ve 4 TL/da gübre desteği verilmektedir. Mazot ve gübre desteklerinin ürün gruplarına göre dağılımı Tablo 212’de sunulmuştur.

**Tablo 212. İyi Tarım Uygulamaları Desteği Birim Fiyatları**

<b>Mazot ve Gübre Desteği Ürün Grupları</b>	<b>Mazot (TL/da)</b>	<b>Gübre (TL/da)</b>	<b>Toplam Destek (TL/da)</b>
Buğday, Arpa, Çavdar, Yulaf, Tritikale	15,00	4,00	19,00
Çeltik, Pamuk	40,00	4,00	44,00
Nohut, Mercimek, Kuru Fasulye	14,00	4,00	18,00
Aspir	12,00	4,00	16,00
Yağlık Ayçiçeği, Soya Fasulyesi, Dane Mısır, Patates	19,00	4,00	23,00
Kanola (Kolza), Soğan, Yaş Çay, Fındık, Yem Bitkileri ve Diğer Ürünler	10,00	4,00	14,00
Nadas	6,00	-	6,00

Mazot ve gübre desteğinden faydalanabilmek için çiftçilerin üretim yılında Çiftçi Kayıt Sistemine kayıt olmaları ve o yıl için ilan edilen tarihe kadar İl/İlçe müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

**Organik Tarım Desteği:** Organik tarım desteklemesi üretim kategorilerine göre farklılık arz etmektedir. Buna göre birinci kategori üretim için 100 TL/da, ikinci kategori üretim için 70 TL/da, üçüncü kategori üretim için 30 TL/da ve dördüncü kategori üretim için 10 TL/da destek verilmektedir. Organik hayvancılık desteği kapsamında ise arılı kovan için 10 TL/kovan destek uygulaması yapılmaktadır.

Organik tarım desteğinden faydalanmak isteyen çiftçilerin, bu destekten faydalanmak istediklerine dair başvuru dilekçesini belirtilen süreler içerisinde ÇKS'ye kayıtlı olduğu İl/İlçe müdürlüklerine vermek zorundadır. Başvuru konusu üretim ve parsellerinin; başvuru sahibi üretici adına ilgili yılda ÇKS ve OTBİS'te kayıtlı olan, ilgili yıl hasadı gerçekleştirilmiş, geçiş 2, geçiş 3 ve organik statüdeki üretim parselleri olması gerekmektedir. Ayrıca bu destekten faydalanmak isteyen üreticilerin ilgili üretimlerinin, OTBİS kayıtlarında ilgili yılda yetkilendirilmiş kuruluşça kontrolünün yapılmış olması ve yönetmelik hükümlerine göre kontrol sonucunun uygun bulunması ve OTBİS'e kaydedilmiş olması gerekmektedir. Bu kapsamda OTBİS bilgilerinin tamamlanması görev ve sorumluluğu başvuru sahibi çiftçiye aittir.

**Toprak Analizi Desteği:** Bu kapsamda verilen destek için başvuru yapan çiftçiye 40TL/numune olarak destek verilmektedir.

#### 4.1.1.2. Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele Desteği

Örtü altı bitkisel üretime arız olan zararlı organizmalara karşı biyolojik ve/veya biyoteknik mücadelenin yaygınlaştırılması ve kimyasal ilaç kullanımının azaltılması amacıyla örtüaltında ya da açık alanda destekleme yapılmaktadır. Örtüaltında yapılan biyoteknik mücadele için dekar başına 120 TL destek verilirken biyolojik mücadele için dekar başına 400 TL destek verilmektedir. Açık alanda yapılan biyoteknik mücadele için dekar başına 50 TL ve biyolojik mücadele için dekar başına 50 TL destek sağlanmaktadır. Biyolojik mücadele ve biyoteknik mücadele için ürün bazlı destek miktarları yıllar itibariyle değişiklik arz edebilmekle birlikte 2017 yılı ürün bazlı destek miktarlarına ilişkin bilgiler Tablo 213'te sunulmuştur.

**Tablo 213. Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele Desteği Ürün Bazlı Birim Fiyatları**

ÜRÜN	Biyolojik Mücadele Destek Miktarı (TL/da)	Biyoteknik Mücadele Destek Miktarı (TL/da)
Örtüaltı (Domates,Biber, Patlıcan, Hıyar, Kabak)	350	110 (Feromon+Tuzak) 60 (Yalnızca Feromon)
Turunçgil	35	45 (Feromon+Tuzak) 25 (Yalnızca Feromon)
Domates (Açıkta)	-	45 (Feromon+Tuzak) 25 (Yalnızca Feromon)
Elma	-	35 (Feromon yayıcısı)
Bağ	-	35 (Feromon yayıcısı)
Zeytin	-	30
Kayısı	-	35
Nar	35	-

#### 4.1.1.3. Fark Ödemesi Destekleri

Fark ödemesi destekleri kapsamında verilen desteklere ait birim fiyatlar, ürün çeşidine göre farklılık arz etmektedir. Örneğin yağlık ayçiçeği için kilogram başına 40 kuruş, kütlü pamuk için 80 kuruş, çeltik için 10 kuruş destek verilmektedir. Fark ödemesi desteklerine ilişkin birim fiyatlar Tablo 214'te gösterilmiştir.

**Tablo 214. Fark Ödemesi Destekleri Birim Fiyatları**

<b>FARK ÖDEMESİ DESTEKLERİ</b>	<b>Kr/kg</b>
Yağlık Ayçiçeği	40
Kütlü Pamuk	80
Soya Fasulyesi	60
Kanola (Kolza)	50
Aspir	55
Dane Mısır	3
Buğday, Arpa, Yulaf, Çavdar, Tritikale	5
Çeltik	10
Kuru Fasulye, Nohut, Mercimek	50
Zeytinyağı	80
Yaş Çay	13
Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda 2018 yılında ekilen mercimek ve nohut için	Aldığı Desteğe %50 İlave

Fark ödemesi desteklerinden faydalanmak isteyen çiftçilerin; ÇKS kayıtlarının olması ya da kayıtlı iseler kayıtlarını her yıl içerisinde güncellemeleri, başvuruyu tebliğde belirtilen süre içinde ve arazilerinin bulunduğu il/ilçe müdürlüklerine, eğer birden fazla ilçede arazileri mevcut ise ikamet ettiği ilin il/ilçe müdürlüklerine yapmaları gerekmektedir. Fark ödemeleri için alım-satım belgesi ve borsa tescil beyannamesi istenmektedir (ELÜS alım satım belgesi olması durumunda borsa tescil beyannamesi aranmaz). Ayrıca zeytinyağı için alım-satım belgesi, tasiriye (sıktırma) faturası ve borsa tescil beyannamesi sunulmalıdır.

#### **4.1.1.4. Diğer Tarımsal Amaçlı Destekler**

Diğer tarımsal amaçlı destekler başlığındaki destekler yedi başlıkta ele alınmaktadır. Bunlar; “ÇATAK Desteği”, “Geleneksel Zeytin Bahçelerinin Rehabilitasyonu Desteği”, “Sertifikalı Fidan Üretim Desteği”, “Sertifikalı Fidan/Fide ve Standart Fidan Kullanım Desteği”, “Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Desteği”, “Yurtiçi Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği” ve “Yurtiçi Sertifikalı Tohum Üretim Desteği” olarak gruplanmaktadır.

**ÇATAK Desteği:** Çevre amaçlı tarım arazilerinin korunması (ÇATAK) desteği kapsamında birinci kategori için 45 TL/da, ikinci kategori için 60 TL/da, üçüncü kategori için 135 TL/da destek verilmektedir. ÇATAK desteğinden yararlanabilmek için, ilgili şehre ait belirlenmiş başvuru tarihleri arasında ön başvuru formu ile il/ilçe müdürlüklerine başvurulması

gerekmektedir. Üreticiler tarafından yapılan başvurular, Proje Uygulama Birimi tarafından ÇATAK programı hedefleri ve il/ilçede uygulanacak kategoriler itibariyle değerlendirilmektedir. Başvurusu uygun görülenlerle taahhütname alınmak suretiyle hibe sözleşmesi imzalanmakta, hibe sözleşmesinin yükümlülüklerinin yerine getirilip getirilmediği proje uygulama birimi tarafından yerinde kontrol edilerek desteklemeye esas arazi kontrol tutanağı düzenlenmektedir. ÇATAK programı kapsamında yükümlülüklerini yerine getiren üreticilerin desteklemelere esas icmalleri hazırlanarak il proje uygulama komisyonuna gönderilmektedir. İl proje uygulama komisyonunca onaylanan icmaller askıya çıkarılır ve askı süresi sonunda kesinleşen icmaller Genel Müdürlüğe gönderilir. Programın sürekliliğinin kontrol edilmesi açısından, ikinci ve üçüncü yıllarda o yılın ÇKS beyanına göre arazi yerinde kontrol edilerek desteklemeye esas arazi kontrol tutanağı düzenlenmekte ve bu kontrole göre müteakip yıllar ödemelerine karar verilmektedir.

**Geleneksel Zeytin Bahçelerinin Rehabilitasyonu Desteği:** Geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu kapsamında destek için başvuru yapan çiftçiye 100 TL/da destek verilmektedir.

**Sertifikalı Fidan Üretim Desteği:** Sertifikalı fidan üretimi kapsamında sertifikalı sınıftaki tüm çeşitler için aşılı 1 TL/adet ve aşısız 0,5 TL/adet destek verilmektedir.

**Sertifikalı Fidan/Fide ve Standart Fidan Kullanım Desteği:** Sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği kapsamında bodur/yarı bodur meyve türleri ile bahçe tesisleri için standart ise 100 TL/da, sertifikalı ise 400 TL/da destek verilmektedir. Çilek fidesi yalnızca sertifikalı olanlara verilmekte olup 400 TL/da olarak uygulanmaktadır. Bağ ve nar hariç olmak üzere diğer meyve fidanları ile bahçe tesisleri için standart 100 TL/da, sertifikalı 280 TL/da destek verilmektedir. Destekleme kapsamında yer alacak kapama bahçe tesisinde sertifikalı fidan/fide ile standart fidanda aranacak şartlar aşağıda belirtilmiştir.

- Sertifikalı fidan/fide ile standart fidanın, yetkili fidan/fide üreticisi veya tohumluk bayisinden temin edilmiş olması,

- Kullanılacak sertifikalı fidan/fide ile standart fidanın, yurt içinde üretilmiş ve TTSM tarafından düzenlenmiş sertifikalı fidan/fide veya standart fidan belgesine, antepfıstığı anacı üretim materyali sertifika belgesine sahip olması,
- 2015 yılı beyannamesine istinaden standart/sertifikalı fidan ve standart/sertifikalı antepfıstığı çöğürü olarak belgelendirilmiş açık köklü ve tüplü fidanlar ile antepfıstığı çöğüründe 2018 üretim yılı dikimlerinde geçerli bitki muayene raporuna sahip olması,
- 2016 yılı beyannamesine istinaden standart/sertifikalı fidan ve standart/sertifikalı antepfıstığı çöğürü olarak belgelendirilmiş açık köklü ve tüplü fidanlar ile antepfıstığı çöğürü kullanıldığında, 2016 yılında faturalandırılan fidanlarda bitki muayene raporuna şartı aranmamakta olup, 2018 yılında faturalandırılmış fidanlarda ise bitki muayene raporuna sahip olması,
- 2017 yılı beyannamesine istinaden standart/sertifikalı fidan ve standart/sertifikalı antepfıstığı çöğürü olarak belgelendirilmiş açık köklü, tüplü fidan ve çöğürlerin sertifikalı veya standart sınıfta sertifikaya sahip olması,
- Çilek bahçelerinde kullanılacak fidenin 2017 ve 2018 yılı sertifikasına sahip olması,
- Kapama bahçenin 2018 üretim yılında tesis edilmiş olması,
- Dikim normlarının, Bakanlıkça belirlenen minimum dikim normlarına uygun olması,
- Kapama bahçenin tek türde ve bir parselin aşağıdaki tabloda belirtilen alanlardan küçük olmayacak şekilde tesis edilmiş olması.

Yurt içi sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteğinden faydalanabilmek için asgari alan sınırı bulunmaktadır. Bu kapsamda aranan asgari alanlar, bahçe tesisinin niteliğine göre farklılık arz etmektedir. Buna göre bodur veya yarı bodur meyve fidanları ile bahçe tesisleri, bodur veya yarı bodur olmayan diğer meyve fidanları ile bahçe tesisleri ve antepfıstığı çöğürü ile bahçe tesisleri için asgari 5 dekar alan; çilek, mavi yemiş, kuşburnu, kivi, kıvılcık ve muz (açık alan) bahçesi tesisleri için asgari 3 dekar alan; muz bahçesi ve örtüaltı çilek için asgari 1 dekar alan gerekmektedir.

Belgelerini süresi içinde tam olarak teslim eden çiftçinin bahçe tesisi, iki teknik personel tarafından yerinde kontrol edilerek tutanağa bağlanmaktadır. Dikim normlarına ve fidan/fide ile ilgili hususlara uyduğu tespit edilen çiftçiler destekleme kapsamına alınmaktadır. Ayrıca kiralama yolu ile kapama bahçe tesis eden çiftçilerin kira sözleşme süresi çilek ve muzda en az 1 yıl diğerlerinde en az 5 yıldır.



**Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Desteği:** Tarımsal yayım ve danışmanlık kapsamında destek için Ziraat Odası ve Üretici Örgütleri (Birlik, Kooperatif) başvurabilmektedir. Bu kapsamda yapılan başvurularda destekleme yapılan azami tarım danışmanı sayısı 5 olup, tarım danışmanı başına destek miktarı 35.000 TL'dir.

**Yurtiçi Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği:** Yurtiçi sertifikalı tohum kullanım desteği kapsamında verilen desteklere ait birim fiyatlar, ürün çeşidine göre farklılık arz etmektedir. Örneğin arpa, buğday için 8,5 TL/da destek verilirken, kuru fasulye, mercimek, nohut için 20 TL/da destek verilmektedir. Yurtiçi sertifikalı tohum kullanımına ilişkin verilen destek birim fiyatları Tablo 215'te gösterilmiştir.

**Tablo 215. Yurtiçi Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği Birim Fiyatları**

Yurt İçi Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği	TL/da
Aspir, Kanola (Kolza), Susam	4
Çavdar, Tritikale, Yulaf	6
Çeltik	8
Arpa, Buğday	8,5
Fiğ, Korunga, Yem Bezelyesi	20
Yerfıstığı	15
Yonca	30
Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Soya Fasulyesi	20
Patates	80

Sertifikalı tohum kullanım desteğinden yararlanmak isteyen çiftçilerin, destek başvurusunu belirtilen süre içerisinde ÇKS'de kayıtlı olduğu İl/İlçe Müdürlüklerine yapmaları gerekmektedir. Başvuru sırasında; başvuru dilekçesi, talep formu (bu formda bulunan sertifika ve fatura bilgileri tohumluk bayisi/tohum üreticisi tarafından tasdik edildikten sonra çiftçi, sertifikalı tohum kullanılan araziye ait bilgiler kısmını doldurur ve imzalar. Formda yer alan sertifika ve fatura bilgileri, tohum sertifikasındaki ve faturasındaki bilgiler ile uyumlu olmalıdır.), tohumluk satış faturası (1/7/2017 tarihi ve sonrası düzenlenmiş olmalıdır, tohumluk satış faturası tarihi, sertifika tarihinden önce olamaz.), tohumluk sertifikası fotokopisi (sertifikaların geçerlilik süresi düzenleme tarihinden itibaren bir yıldır.), gerekli durumda tohumluk analiz raporu (fatura tarihi itibarıyla sertifika bir yılını doldurmuş ise sertifika ile birlikte fatura tarihinden önce alınmış geçerli analiz raporu fotokopisi de

istenir. Analiz raporlarının da geçerlilik süresi düzenleme tarihinden itibaren bir yıldır.) belgeleriyle başvuru yapılması gerekmektedir.

**Yurtiçi Sertifikalı Tohum Üretim Desteği:** Yurtiçi sertifikalı tohum üretim desteği kapsamında verilen desteklere ait birim fiyatlar, ürün çeşidine göre farklılık arz etmektedir. Örneğin arpa, çavdar, yulaf için kilogram başına 0,08 TL, buğday, patates için kilogram başına 0,10 TL, yonca için kilogram başına 4,00 TL destek verilmektedir. Yurtiçi sertifikalı tohum üretimine ilişkin verilen destek birim fiyatları Tablo 216'da gösterilmiştir.

**Tablo 216. Yurtiçi Sertifikalı Tohum Üretim Desteği Birim Fiyatları**

Yurt İçi Sertifikalı Tohum Üretim Desteği	TL/kg
Arpa, Çavdar, Triticale, Yulaf,	0,08
Buğday, Patates	0,10
Çeltik	0,25
Soya Fasulyesi	0,35
Aspir, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut	0,50
Susam	0,60
Fiğ, Korunga, Yem Bezelyesi	1,50
Kanola	1,20
Yerfıstığı	0,80
Kanola (Kolza)	1,20
Yonca	4,00
Orjinal/Temel ve Üstü Tohumluk Üretimi	Aldığı Desteğe %100 İlave

Yurt içi sertifikalı tohum/fidan üretimi desteğinden faydalanmak isteyen üreticiler;

- Bakanlık tarafından Yetkilendirilmiş Tohumculuk Kuruluşu (YTK) olmalıdırlar.
- ÇKS'ye kayıtlı olmalıdırlar.
- Üretecekleri tohumların sertifikasını almalıdırlar. Bunun için Tohumluk Beyannamesi vereceklerdir. Tohumluk beyannamesini, tohum üretimini gerçekleştirecekleri alanın idari sınır olarak dahil olduğu Bakanlık İl Müdürlüğüne verirler. Tohum üreticileri tohum üretimini gerçekleştirecekleri alanlar farklı illerin idari sınırları içerisinde kalıyorsa veya farklı illerin idari sınırları içerisinde gerçekleşecekse her ile ayrı ayrı tohumluk beyannamesi verir. Üretim yapacakları alanı belirtmeli ve ÇKS'ye kayıtlı oldukları ilin bilgisini de vermelidirler.

- Tohum üreticileri, Tohumluk Beyannamesini verdikten sonra ÇKS kayıtlarının bulunduğu il veya ilçe müdürlüğüne Yurt İçi Sertifikalı Tohum Üretiminin Desteklenmesinden faydalanmak üzere başvuru yaparlar.
- Tohum üreticileri yurt içi sertifikalı tohum üretiminin desteklenmesinden faydalanmak üzere başvuru yaptıkları sırada ÇKS belgesi, BÜGEM tarafından verilen Yetkilendirilmiş Tohumculuk Kuruluşu (YTK) olduğunu gösterir belge gibi istenen çeşitli belge ve eklerini hazırlamalıdır.

#### **4.1.2. Hayvancılık Destekleri**

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından çiftçilere yönelik sunulan hayvancılık desteklerini; anaç koyun-keçi desteği, arıcılık destekleri, aşı desteği, besilik erkek sığır desteği, buzağı desteği, çiğ sütün değerlendirilmesi desteği, GAP-DAP-KOP-DOKAP hibe desteği, hastalıktan arı işletmedeki sığır, hayvan başı ödeme desteği, hayvan genetik kaynakları desteği, hayvan hastalığı tazminatı destekleri, ipek böceği desteği, onaylı süt çiftliği desteği, programlı aşı uygulamaları desteği, su ürünleri desteği, sürü yöneticisi istihdam desteği, süt primi desteği, tiftik üretim desteği, yem bitkileri desteği olmak üzere yirmi başlıkta incelemek mümkündür. Bu rapor çalışmasında tarım ve hayvancılık kısımları ayrı ayrı kabul edilmiş olup, yalnızca tarım kısmına odaklanıldığı için bu hibelerin detaylarına yer verilmemiştir. Tarım ve Orman Bakanlığının hayvancılık ile ilgili desteklerine yönelik bilgiler, Tarım ve Orman Bakanlığının web sitesinden temin edilebilir (<https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Tarimsal-Destekler/Hayvancilik-Desteklemeleri?Ziyaretci=Ciftci>).

#### **4.2. Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Kredileri**

Bu başlık altında, Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından çiftçilere sunulan kredi imkanları incelenmiştir. Çiftçilerin kullanımına sunulmakta olan krediler yedi alt başlıkta değerlendirilmiştir. Bunlar; faiz indirimli tarımsal krediler, genç çiftçi kredisi, tüketim kredileri, belge karşılığı krediler, orta vadeli yatırım kredileri, kısa vadeli işletme kredileri, vadeli faizsiz tarım ve çiftçi kredisidir. Bu kapsamda elde edilen bilgiler, Türkiye Tarım Kredi Kooperatiflerinin web sitesinden alınarak derlenmiştir (<http://www.tarimkredi.org.tr/>).

#### 4.2.1. Faiz İndirimli Tarımsal Krediler

8.3.2017 tarih ve 30001 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan, 27/12/2016 tarihli ve 2016/9665 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretim Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullandırılmasına İlişkin Karar; tarımsal üreticilerin finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla gerçek ve/veya tüzel kişi üreticilere, 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamında olup Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görev alanı içerisinde yer alan tarımsal amaçlı kooperatiflere ve Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne (lisanslı depo yatırımlarına yönelik krediler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları hariç), T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince düşük faizli yatırım ve işletme kredisi kullandırılmasını içermektedir. Bu bağlamda kapsama alınan kredilendirme konuları; damızlık süt sığırı yetiştiriciliği, damızlık etçi ve kombine sığır yetiştiriciliği, damızlık düve yetiştiriciliği, büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, büyükbaş hayvan besiciliği, küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, küçükbaş hayvan besiciliği, arıcılık, kanatlı sektörü, kanatlı sektörü damızlık yetiştiriciliği, hindi besiciliği, su ürünleri yetiştiriciliği, su ürünleri avcılığı, yaygın hayvansal üretim, kontrollü örtüaltı tarımı, yurt içi sertifikalı tohum fide fidan üretimi, yurtiçinde üretilen sertifikalı tohum fide fidan kullanımı, süs bitkisi üretimi, iyi tarım uygulamaları, organik tarım faaliyetleri, yaygın bitkisel üretim, çok yıllık yem bitkisi üretimi, tarımsal mekanizasyon, traktör, modern basınçlı sulama, arazi alımı, tarımsal amaçlı kooperatiflerin uyguladıkları üretim projeleri, sözleşmeli üretim, lisanslı depoculuk yatırımları/soğuk hava deposu yatırımları, stratejik bitkisel üretim, sera modernizasyonu, yenilenebilir enerji kaynaklarıdır.

Karar kapsamındaki yatırım ve işletme kredisi başvuruları, Bankaya ve TKK'ya yapılmaktadır. Başvurular banka ve TKK'nın kendi usul, esas ve mevzuatları dahilinde değerlendirilmekte ve uygun bulunanlara krediler kullandırılmaktadır. Mevcut işletmelerin satın alınmasında; tesisin en az kredi geri dönüşü tamamlanıncaya kadar amacı dışında kullanılmayacağına dair noterden ve/veya Banka/TKK mevzuatında belirtilen taahhüname ile başvuru yapılabilir. İşletmenin krediye başvuru tarihinden önce satın alınması halinde ise işletmenin satın alındığını gösteren belge de başvuru sırasında verilmektedir.

#### **4.2.2. Genç Çiftçi Kredisi**

16.02.2016 tarih ve 2016/8540 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında hibe almaya hak kazanılması halinde hibe tutarını aşan proje tutarı için işletme ve yatırım kredisi kullanma imkanı sunulmaktadır. Bu kredinin içeriği, 16.02.2016 tarih ve 2016/8540 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında hibe almaya hak kazanan genç üreticilere yöneliktir. Bu kapsamdaki genç üreticiler, Bakanlık tarafından onaylanan hibe tutarının 3 (üç) katına kadar Proje Kredisi ile Hibe Tutarı ve Proje Kredisi toplamıyla oluşturulan kapasiteye göre belirlenecek tutarda İşletme Kredisi kullanma imkanını elde etmektedirler. Bu imkanı sağlayan kurum ise Tarım Kredi Kooperatifleridir. Büyükbaş/küçükbaş/kanatlı hayvan ve arı yetiştiriciliği, kontrollü örtü altı sebze ve muz yetiştiriciliği ile kültür mantarı üretimi kapsamındaki belirli konularda işletme ve yatırım kredileri bu kapsama girmektedir. Ayrıca işletme kapasitesi ile uyumlu olmak üzere, bahsi geçen üretim konularında ihtiyaç duyulan, canlı hayvan alımı, alet/makine temini ile üretim konusu bazında belirlenen yem, ilaç, gübre işçilik vb. giderler krediye konu edilebilmektedir. Ancak hibe programı kapsamında olmadığı için sera yapımına yönelik inşai yatırımlar ile basınçlı sulama sistemleri için ihtiyaç duyulabilen su deposu dışındaki inşaat yatırımları, arazi alımı, işletme satın alımları (besi çiftliği, süt çiftliği, kurulu sera vb.), traktör alımları krediye konu edilememektedir.

#### **4.2.3. Tüketim Kredileri**

Tüketim kredileri, Tarım Kredi Kooperatifleri ortaklarının tarımsal kredi kapsamına girmeyen tüm bireysel ihtiyaçlarının karşılanması için aynı ve belge karşılığı olarak kullanılan işletme ve yatırım kredileridir. Bu kredinin sağlanması sürecinde, Tarım Kredi Kooperatifleri her türlü teminat talep etme hakkını saklı tutmakta olup, kredinin kullanımı için son kararı verme, kefil ve ek belge isteme, faiz, vade ve kredilendirme oranını değiştirme hakkına sahiptir. Tüketim kredileri kapsamında Tarım Kredi Kooperatifleri, çiftçilere hasat dönemine göre ödeme imkanı sunmaktadır.

#### **4.2.4. Belge Karşılığı Kredileri**

Belge karşılığı krediler, çiftçilerin ikinci el traktör ve ihtiyaç duyabilecekleri diğer araç gereçlerin tedarikine ilişkin kullanılan işletme ve yatırım kredileridir. Bu kapsamda çiftçilerin her çeşit traktör, kamyon, kamyonet, panelvan, pat-pat, biçerdöver, süt sağım ve soğutma sistemi alet ve ekipmanları, yem karma ve silaj yapma makinaları, gübreleme ve

ilaçlama makinaları gibi araç ve gereçleri tedariki ve 4 yıla kadar vadeli olarak kredilendirilmeleri sağlanmaktadır. Belge karşılığı kredi imkanı sağlayan kurum Tarım Kredi Kooperatifidir. Bu kredinin sağlanması sürecinde, Tarım Kredi Kooperatifleri her türlü teminat talep etme hakkını saklı tutmakta olup, kredinin kullanımı için son kararı verme, kefil ve ek belge isteme, faiz, vade ve kredilendirme oranını değiştirme hakkına sahiptir. Tüketim kredileri kapsamında Tarım Kredi Kooperatifleri, çiftçilere hasat dönemine göre ödeme imkanı sunmaktadır.

#### **4.2.5. Orta Vadeli Yatırım Kredileri**

Orta vadeli yatırım kredileri; tarımsal araç-gereç kredileri ve hayvancılık yatırım kredileri olmak üzere iki başlık altında değerlendirilmektedir. *Tarımsal araç-gereç kredileri*, işletmenin faaliyetini sürdürmesinde ihtiyaç duyulan traktör, biçerdöver, her çeşit tarım araç ve gereci, tarımsal araç lastikleri, sergi ve örtü malzemesi vb. konularında 4 yıla kadar vadeli kullanılan aynı kredilerdir. Ancak bu kapsamda deney raporu ve zirai kredilendirme belgesi olmayan tarım araç ve gereçleri kredilendirilmemektedir. *Hayvancılık yatırım kredileri* ise, ortağın ihtiyacı olan büyükbaş ve küçükbaş irat hayvanı, arı kovanı ve kolonisi, su ürünleri ekipmanları, ipekböcekçiliği ve kümes hayvancılığında kullanılan canlı ve cansız donatma malzemelerinin karşılanması amacıyla 4 yıla kadar vadeli olarak kullanılan aynı kredilerdir. Bu destekten, tarımsal üretim yapan ve kooperatif ortağı olan üreticiler yararlanabilmektedirler. Kredinin ödeme gücü bulunan en az iki ortağın müşterek borçlu ve müteselsil kefaleti ile kullanılması esastır. 10.000 TL'nin üzerinde kredi tespit edilen ortaklar ile kendilerinden maddi teminat alınmasına lüzum görülen ortaklardan, müşterek borçlu ve kefillik müessesesi yanında, taşınmaz mal ipoteği ve/veya araç/traktör rehini alınmaktadır. Sağlanan kredi limitleri şöyledir:

- Genel Şahıs Haddi 40.000 TL (Kooperatiflerin yetkisinde azami kullandırabilecek kredi miktarı),
- Özel Şahıs Haddi 120.000 TL (Bölge Birliğinin onayı ile kullandırılacak kredi miktarı),
- Sözleşmeli Üretim Şahıs Haddi 120.000 TL (Ortakla sözleşme yapmak şartıyla Bölge Birliği onayı ile kullandırılacak kredi miktarı).

#### 4.2.6. Kısa Vadeli İşletme Kredileri

Kısa vadeli işletme kredileri; aynı kredi, hizmet bedeli kredileri, nakit kredi, sigorta primi kredisi ve toprak analizi kredileri olmak üzere beş başlıkta değerlendirilmektedir.

**Aynı Kredi:** Tarım Kredi Kooperatifi ortaklarının; tohum, sıvı ve katı gübre, yem, tarımsal ilaç, fide, fidan, motorin, kömür ve benzeri tarımsal ihtiyaçlarının işletme kredisi kapsamında 1 yıl vadeli aynı olarak karşılanmasıdır. Ortakların su ürünleri yetiştiriciliği ile büyükbaş hayvan besiciliği konularında kullanacağı krediler ise 18 aya kadar vadelenilerek işletme kredisi kapsamında kullanılabilir.

**Hizmet Bedeli Kredileri:** Kooperatifin sahip olduğu, kiralama veya hizmet alımı yoluyla temin ettiği taşıt, makine, zirai alet vb. araçların, ortakların tarımsal ihtiyacı doğrultusunda kullanımına sunulması suretiyle kullanılan kredilerdir.

**Nakit Kredi:** Kooperatifin ortaklarına üretim girdileri dışındaki finansman ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla nakit olarak kullandığı kredilerdir. Bu kapsamda çiftçilerin finansman ihtiyaçları için 1 yıl vadeli olarak kredi kullanım imkanı sunulmaktadır.

**Sigorta Primi Kredisi:** Kooperatif ortaklarına tarımsal üretimleri ile hayvansal varlıklarının teminat altına alınması amacıyla yapılan tarımsal sigortalar ile Merkez Birliğince belirlenecek diğer sigorta konularındaki sigorta prim bedelleri için kullanılan kredilerdir. Bu kapsamda kooperatif ortaklarının ürünlerini sigorta yaptırmaları halinde her yıl çıkan Bakanlar Kurulu Kararları ile %0 ile %7,5 faiz aralığında düşük faizli tarımsal kredi kullanılması söz konusu olmaktadır.

**Toprak Analizi Kredileri:** Kooperatif ortaklarının gereğinden az veya fazla gübre kullanmalarının önlenmesi, ürünlerin verim ve kalitesinin artırılarak gelir seviyelerinin yükseltilmesi ve doğru gübre kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla yapılan toprak analizi bedelleri ve sair masraflar için kullanılan kredilerdir.

#### **4.2.7. Vadeli Faizsiz Tarım ve Çiftçi Kredisi**

Vadeli faizsiz tarım ve çiftçi kredisi, çiftçilerin finansman ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından verilen vadeli faizsiz kredilerdir.

#### **4.3. Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) Sigorta Teşvikleri**

Ülkemizde üreticilerin çeşitli riskler nedeniyle uğrayacakları zararların teminat altına alınabilmesi için bir sigorta mekanizması kurulmuş ve 14.06.2005 tarihli 5363 Sayılı “Tarım Sigortaları Kanunu” çıkarılmıştır. Bu kanun, tarım sigortaları uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemekte olup, bu kapsamda risklerin teminat altına alınması, standart sigorta poliçelerinin belirlenmesi, hasar organizasyonları, aktüerya çalışmaları, tazminat ödemelerinin yapılması, reasürans teminatının sağlanması, tarım sigortalarının geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve izlenmesi ile diğer teknik hizmetlerin yürütülmesi amacıyla bir sigorta havuzu kurulmuştur. Havuza dahil olan tüm sigorta şirketlerinin ortak olduğu Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi A.Ş., havuzun tüm işleyişini yönetmekle sorumlu olmuştur. Havuzun merkezi İstanbul’dur. Kanun nezdinde havuz; kapsama alınan riskler için sigorta, reasürans ve retrosesyon yapmaya yetkili kılınmıştır. Sigorta şirketleri, bu kanun kapsamında tarım sigortaları alanında elde ettikleri primin tamamını Havuza devretmekle yükümlüdür. Sigorta şirketlerine Havuza devrettikleri primler için Havuz tarafından tahsil edilen kısmı üzerinden komisyon ödenmektedir. Ayrıca Havuzun, tarım sigortalarına yönelik faaliyetleri bakımından 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi olmaması yönünde ayrıcalığı bulunmaktadır (Tarım Sigortaları Kanunu, madde 4).

Kapsama alınacak bitkiler, bitkisel ürünler ve seralar, tarımsal yapılar, tarım alet ve makineleri ile çiftlik hayvanları için kuraklık, dolu, don, sel, taban suyu baskını, fırtına, hortum, deprem, heyelan, yangın, kaza ve zararlılar ile hayvan hastalıklarının neden olacağı zararlar ve/veya tarım sektörü bakımından önemli görülecek diğer risklere ilişkin teminatlar Kurulun teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenmektedir (Tarım Sigortaları Kanunu, madde 12). Ürünler, riskler, bölgeler ve işletme ölçekleri itibarıyla Devlet tarafından sağlanacak prim desteği miktarları, her yıl Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmektedir. Prim desteğine ilişkin ödenek, her yıl bütçe kanunu ile Bakanlık bütçesinde yer almaktadır (Tarım Sigortaları Kanunu, madde 13). Sigorta şirketleri, tarım üreticileri ile tarım sigortaları sözleşmelerini kendi adlarına akdederek, prim ile riskin tamamını



Havuz devrederler. Sigorta sözleşmeleri, Havuz tarafından belirlenen standart poliçeler üzerinden yapılmaktadır (Tarım Sigortaları Kanunu, madde 14). Tarım sigortalarına ilişkin bilgiler, bu konuda yetkilendirilmiş havuz olan Tarsim Tarım Sigortaları Havuzu'nun web sitesinden derlenmiştir (<https://web.tarsim.gov.tr/havuz/homePage>).

Tarımsal sigorta destekleri; bitkisel ürün sigortası, ilçe bazlı kuraklık verim sigortası, sera sigortası, büyükbaş hayvan hayat sigortası, küçükbaş hayvan hayat sigortası, kümes hayvanları hayat sigortası, su ürünleri hayat sigortası, arıcılık (arılı kovan) sigortası olmak üzere sekiz başlıkta ele alınmaktadır.

#### **4.3.1. Bitkisel Ürün Sigortası**

Tüm bitkisel ürünler için;

- Dolu, fırtına, hortum, yangın, deprem, heyelan, sel ve su baskınının ürünlerde neden olduğu miktar kaybı,
- Dolunun yaş meyve, yaş sebze ve kesme çiçeklerde neden olduğu kalite kaybı,

teminat kapsamına alınmaktadır. Ayrıca isteğe bağlı olmak üzere;

- Don riskinin yaş meyvelerde neden olduğu miktar kaybı,
- Dolu, dolu ağırlığı, fırtına, hortum, yangın, deprem, heyelan, sel ve su baskını, taşıt çarpması risklerinin dolu ağı ve örtü sistemleri, destek (telli terbiye) sistemleri ile bu sistemlerin altında bulunan ürünlerde neden olduğu zararlar,
- Yaban domuzunun tarla ürünlerinde, sebzelerde, fidanlarda ve çilekte neden olduğu miktar kaybı,
- Yağmur riskinin, kirazda olgunlaşma döneminde neden olduğu miktar kaybı,
- Dolu, fırtına, hortum, yangın, deprem, heyelan, sel ve su baskını risklerinin, arpa, buğday, çavdar, tritikale ve yulaf ürünleri ile bu ürünlerin sertifikalı tohumluklarının sap kısmında neden olduğu miktar kaybı,
- Dolu, fırtına, hortum, yangın, deprem, heyelan, sel ve su baskını risklerinin, salamuralık yaprak üretimi yapılan asmaların yapraklarında neden olduğu miktar kaybı,

teminat kapsamına alınabilmektedir. Ayrıca ekonomik olarak verime yatmış meyve ağaçları ve asmaların kendileri ile fidanlarında dolu, fırtına, hortum, yangın, deprem, heyelan, sel ve su baskını, taşıt çarpması ve kar ağırlığı risklerinin neden olduğu tam hasarlar ürünle birlikte veya üründen bağımsız olarak sigorta ettirilebilmektedir.

Çiftçilerin, bitkisel ürün sigortasına başvurabilmeleri için o yıla ait arazi ve ürün bilgilerine dair ÇKS kayıtlarını güncellemiş olmaları gerekmektedir. ÇKS kayıtlarını güncellemiş olan çiftçi, ürününü sigortalatmak için TARSİM'e üye sigorta şirketine veya acentesine başvurur. Sigorta şirketi veya acente, TARSİM'in sistemine girerek çiftçi bilgilerinin sorgulamasını yapar. Devlet Destekli Bitkisel Ürün Sigortası Genel Şartlar ile Tarife ve Talimatlar doğrultusunda acente sistemde poliçeyi oluşturur. Acente öncelikle Bilgilendirme Formunu iki nüsha olarak sistemden alır ve bir nüshasını sigortalıya imza karşılığı verir. Sonrasında poliçeyi iki nüsha düzenleyerek bir nüshasını sigorta ettiren/sigortalıya verir.

Bitkisel Ürün Sigortasında, poliçede yazılı primin %50'si Devlet tarafından karşılanmaktadır. Meyve ürünlerinde, dolu paket teminatına ek olarak don teminatı alınmış ise, sadece don teminatında primin 2/3'ü Devlet tarafından karşılanmaktadır. Müşterek sigorta seçenekli poliçelerde, devlet prim desteği tutarı standart müşterek sigorta için verilen tutar kadardır. Sigortalı tarafından ödenecek olan primin %25'i peşin alınmakta olup, kalan prim tutarı da en geç poliçe bitiş tarihinden itibaren 1 ay içinde tahsil edilmektedir. Ağaç/Fidan sigortaları poliçelerinde ise sigortalı tarafından ödenecek olan primin %25'i peşin alınmakta, kalan prim tutarı da en fazla 5 taksitle tahsil edilmektedir.

Bitkisel ürün sigortasında, teminat kapsamında olan bir riskin gerçekleşmesi halinde; sigorta ettiren/sigortalı, sigorta şirketi ya da acentesi aracılığıyla, sistem üzerinden, rizikonun gerçekleştiği tarihten itibaren don hasarlarında 10 günü, diğer hasarlarda 15 günü aşmamak üzere TARSİM'e hasar ihbarını yapar. Hasar tespitleri TARSİM tarafından görevlendirilen eksperler tarafından yapılır. Hasar dosyasının tamamlanmasından sonra, kesinleşmiş tazminat miktarları, en geç 30 gün içinde yine TARSİM tarafından sigortalıya banka kanalıyla ödenir. Tazminat, hasat tarihinden önce ödenmez. Ancak, ürünün tamamen hasarlanması halinde tazminat sigortacılık ilkeleri dahilinde poliçe bitiş tarihinden önce ödenir. Erken bir gelişme devresinde sigortalı ürünün hasara uğraması durumunda; Tarım Sigortaları Havuzu eksperleri tarafından, aynı ürünün veya farklı bir ürünün yeniden ekim/dikimine karar verilmesi halinde, sigortalının, hasar tarihine kadar, mevcut ürüne yapmış olduğu ekim/dikim ve bakım masrafları karşılığı olarak, Bitkisel Ürün Sigortası Genel Şartlar ile Tarife ve Talimatlarında belirtildiği şekilde ödeme yapılır.

#### **4.3.2. İlçe Bazlı Kuraklık Verim Sigortası**

Bu sigorta ile Tarım Sigortaları Havuzu, 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu'nun 12'nci maddesine istinaden, Bakanlar Kurulu kararı ile kapsama alınan risklerin, Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıtlı kuru tarım alanlarında üretimi yapılan buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale ürünleri ile bu ürünlerin sertifikalı tohumluk ürünlerinde ilçe genelinde doğrudan neden olacağı verim

kayıbı, Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) ilan ettiği ilçe bazında verim değerleri ve ilçe bazında verim değeri bulunmayan ilçeler için söz konusu ürüne ait il, bölge veya Türkiye ortalaması verim değerleri esas alınarak tespit edilen ilçenin eşik verim değerine kadar teminat altına alınmaktadır. Sigortalının poliçede belirtilen parseline özgü verim kayıp talepleri dikkate alınmaz. Bu genel şartların uygulanmasında, Devlet Destekli İlçe Bazlı Kuraklık Verim Sigortası Tarife ve Talimatları dikkate alınmaktadır. Bu sigorta ile kuraklık, don, sıcak rüzgar ve sıcak hava dalgası, aşırı nem, aşırı yağış ile dolu paketi (dolu, fırtına, hortum, yangın, heyelan, sel ve su baskını, deprem) dışındaki risklerin ürünlerde neden olduğu verim kaybı teminat kapsamına alınmaktadır. Kuru tarım alanlarında üretimi yapılan buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, ürünleri ile bu ürünlerin sertifikalı tohumluk ürünleri teminat kapsamındadır. Bu ürünlerin sap kısmı isteğe bağlı olarak teminat kapsamına alınabilmektedir.

### **4.3.3. Sera Sigortası**

Sera yapı malzemeleri, içindeki teknik donanım ve serada yetiştirilen bitkisel ürünler için risk inceleme ve değerlendirme sonucuna göre dolu, deprem, taşıt çarpması ile fırtına, hortum, yangın, heyelan, sel ve su baskını, kar ve dolu ağırlığı riskleri teminat kapsamına alınabilmektedir. Çiftçinin, sera sigortası kapsamında sigorta işlemlerini gerçekleştirebilmesi için öncelikle Örtü Altı Kayıt Sistemindeki o yıla ait sera ve içindeki ürün bilgilerini güncellemiş olması gerekmektedir. Kayıt güncellemesini gerçekleştiren çiftçi, ürününü sigortalatmak için TARSİM'e üye sigorta şirketine veya acentesine başvuru yapar. TARSİM, sigorta ettirenin beyanı ile düzenlenen ön bilgi formunun sisteme kayıt edilmesiyle risk inceleme işlemini başlatır. Yapılacak risk incelemesi ile sigortalanacak seraya ait özellikler belirlenerek (yapılan risk inceleme sonucu, serada bazı riskler kapsama alınmayabilir veya sera sigortalanmayabilir) sisteme kayıt yapılır. Devlet Destekli Sera Sigortası Genel Şartlar ile Tarife ve Talimatlar doğrultusunda acente sistemde poliçeyi oluşturur. Acente öncelikle Bilgilendirme Formunu iki nüsha olarak sistemden alır ve bir nüshasını sigortalıya imza karşılığı verir. Sonrasında poliçeyi iki nüsha düzenleyerek bir nüshasını sigorta ettiren/sigortalıya verir.

Sera sigortasında, poliçede yazılı primin %50'si Devlet tarafından karşılanır. Sigortalı tarafından ödenecek olan primin %25'i peşin alınır; kalan %75'i de vadeli olarak (1 Ağustos-31 Aralık tarihleri arası tanzim eden poliçelerde takip eden yılın Mayıs ayı sonu; 01 Ocak-31 Temmuz tarihleri arası tanzim eden poliçelerde ise Kasım ayı sonu) tahsil edilir. Sera sigortasında teminat kapsamında olan bir riskin gerçekleşmesi halinde, sigorta ettiren rizikonun gerçekleştiğini öğrendiği tarihten itibaren en geç 24 saat içinde sigortacı ya da acente aracılığı ile TARSİM'e hasar ihbarını yapmak durumundadır. Hasar tespitleri TARSİM tarafından görevlendirilen

ekspertler tarafından yapılır. Hasar dosyasının tamamlanmasından sonra, kesinleşmiş tazminat miktarları, en geç 30 gün içinde yine TARSİM tarafından sigortalıya banka kanalıyla ödenir.

#### **4.3.4. Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası**

Büyükbaş hayvan hayat sigortası kapsamına, yalnızca Veteriner Bilgi Sistemine (TÜRKVET) kayıtlı olan süt ve erkek besi sığırları ile mandalar kabul edilmektedir. Bu kabul, yapılacak bir risk değerlendirmesinden sonra gerçekleşir. Ayrıca Genel Şartlarda yazılı istisnalar dışında kalan, her türlü hayvan hastalıkları ve gebelik, doğum veya cerrahi müdahale, her türlü kazalardan, yılan ve böcek sokması, zehirli çayır otları ve yeme bağlı zehirlenmeler, her türlü doğal afetler ve güneş çarpmaları, yangın ve infilak sebebiyle meydana gelen, ölüm, zorunlu kesim, yavru atma ve yavru ölümü sonuçlarında sigortalının doğrudan uğradığı maddi zararlar sigorta kapsamına alınmıştır.

Yetiştirici, kayıtlı hayvanlarını sigortalatmak için TARSİM'e üye sigorta şirketine veya acentesine başvuru yapar. TARSİM, sigorta ettirenin beyanı ile düzenlenen önbilgi formunun sisteme kayıt edilmesiyle risk inceleme işlemlerini başlatır. TARSİM tarafından yaptırılan risk inceleme işleminin sonucuna göre Devlet Destekli Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası Genel Şartlar ile Tarife ve Talimatlar doğrultusunda acente sistemde poliçeyi oluşturur. Acente öncelikle Bilgilendirme Formunu iki nüsha olarak sistemden alır ve bir nüshasını sigortalıya imza karşılığı verir. Sonrasında poliçeyi iki nüsha düzenleyerek bir nüshasını sigorta ettiren/sigortalıya verir.

Büyükbaş hayvan hayat sigortasında, poliçede yazılı primin %50'si Devlet tarafından karşılanır. Sigortalı tarafından ödenecek olan primin %25'i peşin alınır, kalan prim tutarı da en fazla 5 taksitle tahsil edilir. Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortasında, teminat kapsamındaki herhangi bir riskin gerçekleşmesi halinde, sigorta ettiren tarafından en geç 24 saat içinde doğrudan ya da acente aracılığı ile TARSİM Çağrı Merkezine hasar ihbarı yapılmalıdır. Büyükbaş hayvan hayat sigortasında; TARSİM tarafından görevlendirilen Tarım Sigortaları Havuzu Veteriner Hekim eksper hasar ihbarı yapılan hayvanı en kısa süre içerisinde görüp gerekli incelemesini yaparak, Devlet Destekli Hayvan Hayat Sigortası Büyükbaş Hasar Tespit Raporunu düzenler. Hasar dosyası tamamlanarak, kesinleşmiş olan tazminat miktarları, en geç 30 gün içinde yine TARSİM tarafından sigortalıya banka kanalıyla ödenir.

#### **4.3.5. Küçükbaş Hayvan Hayat Sigortası**

Küçükbaş hayvan hayat sigortası kapsamına, yalnızca Veteriner Bilgi Sistemine (TÜRKVET) kayıtlı olan koyun, keçi, koç ve tekeler kabul edilmektedir. Bu kabul, yapılacak bir risk değerlendirmesinden sonra gerçekleşir. Ayrıca Genel Şartlarda yazılı istisnalar dışında kalan, her türlü hayvan hastalıkları ve gebelik, doğum veya cerrahi müdahale sonucu ölüm, her türlü kaza vahşi hayvan saldırısı, yılan ve böcek sokması, zehirli çayır otları ve yeme bağlı zehirlenmeler, her türlü doğal afetler ve güneş çarpmaları, yangın veya infilak sebebiyle meydana gelen ölümler ve zorunlu kesimler sonucu sigortalının doğrudan uğradığı maddi zararlar sigorta kapsamına alınmıştır. Poliçeleşme süreci, hasarın ihbarı, ekspertiz ve ödeme süreci, büyükbaş hayvan sigortasındaki ile aynıdır. Küçükbaş hayvan hayat sigortası kapsamında poliçede yazılı primin %50'si Devlet tarafından karşılanır. Sigortalı tarafından ödenecek olan primin %25'i peşin alınır, kalan prim tutarı da en fazla 5 taksitle tahsil edilir.

#### **4.3.6. Kümes Hayvanları Hayat Sigortası**

Kapalı tesislerde yetiştirilen, bio güvenlik ve hijyen tedbirleri alınmış tesislerde yetiştirilen kümes hayvanları ile açık ve yarı açık sistemde yetiştirilen kümes hayvanları için; 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa göre, ihbarı mecburi bulaşıcı hastalıklar hariç olmak üzere her türlü kanatlı hayvan hastalıkları, her türlü doğal afetler, yangın veya infilak sebebiyle meydana gelen ölüm, zorunlu öldürme ve mecburi kesim nedeniyle sigortalının doğrudan uğradığı zararlar sigorta kapsamındadır.

Yetiştirici; Hayvancılık Bilgi Sistemine (HAYBİS) kayıtlı, bio güvenlik ve hijyen tedbirleri alınmış, kapalı tesislerde yetiştirilen kümes hayvanları ile açık ve yarı açık sistemde yetiştirilen kümes hayvanlarını sigortalatmak için TARSİM'e üye sigorta şirketine veya acentesine başvurur. TARSİM, sigorta ettirenin beyanı ile düzenlenen önbilgi formunun sisteme kayıt edilmesiyle risk inceleme organizasyonunu başlatır. TARSİM tarafından yaptırılan risk inceleme işleminin sonucuna göre Devlet Destekli Kümes Hayvanları Hayat Sigortası Genel Şartlar ile Tarife ve Talimatlar doğrultusunda acente sistemde poliçeyi oluşturur. Acente öncelikle Bilgilendirme Formunu iki nüsha olarak sistemden alır ve bir nüshasını sigortalıya imza karşılığı verir. Sonrasında poliçeyi iki nüsha düzenleyerek bir nüshasını sigorta ettiren/sigortalıya verir. Kümes hayvanları hayat sigortasında hasarın ihbarı, ekspertiz ve ödeme süreci, küçükbaş ve büyükbaş hayvan hayat sigortalarıyla aynı şekildedir. Kümes hayvanları hayat sigortasında, poliçede yazılı primin %50'si Devlet tarafından karşılanır. Sigortalı tarafından ödenecek olan primin %25'i peşin

alınır, kalan prim tutarı da en fazla 5 taksitle tahsil edilir. Sadece Geniş Kapsamlı Broiler sigortalarında primin tamamı peşin tahsil edilmektedir.

#### **4.3.7. Su Ürünleri Hayat Sigortası**

Su Ürünleri Kayıt Sistemine kayıtlı tesisler için; Genel şartlarda yazılı istisnalar dışında kalan her türlü hastalık, yetiştiricinin kontrolü dışındaki kirlenme ve zehirlenmeler, her türlü doğal afet, kazalar, predatörler, alg patlaması sebepleriyle su ürünleri stokunda meydana gelen ölümler ve fiziksel kayıplar sigorta kapsamındadır. Ayrıca her türlü doğal afet, kazalar ve predatörler için kafes ve ağlarda meydana gelebilecek maddi zararlar da teminat kapsamına alınmıştır. Su ürünleri sigortalarında poliçeleşme süreci, hasarın ihbarı, ekspertiz ve ödeme süreci, küçükbaş ve büyükbaş hayvan hayat sigortalarıyla aynı şekildedir. Su ürünleri sigortasında, poliçede yazılı primin %50'si Devlet tarafından karşılanmaktadır. Yetiştirme planında beyan edilen aylık ortalama stok değeri üzerinden hesaplanan depo geçici prim tutarının sigortalı tarafından ödenecek kısmının %25'i peşin alınır, kalan prim tutarı da en fazla 5 taksitle tahsil edilir. Poliçe bitiminde yetiştirme süresi boyunca gerçekleşmiş olan aylık ortalama stok değerleri esas alınarak yapılan prim hesabına göre gerekli prim ayarlaması yapılmaktadır.

#### **4.3.8. Arıcılık (Arılı Kovan) Sigortası**

Arıcılık Kayıt Sistemine (AKS) kayıtlı olan, plakalı, modern ve aktif (içinde arı olan) kovanlar sigorta kapsamına alınmıştır. Bu kapsamda aktif kovanların; fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, taşıt çarpması, sel ve su baskını, vahşi hayvan saldırısı, sadece gezginci arıcılık için geçerli olmak üzere kovanların nakliyesi esnasında meydana gelen çarpma, çarpışma, devrilme, yanma vb. nedenler sonucu meydana gelen zararlar sigorta kapsamına alınmıştır. Poliçeleşme süreci, hasarın ihbarı, ekspertiz ve ödeme süreci, küçükbaş ve büyükbaş hayvan hayat sigortalarıyla aynı şekildedir. Arıcılık (arılı kovan) sigortalarında, poliçede yazılı primin %50'si Devlet tarafından karşılanmaktadır. Sigortalı tarafından ödenecek olan primin %25'i peşin alınır, kalan prim tutarı da en fazla 5 taksitle tahsil edilir.

#### **4.4. Diğer Kurum ve Kuruluşlar Teşvikleri**

Diğer kurum ve kuruluşlar tarafından çiftçilere yönelik verilen teşvikler, bu çalışmada 4 kurum kapsamında ele alınmıştır. Bunlar; Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) teşvikleri, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) teşvikleri, Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırım Teşvikleri, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) teşvikleri olarak ele alınmıştır.

##### **4.4.1. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Teşvikleri**

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından tarım ve hayvancılık ile uğraşan çiftçilere yönelik hibe ve faizsiz kredi imkanı sunulmaktadır. Bu kapsamda NACE kodları içerisinde yer alan aşağıdaki tarımsal alanlar KOSGEB'in teşvik kapsamında yer almaktadır:

- Tarım ve ormancılık makinelerinin imalatı,
- Tarımsal ham maddelerin, canlı hayvanların, tekstil ham maddelerinin ve yarı mamul malların satışı ile ilgili araçlar,
- Tarımsal ham madde ve canlı hayvanların toptan ticareti,
- Tarımsal amaçlı makine ve ekipmanlar ile aksam ve parçalarının toptan ticareti,
- Tarımsal makine ve ekipmanların kiralanması ve leasingi,
- Et ve kümes hayvanları etlerinden üretilen ürünlerin imalatı,
- Bitkisel ve hayvansal sıvı ve katı yağların imalatı,
- Hazır ve çiftlik hayvan yem imalatı,
- Canlı hayvan ve hayvan yemi toptan ticareti.

Bu alanlarda faaliyet gösteren çiftçilerin KOSGEB'den destek alabilmeleri için öncelikle farklı kurumlar tarafından sürekli olarak düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi'ni alarak başarıyla tamamlamaları gerekmektedir. Eğitimleri tamamlayan çiftçiler, eğitim sonunda hazırlayacakları iş planı projesi ile birlikte Girişimcilik Destek Programı kapsamında devlet destekleri imkanlarından faydalanabilmektedirler.

#### 4.4.2. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Teşvikleri

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), 4 Mayıs 2007 tarih ve 5648 sayılı kanunla kurulmuş, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ilgili kuruluşudur. Amacı; ulusal kalkınma plan, program ve stratejilerinde öngörülen ilke ve hedefler çerçevesinde, Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynakları da kapsayacak şekilde, kırsal kalkınma programlarının uygulanmasına yönelik faaliyetleri gerçekleştirmektir. TKDK, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli bir kamu kurumudur. TKDK, Avrupa Birliği'nin aday ve potansiyel aday ülkelere destek olmak amacıyla oluşturduğu Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA)'nın kırsal kalkınma bileşeni kapsamında hazırlanan IPARD (Instrument for Pre-Accession Assistance Rural Development) Programının uygulanmasından sorumludur. Bu kapsamda TKDK, Avrupa Birliği Komisyonu'nun gerçekleştirdiği akreditasyon ve yetki devri sürecini 30.08.2011 tarihi itibarıyla başarı ile tamamlamış ve AB tarafından akredite edilerek IPARD desteklerini kullandırmaya başlamıştır. Faydalanıcılara uygun harcamalar karşılığında sağlanan ve farklı oranlar arasında değişen mali desteğin kaynağı, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti eş-finansmanı ile oluşturulan IPARD Programı Fonudur. Bu destek, program çerçevesinde gerçekleşmiş yatırımlar için geri ödemesiz olarak kullanılmaktadır. Bu kapsamda destek almaya hak kazanan başvuru sahiplerine verilen desteklerin %75'i Türkiye Cumhuriyeti, geriye kalan %25'i ise Avrupa Birliği fonlarından karşılanmaktadır.

2007-2013 programından sorunsuz bir geçiş sağlamak amacıyla 2014-2020 programı ilk başta IBBS Düzey 3 bölgelerine karşılık gelen ve IPARD 2007-2013'ün uygulandığı 42 ili (Afyonkarahisar, Ağrı, Aksaray, Amasya, Ankara, Ardahan, Aydın, Balıkesir, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Hatay, Isparta, Kahramanmaraş, Karaman, Kars, Kastamonu, **Konya**, Kütahya, Malatya, Manisa, Mardin, Mersin, Muş, Nevşehir, Ordu, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Trabzon, Uşak, Van ve Yozgat ) kapsamaktadır. Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi, IPARD Programı'nın 81 ilin tamamının katılımını öngördüğünden, eldeki bütçe, fon emilim eğilimleri ve maliyet/kar analizi ile yönetim maliyetleri ve muhtemel katma değeri göz önünde bulundurularak IPARD 2014-2020 program kapsamının tüm illere genişletilmesi gündemdedir.

Yıl içerisinde farklı tarihlerde çağrıya çıkan destek başvuru ilanlarındaki tebliğ doğrultusunda başvuru yapılmaktadır. Günümüzde aktif olan başvuru dönemi IPARD -II çağrı dönemidir. Bu dönem öncesinde IPARD-I çağrı dönemi uygulanmış ve bu kapsamda 15 farklı çağrı ilanına çıkılarak başvuru süreçlerinde projeler kabul edilmiş ve uygun görülenler sonuca



bağlanarak hibe almaya hak kazanmışlardır. Aktif olan IPARD-II sürecinde de günümüze denk 4 farklı başvuru çağrı ilanına çıkmıştır. Destek kapsamında başvuru yapmak isteyen ilgililer <http://onlinebasvuru.tkd.gov.tr/> bağlantısı üzerinden istenilen bilgileri giriş yaparak desteğe başvurabilmektedirler. Ayrıca bu destek kapsamında yapılacak başvurular nüfusu yirmi binden az olan yerleşim birimlerini ve 6360 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce tüzel kişiliği olan ve yirmi bin nüfusun altındaki yerleşim birimlerini kapsamaktadır.

IPARD desteklerine, vergi sistemine kayıtlı olan, adli sicil kaydında herhangi bir yüz kızartıcı suçu olmayan ve ödenmemiş vergi ve sosyal güvenlik borçları bulunmayan kamu tüzel kişiliği hariç gerçek veya tüzel kişiler başvuru yapabilmektedir. Başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisinin, tüzel kişi ise kişiliği temsil ve ilzama yetkili kişinin başvuruda bulunması gerekmektedir. Ayrıca başvuran kişinin 65 yaşını geçmemiş olması ve yatırımı uygulamak üzere başvuruda bulunduğu taşınmazla ilişkin tapu kaydında herhangi bir ipotek, haciz, tedbir vb. bir şerhin bulunmaması gerekmektedir.

IPARD kapsamında hazırlanan projeler için 4 harcama kalemine destek verilmektedir. Bunlar yapım işleri, makine-ekipman alımı, hizmet alımı ve görünürlük harcamalarıdır. Yapım işleri kapsamında verilen destek, destek kapsamının gerçekleştirilebilmesi için ihtiyaç duyulan çeşitli inşaat işlerini içermektedir. Makine-ekipman alımı ise, faaliyetin gerçekleştirilebilmesi için ihtiyaç duyulan yeni makine ve ekipmanı ifade etmektedir. Hizmet alımı, danışmanlık ve çeşitli çizim işleri gibi harcamaları içermektedir. Görünürlük harcamaları ise, proje kapsamında AB desteğini gösteren ve yaygınlaştırma ve tanıtıma destek olan işlere yapılan destekleri kapsamaktadır. AB ile yapılan anlaşmalar kapsamında canlı hayvan, arazi ve mevcut bir binanın alımı ya da ikinci el makine-ekipman alımına destek verilmemektedir.

IPARD-I kapsamında TKDK tarafından 10.694 proje desteklenmiş ve 6,8 milyar TL'lik yatırım kapsamında 3,2 milyar TL'lik hibe desteği verilmiştir. Ayrıca IPARD-I programı kapsamında yaklaşık 57 bin kişilik bir istihdam yaratılmıştır.

IPARD destekleri dört ana başlıkta (tedbirde) başvuruya açıktır. Bunlar; 101-Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar, 103-Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar, 201-Tarım-Çevre İklim ve Organik Tarım Tedbiri, 302-Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme olarak gruplanmaktadır. TKDK ve destekleri kapsamındaki bilgiler, kurumun kendi kaynaklarından derlenmiştir (<https://tkdk.gov.tr/Mevzuat>).

#### **4.4.2.1. 101-Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar**

Tarımsal işletmelerin fiziki varlıklarına yönelik yatırımlar kapsamında dört alt sektör bulunmaktadır. Bu kapsamda destekler, işletmenin tarımsal niteliğine göre 101-1 Süt Üreten Tarımsal İşletmeler, 101-2 Kırmızı Et Üreten Tarımsal İşletmeler, 101-3 Kanatlı Eti Üreten Tarımsal İşletmeler, 101-4 Yumurta Üreten Tarımsal İşletmeler olarak gruplanmaktadır. Bu alt sektörlerle yönelik olarak tedbirin özel amacı, birincil tarım ürünlerinin üretiminde tarım işletmelerinin genel performansını iyileştirmek ve işletmelerin pazarlama yeterlilikleri dahil olmak üzere rekabet güçlerini artırmak ve çevrenin korunması ve hayvan refahı konularında ilgili AB standartları ile uyum sağlamaktır. Bu tedbirden, kamu tüzel kişilikleri hariç, ulusal kanunlarca tanınmış, Ulusal Çiftçi Kayıt Sistemi veya Ulusal Hayvan Kayıt Sistemine kayıtlı olan gerçek kişiler ve tüzel kişiler yararlanabilmektedir. Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'den fazla olan tüzel kişilikler, bu başlıktaki tedbire başvurabilmek adına uygun kabul edilmemektedir.

Her bir yatırım için alt ve üst uygun harcama limiti; süt, et ve yumurta sektörleri için en az 5.000 Avro ve en fazla 1.000.000 Avro, broyler ve hindi sektörleri için en az 5.000 Avro ve en fazla 500.000 Avro, kaz sektörü için en az 5.000 Avro ve en fazla 250.000 Avrodur. Faydalanıcı tarafından, belirtilen alt ve üst sınırlar içerisinde kalmak kaydıyla, bildirilen uygun harcama tutarının %40-70'i arasında değişen oranlarda kamu katkısını (AB ve Türkiye Cumhuriyeti Katkısı), kalan miktarı ise başvuru sahibinin katkısını oluşturmaktadır. İstisnai olarak, yeni işletmeler ve kapasite artırımı yapan mevcut tarımsal işletmeler için kamu katkısı toplam uygun harcama tutarının %40'ı, kapasite artırımı yapmayan mevcut tarımsal işletmeler için kamu katkısı toplam uygun harcama tutarının %50'sidir. Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili içeriği bulunan yatırımlar için yukarıda belirtilen oranlara ek olarak %10 fazla destek verilmektedir. Başvurular, bir iş planı sunmak suretiyle yerine getirilmektedir.

Tarımsal işletmelerin fiziki varlıklarına yönelik yatırım desteği için başvuruda bulunan kişilerin, başvuru aşamasında ÇKS veya HKS'ye kayıtlı olmaları gerekmektedir. Ayrıca mevcut tarımsal işletmeler ve yumurta tavuğu ile ilgili işletmeler hariç yeni tarımsal işletmeler bu tedbire yönelik başvuru yapabilmektedirler. Bu başvuruda bulunmak isteyen kişinin ilgili ulusal kayıt sistemleri tarafından belgeleyebilmek şartıyla tarım ya da ilgili alanda minimum 3 yıl çalışma deneyiminin olduğunu kanıtlaması; veya ziraat, veterinerlik veya ilgili diğer uzmanlık alanında bir lise, yüksekokul veya üniversite diplomasına sahip olması gerekmektedir.

#### **4.4.2.2. 103-Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar**

Tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması ile ilgili fiziki varlıklara yönelik yatırımlar kapsamında beş alt sektör bulunmaktadır. Bu kapsamda destekler, işletmenin tarımsal niteliğine göre 103-1 Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması, 103-2 Kırmızı Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması, 103-3 Kanatlı Eti ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması, 103-4 Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması, 103-5 Meyve ve Sebze Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması olarak gruplanmaktadır. Bu alt sektörlerle yönelik olarak tedbirin özel amacı, atıkların tasfiyesi, yenilebilir enerjilerin kullanılması ve çevre dostu yatırımların desteklenmesi ve yeni işler yaratarak istihdama katkı sağlanmasıdır. Bu tedbirden, kamu tüzel kişilikleri hariç, 2012/3834 nolu yönetmelikte ve bu yönetmeliğin sonraki değişikliklerinde küçük ve orta ölçekli işletmeler olarak tanımlanan tüm tüzel kişiler ve gerçek kişiler yararlanabilmektedir. Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'den fazla olan tüzel kişilikler, bu başlıktaki tedbire başvurabilmek adına uygun kabul edilmemektedir. Ancak eğer başvuru sahibi gerçek kişi veya tüzel kişi ve şirket ise, KOSGEB'e üye olması gerekmektedir.

Faydalanıcı tarafından, belirtilen alt ve üst sınırlar içerisinde kalmak kaydıyla, bildirilen uygun harcama tutarının %50'sini kamu katkısı (AB ve Türkiye Cumhuriyeti Katkısı), diğer %50'sini ise başvuru sahibinin katkısı oluşturmaktadır. Her bir yatırım için alt ve üst uygun harcama limiti, süt ve et sektörleri için en az 30.000 Avro ve en fazla 3.000.000 Avro, süt toplama merkezleri için en az 30.000 Avro ve en fazla 1.000.000 Avro, meyve ve sebze sektörü için en az 30.000 Avro ve 1.250.000 Avro, su ürünleri sektörü için en az 30.000 Avro ve en fazla 1.500.000 Avrodur.

#### **4.4.2.3. 201-Tarım-Çevre İklim ve Organik Tarım Tedbiri**

Tarım-çevre iklim ve organik tarım tedbiri kapsamında tek sektör bulunmaktadır. Bu kapsamda destek, 201-1 Toprak Örtüsü Yönetimi ve Toprak Erozyonu Kontrolü başlığı altında verilmektedir. Bu tedbirin amacı, Türkiye'yi ileride üye ülkeler için duyurulan tarım-çevre, iklim ve organik tarım tedbirlerine hazırlamak, doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimine katkıda bulunmak, sadece zorunlu standartlarla sınırlı kalmayarak çevrenin, peyzajın, doğal kaynakların, toprağın ve genetik çeşitliliğin korunması ve iyileştirilmesi ile uyumlu tarımsal üretim yöntemlerinin uygulanmasıyla çevreye verilen zararların azaltılmasını

sağlamaktır. Destekten, ÇKS'ye kayıtlı olan, sulanmayan ekilebilir arazi için başvuru yapan, minimum tarımsal parsel büyüklüğü 0,2 ha (2 dönüm/dekar) ve minimum arazi büyüklüğü de 1 ha (10 dönüm/dekar) olan, arazi kadastro mülkiyeti, muvafakat veya kiralama belgesi (en az 5 yıllık) bulunan, başvuru formunu ve eki olan tedbirin uygulanacağı parsellerin haritalarını başvuru esnasında sunan Ankara'nın Beypazarı ilçesinde yer alan (şu an için bu ilçede özel pilot uygulama yapılmaktadır) gerçek ve tüzel kişiler yararlanabilmektedir.

Faydalanıcılara sağlanacak olan mali desteğin kaynağı, AB ve Türkiye Cumhuriyeti eş-finansmanından oluşan IPARD Program Fonudur. Destek oranı (kamu katkısı), toplam uygun masrafların %100'ünü karşılamaktadır ve bunun %85'i AB katkısı %15'i T.C. katkısıdır. Bu tedbir kapsamında (alt tedbir olarak; Toprak örtüsü yönetimi ve toprak erozyonu kontrolü alt tedbiri) sadece sulanmayan ekilebilir araziler için 2 paketten oluşan bir destek mekanizması öngörülmüştür. Her iki paket de erozyonu engellemeyi amaçlamakta olup, gönüllü olarak erozyon alt tedbirine başvuru yapan çiftçiler seçecekleri pakete göre gereklilikleri uygulayarak tarlalarında erozyon ile mücadele etmeyi taahhüt ederler. Yeşil nadas gerekliliklerinden oluşan ilk paket için 1.117,38 TL/ha'lık yıllık ödeme + 10,5 TL/yıllık işlem giderleri (ayrıca danışmanlık hizmeti kullanılıyorsa yalnızca ilk yıl için 300 TL danışmanlık ücreti); çok yıllık yeşil örtü içeren ikinci paket için 1.286,75 TL/ha'lık yıllık ödeme + 10,5 TL/yıllık işlem giderleri (ayrıca danışmanlık hizmeti kullanılıyorsa yalnızca ilk yıl için 300 TL danışmanlık ücreti) destek verilmektedir.

#### **4.4.2.4. 302-Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme**

Çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve iş geliştirme kapsamında yedi alt sektör bulunmaktadır. Bu kapsamda destekler, 302-1 Bitkisel Üretimin Çeşitlendirilmesi ve Bitkisel Ürünlerin İşlenmesi ve Paketlenmesi, 302-2 Arıcılık ve Arı Ürünlerinin Üretimi, İşlenmesi ve Paketlenmesi, 303-3 Zanaatkarlık ve Yerel Ürün İşletmeleri, 303-4 Kırsal Turizm ve Rekreasyon Faaliyetleri, 303-5 Su Ürünleri Yetiştiriciliği, 303-6 Makine Parkları, 303-7 Yenilenebilir Enerji Yatırımları olarak gruplanmaktadır. Bu sektörün altında yer alan alt sektörlerin kapsadıkları ürün bilgileri şöyledir:

- *Bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi ve bitkisel ürünlerin işlenmesi ve paketlenmesi:* Süs bitkileri, tıbbi ve aromatik bitkiler, mantar ve misel, fide ve fidan, çiçek soğanını içermektedir.
- *Arıcılık ve arı ürünlerinin üretimi, işlenmesi ve pazarlanmasını* içermektedir.

- *Zanaatkarlık ve katma değerli ürünler:* Zanaatkarlık faaliyetleri ile gıda ve gıda olmayan ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasını içermektedir.
- *Kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetleri:* Konaklama, yeme-içme tesisleri ve rekreasyon faaliyetlerini içermektedir.
- *Su ürünleri yetiştiriciliği:* İç sularda üretimi ve ürün satışı yapan restoranları içermektedir.
- *Makine parkları:* Yerel tarım sektörünün ortak ihtiyaçlarına hizmet edecek yatırımları içermektedir.
- *Yenilenebilir enerji yatırımları:* Elektrik ve ısı üretimi için yapılacak yatırımları içermektedir. Uygun yararlanıcılar diğer çiftlik faaliyetleri çeşitlendirme aktivitelerinden ve bu tedbir kapsamındaki iş geliştirme faaliyetlerinden bağımsız olarak, elektriği, elektrik dağıtım şirketlerine satarak kar elde etmek amacı ile yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapabilirler.

Bu tedbirden, çiftlik içi veya dışı faaliyetlerini çeşitlendiren çiftçiler veya çiftlik hanehalkı üyeleri, kırsal bir alanda yaşayan gerçek kişiler ve kırsal alanlarda kurulmuş olan veya faaliyet gösteren özel tüzel kişilikler yararlanabilmektedir. Bu tedbir kapsamında yapılacak proje başvurularına ilişkin yatırım önerilerinin, mutlaka kırsal alanlarda gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Sadece tarım dışında başka geliri olmayan çiftçiler için, yatırımların kırsal alanlarda olma zorunluluğu konusunda istisna bulunmaktadır. Başka bir deyişle, başka geliri olmayan çiftçi niteliğindeki kişiler kırsal olmayan alanlar için de bu tedbire başvuru yapabilirler. Her bir yatırım için alt ve üst uygun harcama limiti en az 5.000 Avro ve en fazla 500.000 Avrodur. Ağrı, Ardahan, Balıkesir, Çankırı, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Hatay, Isparta, Karaman, Kars, Mersin, Muş, Tokat ve Yozgat illerinde faydalanıcı tarafından, belirtilen alt ve üst sınırlar içerisinde kalmak kaydıyla, bildirilen uygun harcama tutarının %65'ini kamu katkısı (AB ve Türkiye Cumhuriyeti Katkısı), diğer %35'ini ise başvuru sahibinin katkısı oluşturmaktadır. Bunların dışındaki 27 IPARD uygulama ilinde uygun harcama tutarının %55'ini kamu katkısı (AB ve Türkiye Cumhuriyeti Katkısı), diğer %45'ini ise başvuru sahibinin katkısı oluşturmaktadır.

#### **4.4.3. Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırım Teşvikleri**

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında tarıma dayalı yatırım teşvikleri; doğal kaynaklar ve çevrenin korunmasını dikkate alarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarıma dayalı sanayi entegrasyonunun sağlanması için küçük ve orta ölçekli

işletmelerin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, gıda güvenliğinin güçlendirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, tarımsal faaliyetler için geliştirilen yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yürütülmekte olan kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliklerinin artırılması, kırsal toplumda yerel kalkınma kapasitesinin oluşturulmasına katkı sağlamak için yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesini içermektedir. Teşvik, 13.09.2017 tarih ve 30179 sayılı (tebliğ no. 2017/22) Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ kapsamında yürütülmektedir. Çağrı esaslı olarak başvuru yapılabilmektedir. Bugüne kadar 12 kez çağrıya çıkmış ve bu doğrultuda başvurular kabul edilmiş olup desteklenmeye uygun görülen projeler destek kapsamına alınmıştır.

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğin 8. maddesinde tanımlandığı üzere program kapsamında tarıma dayalı ekonomik yatırım konuları şöyledir:

- Ekonomik yatırım konularında kapsama alınan hibe destekleri şunlardır:

- Tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik yeni tesislerin yapımı,
- Tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik mevcut faal olan veya olmayan tesislerin kapasite artırımı ve/veya teknoloji yenilenmesi,
- Tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması,
- Yenilenebilir enerji kaynakları kullanan yeni seraların yapımı,
- Bu Tebliğ kapsamında bulunan konularla ilgili tarımsal faaliyetlere yönelik yapılmış tesisler ile bu Tebliğ kapsamında yapılacak tesislerde, ayrıca üç dekadandan küçük olmaması şartıyla örtü altı kayıt sistemine kayıtlı mevcut modern seralarda kullanılmak üzere; yenilenebilir enerji kaynaklarından jeotermal ve biyogazdan ısı ve/veya elektrik üreten tesisler ile güneş ve rüzgar enerjisinden elektrik üreten tesislerin yapımı,
- Tarımsal üretime yönelik sabit yatırımlar,
- Hayvansal ve bitkisel orijinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması.

- Kırsal ekonomik altyapı yatırım konularında kapsama alınan hibe destekleri şunlardır:

- Kırsal turizm yatırımları,

- Çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri,
  - El sanatları ve katma değerli rnler,
  - Bilişim sistemleri ve eğitimi.
- Tarımsal rnlerin işlenmesi kapsamında, başka bir yatırım tesisinde ilk işlemesi yapılan mamul ürünün ikincil işlenmesine ve paketlenmesine yönelik yatırım teklifleri hibe desteği kapsamında değerlendirilmez. Sert kabuklu meyveler bu madde kapsamında değildir.
- Un ve karma yem konularında yeni yatırım tesisi başvuruları kabul edilmez. Kütlü pamuk konusunda kapasite artırımını ve/veya teknoloji yenileme dışındaki başvurular kabul edilmez. ay konusunda sadece yaş çay üretiminin yapıldığı illerdeki başvurular kabul edilmektedir.
- Tarımsal rnlerin depolanmasına yönelik yeni tesis başvurularında sadece elik silo ve soğuk hava deposu hibe desteği kapsamında değerlendirilmektedir.
- Yatırımcılar Tebliğ kapsamında tüm yatırım konularında ülke genelinde sadece bir adet proje başvurusunda bulunabilmektedir.
- Kırsal ekonomik altyapı yatırımlarından kırsal turizm için yeni tesis, diğer yatırımlar için kapasite artırımını ve/veya teknoloji yenileme konusunda başvuru yapılabilir. Ayrıca, kırsal turizm ve el sanatları ve katma değerli ürünler konularına sadece kırsal alanda başvuru yapılabilir.
- Kırsal ekonomik altyapı yatırımlarından çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri hariç, bütün başvurularda başvuruya esas yatırım konusunun hibe desteği kapsamında değerlendirilebilmesi ve hibe desteğinden yararlanabilmesi için, alınmış veya alınacak olan yapı ruhsatı ve yapı kullanım izin belgelerinin mutlaka başvuru konusu ile uyumlu olması gerekmektedir.
- Tarımsal amaçlı kooperatifler, birlikler ile bunların üst birlikleri hariç, son başvuru tarihinde faaliyet süresi beş yılını doldurmamış tesisler Kapasite Artırımı ve Teknoloji Yenileme niteliğinde başvuruda bulunamamaktadır. Ayrıca daha önce Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı çerçevesinde hibe desteğinden yararlanmış olan tesisler için nihai rapora bağlanma tarihi itibarı ile beş yılını doldurmamış olanlar Kapasite Artırımı ve Teknoloji Yenileme veya Tamamlama niteliğinde bu Tebliğ kapsamında hibe başvurusunda bulunamamaktadır.
- Bütün başvurularda yatırım yerinin; başvuru sahibi adına olması veya Hazine, belediye, il özel idaresi, ticaret odası, sanayi odası, ziraat odası, ticaret borsası, Vakıflar Genel

Müdürlüğü, organize sanayi bölgesi, tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi ve küçük ihtisas sanayi sitesinden başvuru sahibi adına bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren en az 7 yıl tahsis/irtifak tesis edilmiş olması veya Hazine, belediye, il özel idaresi, ticaret odası, sanayi odası, ziraat odası, ticaret borsası, Vakıflar Genel Müdürlüğü ile bunlar dışında kalan tüzel ve gerçek kişilerden bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren en az 7 yıl kiralanmış olması gerekir. Tarımsal amaçlı kooperatiflerce balıkçı barınaklarına yapılacak olan bütün yatırım konularına ait başvurularda 7 yıl kira süresi şartı aranmamaktadır.

- Yatırım, mülkiyeti veya kullanım hakkı başvuru sahibine ait olmak üzere bitişik birden fazla parselde yer alabilmektedir. Mevcut seralarda kullanılmak üzere yenilenebilir enerji üretim tesisi konulu başvurularda güneş enerjisi kullanılması halinde teknik gerekçelerinin açıklanması ve ilgili mevzuata aykırı olmaması durumunda paneller komşu parsellerde yer alabilmektedir.

- Kırsal ekonomik altyapı yatırımlarından çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri konusunda yapılan başvurularda mevcut kümeslerin 18/3/2010 tarihli ve 5977 sayılı Bio-güvenlik Kanunu hükümleri ile birlikte 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu hükümlerine göre zorunlu olan bio-güvenlik tedbirleri hibe kapsamında değerlendirilmektedir.

- Niteliği yeni tesis olan başvurular sadece kırsal alan ve tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgelerinde yapılmaktadır.

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğin 9. maddesi uyarınca, program çerçevesinde Afyonkarahisar, Ağrı, Amasya, Ankara, Aydın, Balıkesir, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Hatay, Isparta, Mersin, Kars, Kastamonu, **Konya**, Kütahya, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muş, Nevşehir, Ordu, Samsun, Sivas, Tokat, Trabzon, Şanlıurfa, Uşak, Van, Yozgat, Aksaray, Karaman, Ardahan illerinde hibe desteği kapsamına alınan faaliyetler şunlardır:

- Yaş meyve sebze tasnif, paketlenme ve depolama yatırımları hariç bitkisel ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması,
- Hayvansal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması konusunda sadece ham derinin işlenmesi ve günlük en fazla 20 baş hayvan kesim kapasiteli mezbaha,
- Soğuk hava deposu,
- Çelik silo,



- Hayvansal ve bitkisel orijinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması,
- Yenilenebilir enerji kullanan yeni sera,
- Yenilenebilir enerji üretim tesisleri,
- Kırsal ekonomik alt yapı yatırım konularından; çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri, bilişim sistemleri ve eğitimi yatırımları.

Adana, Adıyaman, Antalya, Artvin, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Bolu, Edirne, Eskişehir, Gaziantep, Gümüşhane, Hakkari, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Muğla, Niğde, Rize, Sakarya, Siirt, Sinop, Tekirdağ, Tunceli, Zonguldak, Bayburt, Kırıkkale, Batman, Şırnak, Bartın, Iğdır, Yalova, Karabük, Kilis, Osmaniye ve Düzce illerinde ise hibe desteği kapsamına alınan faaliyetler şunlardır:

- Bitkisel ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması,
- Hayvansal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması,
- Su ürünlerinin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması,
- Soğuk hava deposu,
- Çelik silo,
- Hayvansal ve bitkisel orijinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması,
- Yenilenebilir enerji kullanan yeni sera,
- Yenilenebilir enerji üretim tesisleri,
- Tarımsal üretime yönelik sabit yatırımlar,
- Kırsal ekonomik alt yapı yatırım konularından; kırsal turizm, çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri, el sanatları ve katma değerli ürünler, bilişim sistemleri ve eğitimi yatırımları.

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğin 11. maddesinde belirtildiği üzere, ekonomik yatırımlar için başvuru sahiplerinde aranacak özellikler ise şunlardır:

- Bahsi geçen yatırım konularını gerçekleştirmek üzere hazırlanacak proje başvuruları gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılır.
- Kırsal ekonomik alt yapı konularından kırsal turizm ve el sanatları ve katma değerli ürünler hariç başvuru sahibi gerçek ve tüzel kişilerin, Bakanlık tarafından oluşturulan çiftçi kayıt sistemine veya Bakanlık tarafından oluşturulmuş diğer kayıt sistemlerine son başvuru tarihinden önce kayıtlı olması gerekir.
- Tüm yatırımlara yönelik proje konularına başvurabilecek tüzel kişilerin idari ve mali açıdan kamudan bağımsız olması gerekir.

- Tüm yatırımlar için son başvuru tarihinden önce kurulan;
  - a) Kollektif şirket, limited şirket ve anonim şirket şeklinde kurulmuş olan şirketler ve bunların aralarında oluşturdukları ortaklıklar,
  - b) Tarımsal amaçlı kooperatifler, üretici birlikleri ile bunların üst birlikleri, ekonomik yatırım konularına tüzel kişilik olarak başvurabilirler.

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğin 13. maddesinde belirtildiği şekliyle;

- Ekonomik yatırım konularında hibeye esas proje tutarı, yatırım niteliği yeni tesis olan başvurularda 2.000.000 Türk Lirası, yatırım niteliği kapasite artırımı ve/veya teknoloji yenileme olan başvurularda 1.500.000 Türk Lirası, yatırım niteliği tamamlama olan başvurularda ise 1.750.000 Türk Lirası, üst limitini geçemez.
- Kırsal ekonomik alt yapı yatırım konularında hibeye esas proje tutarı, kırsal turizme yönelik niteliği yeni tesis olan yatırımlar için 1.500.000 Türk Lirası, diğer yatırım konuları için 500.000 Türk Lirası, üst limitini geçemez.
- Hibeye esas proje tutarı alt limiti en az 30.000 Türk Lirası'dır. Bu limitin altındaki başvurular kabul edilmemektedir.
- Hibeye esas proje tutarının %50'sine hibe yoluyla destek verilmektedir. Diğer %50'si oranındaki tutarı başvuru sahipleri temin etmekle yükümlüdür.
- Proje bütçesi KDV (Katma Değer Vergisi) hariç hazırlanmalıdır.
- Proje toplam tutarının; hibeye esas proje tutarını aşması durumunda, artan kısma ait işlerin proje sahiplerince aynı katkı olarak finanse edilmesi ve yatırım süresi içerisinde tamamlanması gerekmektedir. Ayrıca bu durumun hibe başvurusu ile beraber taahhüt edilmesi şartı vardır.
- Küçük ve orta ölçekli ekonomik faaliyetlere yönelik yatırım tesislerinin desteklenmesi amaçlandığından, başvuruda belirtilen proje toplam tutarı ile yatırım konusunun tam olarak gerçekleşmesi sağlanmalıdır.

#### **4.4.4. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) Teşvikleri**

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), sertifikalı tohum ve üstün vasıflı damızlık gibi ürünlerin üretimi ve dağıtımına yönelik faaliyet göstermektedir. Bu kapsamda tarımsal sulama, tarımsal yapılar ve tesisler, mekanizasyon ve bilgi sistemleri ile hayvansal üretimi geliştirme alanlarında çok çeşitli projeler uygulamaya geçirilmiştir. Bu amaçla TİGEM'in

2002-2016 yılları arasındaki yatırım toplamı yaklaşık 1 milyar 139 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Yalnızca 2017 yılında bahsi geçen alanlara yönelik TİGEM'in harcaması 128 milyon TL olmuştur. TİGEM yıllar itibariyle sığır, koyun, keçi, at, köpek, ceylan gibi çeşitli damızlık dağıtımları yapmış ve yapmaya devam etmektedir. Ayrıca TİGEM, artarak bu projelere olan desteğini hayata geçirmeyi projekte etmektedir.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Kapsamında Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesine İlişkin 2016/8540 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 26.02.2016 tarih ve 29636 Sayılı Resmi Gazetede, buna ilişkin tebliğ de (Tebliğ No: 2016/16) 05.04.2016 tarih ve 29675 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. **Genç Çiftçi Projesinin** amacı, tarımda sürdürülebilirliğin sağlanması, genç çiftçilerin girişimciliğinin desteklenmesi, gelir düzeyinin yükseltilmesi, alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması ve genç kırsal nüfusun istihdamına katkı sağlayacak kırsal alandaki tarımsal üretime yönelik projelerin desteklenmesidir. Bu tarih aralığında, kırsalda yaşayan genç çiftçilerin mahallinde uygulayacağı bitkisel, hayvansal, yöresel tarım ürünleri ile tıbbi ve aromatik bitki üretimine yönelik projelere 30.000 TL'ye kadar hibe desteği verilmektedir. Tebliğin 24/2. maddesinde, hayvan alımı sözleşmesi kapsamında büyükbaş ve küçükbaş hayvanların TİGEM'den temin edileceği belirtilmiştir. Genç Çiftçi Projesi kapsamında sadece *2017 yılında* Türkiye'de 8.544 büyükbaş hayvan projesi ve 3.463 küçükbaş hayvan projesi faaliyete geçirilmiş ve 51.095 büyükbaş hayvan ve 128.131 küçükbaş hayvan dağıtımı yapılmıştır. Bunun 137 büyükbaş projesi kapsamında 822 büyükbaş hayvanı, 56 küçükbaş projesi kapsamında 2.072 küçükbaş hayvanı Konya'daki genç çiftçilere verilmiştir. Genç Çiftçi Projesi kapsamında *2016 yılında* Türkiye'de 8.514 büyükbaş hayvan projesi ve 2.680 küçükbaş hayvan projesi faaliyete geçirilmiş ve 51.084 büyükbaş hayvan ve 107.200 küçükbaş hayvan dağıtımı yapılmıştır. Bunun 139 büyükbaş projesi ve 834 büyükbaş hayvanı, 50 küçükbaş projesi ve 2.000 küçükbaş hayvanı Konya'daki genç çiftçilere verilmiştir.

## KAYNAKLAR

Ahlatcı, Mehmet B. (2014). *Konya Karaman Bölgesi İç Göç Raporu*. Mevlana Kalkınma Ajansı Yayınları, Konya.

Alessandrini M., Gaiotti F., Belfiore N., Matarese F., D Onofrio C., et al. (2017). Influence of vineyard altitude on Glera grape ripening (*Vitis vinifera* L.): Effects on aroma evolution and wine sensory profile. *J Sci Food Agric*, 97 (9): 2695-2705.

Anonim (2011). *İlgün İlçe Raporu*. Mevlana Kalkınma Ajansı, Konya.

Anonim (2014). *Akören İlçe Raporu*. Mevlana Kalkınma Ajansı, Konya.

Carbonneau A. (1985). The early selection of grapevine rootstocks for resistance to drought conditions. *American Journal of Enology and Viticulture*, 36 (3): 195–198.

Coombe B. (1987). Influence of temperature on composition and quality of grapes. *ISHS Acta Horticulturae*, 206: 25–35.

Çarman K., Marakoğlu T. (2009). Sürdürülebilir bir tarımsal üretimde buğdayda doğrudan ekim uygulamaları. *1.Ulusal Kuraklık ve Çölleşme Sempozyumu*, 16-18 Haziran 2009, Konya, 491-498.

Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliği, 27.05.2014 tarih ve 29012 sayılı, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/05/20140527-5.htm>

Eşitken A., Pırlak L., Kara Z., Bayramoğlu Z., Sabır A. (2012). *Konya İli Meyvecilik ve Bağcılık Eylem Planı*.

FAO (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü), <http://www.fao.org>

Hu J., Wu J., Qu X., Li J. (2018). Effects of organic wastes on structural characterizations of humic acid in semiarid soil under plastic mulched drip irrigation. *Chemosphere*, 200: 313-321.

Kapluhan E. (2013). Türkiye’de kuraklık ve kuraklığın tarıma etkisi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 27: 487-510.

Koga N., Tsuruta H., Tsuji H., Nakona H. (2003). Fuel consumption-derived CO<sub>2</sub> emissions under conventional and reduced tillage cropping systems in Northern Japan. *Agriculture, Ecosystem and Environment*, 99: 213-219.

Khurshid K., Iqbal M., Arif MS., Nawaz A. (2006). Effect of tillage and mulch on soil physical properties and growth of maize. *International Journal of Agriculture and Biology*, 8 (5): 593-596.

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ, 24.03.2018 tarih ve 30370 sayılı, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180324-14.htm>

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ, 13.09.2017 tarih ve 30179 sayılı, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/09/20170913-4.htm>

Kolay B., Gürsoy S., Avşar Ö., Bayram N., Öztürkmen AR., Aydemir S., Aktaş H. (2016). Buğday bitkisine uygulanan farklı miktarlarda leonarditin bazı toprak özelliklerine etkisi. *Toprak Su Dergisi*, 5 (2): 32-36.

Konya İl Tarım Müdürlüğü (2017). Konya İl Tarım Müdürlüğü Tanıtım Kitabı, <file:///C:/Users/Ali/Desktop/İlçeler%20Hassas%20Tarım%20Teknikleri%20Raporları/çalış/konyatarım2007-2016%20tarım%20il%20müd.pdf>

Konya İli Tarım Sektörü Yatırım Kılavuzu (2013). Konya Teknokent Teknoloji Geliştirme Hizmetleri A.Ş., [file:///C:/Users/Ali/Desktop/İlçeler%20Hassas%20Tarım%20Teknikleri%20Raporları/çalış/Konyatarım\\_yatirim\\_kilavuzu\\_tr.pdf](file:///C:/Users/Ali/Desktop/İlçeler%20Hassas%20Tarım%20Teknikleri%20Raporları/çalış/Konyatarım_yatirim_kilavuzu_tr.pdf)

Konya İli Tarım Sektörü Yatırımları İçin 10 Neden, Konya Valiliği İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, <http://www.mevka.org.tr/Yukleme/Uploads/DsyrhRheI726201720011PM.pdf>

Konya İli Tarımsal Yatırım Rehberi, T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi, [https://www.tarimorman.gov.tr/SGB/TARYAT/Belgeler/il\\_yatirim\\_rehberleri/konya.pdf](https://www.tarimorman.gov.tr/SGB/TARYAT/Belgeler/il_yatirim_rehberleri/konya.pdf)

Koyuncu A. (2011). Anadolu Kentlerine Göç: Konya Örneği, *NEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (2011), 130-145.

Mülayim M., Botsalı M., Dağ B., Durduran S., Direk M., Sabır A. (2012). *Konya İli Tarım Sektörü Yatırım Kılavuzu*.

Okamoto G., Kuwamura T., Hirano K. (2004). Effects of water deficit stress on leaf and berry ABA and berry ripening in Chardonnay grapevines. *Vitis*, 43, 15–17.

Rajendra P.S., Raut N., Swe L.M.M., Tieng T. (2010). Climate change adaptation strategies in Agriculture: Cases from Southeast Asia. *Sustainable Agricultural Research*, 7: 39-51.

Rosenzweig C., Yang X.B., Anderson P., Epstein P., Vicarelli M. (2005) *Agriculture: climate change, crop pests and diseases*. In: Epstein P, Mills E, (Eds.), *Climate Change Futures: Health, Ecological and Economic Dimensions*. Center for Health and the Global Environment at Harvard Medical School: Boston, Massachusetts, USA, 70–77.

Sabır A., Kucukbasmaci A., Taytak M., Bilgin O.F., Jawshle A.I.M. (2018). Sustainable Viticulture Practices on the Face of Climate Change. *Agricultural Research and Technology*, 17(4): 556033. DOI: 10.19080/ARTOAJ.2018.17.556033.

Spinelli R., Nati C., Pari L., Mescalchin E., Magagnotti N. (2012). Production and quality of biomass fuels from mechanized collection and processing of vineyard pruning residues. *Applied Energy*, 89 (1): 374-379.

Tarım Kanunu, 18.04.2006 tarih ve 5488 sayılı,  
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/04/20060425-1.htm>

TEPAV İstihdam İzleme Bülteni, <http://www.tepav.org.tr/tr/haberler/s/3597>

TÜİK, Veritabanları, <http://www.tuik.gov.tr>

Yazar A., Tangolar S., Sezen S.M., Colak Y.B., Gencil B., Ekbic H.B., Sabir A. (2010). New Approaches in Vineyard Irrigation Management: Determining Optimal Irrigation Time Using Leaf Water Potential for High Quality Yield Under Mediterranean Conditions. *Turkish Science and Research Council (TUBITAK) (Project No: TOVAG-1060747)*

<https://www.kosgeb.gov.tr/>

<http://www.tarimkredi.org.tr/>

<https://www.tarimorman.gov.tr/>

<https://web.tarsim.gov.tr/havuz/>

<https://www.tigem.gov.tr/>

<https://www.tkd.gov.tr/>